

नालन्दा-देवनागरी-पालि-गन्धमालाय

सुत्तपिटके
खुट्ठकनिकाये

अपदान (२)-बुद्धवंस- चरियापिटकपालि

पद्मानसंतीव्रको
भिक्षु जगदीशकस्सपो

बिहारराजकीयेन पालिपकासनमण्डलेन
पकासिता

बु०२५०३

१९५६

वि०२०१६

1721

12

THE
APADĀNA (II)-BUDDHAVAMSA-
CARIYĀPIṬAKA

[KHUDDAKA-NIKĀYA, Vol. VII.]

tain/ 4
to go
in 11111

General Editor
BHIKKHU J. KASHYAP

PĀLI PUBLICATION BOARD
(BIHAR GOVERNMENT)

B. E. 2503

V. E. 2016

1959

ARCHAEOLOGICAL
LIBRARY, NEW DELHI.

Acc. No. 44441

Date 18.6.1966

Call No. BPa3/Khu/Kas

GENERAL PREFACE

The teaching of the prophets is generally distorted by the beliefs of the world and the interpretations of the priests. If we wish to ascertain what the founders of great religions taught, we have to get back to the original sources.

Buddhism in all its forms goes back to the life and teaching of the Buddha. While the austerities practised by him till he attained enlightenment appeal to the Hinayāna, the Pāli, or the Southern school, his life of service and compassion for 45 years after the attainment of enlightenment is the authority for the Mahāyāna, the Sanskrit or the Northern school.

The religious quest springs from the consciousness of the imperfection and suffering of the world. The questions which worried Tolstoy in the fiftieth year of his life disturb all thinking men. "What is life? Why should I live? Why should I do anything? Is there any meaning in life that can overcome inevitable death?" Nijinsky summed up the whole problem in his *Diary* when he wrote: "The whole life of my wife and all of mankind is death." How can we be saved from the body of this death? This is the problem of religion.

The Buddha traces suffering to selfish desire. Suffering is the result of tension between a living creature's essential impulse to try to make itself into the centre of the universe and its essential dependence on the rest of creation. Craving is that which binds the individual to the creative process. The individual with selfish desire becomes the slave of the universe. We can overcome suffering only if we get rid of *trṣṇā* or *taṇhā*. To attempt to get rid of suffering through the various devices of self-deception is not to cease to suffer but to suffer in a different way.

The Buddha formulates the eight-fold path of morality which helps us to eliminate selfish desire and overcome suffer-

Presented by Shri D. D. Ranjivlal Asstt Educator, Office, Govt. of India, New Delhi
At 6/6/66

ing. When the Upaniṣads declare, "That thou art", *tat tvam asi*, it is not a mere statement of fact. It is a call to action. Make thyself that which thou know thou canst be. Whereas the Hindu mind believes in a permanent element in the individual which can stand firm and unshaken in the midst of change, the Buddhist stresses the dynamic character of the self. No change is possible with an unchanging consciousness. We can achieve the possibilities in us by the exertion of the will rather than by the play of the intellect. Religion is not a creed, but a vital process. It is no use railing against God or destiny when we are ourselves the authors of our disgrace. If few are chosen, it is because few choose to be chosen. The Buddha laid stress on the creative freedom of man. The Buddha did not encourage dependence on the supernatural. He could not conceive of a being capable of creating a world for the express purpose of its creatures praising him. The ten veramaṇis or prohibitions or abstinences called *daśaśīla* or *daśaśikṣāpada* which the novices in the Path of Buddhism utter are given in these words : "I take upon myself the abstinence, (1) from destroying life, (2) from taking what is not given, (3) from leading an unchaste life, (4) from speaking untruth, (5) from giving myself to intoxicating drugs, (6) from eating at irregular hours, (7) from seeing musical and dancing performances and other shows and pageants, (8) from wearing garlands, perfumes, unguents and other bodily decorations, (9) from using high couches and seats, (10) from accepting gifts of gold and silver." The first five are the Buddhist *pañcaśīla*.

Pāṇātipātā veramaṇī sikkhāpadaṃ samādiyāmi
 Adinnādānā veramaṇī sikkhāpadaṃ samādiyāmi
 Kāmesu micchācārā veramaṇī sikkhāpadaṃ samādiyāmi
 Musāvādā veramaṇī sikkhāpadaṃ samādiyāmi
 Surā-merayamajja-pamādaṭṭhānā

veramaṇī sikkhāpadaṃ samādiyāmi

Conflicts in the world are conflicts in the human soul enlarged. If men were at peace within themselves, the outer conflicts between nations would inevitably cease. By practising the Buddha's *pañcaśīla* we will develop patience, courage, love

and unselfishness. The Buddha teaches us that even in an age of anxiety and violence, it is possible to gain and maintain inner harmony, which is not at the mercy of outward circumstance.

Nirvāṇam paramam sukham : Nirvāṇa is the highest bliss. It is not a negative state of annihilation but a positive state of joy, consciousness grown from an unhappy to a beatific one. The Buddha does not tell us that man is but a bubble on the turbulent surface of nature and that he has no destiny save to undergo dissolution. The Hindu affirms that man can realise his identity with Brahman, the ground of all being; the Buddhist says that man can live in a transfigured world where *saṃsāra* and *nirvāṇa* are one. In *Mahā-saccaka Sutta*, the Buddha himself is reported to have described the supreme triumph of reaching the goal of his quest as follows :

“When this knowledge, this insight had arisen within me, my heart was set free from intoxication of lusts, set free from the intoxication of becomings, set free from the intoxication of ignorance. In me, thus emancipated, there arose the certainty of that emancipation. And I came to know : “Rebirth is at an end. The higher life has been fulfilled. What had to be done has been accomplished. After this present life there is no further for this or that. This last insight did I attain to in the last watch of the night. Ignorance was beaten down, insight arose, darkness was destroyed, the light came, inasmuch as I was there strenuous, earnest, master of myself”. Thus ended the struggle of six long years.

The Buddha is said to be a physician. Even as the physician strives to restore to health a sick man, the Buddha tries to restore us to our normal condition. If our leaders become normal, we may be able to replace the present social order in which division, falsehood and violence prevail, by a new one in which humanity, truth and brotherhood will reign.

On the occasion of the 2,500th anniversary of the Buddha's parinirvāṇa, the Government of India decided to publish

standard versions in Devanāgarī script of the complete Pāli and the Sanskrit texts of the two schools, Southern and Northern, in the hope that some of the readers of these books may be impelled to love the good, to practise altruism and hold their spirit aloof from the desires and ambitions of the world.

S. Radhakrishnan

INTRODUCTION

The Apadāna is a collection of the previous life-stories of the Buddha, Solitary Buddha, the Chief Disciples, and many other Arahants. The chief concluding stress being to show that even the smallest meritorious act has the potentiality to give great results even after aeons. Due to the mythological nature of these, scholars are of opinion that the compilation of this book represent a date much later than that of any other. All the Apadānas are in *Gāthās*, stanzas, put in the mouth of the saints themselves, with the note at the end—"thus the Venerable.....spoke the above stanzas."

The main book of the Apadāna consists of two parts—relating to the male and female saints. We have followed the suggestion of the Burmese Chaṭṭhasaṇḍāyana in distributing the contents of the book in the two volumes, and including the Buddhavaṃsa and the Cariyāpiṭaka in the second.

The Buddhavaṃsa gives an account of the previous Buddhas with whom the Bodhisatta had come in contact and about whom they had made the prediction that he would attain Perfect Enlightenment. It is interesting to note that the Jain mythology also gives a similar account of the previous Tirthaṅkaras. It is interesting all the more that even the number of the previous Buddhas and previous Tirthaṅkaras are not very different.

The Cariyāpiṭaka is series of matrical narrations, put in the mouth of the Buddha himself giving accounts of his previous lives, taken from the Jātakas, showing how he had fulfilled the ten *Pāramitās* for the attainment of Buddhahood.

As these two volumes are completely in *Gāthās*, they provide rich materials for studies in old Pāli prosody.

As regards the principles of editing we have tried our best to observe the same as adopted in the previous volumes.

This presents a co-ordinated edition in Devanāgarī of the seventh Volume of the Khuddaka Nikāya, the Apadāna (II), Buddhavaṃsa & Cariyāpiṭaka based on the following Versions of the text:—

The Apadāna II:—Burmese—Chaṭṭhasaṅgāyana publication, 1956; Siamese—Mahāmakūṭa Government publication, 1926 and Sinhalese, edited by Bhikkhu A. P. Buddhaddatta Mahāthera, 1930.

The Buddhavaṃsa-Cariyāpiṭaka:—Burmese—Chaṭṭhasaṅgāyana publication, 1956; Siamese—Mahāmakūṭa Government publication, 1926 and Roman, edited by Rev. Richard Morris (P.T.S. 1882).

**

**

**

Our learned Editor, Shri Birbal Sharma, M. A.; Bhikkhu Kumar Kassapa and Shri Paraspati Nath Sinha, M. A. have made the final revision of the press copy and have supervised the printing of the same.

Vārānasi.
21.11.59.

Bhikkhu J. Kashyap

आमुख

प्रस्तुत ग्रन्थ में बुद्ध, प्रत्येक बुद्ध, प्रमुख शिष्य तथा अनेकानेक ग्रंथों के पूर्व जन्म की कथाएँ हैं। ये कथाएँ पूर्णतः गाथाबद्ध हैं, जो उन सन्तों के अपने मुँह से कहाई गई हैं। प्रत्येक के अन्त में यह घाता है कि —“इस प्रकार आयुष्मान्.....ने यह गाथाएँ कहीं।”

अपदान के दो मुख्य भाग हैं—युरुप सन्तों से सम्बन्धित और स्त्री सन्तों से। यदि पूरा ग्रन्थ एक ही जिल्द में छापा जाता, तो इसका आकार अपेक्षाकृत बड़ा हो जाता। अतः हमने, बर्मी, छट्टु-सङ्गायन के विभाजन के अनुसार, इसे दो जिल्दों में बाँट दिया है। और, दूसरे में बुद्ध-वंश और चरियापिटक को भी सम्मिलित कर लिया है।

बुद्धवंश में पूर्व बुद्धों का उल्लेख है, जिनसे बोधिसत्व का साक्षात्कार हुआ था, जिन्होंने यह भविष्यत् वाणी की थी कि—“यह सम्यक् सम्बुद्धत्व का लाभ करेगा।” यह ध्यान देने योग्य बात है कि जैन परम्परा में भी इसी प्रकार पूर्व तीर्थङ्करों का उल्लेख मिलता है, और यह भी कि उनकी संख्या समान ही है।

चरियापिटक गाथाबद्ध एक छोटा ग्रन्थ है। इसमें जातक के अनुसार बुद्ध के पूर्व जन्मों की कथाएँ वर्णित हैं, जो बुद्ध के अपने मुँह से कहाई गई हैं, और जो यह दिखाती हैं कि बुद्धत्वलाभ करने के उद्देश्य से बोधिसत्व ने पारमिताओं के पालन में कैसे महान प्रयत्न किये।

प्राचीन पालि छन्द के अध्ययन करने के लिए इन ग्रन्थों का बड़ा उपयोग है।

इनके सम्पादन में हमने वे ही सिद्धान्त स्वीकार किये हैं जो इस माला के पूर्व ग्रन्थों में अपनाये गये हैं।

प्रस्तुत ग्रन्थ खुदकनिकाय के अपदान (२), बुद्धवंश और चरियापिटक का नया देवनागरी संस्करण है। यह संस्करण निम्नलिखित ग्रन्थों के आचार पर तैयार किया गया है—

अपदान (२):—बर्मी-संस्करण, छट्टु-सङ्गायन प्रकाशन (१९५६); स्यामी-संस्करण, महामकुट राजकीय प्रकाशन (१९२६) और सिंहली-संस्करण, भिक्षु ए० पी० बुद्धदत्त महापेर द्वारा सम्पादित (१९३०)।

बुद्धवंश-चरियापिटक:—बर्मी-संस्करण, छट्टु-सङ्गायन प्रकाशन (१९५६); स्यामी-संस्करण, महामकुट राजकीय प्रकाशन (१९२६) तथा रोमन-संस्करण, श्री रिचार्ड मोरिस द्वारा सम्पादित (पालि टेक्स्ट सोसायटी, १८८२)।

***

***

***

हमारे विद्वान् सम्पादक, श्री वीरबल शर्मा, एम० ए०; तथा भिक्षु कुमार कसप और श्री पारसपति नाथ सिंह, एम० ए० ने पाण्डुलिपि का अन्तिम संशोधन कर अवधि के भीतर छापाई का कार्य पूरा किया है।

वाराणसी

भिक्षु जगदीश काश्यप

२१.११.५६.

THE PĀLI ALPHABET IN DEVANĀGARĪ AND ROMAN CHARACTERS

VOWELS

अ a   आ ā   इ i   ई ī   उ u   ऊ ū   ए e   ओ o

CONSONANTS WITH VOWEL "A"

क ka	ख kha	ग ga	घ gha	ङ ṅa
च ca	छ cha	ज ja	झ, ञ jha	ञ ña
ट ṭa	ठ ṭha	ड ḍa	ढ ḍha	ण ṇa
त ta	थ tha	द da	ध dha	न na
प pa	फ pha	ब ba	भ bha	म ma
य ya	र ra	ल la	व va	स sa
	ह ha	ळ ḷa	ळ ḷa	अं aṁ

VOWELS IN COMBINATION

क ka का kā कि ki की ki कु ku कू kū के ke को ko
ख kha खा khā खि khi खी khī खू khu खूं khū खे khe खो kho

CONJUNCT—CONSONANTS

क्क kka	ञ्च ñca	द dva	म्ब mba
क्ख kkha	ञ्छ ñcha	ध dhya	म्भ mbha
क्य kya	ञ्ज ñja	ध्व dhva	म्म mma
क्रि kri	ञ्झ, ञ्झ ñjha	न्त nta	म्य mya
क्ल kla	ट्ट ṭṭa	न्त्व ntva	म्ह mha
क्व kva	ट्ठ, ठ्ठ ṭṭha	न्थ nthā	य्य yya
ग khya	ड्ड ḍḍa	न्द nda	य्ह yha
ख्ख khva	ड्ढ, ढ्ढ ḍḍha	न्द्र ndra	ल्ल lla
गग gga	ण्ट ṇṭa	न्ध ndha	ल्य lya
गघ ggha	ण्ठ ṇṭha	न्न nna	ल्ह lha
गय gya	ण्ड ṇḍa	न्य nya	व्ह vha
ग्र gra	ण्ण ṇṇa	न्ह nha	स्त sta
ङ्क ṅka	ण्ह ṇha	प्प ppa	स्त्र stra
ङ्ख ṅkha	त्त tta	प्फ ppha	स्न sna
ङ्ग, ङ्ग ṅga	त्थ ttha	प्य pya	स्य sya
ङ्घ ṅgha	त्व tva	प्ल pla	स्स ssa
च्च cca	त्य tya	ब्ब bba	स्म sma
च्छ ccha	त्र tra	ब्भ bbha	स्व sva
ज्ज jja	द्, द्द dda	व्य bya	ह्य hma
ज्झ, ञ्झ jjha	द्ध ddha	ब्र bra	ह्व hva
ञ्ज ñña	द्य dya	म्प mpa	ह्ह ḥha
ञ्ह ñha	द्र dra	म्फ mpha	

१=ā; २=i; ३=ī; ४=u; ५=ū; ६=e; ७=o

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ ०
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

थेरापदानपालि

(द्वितीयो भागो)

सूची

	पिट्ठङ्का		पिट्ठङ्का
४३. सक्सम्मज्जकवग्गो		६. कळम्बदायकत्थेरअपदानं	२१
१. सक्सम्मज्जकत्थेरअपदानं	३	७. अम्बाटकदायकत्थेर-	
२. एकदुस्सदायकत्थेरअपदानं	४	अपदानं	२१
३. एकासनदायकत्थेरअपदानं	६	८. हरीतकदायकत्थेरअपदानं	२२
४. सत्तकदम्बपुण्ड्रियत्थेर-		९. अम्बपिण्डियत्थेरअपदानं	२३
अपदानं	८	१०. अम्बफलियत्थेरअपदानं	२३
५. कोरण्डपुण्ड्रियत्थेरअपदानं	८	तस्सुदानं	२४
६. घतमण्डदायकत्थेरअपदानं	९	४५. विभीतकवग्गो	
७. एकधम्मस्सवनियत्थेर-		१. विभीतकमिञ्जियत्थेर-	
अपदानं	१०	अपदानं	२५
८. सुचिन्तितत्थेरअपदानं	११	२. कोलदायकत्थेरअपदानं	२५
९. सोवण्णकिङ्कणियत्थेर-		३. विल्लियत्थेरअपदानं	२६
अपदानं	१४	४. भल्लातदायकत्थेरअपदानं	२६
१०. सोण्णकोन्तरिकत्थेर-		५. उत्तलिपुण्ड्रियत्थेरअपदानं	२७
अपदानं	१५	६. अम्बाटकियत्थेरअपदानं	२८
तस्सुदानं	१६	७. सीहासनिकत्थेरअपदानं	२८
४४. एकविहारिवग्गो		८. पादपीठियत्थेरअपदानं	२९
१. एकविहारिकत्थेरअपदानं	१७	९. वेदिकारकत्थेरअपदानं	३०
२. एकसङ्खियत्थेरअपदानं	१८	१०. बोधिघरदायकत्थेर-	
३. पाटिहीरसञ्जकत्थेर-		अपदानं	३०
अपदानं	१९	तस्सुदानं	३१
४. ज्ञाणत्यविकत्थेरअपदानं	२०	४६. जगतिदायकवग्गो	
५. उच्छुखण्डिकत्थेरअपदानं	२०	१. जगतिदायकत्थेरअपदानं	३२

पिठुङ्गा

पिठुङ्गा

२. मोरहृत्थियत्थेरअपदानं	३२
३. सीहासनबीजियत्थेर- अपदानं	३३
४. तिणुक्कधारियत्थेर- अपदानं	३३
५. अक्कमनदायकत्थेर- अपदानं	३४
६. वनकोरणिडियत्थेरअपदानं	३४
७. एकद्धत्तियत्थेरअपदानं	३५
८. जातिपुप्फियत्थेरअपदानं	३६
९. पट्टिपुप्फियत्थेरअपदानं	३६
१०. गन्धपूजकत्थेरअपदानं तत्सुद्धानं	३७
४७. सालकुसुमियवग्गो	
१. सालकुसुमियत्थेरअपदानं	३८
२. चित्तकपूजकत्थेरअपदानं	३८
३. चित्तकनिब्बापकत्थेर- अपदानं	३९
४. सेतुदायकत्थेरअपदानं	३९
५. सुमनतालवण्टियत्थेर- अपदानं	३९
६. अवटफलियत्थेरअपदानं	४०
७. लवुजफलदायकत्थेर- अपदानं	४०
८. पिलक्खफलदायकत्थेर- अपदानं	४१
९. सयंपटिभानियत्थेर- अपदानं	४१
१०. निमित्तव्याकरणीयत्थेर- अपदानं तत्सुद्धानं	४२

४८. नळमालिवग्गो

१. नळमालियत्थेरअपदानं	४५
२. मणिपूजकत्थेरअपदानं	४५
३. उक्कासतिकत्थेरअपदानं	४७
४. सुमनबीजनियत्थेरअपदानं	४८
५. कुम्मासदायकत्थेरअपदानं	४९
६. कुसट्टकदायकत्थेरअपदानं	४९
७. गिरिपुत्तागियत्थेरअपदानं	४९
८. वल्लिकारफलदायकत्थेर- अपदानं	५०
९. पानधिदायकत्थेरअपदानं	५०
१०. पुलिनचङ्कमियत्थेरअपदानं तत्सुद्धानं	५२

४९. पंसुकूलवग्गो

१. पंसुकूलसञ्जाकत्थेर- अपदानं	५३
२. बुद्धसञ्जाकत्थेरअपदानं	५३
३. भिसदायकत्थेरअपदानं	५५
४. जाणथविकत्थेरअपदानं	५६
५. चन्दनमालियत्थेरअपदानं	५९
६. धातुपूजकत्थेरअपदानं	६१
७. पुलिनुप्पादकत्थेरअपदानं	६२
८. तरणियत्थेरअपदानं	६४
९. धम्मरुचियत्थेरअपदानं	६६
१०. सालमण्डपियत्थेरअपदानं तत्सुद्धानं	६८

५०. किङ्कणिपुप्फवग्गो

१. तिकिङ्कणिपुप्फियत्थेर- अपदानं	७१
२. पंसुकूलपूजकत्थेरअपदानं	७१
३. कोरण्डपुप्फियत्थेरअपदानं	७२

पिट्टङ्का

४. किसुकपुष्पियत्थेरअपदानं	७३
५. उपड्डुस्सदायकत्थेर-	
अपदानं	७३
६. घतमण्डदायकत्थेरअपदानं	७४
७. उदकदायकत्थेरअपदानं	७५
८. पुलिनथूपियत्थेरअपदानं	७५
९. नळकुटिदायकत्थेरअपदानं	७८
१०. पियालफलदायकत्थेर-	
अपदानं	७९
तस्सुदानं	७९
अथ वग्गुदानं	८०

५१. कणिकारवग्गो

१. तिकणिकारपुष्पियत्थेर-	
अपदानं	८१
२. एकपत्तदायकत्थेरअपदानं	८४
३. कासुमारफलियत्थेर-	
अपदानं	८५
४. अवटफलियत्थेरअपदानं	८५
५. पादफलियत्थेरअपदानं	८६
६. मातुलुङ्गफलदायकत्थेर-	
अपदानं	८६
७. अजेलिफलदायकत्थेर-	
अपदानं	८६
८. अमोदफलियत्थेरअपदानं	८७
९. तालफलदायकत्थेर-	
अपदानं	८७
१०. नाळिकेरफलदायकत्थेर-	
अपदानं	८८
तस्सुदानं	८९

५२. फलदायकवग्गो

१. कुरञ्चियफलदायकत्थेर-	
अपदानं	९०

पिट्टङ्का

२. कपित्थफलदायकत्थेर-	
अपदानं	९०
३. कोसम्बफलियत्थेर-	
अपदानं	९१
४. केतकपुष्पियत्थेरअपदानं	९१
५. नागपुष्पियत्थेरअपदानं	९२
६. अज्जुनपुष्पियत्थेरअपदानं	९२
७. कुटजपुष्पियत्थेरअपदानं	९३
८. घोससञ्जकत्थेरअपदानं	९३
९. सच्चफलदायकत्थेर-	

अपदानं ९४

१०. पदुमधारिकत्थेरअपदानं	९६
तस्सुदानं	९६

५३. तिणदायकवग्गो

१. तिणमट्ठिदायकत्थेर-	
अपदानं	९७
२. मञ्चदायकत्थेरअपदानं	९८
३. सरणगमनियत्थेरअपदानं	९८
४. अम्भञ्जनदायकत्थेर-	
अपदानं	९९
५. सुपटदायकत्थेरअपदानं	९९
६. दण्डदायकत्थेरअपदानं	१००
७. गिरिनेलपूजकत्थेर-	
अपदानं	१००
८. बोधिसम्मज्जकत्थेर-	
अपदानं	१०१
९. आमण्डफलदायकत्थेर-	

अपदानं १०३

१०. सुगन्धत्थेरअपदानं	१०३
तस्सुदानं	१०७

पिठुक्का

पिठुक्का

५४. कच्चायनवगो

१. महाकच्चायनत्येर-
अपदानं १०८

२. वक्कलित्येरअपदानं ११०

३. महाकप्पिनत्येरअपदानं ११३

४. दब्बमल्लपुत्तत्येरअपदानं ११६

५. कुमारकस्सपत्येरअपदानं १२०

६. बाहियत्येरअपदानं १२२

७. महाकोट्टिकत्येरअपदानं १२६

८. उरुवेळकस्सपत्येर-
अपदानं १२८

९. राघत्येरअपदानं १३२

१०. मोघराजत्येरअपदानं १३४
तस्सुदानं १३७

५५. भद्दियवगो

१. लकुण्डभद्दियत्येरअपदानं १३८

२. कल्लारेवतत्येरअपदानं १४०

३. सीवलित्येरअपदानं १४२

४. वज्झीसत्येरअपदानं १४५

५. नन्दकत्येरअपदानं १४६

६. कालुदायित्येरअपदानं १५१

७. अभयत्येरअपदानं १५३

८. लोमसकङ्गित्येर-
अपदानं १५६

९. वनवच्छत्येरअपदानं १५८

१०. चूलसुगन्धत्येरअपदानं १५९
तस्सुदानं १६२

अथ वग्गुदानं १६३

५६. यस्सवगो

१. यस्सत्येरअपदानं १६४

२. नदीकस्सपत्येरअपदानं १६६

३. गयाकस्सपत्येरअपदानं १६६

४. किमिलत्येरअपदानं १६७

५. वज्जीपुत्तत्येरअपदानं १६७

६. उत्तरत्येरअपदानं १६८

७. अपरउत्तरत्येरअपदानं १७१

८. भद्दित्येरअपदानं १७१

९. सिवकत्येरअपदानं १७२

१०. उपवानत्येरअपदानं १७३

११. रट्टपालत्येरअपदानं १७७
तस्सुदानं १७८

थेरीअपदानपालि

१. सुमेधावगो

१. सुमेधाथेरीअपदानं १८१

२. मेखलादायिकाथेरी-
अपदानं १८३३. मण्डपदायिकाथेरी-
अपदानं १८३

४. सङ्कमनत्थाथेरीअपदानं १८४

५. नळमालिकाथेरीअपदानं १८४

६. एकपिण्डपातदायिका-
थेरीअपदानं १८५७. कटच्छुभिक्षादायिका-
थेरीअपदानं १८६८. सत्तुप्पलमालिकाथेरी-
अपदानं १८७

पिठुङ्गा

पिठुङ्गा

६. पञ्चदीपिकाथेरी-

अपदानं १८८

१०. उदकदायिकाथेरी-

अपदानं १९०

तस्सुद्धानं

१९२

२. एकूपोसथिकवग्गो

१. एकूपोसथिकाथेरी-

अपदानं १९३

२. सळलपुण्णिकाथेरी-

अपदानं १९४

३. मोदकदायिकाथेरी-

अपदानं १९५

४. एकासनदायिकाथेरी-

अपदानं १९५

५. पञ्चदीपदायिकाथेरी-

अपदानं १९७

६. नळमालिकाथेरीअपदानं १९९

७. महापजापतिगोतमीथेरी-

अपदानं २००

८. खेमाथेरीअपदानं २१६

९. उप्पलवण्णाथेरीअपदानं २२३

१०. पटाचाराथेरीअपदानं २३०

तस्सुद्धानं

२३४

३. कुण्डलकेसीवग्गो

१. कुण्डलकेसाथेरीअपदानं २३५

२. किसानगोतमीथेरीअपदानं २३६

३. धम्मदिग्गाथेरीअपदानं २४२

४. सकुलाथेरीअपदानं २४५

५. नन्दाथेरीअपदानं

२४८

६. सोणाथेरीअपदानं

२५२

७. भट्टकापिलानीथेरी-

अपदानं २५४

८. यसोधराथेरीअपदानं २५६

९. यसोधरापमुखदसभिव्खुनी-

सहस्सअपदानं २६७

१०. यसोधरापमुखअट्टारस-

भिव्खुनीसहस्सअपदानं २६८

तस्सुद्धानं

२७३

४. खत्तियावग्गो

१. यसवतीपमुखभिव्खुनी-

सहस्सअपदानं २७४

२. चतुरासीतिभिव्खुनी-

सहस्सअपदानं २७५

३. उप्पलदायिकाथेरी-

अपदानं २७८

४. सिङ्गालमातुथेरी-

अपदानं २८०

५. सुक्काथेरीअपदानं

२८३

६. अभिरूपनन्दाथेरी-

अपदानं २८५

७. अट्टुकासिथरीअपदानं

२८७

८. पुण्णिकाथेरीअपदानं

२८८

९. अम्बपालिथेरीअपदानं

२९०

१०. पेसलाथेरीअपदानं

२९१

तस्सुद्धानं

२९२

अथ वग्गुद्धानं

२९३

बुद्धवंसपालि

	पिट्ठका		पिट्ठका
१. रतनचङ्कमनकण्डं	२९७	१६. अत्थदस्सीबुद्धवंसो	३५२
२. सुमेधपत्थनाकथा	३०५	१७. धम्मदस्सीबुद्धवंसो	३५४
३. दीपङ्करबुद्धवंसो	३१६	१८. सिद्धत्थबुद्धवंसो	३५६
४. कोण्डञ्जबुद्धवंसो	३२२	१९. तिस्सबुद्धवंसो	३५८
५. मङ्गलबुद्धवंसो	३२५	२०. फुस्सबुद्धवंसो	३६०
६. सुमनबुद्धवंसो	३२८	२१. विपस्सीबुद्धवंसो	३६३
७. रेवतबुद्धवंसो	३३०	२२. सिखीबुद्धवंसो	३६६
८. सोभितबुद्धवंसो	३३३	२३. वेस्सभूबुद्धवंसो	३६८
९. अनोमदस्सीबुद्धवंसो	३३५	२४. ककुसन्धबुद्धवंसो	३७०
१०. पदुमबुद्धवंसो	३३७	२५. कोणागमनबुद्धवंसो	३७३
११. नारदबुद्धवंसो	३४०	२६. कस्सपबुद्धवंसो	३७५
१२. पदुमुत्तरबुद्धवंसो	३४२	२७. गोतमबुद्धवंसो	३७६
१३. सुमेधबुद्धवंसो	३४५	२८. बुद्धपकिण्णककण्डं	३८१
१४. सुजातबुद्धवंसो	३४७	२९. धातुभाजनीयकथा	३८३
१५. पियदस्सीबुद्धवंसो	३५०		

चरियापिटकपालि

१. अकित्तिवग्गो

१. अकित्तिचरिया	३८७
२. सङ्खचरिया	३८८
३. कुरुराजचरिया	३८८
४. महासुदस्सनचरिया	३८९
५. महागोविन्दचरिया	३९०
६. निमिराजचरिया	३९०
७. चन्दकुमारचरिया	३९१
८. सिविराजचरिया	३९१
९. वेस्सन्तरचरिया	३९२
१०. ससपण्डितचरिया	३९७
तत्सुदानं	३९६

२. हत्थिनागवग्गो

१. मातुपोसकचरिया	४००
२. भूरिदत्तचरिया	४०१
३. चम्पेय्यनागचरिया	४०१
४. चूळबोधिचरिया	४०२
५. महिसराजचरिया	४०३
६. रुहराजचरिया	४०४
७. मातङ्गचरिया	४०५
८. धम्मदेवपुत्तचरिया	४०५
९. अलीनसत्थुचरिया	४०६
१०. सङ्खपालचरिया	४०७
तत्सुदानं	४०८

	पिटृञ्ज		पिटृञ्ज
३. युधञ्जयवग्गो		८. सच्चतापसचरिया	४१५
१. युधञ्जयचरिया	४०६	९. वट्टपोतकचरिया	४१५
२. सोमनस्सचरिया	४०६	१०. मच्छराजचरिया	४१६
३. अयोधरचरिया	४११	११. कप्पदीपायनचरिया	४१७
४. भिसचरिया	४११	१२. सुतसोमचरिया	४१८
५. सोणपण्डितचरिया	४१२	१३. सुवण्णसामचरिया	४१८
६. तेमियचरिया	४१३	१४. एकराजचरिया	४१९
७. कपिराजचरिया	४१४	१५. महालोमहंसचरिया	४१९
		तत्सुदानं	४२०

सुत्तपिटके खुद्दकनिकाये

थेरापदानं

(दुतियो भागो)

संस्कृत-विद्या

विद्या

विद्या

थेरापदानपालि

(दुतियो भागो)

४३. सर्किसम्मज्जकवग्गो

१. सर्किसम्मज्जकत्थेरअपदानं

१. "विपस्सिनो भगवतो, पाटलि बोधिमुत्तमं ।
दिस्वा व तं पादपग्नं, तत्थ चित्तं पसादयि ॥
२. "सम्मज्जनि गहेत्वान, बोधिं सम्मज्जि तावदे ।
सम्मज्जित्वान तं बोधिं, अवन्दि पाटलि अहं ॥
३. "तत्थ चित्तं पसादेत्वा, सिरे कत्वान अज्जलि ।
नमस्समानो तं बोधिं, गच्छिं पटिकुटिं अहं ॥
४. "तादिमग्गेन^१ गच्छामि, सरन्तो बोधिमुत्तमं ।
अजगरो मं पीळेसि^२, घोररूपो महव्वलो ॥
५. "आसन्ने मे कतं कम्मं, फलेन तोसयी ममं ।
कळेवरं मे गिलति, देवलोके रमामहं ॥
६. "अनाविलं मम चित्तं, विमुद्धं पण्डरं सदा ।
सोकसल्लं न जानामि, चित्तसन्तापनं मम ॥
७. "कुट्टं गण्डो किलासो च, अपमारो वितच्छिका ।
दद्दु कण्डु च मे नत्थि, फलं सम्मज्जनायिदं^३ ॥
८. "सोको च परिदेवो^४ च, हृदये मे न विज्जति ।
अभन्तं उज्जुकं चित्तं, फलं सम्मज्जनायिदं ॥
९. "समाधीसु^५ न मज्जामि^६, विसदं होति मानसं ।
यं यं समाधिमिच्छामि, सो सो सम्पज्जते ममं ॥

B. vol. 11,1

5

10

15 B. 2

१-१. गच्छिं पटिकुटी - सी० । २. चारिमग्गेन - सी०, स्या० । ३. पीळेति - स्या० । ४. सम्मज्जने इदं - सी० । ५. परिळाहो - स्या० । ६-६. समाधीसु न मज्जामि - सी०; समाधिं पुन मज्जामि - स्या० । ७. विमुद्धं - स्या० ।

इत्थं सुदं आयस्मा एकदुस्सदायको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

३. एकासनदायकत्थेरअपदानं

३६. "हिमवन्तस्साविदूरे, गोसितो" नाम पव्वतो ।
अस्समो सुकतो मय्हं, पण्णसाला सुमापिता ॥
३७. "नारदो नाम नामेन, कस्सपो इति मं विदू ।
सुद्धिमगं गवेसन्तो, वसामि गोसिते तदा ॥
३८. "पटुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू ।
विवेककामो सम्बुद्धो, अगञ्छि" अनिलञ्जसा ॥
३९. "वनग्गे गच्छमानस्स, दिस्वा रंसि महेसिनो ।
कट्टमञ्चं पञ्जापेत्वा, अजिनञ्च अपत्थरिं ॥
४०. "आसनं पञ्जापेत्वान, सिरे" कत्वान अञ्जलि ।
सोमनस्सं पवेदित्वा, इदं वचनमब्रवि ॥
४१. 'सल्लकत्तो महावीर', आतुरानं तिकिच्छको ।
मम" रोगपरेतस्स", तिकिच्छं देहि नायक ॥
४२. 'कल्लत्थिका' ये पस्सन्ति, बुद्धसेट्ठ तुवं मुने ।
धुवत्थसिद्धिं पप्पोन्ति, एतेसं अजरो" भवे ॥
४३. 'न मे देय्यवम्मो" अत्थि", पवत्तफलभोजिहं ।
इदं मे आसनं अत्थि, निसीद कट्टमञ्चके" ॥
४४. "निसीदि तत्थ भगवा, असम्भीतो" व केसरी ।
मुहुत्तं वीतिनामेत्वा, इदं वचनमब्रवि ॥
४५. 'विसट्ठो" होहि मा भायि, लद्धो जोतिरसो तया ।
यं तुय्हं पत्थितं सब्बं, परिपूरिस्सतिनागते" ॥

१. गोसिको - सी०; कसिको - स्या० । २. अगञ्छि - स्या० । ३. सीसे - स्या० ।

४. तुवं धीर - स्या० । ५-५. मम रागपरेतस्स - स्या० । ६. पुञ्जत्थिका - स्या० ।

७. वज्जरो - सी०, रो० । ८-८. देय्यं तव अत्थि - सी०, स्या० । ९. अञ्छम्भितो - स्या० ।

१०. विसत्थो - सी०, रो०; विसाट्ठो - स्या० । ११. परिपूरिस्सतासनं - स्या० ।

४६. 'न' मोषं तं कतं तुय्हं', पुञ्जावखेत्ते अनुत्तरे ।
सक्का उद्धरितुं अत्ता, यस्स चित्तं पणीहितं^१ ॥
४७. 'इमिनासनदानेन, चेतनापणिधीहि च ।
कप्पसतसहस्सानि, विनिपातं न गुच्छसि ॥
४८. 'पञ्जासवखत्तुं देविन्दो, देवरज्जं करिस्ससि ।
असीतिवखत्तुं राजा च, चक्कवत्ती भविस्ससि ॥
४९. 'पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असह्वियं ।
सव्वत्थ सुखितो हृत्वा, संसारे संसरिस्ससि' ॥
५०. "इदं वत्वान सम्बुद्धो, जलजुत्तमनामको ।
नभं अब्भुग्गमी वीरो, हंसराजा व अम्बरे ॥
५१. "हत्थियानं अस्सयानं, सरथं सन्दमानिकं ।
लभामि सव्वमेवेतं, एकासनस्सिदं फलं ॥
५२. "काननं पविसित्वा^२ पि^३, यदा इच्छामि आसनं ।
मम सङ्कप्पमञ्जाय, पल्लङ्को उपतिट्ठति ॥
५३. "वारिमज्झगतो सन्तो, यदा इच्छामि आसनं ।
मम सङ्कप्पमञ्जाय, पल्लङ्को उपतिट्ठति ॥
५४. "यं यं योनुपपज्जामि, देवत्तं अथ मानुसं ।
पल्लङ्कसतसहस्सानि, परिवारेन्ति मं सदा ॥
५५. "दुवे भवे संसरामि, देवत्ते अथ मानुसे ।
दुवे कुले पजायामि^४, खत्तिये अथ^५ ब्राह्मणे ॥
५६. "एकासनं ददित्वान, पुञ्जावखेत्ते अनुत्तरे ।
धम्मपल्लङ्कमादाय^६, विहरामि अनासवो ॥
५७. "सतसहस्सितो कप्पे, यं दानमर्दादिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, एकासनस्सिदं फलं ॥
५८. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
५९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
६०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

5

10

15

B. 6

20

25

१-१. न शोकं सुकतं पुञ्जं - स्या० । २. सुनीहितं - स्या० । ३-३. पविसित्वान - स्या० । ४. चजायापि - स्या० । ५. चापि - स्या० । ६. धम्मपल्लङ्कमञ्जाय - स्या० ।

इत्थं सुदं आयस्मा एकासनदायको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

४. सत्तकदम्बपुण्ड्रियत्थेरअपदानं

६१. "हिमवन्तस्साविदूरे, कुक्कुटो^१ नाम पव्वतो ।
तम्हि पव्वतपादम्हि, सत्त बुद्धा वसिसु ते ॥
- 5 ६२. "कदम्बं पुण्ड्रितं^२ दिस्वा^३, पग्गहेत्वान अञ्जलि ।
सत्त माला गहेत्वान, पुञ्जचित्तेन ओकिरि ॥
६३. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिघीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसमगच्छहं ॥
६४. "चतुन्नवुतितो कप्पे, यं कम्ममकरि तदा ।
10 दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
६५. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥
६६. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
६७. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- B. 7 इत्थं सुदं आयस्मा सत्तकदम्बपुण्ड्रियो थेरो इमा गाथायो
15 अभासित्था ति ।

५. कोरण्डपुण्ड्रियत्थेरअपदानं

६८. "वनकम्मिको पुरे आसि, पितुमातुमतेनहं ।
पसुमारेन जीवामि, कुसलं मे न विज्जति ॥
६९. "मम आसयसामन्ता, तिस्सो लोकग्गनायको ।
पदानि तीणि दस्सेसि, अनुकम्पाय चक्खुमा ॥
- 20 ७०. "अक्कन्ते च पदे दिस्वा, तिस्सनामस्स सत्थुनो ।
हट्ठो हट्ठेन चित्तेन, पदे चित्तं पसादयि ॥
७१. "कोरण्डं पुण्ड्रितं दिस्वा, पादपं धरणीरुहं ।
सकोसकं^४ गहेत्वान, पदसेट्टमपूजयि ॥

१. कदम्बो - सी०, स्वा०, रो० । २-२. पुण्ड्रं दिस्वान - स्वा० । ३. पितुपिता-
महेनहं - सी०, स्वा०, रो० । ४. सकोटकं - सी०; सकोटिकं - स्वा० ।

७२. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहत्त्वा मानुसं देहं, तावतिसमगच्छहं ॥

७३. "यं यं योनूपपज्जामि, देवत्तं अथ मानुसं ।
कोरण्डवण्णको येव, सुप्पभासो^१ भवामहं ॥

७४. "द्वेनवुते इतो कप्पे, यं कम्ममकरिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, पदपूजायिदं फलं ॥

७५. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥

७६. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

७७. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा कोरण्डपुण्णिकी येरो इमा गाथायो १०
अभासित्था ति ।

६. घतमण्डदायकत्थेरअपदानं

७८. "सुचिन्तितं भगवन्तं, लोकजेट्ठं नरासभं ।
उपविट्ठं महारज्जं, वातावाधेन पीळितं ॥

B. 8

७९. "दिस्वा चित्तं पसादेत्वा^२, घतमण्डमुपानयिं ।
कतत्ता अचित्तत्ता^३ च, गज्जा भागीरथी^४ अयं ॥

15

८०. "महासमुद्धा चत्तारो, घतं सम्पज्जरे मम ।
अयं व पथवी घोरा, अप्पमाणा असङ्खिया ॥

८१. "मम सङ्कुप्पमज्जाय, भवते मधुसक्करा^५ ।
चातुदीपा^६ इमे रुक्खा, पादपा धरणीरुहा ॥

८२. "मम सङ्कुप्पमज्जाय, कप्परुक्खा भवन्ति ते ।
पज्जासक्खत्तुं देविन्दो, देवरज्जमकारयि ॥

20

८३. "एकपज्जासक्खत्तुं च, चक्कवत्ती अहोसहं ।
पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ॥

८४. "चतुन्नवुतितो कप्पे, यं दानमददिं तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, घतमण्डस्सिदं फलं ॥

25

१. सप्पभासी - सी०, स्या० । २. पसादेत्वा - स्या० । ३. अचित्तत्ता - स्या० ।

४. भागीरथी - सी०, स्या० । ५. मधुसक्करा - सी०, स्या० । ६. चातुदीपा - सी०;

चातुद्विपा - स्या० ।

८५. “किलेसा ज्ञापिता मयं ...पे०... विहरामि अनासवो ॥

८६. “स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

८७. “पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं आरयस्मा घतमण्डदायको धेरो इमा गाथायो

१ अभ्यासित्था ति ।

७. एकधम्मस्सवनिगत्येअपदानं

८८. “पटुमुत्तरो नाम जिनो, सव्वधम्मान पारगू ।

चतुसच्चं पकासेत्तो, सन्तारेसि बहुं जनं ॥

८९. “अहं तेन समयेन, जटिलो उभगतापनो ।

धुनन्तो वाकचीरानि, गच्छामि अम्बरे तदा ॥

९०. “बुद्धसेट्ठस्स उपरि, गन्तुं न विसहामहं ।

पक्खी व सेलमासज्ज, गमनं न लभामहं ॥

९१. “उदके वोक्कमित्वान^१, एवं गच्छामि अम्बरे ।

न मे इदं भूतपुब्बं, इरियापथविकोपनं ॥

९२. “हन्द मेतं गवेसिस्सं, अप्पेवत्थं लभेय्यहं ।

ओरोहन्तो अन्तलिक्खा, सद्धम्मस्सोसि सत्थुनो ॥

९३. “सरेन रजनीयेन, सवनीयेन वग्गुना^२ ।

अनिच्चतं कथेन्तस्स, तज्जेव उग्गहि तदा ।

अनिच्चसज्जामुग्गह, अगमासि ममस्समं ॥

९४. “यावतायुं वसित्वान, तत्थ कालङ्कतो अहं ।

चरिमे वत्तमानमिह, सद्धम्मस्सवनं सरि ।

९५. “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।

जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसमगच्छहं ॥

९६. “तिसकप्पसहस्सानि, देवलोके रमि अहं ।

एकपज्जासव्वत्तुं च, देवरज्जमकारयि ।

९७. “एकवीसतिवत्तुं^३ च, चक्कवत्ती अहोसहं ।

पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ॥

६८. “अनुभोमि” सकं पुञ्ञं, सुखितोहं भवाभवे ।
अनुस्सरामि तं सञ्ञं, संसरन्तो भवाभवे ।
न^१ कोटिं पटिविज्झामि^२, निञ्चानं अच्चुतं पदं ॥
६९. “पितुगेहे निसीदित्वा, समणो भावितिन्द्रियो ।
कथं स^३ परिदीपेन्तो, अनिच्चतमुदाहरि^४ ॥ ५
१००. ‘अनिच्चां वत सङ्खारा, उप्पादवयधम्मिनो ।
उप्पज्जित्वा निरुज्जन्ति, तेसं वूपसमो सुखो’ ॥
१०१. “सह गाथं सुणित्वान, पुब्बसञ्ञामनुस्सरि^५ ।
एकासने निसीदित्वा, अरहत्तमपापुणि ॥
१०२. “जातिया सत्तवस्सेन, अरहत्तमपापुणि । 10
उपसम्पादयी बुद्धो, धम्मस्सवनस्सिदं फलं ॥
१०३. “सतसहस्सितो कप्पे, यं धम्ममसुणि तदा ।
दुग्गातिं नाभिजानामि, धम्मस्सवनस्सिदं फलं ॥
१०४. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
१०५. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥ 15
१०६. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥
- इत्थं सुदं आयस्मा एकधम्मस्सवनियो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

८. सुचिन्तितत्थेरअपदानं

१०७. “नगरे हंसवतिया, अहोसिं कस्सको तदा ।
कसिकम्मेन जीवामि, तेन पोसेमि दारके ॥ 20
१०८. “सुसम्पन्नं तदा खेत्तं, धञ्चं मे फलिनं” अहु ।
पाककाले च^६ सम्पत्ते, एवं चिन्तेसहं तदा ॥
१०९. “नच्छन्नं^७ नप्पतिरूपं^८, जानत्तस्स गुणागुणं ।
योहं सङ्घे अदत्तवान, अगं भुञ्जेय्य चे^९ तदा” ॥

१. अनुभोमि - सी० । २-२. न केनचिहं विज्झामि - स्या० । ३. कथयं - सी०, रो० । ४. अनिच्चं तत्तुदाहरि - स्या० । ५. सब्बसञ्ञं अनुस्सरि - स्या० । ६. फलितं - सी०, रो० । ७. व - स्या० । ८-८. नमेच्छन्नं नपटिरूपं - स्या० । ९-९. मत्तना - स्या० ।

११०. "अयं" बुद्धो असमसमो, द्वितिसवरलक्खणो ।
ततो^१ पभावितो^२ सङ्खो, पुञ्ञक्खेतो अनुत्तरो ॥

१११. "तत्थ दस्सामहं दानं, नवसस्सं पुरे पुरे ।
एवाहं चिन्तयित्वान, हट्ठो पीणितमानसो" ॥

B. 11 5 ११२. "खेत्ततो घञ्ञमाहत्वा", सम्बुद्धं उपसङ्कमि ।
उपसङ्कम्म सम्बुद्धं, लोकजेट्ठं नरासभं ।
वन्दित्वा सत्थुनो पादे, इदं^३ वचनमब्रवि ॥

११३. 'नवसस्सं च सम्पन्नं, आयागोसि' च त्वं मुने ।
अनुकम्पमुपादाय, अधिवासेहि चक्खुम' ॥

10 ११४. "पटुमुत्तरो लोकविदू, आहुतीनं पटिग्गहो ।
मम सङ्कप्पमञ्ञाय, इदं वचनमब्रवि ॥

११५. 'चत्तारो च पटिपन्ना, चत्तारो च फले ठिता ।
एस सङ्खो उजुभूतो, पञ्ञासीलसमाहितो ।
यजन्तानं मनुस्सानं, पुञ्ञापेक्खान पाणिनं" ॥

15 ११६. 'करोतोपधिकं' पुञ्ञं, सङ्खे दिन्नं महप्फलं ।
तस्मि सङ्खे व^४ दातव्वं^५, तव^६ सस्सं तथेतरे ॥

११७. 'सङ्खतो उद्दिसित्वान, भिक्खू नेत्वान'^७ सं घरं^८ ।
पटियत्तं घरे सन्तं^९, भिक्खुसङ्खस्स देहि त्वं' ॥

20 ११८. "सङ्खतो उद्दिसित्वान, भिक्खू नेत्वान सं घरं ।
यं घरे पटियत्तं मे, भिक्खुसङ्खस्सदासहं ॥

११९. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिघीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसमगच्छहं ॥

१२०. "तत्थ मे सुकतं व्यम्हं, सोवण्णं सप्पभस्सरं"^{१०} ।
सट्ठियोजनमुव्वेधं, तिसयोजनवित्थतं ॥

एकूनवीसतिमं भाणवारं ।

१-१. सम्बुद्धो असमो लोके - स्या० । २-२. ततो च भावितो - स्या० । ३. पीतिक-
मानसो - स्या० । ४. घञ्ञमाहरित्वा - सी०, स्या० । ५. इमं - सी० । ६. आया-
गोपि - सी०; इध होसि - स्या० । ७. करोतु उपधिकं - स्या० । ८-८. पदातव्वं - सी०;
च दातव्वं - स्या०, रो० । ९. तव - सी० । १०-१०. नेत्वा सकं घरं - स्या० ।
११. सं तं - सी० । १२. सुपभस्सरं - सी० ।

१२१. "आकिण्णं भवनं मय्हं, नारीगणसमाकुलं ।
तत्थ भुत्वा पिवित्वा च, वसामि त्तिदसे अहं ॥
१२२. "सतानं तीणिक्खत्तुं" च, देवरज्जमकारयि ।
सतानं पञ्चक्खत्तुं च, चक्कवत्ती अहोसहं ।
पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ॥
१२३. "भवाभवे संसरन्तो, लभामि अमितं धनं ।
भोगे मे ऊनता नत्थि, नवसस्सस्सिदं फलं ॥
१२४. "हत्थियानं अस्सयानं, सिविकं सन्दमानिकं ।
लभामि सब्बमेवेतं, नवसस्सस्सिदं फलं ॥
१२५. "नववत्थं नवफलं, नवग्गरसभोजनं ।
लभामि सब्बमेवेतं, नवसस्सस्सिदं फलं ॥
१२६. "कोसेय्यकम्बलियानि, खोमकप्पासिकानि च ।
लभामि सब्बमेवेतं, नवसस्सस्सिदं फलं ॥
१२७. "दासीगणं दासगणं, नारियो च^१ अलङ्कता^२ ।
लभामि सब्बमेवेतं, नवसस्सस्सिदं फलं ॥
१२८. "न मं सीतं वा उण्हं वा, परिळाहो न विज्जति ।
अथो चेतसिकं दुक्खं, हृदये मे न विज्जति ॥
१२९. "इदं^३ खाद इदं^३ भुञ्ज, इमम्हि सयने सय ।
लभामि सब्बमेवेतं, नवसस्सस्सिदं फलं ॥
१३०. "अयं पच्छिमको दानि, चरिमो वत्तते भवो ।
अज्जा पि देय्यधम्मो मे, फलं^४ तोसेसि^५ सब्बदा ॥
१३१. "नवसस्सं ददित्वान, सङ्खे गणवरुत्तमे ।
अट्टानिसंसे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ॥
१३२. "वण्णवा यसवा होमि, महाभोगो अनीतिको ।
महापक्खो^६ सदा होमि, अभेज्जपरिसो सदा ॥
१३३. "सब्बे मं अपचायन्ति, ये केचि पथविस्सिता ।
देय्यधम्मा च ये केचि, पुरे पुरे लभामहं ॥

5

B. 12

10

15

20

25

१. तिसक्खत्तुं - स्या० । २-२. समलङ्कता - स्या० । ३-३. इमं खाद इमं - सी०, स्या० । ४-४. फलं तोसेति - सी०; ममं तोसेति - स्या० । ५. मह भक्त्वो - स्या० ।

१३४. “भिक्षुसङ्घस्स वा मज्झे, बुद्धसेट्ठस्स सम्मुखा ।
सब्बे पि समतिक्कम्म, देन्ति ममेव^१ दायका ॥

१३५. “पठमं नवसस्सं हि, दत्त्वा सङ्घे गणुत्तमे ।
इमानिसंसे अनुभोमि, नवसस्सस्सिदं फलं ॥

B. 13 5 १३६. “सतसहस्सितो कप्पे, यं दानमददि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, नवसस्सस्सिदं फलं ॥

१३७. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो .,

१३८. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

१३९. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

10 इत्थं सुदं आयस्मा सुचिन्तितो धेरो इमा गाथायो
अभासित्वा ति ।

६. सोवण्णकिङ्कुणियत्थेरअपदानं

१४०. “सद्धाय अभिनिक्खम्म, पव्वजि अनगारियं ।
वाकचीरधरो आसि, तपोक्कम्ममपस्सितो ॥

15 १४१. “अत्थदस्सी तु भगवा, लोकजेट्ठो नरासभो ।
उप्पज्जि तम्मिह समये, तारयन्तो महाजनं ॥

१४२. “वलं च वत मे खीणं, व्याधिना परमेन तं^२ ।
बुद्धसेट्ठं सरित्त्वान, पुलिने थूपमुत्तमं ॥

१४३. “करित्वा हट्ठचित्तोहं, सहत्थेन^३ समोकिरि ।
सोण्णकिङ्कुणिपुप्फानि, उदग्गमनसो अहं ॥

20 १४४. “सम्मुखा विय सम्बुद्धं, थूपं परिचरि अहं ।
तेन चेतोपसादेन, अत्थदस्सिस्स तादिनो ॥

१४५. “देवलोकं गतो सन्तो, लभामि विपुलं सुखं ।
सुवण्णवण्णो तत्थासि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

25 १४६. “असीतिकोटियो मय्हं, नारियो समलङ्कता ।
सदा मय्हं उपट्ठन्ति, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

१४७. "सट्टितुरियसहस्सानि, भेरियो पणवानि च ।
सह्वा च डिण्डिमा तत्थ, वग्गू वज्जन्ति दुन्दुभी ॥

१४८. "बुल्लासीतिसहस्सानि, हत्थिनो* समलङ्कता ।
तिघापभिन्नामातङ्गा^३, कुञ्जरा सट्टिहायना ॥

B. 14

१४९. "हेमजालाभिसञ्छन्ना, उपट्टानं करोन्ति मे ।
बलकाये गजे^४ चैव, ऊनता मे न विज्जति ॥

5

१५०. "सोष्णकिङ्कणिपुष्फानं, विपाकं अनुभोमहं ।
अट्टपञ्जासक्खत्तुं च, देवरज्जमकारयि ॥

१५१. "एकसत्तित्त्वत्तुं च, चक्कवत्ती अहोसहं ।
पथव्या रज्जं एकसत्तं, महिया कारयि अहं ॥

10

१५२. "सो दानि अमतं पत्तो, असह्वतं सुदुदसं^५ ।
संयोजनपरिक्खीणो, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

१५३. "अट्टारसे कप्पसते, यं पुष्फमभिरोपयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

१५४. "किलेसा आपिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥

15

१५५. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

१५६. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा सोवण्णकिङ्कणियो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

१०. सोष्णकोन्तरिकत्वेरपदानं

१५७. "मनोभावनियं बुद्धं, अत्तदन्तं समाहितं ।
इरियमानं ब्रह्मपथे, चित्तवूपसमे रतं ॥

20

१५८. "नित्तिण्णओषं^६ सम्बुद्धं, आरियं ज्ञानरतं मुनिं ।
उपतित्थं^७ समापन्नं, इन्दिवरदलप्पभं^८ ॥

१५९. "अलाबुनोदकं गय्ह, बुद्धसेट्ठं उपागमि ।
बुद्धस्स^९ पादे धोवित्वा^{१०}, अलाबुकमदासहं ॥

25

१. नदन्ति - सी० । २. अत्थियो - स्या० । ३. तिघपभिन्ना मातङ्गा - स्या० ।
४. भवे - स्या० । ५. गम्भीरं दुदसं पदं - स्या० । ६. नित्तिण्णओष - स्या० । ७-७. उपविट्ठो-
सी०; उपविट्ठो समापत्तिं इन्द्रियसंवरणहं - स्या० । ८-८. बुद्धपादे धोवित्वान - स्या० ।

B. 15

१६०. “आणापेसि च सम्बुद्धो, पदुमुत्तरनामको ।
‘इमिना दकमाहत्वा, पादमूले ठपेहि मे’ ॥

१६१. “साधूतिहं पटिस्सुत्वा, सत्थु गारवताय च ।
‘दकं’ अलाबुनाहत्वा^१, बुद्धसेट्ठं उपागमि^२ ॥

१६२. “अनुमोदि महावीरो, चित्तं निव्वापयं मम ।
‘इमिनालाबुदानेन, सङ्कप्पो ते समिज्झतु’ ॥

१६३. “पन्नरसेसु कप्पेसु, देवलोके रमि अहं ।
‘तिसतिक्खत्तुं’ राजा च, चक्कवत्ती अहोसहं ॥

१६४. “दिवा वा यदि वा रत्ति, चङ्कमन्तस्स तिट्ठतो ।
सोवण्णं कोन्तरं गय्ह, तिट्ठते^३ पुरतो मम ॥

१६५. “बुद्धस्स दत्तानलाबुं, लभामि सोण्णकोन्तरं ।
अप्पकं पि कतं^४ कारं, विपुलं होति तादिसु ॥

१६६. “सतसहस्सितो कप्पे, यं लाबुमददि तदा ।
दुग्गातिं नाभिजानामि, अलाबुस्स इदं फलं ॥

१६७. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥

१६८. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

१६९. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं आयस्मा सोण्णकोन्तरिको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

सकिसम्मज्जकवग्गो तेचतालीसमो ।

तस्सुद्धानं

सकिसम्मज्जको थेरो, एकदुस्सी^५ एकासनी^६ ।

कदम्बकोरण्डकदो^७, घतस्सवन्निको पि च ॥

सुचिन्तिको^८ किङ्कणिको, सोण्णकोन्तरिको पि च ।

एकगाथासतञ्चेत्थ^९, एकसत्ततिमेव च ॥

— : ० : —

१-१. ० अलाबुनाहत्वा - सी०; उदकं लाबुनाहत्वा - स्या० । २. उपगमि - स्या० । ३. तिसतिक्खत्तुं - स्या० । ४. तिट्ठन्ति - सी०, स्या० । ५. करं - स्या० । ६-६. एकदुस्सासनपदा - स्या० । ७. कदम्बकोरण्डकदा - सी०, स्या० । ८. सुचिन्तितो - सी०, स्या० । ९. एकगाथासतञ्चेव - सी० ।

४४. एकविहारिवग्गो

१. एकविहारिकत्थेरअपदानं^१

१. "इमम्हि भद्के कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदतं वरो ॥
२. "निप्पपञ्चो निरालम्बो, आकाससममानसो ।
सुञ्जाताबहुलो तादी, अनिमित्तरतो वसी ॥
३. "असङ्गचित्तो^२ निक्केसो^३, असंसट्ठो कुले गणे ।
महाकारुणिको वीरो, विनयोपायकोविदो ॥
४. "उय्युत्तो परकिच्चेसु, विनयन्तो सदेवके ।
निव्वानगमनं मग्गं, गतिं पङ्कविसोसनं ॥
५. "अमतं परमस्सादं^४, जरामच्चुनिवारणं^५ ।
महापरिसमज्जे सो, निसिन्नो लोकतारको^६ ॥
६. "करवीकरुतो^७ नाथो, ब्रह्मघोसो तथागतो ।
उद्धरन्तो महादुग्गा^८, विप्पनट्ठे अनायके ॥
७. "देसेन्तो विरजं धम्मं, दिट्ठो मे लोकनायको ।
तस्स धम्मं सुणित्वान, पव्वजि अनगारियं ॥
८. "पव्वजित्वा तदापाहं^९, चिन्तेन्तो जिनसासनं ।
एकको व वने रम्मे, वसि संसग्गपीळितो ॥
९. "सक्कायवूपकासो^{१०} मे, हेतुभूतो ममाभवी^{११} ।
मनसो वूपकासस्स^{१२}, संसग्गभयदस्सिनो ॥
१०. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं, भवा सब्बे समूहता ।
तागो व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥

B. 16

5

10

15

20

१. एकविहारियत्थेरापदानं - सी०, स्या० । २-२. आसङ्गचित्तो निक्केसो - स्या० ।
३. परमस्सासं - सी० । ४. जरामरणनिवारणं - स्या० । ५. लोकतारणो - सी०, स्या० ।
६. करवीकरुतो - स्या०, रो० । ७. महादुक्खा - स्या० । ८. तदापाहं - सी०; तदावाहं -
स्या० । ९. सक्कायवूपकस्सो - सी०; सक्कायवूपकस्सो - स्या० । १०. ममागमी - स्या०,
रो० । ११. वूपकस्सस्स - सी० ।

११. "स्वागतं वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥
१२. "पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

5 इत्थं सुदं आयस्मा एकविहारिको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

२. एकसङ्खियत्थेरअपदानं

१३. "विपस्सिनो भगवतो, महाबोधिमहो अहु ।
महाजना समागम्म, पूजेन्ति बोधिमुत्तमं ॥
१४. "न^१ हि तं ओरकं मञ्जे^२, बुद्धसेट्ठो भविस्सति ।
यस्सायं ईदिसा^३ बोधि, पूजनीया च^४ सत्थुनो ॥
- 10 १५. "ततो सङ्खं गहेत्वान, बोधिरुक्खमुपट्ठहि ।
धमन्तो^५ सब्बदिवसं, अवन्दि बोधिमुत्तमं ॥
१६. "आसन्नके कतं कम्मं, देवलोकं अपापयी^६ ।
कळेवरं मे पतितं, देवलोके रमामहं ॥
- 15 १७. "सट्ठितुरियसहस्सानि, तुट्ठहट्ठा पमोदिता ।
सदा मय्हं उपट्ठन्ति, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
१८. "एकसत्ततिमे कप्पे, राजा आसि सुदस्सनो ।
चातुरन्तो विजितावी, जम्बुमण्डस्स^७ इस्सरो ॥
१९. "ततो अङ्गसता^८ तुरिया^९, परिवारेन्ति मं सदा ।
अनुभोमि सकं कम्मं, उपट्ठानस्सिदं फलं ॥
- 20 २०. "यं यं योनुपपज्जामि, देवत्तं अथ मानुसं ।
मातुकुच्छिगतस्सापि, वज्जरे भेरियो सदा ॥
२१. "उपट्ठित्वान^{१०} सम्बुद्धं, अनुभूत्वान^{११} सम्पदा ।
सिवं सुखेमं^{१२} अमत्तं^{१३}, पत्तोमिह अचलं पदं ॥

१-१. महासोकरहितो पञ्चो - स्या० । २-२. ईदिसो बोधि, पूजनीयो व - स्या० ।
३. धमेन्तो - सी० । ४. अपापयी - सी०, स्या० । ५. जम्बुमण्डस्स - सी०, जम्बुदीपस्स -
स्या० । ६. अट्ठसता - स्या० । ७. तुरा - सी० । ८. उपट्ठित्वा - सी० । ९. अनुभूत्वा -
सी०, स्या० । १०-१०. अमत्तं अमरं - स्या० ।

२२. "एकनवुतितो कण्णे, यं कम्ममकारि तदा ।
 दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
२३. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
२४. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
२५. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

B. 18

5

इत्थं सुदं आयस्मा एकसह्वियो थेरो इमा गाथायो
 अभासित्था ति ।

३. पाटिहीरसञ्जकत्थेरअपदानं

२६. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, आहुतीनं पटिग्गहो ।
 वसीसतसहस्सेहि, नगरं पाविसी तदा ॥
२७. "नगरं पविसन्तस्स, उपसन्तस्स तादिनो ।
 रतनानि^१ पज्जोत्तिमु^२, निग्घोसो आसि तावदे ॥
२८. "बुद्धस्स आनुभावेन, भेरी^३ वज्जुमघट्टिता^४ ।
 सयं वीणा पवज्जन्ति, बुद्धस्स पविसतो पुरं ॥
२९. "बुद्धसेट्ठं नमस्सामि^५, पदुमुत्तरमहामुनिं ।
 पाटिहीरञ्च^६ पस्सित्वा, तत्थ चित्तं पसादयि ॥
३०. "अहो बुद्धो अहो धम्मो, अहो नो सत्थुसम्पदा ।
 अचेतनापि तुरिया, सयमेव पवज्जरे ॥
३१. "सतसहस्सितो कण्णे, यं सञ्जमलभिं तदा ।
 दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धसञ्जायिदं फलं ॥
३२. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
३३. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
३४. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

10

15

20

इत्थं सुदं आयस्मा पाटिहीरसञ्जको थेरो इमा गाथायो
 अभासित्था ति ।

१-१. रथियापच्चुगमनादीसु - स्या० । २-२. अवज्जित अवट्टिता - स्या० ।

३. नपस्सामि - सी० । ४. पाटिहीरञ्च - स्या०, सी० ।

४. आणत्थविकत्थेरअपदानं

B. 19

३५. “कणिकारं व जलितं, दीपरुक्खं व जोतितं ।
कञ्चनं व विरोचन्तं, अद्दसं द्विपदुत्तमं ॥

३६. “कमण्डलुं ठपेत्वान, वाकचीरं च कुण्डिकं ।
एकंसं अजिनं कत्वा, बुद्धसेट्ठं थवि अहं ॥

5

३७. ‘तमन्धकारं विधमं, मोहजालसमाकुलं ।
आणालोकं दस्सेत्वान’, नित्तिण्णोसि^१ महामुनि^२ ॥

३८. ‘समुद्धरसिमं लोकं, सब्बावन्तमनुत्तरं ।
आणे ते उपमा नत्थि, यावता^३ जगतो गति^४ ॥

10

३९. ‘तेन आणेन सब्बञ्चू, इति बुद्धो पवुच्चति ।
वन्दामि तं महावीरं^५, सब्बञ्चुतमनावरं^६ ॥

४०. “सतसहस्सितो कप्पे, बुद्धसेट्ठं थवि अहं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, आणत्थवायिदं^७ फलं ।

४१. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ।

४२. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

15

४३. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं आयस्मा आणत्थविको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

५. उच्छुखण्डिकत्थेरअपदानं

४४. “नगरे बन्धुमतिया, द्वारपालो अहोसहं ।
अद्दसं विरजं बुद्धं, सब्बधम्मान पारगुं ॥

20

४५. “उच्छुखण्डिकमादाय, बुद्धसेट्ठस्सदासहं ।
पसन्नचित्तो सुमनो, विपस्सिस्स महेसिनो ॥

B. 20

४६. “एकनवुत्तितो कप्पे, यं उच्छुमददि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, उच्छुखण्डिस्सिदं फलं ॥

१. दस्सायित्वा - सी०, स्वा० । २-२. तिण्णो असि तुवं मुनि - स्वा० ।
३-३. यावता च गतो गति - रो० । ४. महावीर - सी० । ५. सब्बञ्चुतं अनासवं - स्वा० ।
६. आणत्थुमनामिदं - स्वा० ।

४७. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥

४८. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

४९. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं आयस्मा उच्छुखण्डिको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

5

६. कळम्बदायकत्थेरअपदानं

५०. “रोमसो नाम सम्बुद्धो, वसते^१ पव्वतन्तरे ।

कळम्बं तस्स पादासि, पसन्नो सेहि पाणिभि ॥

५१. “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, यं दानमददि तदा ।

दुग्गति नाभिजानामि, कळम्बस्स इदं फलं ॥

५२. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥ 10

५३. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

५४. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं आयस्मा कळम्बदायको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

७. अम्बाटकदायकत्थेरअपदानं

५५. “विपिने^२ बुद्धं दिस्वान, सयम्भुं अपराजितं ।

15

अम्बाटकं गहेत्वान, सयम्भुस्स अदासहं ॥

५६. “एकतिसे इतो कप्पे, यं फलमददि तदा ।

दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥

५७. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥

B. 21

५८. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥ 20

५९. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं आयस्मा अम्बाटकदायको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

८. हरीतकदायकत्थेरअपदानं^१

६०. "हरीतकं आमलकं, अम्बजम्बुविभीतकं^२ ।
कोलं भल्लातकं विल्लं^३, सयमेव हरामहं ॥
६१. "दिस्वान पम्भारगतं, शायि ज्ञानरतं मुनि ।
आवाधेन आपीळ्ळेन्तं^४, अदुतीयं^५ महामुनि ॥
- ५ ६२. "हरीतकं गहेत्वान, सयम्भुस्स अदासहं ।
खादमत्तम्हि^६ भेसज्जे^७, व्याधिपस्सम्भि तावदे ॥
६३. "पहीनदरथो बुद्धो, अनुमोदमकासि^८ मे^९ ।
'भेसज्जदानेनिमिना, व्याधिवूपसमेन च ॥
६४. 'देवभूतो मनुस्सो वा, जातो वा अज्जाजातिया ।
१० सव्वत्थ सुखितो होतु^{१०}, मा च ते व्याधिमागमा' ॥
६५. "इदं वत्त्वान सम्बुद्धो, सयम्भू अपराजितो ।
नमं अभुग्गमी धीरो, हंसराजा व अम्बरे ॥
६६. "यतो हरीतकं^{११} दिन्नं^{१२}, सयम्भुस्स महेसिनो ।
इमं जाति उपादाय, व्याधि मे नुपपज्जथ ॥
६७. "अयं पच्छिमको मय्हं, चरिमो वत्तते भवो ।
१५ तिस्सो विज्जा सच्छिकता^{१३}, कतं बुद्धस्स सासनं ॥
६८. "चतुन्नवुत्तितो कप्पे, भेसज्जमददि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, भेसज्जस्स इदं फलं ॥
६९. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... त्रिहरामि अनासवो ॥
७०. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
७१. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा हरीतकदायको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

१. हरीतकिदायक० - स्या० । २. अम्बजम्बुविभीतकं - स्या० । ३. वेल्लं - स्या० ।
४. अपीळ्ळेन्तं - सी०; आपीळ्ळितं - स्या० । ५. अदुतीयं - स्या० । ६-६. कतमत्तम्हि
भेसज्जे - सी०; कतमत्तम्हि भेसज्जं - स्या० । ७-७. अनुमोदनियं अका - सी०, स्या० ।
८. होहि - सी०, स्या० । ९-९. हरीतकमदं - सी०; हरीतकिमदं - स्या० ।
१०. अनुपत्तो - स्या० ।

६. अम्बपिण्डियत्थेरअपदानं

७२. “हत्थिराजा तदा आसि, ईसादन्तो उरुह्वो^१ ।
विचरन्तो ब्रह्मारब्धे, अद्दसं लोकनायकं ॥
७३. “अम्बपिण्डं^२ गहेत्वान, अदासि सत्थुनो अहं ।
पटिग्गण्हि महावीरो, सिद्धत्थो लोकनायको ॥
७४. “मम निज्झायमानस्स, परिभुञ्जि तदा जिनो ।
तत्थ चित्तं पसादेत्वा, तुसितं उपपज्जहं ॥
७५. “ततो अहं चवित्वान, चक्कवत्ती अहोसहं ।
एतेनेव उपायेन, अनुभुत्वान सम्पदा ॥
७६. “पधानपहितत्तोहं, उपसन्तो निरूपधि ।
सब्बासवे परिञ्जाय, विहरामि अनासवो ॥ 10
७७. “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, यं फलमददि^३ तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥
७८. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
७९. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
८०. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥ 15

इत्थं मुदं आयस्मा अम्बपिण्डियो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

१०. अम्बफलिग्रन्थेरअपदानं^४

८१. “पदुमुत्तरबुद्धस्स, लोकजेट्टस्स तादिनो ।
पिण्डाय विचरन्तस्स, धारतो^५ उत्तमं यसं ॥ B. 23
८२. “अग्गफलं गहेत्वान, विप्पसन्नेन चेतसा ।
दक्खिण्येयस्स वीरस्स, अदासि सत्थुनो अहं ॥ 20
८३. “तेन कम्मेन द्विपदिन्द^६, लोकजेट्ट नरासभ ।
पत्तोम्हि अचलं ठानं, हित्वा जयपराजयं ॥

१. उरुह्वो - सी०; उरुह्वो - स्या० । २. अम्बपिण्ड - सी०, स्या० ।

३. दानमददि - स्या० । ४. अम्बफलिग्रन्थेरअपदानं - सी०; अम्बफलिय - स्या० ।

५. धारतो - सी० । ६. द्विपदिन्द - सी०, स्या०, रो० ।

८४. "सतसहस्सितो कप्पे, यं दानमर्ददि तदा ।
 दुग्गति नाभिजानामि, अग्गदानस्सिदं फलं ॥
 ८५. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
 ८६. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
 ८७. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा अम्बफलियो धेरो इमा गाथायो
 अभसित्था ति ।

एकविहारिवग्गो चतुच्चत्तालीसमो ।

तस्सुद्धानं

- धेरो एकविहारी च, सङ्खियो^१ पाटिहीरको ।
 थविको उच्छुखण्डी च, कलम्बअम्बाटकदो^२ ॥
 हरीतकम्बपिण्डी च, अम्बदो^३ दसमो यति ।
 छल्लासीति^४ च गाथायो, गणितायो विभाविभि ॥

—:०:—

१. सङ्खिको - सी०, स्या० । २. कलम्बम्बाटकपदा - सी०, स्या० । ३. अम्बदो -
 सी०; अम्बदो - स्या० । ४. छल्लासीति - सी०, स्या० ।

४५. विभीतकवग्गो

१. विभीतकमिञ्जियत्थेरअपदानं

१. "ककुसन्धो महावीरो, सब्बधम्मान पारगू ।
गणम्हा वूपकट्ठो सो, अगमासि वनन्तरं ॥
२. "बीजमिञ्जं" गहेत्वान, लताय आवुण्णिं अहं ।
भगवा तम्हि समये, ज्ञायते पव्वतन्तरे ॥
३. "दिस्वानहं देवदेवं, विप्पसन्नेन चेतसा ।
दक्खिण्येयस्स वीरस्स, बीजमिञ्जमदासहं ॥
४. "इमस्मियेव" कप्पम्हि, यं मिञ्जमददि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बीजमिञ्जस्सिदं फलं ॥
५. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं, भवा सब्बे समूहता ।
नागो व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥
६. "स्वागतं वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥
७. "पटिसम्भदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्टिमे ।
छल्लभिञ्जा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

B. 24

5

10

इत्थं सुदं आयस्मा विभीतकमिञ्जियो थेरो इमा गाथायो 15
अभासित्था ति ।

२. कोलदायकत्थेरअपदानं

८. "अजिनेन निवत्थोहं, वाकचीरधरो तदा ।
खारिया" पूरयित्वान, कोलंहासि ममस्समं ॥
९. "तम्हि काले सिखी बुद्धो, एंको अदुतियो अहु ।
ममस्समं उपागच्छि, जानन्तो सब्बकालिकं ॥

B. 25

20

१. विभेदकविग्गो - स्या० । २. विभेदकबीजियत्थेरअपदानं - स्या० । ३. बीज-
बीजं - स्या०; बीजबीजं - रो० । ४. आचरि - स्या० । ५-५. इमस्मिञ्चैव कप्पस्मि -
सी०; ० कप्पस्मि - स्या० । ६. फलमददि - सी०, रो०; बीजमददि - स्या० ।
७-७. खारिभारं हरित्वा, कोलमाहरिमस्समं - सी०, रो०; भारिया०, कोलं हासि ० -
स्या० । ८. ज्ञातेन्तो - स्या० ।

१०. "सकं चित्तं पसादेत्वा, वन्दित्वान च सुव्वतं ।
उभो हत्थेहि पग्गह्ण, कोलं बुद्धस्सदासहं ॥
११. "एकतिसे इतो कप्पे, यं फलमददि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, कोलदानस्सिदं फलं ॥
१२. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
१३. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
१४. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- इत्थं सुदं आयस्मा कोलदायको धेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

३. विल्लियत्थेरअपदानं

१५. "चन्दभागानदीतीरे, अस्समो सुकतो मम ।
विल्लिक्खेहि^१ आकिण्णो, नानादुमनिसेवितो ॥
१६. "सुगन्धं वेलुवं दिस्वा, बुद्धसेट्ठमनुस्सरि ।
खारिभारं पूरयित्वा, तुट्ठो संविग्गमानसो ॥
१७. "ककुसन्धं उपागम्म, विल्लपक्कमदासहं ।
पुञ्जक्खेत्तस्स वीरस्स, विप्पसन्नेन चेतसा ॥
१८. "इमस्मियेव कप्पस्मि, यं फलमददि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि; फलदानस्सिदं फलं ॥
१९. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
२०. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
२१. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा विल्लियो धेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

४. भल्लातदायकत्थेरअपदानं

२२. "सुवण्णवण्णं सम्बुद्धं, द्वित्तिसवरलक्खणं ।
विपिनग्गेन^२ गच्छन्तं, सालराजं व फुल्लितं ॥

१. विल्लियत्थेरापदान - सी०; वेलुक्खेहि - स्या० । २. वेलुक्खेहि - सी०; वेलुक्खेहि - स्या० । ३. भल्लातक - सी०, स्या० । ४. पवनग्गेन - सी०, स्या०, रो० ।

२३. "तिणत्थरं^१ पञ्जापेत्वा, बुद्धसेट्ठं अयाचहं ।
 'अनुकम्पतु मं बुद्धो, भिक्खं इच्छामि दातवे' ॥
२४. "अनुकम्पको कारुणिको, अत्थदस्सी महायसो ।
 मम सङ्कप्पमञ्जाय, ओरुहि^२ मम अस्समे ॥
२५. "ओरोहित्वान^३ सम्बुद्धो, निसीदि पण्णसन्थरे ।
 भल्लातकं गहेत्वान, बुद्धसेट्ठस्सदासहं ॥
२६. "मम निज्जायमानस्स, परिभुञ्जि तदा जिनो ।
 तत्थ चित्तं पसादेत्वा, अभिर्वान्दि तदा जिनं ॥
२७. "अट्ठारसे कप्पसते, यं फलमददि तदा ।
 दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥
२८. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
२९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
३०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा भल्लातदायको थेरो इमा गाथायो
 अभासित्था ति ।

५. उत्तलिपुण्ड्रित्थेरअपदानं

३१. "निग्रोधे हरितोभासे, संविरुब्धमिह पादपे ।
 उत्तलिमालं^४ पग्गय्ह, बोधिया अभिरोपयि ॥
३२. "इमस्मियेव कप्पमिह, यं बोधिभभिपूजयि ।
 दुग्गतिं नाभिजानामि, बोधिपूजायिदं फलं ॥
३३. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
३४. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
३५. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा उत्तलिपुण्ड्रियो थेरो इमा गाथायो
 अभासित्था ति ।

१. तिणसन्धरं - स्या० । २. ओरुही - सी०; ओरुह - स्या० । ३. ओरुहि-
 त्वान - सी० । ४. उम्मामालिहि - स्या० ।

६. अम्बाटकियत्थेरअपदानं

३६. "सुपुष्कितं सालवनं, ओगय्ह वेस्सभू मुनि ।
तिसीदि गिरिदुग्गेसु, अभिजातो व केसरी ॥
३७. "पसन्नचित्तो सुमनो, अम्बाटकमपूजयि ।
पुञ्ञवस्सेत्तं अनुत्तरं^१, पसन्नो सेहि पाणिभि ॥
३८. "एकतिसे इतो कप्पे, यं पुष्कमभिरोपयि ।
दुग्गाति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
३९. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
४०. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
४१. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- १० इत्थं सुदं आयस्मा अम्बाटकियो धेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

७. सीहासनिकत्थेरअपदानं

- B. 28. ४२. "पदुमुत्तरस्स भगवतो, सब्बभूतहितेसिनो ।
पसन्नचित्तो सुमनो, सीहासनमदासहं ॥
४३. "देवलोके मनुस्से वा, यत्थ यत्थ वसामहं ।
१५ लभामि विपुलं व्यम्हं, सीहासनस्सिदं फलं ॥
४४. "सोण्णमया रूपिमया, लोहितङ्गमया^२ बहू ।
मणिमया च पल्लङ्का, निब्बत्तन्ति ममं सदा ॥
४५. "बोधिया आसनं कत्वा, जलजुत्तमनामिनो ।
उच्चै कुले पजायामि, अहो धम्मसुधम्मता ॥
४६. "सतसहस्सितो कप्पे, सीहासनमकासहं ।
२० दुग्गाति नाभिजानामि, सीहासनस्सिदं फलं ॥
४७. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
४८. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
४९. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा सीहासनिको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

८. पादपीठियत्थेरअपदानं

५०. “सुमेधो नाम सम्बुद्धो, अग्गो^१ कारुणिको मुनि^२ ।
तारयित्वा बहू सत्ते, निव्वुतो सो महायसो ॥
५१. “सीहासनस्स सामन्ता, सुमेधस्स महेसिनो । 5
पसन्नाचित्तो सुमनो, पादपीठमकारियि ॥
५२. “कत्वान कुसलं कम्मं, सुखपाकं सुखुद्रयं ।
पुञ्जकम्मेन संयुत्तो, तार्वतिसमगच्छहं ॥
५३. “तत्थ मे वसमानस्स, पुञ्जकम्मसमङ्गिनो । B. 29
पदानि उद्धरन्तस्स, सोण्णपीठा भवन्ति मे ॥ 10
५४. “लाभा तेसं सुलद्धं वो^३, ये लभन्ति उपस्सुति ।
निव्वुते कारं कत्वान, लभन्ति विपुलं सुखं ॥
५५. “मया पि सुकतं कम्मं, वाणिज्जं^४ सुप्पयोजितं^५ ।
पादपीठं करित्वान, सोण्णपीठं लभामहं ॥
५६. “यं यं दिसं पक्कमामि, केनचि किच्चयेनहं^६ । 15
सोण्णपीठे अक्कमामि, पुञ्जकम्मस्सिदं फलं ॥
५७. “तिसकप्पसहस्समिह, यं कम्ममकारि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, पादपीठस्सिदं फलं ॥
५८. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
५९. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥ 20
६०. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं आयस्मा पादपीठियो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

१-१. कारुणिको महामुनि — स्या० । २. ते — स्या० । ३-३. वाणिज्जे सुप्पयोजितं —
स्या० । ४. पक्कयेनहं — सी०, रो० ।

६. वेदिकारकत्थेरअपदानं^१

६१. "पदुमुत्तरस्स^२ भगवतो^३, बोधिया पादपुत्तमे ।
वेदिकं सुकतं कत्वा, सकं चित्तं पसादयि ॥
६२. "अतोळारानि^४ भण्डानि, कतानि अकतानि च ।
अन्तलिक्खा पवस्सन्ति, वेदिकाय इदं फलं ॥
६३. "उभतो व्यूहसङ्गामे, पक्खन्दन्तो भयानके ।
भयभेरवं न पस्सामि, वेदिकाय इदं फलं ॥
६४. "मम सङ्कप्पमञ्जाय, व्यम्हं निव्वत्तते सुभं ।
सयनानि महग्धानि, वेदिकाय इदं फलं ॥
६५. "सतसहस्सितो कप्पे, यं वेदिकमकारयि ।
दुग्गाति नाभिजानामि, वेदिकाय इदं फलं ॥
६६. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
६७. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
६८. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- इत्थं सुदं आयस्मा वेदिकारको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

१०. बोधिघरदायकत्थेरअपदानं^५

६९. "सिद्धत्थस्स भगवतो, द्विपदिन्दस्स तादिनो ।
पसन्नचित्तो सुमनो, बोधिघरमकारयि ॥
७०. "तुसितं^६ उपपन्नोम्हि, वसामि रतने घरे ।
न मे सीतं वा उण्हं वा, वातो गत्ते न सम्फुसे ॥
७१. "पञ्चसट्ठिम्हितो कप्पे, चक्कवत्ती अहोसहं ।
कासिकं नाम नगरं, विस्सकम्मेन^७ मापितं ॥
७२. "दसयोजनआयामं, अट्टयोजनवित्थतं ।
न तम्हि नगरे अत्थि, कट्ठं वल्ली च मत्तिका ॥

१. वेदिकारक० - स्या० । २-२. पदुमुत्तरबुद्धस्स - सी०; ० बुद्धस्स - स्या० ।

३. अपतोळारानि - सी०, रो०; अतोळारानि - स्या० । ४. बोधिघरियत्थेरा० - सी०;

बोधिघरकार ० - स्या० । ५. तुसितं - स्या० । ६. विसुकम्मेन - स्या० ।

७३. “तिरियं योजनं आसि, अद्दयोजनवित्थत्तं^१ ।
मङ्गलो नाम पासादो, विस्सकम्मेन मापितो ॥

७४. “चुल्लासीतिसहस्सानि, थम्भा सोण्णमया^२ अहुं^३ ।
मणिमया च निव्यूहा, छदनं रूपियं अहु ॥

७५. “सव्वसोण्णमयं घरं, विस्सकम्मेन मापितं ।
अज्झावुत्थं मया एतं, घरदानस्सिदं फलं ॥

5 B. 31

७६. “ते सव्वे अनुभोत्वान, देवमानुसके भवे ।
अज्झपत्तोम्हि^४ निव्वानं, सन्तिपदमनुत्तरं ॥

७७. “तिसकप्पसहस्सम्हि^५, बोधिघरमकारयि ।
दुग्माति नाभिजानामि, घरदानस्सिदं फलं ॥

10

७८. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥

७९. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

८०. “पटिसम्भदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं आयस्मा बोधिघरदायको धेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

15

विभीतकवग्गो पञ्चवत्तालीसमो ।

तस्सुद्धानं

विभीतकी^६ कोलफली^७, विल्लभल्लातकप्पदो ।

उत्तलम्बटकी^८ चेव, आसनी पादपीठको ॥

वेदिको^९ बोधिघरिको, गाथायो गणिता पि^{१०} च^{११} ।

एकूनासीतिका सव्वा, अस्मि वग्गे पकित्तिता ॥

—:०:—

१. अद्दयोजनवित्थत्तं — सी०; अहुं — स्या० । २-२. सोवणिमया अहु — स्या० ।
३. अज्झ पत्तोम्हि — सी०, स्या० । ४. चतुनवुत्ते इतो कप्पे — सी० । ५-५. विभेदकि कोल-
फल — स्या० । ६. निग्रोधम्बाटकी — सी०; उम्मा अम्बाटकि — स्या० । ७. वेदिका — स्या० ।
८-८. विह — सी० ।

४६. जगतिदायकवग्गो

१. जगतिदायकत्थेरअपदानं

१. "धम्मदस्सिस्स मुनिनो, बोधिया पादपुत्तमे ।
पसन्नचित्तो सुमनो, जगति कारयि अहं ॥
२. "दरितो पब्बततो^१ वा, रुक्खतो पतितो अहं ।
चुतो पतिट्ठं विन्दामि, जगतिया इदं फलं ॥
३. "न मे चोरा विहेसन्ति^२, नातिमञ्चन्ति खत्तिया^३ ।
सब्बामित्तेतिक्कमामि, जगतिया इदं फलं ॥
४. "यं यं योनुपपज्जामि, देवत्तं अथ मानुसं ।
सब्बत्थ पूजितो होमि, जगतिया इदं फलं ॥
५. "अट्टारसे कप्पसते, जगति कारयि अहं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, जगतिदानस्सिदं फलं ॥
६. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं, भवा सब्बे समूहता ।
नागो व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥
७. "स्वागतं वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥
८. "पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छल्लभिञ्जा सच्चिकता, कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा जगतिदायको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

२. मोरहत्थियत्थेरअपदानं

९. "मोरहत्थं गहेत्वान, उपेसि लोकनायकं ।
पसन्नचित्तो सुमनो, मोरहत्थमदासहं ॥

१. जगतिवग्गो - स्था० । २. पब्बतादी - ती०, स्था० । ३-३. पसहन्ति,
नातिमञ्चन्ति खत्तियो - ती०, रो० ।

१०. “इमिना मोरहत्थेन, चेतनापणिधीहि च ।
निब्बायिमु^१ तयो अग्गी, लभामि विपुलं सुखं ॥

११. “अहो बुद्धो अहो धम्मो, अहो नो सत्थुसम्पदा ।
दत्त्वानहं मोरहत्थं, लभामि विपुलं सुखं ॥

१२. “तियग्गी^२ निब्बुता मय्हं, भवा सव्वे समूहता ।
सव्वासवा परिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

१३. “एकत्तिसे इतो कप्पे, यं दानमददि तदा ।
दुग्गाति नाभिजानामि, मोरहत्थस्सिदं फलं ॥

१४. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥

१५. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

१६. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं आयस्मा मोरहत्थियो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

३. सीहासनवीजियत्थेरअपदानं^३

१७. “तिस्सस्साहं भगवतो, बोधिरुक्खमवन्दियं ।
पग्गय्ह वीजनि तत्थ, सीहासनमवीजहं ॥

१८. “द्वेनवुते इतो कप्पे, सीहासनमवीजहं ।
दुग्गाति नाभिजानामि, वीजनाय इदं फलं ॥

१९. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥

२०. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

२१. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं आयस्मा सीहासनवीजियो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

४. तिणुक्कधारियत्थेरअपदानं^४

२२. “पदुमुत्तरबुद्धस्स^५, बोधिया पादपुत्तमे ।
पसन्नचित्तो सुमनो, तयो उक्के^६ अधारयि ॥

१. निब्बुता मे - स्या० । २. तिधग्गी - स्या०; तिधग्गी - रो० । ३. सीहासन-
वीजकत्थेर० - सी० । ४. सीहासनमवीजयि - सी०; ० मविज्जहं - स्या०, रो० । ५. तिउक्का-
धारकत्थेर० - सी० । ६. पदुमुत्तरस्स बुद्धस्स - स्या० । ७. उक्का - सी० ।

२३. "सतसहस्सितो कप्पे, सोहं" उक्कमधारियि ।
 दुग्गतिं नाभिजानामि, उक्कदानस्सिदं फलं ॥
२४. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
२५. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
२६. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- इत्थं सुदं आयस्मा तिणुक्कधारियो धेरो इमा गाथायो
 अभसित्था ति ।

५. अक्कमनदायकत्थेरअपदानं

२७. "ककुसन्धस्स मुत्तिनो, ब्राह्मणस्स वुसीमतो ।
 दिवाविहारं वजतो, अक्कमनमदासहं ॥
२८. "इमस्मियेव कप्पमिह, यं दानमर्दादि तदा ।
 दुग्गतिं नाभिजानामि, अक्कमनस्सिदं फलं ॥
२९. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
३०. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
३१. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- इत्थं सुदं आयस्मा अक्कमनदायको धेरो इमा गाथायो
 अभसित्था ति ।

६. वनकोरण्डियत्थेरअपदानं

३२. "सिद्धत्थस्स भगवतो, लोकजेट्टस्स तादिनो ।
 वनकोरण्डमादाय, बुद्धस्स अभिरोपयि ॥
३३. "चतुअवुत्तितो कप्पे, यं पुप्फमभिरोपयि ।
 दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
३४. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
३५. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
३६. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा वनकोरण्डको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

वीसतिमं भाणवारं ।

७. एकछत्तियत्थेरअपदानं

३७. "अङ्गारजाता पयवी, कुक्कुळानुगता मही ।
पदुमुत्तरो^१ भगवा, अब्भोकासम्हि चङ्कमि ॥
३८. "पण्डरं छत्तमादाय, अद्धानं^२ पटिपज्जहं । 5
तत्थ दिस्वान सम्बुद्धं, वित्ति^३ मे उपपज्जथ ॥
३९. "मरीचियोत्थटा^४ भूमि, अङ्गारा व मही अयं ।
उपहन्ति^५ महावाता, सरीरस्सासुखेपना^६ ॥
४०. "सीतं उण्हं विहनन्तं^७, वातातपनिवारणं ।
पटिग्गण्ह इमं छत्तं, फस्सयिस्सामि निव्वृत्ति ॥ 10
४१. "अनुकम्पको कारुणिको, पदुमुत्तरो महायसो^८ ।
मम सङ्कप्पमञ्जाय, पटिग्गण्हि^९ तदा जिनो ॥
४२. "तिसकप्पानि देविन्दो, देवरज्जमकारयि ।
सतानं पञ्चक्खत्तुं च, चक्कवत्ती अहोसहं ॥
४३. "पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं । 15
अनुभोमि सकं कम्मं, पुब्बे सुकतमत्तनो ॥
४४. "अयं मे पच्छिमा जाति, चरिमो वत्तते भवो । B. 36
अज्जा पि सेतच्छत्तं^{१०} मे, सब्बकालं धरीयति ॥
४५. "सतसहस्सितो कप्पे, यं छत्तमददि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, छत्तदानस्सिदं फलं ॥ 20
४६. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
४७. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
४८. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

१. पदुमुत्तरो च - सी० । २. अद्धाना - सा० । ३. वित्तं - स्वा० । ४. मरीचि-
बोफुना - स्वा०; मरीचिवोफुटा - रो० । ५. उपहन्ति - स्वा०; उपवायन्ति - सी०, रो० ।
६. सरीरकायुखेपना - स्वा० । ७. विहनति - स्वा० । ८. महाइसि - सी० । ९. पटि-
गण्ह - सी० । १०. सेतच्छत्तं - स्वा० ।

इत्थं सुदं आयस्मा एकछत्तियो धेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

८. जातिपुष्पियत्थेरअपदानं

४६. “परिनिव्वुते भगवति, पटुमुत्तरे महायसे ।
पुष्पवटंसके^१ कत्वा^२, सरीरमभिरोपयि ॥
५०. “तत्थ चित्तं पसादेत्वा, तिम्मानं अगमासहं ।
देवलोकगतो सन्तो, पुञ्जाकम्मं सरामहं^३ ॥
५१. “अम्बरा पुष्पवस्सो मे, सब्बकालं पवस्सति ।
संसरामि^४ मनुस्से चे^५, राजा होमि महायसो ॥
५२. “तहि कुसुमवस्सो मे, अभिवस्सति सब्बदा ।
तस्सेव^६ पुष्पपूजाय, वाहसा सब्बदस्सिनो ॥
५३. “अयं पच्छिमको मय्हं, चरिमो वत्तते भवो ।
अज्जा पि पुष्पवस्सो मे, अभिवस्सति सब्बदा ॥
५४. “सतसहस्सितो कप्पे, यं पुष्पमभिरोपयि ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, देहपूजायिदं फलं ॥
५५. “किलेसा आपिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
५६. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
५७. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं आयस्मा जातिपुष्पियो धेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

९. पट्टिपुष्पियत्थेरअपदानं

५८. “नीहरन्ते सरीरमिह, वज्जमानासु^१ भेरिसु ।
पसन्नचित्तो सुमनो, पट्टिपुष्पमपूजयि^२ ॥
५९. “सतसहस्सितो कप्पे, यं पुष्पमभिपूजयि ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, देहपूजायिदं फलं ॥

१-१. पुष्पवटंसके^१ गहेत्वा - स्या०; पुष्पवटंसके^१ - रो० । २. सरामहं -
स्या० । ३-३. संभवामि मनुस्से वे - स्या० । ४. कायसु - स्या०; तायेव - रो० ।
५. सत्तिपण्णियत्थेर० - स्या० । ६. विज्जमानासु - स्या० । ७. सत्ति० - स्या०, रो० ।

६०. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
 ६१. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
 ६२. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा पट्टिपुण्णियो^१ थेरो इमा गाथायो
 अभसित्था ति ।

5

१०. गन्धपूजकत्थेरअपदानं

६३. "चितासु^२ कुरुमानासु^३, नानागन्धे समाहटे ।
 पसन्नचित्तो सुमनो, गन्धमुट्ठिमपूजयि ॥
 ६४. "सतसहस्सितो कण्णे, चित्तकं यमपूजयि ।
 दुग्गतिं नाभिजानामि, चित्तपूजायिदं फलं ॥
 ६५. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
 ६६. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
 ६७. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

10

B. 38

इत्थं सुदं आयस्मा गन्धपूजको थेरो इमा गाथायो
 अभसित्था ति ।

जगतिदायकवग्गो छच्चत्तालीसमो ।

तस्सुद्धानं

- जगती मोरहत्थी^४ च, आसनी^५ उक्कधारको ।
 अक्कमि वनकोरण्डि, छत्तदो जातिपूजको ॥
 पट्टिपुण्णी^६ च यो थेरो^७, दसमो गन्धपूजको ।
 सत्तसट्ठि च गाथायो, गणितायो विभाविभि ॥

15

: ० :

१. सत्तिपण्णियो - स्या०, रो० । २-२. चित्तेसु कथिरमानेसु - सी०; चित्तेसु
 कुरुमानेसु - स्या० । ३. मोरहत्थी - स्या० । ४. आसनि - स्या० । ५-५. सत्तिपण्णियो
 थेरो च - स्या० ।

४७. सालकुसुमियवग्गो^१

१. सालकुसुमियत्थेरअपदानं

B. 39

१. "परिनिव्वुते भगवति, जजुलत्तमनामके ।
आरोपितम्हि चित्ते, सालपुष्फमपूजयि ॥
२. "सतसहस्सितो कप्पे, यं पुष्फमभिरोपयि^२ ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, चितपूजायिदं फलं ॥
३. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं, भवा सव्वे समूहता ।
नागो व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥
४. "स्वागतं वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥
५. "पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्टिमे ।
छल्लभिज्जा सच्छिक्कता, कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा सालकुसुमियो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

२. चित्तकपूजकत्थेरअपदानं

६. "ज्ञायमानस्स भगवतो, सिखिनो लोकबन्धुनो ।
अट्ट चम्पकपुष्फानि, चित्तकं अभिरोपयि ॥
७. "एकतिसे इतो कप्पे, यं पुष्फमभिरोपयि ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, चितपूजायिदं फलं ॥
८. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
१०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

B. 40 20

इत्थं सुदं आयस्मा चित्तकपूजको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

१. सालपुष्फवग्गो - स्या० । २. पुष्फमभिपूजयि - स्या० । ३. चित्तकपूजायिदं -
सी० । बुद्धपूजायिदं - स्या० ।

३. चित्तकनिव्वापकत्थेरअपदानं

११. “दय्हमाने सरीरम्हि, वेस्सभुस्स महेसिनो ।
गन्धोदकं गहेत्वान, चित्तं निव्वापयि अहं ॥
१२. “एकत्तिसे इतो कप्पे, चित्तं निव्वापयि अहं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, गन्धोदकस्सिदं फलं ॥
१३. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥ 5
१४. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कत्तं बुद्धस्स सासनं ॥
१५. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कत्तं बुद्धस्स सासनं” ॥
- इत्थं सुदं आयस्मा चित्तकनिव्वापको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

४. सेतुदायकत्थेरअपदानं

१६. “विपस्सिनो भगवतो, चङ्खमन्तस्स सम्मुखा । 10
पसन्नचित्तो सुमनो, सेतुं कारापयि अहं ॥
१७. “एकनवुत्तितो कप्पे, यं सेतुं कारयि अहं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, सेतुदानस्सिदं फलं ॥
१८. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
१९. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कत्तं बुद्धस्स सासनं ॥ 15
२०. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कत्तं बुद्धस्स सासनं” ॥
- इत्थं सुदं आयस्मा सेतुदायको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

५. सुमनतालवण्टियत्थेरअपदानं

२१. “सिद्धत्यस्स भगवतो, तालवण्टमदासहं । B. 41
सुमनेहि पटिच्छन्नं, धारयामि महायसं ॥ 20
२२. “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, तालवण्टमदासहं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, तालवण्टस्सिदं फलं ॥
२३. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
२४. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कत्तं बुद्धस्स सासनं ॥
२५. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कत्तं बुद्धस्स सासनं” ॥ 25

इत्थं सुदं आयस्मा सुमनतालवण्टियो धेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

६. अवटफलियत्थेरअपदानं^१

२६. "सतरंसी नाम भगवा, सयम्भु अपराजितो ।
विवेककामो सम्बुद्धो, गोचरायाभिनिव्वमि ॥
२७. "फलहत्थो अहं दिस्वा, उपगच्छि नरासभं ।
पसन्नचित्तो सुमनो, अदासि अवटं फलं ॥
२८. "चतुन्नवुतितो कप्पे, यं फलं अददि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥
२९. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
३०. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
३१. "पटिसम्मिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा अवटफलियो धेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

७. लवुजफलदायकत्थेरअपदानं^२

३२. "नगरे बन्धुमतिया, आरामिको अहं तदा ।
अहसं विरजं बुद्धं, गच्छन्तं अनिलज्जसे ॥
३३. "लवुजं फलमादाय, बुद्धसेट्ठस्सदासहं ।
आकासे व ठितो सन्तो, पटिग्गणि महायसो ॥
३४. "वित्तिसज्जननो मय्हं, दिट्ठधम्मसुखावहो ।
फलं बुद्धस्स दत्त्वान, विप्पसन्नेन चेतसा ॥
३५. "अधिगच्छि^३ तदा पीति, विपुलं सुखमुत्तमं ।
उप्पज्जते व^४ रतनं, निव्वत्तस्स तहि तहि ॥
३६. "एकनवुतितो कप्पे, यं फलं अददि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥

१. अवटफलिय ० - सी० । २. लवुजदायक ० - सी० । ३. अधिगच्छि - सी०;
अधिगच्छि - स्या० । ४. च - सी०; मे - स्या० ।

३७. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
 ३८. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
 ३९. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं आयस्मा लबुजफलदायको थेरो इमा गाथायो
 अभासित्था ति ।

5

८. पिलक्खफलदायकत्थेरअपदानं

४०. “वनन्तरे^१ बुद्धं दिस्वा^२, अत्थदस्सि महायसं ।
 पसन्नचित्तो सुमनो पिलक्खस्स^३ फलं अदा ॥
 ४१. “अट्टारसे कप्पसते, यं फलं अददि तदा ।
 दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥
 ४२. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
 ४३. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
 ४४. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

10

B. 43

इत्थं सुदं आयस्मा पिलक्खफलदायको थेरो इमा गाथायो
 अभासित्था ति ।

९. सयंपटिभानियत्थेरअपदानं

४५. “ककुधं विलसन्तं व, देवदेवं नरासभं ।
 रथियं पटिपज्जन्तं, को दिस्वा न^४ पसीदति^५ ॥
 ४६. “तमन्धकारं नासेत्वा, सन्तारेत्वा बहुं जनं ।
 ज्ञाणालोकेन जोतन्तं, को दिस्वा न पसीदति ॥
 ४७. “वसीसतसहस्सेहि, नीयन्तं लोकनायकं ।
 उद्धरन्तं बहू सत्ते, को दिस्वा न पसीदति ॥
 ४८. “आहनत्तं^६ धम्मभेरिं, मद्दन्तं तित्थिये गणे ।
 सीहनादं विनदन्तं^७, को दिस्वा न पसीदति ॥

15

20

१. मिलक्खफल ० - स्या० । २-२. वनन्ते बुद्धं दिस्वान - सी०, रो० । ३. पिलक्खस्स - रो० । ४-४. नप्पसीदति - सी०, स्या० । एवमुपरि पि । ५. आहनित्वा - स्या० । ६. व नदन्तं - स्या० ।

४६. “यावता ब्रह्मलोकतो”, आगन्त्वान् स ब्रह्मका ।
पुच्छन्ति निपुणे पञ्चे, को दिस्वा न पसीदति ॥
५०. “यस्सञ्जलिं करित्वान्, आयाचन्ति^१ सदेवका ।
तेन पुञ्जो अनुभोन्ति, को दिस्वा न पसीदति ॥
- ३ ५१. “सञ्चे जना समागन्त्वा, सम्पवारेन्ति चक्खुमं ।
न विकम्पति अज्झिट्टो, को दिस्वा न पसीदति ॥
५२. “नगरं पविसतो यस्स, रवन्ति^२ भेरियो बहू ।
विनदन्ति गजा मत्ता, को दिस्वा न पसीदति ॥
५३. “वीथिया^३ गच्छतो यस्स, सञ्चाभा^४ जोतते सदा ।
१० अब्भुन्नता समा होन्ति, को दिस्वा न पसीदति ॥
५४. “व्याहरन्तस्स बुद्धस्स, चक्कवाळं^५ पि सुय्यति^६ ।
सञ्चे सत्ते विञ्जापेति, को दिस्वा न पसीदति ॥
- B. ४४ ५५. “सतसहस्सितो कप्पे, यं बुद्धमभिकित्तयिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, कित्तनाय इदं फलं ॥
- १५ ५६. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
५७. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
५८. “पटिसम्भदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥
- इत्थं सुदं आयस्मा सयंपटिभानियो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

१०. निमित्तव्याकरणीयत्थेरअपदानं

- २० ५९. “अज्झोगाहेत्वा^१ हिमवं”, मन्ते वाचेमहं तदा ।
चतुपञ्चाससहस्सानि, सिस्सा मय्हं उपट्ठुं ॥
६०. “अधिता वेदगू सञ्चे, छळङ्गे पारमि गता ।
सकविज्जाहुपत्थद्वा, हिमवन्ते वसन्ति ते ॥

१. ब्रह्मलोकम्हा - स्या० । २. आयाचन्ति - स्या० । ३. नदन्ति - स्या० ।
४. रथिया - सी० । ५. पभा वा - स्या० । ६-६. चक्कवाळमिह सुयति - सी०;
चक्कवाळमिह - स्या० । ७-७. अज्झोगहेत्वा हिमवं - सी०; अज्झोगहेत्वा हिमवन्तं -
स्या० ।

६१. “चवित्वा तुसिता काया, देवपुत्तो महायसो ।
उप्पज्जि मातुकुच्छिस्मि, सम्पजानो पतिस्सतो ॥

६२. “सम्बुद्धे उपपज्जन्ते, दससहस्सि कम्पथ^१ ।
अन्वा चक्खुं अलभिसु, उप्पज्जन्तम्मिहा नायके ॥

६३. “सब्बाकारं^२ पकम्पित्थं^३, केवला वसुधा अयं ।
निग्घोससद्दं सुत्वान, उब्बिज्जिसु^४ महाजना ॥

5

६४. “सब्बे जना समागम्म, आगच्छुं मम सन्तिकं ।
वसुधायं पकम्पित्थ, किं विपाको भविस्सति ॥

६५. “अवचासि^५ तदा तेसं, मा भये^६ नत्थि वो भयं ।
विसट्ठा होथ सब्बे पि, उप्पादोयं सुवत्थिको^७ ॥

10

६६. “अट्ठहेतूहि सम्फुस्स^८, वसुधायं पकम्पति ।
तथा निमित्ता दिस्सन्ति, ओभासो विपुलो महा ॥

B. 45

६७. “असंसयं बुद्धसेट्ठो, उप्पज्जिस्सति चक्खुमा ।
सञ्जापेत्त्वान जनतं, पञ्चसीले कथेसहं ॥

६८. “सुत्वान पञ्च सीलानि, बुद्धुप्पादञ्च दुल्लभं ।
उब्बेगजाता^९ सुमना, तुट्ठहट्ठा अहंसु^{१०} ते ॥

15

६९. “द्वेनवुते इतो कप्पे, यं निमित्तं वियाकरिं ।
दुग्गातिं नाभिजानामि, व्याकरणस्सिदं फलं ॥

७०. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥

७१. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

20

७२. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं आयस्मा निमित्तव्याकरणयो थेरो इमा
अभासित्था ति ।

सालकुसुमियवग्गो सत्तचत्तालीसमो ।

१. पकम्पय - सी० । २-२. छप्पकारमकम्पित्थ - स्या०; छ्विक्कारं ० - रो० ।

३. विमृहयिसु - स्या० । ४. विदस्सामि - स्या० । ५. भाषित्व - स्या० । ६. सुवत्थिको

- स्या०, रो० । ७. सम्फुस्सा - स्या०, रो० । ८. उब्बेज्जजाता - स्या० । ९. अहेसु - स्या० ।

तस्सुदानं

सालकुसुमियो धेरो, पूजा निव्वापको पि च ।
 सेतुदो तालवण्ठी^१ च, अवटलवुजण्णदो^२ ॥
 पिलक्खपटिभानी^३ च, वेय्याकरणियो^४ दिजो^५ ।
 द्वेसत्तति^६ च^७ गाथायो, गणितायो विभाविभि ॥

:०:

१. तालवण्ठी - स्या० । २. अवण्ट - सी० ; अवटं लवुजण्णदो - स्या० । ३. मिलक्खु० - स्या० । ४. वेय्याकरणको - सी० । ५. दिजा - स्या० । ६-६. द्वेसत्तत्वे - सी० ।

४८. नळमालिवग्गा

१. नळमालियत्थेरअपदानं

१. "सुवण्णवण्णं सम्बुद्धं, आहुतीनं पटिग्गहं ।
विपिनग्गेन गच्छन्तं, अद्दसं लोकनायकं ॥
  २. "नळमालं गहेत्वान, निक्खमन्तो च^१ तावदे ।
तत्थद्दसांसि सम्बुद्धं, ओघतिण्णमनासवं ॥
  ३. "पसन्नचित्तो सुमनो, नळमालमपूजयिं ।
दक्खिणेय्यं महावीरं, सब्बलोकानुकम्पकं ॥
  ४. "एकतिसे इतो कप्पे, यं मालमभिरोपयिं^२ ।
दुग्गाति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
  ५. "किलेसा आपिता मय्हं, भवा सब्बे समूहता ।
नागो व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥
  ६. "स्वागतं वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥
  ७. "पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- इत्थं सुदं आयस्मा नळमालियो थेरो इमा गाथायो १५
अभासित्था ति ।

२. मणिपूजकत्थेरअपदानं

८. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू ।
विवेककामो सम्बुद्धो, गच्छते अनिलञ्जसे ॥
९. "अविदूरे हिमवन्तस्स^३, महाजातस्सरो अहु ।
तत्थ मे भवनं आसि, पुञ्जाकम्मेन संयुतं ॥
१०. "भवना अभिनिक्खम्म^४, अद्दसं लोकनायकं ।
इन्दीवरं व जलितं, आदित्तं व हुतासनं ॥

B. 46

5

10

20

B. 47

१. व - सी० । २. पुष्पमभिरोपयि - सी०, स्या०, रो० । ३. हिमवतो - सी० ।
४. निक्खमित्तवान - स्या० ।

११. "विचिनं^१ नदसं^२ पुष्पं, पूजयिस्सन्ति नायकं ।
सकं चित्तं पसादेत्वा, अर्वादि सत्थुनो अहं ॥
१२. "मम^३ सीसे मणिं^४ गय्ह, पूजयि लोकनायकं ।
इमाय मणिपूजाय, विपाको होतु भट्ठको ॥
१३. "पदुमुत्तरो लोकविदू, आहुतीनं पटिग्गहो ।
अन्तलिवखे ठितो सत्था, इमं गाथं अभासथ ॥
१४. 'सो ते इज्जतु सङ्कप्पो, लभस्सु' विपुलं सुखं ।
इमाय मणिपूजाय, अनुभोहि महायसं^५ ॥
१५. "इदं वत्थान भगवा^६, जलजुत्तमनामको ।
अगमासि बुद्धसेट्ठो, यत्थ^७ चित्तं पणीहितं ॥
१६. "सट्ठिकप्पानि देविन्दो, देवरज्जमकारयि ।
अनेकसतक्खत्तुं च, चक्कवत्ती अहोसहं ॥
१७. "पुव्वकम्मं सरन्तस्स, देवभूतस्स मे सतो ।
मणि निव्वत्तते मय्हं, आलोककरणो मम^८ ॥
१८. "छलसीतिसहस्सानि, नारियो मे परिग्गहा ।
विचित्तवत्थाभरणा, आमुकमणिकुण्डला^९ ॥
१९. "अळारपम्हा हसुला, सुसज्जा तनुमज्झिमा ।
परिवारेन्ति मं निच्चं, मणिपूजायिदं फलं ॥
२०. "सोण्णमया मणिमया, लोहितङ्गमया तथा ।
भण्डा मे सुकता होन्ति, यदिच्छसिं पिळन्धना ॥
२१. "कूटागारा गहा^{१०} रम्मा, सयनञ्च महारहं ।
मम सङ्कप्पमज्जाय, निव्वत्तन्ति यदिच्छकं ॥
२२. "लाभा तेसं सुलढं च, ये लभन्ति उपस्सुति ।
पुज्जक्खेतं मनुस्सानं, ओसवं सब्बपाणिनं ॥
२३. "मय्हं पि सुकतं कम्मं, योहं अदक्खि नायकं ।
विनिपाता पमुत्तोम्हि, पत्तोम्हि अचलं पदं ॥

B. 48 25

१-१. विजितं अदसं - स्या०; विचिनं नादसं - सी० । २-२. ममं सीसे - स्या० ।
३. लभतु - स्या० । ४. सम्बुद्धो - स्या० । ५. यस्स - स्या० । ६. मम - स्या० । ७. आमुत्त-
मणिकुण्डला - सी०, स्या०, रो० । ८. यदिच्छाय - सी०, रो० । ९. गुहा - सी०, स्या० ।

२४. “यं यं योनुपपज्जामि, देवत्तं अथ मानुसं ।
दिवसञ्चेव^१ रत्ति च^२, आलोको होति मे सदा ॥

२५. “तायेव मणिपूजाय, अनुभोत्वान सम्पदा ।
आणालोको मया दिट्ठो, पत्तोमिह अचलं पदं ॥

२६. “सतसहस्सितो कप्पे, यं मणि अभिपूजयि । 5
दुग्गतिं नाभिजानामि, मणिपूजायिदं फलं ॥

२७. “किलेसा आपिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥

२८. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

२९. “पटिसम्भिदा त्तस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं आयस्मा मणिपूजको थेरो इमा गाथायो 10
अभासित्था ति ।

३. उक्कासतिकत्थेरअपदानं

३०. “कोसिको नाम भगवा, चित्तकूटे वसी तदा ।
झायी ज्ञानरतो बुद्धो, विवेकाभिरतो मुनि ॥

३१. “अज्जोगाहेत्वा^३ हिमवन्तं, नारीगणपुरक्खतो ।
अदसं कोसिकं बुद्धं, पुण्णमायेव^४ चन्दिमं ॥ 15

३२. “उक्कासते गहेत्वान, परिवारेसहं तदा ।
सत्तरत्तिन्दिवं ठत्वा^५, अट्टमेन अगच्छहं ॥

३३. “वुट्ठितं कोसिकं बुद्धं, सयम्भुं अपराजितं ।
पसन्नचित्तो वन्दित्वा, एकं भिक्खं अदासहं ॥

३४. “तेन कम्मेन द्विपदिन्द, लोकजेट्ठ नरासभ । 20
उप्पज्जि तुसिते काये, एकभिक्खायिदं फलं ॥

३५. “दिवसञ्चेव रत्ति च, आलोको होति मे सदा । B. 49
समन्ता योजनसतं, ओभासेन फरामहं ॥

३६. “पञ्चपज्जासकप्पमिह, चक्कवत्ती अहोसहं ।
चातुरन्तो विजितावी, जम्बुमण्डस्स^६ इस्सरो ॥ 25

१-१. समन्ता सत्तरतना - सी०, रो० । २. अज्जोगाहेत्वा - सी०, स्या०, रो० ।

३. पुण्णमासेव - सी० । ४. बुद्धं - स्या० । ५. जम्बुमण्डस्स - रो० ।

३७. "तदा मे नगरं आसि, इदं फीतं सुनिम्मितं ।
तिसयोजनमायामं, वित्थारेन च वीसति ॥
३८. "सोमणं नाम नगरं, विस्सकम्मेन मापितं ।
दससद्दाविवित्तं तं, सम्मताळसमाहितं ॥
- ५ ३९. "न तम्हि नगरे अत्थि, वल्लिकट्टं च मत्तिका ।
सब्बसोणमयं येव, जोतते निच्चकालिकं ॥
४०. "चतुपाकारपरिक्खित्तं, तयो आसुं मणिमया ।
वेमज्जे तालपन्ती च, विस्सकम्मेन मापिता ॥
४१. "दससहस्सपोक्खरञ्जो^१, पदुमुप्पलद्धादिता ।
१० पुण्डरीकेहि^२ सञ्छन्ना, नानागन्धसमीरिता^३ ॥
४२. "चतुन्नवुत्तितो कप्पे, यं उक्कं धारयि अहं ।
दुग्गाति नाभिजानामि, उक्कधारस्सिदं^४ फलं ॥
४३. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
४४. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
- १५ ४५. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- इत्थं सुदं आयस्मा उक्कासतिको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

४. सुमनबीजनियत्थेरअपदानं^५

४६. "विपस्सिनो भगवतो, बोधिया पादपुत्तमे ।
सुमनो^६ बीजनि गय्ह, अवीजि बोधिमुत्तमं ॥
- B. 50 20 ४७. "एकनवुत्तितो कप्पे, अवीजि बोधिमुत्तमं ।
दुग्गाति नाभिजानामि, बीजनाय इदं फलं ॥
४८. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
४९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
५०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

१. दससहस्सपोक्खरणी - स्या० । २. पुण्डरीकादि - स्या० । ३. नानागन्ध-
समीरिता - सी०, स्या० । ४. उक्काधारस्सिदं - सी०, स्या० । ५. सुमनबीजनिय० - सी०,
स्या० । ६. सुमना - सी० ।

इत्थं सुदं आयस्मा सुमनवीजनियो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

५. कुम्मासदायकत्थेरअपदानं

५१. "एसनाय चरन्तस्स, विपस्सिस्स" महेसिनो ।

रित्तकं पत्तं दिस्वान, कुम्मासं पूरयिं अहं ॥

५२. "एकनवुत्तितो कप्पे, यं भिक्खं अदादि तदा ।

दुग्गतिं नाभिजानामि, कुम्मासस्स इदं फलं ॥

५३. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥

५४. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

५५. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा कुम्मासदायको थेरो इमा गाथायो १०
अभासित्था ति ।

६. कुसट्टकदायकत्थेरअपदानं

५६. "कस्सपस्स भगवतो, ब्राह्मणस्स वुसीमतो ।

पसन्नचित्तो सुमनो, कुसट्टकमदासहं ॥

५७. "इमस्मियेव कप्पस्मि, कुसट्टकमदासहं ।

दुग्गतिं नाभिजानामि, कुसट्टकस्सिदं फलं ॥

५८. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥

५९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

६०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा कुसट्टकदायको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

७. गिरिपुत्रागित्येवमपदानं

६१. "सोभितो नाम सम्बुद्धो, चित्तकुटे वसी तदा ।

गहेत्वा गिरिपुत्रागं, सयम्भुं अभिपूजयिं ॥

६२. "चतुन्नवुत्तितो कप्पे, यं^१ बुद्धमभिपूजयि^२ ।
 दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
६३. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
६४. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
- 5 ६५. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- इत्थं सुदं आयस्मा गिरिपुत्तागियो शेरो इमा गाथायो
 अभसित्था ति ।

८. वल्लिकारफलदायकत्थेरअपदानं

६६. "सुमनो नाम सम्बुद्धो, तक्करायं वसी तदा ।
 वल्लिकारफलं गय्ह, सयम्भुस्स अदासहं ॥
- 10 ६७. "एकत्तिसे इतो कप्पे, यं फलं अददि तदा ।
 दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥
६८. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
६९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
- B. 52 ७०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- 15 इत्थं सुदं आयस्मा वल्लिकारफलदायको शेरो इमा गाथायो
 अभसित्था ति ।

९. पानधिदायकत्थेरअपदानं

७१. "अनोमदस्सी भगवा, लोकजेट्ठो नरासभो ।
 दिवाविहारा निक्खम्म, पथमारुहि^३ चक्खुमा ॥
- 20 ७२. "पानधि सुकतं गय्ह, अद्धानं पटिपज्जहं ।
 तत्थद्दसासि सम्बुद्धं, पत्तिकं चारुदस्सनं ॥
७३. "सकं चित्तं पसादेत्वा, नीहरित्वान पानधि ।
 पादमूले ठपेत्वान, इदं वचनमब्रवि ॥
७४. 'अभिरूह महावीर, सुगतिन्द विनायक ।
 इतो फलं लभिस्सामि, सो^४ मे अत्थो समिज्झतु' ॥

१-१. सम्बुद्ध ० - स्या० । २. वीधिमारुहि - स्या० । ३. यो - सी० ।

७५. "अनोमदस्सी भगवा, लोकजेट्ठो नरासभो ।
पानधि अभिरूहित्वा, इदं वचनमब्रवि ॥
७६. 'यो पानधि मे अदासि', पसन्नो सेहि पाणिभि ।
तमहं कित्तिस्सामि, सुणाय मम भासतो' ॥
७७. "बुद्धस्स गिरमञ्जाय, सब्बे देवा समागता ।
उदग्गचित्ता सुमना, वेदजाता कतञ्जली ॥
७८. "पानधीनं^१ पदानेन^२, सुखितोयं भविस्सति ।
पञ्चपञ्चासक्खत्तुं च, देवरज्जं करिस्सति ॥
७९. "सहस्सक्खत्तुं राजा च, चक्कवत्तो भविस्सति ।
पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ॥
८०. "अपरिमेय्ये इतो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
८१. "तस्स धम्मेषु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
सब्बासवे परिञ्जाय, निव्वायिस्सतिनासवो ॥
८२. "देवलोके मनुस्से वा, निव्वत्तिस्सति पुञ्जावा^३ ।
देवयानपटिभागं, यानं पटिलभिस्सति ॥
८३. "पासादा सिविका मय्हं^४, हत्थिनो समलङ्कता ।
रथा वाजञ्जसंयुत्ता^५, सदा पातुभवन्ति मे ॥
८४. "अगारा निक्खमन्तो पि, रथेन निक्खामि अहं ।
केसेसु छिज्जमानेसु, अरहत्तमपापुणि ॥
८५. "लाभा मय्हं सुलद्धं मे, वाणिज्जं^६ सुप्पयोजितं ।
दत्त्वान पानधि एकं, पत्तोमिह अचलं पदं ॥
८६. "अपरिमेय्ये इतो कप्पे, यं पानधिमदासहं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, पानधिस्स इदं फलं ॥
८७. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
८८. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
८९. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

B. 53

15

20

25

१. अयदा - सी० । २-२. पानधिमेव दानेन - स्या० । ३. पञ्जावा - स्या० ।

४. मय्हं - स्या०, री० । ५. वाजञ्ज ० - सी० । ६. वाणिज्जं - स्या० ।

इत्थं सुदं आयस्मा पानधिदायको धैरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

१०. पुलिनचङ्कमियत्थेरअपदानं

६०. "मिगलुदो" पुरे आसि, अरञ्जे कानने अहं ।
वातमिगं गवेसन्तो, चङ्कमं अदसं अहं ॥

६१. "उच्छङ्गेन" पुलिनं गच्छ, चङ्कमे ओकिरि अहं ।
पसन्नचित्तो सुमनो, सुगतस्स सिरीमतो ॥

६२. "एकतिसे इतो कप्पे, पुलिनं ओकिरि अहं ।
दुग्गाति नाभिजानामि, पुलिनस्स इदं फलं ॥

६३. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ॥

६४. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

६५. "पटिसम्भदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा पुलिनचङ्कमियो धैरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

नळमालिवग्गो अट्टवत्तालीसमो ।

तत्सुदानं

नळमाली मणिददो, उक्कासतिकबीजनी ।

कुम्मासो च कुसट्टो च, गिरिपुन्नागियो पि च ।

वल्लिकारो पानधिदो, अयो पुलिनचङ्कमो ।

गाथायो पञ्चनवुति, गणितायो विभाविभि ॥

—:०:—

४६. पंसुकूलवग्गो

१. पंसुकूलसञ्जाकत्थेरअपदानं

१. "तिस्सो नामासि भगवा, सयम्भू अग्गपुग्गलो ।
पंसुकूलं ठपेत्वान, विहारं पाविसी जिनो ॥
२. "विनत्तं^१ धनुमादाय, भक्खत्थाय^२ चरि^३ अहं ।
मण्डलम्गं गहेत्वान, काननं पाविसि अहं ॥
३. "तत्थइसं पंसुकूलं, दुमग्गे लग्गितं तदा ।
चापं तत्थेव निक्खिप्प, सिरे^४ कत्वात अञ्जलि ॥
४. "पसन्नचित्तो सुमनो, विपुलाय च पीतिया ।
बुद्धसेट्ठं सरित्वात, पंसुकूलं अवन्दहं ॥
५. "द्वेनवुत्ते इतो कप्पे, पंसुकूलमवन्दहं ।
दुग्गति नाभिजानामि, वन्दनाय इदं फलं ॥
६. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं, भवा सव्वे समूहता ।
नागो व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥
७. "स्वागतं वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥
८. "पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्टिमे ।
छळभिज्जा सच्चिक्कता, कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

B. 55

5

10

15

इत्थं सुदं आयस्मा पंसुकूलसञ्जाको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

२. बुद्धसञ्जाकत्थेरअपदानं

६. "अज्झायको^१ मन्तधरो, तिण्णं वेदान पासू ।
लक्खणे इतिहासे च, सनिघण्डुसकेटुभे ॥

20

१. लोकनायको-स्या० । २. सज्जितं-स्या०; तियन्तं-रो० । ३-३. पक्खिणा-
मलिलं-स्या०; अक्खित्तो यमलिलं-रो० । ४. सीसे-स्या० । ५. अज्झायिको-स्या० ।

B. 56

१०. "नदीसोतपटिभागा, सिस्सा आयन्ति मे तदा ।
तेसाहं मन्ते^१ वाचेमि, रत्तिन्दिवमतन्दितो ॥
११. "सिद्धत्थो नाम सम्बुद्धो, लोके उप्पज्जि तावदे ।
तमन्धकारं नासेत्वा, ज्ञाणालोकं पवत्तयि ॥
- ५ १२. "मम अञ्जतरो सिस्सो, सिस्सानं सो कथेसि मे ।
सुत्वान ते एतमत्थं, आरोचेसुं ममं तदा ॥
१३. "बुद्धो लोके समुप्पन्नो, सब्बञ्च लोकनायको !
तस्सानुवत्तति जनो, लाभो अम्हं^२ न विज्जति^३ ॥
१४. "अधिच्चुप्पत्तिका बुद्धा, चक्खुमन्तो महायसा ।
१० यन्नूनाहं बुद्धसेट्ठं, पस्सेय्यं लोकनायकं ॥
१५. "अजिनं मे गहेत्वान, वाक्कीरं कमण्डलुं ।
अस्समा अभिनिक्खम्म, सिस्से आमन्तयि अहं ॥
१६. "ओट्टुम्बरिकपुप्फं^४ व, चन्दमिह ससकं यथा ।
वायसानं यथा खीरं, दुल्लभो^५ लोकनायको ॥
१७. "बुद्धो लोकमिह उप्पन्नो, मनुस्सत्तप्पि दुल्लभं ।
१५ उभोसु विज्जमानेसु, सवनं च सुदुल्लभं ॥
१८. "बुद्धो लोके समुप्पन्नो, चक्खुं लच्छाम नो भवं ।
एय सब्बे गमिस्साम, सम्मासम्बुद्धसन्तिकं ॥
१९. "कमण्डलुधरा सब्बे, खराजिननिवासिनो ।
२० ते जटाभारभरिता, निक्खमुं विपिनां^६ तदा ॥
२०. "युगमत्तं^७ पेक्खमाना, उत्तमत्थं गवेसिनो ।
आसत्तिदोसरहितां, असम्भीता व केसरी ॥
२१. "अण्णकिच्चा^८ अलोलुप्पा^९, निपका सन्तवुत्तिनो ।
उच्छाय चरमाना ते, बुद्धसेट्ठमुपागमुं ॥
२२. "दियड्डयोजने सेसे", व्याधि मे उपपज्जथ ।
२५ बुद्धसेट्ठं सरित्त्वान, तत्थ कालङ्कतो अहं ॥

१. मन्ते - स्या० । २. मम्हं - स्या० । ३. हेस्सति - सी०, रो० । ४. उदम्बरिक० - स्या० । ५-५. दुल्लभा लोकनायका - सी०; दुल्लभं लोकनायकं - स्या०, रो० । ६-६. निक्खम्म पक्का - स्या० । ७. युगमत्तं - स्या० । ८. आयन्ति नागपोताव - स्या० । ९. अप्पतासा - स्या०; अण्णभासा - रो० । १०. अलोलुपा - स्या०; अलीलता - रो० । ११. वेसे - स्या० ।

२३. “चतुन्नवतितो कप्पे, यं सञ्जमलभिं तदा ।
 दुग्गातिं नाभिजानामि, बुद्धसञ्जायिदं फलं ॥
२४. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
२५. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
२६. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥ 5
- इत्थं सुदं आयास्मा बुद्धसञ्जाको थेरो इमा गाथायो
 अभासित्था ति ।

३. भिसदायकत्थेरअपदानं

२७. “ओगय्हं यं पोक्खरणिं, नानाकुञ्जरसेवितं ।
 उद्धरामि भिसं तत्थ, घासहेतु^१ अहं तदा ॥
२८. “भगवा तम्हि समये, पदुमुत्तरसव्हयो ।
 रत्तम्बरधरो^२ बुद्धो, गच्छति^३ अनिलञ्जसे ॥ 10
२९. “धुनन्तो पंसुकूलानि, सद्दमस्सोसहं तदा ।
 उद्धं निज्जायमानोहं, अद्दसं लोकनायकं ॥
३०. “तत्थेव ठितको सन्तो, आयाचि लोकनायकं ।
 मधु^४ भिसेहि^५ सवति^६, खीरं सर्पि मुळालिभि ॥ 15
३१. “पटिग्गण्हातु मे बुद्धो, अनुकम्पाय चक्खुमा ।
 ततो कारुणिको सत्था, ओरुहित्वा^७ महायसो ॥
३२. “पटिग्गणिह ममं भिक्खं, अनुकम्पाय चक्खुमा ।
 पटिग्गहेत्वा सम्बुद्धो, अका मे अनुमोदनं ॥
३३. “सुखी होतु^८ महापुञ्ज, गति तुय्हं समिज्जतु ।
 इमिना भिसदानेन, लभस्सु विपुलं सुखं ॥ 20
३४. “इदं वत्वान सम्बुद्धो, जलजुत्तमनामको ।
 भिक्खमादाय सम्बुद्धो, अम्बररेनागमा जिनो ॥

१-१. ओगय्हं - सी०, स्या०, रो० । २. घासहेतु - स्या० । ३. रत्तकम्बल-
 धरो - स्या० । ४. गच्छति - स्या० । ५-५. मधुभिसेहि - स्या० । ६. सवति - सी० ।
 ७. ओरोहित्वा - स्या० । ८. होति - सी०, स्या०, रो० ।

B. 56

३५. "ततो भिसं गहेत्वान, आगच्छि मम अस्समं ।
भिसं रुक्खे लगेत्वान", मम दानमनुस्सरि ॥
३६. "महावातो वुद्धिहत्वा, सञ्चालेसि वनं तदा ।
आकासो अभिनादित्थ, असनिया फलन्तिथा ॥
३७. "ततो मे असनिपातो, मत्थके निपती तदा ।
सोहं निसिन्नको सन्तो, तत्थ कालङ्कतो अहं^१ ॥
३८. "पुञ्जकम्मेन संयुत्तो, तुसितं उपपज्जहं ।
कळेवरं मे पतितं, देवलोके रमि अहं ॥
३९. "छळासीतिसहस्सानि", नारियो समलङ्कता ।
सायपातं^२ उपट्टन्ति^३, भिसदानस्सिदं फलं ॥
४०. "मनुस्सयोनिमागन्त्वा, सुखितो होमहं सदा^४ ।
भोगे मे ऊनता नत्थि, भिसदानस्सिदं फलं ॥
४१. "अनुकम्पितको तेन, देवदेवेन तादिना ।
सध्वासवा परिकखीणा, नत्थि दानि पुनव्भवो ॥
४२. "सतसहस्सितो कप्पे, यं भिसं अददि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, भिसदानस्सिदं फलं ॥
४३. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
४४. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
४५. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- इत्थं सुदं आयस्मा भिसदायको धेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

४. आणत्थविकत्थेरअपदानं^५

४६. "दक्खिणे हिमवन्तस्स, सुकतो अस्समो मम ।
उत्तमत्थं गवेसन्तो, वसामि विपिने तदा ॥

१. लगित्वान - स्या० । २. अहं - स्या० । ३. छळासीतिसहस्सानि - सी०, स्या० । ४-५. सायं पातं उपट्टन्ति - स्या० । ५. तदा - स्या० । ६. आणत्थविकत्थेर-अपदानं - सी०, स्या० ।

४७. “लाभालाभेन सन्तुष्टो, मूलेन च फलेन च ।

अन्वेसन्तो^१ आचरिष्यं^२, वसामि एकको अहं ॥

४८. “सुमेधो नाम सम्बुद्धो, लोके उप्पज्जि तावदे ।

चतुसच्चं पकासेति, उद्धरन्तो महाजतं ॥

४९. “नाहं सुणोमि सम्बुद्धं, न पि मे कोचि संसति^३ ।

अद्रुवस्से अतिक्कन्ते, अस्सोसि लोकनायकं ॥

५०. “अग्निदाहं नीहरित्वा, सम्मज्जित्वान अस्समं ।

खारिभारं गहेत्वान, निवर्खमि विपिना अहं ॥

५१. “एकरत्ति वसन्तोहं, गामेसु निगमेसु च ।

अनुपुब्बेन चन्दवर्ति, तदाहं उपसङ्कमि ॥

५२. “भगवा तम्हि समये, सुमेधो लोकनायको ।

उद्धरन्तो बहू सत्ते, देसेति अमतं पदं ॥

५३. “जनकायमतिक्कम्म, वन्दित्वा जिनसागरं^४ ।

एकंसं अजिनं कत्वा, सन्थवि लोकनायकं ॥

५४. “तुवं सत्था च केतु च^५, धजो यूपो च पाणिनं ।

परायणो^६ पतिट्ठा च, दीपो च द्विपदुत्तमो ॥

एकवीसतिमं भाणवारं ।

५५. ‘नेपुञ्जो दस्सने वीरो, तारेसि जनतं तुवं ।

न त्थञ्जो तारको लोके, तवुत्तरितरो मुने ॥

५६. ‘सक्का थेवे^७ कुसग्गेन, पमेतु सागरुत्तमे^८ ।

नत्वेव तव सब्बञ्जु, आणं सक्का पमेतवे ॥

५७. ‘तुलदण्डे^९ टपेत्वान, महिं^{१०} सक्का धरेतवे ।

न त्वेव तव पञ्जाय, पमाणमत्थि^{११} चक्खुम ॥

५८. ‘आकासो मिनितुं सक्का, रज्जुया अङ्गुलेन वा^{१२} ।

न त्वेव तव सब्बञ्जु, सीलं सक्का पमेतवे ॥

१-१. अतोमसन्तो अचरि - स्या०; अतोमसन्तो चरिष्यं - रो० । २. भासति - सी०; सासति - स्या०, रो० । ३. जिनसागरं - स्या० । ४. व - स्या० । ५. परायणो - सी०, रो० । ६. हवे - सी०, रो०; भवे - स्या० । ७. सागरुत्तमो - सी०, स्या०, रो० । ८. तुलमण्डले - सी०, रो० । ९. महि - स्या०, रो० । १०. समानं अत्थि - स्या० । ११. च - स्या० ।

B. 60

५६. 'महासमुद्दे उदकं, आकासो च वसुन्धरा' ।
परिमेय्यानि एतानि, अप्पमेय्योसि चक्खुम' ॥
६०. "छहि गाथाहि सव्वञ्जं, कित्तयित्वा महायसं ।
अञ्जलिं पग्गहेत्वान, तुण्ही अट्ठासहं तदा ॥
- 5 ६१. "यं वदन्ति सुमेधो ति, भूरिपञ्जं^१ सुमेधसं ।
भिव्वुसद्धे निसीदित्वा, इमा गाथा अभासथ ॥
६२. "यो मे ज्ञाणं पकित्तेसि, विप्पसत्तेन^२ चेतसा ।
तमहं कित्तयिस्सामि, सुणाथ^३ मम भासतो ॥
६३. "सत्तसत्तति कप्पानि, देवलोके रमिस्सति ।
10 सहस्सक्खत्तुं देविन्दो, देवरज्जं करिस्सति ॥
६४. "अनेकसतक्खत्तुं च, चक्कवत्ती भविस्सति ।
पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असह्खियं ॥
६५. "देवभूतो मनुस्सो वा, पुञ्जकम्मसमाहितो ।
अनूनमनसङ्कप्पो, तिक्खपञ्चो भविस्सति ॥
- 15 ६६. "तिसकप्पसहस्समिह, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
६७. "अगारा अभिनिक्खम्म, पव्वजिस्सति किञ्चनो ।
जातिया सत्तवस्सेन, अरहत्तं फुसिस्सति^४ ॥
६८. "यतो सरामि अत्तानं, यतो पत्तोस्मि सासनं ।
20 एत्थन्तरे न जानामि, चेतनं अमनोरमं ॥
६९. "संसरित्वा भवे^५ सव्वे^६, सम्पत्तानुर्भावि अहं ।
भोगे मे ऊनता नत्थि, फलं ज्ञाणस्स थोमने ॥
७०. "तियग्गी^७ निव्वुता मय्हं, भवा सव्वे समूहता ।
सव्वासवा परिव्वखीणा, नत्थि दानि पुनव्वभवो ॥
- 25 ७१. "तिसकप्पसहस्समिह, यं ज्ञाणमथवि^८ अहं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलं ज्ञाणस्स थोमने ॥

१. वसुन्धरो - स्या० । २. भूमिपञ्जं - स्या० । ३. पसत्रो सेन - सी० । ४. सुणोथ - सी० । ५. पापुणिस्सति - स्या० । ६-६. भवाभवे - स्या० । ७. तियग्गी - सी०; तिथग्गी - स्या० । ८-८. ज्ञाणमभिधोमयि - सी०, रो०; ज्ञाणमभिधोमहं - स्या० ।

७२. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥

७३. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

७४. "पटिसम्भदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा ज्ञाणथविको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

5

५. चन्दनमालियत्थेरअपदानं

७५. "पञ्च कामगुणे हित्वा, पियरूपे मनोरमे ।

असीतिकोटियो हित्वा, पव्वजि अनगारियं ॥

७६. "पव्वजित्वान कायेन, पापकम्मं विवज्जयिं ।

वचीदुच्चरितं हित्वा, नदीकूले वसामहं ॥

७७. "एककं मं विहरन्तं, बुद्धसेट्ठो उपागमि ।

नाहं जानामि बुद्धो ति, अकासि पटिसन्थरं" ॥

10

७८. "करित्वा पटिसन्थारं, नामगोत्तमपुच्छहं ।

देवतानुसि गन्धव्वो, अद्^१ सक्को पुरिन्ददो ॥

७९. 'को वा त्वं कस्स वा पुत्तो, महाब्रह्मा इधागतो ।

विरोचेसि दिसा सव्वा, उदयं सुरियो यथा ॥

15

८०. 'सहस्सारानि चक्कानि, पादे दिस्सन्ति मारिस ।

को वा त्वं कस्स वा पुत्तो, कथं जानेमु तं मयं ।

नामगोत्तं पवेदेहि, संसयं अपनेहि मे' ॥

८१. 'नम्हि देवो न गन्धव्वो, नम्हि^२ सक्को पुरिन्ददो ।

ब्रह्मभावो च मे नत्थि, एतेसं उत्तमो अहं ॥

20

८२. 'अतीतो विसयं तेसं, दालयिं कामबन्धनं ।

सव्वे किलेसे ज्ञापेत्वा, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं' ॥

८३. "तस्स वाचं सुणित्वाहं, इदं वचनमब्रवि ।

'यदि बुद्धो ति^३ सव्वञ्चू, निसीद त्वं महामुने' ॥

B. 62

८४. 'तमहं पूजयिस्सामि, दुक्खस्सन्तकरो तुवं' ।

"पत्थरित्वा जिनचम्मं, अदासि सत्थुनो अहं ॥

25

१. पटिसन्थारं - म० । २. आहु - मी०, स्या० । ३. नापि - सी० ।

४. सि - सी०, स्या० । ५. महामुनि - मी०, स्या० ।

८५. "निसीदि तत्थ भगवा, सीहो व गिरिगन्धरे ।
खिण्णं पव्वतमारुह, अम्बस्स फलमग्गहि ॥
८६. "सालकल्याणिकं पुप्फं, चन्दनं च महारहं ।
खिण्णं पग्गह तं सव्वं, उपेत्वा लोकनायकं ॥
८७. "फलं बुद्धस्स दत्तवान, सालपुप्फमपूजयि ।
चन्दनं अनुलिम्पित्वा, अवन्दि सत्थुनो अहं ॥
८८. "पसन्नवित्तो सुमनो, विपुलाय च पीतिया ।
अजिनमिह निसीदित्वा, सुमेधो लोकनायको ॥
८९. "मम कम्मं पकित्तेसि, हासयन्तो ममं तदा ।
इमिना फलदानेन, गन्धमालेहि चूभयं ॥
९०. 'पञ्चवीसे कप्पसते, देवलोके रमिस्सति ।
अनूनमनसङ्कप्पो, वसवत्ती भविस्सति ॥
९१. 'छब्बीसतिकप्पसते, मनुस्सत्तं गमिस्सति ।
भविस्सति चक्कवत्ती, चातुरन्तो महिद्धिको ॥
९२. 'वेभारं' नाम नगरं, विस्सकम्मेन मापितं ।
हेस्सति सव्वसोवण्णं, नानारतनभूसितं ॥
९३. 'एत्तेनेव उपायेन, संसरिस्सति सो भवे' ।
सव्वत्थ पूजितो हुत्वा, देवत्ते अथ मानुसे ॥
९४. 'पच्छिमे भवे सम्पत्ते, ब्रह्मवन्धु भविस्सति ।
अगारा अभिनिवस्सम्म, अनगारी भविस्सति ।
अभिञ्जापाग्गु हुत्वा, निव्वायिस्सतिनासवो ॥
९५. "इदं वत्तवान सम्बुद्धो, सुमेधो लोकनायको ।
मम निज्झायमानस्स, पक्कामि अनिलञ्जसे ॥
९६. "तेन" कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसमगच्छहं ॥
९७. "तुसिततो" चवित्तवान, निव्वत्ति मातुकुच्छियं ।
भोगे मे ऊनता नत्थि, यमिह गम्मे वसामहं ॥

१. वेकरं - स्या० । २. योनियो - स्या०; योनिसी - रो० । ३. सुखितो - स्या०, रो० । ४. अभिञ्जातिपक्कयो - स्या० । ५-५. सी० पोत्वके नत्ति; ० तुसितं उगपज्जहं - स्या० । ६. तुसितानो - सी० ।

६८. "मानुकुच्छिगते मयि, अन्नपानं च भोजनं ।
मानुषा मम छन्देन, निव्यत्तति यदिच्छकं ॥
६९. "जातिवा पञ्चवस्सेन, पञ्चजि अनगारियं ।
ओरोपितम्हि केसम्हि, अरहत्तमपापुणि ॥
१००. "पुव्वकम्मं गवेसन्तो, ओरेन तादसं^१ अहं । 5
तिसकप्पसहस्सम्हि, मम कम्ममनुस्सरि ॥
१०१. "नमो ते पुरिसाजञ्ज, नमो ते पुरिसुत्तम ।
तव सासनमागम्म, पत्तोम्हि अवलं पदं ॥
१०२. "तिसकप्पसहस्सम्हि, यं^२ बुद्धमभिपूजयि^३ ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥ 10
१०३. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं...पे०... विहरामि अनासवो ॥
१०४. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
१०५. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- इत्थं सुदं आयस्मा चन्दनमालियो धेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति । 15

६. धातुपूजकत्येरश्रपदानं

१०६. "निव्वुत्ते लोकनाथम्हि, सिद्धत्ये लोकनायके ।
मम^१ ज्ञाती^२ समानेत्वा, धातुपूजं अकासहं ॥
१०७. "चतुन्नवुत्तितो कप्पे, यं धातुमभिपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, धातुपूजायिदं फलं ॥
१०८. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥ 20 B. 64
१०९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
११०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- इत्थं सुदं आयस्मा धातुपूजको धेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

७. पुलिनुप्पादकत्थेरअपदानं

१११. "पव्वते हिमवन्तम्हि, देवलो नाम तापसो ।
तत्थ मे चङ्कुमो आसि, अमनुस्सेहि मापितो ॥
११२. "जटाभारेन^१ भरितो, कमण्डलुधरो सदा^२ ।
उत्तमत्थं गवेसन्तो, विपिना निक्खमि तदा ॥
११३. "चुल्लासीतिसहस्सानि, सिस्सा मय्हं उपट्ठुं ।
सककम्माभिपसुता, वसन्ति विपिने तदा ॥
११४. "अस्समा अभिनिक्खम्म, अकं पुलिनचेतियं ।
नानापुप्फं समानेत्वा, तं चेतियमपूजयि ॥
११५. "तत्थ चित्तं पसादेत्वा, अस्समं पविसामहं ।
सव्वे सिस्सा समागन्त्वा, एतमत्थं^३ पुच्छिमु मं^४ ॥
११६. 'पुलिनेन कतो^५ थूपो^६, यं त्वं देव^७ नमस्सति ।
मयम्पि ज्ञातुमिच्छाम, पुट्ठो आचिक्ख नो तुवं^८ ॥
११७. 'निदिट्ठा नु^९ मन्तपदे, चक्खुमन्तो महायसा ।
ते खो अहं नमस्सामि, बुद्धसेट्ठे महायसे^{१०} ॥
११८. 'कीदिसा ते महावीरा, सव्वञ्चू लोकनायका ।
कथंवण्णा कथंसीला, कीदिसा ते महायसा^{११} ॥
११९. 'वात्तिसलक्खणा बुद्धा, चत्तालीसदिजापि^{१२} च ।
नेत्ता गोपखुमा तेसं, जिञ्जुका फलसन्निभा ॥
१२०. 'गच्छमाना च ते बुद्धा, ह्युगमत्तञ्च पेक्खरे ।
न तेसं जाणु नदति, सन्धिसट्ठो न सुय्यति ॥
१२१. 'गच्छमाना च सुगता, उद्धरन्ता^{१३} व गच्छरे ।
पठमं दक्खणं पादं, बुद्धानं एस धम्मता ॥
१२२. 'असम्भीता च ते बुद्धा, मिगराजा व केसरी ।
नेवुकंसेन्ति अत्तानं, नो चवम्भेन्ति पाणिनं ॥

B. 65

20

१. जटाभारस्स - स्या० । २. तदा - सी०, स्या० । ३-३. एतमत्थमपुच्छुमं - सी०; एतमत्थं अपुच्छिमु - स्या० । ४-४. कते थूपे - सी० । ५. देवं - सी०, रो० । ६. निदिट्ठा नो - सी०, रो०; दिट्ठा नो वो - स्या० । ७. चत्तारो दिजापि - सी०; चत्तारिव दिजापि - स्या० । ८. अतुरिता - स्या० ।

१२३. 'मानावमानतो' मुत्ता, समा सव्वेसु पाणिसु ।
अनत्तुक्कंसका बुद्धा, बुद्धानं एस धम्मता ॥
१२४. 'उप्पज्जन्ता च सम्बुद्धा, आलोकं दस्सयन्ति ते ।
छप्पकारं पकम्पेन्ति', केवलं वसुधं इमं ॥
१२५. 'पस्सन्ति निरयञ्चेते, निव्वाति निरयो तदा ।
पवस्सति महामेघो, बुद्धानं एस धम्मता ॥
१२६. 'ईदिसा ते महानागा, अतुला च' महायसा ।
वण्णतो अनतिक्कन्ता, अप्पमेय्या तथागता' ॥
१२७. "अनुमोदिसु मे वाक्यं, सव्वे सिस्सा सगारवा ।
तथा च' पटिर्पाज्जिसु, यथासत्ति यथावलं ॥
१२८. "पटिपूजेन्ति पुलिनं, सककम्माभिलासिनो ।
सद्दहन्ता मम वाक्यं, बुद्धसक्कतमानसा' ॥
१२९. "तदा चवित्वा तुसिता, देवपुत्तो महायसो ।
उप्पज्जि मातुकुच्छिमिह, दससहस्सि कम्पथ' ॥
१३०. "अस्समस्साविदूरमिह, चङ्कममिह ठितो अहं ।
सव्वे सिस्सा समागन्त्वा, आगच्छु मम सन्तिके ॥
१३१. "उसभो व मही नदति, मिगराजा व कूजति ।
सुसुमारो' व सळति, किं विपाको भविस्सति ॥
१३२. "यं पकित्तेमि सम्बुद्धं, सिकताथूपन्तिके ।
सो दानि भगवा सत्था, मातुकुच्छिमुपागमि ॥
१३३. "तेसं धम्मकथं वत्वा', कित्तयित्वा महामुनि ।
उय्योजेत्वा सके सिस्से, पल्लङ्कमाभुजि' अहं ॥
१३४. "वलं च वत मे खीणं, व्याधिना' परमेन तं ।
बुद्धसेट्ठं सरित्वान, तत्थ कालङ्कतो' अहं ॥
१३५. "सव्वे सिस्सा समागन्त्वा, अकंसु चित्तकं तदा ।
कळेवरं च मे गय्ह, चित्तकं अभिरोपयुं ॥

5

10

15

B. 66

20

25

१. मानातिमानतो - स्या० । २. छप्पिकारं पकासेन्ति - स्या० । ३. ते - स्या० ।

४. व - स्या० । ५. बुद्धतगतमानसा - सी०, स्या०, रो० । ६. पकम्पथ - सी० ।

७. सुसुमारो - म० । ८. कत्वा - सी०, स्या० । ९. पल्लङ्कके आभुजि - स्या० ।

१०. व्याधितो - सी०, रो०; व्याधिको - स्या० । ११. कालकतो - सी०, रो० ।

१३६. "चितकं परिवारेत्वा, सीसे कत्वान अञ्जलि ।
सोकसल्लपरेता ते, विक्कन्दिमु^१ समागता ॥
१३७. "तेसं लालप्पमानानं, अगमं^२ चितकं तदा^३ ।
'अहं आचरियो तुम्हं^४, मा मोचित्थ सुमेधसा ॥
१३८. 'सदत्थे वायमेय्याथ, रत्तिन्दिवमनन्दिता ।
मा वो पमत्ता अहुत्थ^५, खणो वो पटिपादितो^६ ॥
१३९. "सके सिस्सेनुसासित्वा, देवलोकं पुनागमि ।
अट्टारस च कप्पानि, देवलोके रमामहं^७ ॥
१४०. "सतानं पञ्चक्खत्तुं च, चक्कवत्ती अहोसहं ।
अनेकसतक्खत्तुं च, देवरज्जमकारयि ॥
१४१. "अवसेसेषु कप्पेषु, वोकिण्णो^८ संसरि अहं ।
दुग्गति नाभिजानामि, उप्पादस्स^९ इदं फलं^{१०} ॥
१४२. "यथा कोमुदिके भासे, बह पुप्फन्ति पादपा ।
तथेवाहं पि समये, पुप्फितोमिह महेसिना ॥
१४३. "विरियं मे धुरधोरेय्हं, योगक्खेमाधिवाहनं ।
नागो व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥
१४४. "सतसहस्सितो कप्पे, यं बुद्धमभिकित्तयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, कित्तनाय इदं फलं ॥
१४५. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
१४६. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
१४७. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं मुदं आयस्मा पुलिनुप्पादको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

८. तरणियत्थेरअपदानं

१४८. "अत्थदस्सी तु भगवा, सयम्भू लोकनायको ।
विनतानदिद्या तीरं^१, उपागच्छि तथागतो ॥

१. विक्कन्दिमु - सी० स्या० । २-२. अगमासि चितन्तिक - सी०; ० चितकन्तिक - स्या० । ३. तुम्हं - स्या० । ४. अहुत्थ - सी० । ५. रमि अहं - सी०; अहोसहं - स्या० । ६. वो किण्णं - सी० । ७-७. पुलिनपूजायिदं फलं - सी० । ८. वीरियं - म० । ९. तीरे - स्या०, रो० ।

१४९. "उदका अभिनिक्खम्म कच्छपो वारिगोचरो ।
बुद्धं तारेतुकामोहं, उपेसि लोकनायकं ॥
१५०. 'अभिरूहतु मं बुद्धो, अत्थदस्सी महामुनि ।
अहं तं तारयिस्सामि, दुक्खस्सन्तकरो तुवं' ॥
१५१. "मम सङ्कप्पमञ्जाय, अत्थदस्सी महायसो ।
अभिरूहित्वा मे पिट्ठि, अट्ठासि लोकनायको ॥ 5
१५२. "यतो सरामि अत्तानं, यतो पत्तोस्मि विञ्चुतं ।
सुखं मे तादिसं नत्थि, फुट्ठे पादतले यथा ॥
१५३. "उत्तरित्वान सम्बुद्धो, अत्थदस्सी महायसो ।
नदीतीरम्हि ठत्वान, इमा गाथा अभासथ ॥ 10
१५४. 'यावता वत्तते चित्तं, गङ्गासोतं तरामहं ।
अयं च कच्छपो राजा, तारेसि' मम पञ्जावा' ॥
१५५. 'इमिना बुद्धतरणेन, मेत्तचित्तवताय च ।
अट्ठारसे कप्पसते, देवलोके रमिस्सति ॥
१५६. 'देवलोका इधागन्त्वा, सुक्कमूलेन चोदितो ।
एकासने निसीदित्वा, कट्ठासोतं तरिस्सति ॥ 15
१५७. 'यथा पि भद्दके खेत्ते, बीजं अप्पं पि रोपितं ।
सम्माधारे पवच्छन्ते^३, फलं तोसेति कस्सकं^३ ॥ B. 68
१५८. 'तथेविदं बुद्धखेत्तं, सम्मासम्बुद्धदेसितं ।
सम्माधारे^४ पवच्छन्ते, फलं मं तोसयिस्सति' ॥ 20
१५९. "पधानपहितत्तोम्हि, उपसन्तो निरूपधि ।
सव्वासवे परिञ्जाय, विहरामि अनासवो ॥
१६०. "अट्ठारसे कप्पसते, यं कम्ममकरि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, तरणाय इदं फलं ॥
१६१. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥ 25
१६२. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
१६३. "पटिसम्भदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

१-१. तारेति मम पुञ्जावा - स्या० । २. पवस्सन्ते - ती०, स्या० । ३. कस्सके -
स्या० । ४. सम्माधारं - स्या० ।

इत्थं सुदं आयस्मा तरणियो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

६. धम्मवच्चित्थेरअपदानं^१

१६४. “यदा दीपङ्करो बुद्धो, सुमेधं व्याकरो जिनो ।
‘अपरिमेय्ये इतो कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥
- ५ १६५. ‘इमस्स जनिका माता, माया नाम भविस्सति ।
पिता सुद्धोदनो नाम, अयं हेस्सति गोतमो ॥
१६६. ‘पधानं पदहित्वान, कत्वा दुक्करकारिकं ।
अस्सत्थमूले सम्बुद्धो, बुज्झिस्सति महायसो ॥
१६७. ‘उपतिस्सो कोलितो च, अग्गा हेस्सन्ति सावका ।
१० आनन्दो^२ नाम नामेन^३, उपट्ठिस्सतिमं जिनं ॥
१६८. ‘खेमा उप्पलवण्णा च, अग्गा हेस्सन्ति साविका ।
चित्तो आळवको चेव, अग्गा हेस्सन्तुपासका ॥
- B. 69 १६९. ‘खुज्जुत्तरा नन्दमाता, अग्गा हेस्सन्तुपासिका ।
बोधि इमस्स वीरस्स^४, अस्सत्थो ति पवुच्चति^५ ॥
१७०. “इदं सुत्वान वचनं, असमस्स महेसिनो ।
१५ आमोदिता नरमरु, नमस्सन्ति कतञ्जली ॥
१७१. “तदाहं माणवो आसि, मेधो नाम सुसिक्खितो ।
सुत्वा व्याकरणं सेट्ठं, सुमेधस्स महामुने ॥
१७२. “संविसट्ठो भवित्वान, सुमेधे करुणासये^६ ।
२० पव्वजन्तं च तं वीरं, सहा व^७ अनुपव्वजि ॥
१७३. “संवुतो पातिमोक्खस्मि, इन्द्रियेसु च पञ्चसु ।
सुद्धाजीवो सतो वीरो, जिनसासनकारको ॥
१७४. “एवं विहरमानोहं, पापमित्तेन केनचि ।
नियोजितो अनाचारे, सुमग्गा परिधंसितो ॥
१७५. “वितक्कवसिको हत्वा, सासनतो अपक्कमि ।
२५ पच्छा तेन कुमित्तेन, पयुत्तो मानुघातनं ॥

१. धम्मवच्चित्थेरअपदानं - सी०, स्या० । २-२. आनन्दो नामुपट्ठाको - स्या० ।

३. वीरस्स - स्या० । ४. करुणासये - स्या० । ५. च - स्या० ।

१७६. "अकरि^१ आनन्तरियं^२, घातयि दुदुमानसो ।
ततो चतो महावीचि, उपपन्नो मुदारुणं ॥
१७७. "विनिपातगतो सन्तो, संसरिं दुक्खितो चिरं ।
न पुनो अदसं वीरं, सुमेधं नरपुङ्गवं ॥
१७८. "अस्मि कप्पे समुद्दिहि, मच्छो आसि तिमिङ्गलो ।
दिस्वाहं सागरे नावं, गोचरत्थमुपागमि ॥ 5
१७९. "दिस्वा मं वाणिजा भीता, बुद्धसेट्टमनुस्सहं ।
गोतमो ति महाघोसं, सुत्वा तेहि उदीरितं ॥
१८०. "पुब्बसञ्जां सरित्त्वा, ततो कालङ्कतो अहं ।
सावत्थियं कुले इडे, जातो ब्राह्मणजातियं ॥ 10
१८१. "आसि धम्मरुचि नाम, सब्बपापजिगुच्छको ।
दिस्वाहं लोकपज्जोतं, जातिया सत्तवस्सिको ॥
१८२. "महाजेतवनं गत्वा, पट्ठाजि अनगारियं ।
उपेमि बुद्धं तिक्खत्तुं, रत्तिया दिवसस्स च ॥
१८३. "तदा दिस्वा मुनि आह, चिरं^३ धम्मरुची ति मं ।
ततोहं अवचं बुद्धं, पुब्बकम्मपभावितं^४ ॥ 15
१८४. "सुचिरं सतपुञ्जालक्खणं, पतिपुब्बेन विसुद्धपच्चयं^५ ।
अहमज्ज सुपेक्खनं वत, तव पस्सामि निरुपमं^६ विग्गहं^७ ॥
१८५. "सुचिरं विहतत्तमो^८ मया, सुचिरक्खेन नदी^९ विसोसिता^{१०} ।
सुचिरं अमलं विसोधितं, नयनं ज्ञाणमयं महामुने ॥ 20
१८६. "चिरकालसमद्भितो^१ तया, अविनट्ठो पुनरन्तरं^२ चिरं ।
पुनरज्ज समागतो तया, न हि नस्सन्ति कतानि गोतम ॥
१८७. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
१८८. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
१८९. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥ 25

B. 70

१-१. अकरिन्तरियञ्च - स्या० । २. सर - स्या० । ३. पुब्बकम्मं विभावितं - स्या० ।
४. विसुद्धिपच्चया - स्या० । ५-६. निरुपममग्गहं - सी० । ६. विहितं नु ते - स्या० ।
७. तया - सी० । ८-९. निर० - स्या० । १०. चिरकालं समागतो - रो० । १०. पुनन्तरं -
स्या० ।

इत्थं सुदं आयस्मा धम्मरुचियो थेरो इमा गाथायो
प्रभासित्था ति ।

१०. सालमण्डपियत्थेरअपदानं

१६०. "अज्झोगाहेत्वा" सालवनं, मुक्तो अस्समो मम ।
सालपुण्फेहि सञ्छन्नो, वसामि विपिने तदा ॥
- 5 १६१. "पियदस्सी च^१ भगवा, सयम्भू अग्गपुग्गलो ।
विवेककामो सम्बुद्धो, सालवनमुपागमि ॥
१६२. "अस्समा अभिनिक्खम्म, पवनं अगमासहं ।
मूलफलं गवेसन्तो, आहिण्डामि वने तदा ॥
- 10 १६३. "तत्थदसासि सम्बुद्धं, पियदस्सि महायसं ।
सुनिसिन्नं समापन्नं, विरोचन्तं महावने ॥
- B. 71 १६४. "चतुदण्डे ठपेत्वान, बुद्धस्स उपरी अहं ।
मण्डपं मुक्तं कत्वा, सालपुण्फेहि छादयि ॥
१६५. "सत्ताहं धारयित्वान, मण्डपं सालच्छादितं ।
तत्थ चित्तं पसादेत्वा, बुद्धसेट्ठमवन्दहं ॥
- 15 १६६. "भगवा तम्हि समये, वुट्ठित्वा समाधितो ।
युगमत्तं पेक्खमानो, निसीदि पुरिसुत्तमो ॥
१६७. "सावको वरुणो नाम, पियदस्सिस्स सत्थुनो ।
वसीसतसहस्सेहि, उपगच्छि वित्तायकं ॥
- 20 १६८. "पियदस्सी च भगवा, लोकजेट्ठो नरासभो ।
भिक्षुसङ्घे निसीदित्वा, सितं पातुकरी जितो ॥
१६९. "अनुरुद्धो उपट्ठाको, पियदस्सिस्स सत्थुनो ।
एकंसं चीवरं कत्वा, अपुच्छित्थ महामुनि ॥
२००. 'को नु खो भगवा हेतु, सितकम्मस्स सत्थुनो ।
कारणे विज्जमानम्हि, सत्था पातुकरे सितं' ॥
- 25 २०१. 'सत्ताहं सालच्छदनं', यो मे धारेसि माणवो ।
तस्स कम्मं सरित्वान, सितं पातुकरि अहं ॥

२०२. 'अनोकासं' न पस्सामि, यत्थं पुञ्ञं विपच्चति ।
देवलोके मनुस्से वा, ओकासो व न सम्मति ॥
२०३. 'देवलोके वसन्तस्स, पुञ्ञकम्मसमङ्गितो ।
यावता परिसा तस्स, सालच्छन्ना भविस्सति ॥
२०४. 'तत्थ दिञ्चेहि नच्चेहि, गीतेहि वादितेहि च ।
रमिस्सति सदा सन्तो, पुञ्ञकम्मसमाहितो ॥
२०५. 'यावता परिसा तस्स, गन्धगन्धी भविस्सति ।
सालस्स पुण्णवस्सो च, पवस्सिस्सति तावदे ॥
२०६. 'ततो चुतोयं मनुजो, मानुसं आगमिस्सति ।
इधापि सालच्छदनं, सब्बकालं धरिस्सति ॥
२०७. 'इध नच्चं च गीतं च, सम्मताळसमाहितं ।
परिवारेस्सन्ति मं निच्चं, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
२०८. 'उगच्छन्ते च सूरिये, सालवस्सं पवस्सति ।
पुञ्ञकम्मेन संयुत्तं, वस्सते सब्बकालिकं ॥
२०९. 'अट्ठारसे कप्पसते, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
२१०. 'तस्स धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
सब्बासवे परिञ्ञाय, निब्बायिस्सति नासवो ॥
२११. 'धम्मं अभिसमेन्तस्स, सालच्छन्नं भविस्सति ।
चित्ते ज्ञायमानस्स, छदनं तत्थ हेस्सति ॥
२१२. "विपाकं कित्तयित्वान, पियदस्सी महामुनि ।
परिसाय धम्मं देसेसि, तप्पेन्तो धम्मबुद्धिया ॥
२१३. "तिसकप्पानि देवेसु, देवरज्जमकारयि ।
सद्धि च सत्तक्खतुं च, चक्कवत्ती अहोसहं ॥
२१४. "देवलोका इधागन्त्वा, लभामि विपुलं सुखं ।
इधापि सालच्छदनं, मण्डपस्स इदं फलं ॥

5

10

H. 72

15

20

25

१. ओकासाहं - सी० । २. यं तं - स्या०, रो० । ३. धरियति - सी० । ४. सम्म-
तालसमाहितं - सी० । ५. वस्सति - स्या० । ६. सालच्छदनं - सी०; सालच्छदनं - स्या० ।
७-७. सी० पोतधके नत्थि ।

२१५. "अयं पच्छिमको मय्हं, चरिमो वत्तते भवो" ।
इधापि सालच्छदनं, हेस्सति सब्बकालिकं ॥

२१६. "महामुनि तोसयित्वा, गोतमं सक्खपुङ्गवं ।
पत्तोमिह अचलं ठानं, हित्वा जयपराजयं ॥

5 २१७. "अट्टारसे कप्पसते, यं बुद्धमभिपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

२१८. किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥

२१९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

२२०. "पटिसम्भदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

B. 73 10

इत्थं सुदं आयस्मा सालमण्डपियो धेरो इमा गाथायो
अभासित्वा ति ।

पंसुकूलवग्गो एकूनपञ्जासमो ।

तस्सुद्धानं

पंसुकूलं बुद्धसञ्जी, भिसदो ज्ञाणकित्तको ।

चन्दनी धातुपूजी च, पुलिनुप्पादको पि च ॥

तरणो धम्मरुचिको, सालमण्डपियो तथा ।

15

सतानि द्वे होन्ति गाथा, ऊनवीसतिमेव च ॥

:०:

५०. किङ्कणिपुष्पवगो

१. तिकिङ्कणिपुष्पित्थेरअपदानं^१

१. "कणिकारं व जोतन्तं, निसिन्नं पव्वतन्तरे ।
अद्दसं विरजं बुद्धं, विपस्सि लोकनायकं ॥
२. "तीणि किङ्कणिपुष्फानि, पग्गय्ह अभिरोपयिं ।
सम्बुद्धमभिपूजेत्वा, गच्छामि दक्खिणामुखो ॥
३. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसमगच्छहं ॥
४. "एकनवुत्तितो कप्पे, यं बुद्धमभिपूजयिं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
५. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं, भवा सव्वे समूहता ।
नागो व दब्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥
६. "स्वागतं वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥
७. "पटिसम्भदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्टिमे ।
छल्लभिज्जा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

B. 74

5

10

20

इत्थं सुदं आयस्मा तिकिङ्कणिपुष्पियो थेरो इमा गाथायो 15

अभासित्था ति ।

२. पंसुकूलपूजकत्थेरअपदानं

८. "हिमवन्तस्साविदूरे, उदङ्गणो^२ नाम पव्वतो ।
तत्थद्दसं पंसुकूलं, दुमग्गम्हि विलम्बितं ॥
९. "तीणि किङ्कणिपुष्फानि, ओचिनित्वानहं तदा ।
हट्ठो हट्ठेन चित्तेन, पंसुकूलमपूजयिं ॥
१०. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसमगच्छहं ॥

१. तीणिकिङ्कणि ० - स्या० । २. उदव्वतो - स्या० ।

B. 75

११. "एकनवुतितो कप्पे, यं कम्ममकारि तदा ।
 दुग्गति नाभिजानामि, पूजित्वा^१ अरहद्धजं ॥
१२. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
१३. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
१४. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा पंसुकूलपूजको थेरो इमा गाथायो
 अभसित्था नि ।

३. कोरण्डपुण्ड्रियत्वेरअपदानं

१५. "वनकम्मिको पुरे आसि, पितुमानुमतेनहं^२ ।
 पसुमारेन जीवामि, कुसलं मे न विज्जति ॥
१६. "मम आसयसामन्ता, तिस्सो लोकग्गनायको ।
 पदानि तीणि दस्सेसि, अनुकम्पाय चक्खुमा ॥
१७. "अक्कन्ते^३ च पदे दिस्वा, तिस्सनामस्स सत्थुनो ।
 हट्ठो हट्ठेन चित्तेन, पदे चित्तं पसादयि ॥
१८. "कोरण्डं पुण्ड्रितं दिस्वा, पादपं धरणीरुहं ।
 सकोसकं^४ गहेत्वान, पदसेट्ठमपूजयि^५ ॥
१९. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
 जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसमगच्छहं ॥
२०. "यं यं योनुपपज्जामि^६, देवत्तं अथ मानुसं ।
 कोरण्डकल्लवि होमि, सुप्पभासो^७ भवामहं ॥
२१. "द्वेनवुते इतो कप्पे, यं कम्ममकारि तदा ।
 दुग्गति नाभिजानामि, पदपूजायिदं फलं ॥
२२. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
२३. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
२४. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

B. 76

१. पूजेत्वा - सी०, स्या० । २. पितुपितामहेतहं - सी०, स्या०, रो० । ३. अक्कमन्ते - स्या० । ४. चक्खकोटकां - स्या० । ५. पदसेट्ठे अपूजयि - सी०, रो० । ६. योनुपपज्जामि - सी०; योनुपपज्जामि - स्या० । ७. सुप्पभासो - सी०, स्या०, रो० ।

इत्थं सुदं आयस्मा कोरण्डपुप्फियो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

४. किसुकपुप्फियत्थेरअपदानं

२५. "किसुकं पुप्फितं दिस्वा, पग्गहेत्वान अञ्जलि ।
बुद्धसेट्ठं सरित्त्वान, आकासे अभिपूजयि ॥
२६. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च । 5
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसमगच्छहं ॥
२७. "एकतिसे इतो कप्पे, यं कम्ममकरि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
२८. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
२९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥ 10
३०. "पटिस्सम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा किसुकपुप्फियो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

५. उपडुदुस्सदायकत्थेरअपदानं

३१. "पदुमुत्तरभगवतो, सुजातो नाम सावको ।
पंसुकूलं गवेसन्तो, सङ्कारे चरते^१ तदा ॥ 15
३२. "नगरे हंसवतिया, परेसं भतको^२ अहं ।
उपडुदुस्सं दत्त्वा, सिरसा अभिवादयि ॥
३३. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च । B. 77
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसमगच्छहं ॥
३४. "तेत्तिसक्खत्तुं देविन्दो, देवरज्जमकारयि । 20
सत्तसत्ततिक्खत्तुं च, चक्कवत्ती अहोसहं ॥
३५. "पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ।
उपडुदुस्सदानेन, मोदामि अकुतोभयो ॥
३६. "इच्छमानो चहं^३ अज्ज, सकाननं सपव्वतं ।
खोमदुस्सेहि छादेय्यं, अडुदुस्सस्सिदं फलं ॥ 25

१. चरती - सी०; रथिया - स्वा० । २. भतिको - स्वा० । ३. अहं - स्वा० ।

३७. “सतसहस्सितो कप्पे, यं दानमददि तदा ।
 दुग्गतिं नाभिजानामि, अद्दुस्सस्सिदं फलं ॥
३८. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
३९. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
४०. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥
- इत्थं सुदं आयस्मा उपद्दुस्सदायको थेरो इमा गाथायो
 अभसित्था ति ।

६. घतमण्डदायकत्थेरअपदानं

४१. “सुचिन्तितं भगवन्तं, लोकजेट्ठं नरासभं ।
 उपविट्ठं महारज्जं^१, वातावाधेन पीळितं ॥
४२. “दिस्वा चित्तं पसादेत्वा, घतमण्डमुपानयि ।
 कतत्ता आचित्ता^२ च, गङ्गा भागीरथी^३ अयं ॥
४३. “महासमुद्दा चत्तारो, घतं सम्पज्जरे मम ।
 अयं च पथवी घोरा, अप्पमाणा असङ्खिया ॥
४४. “मम सङ्कप्पमज्जाय, भवते^४ मधुसक्करा^५ ।
 चातुद्दीपा^६ इमे रुक्खा, पादपा धरणीरुहा ॥
४५. “मम सङ्कप्पमज्जाय, कप्परुक्खा भवन्ति ते ।
 पज्जासक्खत्तुं देविन्दो, देवरज्जमकारयि ॥
४६. “एकपज्जासक्खत्तुं च, चक्कवत्ती अहोसहं ।
 पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ॥
४७. “चतुन्नवुत्तितो^७ कप्पे, यं दानमददि तदा ।
 दुग्गतिं नाभिजानामि, घतमण्डस्सिदं फलं ॥
४८. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
४९. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
५०. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥
- इत्थं सुदं आयस्मा घतमण्डदायको थेरो इमा गाथायो
 अभसित्था ति ।

१. महावीरं - सी० । २. उपचित्ता - स्या० । ३. भागीरथी - सी०, स्या० ।
 ४-५. भवन्ति ते मधुसक्करा - स्या० । ६. चातुद्दिपा - स्या० । ७. छन्नवृते इतो - सी० ।

७. उदकदायकत्थेरअपदानं

५१. "पदुमुत्तरबुद्धस्स, भिक्खुसङ्घे अनुत्तरे ।
पसन्नचित्तो सुमनो, पानीघटमपूरयि" ॥
५२. "पव्वतग्गे दुमग्गे वा, आकासे वाथ भूमियं ।
यदा पानीयमिच्छामि, खिण्णं निव्वत्तते मम" ॥
५३. "सतसहस्सितो कप्पे, यं दानमददि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, दकदानस्सिदं" फलं ॥ 5
५४. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
५५. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
५६. "पटिस्सम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- इत्थं सुदं आरयस्मा उदकदायको थेरो इमा गाथायो 10
अभासित्था ति ।

८. पुलिनभूषित्येरापदानं

५७. हिमवन्तस्साविदूरे, यमको^१ नाम पव्वतो ।
अस्समो सुकतो मय्हं, पण्णसाला सुमापिता ॥ B. 79
५८. "नारदो नाम नामेन, जटिलो उग्गतापनो ।
चतुदससहस्सानि, सिस्सा परिचरन्ति मं ॥ 15
५९. "पटिस्सल्लीनको सन्तो, एवं चिन्तेसहं तदा ।
'सव्वो' जनो" मं पूजेति, नाहं पूजेमि किञ्चनं ॥
६०. 'न मे ओवादको अत्थि, वत्ता कोचि न विज्जति ।
अनाचरियुपज्झायो, वने वासं उपेमहं ॥
६१. 'उपासमानो यमहं^२, गरुचित्तं उपट्ठहे ।
सो मे आचरियो नत्थि, वनवासो निरत्थको ॥ 20
६२. 'आयागं मे गवेसिस्सं^३, गहं भावित्तियं तथा ।
सावस्सयो^४ वसिस्सामि, न कोचि गरहिस्सति' ॥

१. पानीघटपूजयि - सी० । २. मम - स्या० । ३. घटमण्डस्सिदं - सी० ।

४. समञ्जो - सी० । ५. महाजना - स्या० । ६. यमकं - स्या० । ७. गवेसियं - स्या० ।

८. सावस्सयो - स्या० ।

६३. "उत्तानकूला नदिका, सुपतित्था मनोरमा ।
संसुद्धपुलिनाकिण्णा^१, अविदूरे ममस्समं ॥
६४. "नदि अमरिकं नाम, उपगन्त्वानहं तदा ।
संवड्ढयित्वा पुलिनं, अकं पुलिनचेतियं ॥
- ५ ६५. "ये ते अहेसुं सम्बुद्धा, भवन्तकरणा मुनी ।
तेसं एतादिसो थूपो, तं निमित्तं करोमहं ॥
६६. "करित्वा पुलिनं^२ थूपं, सोवण्णं मापयिं अहं ।
सोण्णकिङ्कणिपुप्फानि^३, सहस्से तीणि पूजयिं ॥
६७. "सायपातं नमस्सामि, वेदजातो^४ कतञ्जली ।
१० सम्मुखा विय सम्बुद्धं, वन्दि पुलिनचेतियं ॥
६८. "यदा किलेसा जायन्ति, वितक्का गेहनिस्सिता ।
सरामि सुकतं^५ थूपं, पच्चवेक्खामि तावदे ॥
६९. "उपनिस्साय विहरं^६, सत्थवाहं विनायकं ।
किलेसे संवसेय्यासि^७, न युत्तं तव मारिस ॥
- B. ८० १५ ७०. "सह आवज्जिते थूपे, गारवं होति मे तदा ।
कुवितक्के विनोदेसि^८, नागो तुत्तद्धितो यथा ॥
७१. "एवं विहरमानं मं, मच्चुराजाभिमदथ ।
तत्थ कालङ्कितो सन्तो, ब्रह्मलोकमगच्छहं ॥
७२. "यावतायुं वसित्वान, तिदिवे^९ उपपज्जहं ।
२० असीतिक्खत्तुं देविन्दो, देवरज्जमकारयिं ॥
७३. "सतानं तीणिक्खत्तुं च, चक्कवत्ती अहोसहं ।
पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असत्त्वियं ॥
७४. "सोण्णकिङ्कणिपुप्फानं^{१०}, विपाकं अनुभोमहं ।
धातीसतसहस्सानि^{११}, परिवारेन्ति मं भवे ॥

१. सुमुद्ध ० - सी०, स्या० । २. पुलिने - सी०; पुलिने - स्या०, रो० ।
३. ० पुप्फानं - सी० । ४. पीति० - स्या०; वित्ति० - रो० । ५. सगतं - सी० । ६. विहरि -
स्या० । ७. संवरेय्यासि - स्या० । ८. विनोदेमि - सी० । ९. तिदसे - सी०, रो० ।
१०-१०. तेसं किङ्कणिपुप्फानं - सी०, स्या० । ११. बावीसतिसहस्सानि - स्या०;
द्वावीसतिसहस्सानि - रो० ।

७५. "थूपस्स परिचिण्णत्ता, रज्जोजल्लं न लिम्पति ।
गत्ते सेदा न मुच्चन्ति, सुप्पभासो भवामहं ॥
७६. "अहो मे सुकतो थूपो, सुदिट्ठामरिका नदी ।
थूपं कत्तवान् पुलिनं, पत्तोमिह अचलं पदं ॥
७७. "कुसलं कत्तुकामेन, जन्तुना सारगाहिना ।
नत्थि खेत्तं अखेत्तं वा, पटिपत्ती व साधका^१ ॥ 5
७८. "यथापि बलवा पोसो, अण्णवं तरितुस्सहे^२ ।
परित्तं कट्टुमादाय, पक्खन्देय्य महासरं ॥
७९. "इमाहं कट्ठं^३ निस्साय, तरिस्सामि महोदधि ।
उस्साहेन विरियेन^४, तरेय्य उदधिं नरो ॥ 10
८०. "तथेव मे कत्तं कम्मं, परित्तं थोककं च यं ।
तं कम्मं उपनिस्साय, संसारं समतिक्कमि ॥
८१. "पच्छिमे भवे सम्पत्ते, सुक्कमूलेन चोदितो ।
सावत्थियं पुरे जातो, महासाले सुअद्दुके ॥
८२. "सद्धा माता पिता मय्हं, बुद्धस्स सरणं गता ।
उभो दिट्ठपदा^५ एते, अनुवत्तन्ति सासनं ॥ 15
८३. "बोधिपपटिकं^६ गय्ह, सोण्णथूपमकारयुं ।
सायपातं^७ नमस्सन्ति, सक्कपुत्तस्स सम्मुखा ॥ B. 81
८४. "उपोसथमिह दिवसे, सोण्णथूपं विनीहरं ।
बुद्धस्स वण्णं कित्तेन्ता, तियामं वीतिनामयुं ॥ 20
८५. "सह^८ दिस्वानहं थूपं, सरिं पुलिनचेतियं ।
एकासने निसीदित्वा, अरहत्तमपापुणि ॥
- द्वावीसत्तिमं^९ भाणवारं ।
८६. "गवेसमानो तं वीरं, धम्मसेनापतिद्वसं ।
अगारा निक्खमित्वान, पव्वजि तस्स सन्तिके ॥
८७. "जातिया सत्तवस्सेन, अरहत्तमपापुणि ।
उपसम्पादयी बुद्धो, गुणमञ्जाय चक्खुमा ॥ 25

१. सारका - स्या०; सारिका - रो० । २. तरितुस्सहे - स्या० । ३. कट्ठं - स्या० ।
४. विरियेन - म० । ५. दिट्ठमुता - स्या० । ६. बोधिपण्डिकं - स्या० । ७. साय पातं -
स्या० । ८. समा - स्या० । ९. बावीसत्तिमं - स्या० ।

८८. "दारकेनेव सन्तेन, किरियं निद्रितं मया ।
कतं मे करणीयज्ज, सक्कपुत्तस्स सासने ॥
८९. "सब्बवेरभयातीतो, सब्बसङ्गातिगो इसि ।
सावको ते महावीर, सोण्णथूपस्सिदं^१ फलं ॥
९०. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
९१. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
९२. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा पुलिनथूपियो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

६. नळकुटिदायकत्थेरअपदानं

- १० ९३. "हिमवन्तस्साविदूरे, हारितो^२ नाम पव्वतो ।
सयम्भू नारदो नाम, रुक्खमूले वसी तदा ॥
९४. "नळागारं करित्वान, तिणेन छादयि अहं ।
चङ्कमं सोधयित्वान, सयम्भुस्स अदासहं ॥
९५. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेननापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसमगच्छहं ॥
- १५ ९६. "तत्थ मे सुकतं व्यम्हं, नळकुटिकनिम्मितं ।
सट्ठियोजनमुव्वेधं^३, तिसयोजनवित्थतं ॥
९७. "चतुदसेसु^४ कप्पेसु, देवलोके रमि अहं ।
एकसत्ततिक्खत्तुं च, देवरज्जमकारयि ॥
- २० ९८. "चतुतिसतिक्खत्तुं च, चक्कवत्ती अहोसहं ।
पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असह्वियं ॥
९९. "धम्मपासादमारुह, सब्बाकारवरूपमं^५ ।
यदिच्छकाहं^६ विहरे, सक्कपुत्तस्स सासने ॥

१. सोण्णपुप्फस्सिदं - सी० । २. हारिको - स्या० । ३. सट्ठियोजनमुव्विद्धं - स्या० ।
४. चतुदससु - सी० । ५. मुञ्जागारवरूपकं - स्या० । ६. यथिच्छकाहं - स्या० ।

१००. “एकतिसे इतो कप्पे, यं कम्ममकर्णि तदा ।
 दुग्गतिं नाभिजानामि, नल्लकुटियिदं^१ फलं ॥
१०१. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
१०२. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
१०३. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥ ३

इत्थं मुदं आयस्मा नल्लकुटिदायको थेरो इमा गाथायो
 अभासित्था ति ।

१०. पियालफलदायकत्थेरअपदानं

१०४. “मिगलुद्दो पुरे आसि, विपिने विचरं तदा ।
 अद्दसं विरजं बुद्धं, सव्वधम्मान पारगुं ॥
१०५. “पियालफलमादाय, बुद्धसेट्टस्सदासहं । 10
 पुञ्ञक्खेत्तस्स वीरस्स, पसन्नो सेहि पाणिभि ॥
१०६. “एकतिसे इतो कप्पे, यं फलं अर्दादि तदा । B. 83
 दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥
१०७. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
१०८. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥ 15
१०९. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

इत्थं मुदं आयस्मा पियालफलदायको थेरो इमा गाथायो
 अभासित्था ति ।

किं क्कणिपुण्णवग्गो^२ पञ्ञासमो ।

तस्सुद्दानं

किं क्कणी पंसुकूलं च, कोरण्डमय^३ किंसुकं ।
 उपट्ठुदुस्सी घतदो, उदकं थूपकारको ॥ 20
 नल्लकारी^४ च नवमो, पियालफलदायको ।
 सतमेकं च गाथानं, नवकं च तदुत्तरि ॥

१. नल्लकुटियायिदं - सी०; नल्लकुटिकायिदं - स्या० । २. किं क्कणिपुण्णवग्गो -
 सी० । ३. वरकोरण्ड - स्या० । ४. नल्लगारी - सी०; नल्लगारि - स्या० ।

अथ वग्गुदानं

मेत्तेय्यवग्गो भद्दालि, सक्किसम्मज्जकोपि च ।
 एकविहारी विभीतकी^१, जगती सालपुप्फियो ॥
 नल्लागार^२ पंसुकूलं, किङ्कणिपुप्फियो^३ तथा ।
 असीति द्वे च गाथायो, चतुदससतानि च ॥

मेत्तेय्यवग्गदसकं ।

पञ्चमसतकं समत्तं ।

:०:

१. विभेदकी - सी०; विभेदको - स्या० । २. नल्लागार - स्या० । ३. किङ्कणि-
 पुप्फिको - स्या० ।

५१. कणिकारवग्गो

१. तिकणिकारपुप्फियत्थेरअपदानं

१. "सुमेधो नाम सम्बुद्धो, वातिसवरलक्खणो ।
विवेककामो सम्बुद्धो, हिमवन्तमुपागमि ॥
२. "अज्झोगय्ह^३ हिमवन्तं, अग्गो कारुणिको मुनि ।
पल्लङ्कमाभुजित्वान, निसीदि पुरिसुत्तमो ॥
३. "विज्जाधरो तदा आसि, अन्तलिक्खचरो अहं ।
तिसुलं^४ सुकतं गय्ह, गच्छामि अम्बरे तदा ॥
४. "पद्भतग्गे यथा अग्गि, पुण्णमायेव^५ चन्दिमा ।
वने ओभासते बुद्धो, सालराजा व फुल्लितो ॥
५. "वनग्गा^६ निक्खमित्वान, बुद्धरंसीभिधावरे ।
नळग्गिवण्णसङ्कासा, दिस्वा चित्तं पसादयि ॥
६. "विचिन्तं अद्दसं पुप्फं, कणिकारं देवगन्धिकं ।
तीणि पुप्फानि आदाय, बुद्धसेट्ठमपूजयि ॥
७. "बुद्धस्स आनुभावेन, तीणि पुप्फानि मे तदा ।
उद्धंवण्टा अधोपत्ता, छायां कुव्वन्ति सत्थुनो ॥
८. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसमगच्छहं ॥
९. "तत्थ मे सुकतं व्यम्हं, कणिकारीति आयाति ।
सट्ठियोजनमुव्वेधं, तिसयोजनवित्थतं ॥
१०. "सहस्सकण्डं सतभेण्डु^७, धजालुहरितामयं^८ ।
सतसहस्सनिव्यूहा, व्यम्हे पातुभविमु मे ॥
११. "सोणमया मणिमया, लोहितङ्गमया पि च ।
फलिका पि च पल्लङ्का, येनिच्छका यदिच्छका ॥

B. 84

3

10

11

15

20

१. तीणिकणिकार ० - स्या० । २. भगवा - सी० । ३. अज्झोगहेत्वा - सी०, स्या० । ४. तिसुलं - स्या० । ५. पुण्णमासे - सी० । ६. वनतो - स्या० । ७. सतभेण्डु - स्या० । ८. धजालु हरितामयो - स्या० । ९. यदिच्छकं - स्या० ।

B. 85

१२. "महारहं च सयनं, तूलिकाविकतीयुतं^१ ।
उद्वलोलोमिकएकन्तं, विम्बोहनसमायुतं^२ ॥
१३. "भवना निक्खमित्वान, चरन्तो देवचारिकं ।
यदा इच्छामि गमनं, देवसङ्घपुरक्खतो ॥
१४. "पुप्फस्स हेट्ठा तिट्ठामि, उपरिच्छदनं^३ मम ।
समन्ता योजनसतं, कणिकारेहि छादितं ॥
१५. "सट्ठितुरियसहस्सानि, सायपातमुपट्ठुहं ।
परिवारेन्ति मं निच्चं, रत्तिन्दिवमतन्दिता ॥
१६. "तत्थ नच्चेहि गीतेहि, ताळेहि वादितेहि च ।
रमामि खिड्डारतिया, मोदामि कामकामिहं ॥
१७. "तत्थ भुत्वा पिवित्वा च, मोदामि तिदसे तदा ।
नारीगणेहि सहितो, मोदामि व्यम्हमुत्तमे ॥
१८. "सतानं पञ्चक्खत्तुं च, देवरज्जमकारयिं ।
सतानं तीणक्खत्तुं च, चक्कवत्ती अहोसहं ।
पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ॥
१९. "भवाभवे संसरन्तो, महाभोगं लभामहं ।
भोगे मे ऊनता नत्थि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
२०. "दुवे भवे संसरामि, देवत्ते अथ मानुसे ।
अञ्जं गतिं न जानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
२१. "दुवे कुले पजायामि, खत्तिये चापि ब्राह्मणे ।
नीचे कुले न जायामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
२२. "हत्थियानं अस्सयानं, सिविकं सन्दमानिकं ।
लभामि सब्बमेवेतं, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
२३. "दासीगणं दासगणं, नारियो समलङ्कता ।
लभामि सब्बमेवेतं, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
२४. "कोसेय्यकम्बलियानि, खोमकप्पासिकानि च ।
लभामि सब्बमेवेतं, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

१. तुलिकां विकतित्सकं - स्या० । २. विम्बोहनसमायुतं - स्या० । ३. उपरिच्छदनं -
स्या० ।

२५. "नववर्त्थं नवफलं, नवग्नारसभोजनं ।
लभामि सब्वमेवेतं, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
२६. "इमं खाद इमं भुञ्ज, इमं हि सयने सय ।
लभामि सब्वमेवेतं, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
२७. "सब्वत्थ पूजितो होमि, यसो अब्भुग्गतो मम ।
महापक्खो सदा होमि, अभेज्जपरिसो सदा ।
जातीनं उत्तमो होमि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥ 5
२८. "सीतं उण्हं न जानामि, परिळाहो न विज्जति ।
अथो चेतसिकं दुक्खं, हृदये मे न विज्जति ॥
२९. "सुवण्णवण्णो हुत्वान, संसरामि भवाभवे ।
वेवण्णियं न जानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥ 10
३०. "देवलोका चवित्वान, सुक्कमूलेन चोदितो ।
सावत्थियं पुरे जातो, महासाले सुअङ्गुके ॥
३१. "पञ्च कामगुणे हित्वा, पव्वजि अनगारियं ।
जातिया सत्तवस्सोहं, अरहत्तमपापुणि ॥ 15
३२. "उपसम्पादयी बुद्धो, गुणमञ्जाय चक्खुमा ।
तरुणो पूजनीयोहं, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
३३. "दिब्वचक्खु विसुद्धं मे, समाधिकुसलो अहं ।
अभिञ्जापारमिप्पत्तो, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
३४. "पटिसम्भिदा अनुप्पत्तो, इद्धिपादेसु कोविदो ।
धम्मेषु पारमिप्पत्तो, बुद्धपूजायिदं फलं ॥ 20
३५. "तिसकप्पसहस्समिह, यं बुद्धमभिपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
३६. "किलेसा आपिता मय्हं, भवा सब्वे समूहता ।
नागो व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥ 25
३७. "स्वागतं वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥

B. 87

३८. "पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥

इत्थं सुदं आयस्मा तिकणिकारपुण्डियो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

२. एकपत्तदायकत्थेरअपदानं

३९. "नगरे हंसवतिया, कुम्भकारो अहोसहं ।
अदसं विरजं बुद्धं, ओघतिण्णमनासवं ॥

४०. "सुकतं मत्तिकापत्तं, बुद्धसेट्ठस्सदासहं ।
पत्तं दत्त्वा भगवतो, उज्जुभूतस्स तादिनो ॥

४१. "भवे निव्वत्तमानोहं, सोण्णथाले लभामहं ।
रूपिमये च सोवण्णे, तट्ठिके च मणीमये ॥

४२. "पातियो परिभुञ्जामि, पुञ्जाकम्मस्सिदं फलं ।
यसानं च धनानं च, अग्गभूतो च होमहं ॥

४३. "यथापि भद्दके खेत्ते, बीजं अप्पं पि रोपितं ।
सम्माधारं पवच्छन्ते, फलं तोसेति कस्सकं ॥

४४. "तथेविदं पत्तदानं, बुद्धखेत्तमिह रोपितं ।
पीतिधारे पवस्सन्ते, फलं मं तोसयिस्सति ॥

४५. "यावता खेत्ता विज्जन्ति, सङ्घा पि च गणा पि च ।
बुद्धखेत्तसमो नत्थि, सुखदो सब्बपाणिनं ॥

४६. "नमो ते पुरिसाजञ्ज, नमो ते पुरिसुत्तम ।
एकपत्तं ददित्वान, पत्तोमिह अचलं पदं ॥

४७. "एकनवुत्तितो कप्पे, यं पत्तमर्दादि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, पत्तदानस्सिदं फलं ॥

४८. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥

४९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

५०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

B. 88

१-१. यत्तसाव जनानञ्ज - स्या० । २. पत्तभूतो - सी०, रो० । ३. बीजं - स्या० ।
४. सम्माधारे - सी० । ५. पवस्सन्ते - स्या० । ६. तथेविमं - सी० । ७. मे - स्या० ।

इत्थं सुदं आयस्मा एकपत्तदायको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

३. कासुमारफलियत्थेरअपदानं

५१. “कणिकायं व जोतन्तं, निसिन्नं पव्वतन्तरे ।
अदसं विरजं बुद्धं, लोकजेट्ठं नरासभं ॥
५२. “पसन्नचित्तो सुमनो, सिरो कत्वान अञ्जलि । 5
कासुमारिकमादाय, बुद्धसेट्ठस्सदासहं ॥
५३. “एकस्मिंसे इतो कप्पे, यं फलं अददि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥
५४. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
५५. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥ 10
५६. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं आयस्मा कासुमारफलयो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

४. अवटफलियत्थेरअपदानं

५७. “सहस्सरंसी भगवा, सयम्भू अपराजितो ।
विवेका उट्ठित्वान, गोचरायाभिनिवस्समि ॥ 15
५८. “फलहत्थो अहं दिस्वा, उपगच्छि नरासभं ।
पसन्नचित्तो सुमनो, अवटं अददि फलं ॥
५९. “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, यं फलं अददि तदा । B. 89
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥
६०. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥ 20
६१. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
६२. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं आयस्मा अवटफलयो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

५. पादफलियत्थेरअपदानं

६३. "सुवण्णवण्णं सम्बुद्धं, आहुतीनं पटिग्गहं ।
रथियं पटिपज्जन्तं, पादफलं" अदासहं ॥

६४. "एकनवुत्तितो कप्पे, यं फलं अदादि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥

६५. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥

६६. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

६७. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा पादफलियो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

६. मातुलुङ्गफलदायकत्थेरअपदानं

६८. "कणिकारं व जलितं, पुण्णमायेव चन्दिमं ।
जलन्तं दीपरक्खं व, अइसं लोकनायकं ॥

६९. "मातुलुङ्गफलं गय्ह, अदासि सत्थुनो अहं ।
दक्खिण्यस्स वीरस्स^१, पसन्नो सेहि पाणिभि ॥

७०. "एकतिसे इतो कप्पे, यं फलं अदादि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥

७१. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥

७२. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

७३. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा मातुलुङ्गफलदायको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

७. अज्जेत्तफलदायकत्थेरअपदानं

७४. "अज्जुनो^२ नाम सम्बुद्धो, हिमवन्ते वसी तदा ।

चरणेन च सम्पन्नो, समाधिकुसलो मुनि ॥

१. वारफलं - सी०; नारफलं - स्या०; पारफलं - रो० । २. वीरस्स - सी० ।

३. अज्जेत्तफल ० - स्या० । ४. अज्जिनो - स्या० ।

७५. "कुम्भमत्तं गहेत्वान, अजेलि^१ जीवजीवकं ।
छत्तपण्णं गहेत्वान, अदासि सत्थुनो अहं ॥
७६. "चतुश्रवृतितो कप्पे, यं फलं अददि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥

७७. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥ 5

७८. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥ ८

७९. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा अजेलिफलदायको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

८. अमोदफलियत्थेरअपदानं^३

८०. "सुवण्णवण्णं सम्बुद्धं, आहुतीनं पटिग्गहं । 10 B. 91
रथियं पटिपज्जन्तं, अमोदमद्ददि फलं ॥

८१. "एकनवृतितो कप्पे, यं फलं अददि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥

८२. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥

८३. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥ 15

८४. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥ १६

इत्थं सुदं आयस्मा अमोदफलियो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

९. तालफलदायकत्थेरअपदानं^३

८५. "सतरंसी नाम भगवा, सयम्भू अपराजितो ।
विवेका बुद्धहित्वान, गोचरायाभिनिक्खमि ॥ 20

८६. "फलहत्थो अहं दिस्वा, उपगच्छि नरासभं ।
पसन्नचित्तो सुमनो, तालफलं अदासहं ॥

८७. "चतुश्रवृतितो कप्पे, यं फलं अददि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥

१. अज्जलि - स्या०; अजेलि - रो० । २. अमोदफलिय ० - स्या० । ३. ताल-
फलियत्थेरअपदानं - स्या० ।

८८. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥

८९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

९०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा तालफलदायको धेरो इमा गाथायो
५ अभसित्था ति ।

१०. नाळिकेरफलदायकत्थेरअपदानं

- B. 92 ६१. "नगरे बन्धुमतिया, आरामिको अहं तदा ।
अदसं विरजं बुद्धं, गच्छन्तं अनिलञ्जसे ॥
६२. "नाळिकेरफलं गय्ह, बुद्धसेट्ठस्सदासहं ।
आकासे ठितको सन्तो, पटिग्गण्हि^१ महायसो ॥
- 10 ६३. "वित्तिसञ्जननो^२ मय्हं, दिट्ठधम्मसुखावहो ।
फलं बुद्धस्स दत्तवान, विप्पसत्तेन चेतसा ॥
६४. "अधिगच्छि तदा पीत्तिं, विपुलं च सुखुत्तमं ।
उप्पज्जतेव^३ रतनं, निव्वत्तस्स तहिं तहिं ॥
- 15 ६५. "एकनवुत्तितो कप्पे, यं फलं अददि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥
६६. "दिब्बचक्खु^४ विसुद्धं मे, समाधिकुसलो अहं ।
अभिञ्जापारमिप्पत्तो, फलदानस्सिदं फलं ॥
६७. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
६८. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
- 20 ६९. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा नाळिकेरफलदायको धेरो इमा गाथायो
अभसित्था ति ।

कणिकारवग्गो एकपञ्चासमो ।

१. पटिग्गण्हि - सी० । २. वित्तिसञ्जननं - सी०; पीत्तिसञ्जननो - स्या० ।
३. उप्पज्जते च - सी० । ४. दिब्बचक्खु - स्या० ।

तत्सुदानं

कणिकारेकपत्ता^१ च, कासुमारी तथावटा^२ ।
 पादञ्च^३ मातुलुङ्गं^४ च, अजेलीमोदमेव च^५ ॥
 तालं तथा नालिकेरं, गाथायो गणिता विह^६ ।
 एकं गाथासतं होति, ऊनाधिकविवर्जितं ॥

:०:

१. कणिकारेकपत्तो - सी०; कणिकारञ्च पत्तो - स्वा० । २. तथावट - सी०;

तथावटो - स्वा० । ३-३. ० अजेलीमोदमेव च - सी०; चारफलि मातुलुङ्गो, अजेलीमोदमेव

च - स्वा० । ४. चिह्न - सी० ।

पृ० २ - १२

५२. फलदायकवग्गो

१. कुरञ्चियफलदायकत्थेरअपदानं

B. ९३

१. "मिंगलुदो पुरे आसि, विपिने विचरं अहं ।
अदसं विरजं बुद्धं, सब्बधम्ममं पारगुं ॥
२. "कुरञ्चियफलं गय्ह, बुद्धसेट्ठस्सदासहं ।
पुञ्जक्खेत्तस्स तादिनो, पसन्नो सेहि पाणिभि ॥
३. "एकतिसे इतो कप्पे, यं फलं अददि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥
४. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं, भवा सब्बे समूहता ।
नागो व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥
५. "स्वागतं वत मे आसि, बुद्धसेट्ठस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥
६. पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छल्लभिज्जा सच्छिक्कता, कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं मुदं आयस्मा कुरञ्चियफलदायको थेरो इमा गाथायो
अभासित्वा ति ।

२. कपित्थफलदायकत्थेरअपदानं

15

७. "सुवण्णवण्णं सम्बुद्धं, आहुतीनं पटिग्गहं ।
रथियं पटिपज्जन्तं, कपित्थं अददि फलं ॥
८. "एकनवुत्तितो कप्पे, यं फलं अददि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥
९. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
१०. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
११. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

D. ९४ 20

१. कुरञ्चिय ० - स्या० । २. विपिने - स्या० । ३. वीरस्स - सी०; धीरस्स -
स्या० । ४. कपि ० - स्या० ।

इत्थं सुदं आयस्मा कपित्थफलदायको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

३. कोसम्बफलियत्थेरअपदानं

१२. “ककुब्धं विलसन्तं व, देवदेवं नरासभं ।
रथियं पटिपज्जन्तं, कोसम्बं अददि तदा ॥
१३. “एकतिसे” इतो कप्पे, यं फलं अददि तदा । 5
दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥
१४. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
१५. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
१६. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं आयस्मा कोसम्बफलियो थेरो इमा गाथायो 10
अभासित्था ति ।

४. केतकपुष्पियत्थेरअपदानं

१७. “विनतानदिया” तीरे, विहासि पुरिसुत्तमो ।
अदसं विरजं बुद्धं, एकगं सुसमाहितं ॥
१८. “मधुगन्धस्स पुप्फेन, केतकस्स अहं तदा ।
पसन्नचित्तो सुमनो, बुद्धसेट्ठमपूजयि ॥ 15
१९. “एकनवुत्तितो कप्पे, यं पुप्फमभिपूजयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
२०. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
२१. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
२२. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥ 20

इत्थं सुदं आयस्मा केतकपुष्पियो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

५. नागपुष्पियत्थेरअपदानं

२३. "सुवण्णवण्णं सम्बुद्धं, आहुतीनं पटिग्गहं ।
रथियं पटिपज्जन्तं, नागपुष्पं अपूजयि ॥
२४. "एकनवुत्तितो कप्पे, यं पुष्पमभिपूजयि ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
२५. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
२६. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
२७. "पटिसम्भिदा चत्तस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- इत्थं सुदं आयस्मा नागपुष्पियो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

६. अज्जुनपुष्पियत्थेरअपदानं

२८. "चन्दभागानदीतीरे, अहोसि किन्नरो तदा ।
अद्दसं विरजं बुद्धं, सयम्भुं अपराजितं ॥
२९. "पसन्नचित्तो सुमनो, वेदजातो कतञ्जली ।
गहेत्वा अज्जुनं पुष्पं, सयम्भुं अभिपूजयि ॥
३०. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा किन्नरं देहं, तावतिसमगच्छहं ॥
३१. "द्यत्तिसक्खत्तुं देविन्दो, देवरज्जमकारयि ।
दसक्खत्तुं चक्कवत्ती, महारज्जमकारयि ॥
३२. "पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ।
सुखेत्ते वप्पितं^१ बीजं^२, सयम्भुमिह अहो^३ मम^३ ॥
३३. "कुसलं विज्जते मय्हं, पट्वरिजं अनगारियं ।
पूजारहो अहं अज्ज, सक्कपुत्तस्स सासने ॥
३४. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
३५. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
३६. "पटिसम्भिदा चत्तस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा अज्जुनपुण्ड्रियो धेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

७. कुटजपुण्ड्रियत्थेरअपदानं

३७. "हिमवन्तस्साविदूरे, वसलो^१ नाम पव्वतो ।
बुद्धो सुदस्सनो नाम, वसते^२ पव्वतन्तरे ॥
३८. "पुण्ड्रं हेमवन्तं^३ गय्ह, वेहासं अगमासहं ।
तत्थद्दसासि^४ सम्बुद्धं, ओघतिण्णमनासवं ॥
३९. "पुण्ड्रं कुटजमादाय, सिरे कत्वानं^५ अञ्जलिं ।
बुद्धस्स अभिरोपेसि, सयम्भुस्स महेसिनो ॥
४०. "एकस्मिंसे इतो कप्पे, यं पुण्ड्रमभिपूजयि ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
४१. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
४२. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
४३. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

B. 97

इत्थं सुदं आयस्मा कुटजपुण्ड्रियो धेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

15

८. घोससञ्जाकथेरअपदानं

४४. "मिगलुद्धो पुरे आसि, अरञ्जे विपिने^१ अहं ।
अद्दसं विरजं बुद्धं, देवसङ्घपुरव्वतं ॥
४५. "चतुसच्चं पकासेन्तं, देसेन्तं अमतं पदं ।
अस्सोसि मधुरं धम्मं, सिखिनो लोकवन्धुनो ॥
४६. "घोसे चित्तं पसादेसि, असमप्पटिपुग्गले ।
तत्थ चित्तं पसादेत्वा, उत्तरि^२ दुत्तरं भवं ॥
४७. "एकस्मिंसे इतो कप्पे, यं सञ्जामलमि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, घोससञ्जायिदं फलं ॥

20

१. नावलो - सी०, रो०; अचवलो - स्या० । २. वसन्तो - स्या० । ३. हेमवन्तं - सी० । ४. तत्थद्दसासि - स्या० । ५-५. कत्वानं तदा - स्या०, रो० । ६. कानने - सी०; विवने - स्या० । ७. अतरि - सी०, रो० ।

४८. "किलेसा आपिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनांसवो ॥
 ४९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
 ५०. "पटिसम्भिदा वतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा घोससञ्जाको थेरो इमा गाथायो
 ५ अभासित्वा ति ।

६. सब्बफलदायकत्थेरअपदानं

५१. "वरुणो नाम नामेन, ब्राह्मणो भन्तपारगु ।
 छड्ढेत्वा दसपुत्तानि, वनमज्झोगहि तदा ॥
 ५२. "अस्समं सुकतं कत्वा, सुविभत्तं मनोरमं ।
 पण्णसालं करित्वान, वसामि विपिने अहं ॥
 ५३. "पदुमुत्तरो लोकविदू, आहुतीनं पटिग्गहो ।
 ममुद्धरितुकामो सो, आगच्छि मम अस्समं ॥
 ५४. "यावता वनसण्डमिह, ओभासो विपुलो अहु ।
 बुद्धस्स आनुभावेन, पज्जली विपिनं तदा ॥
 ५५. "दिस्वान तं पाटिहीरं, बुद्धसेट्ठस्स तादिनो ।
 पत्तपुटं गहेत्वान, फलेन पूजयि^१ अहं ॥
 ५६. "उपगन्त्वान सम्बुद्धं, सहखारिमदासहं ।
 अनुकम्पाय मे बुद्धो, इदं वचनमब्रवि ॥
 ५७. 'खारिभारं गहेत्वान, पच्छतो एहि मे तुवं ।
 परिभुत्ते च^२ सङ्खमिह, पुञ्जं तव भविस्सति' ॥
 ५८. "पुटकन्तं गहेत्वान, भिक्खुसङ्खस्सदासहं ।
 तत्थ चित्तं पसादेत्वा, तुसितं उपपज्जहं ॥
 ५९. "तत्थ दिव्वेहि नच्चेहि, गीतेहि वादितेहि च ।
 पुञ्जकम्मेन संयुत्तं^३, अनुभोमि सदा^४ सुखं ॥
 ६०. "यं यं योनुपपज्जामि, देवत्तं अथ मानुसं ।
 भोगे मे ऊनता नत्थि, फलदानस्सिदं फलं ॥

१-१. पाटिहिरियं - स्या० । २. पूरयि - सी०, स्या० । ३. व - स्या० ।

४. संयुत्तो - स्या० । ५-५. यसं अहं - स्या० ।

६१. "यावता चतुरो दीपा, ससमुद्रा सपञ्चता ।
फलं बुद्धस्स दत्तवान्, इस्सरं कारयामहे ॥
६२. "यावता मे^३ पक्खिगणा, आकासे उपतन्ति चे^४ ।
ते पि मं वसमन्वेन्ति, फलदानस्सिदं फलं ॥
६३. "यावता वनसण्डहि, यत्त्वा भूता च रक्खसा ।
कुम्भण्डा गरुळा चापि, पारिचरियं^५ उपेन्ति मे ॥
६४. "कुम्भा^६ सोणा मधुकारा^७, डंसा च मकसा उभो ।
ते पि मं वसमन्वेन्ति, फलदानस्सिदं फलं ॥
६५. "सुपण्णा नाम सकुणा, पक्खिजाता महव्वला ।
ते पि मं सरणं यन्ति, फलदानस्सिदं फलं ॥
६६. "ये पि दीधायुका नागा, इद्धिमन्तो महायसा ।
ते पि मं वसमन्वेन्ति, फलदानस्सिदं फलं ॥
६७. "सीहा व्यग्घा च दीपी च, अच्छकोकतरच्छका ।
ते पि मं वसमन्वेन्ति, फलदानस्सिदं फलं ॥
६८. "ओसधीतिणवासी च, ये च आकासवासिनो ।
सब्बे मं सरणं यन्ति, फलदानस्सिदं फलं ॥
६९. "सुदुद्दसं सुनिपुणं, गम्भीरं सुण्णकासितं ।
फस्सयित्वा^८ विहरामि, फलदानस्सिदं फलं ॥
७०. "विमोक्खे अट्ट फुसित्वा^९, विहरामि अनासवो ।
आतापी निपको चाहं^{१०}, फलदानस्सिदं फलं ॥
७१. "ये फलट्ठा बुद्धपुत्ता, खीणदोसा महायसा ।
अहमञ्जातरो तेसं, फलदानस्सिदं फलं ॥
७२. "अभिञ्जापारमिं गत्त्वा, सुक्कमूलेन चोदितो ।
सव्वासवे परिञ्जाय, विहरामि अनासवो ॥
७३. "तेविज्जा इद्धिपत्ता च, बुद्धपुत्ता महायसा ।
दिव्वसोत्तसमापन्ना, तेसं अञ्जातरो अहं ॥

१. कारयि अहं - स्या० । २. ये - स्या० । ३. च - सी० । ४. पारिचरियं - स्या० ।

५. कुम्भ - सी० । ६. मधुकरा - सी०, स्या० । ७. मे सी० । ८. फुस्सयित्वा - स्या० ।

९. फुस्सित्वा - सी०; फुस्सित्वा - स्या० । १०. चाहं - स्या० ।

७४. “सतसहस्सितो कप्पे, यं फलं अददि तदा ।
 दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥
७५. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
७६. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
७७. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं आयस्मा सब्बफलदायको थेरो इमा गाथायो
 अभासित्था ति ।

१०. पदुमधारिकत्थेरअपदानं^१

- B. 100 ७८. “हिमवन्तस्साविदूरे, रोमसो नाम पव्वतो ।
 बुद्धो^२ पि^३ सम्भवो नाम, अब्भोकासे वसी तदा ॥
- 10 ७९. “भवना निक्खमित्वान, पदुमं धारयि अहं ।
 एकाहं धारयित्वान, भवनं पुनरागमि ॥
८०. “एकतिसे इतो कप्पे, यं बुद्धमभिपूजयि ।
 दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
८१. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
- 15 ८२. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
८३. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

इत्थं सुदं आयस्मा पदुमधारिको थेरो इमा गाथायो
 अभासित्था ति ।

फलदायकवगो द्वेपञ्चासमो ।

तस्सुद्दानं

- 20 कुरञ्चियं कपित्थं च, कोसम्बमथ केतकं ।
 नागपुप्फज्जुनं चैव, कुटजी घोससञ्जाको ॥
- थेरो च सब्बफलदो, तथा पदुमधारिको ।
 असीति चेत्थ गाथायो, तिस्सो गाथा तदुत्तरि ॥

—:०:—

१. पदुमधारिक ० - सी०; पदुमधारित्थे ० - स्या० । २-२. बुद्धोभि - स्या० ।

५३. तिणदायकवग्गो

१. तिणमट्ठिदायकत्थेरअपदानं

B. 101

१. "हिमवन्तस्साविहारे, लम्बको नाम पव्वतो ।
तत्थेव^१ तिस्सो^२ सम्बुद्धो, अब्भोकासमिह चङ्कमि ॥
२. "मिगलुद्धो पुरे आसि, अरञ्जे कानने अहं ।
दिस्वान^३ तं^४ देवदेवं, तिणमुट्ठिमदासहं ॥
३. "निसीदनत्थं बुद्धस्स, दत्त्वा चित्तं पसादयि ।
सम्बुद्धं अभिवादेत्वा^५, पक्कामि उत्तरामुखो ॥
४. "अचिरं गतमत्तस्स^६, मिगराजा अपोथयि^७ ।
सीहेन पोथितो^८ सन्तो, तत्थ कालङ्कतो अहं ॥
५. "आसन्ने मे कतं कम्मं, बुद्धसेट्ठे अनासवे ।
सुमुत्तो सरवेगो व, देवलोकमगच्छहं ॥
६. "यूपो तत्थ सुभो आसि, पुञ्जकम्माभिनिम्मितो ।
सहस्सकण्डो सतभेण्डु^९, धजालु हरितामयो ॥
७. "पभा निद्धावते तस्स, सतरंसी व उग्गतो ।
आकिण्णो देवकञ्जाहि, आमोदि कामकामिह^{१०} ॥
८. "देवलोका चवित्त्वान, सुक्कमूलेन चोदितो ।
आगन्त्वान मनुस्सत्तं, पत्तोमिह आसवक्खयं ॥
९. "चतुस्रवुत्तितो कप्पे, निसीदनमदासहं^{११} ।
दुग्गातिं नाभिजानामि, तिणमुट्ठे^{१२} इदं फलं ॥
१०. "किलेसा जापिता मय्हं, भवा सव्वे समूहता ।
नागो व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥
११. "स्वागतं वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥

5

10

15

20

१-१. तत्थोपतिस्सो - सी०, रो० । २-२. दिस्वानाहं - स्या० । ३. अभिवादित्वा - स्या० । ४. गतमत्तं मं - सी०, स्या० । ५. अहेयि - सी०, स्या०, रो० । ६. पातितो - सी०, रो०; पाटितो - स्या० । ७. सत्तोण्ड - स्या० । ८. कामकामहं - सी० । ९. निसीदनेमकासहं - स्या० । १०. तिणमुट्ठिमिह - सी० ।

B. 102

१२. "पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा तिणमुट्ठिदायको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

२. मञ्चदायकत्थेरअपदानं

१३. "विपस्सिनो भगवतो, लोकजेट्टस्स तादिनो ।
एकमञ्चं^१ मया दिन्नं, पसन्नेन सपाणिना ॥
१४. "हत्थियानं अस्सयानं, दिव्वयानं समज्झगं ।
तेन मञ्चकदानेन, पत्तोमिह आसवक्खयं ॥
१५. "एकनवुत्तितो कप्पे, यं मञ्चमददि^२ तदा^३ ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, मञ्चदानस्सिदं फलं ॥
१६. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
१७. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
१८. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- इत्थं सुदं आयस्मा मञ्चदायको^४ थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

41

३. सरणगमनियत्थेरअपदानं

१९. "आरुहिम्हं^५ तदा नावं, भिक्खु चाजीविको^६ चहं^७ ।
नावाय भिज्जमानाय, भिक्खु मे सरणं अदा ॥
२०. "एकतिसे इतो कप्पे, यं सो मे सरणं अदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, सरणगमने^८ फलं ॥
२१. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
२२. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
२३. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

B. 103

20

१. वेच्चकदायकत्थेरअपदानं - स्या० । २. एकं वेच्चं - स्या०; एकपेच्छं - रो० ।
३-३. मञ्चकमदासहं - सी० । ४. वेच्चकदायको - स्या० । ५. आरुहिम्हं - स्या० ।
६. चाजीविको - सी०; ० अहं - स्या० । ७. सरणगमने - सी० ।

इत्थं सुदं आयस्मा सरणगमनियो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

४. अब्भञ्जनदायकत्थेरअपदानं

२४. “नगरे बन्धुमतिथा, राजुय्याने वसामहं ।
चम्मवासी^१ तदा आसि, कमण्डलुधरो अहं ॥
२५. “अद्दसं विमलं^२ बुद्धं, सयम्भुं अपराजितं । 5
पधानं^३ पहितत्तं तं^४, ज्ञायि ज्ञानरतं वसि^५ ॥
२६. “सव्वकामसमिद्धिं^६ च, ओघतिण्णमनासवं ।
दिस्वा पसन्नो सुमनो, अब्भञ्जनमदासहं ॥
२७. “एकनवुत्तितो कप्पे, यं दानमददि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, अब्भञ्जनस्सिदं फलं ॥ 10
२८. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
२९. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
३०. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं आयस्मा अब्भञ्जनदायको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति । 15

५. सुपटदायकत्थेरअपदानं

३१. “दिवाविहारा निक्खन्तो, विपस्सी लोकनायको ।
लहुं सुपटकं^१ दत्त्वा, कप्पं सग्गमिह मोदहं ॥
३२. “एकनवुत्तितो कप्पे, सुपटकमदासहं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, सुपटस्स इदं फलं ॥
३३. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥ 20
३४. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
३५. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

१. घम्मवादी - रो० । २. विरजं - स्या० । ३-३. आतापिनं पहितत्तं -
स्या० । ४. इति - स्या० । ५. सव्वकामसमिद्धिं - सी० । ६. सुपटिकं - स्या०;
पूपपर्व - रो० ।

इत्थं सुदं आयस्मा मूषटदायको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

६. दण्डदायकत्थेरअपदानं

३६. "काननं वनमोग्गह^१, वेळुं छेत्वानहं तदा ।
आलम्बणं करित्वान, सङ्गस्स अददि बहु^२ ॥
३७. "तेन चित्तणसादेन, सुव्वते अभिवादिय^३ ।
आलम्बदण्डं दत्तवान, पक्कामि उत्तरामुखो ॥
३८. "चतुन्नवृत्तितो कप्प, यं दण्डमददि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, दण्डदानस्सिदं फलं ॥
३९. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
४०. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
४१. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- इत्थं सुदं आयस्मा दण्डदायको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

तेवीसतिमं भाणवारं ।

७. गिरिनेलपूजकत्थेरअपदानं

४२. "मिगलुद्दो पुरे आसि, विपिने विचरं अहं ।
अदसं विरजं बुद्धं, सब्बधम्मान पारगुं ॥
४३. "तस्मिं महाकारुणिके, सब्बसत्तहिते रते ।
पसन्नचित्तो सुमनो, नेलपुप्फमपूजयि ॥
४४. "एकान्तिसे इतो कप्पे, यं पुप्फमभिपूजयि ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
४५. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
४६. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
४७. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

१. वनमोग्गह - स्या० । २. अहं - सी०, स्या०, रो० । ३. अभिवादिय -
स्या० ।

इत्थं सुदं आयस्मा गिरिनेलपूजको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

८. बोधिसम्मज्जकत्थेरअपदानं

४८. "अहं पुरे बोधिपत्तं, उज्झितं चेति यङ्गणे ।
तं गहेत्वान छड्ढेसि, अलभि वीसतीगुणे" ॥
४९. "तस्स कम्मस्स तेजेन, संसरन्तो भवाभवे ।
दुवे भवे संसरामि, देवत्ते चापि मानुसे ॥ 5
५०. "देवलोका चवित्त्वान, आगन्त्वा मानुसं भवं ।
दुवे कुले पजायामि, खत्तिये चापि ब्राह्मणे" ॥
५१. "अङ्गपच्चङ्गसम्पन्नो, आरोहपरिणाहवा ।
अभिरूपो सुचि होमि, सम्पुण्णङ्गो^३ अनूनको ॥ 10
५२. "देवलोके मनुस्से वा, जातो वा यत्थ कत्थचि ।
भवे सुवण्णवण्णो च, उत्तत्तकनकूपमो ॥
५३. "मुदुका^४ मद्वा स्निद्धा^५, सुखुमा सुकुमारिका ।
छवि मे सब्बदा होति, बोधिपत्ते सुच्छड्ढिते ॥ B. 106
५४. "यतो कुतोचि गतीसु, सरीरे समुदागते ।
न लिम्पति रजोजल्लं, विपाको पत्तच्छड्ढिते" ॥ 15
५५. "उण्हे वातातपे तस्स, अग्गितापेन वा पन^६ ।
गत्ते सेदा न मुच्चन्ति, विपाको पत्तच्छड्ढिते ॥
५६. "कुट्ठं गण्डो किलासो च, तिलका पिळका तथा ।
न होन्ति काये दद्दु च, विपाको पत्तच्छड्ढिते ॥ 20
५७. "अपरं पि गुणं तस्स, निव्वत्तति भवाभवे ।
रोगा न होन्ति कायस्मि, विपाको पत्तच्छड्ढिते ॥
५८. "अपरं पि गुणं तस्स, निव्वत्तति भवाभवे ।
न होति चित्तजा पीळा, विपाको पत्तच्छड्ढिते ॥

१. वीसति गुणे - स्या० । २. मानुसे - सी० । ३. सम्पुण्णको - स्या० । ४-४. मुदु
मद्वा स्निद्धा - स्या० । ५. सुच्छड्ढिते - सी० । ६. पुन - सी० ।

५६. “अपरं पि गुणं तस्स, निव्वत्तति भवाभवे ।
अमिता न भवन्तस्स, विपाको पत्तच्छट्ठिते ॥
६०. “अपरं पि गुणं तस्स, निव्वत्तति भवाभवे ।
अनूनभोगो भवति, विपाको पत्तच्छट्ठिते ॥
६१. “अपरं पि गुणं तस्स, निव्वत्तति भवाभवे ।
अगिराजूहि चोरेहि, न होति उदके^१ भयं ॥
६२. “अपरं पि गुणं तस्स, निव्वत्तति भवाभवे ।
दासिदासा अनुचरा, होन्ति चित्तानुवत्तका ॥
६३. “यम्हि आयुप्पमाणम्हि, जायते मानुसे भवे ।
ततो न हायते आयु, तिट्ठते यावतायुकं ॥
६४. “अव्वन्तरा च ब्राहिरा^२, नेगमा च सरट्ठका ।
नुयुत्ता^३ होन्ति सब्बे पि, बुद्धिकामा सुखिच्छका ॥
६५. “भोगवा यसवा होमि, सिरिमा जातिपक्खवा ।
अपेतभयसन्तासो^४, भवेहं सब्बतो^५ भवे ॥
६६. “देवा मनुस्सा असुरा, गन्धव्वा यक्खरक्खसा ।
सब्बे ते परिरक्खन्ति, भवे संसरतो सदा ॥
६७. “देवलोके मनुस्से च^६, अनुभोत्वा उभो यसे ।
अवसाने च निव्वानं, सिवं पत्तो अनुत्तरं ॥
६८. “सम्बुद्धमुद्दिस्सित्वान, बोधिं वा तस्स सत्थुनो ।
यो पुञ्ञं पसवे पोसो, तस्स किं नाम दुल्लभं ॥
६९. “मग्गे फले आगमे च, ज्ञानाभिञ्ञा गुणेसु च ।
अञ्ञेसं अधिको हुत्वा, निव्वायामि^७ अनासवो ॥
७०. “पुरेहं बोधिया पत्तं, छट्ठेत्वा हट्ठमानसो ।
इमेहि वीसतङ्गेहि, समङ्गी होमि सब्बदा ॥
७१. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे० ... विहरामि अनासवो ॥
७२. “स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
७३. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

१. उदका - स्या० । २. बहिरा - सी०, रो० । ३. अनुयुत्ता - सी०, स्या० ।
४. अपेरो गतसन्तासो - स्या० । ५. सब्बदा - स्या० । ६. वा - स्या० । ७. निव्वायति - स्या० ।

इत्थं सुदं आयस्मा बोधिसम्मज्जको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

६. आमण्डफलदायकत्थेरअपदानं

७४. "पटुमुत्तरो नाम जिनो, सच्चधम्मान पारगु ।
बुद्धहित्वा समाधिम्हा, चङ्कमी लोकनायको ॥
७५. "खारिभारं गहेत्वान, आहरन्तो फलं तदा ।
अद्दसं विरजं बुद्धं, चङ्कमन्तं महामुनिं ॥
७६. "पसन्नचित्तो सुमनो, सिरे कत्वान अञ्जलिं ।
सम्बुद्धं अभिवादेत्वा, आमण्डमददि फलं ॥
७७. "सतसहस्सितो कप्पे, यं फलं अददि तदा ।
दुग्गातिं नाभिजानामि, आमण्डस्स इदं फलं ॥
७८. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
७९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
८०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

5

10

B. 106

इत्थं सुदं आयस्मा आमण्डफलदायको थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

15

१०. सुगन्धत्थेरअपदानं

८१. "इमहि भद्दके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन, उण्णज्जि वदतं वरो ॥
८२. "अनुव्यञ्जनसम्पन्नो, बार्त्तिसवरलक्खणो ।
व्यामप्पभापरिवुतो, रंसिजालसमोत्थटो ॥
८३. "अस्सासेता यथा चन्दो, सूरियो व^३ पभङ्करो ।
निव्वापेता यथा मेघो, सागरो व गुणाकरो ॥
८४. "धरणीरिव सीलेन, हिमवा व समाधिना ।
आकासो विय पञ्जाय, असङ्गो अनिलो यथा ॥

20

१. रंसिजालसमोत्थटो - सी०, रो०; रंसिजालसमुत्थटो - स्या० । २. विय

८५. "स^१ कदाचि महावीरो^२, परिसासु विसारदो ।
सच्चानि सम्पकासेति, उद्धरन्तो महाजनं ॥
८६. "तदा^३ हि^४ वाराणसियं, सेट्ठिपुत्तो महायसो ।
आसहं^५ धनधञ्जस्स, पहतस्स बहू तदा^६ ॥
८७. "जङ्घाविहारं^७ विचरं, मिगदायमुपेच्चहं ।
अद्दसं विरजं^८ बुद्धं^९, देसेन्तं अमत्तं पदं ॥
८८. "विसट्ठकन्तवचनं, करवीकसमस्सरं ।
हंसरुतेहि^{१०} निग्घोसं, विञ्चापेन्तं महाजनं ॥
८९. "दिस्वा देवातिदेवं तं, सुत्वा व^{११} मधुरं गिरं^{१२} ।
पहायनप्पके भोगे, पव्वजि अनगारियं ॥
९०. "एवं पव्वजितो चाहं^{१३}, न चिरेन बहुस्सुतो ।
अहोसि धम्मकथिको, विचित्तपटिभाणवा ॥
९१. "महापरिसमज्जेहं, हट्ठचित्तो^{१४} पुनप्पुनं ।
वण्णायि हेमवण्णस्स, वण्णं वण्णविसारदो ॥
९२. "एस खीणासवो बुद्धो, अनीघो छिन्नसंसयो ।
सव्वकम्मक्खयं पत्तो, विमुत्तोपधिसह्वये^{१५} ॥
९३. "एस सो भगवा बुद्धो, एस सीहो अनुत्तरो ।
सदेवकस्स लोकस्स, ब्रह्मचक्कप्पवत्तको ॥
९४. "दन्तो दमेता सन्तो च, समेता निव्वुतो इसि ।
निव्व्यापेता च अस्सत्थो, अस्सासेता महाजनं ॥
९५. "वीरो सूरुो च विक्कन्तो^{१६}, पञ्चो कारुणिको वसी ।
विजितावी च^{१७} स जिनो^{१८}, अप्पगव्वो अनालयो ॥
९६. "अनेञ्जो अचलो धीमा^{१९}, अमोहो असमो मुनि ।
घोरय्हो उसभो नागो, सीहो सक्को गरुसु पि ॥

१-१. अनूनो यथाविहारो - स्या० । २-२. तदाहं - स्या० । ३. आसहं - स्या० ।
४. ममं - स्या० । ५. जङ्घाविहारं - स्या० । ६-६. नावसत्थारं - स्या० । ७. हंसरुदाभि
- सी०; हंसदुन्दुभि - स्या०, रो० । ८. च - सी०, स्या० । ९. सरं - स्या० । १०. बाहं -
स्या० । ११. सत्थुनोव - स्या० । १२. विमुत्तो उपधिसह्वये - स्या० । १३. धीरो च - सी०,
रो० । १४-१४. विजितो च - स्या० । १५. धीरो - स्या० ।

६७. “विरागो विमलो ब्रह्मा, वादी सूरौ रणञ्जहो ।
अखिलो च विसल्लो च, असमो संयतो^१ सुचि ॥

६८. “ब्राह्मणो समणो नाथो, भिसक्को सल्लकत्तको^२ ।
योधो बुद्धो सुतासुतो^३, अचलो मुदिको सितो^४ ॥

६९. “घाता^५ घता च सन्ति च^६, कत्ता नेता पकासिता ।
सम्पहंसिता भेत्ता^७ च, छेत्ता सोता पसंसिता ॥

१००. “अखिलो^८ च विसल्लो च, अनीधो अकथङ्कथी ।
अनेजो विरजो कत्ता^९, गन्धा^{१०} वत्ता पसंसिता^{११} ॥

१०१. “तारेता अत्थकारेता, कारेता सम्पदारिता ।
पापेता सहिता कन्ता^{१२}, हन्ता^{१३} आतापी तापसो^{१४} ॥

१०२. “समचित्तो^{१५} समसमो, असहायो दयालयो^{१६} ।
अच्छेरसत्तो^{१७} अकुहो, कतावी इसिसत्तमो ॥

१०३. “नित्तिणकह्वो निम्मानो, अप्पमेय्यो अनूपमो ।
सब्बवाक्यपथातीतो, सच्च^{१८} नेय्यन्तगू^{१९} जिनो ॥

१०४. “सत्तसारवरे^{२०} तस्मि, पसादो अमतावहो ।
तस्मा बुद्धे च धम्मे च, सङ्गे सद्धा महत्थिका^{२१} ॥

१०५. “गुणेहि एवमादीहि, तिलोकसरणुत्तमं ।
वण्णेन्तो परिसामज्जे, अकं^{२२} धम्मकथं अहं ॥

१०६. “ततो चुताहं तुसिते, अनुभोत्वा महासुखं ।
ततो चुतो मनुस्सेसु, जातो होमि सुगन्धिको ॥

१०७. “निस्सासो मुखगन्धो च, देहगन्धो तथेव मे ।
सेदगन्धो^{२३} च^{२४} सततं, सब्बगन्धो^{२५} व होति मे^{२६} ॥

१. वसभो - स्या०; पयतो - रो० । २. सल्लकन्धूतो - स्या० । ३. सुतो सुतो - सी०, रो० । ४. दितो - सी० । ५-५. घाता घता च हन्ता च - सी०; कतदन्ता वहता च - स्या० । ६. सेता - स्या० । ७. अखिलो - स्या० । ८. खन्ता - सी०, खन्ता - स्या० । ९. गन्ता - सी० । १०. पकासिता - सी०, स्या० । ११. हन्ता - स्या० । १२-१२. तापिता च विसीसिता - स्या० । १३. सच्चद्रितो - स्या० । १४. दयालयो - सी० । १५. अच्छेर-मन्तो - स्या० । १६-१६. सब्बनेय्यन्तितो - स्या० । १७. सतरसीवरे - स्या० । १८. महिद्विका - सी० । १९. कवि - स्या० । २०-२०. सी च गन्धो व - स्या० । २१-२१. सब्बगन्धोतिवेति मे - सी०, रो० ।

१०८. "मुखगन्धो सदा मय्हं, पदुमुप्पलचम्पको^१ ।
परिसन्तो^२ सदा वाति, सरीरो च तथेव मे ॥
१०९. "गुणत्थवस्स सव्वन्तं, फलं^३ तु^४ परमम्भुतं ।
एकग्गमनसा सव्वे, वण्णयिस्स^५ सुणाथ मे ॥
११०. "गुणं बुद्धस्स वत्वान, हिताय^६ च न सदिसं^७ ।
सुखितो^८ होमि सव्वत्थ, सङ्को^९ वीरसमायुतो^{१०} ॥
१११. "यसस्सी सुखितो कन्तो, जुतिमा पियदस्सनो ।
वत्ता अपरिभूतो च, निदोसो पञ्जावा तथा ॥
११२. "खीणे आयुसि^{११} निव्वानं, सुलभं बुद्धभत्तिनो^{१२} ।
तेसं हेतुं पवक्खामि, तं सुणाथ यथातथं ॥
११३. "सन्तं यसं भगवतो, विधिना^{१३} अभिवादयं ।
तत्थ^{१४} तत्थूपपन्ना पि^{१५}, यसस्सी तेनं होमहं ॥
११४. "दुक्खस्सन्तकरं बुद्धं, धम्मं सन्तमसङ्खतं ।
वण्णयं सुखदो आसि, सत्तानं सुखितो ततो ॥
११५. "गुणं वदन्तो बुद्धस्स, बुद्धपीतिसमायुतो ।
सकन्ति^{१६} परकन्तिञ्च, जनयि तेन^{१७} कन्तिमा ॥
११६. "जिनो^{१८} ते तित्थिकाकिण्णे^{१९}, अभिभुय्य कुतित्थिये ।
गुणं वदन्तो जोतेसि^{२०}, नायकं जुतिमा ततो ॥
११७. "पियकारी जनस्सा पि, सम्बुद्धस्स गुणं वदं ।
सरदो^{२१} व^{२२} ससङ्कोहं, तेनासि पियदस्सनो ॥
११८. "यथासत्तिवसेनाहं, सव्ववाचाहि सन्धवि ।
सुगतं तेन आगिसो^{२३}, विचित्तपटिभानवा ॥

१. पदुमुप्पलचम्पके - सी० । २. आदिसन्तो - सी०; अतिकन्तो - स्या०; अतिसन्तो - रो० । ३-३. फलन्तं - स्या० । ४. आसितस्स - स्या० । ५-५. हिताय जन-सन्धिमु - सी०, रो०; हिताय तं सुखावहं - स्या० । ६. मुत्तिनो - स्या० । ७-७. सरद्धनि-समायुतो - सी०; संघो वीरसमायुतो - स्या० । ८. पासुसि - स्या० । ९. बुद्धभत्तिनं - स्या० । १०. विधिना - स्या० । ११-११. यत्थ तत्थूपपन्नोपि - सी०, रो०; यत्थ यत्थूपपन्नोपि - स्या० । १२-१२. सकन्ति परकन्ति च, आसि तेन च - स्या० । १३-१३. जिनो यो तित्थिकाकिण्णे - सी०, रो०; जिनो यो तित्थिकाकिण्णे - स्या० । १४. थोमेसि - स्या० । १५-१५. सरदीव - स्या०; सरन्दिव - रो० । १६. बङ्गीसो - स्या० ।

११६. “ये बाला विमर्ति पत्ता, परिभोन्ति महामुनि ।
निर्गर्हि ते सद्धम्मेन, परिभूतो^१ न^२ तेनहं ॥
१२०. “बुद्धवण्णेन^३ सत्तानं, किलेसे अपनेसहं ।
निक्किलेसमनो होमि, तस्स कम्मस्स बाहसा ॥
१२१. “सोतूनं बुद्धिमर्जनि^४, बुद्धानुस्सतिदेसको ।
तेनाहमासि^५ सप्पञ्चो, निपुणत्यविपस्सको ॥
१२२. “सब्बासवपरिक्खीणो, तिण्णसंसारसागरो ।
सिक्खीव^६ अनुपादानो, पापुणिस्सामि निव्वुति ॥
१२३. “इमस्मियेव कप्पस्मि, यमहं सन्थवि जिनं ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धवण्णस्सिदं^७ फलं ॥
१२४. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
१२५. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
१२६. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥
- इत्थं सुदं आयस्मा सुगन्धो धेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।
तिण्णदायकवग्गो तेपञ्चासमो ।

B. 112

तत्सुद्धानं

- तिण्णदो मञ्चदो चैव, सरणब्भञ्जनप्पदो ।
सुपटो दण्डदायी च, नेलपूजी तथेव च ॥
- बोधिसम्मज्जको मण्डो, सुगन्धो दसमो ति^१ च^२ ।
गाथासतं सतेवीसं, गणितं चेत्य सव्वसो ॥

:०:

१-१. परिभूतेन - स्या० । २. बुद्धवण्णेहि - सी०, स्या० । ३. बुद्धिमर्जनि - सी०, स्या०, रो० । ४. तेनापि चासि - स्या० । ५. वसी च - स्या० । ६. बुद्धपूजायिदं - स्या० । ७-७. दिजो - सी०, स्या० ।

५४. कच्चायनवग्गो

१. महाकच्चायनत्थेरअपदानं

B. 113

१. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, अनेजो अजितं जयो" ।
सतसहस्से कप्पानं, इतो उप्पज्जि नायको ॥
२. "वीरो कमलपत्तक्खो, ससङ्खविमलाननो ।
कनकाचलसङ्कासो, रविदित्तिसमप्पभो ॥
३. "सत्तनेत्तमनोहारी, वरलक्खणभूसितो ।
सच्चवाक्यपथातीतो, मनुजामरसक्कतो ॥
४. "सम्बुद्धो बोधयं सत्ते, वागीसो" मधुरस्सरो ।
करुणानिवन्धसन्तानो, परिस्सामु विसारदो ॥
५. "देसेति मधुरं धम्मं, चतुसच्चूपसंहितं ।
निमुग्गे मोहपङ्कम्हि, समुद्धरति पाणिने" ॥
६. "तदा एकचरो हुत्वा, तापसो हिमवालयो ।
नभसा मानुसं लोकं, गच्छन्तो जिनमद्दसं ॥
७. "उपेच्च सन्तिकं तस्स, अस्सोसि धम्मदेसनं ।
वण्णयन्तस्स वीरस्स, सावकस्स महागुणं ॥
८. "सङ्खित्तेन मया वुत्तं, वित्थारेन पकासयं ।
परिसं मं च तोसेति, यथा कच्चायनो अयं ॥
९. 'नाहं एवमिधेकच्च', अञ्जं पस्सामि सावकं ।
तस्मा तदग्गे" एसग्गो, एवं धारेथ भिक्खवो" ॥
१०. "तदाहं विम्भितो हुत्वा, सुत्वा वाक्यं मनोरमं ।
हिमवन्तं गमित्वान्, आहित्वा" पुप्फसञ्चयं ॥
११. "पूजेत्वा लोकसरणं, तं ठानमभिपत्ययि ।
तदा ममासयं जत्वा, व्याकासि स" रणञ्जहो" ॥

१. जिनो - स्या० । २. कञ्चनतचसङ्कासो - स्या० । ३. वातिहो - स्या० ।
४. करुणानिवन्धसन्तानो - स्या० । ५. पाणिनी - सी०, स्या० । ६. एवंविधं कञ्चि -
सी०, रो० । ७. तस्मेतदग्गे - सी० । ८. आहत्वा - सी०, रो० । ९-९. सरणालयो - स्या० ।

१२. 'पस्सथेतं इसिवरं, निद्वन्तकनकत्तचं ।
उद्वग्गलोमं' पीणंसं, अचलं पञ्जलिं ठितं ॥

१३. 'हासं सुपुण्णनयनं, बुद्धवण्णगतासयं ।
धम्मजं^२ उग्गहदयं^३, अमतासितसन्निभं' ॥

B. 114.

१४. "कच्चानस्स गुणं सुत्वा, तं ठानं पत्थयं^४ ठितो ।
अनागतमिह अद्धाने, गोतमस्स महामुने ॥

5

१५. "तस्स धम्मेषु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
कच्चानो नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको ॥

१६. "बहुस्सुतो महाज्जाणी, अधिप्पायविदू मुने^५ ।
पापुणिस्सति तं ठानं, यथायं व्याकतो मया ॥

10

१७. "सतसहस्सितो कप्पे, यं कम्ममकारि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

१८. "दुवे भवे संसरामि, देवत्ते अथ मानुसे ।
अञ्जं गतिं न गच्छामि", बुद्धपूजायिदं फलं ॥

१९. "दुवे कुले पजायामि", खत्तिये अथ^६ ब्राह्मणे ।
नीचे कुले न जायामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

15

२०. "पच्छिमे च भवे दानि, जातो^७ उज्जेनियं पुरे^८ ।
पज्जोतस्स च^९ चण्डस्स, पुरोहितदिजाधिनो" ॥

२१. "पुत्तो तिरिटवच्छस्स", निपुणो वेदपारगू ।
माता च चन्दिमा^{१०} नाम^{११}, कच्चानोहं वरत्तचो^{१२} ॥

20

२२. "वीमंसनत्थं बुद्धस्स, भूमिपालेन पेसितो ।
दिस्वा मोक्खपुरद्वारं, नायकं गुणसञ्चयं ॥

२३. "सुत्वा^{१३} च^{१४} विमलं वाक्यं, गतिपङ्कविसोसनं^{१५} ।
पापुणिं अमतं सन्तं, सेसेहि^{१६} सह सत्तहि^{१७} ॥

१-१. उद्वग्गलोममानसं - स्या० । २-२. धम्मं विगहदयं - सी०; धम्म-
पटिग्गहदयं - रो० । ३. पत्थयि - स्या० । ४. मुनि - स्या० । ५. जानामि - स्या० ।
६. पजानामि - स्या० । ७. चापि - स्या० । ८-८. जातो उज्जेनिये पुरे - सी०;
उज्जेनियं पुरे इमे - स्या० । ९. स - स्या० । १०. पुरोहितदिजाधिनो - सी०, रो०;
पुरोहितनूजाधिनो - स्या० । ११. तिरिटवच्छस्स - सी०; तिरिटवच्छस्स - स्या० ।
१२-१२. चन्दिमापदुमा - स्या० । १३. वरत्तचो - स्या० । १४-१४. सुत्वान - स्या० ।
१५. विसोसनं - स्या० । १६-१६. सेसेहि सहपञ्चहि - सी० ।

२४. "अधिप्यायविदू जातो, सुगतस्स महामते^१ ।
ठपितो एतदग्गे च, सुसमिद्धमनोरथो ॥

२५. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं, भवा सच्चै समूहता ।
नागो व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥

B. 115 5 २६. "स्वागतं वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥

२७. "पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्टिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा महाकच्चायनो थेरो इमा गाथायो

10 अभासित्था ति ।

२. वक्कलित्थेरअपदानं

२८. "इतो सतसहस्समिह, कप्पे उप्पज्जि नायको ।
अनोमनामो अमितो, नामेन पदुमुत्तरो ॥

२९. "पदुमाकारवदनो, पदुमामलसुच्छवी ।
लोकेनानुपलित्तो व, तोयेन पदुमं यथा ॥

15 ३०. "वीरो पदुमपत्तक्खो, कन्तो च पदुमं यथा ।
पदुमुत्तरगन्धो व, तस्मा सो पदुमुत्तरो ॥

३१. "लोकजेट्ठो च निम्मानो, अन्धानं नयनूपमो ।
सन्तवेसो गुणनिधि, करुणामतिसागरो ॥

20 ३२. "स कदाचि^२ महावीरो, ब्रह्मासुरसुरच्चित्तो ।
सदेवमनुजाकिण्णे^३, जनमज्झे जितुत्तमो^४ ॥

३३. "वदनेन सुगन्धेन, मधुरेन रुतेन^५ च ।
रञ्जयं परिसं सच्चं, सन्धवी^६ सावकं सकं ॥

३४. "सद्धाधिमुत्तो सुमति, मम दस्सनलालसो^७ ।
नत्थि एतादिसो अञ्जो, यथायं भिक्खु वक्कलि ॥

१. महामते - सी० । २. कदाचि - स्या० । ३. सदेवमनुजाकिण्णो - सी० ।

४. जितुत्तमो - स्या०, रो० । ५. रुतेन - स्या० । ६. सन्धवि - स्या० । ७. दस्सन-
लालसो - स्या० ।

३५. "तदाहं हंसवतियं^१, नगरे ब्राह्मणव्रजो ।
हुत्वा सुत्वा च तं वाक्यं, तं ठानमभिरोचयि ॥
३६. "ससावकं तं विमलं, निमन्तेत्वा तथागतं ।
सत्ताहं भोजयित्वान, दुस्सेहच्छादयिं तदा ॥
३७. "निपच्च सिरसा तस्स, अनन्तगुणसागरे ।
निमुग्गो पीतिसम्पुण्णो, इदं^३ वचनमब्रवि ॥
३८. 'यो सो तथा सन्धवितो, इतो^३ सत्तमके मुनि^३ ।
भिक्षु सद्धावतं अग्गो, तादिसो^५ होमहं मुने^५ ॥
३९. "एवं वुत्ते महावीरो, अनावरणदस्सनो ।
इमं वाक्यं उदीरेसि^५, परिसाय महामुनि ॥
४०. 'पस्सथेतं माणवकं, पीतमट्टनिवासनं ।
हेमयञ्जोपचितङ्गं^६, जननेत्तमनोहरं ॥
४१. 'एसो अनागतद्वाने, गोतमस्स महेसिनो ।
अग्गो सद्धाधिमुत्तानं, सावकोयं भविस्सति ॥
४२. 'देवभूतो मनुस्सो वा, सब्बसन्तापवज्जितो ।
सब्बभोगपरिव्यूहो^७, सुखितो संसरिस्सति ॥
४३. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
४४. 'तस्स धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मित्तो ।
वक्कलि नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको^८ ॥
४५. "तेन कम्मविसेसेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तार्वतिसमगच्छहं ॥
४६. "सब्बत्थ सुखितो हुत्वा, संसरन्तो भवाभवे ।
सावत्थियं पुरे जातो, कुले अञ्जतरे अहं ॥
४७. "नोनीतमुखुमालं मं, जातपल्लवकोमलं^९ ।
मन्दं^९ उत्तानसयनं, पिसाचभयतज्जिता ॥

B. 116

5

10

15

20

25

१. हंसवतिया - स्या० । २. इमं - स्या० । ३-३. इतो सत्तमकेहनि - सी०, रो० ;
इध सद्धाधिमुत्तो इति - स्या० । ४-४. तादिसोहं महामुनि - स्या० । ५. उदीरेयि -
स्या० । ६. हेमयञ्जोपवीतङ्गं - सी० । ७. सब्बभोगपरिव्यूहो - सी० । ८. ठितं पल्लव-
कोमलं - स्या० । ९. माता - स्या० ।

B. 117

४८. "पादमूले महेसिस्स, सायेसु^१ दीनमानसा^२ ।
इमं ददाम^३ ते नाथ, सरणं होहि नायक ॥
४९. "तदा पटिग्गहि सो मं, भीतानं सरणो मुनि ।
जालिना चक्कद्धितेन^४, मुदुकोमलपाणिना ॥
५०. "तदा^५ पभुति^६ तेनाहं^७, अरक्खेय्येन रक्खितो ।
सब्बवेरविनिमुत्तो^८, सुखेन परिवुद्धितो^९ ॥
५१. "सुगतं विना भूतो, उक्कण्ठामि मुहुत्तकं ।
जातिया सत्तवस्सोहं, पव्वजि अनगारियं ॥
५२. "सब्बपारमिसम्भूतं, नीलक्खिनयनं^{१०} वरं ।
रूपं सब्बमुभाकिण्णं, अतित्तो विहरामहं^{११} ॥
५३. "बुद्धरूपरतिं^{१२} अत्वा, तदा ओवदि मं जिनो ।
अलं वक्कलि कि रूपे, रमसे बालनन्दिते ॥
५४. 'यो हि पस्सति सद्धम्मं, सो मं पस्सति पण्डितो ।
अपस्समानो सद्धम्मं, मं पस्सं पि न पस्सति ॥
५५. 'अनन्तादीनवो कायो, विसरुक्खसमूपमो ।
आवासो सब्बरोगानं, पुज्जो दुक्खस्स केवलो ॥
५६. 'निब्बिन्दिय ततो रूपे, खन्धानं उदयव्वयं ।
पस्स उपक्किलेसानं^{१३}, सुखेनन्तं गमिस्सति^{१४} ॥
५७. "एवं तेनानुसिट्ठोहं, नायकेन हितेसिना ।
गिज्झकूटं समारुह्य, ज्ञायामि गिरिकन्दरे ॥
५८. "ठितो पव्वतपादमिह, अस्सासयि^{१५} महामुनि ।
वक्कली ति जिनो वाचं, तं सुत्वा मुदितो अहं ॥
५९. "पक्खन्दि सेलपव्वभारे, अनेकसत्तपोरिसे ।
तदा बुद्धानुभावेन, सुखेनेव महिं गतो ॥

१-१. सपापेसि दिनमानसा - स्या० । २. ददामि - स्या० । ३. सङ्खलङ्ककेन - सी० । ४-४. तदापभुति - सी० । ५. जातोहं - स्या० । ६. सब्बवेरविनिमुत्तो - सी० । ७. सब्बव्याधिनिमुत्तो - स्या० । ८. सब्बपुधिनिमुत्तो - रो० । ९. परिवुद्धितो - सी० । १०. रक्खितो - स्या० । ११. सक्खिनीलयनं - सी० । १२. पिह्यामहं - सी०, रो० । १३. बुद्धो रूपरतिं - सी० । १४. सब्बक्किलेसानं - सी०, स्या० । १५. समाहसी - सी० । अस्सासयं - स्या० ।

६०. "पुनो" पि धम्मं देसेति^१, खन्धानं उदयव्वयं ।
तमहं धम्ममञ्जाय, अरहत्तमपापुणि ॥

६१. "सुमहापरिसमज्जे", तदा मं चरणन्तगो^२ ।
अग्गं सद्धाधिमुत्तानं, पञ्जापेसि^३ महामति ॥

B. 118

६२. "सतसहस्सितो कप्पे, यं कम्ममकरि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

5

६३. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥

६४. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

६५. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा वक्कलित्थेरो इमा गाथायो 10
अभासित्था ति ।

३. महाकप्पिनत्थेरअपदानं

६६. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू ।
उदितो अजटाकासे^४, रवी व सरदम्बरे ॥

51

६७. "वचनाभाय बोधेति, वेनेय्यपदुमानि सो ।
किलेसपङ्कं सोसेति, मतिरंसीहि नायको ॥

15

६८. "तित्थियानं यसे^५ हन्ति, खज्जोताभा^६ यथा रवि ।
सच्चत्थाभं^७ पकासेति, रतनं व दिवाकरो ॥

६९. "गुणानं आयतिभूतो, रतनानं व सागरो ।
पज्जुन्नोरिव^८ भूतानि, धम्ममेधेन वस्सति ॥

७०. "अवखदस्सो तदा आसि, नगरे हंससव्हये ।
उपेच्च धम्ममस्सोसि, जलजुत्तमनामिनो^९ ॥

20

७१. "ओवादकस्स भिवखूनं, सावकस्स कताविनो^{१०} ।
गुणं पकासयन्तस्स, तप्पयन्तस्स^{११} मे मनं ॥

१. पुना - स्या० । २. देसेसि - सी० । ३. सुमहापरिसमज्जे - स्या० ।
४. मरनन्तगो - सी०; चरणन्तगो - स्या० । ५. पञ्जापेसि - स्या० । ६. जगदा-
कासे - सी०; जलदाकासे - रो० । ७. यसो - सी०, रो० । ८. वजिरता -
स्या० । ९-९. सब्बत्थ सम्पकासेति रत्तिदिवं - स्या० । १०. पज्जुन्नोरिव - स्या० ।
११. जलजुत्तमनामिनो - सी० । १२. सताविनो - स्या० । १३. तप्पयन्तस्स - सी०;
हासयन्तस्स - स्या०; वासयन्तस्स - रो० ।

B. 119

७२. "मुत्वा पतीतो^१ सुमनो, निमन्तेत्वा तथागतं ।
ससिस्सं भोजयित्वान, तं ठानमभिपत्थयि ॥
७३. "तदा हंससमभागो^२, हंसदुन्दुभिनिस्सनो^३ ।
पस्सथेतं महामत्तं, विनिच्छयविसारदं ॥
७४. "पतितं पादमूले मे^४, समुग्गततनूरुहं^५ ।
जीमूतवण्णं^६ पीणंसं^७, पसन्ननयनाननं ॥
७५. "परिवारेन महता, राजयुत्तं^८ महायसं ।
एसो कताविनो^९ ठानं, पत्थेति मुदितासयो^{१०} ॥
७६. 'इमिना पणिपातेन^{११}, चागेन^{१२} पणिधीहि च^{१३} ।
कप्पसतसहस्सानि, नुपपज्जति दुग्गति ॥
७७. 'देवेषु देवसोभगं^{१४}, मनुस्सेसु महन्तं^{१५} ।
अनुभोत्वान^{१६} सेसेन^{१७}, निब्बानं पापुणिससति ॥
७८. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
७९. 'तस्स धम्मेषु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
कप्पिनो नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको^{१८} ॥
८०. "ततोहं सुकतं कारं, कत्वान जिनसासने ।
जहित्वा मानुसं देहं, तुसितं अगमासहं ॥
८१. "देवमानुसरज्जानि^{१९}, सतसो^{२०} अनुसासिय ।
वाराणसियमासन्ने, जातो केनियजातियं^{२१} ॥
८२. "सहस्सपरिवारेन^{२२}, सपजापतिको अहं ।
पञ्च पच्चेकबुद्धानं, सतानि समुपट्ठहि ॥
८३. "तेमासं भोजयित्वान, पच्छादम्हं^{२३} तिचीवरं ।
ततो चुता मयं सब्बे, अहम्हं तिदसूपगा ॥

१. पीतिवो - स्या० । २-२. भासि महाभागो, हंसदुन्दुभिमुस्सरो - सी० ।
३. मे - सी०; सम - स्या० । ४. समुद्गगतनु हं - स्या० । ५-५. नुपुत्तवण्णं रुचिरं -
स्या० । ६. रज्जयन्तं - सी० । ७. कवाविनो - स्या० । ८. मुदितासयो - स्या० ।
९. पिण्डपातेन - सी०, स्या० । १०-१०. चेतनापणिधीहि च - सी० । ११. देवसोभगं
- स्या० । १२. महगतं - स्या० । १३-१३. अनुभोत्वावसेसेन - सी०, स्या० । १४. देव-
मनुस्सरज्जानि - स्या० । १५. सुकतो - स्या० । १६. केणियजातिया - स्या० ।
१७. सतसहस्सपरिवारो - स्या० । १८. अहमहं - स्या० ।

८४. "पुनो सब्बे मनुस्सत्तं, अगमिम्ह^१ ततो चुता ।
कुक्कुटमिह पुरे जाता, हिमवन्तस्स पस्सतो ॥
८५. "कप्पिनो नामहं आसि, राजपुत्तो महायसो ।
सेसामच्चकुले जाता, ममेव परिवारयुं ॥
८६. "महारज्जसुखं पत्तो, सब्बकामसमिद्धिमा^२ ।
वाणिजेहि समक्खातं, बुद्धुप्पादमहं सुणि ॥
८७. 'बुद्धो लोके समुप्पन्नो, असमो एकपुग्गलो ।
सो पकासेति सद्धम्मं, अमतं सुखमुत्तमं ॥
८८. 'सुयुत्ता तस्स सिस्सा च, सुमुत्ता च अनासवा' ।
'सुत्वा नेसं सुवचनं^३, सक्करित्वान वाणिजे ॥
८९. "पहाय रज्जं सामच्चो, निक्खमि^४ बुद्धमामको ।
नदि दिस्वा महाचन्दं, पूरितं समतित्तिकं ॥
९०. "अप्पतिट्ठं अनालम्बं, दुत्तरं सीघवाहिनि^५ ।
गुणं सरित्वा बुद्धस्स, सोत्थिना समतिक्कमि ॥
९१. 'भवसोतं सचे बुद्धो, तिण्णो लोकन्तगू विदू ।
एतेन सच्चवज्जेन, गमनं मे समिज्झतु ॥
९२. 'यदि सन्तिगमो मग्गो, मोक्खो^६ चच्चन्तिकं^७ सुखं ।
एतेन सच्चवज्जेन, गमनं मे समिज्झतु ॥
९३. 'सद्धो चे तिण्णकन्तारो, पुज्जक्खेतो अनुत्तरो ।
एतेन सच्चवज्जेन, गमनं मे समिज्झतु' ॥
९४. "सह कते सच्चवरे, मग्गा अपगतं जलं ।
ततो सुखेन उत्तिण्णो, नदीतीरे मनोरमे ॥
९५. "निसिन्नं अद्दसं बुद्धं, उदेन्तं व पभङ्करं ।
जलन्तं हेमसेलं व, दीपरक्खं व जोतितं ॥
९६. "ससिं व तारासहितं, सावकेहि पुरक्खतं ।
वासवं विय वस्सन्तं, देसनाजलदन्तरं^८ ॥

B. 120

5

10

15

20

25

१. आगतम्ह - स्या० । २. सब्बकामसमिद्धिमा - स्या० । ३. पि वचनं - स्या० ।

४. निक्खमी - सी० । ५. सीघवाहिनि - स्या० । ६-७. मोक्खदं सन्तिकं - स्या० ।

८. देसनाजलदं तदा - सी० ; देवेन जलनन्दनं - स्या०, रो० ।

६७. "वन्दित्वान सहामच्चो, एकमन्तमुपाविसि ।
ततो^१ नो आसय^२ ज्ञत्वा, बुद्धो धम्ममदेसयि ॥
- B. 121 ६८. "सुत्वान धम्मं विमलं, अवोचुम्ह मयं जितं ।
'पब्बाजेहि महावीर, निव्विन्दाम्ह^३ मयं भवे' ॥
- ५ ६९. 'स्वक्खातो^४ भिक्खवे धम्मो, दुक्खन्तकरणाय^५ वो ।
चरथ ब्रह्मचरियं', इच्चाह मुनिसत्तमो ॥
१००. "सह वाचाय सब्बे पि, भिक्खुवेसधरा मयं ।
अहुम्ह उपसम्पन्ना, सोतापन्ना च^६ सासने ॥
१०१. "ततो जेतवनं गत्वा, अनुसासि विनायको ।
10 अनुसिद्धो जिनेनाहं, अरहत्तमपापुणि ॥
१०२. "ततो भिक्खुसहस्सानि^७, अनुसासिमहं तदा ।
समानुसासनकरा, तेषि आसुं अनासवा ॥
१०३. "जितो तस्मि गुणे तुद्धो, एतदग्गे ठपेसि मं ।
भिक्खु ओवादकानग्गो, कप्पितो ति महाजने ॥
- 15 १०४. "सतसहस्से कतं कम्मं, फलं दस्सेसि मे इध ।
पमुत्तो^८ सरवेगो व, किलेसे ज्ञापयि^९ मम ॥
१०५. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
१०६. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
१०७. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- 20 इत्थं मुदं आयस्मा महाकप्पितो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

४. दब्बमल्लपुत्तत्थेरअपदानं^{१०}

१०८. "पदुमुत्तरो नाम जितो, सब्बलोकविदू मुनि ।
इतो सतसहस्समिह, कप्पे उप्पज्जि चक्खुमा ॥
१०९. "ओवादको विज्जापको, तारको सब्बपाणिनं ।
25 देसनाकुसलो बुद्धो, तारेसि जनतं बहुं ॥

१-१. ततो अस्सय - स्या० । २. निव्विन्दाम्ह - सी०, रो०; ओतिण्णम्ह - स्या० ।
३. स्वाक्खातो - सी०, स्या० । ४. दुक्खन्तस्स कराय - स्या० । ५. व - स्या० । ६. भिक्खु-
सहस्सं तं - सी०, रो० । ७. पमुत्तो - सी०, स्या० । ८. ज्ञापयो - सी० । ९. दब्बत्थेरा-
पदानं - सी० ।

११०. "अनुकम्पको कारुणिको, हितेसी सव्वपाणिनं ।
सम्पत्ते तित्थिये सव्वे, पञ्चसीले पत्तिट्ठपि" ॥
१११. "एवं निराकुलं आसि, सुञ्जातं^१ तित्थियेहि च ।
विचित्तं अरहन्तेहि, वसीभूतेहि तादिभि ॥
११२. "स्तनानट्ठपञ्जासं, उग्गतो सो महामुनि ।
कञ्चनग्घियसङ्कासो, वात्तिसवरलक्खणो ॥
११३. "वस्ससतसहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहं ॥
११४. "तदाहं हंसवतियं, सेट्ठिपुत्तो महायसो ।
उपेत्वा लोकपज्जोतं, अस्सोसि धम्मदेसनं ॥
११५. "सेनासनानि भिक्खून्, पञ्जापेत्तं ससावकं ।
कित्तियन्तस्स वचनं, सुणित्वा मुदितो अहं ॥
११६. "अधिकारं ससङ्घस्स, कत्वा तस्स महेसिनो ।
निपच्च सिरसा पादे, तं ठानमभिपत्थयि ॥
११७. "तदाहं स^२ महावीरो, मम कम्मं पकित्तयं^३ ।
'यो' ससङ्घमभोजेसि, सत्ताहं लोकनायकं ॥
११८. 'सोयं कमलपत्तक्खो, सीहंसो^४ कनकत्तचो ।
मम पादमूले निपत्ति^५, पत्थयं ठानमुत्तमं ॥
११९. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
१२०. 'सावको तस्स बुद्धस्स, दब्बो नामेन विस्सुतो ।
सेनासनपञ्जापको, अग्गो हेस्सतियं तदा^६ ॥
१२१. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिघीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तार्वतिसमगच्छहं ॥
१२२. "सतानं तीणिक्खत्तुं च, देवरज्जमकारयि ।
सतानं^७ पञ्चक्खत्तुं च, चक्कवत्ती अहोसहं ॥

१. पत्तिट्ठहि - स्या० । २. सुञ्जाकं - सी० । ३-३. तदा हि सो - स्या० । ४. पकित्तयि - स्या० । ५. यो यं - स्या० । ६. सीहंसे - सी० । ७. पतितो - रो० ।
८. तथा - स्या० । ९. तथा - स्या० ।

१२३. "पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असद्विद्यं^१ ।
सव्वत्थ सुखितो आसि, तस्स कम्मस्स वाहसा ॥
१२४. "एकनवुतितो कण्णे, विपस्सी नाम नायको ।
उप्पज्जि चारुदस्सनो^२, सव्वधम्मविपस्सको ॥
१२५. "दुट्ठचित्तो उपवदि, सावकं तस्स तादिनो ।
सव्वासवपरिवखीणं, मुट्ठो ति च विजानिय ॥
१२६. "तस्सेव नरवीरस्स, सावकानं मेहसिनं ।
सलाकं^३ च गहेत्वानं^४, खीरोदनमदासहं ॥
१२७. "इमम्हि भद्दके कण्णे, ब्रह्मवन्धु महायसो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदतं वरो ॥
१२८. "सासनं जोतयित्वानं^५, अभिभुय्य कुतित्थिये ।
विनेय्ये^६ विनयित्वाव^७, निव्वुतो सो ससावको^८ ॥
१२९. "ससिस्से निव्वुते नाथे, अत्थमेन्तम्हि सासने ।
देवा कन्दिमु संविग्गा, मुत्तकेसा रुदम्मुखा^९ ॥
१३०. "निव्वायिस्सति धम्मक्खो, न पस्सिस्साम सुव्वते ।
न सुणिस्साम सद्धम्मं, अहो तो अप्पपुञ्जता ॥
१३१. "तदायं पथवी सव्वा, अचला सा चलाचला^{१०} ।
सागरो च ससोको व, विनदी करुणं गिरं ॥
१३२. "चतुद्दिसा दुन्दुभियो, नार्दयिसु अमानुसा ।
समन्ततो असनियो, फलिसु^{११} च भयावहा ॥
१३३. "उक्का पत्तिमु नभसा, धूमकेतु च^{१२} दिस्सति^{१३} ।
सधूमा^{१४} जालवट्टा च^{१५}, रविमु करुणं मिगा ॥
१३४. "उप्पादे^{१६} दारुणे दिस्वा, सासनत्थङ्गसूचके ।
संविग्गा भिक्खवो सत्त, चिन्तयिम्ह मयं तदा ॥

१. सतद्विद्यं - स्या० । २. चारुदयनो - सी०, स्या०, रो० । ३-३. सलाकं
पगहेत्वान - सी०, रो० । ४. जोतयित्वा सो - सी० । ५-५. वेनेय्ये विनयित्वान -
- सी०, स्या० । ६. सावको - स्या० । ७. रुदमुखा - स्या० । ८. चलाचली - सी०;
पुलापुली - स्या० । ९. पत्तिमु - सी०, स्या० । १०-१०. च दिस्सच - सी०; पदिस्सच -
स्या० । ११-११. सव्वधम्मजसत्ता च - सी० । १२. उप्पादे - सी० ।

१३५. "सासनेन विनाम्हाकं, जीवितेन अलं मयं ।
पविसित्वा महारञ्जं, युञ्जाम जिनसासनं" ॥

१३६. "अद्वसम्ह तदारञ्जे, उव्विद्धं सेलमुत्तमं^१ ।
निस्सेणिया तमारुह, निस्सेणि पातयिम्हसे ॥

B. 124

१३७. "तदा ओवदि नो धेरो, बुद्धुप्पादो मुदुल्लभो ।
सद्धातिदुल्लभा^२ लद्धा, ओकं सेसं च सासनं ॥

5

१३८. "निपतन्ति खणातीता, अनन्ते दुक्खसागरे ।
तस्मा पयोगो कत्तब्बो, याव^३ ठाति मुने मतं^४ ॥

१३९. "अरहा आसि सो धेरो, अनागामी तदानुगो ।
सुसीला इतरे युत्ता, देवलोकं अगम्हसे ॥

10

१४०. "निव्वुतो तिण्णसंसारो, मुद्धावासे च एक्को ।
अहं च पक्कुसाति^५ च, सभियो बाहियो तथा ॥

१४१. "कुमारकस्सपो चेव, तत्थ तत्थूपगा मयं ।
संसारबन्धना मुत्ता, गोतमेनानुकम्पिता ॥

१४२. "मल्लेसु कुसिनारायं, जातो गम्भेव मे सतो ।
माता मता चितारुह^६, ततो निप्पतितो अहं ॥

15

१४३. "पतितो दध्वपुञ्जम्हि, ततो दब्बो ति विस्सुतो ।
ब्रह्माचारीबलेनाहं^७, विमुत्तो सत्तवस्सिको ॥

१४४. "खीरोदनबलेनाहं^८, पञ्चहङ्गेहुपागतो ।
खीणासवोपवादेन, पापेहि बहुचोदितो ॥

20

१४५. "उभो पुञ्जं च पापं च, वीतिवत्तोम्हि दानिहं ।
पत्त्वान परमं सन्ति, विहरामि अनासवो ॥

१४६. "सेनासनं पञ्जापयि, हासयित्वान सुव्वते ।
जिनो तस्मि गुणे तुट्ठो, एतदग्गे ठपेसि मं ॥

१४७. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं...पे०... विहरामि अनासवो ॥

25

१. जिनसासने - सी० । २. सेलपव्वत्तं - स्या० । ३. सद्धा च दुल्लभा - सी०;
सद्धा वा दुल्लभा - स्या० । ४-४. याव तिद्वृत्ति सासनं - स्या० । ५. पुक्कुसाति - सी०,
स्या० । ६. चित्ता रुह्हा - स्या० । ७. ब्रह्माचारिबलेनाहं - स्या० । ८. खीरोदनकवेनाहं -
सी०, स्या० ।

१४८. "स्वागतं वत मे आसि ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

१४९. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० ... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा दव्वमल्लपुत्तो धेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

५. कुमारकस्सपत्थेरअपदानं

- B. 125 3 १५०. "इतो सतहस्समिह, कप्पे उप्पज्जि नायको ।
सव्वलोकहितो^१ वीरो^२, पदुमुत्तरनामको ॥
१५१. "तदाहं ब्राह्मणो हुत्वा, विस्सुतो वेदपारगू ।
दिवाविहारं विचरं, अद्दसं लोकनायकं ॥
- 10 १५२. "चतुसच्चं पकासेन्तं, बोधयन्तं सदेवकं ।
विचित्तकथिकानगं^३, वण्णयन्तं महाजने ॥
१५३. "तदा मुदितचित्तोहं, निमन्तेत्वा तथागतं ।
नानारत्तेहि वत्थेहि, अलङ्कुरित्वान^४ मण्डपं ॥
१५४. "नानारतनपज्जोतं, ससङ्घं भोजयि तहि ।
भोजयित्वान सत्ताहं, नानगरसभोजनं ॥
- 15 १५५. "नानाचित्तेहि^५ पुप्फेहि, पूजयित्वा ससावकं ।
निपच्च^६ पादमूलमिह, तं ठानं पत्थयि अहं ॥
१५६. "तदा मुत्तिवरो आह, करुणेकरसासयो^७ ।
'पस्सथेतं दिजवरं, पदुमाननलोचनं ॥
१५७. 'पीतिपामोज्जवहुलं, समुगततनूरुहं ।
20 हासमिहतविसालक्खं^८, मम सासनलालसं ॥
१५८. 'पतितं पादमूले मे, एकावत्थसुमानसं^९ ।
एस पत्थेति तं ठानं, विचित्तकथिकत्तनं^{१०} ॥
१५९. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

१-१. सुव्वलोकहितो वीरो - स्या० । २. ससावकं चित्तकथिक - स्या० । ३. अल-
ङ्कुरित्वान - सी० । ४. नानावण्णेहि - सी० । ५. निपज्ज - सी० । ६. करुणो करुणालयो -
स्या० । ७. हासवहं विसालक्खं - स्या० । ८. सासनलालसं - स्या० । ९. एकावत्तं सुमानसं -
स्या० । १०. विचित्तकथिकत्तनं - सी०, रो० ।

१६०. 'तस्स धम्मेणु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
कुमारकस्सपो नाम, हेस्सति सत्थु सावको ॥
१६१. 'विचित्तपुप्फदुस्सानं, रतनानञ्च वाहसा ।
विचित्तकथिकानं सो, अग्गतं^१ पापुणिस्सति' ॥
१६२. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिघीहि च । 5 B. 126
जहित्वा मानुसं देहं, तार्वतिसमगच्छहं ॥
१६३. "परिव्रमं^२ भवाभवे^३, रङ्गमज्जे यथा नटो ।
साखमिगत्रजो हुत्वा, मिगिया कुच्छिमोक्कर्मि ॥
१६४. "तदा मयि कुच्छिगते, वज्जवारो उपट्ठितो ।
साखेन चत्ता मे माता, निग्रोधं सरणं गता ॥ 10
१६५. "तेन सा मिगराजेन, मरणा परिमोचिता ।
परिच्चजित्वा^४ सपाणं^५, ममेवं ओवदी तदा ॥
१६६. 'निग्रोधमेव सेवेय्य, न साखमुपसंवसे ।
निग्रोधस्मि मतं सेय्यो, यं चे साखमिह जीवितं' ॥
१६७. "तेनानुसिट्ठा मिगयूथपेन, अहं च माता च तथेतरे^६ च । 15
आगम्म रम्मं तुसिताधिवासं, गता पवासं सघरं यथेव ॥
१६८. "पुनो कस्सपवीरस्स, अत्थमेन्तमिह सासने ।
आरुह्य सेलसिखरं, युञ्जित्वा जिनसासनं ॥
१६९. "इदानीहं^७ राजगहे, जातो सेट्ठिकुले अहं^८ ।
आपन्नसत्ता^९ मे माता, पव्वजि अनगारियं ॥ 20
१७०. "सगव्भं तं विदित्वान, देवदत्तमुपानयुं ।
सो अवोच 'विनासेथ, पापिकं भिक्खुनि इमं' ॥
१७१. "इदानीं पि मुनिन्देन, जिनेन अनुकम्पिता ।
सुखिनी अजनी^{१०} मय्हं, माता भिक्खुनुपस्सये ॥
१७२. "तं विदित्वा महीपालो, कोसलो मं अपोसयि । 25
कुमारपरिहारेन, नामेनाहं च कस्सपो ॥

१. अग्गतं — सी०, स्या० । २-२. परिव्रमं भवाकासे — सी०, रो०; परिव्रमि भवाभवे — स्या० । ३-३. परिच्चजित्वा सपाणं — सी०, रो०; परिच्चजित्वान सपाणं — स्या० । ४-४. तरे च तस्सोवादं — स्या०; तस्सोवादेन — रो० । ५. इदानीहि — स्या० । ६. अहं — सी०; अहं — स्या० । ७. आपन्नगव्भा — सी०, स्या० । ८. जनी — स्या० ।

B. 127

१७३. "महाकस्सपमागम्म, अहं कुमारकस्सपो ।
वम्मिकसदिसं कायं, सुत्वा बुद्धेन देसितं ॥

१७४. "ततो चित्तं विमुच्चि मे, अनुपादाय सब्बसो ।
पायासि दमयित्वाहं, एतदग्गमपापुणिं ॥

१७५. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥

१७६. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

१७७. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा कुमारकस्सपो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

चतुवीसतिमं भाणवारं ।

६. बाहियत्थेरअपदानं

१७८. "इतो सतसहस्समिह, कप्पे उप्पज्जि नायको ।
महप्पभो तिलोकग्गो, नामेन पदुमुत्तरो ॥

१७९. "खिप्पाभिञ्जस्स भिक्खुस्स, गुणं कित्तयतो मुने ।
सुत्वा उदग्गचित्तोहं, कारं कत्वा महेसिनो ॥

१८०. "दत्त्वा सत्ताहिकं दानं, ससिस्सस्स मुने अहं ।
अभिवादिय सम्बुद्धं, तं ठानं पत्थयि तदा ॥

१८१. "ततो मं व्याकरि बुद्धो, 'एतं पस्सथ ब्राह्मणं ।
पतितं पादमूले मे, चरियं^१ पच्चवेक्खणं^२ ॥

१८२. 'हेमयञ्जोपचितङ्गं, अवदाततनुत्तचं ।
पलम्बविम्बतम्बोट्टं, सेततिण्हसमं^३ दिजं ॥

१८३. 'गुणधामबहुतरं, समुगततनूरुहं ।
गुणोघायतनीभूतं, पीतिसम्फुल्लिताननं ॥

१८४. 'एसो पत्थयते ठानं, खिप्पाभिञ्जस्स भिक्खुनो ।
अनागते महावीरो, गोतमो नाम हेस्सति ॥

१८५. 'तस्स धम्मेमु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मित्तो ।
बाहियो नाम नामेन, हेस्सति सत्यु सावको' ॥

b. 128

25

१. वम्मिकस्सदिसं - स्या० । २-२. पसन्नयनाननं - सी०; पीनसम्पन्नवेक्खणं -
स्या०; पीणसं पच्चवेक्खणं - रो० । ३. सिततिण्ह ० - सी०; सीवतिण्ह ० - स्या० ।

१८६. "तदा^१ हि तुट्ठो^२ वुट्ठाय, यावजीवं महामुने^३ ।
कारं कत्वा चुतो सग्गं, अगं^४ सभवनं यथा ॥
१८७. "देवभूतो मनुस्सो वा, सुखितो तस्स कम्मुनो ।
वाहसा संसरित्तवान, सम्पत्तिमनुभोमहं^५ ॥
१८८. "पुन कस्सपवीरस्स, अत्थमेन्तमिह^६ सासने ।
आरुह्हे सेलसिखरं, युञ्जित्वा जिनसासनं ॥
१८९. "विसुद्धसीलो सप्पञ्चो, जिनसासनकारको ।
ततो चुता पञ्च जना, देवलोकं अगमहसे ॥
१९०. "ततोहं^७ बाहियो^८ जातो, भारुकच्छे पुत्तमे ।
ततो नावाय पक्खन्दो^९, सागरं अप्पसिद्धियं^{१०} ॥
१९१. "ततो नावा अभिज्जित्य, गत्तवान कतिपाहकं ।
तदा भीसनके घोरे, पतितो मकराकरे^{११} ॥
१९२. "तदाहं वायमित्तवान, सन्तरित्वा महोदधि ।
सुप्पादपट्टनवरं^{१२}, सम्पत्तो मन्दवेधितो^{१३} ॥
१९३. "दारुचीरं निवासित्वा, गामं पिण्डाय पाविसि ।
तदाह सो जनो तुट्ठो, अरहायमिधागतो ॥
१९४. "इमं अन्नेन पानेन, वत्थेन सयनेन च ।
भेसज्जेन च सक्कत्वा, हेस्साम सुखिता मयं ॥
१९५. "पच्चयानं तदा लाभो, तेहि सक्कतपूजितो ।
अरहाहं ति सङ्कप्पं, उप्पादेसि अयोनिस्सो ॥
१९६. "ततो मे चित्तमज्झाय, चोदयी पुब्बदेवता ।
'न त्वं उपायमग्गञ्जू, कुतो त्वं अरहा भवे' ॥
१९७. "चोदितो ताय संविग्गो, तदाहं परिपुच्छि तं ।
'के वा एते कुहि लोके, अरहन्तो नरुत्तमा ॥

5

10

15

20

१-१. तदा ति ० - सी० ; तदा तुट्ठो च - स्वा० । २. महामुनि - स्वा० । ३. अगा - स्वा० । ४. सम्पत्तिमनुभोमहं - सी०, स्वा० । ५. अत्थज्जतमिह - स्वा० । ६. तत्वाहं - स्वा० । ७. बाहिको - सी० । ८. पक्खन्तो - सी० ; पक्खन्तो - स्वा० ; पक्खन्तो - रो० । ९. अप्पसिद्धिं - सी०, स्वा० । १०. मकरालये - स्वा० । ११. सुप्पारवट्टनवरं - सी०, रो० ; सुप्पारकं - स्वा० । १२. मन्दमेधिको - सी० ; मन्दवेधितो - स्वा० ।

B. 129

१६८. 'सावत्थियं कोसलमन्दिरे जितो,
पहूतपञ्चो वरभूरिमेधसो ।
सो सक्कपुत्तो अरहा अनागवो,
देसेति धम्मं अरहत्तपत्तिया ॥
१६९. 'तदस्स सुत्वा वचनं सुपीणितो,
निधि व लद्धा कपणो ति' विम्भितो' ।
उदग्गचित्तो अरहत्तमुत्तमं,
सुदस्सनं दट्ठुमनन्तगोचरं ॥
२००. 'तदा ततो निक्खमित्वान' सत्थुनो',
सदा' जिनं पस्सामि विमलाननं ।
उपेच्च रम्मं विजितव्हयं वन',
दिजे अपुच्छि कुहि लोकनन्दनो ॥
२०१. 'ततो अवोचुं नरदेववन्दितो,
पुरं पविट्ठो असनेसनाय सो ।
ससो' व' खिप्पं मुनिदस्सनुस्सुको,
उपेच्च वन्दाहि तमग्गपुग्गलं' ॥
२०२. "ततोहं तुवटं गत्वा, सावत्थि पुरमुत्तमं ।
विचरन्तं तमद्दक्खि, पिण्डत्थं अपिहागिधं ॥
२०३. "पत्तपाणि अलोलक्खं, पाचयन्तं पीताकरं' ।
सिरीनिलयसङ्कासं, रविदित्तिहराननं ॥
२०४. "तं समेच्च निपच्चाहं, इदं वचनमब्रवि ।
'कूपथे विप्पनहुस्स, सरणं होहि गोतम ॥
२०५. 'पाणसन्तारणत्थाय, पिण्डाय विचरामहं ।
न ते धम्मकथाकालो, इच्चाहं मुनिसत्तमो' ॥
२०६. "तदा पुनप्पुनं बुद्धं, आयाचि धम्मलालसो ।
यो' मे धम्ममदेसेसि, गम्भीरं सुञ्जातं पदं ॥

१-१. सुविम्भितो - स्या० । २-२. निक्खमित्तुन सत्त्ववरं - सी० । ३. कदा - सी० । ४. वतं - स्या० । ५-५. मवेहि - सी०; पच्चेहि - स्या० । ६-६. भाजयन्तं विषामतं - सी०; जीतयन्तं इषामतं - स्या०; भाजयन्तं इदं मतं - रो० । ७. सो - सी०, स्या० ।

२०७. "तस्स धम्मं सुणित्वान, पापुणिं आसवक्खयं ।
परिक्खीणायुको सन्तो, अहो सत्थानुकम्पको ॥
२०८. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
२०९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
२१०. "पटिसम्भदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥ 5
२११. "एवं धेरो वियाकासि, बाहियो दाहचीरियो ।
सङ्कारकूटे पतितो, भूताविट्ठाय^१ गाविया ॥
२१२. "अत्तनो पुव्वचरियं, कित्तयित्वा महामति ।
परिनिव्वायि सो धेरो^२, सावत्थियं पुरुत्तमे ॥
२१३. "नगरा निक्खमन्तो तं, दिस्वान इसिसत्तमो ।
दाहचीरधरं धीरं, बाहियं बाहितागमं^३ ॥ 10
२१४. "भूमियं पतितं दन्तं^४, इन्दकेतू^५ व^६ पातितं ।
गतायु^७ सुवक्खकिलेसं^८, जिनसासनकारकं ॥
२१५. "ततो आमन्तयी सत्था, सावके सासने रते ।
'गण्हथ नेत्वा' ज्ञापेथ, तनुं सब्रह्मचारिनो ॥ 15
२१६. 'धूपं करोथ पूजेथ, निव्वुतो सो महामति ।
खिप्पाभिञ्जानमेसग्गो, सावको मे वचोकरो ॥
२१७. 'सहस्समपि चे गाथा, अनत्थपदसञ्छिता ।
एकं गाथापदं सेय्यो, यं सुत्वा उपसम्मति ॥
२१८. 'यत्थ आपो च पथवी, तेजो वायो न गाधति ।
न तत्थ सुक्का जोतन्ति, आदिच्चो न^९ पकासति^{१०} ॥ 20
२१९. 'न तत्थ चन्दिमा भाति, तमो तत्थ न विज्जति ।
यदा च अत्तना वेदि, मुनिमोनेन ब्राह्मणो ॥
२२०. 'अथ रूपा अरूपा च, सुखदुक्खा विमुच्चति^{११} ।
"इच्चेवं अभणी नाथो, तिलोकसरणो मुनि" ॥ 25

१. भूताविट्ठाय - स्या० । २. धीरो - सी०; धीरो - स्या० । ३. बाहितागमं - स्या० । ४. दण्डं - स्या० । ५-५. इन्दकेतुव - सी०; इन्दकेतुव - स्या० । ६-६. गतायु संगतक्खेमं - सी०, रो० । ७. हुत्वा - स्या०, रो० । ८-८. नपकासति - सी०, स्या० ।

इत्थं सुदं आयस्मा वाहियो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

७. महाकोट्टिकत्थेरअपदानं

२२१. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बलोकविदु मुनि ।
इतो सतसहस्समिह, कप्पे उप्पज्जि चक्खुमा ॥
२२२. "ओवादको विज्जापको, तारको सब्बपाणिनं ।
देसनाकुसलो बुद्धो, तारेसि जनतं बहं ॥
२२३. "अनुकम्पको कारुणिको, हितेसी सब्बपाणिनं ।
सम्पत्ते तित्थिये सब्बे, पच्चसीले पटिट्ठपि^१ ॥
२२४. "एवं निराकुलं आसि, सुज्जतं तित्थियेहि च ।
विचित्तं अरहन्तेहि, वसीभूतेहि तादिभि ॥
२२५. "रतनानट्टपज्जासं, उग्गतो सो महामुनि ।
कच्चनग्घियसङ्कासो, वात्तिसवरलक्खणो ॥
२२६. "वस्ससतसहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहं ॥
२२७. "तदाहं हंसवतियं^२, ब्राह्मणो वेदपारगू ।
उपेच्च^३ सब्बलोकगं^४, अस्सोसि धम्मदेसनं ॥
२२८. "तदा सो सावकं वीरो, पभिन्नमतिगोचरं^५ ।
अत्थे धम्मे निरुत्ते च, पटिभाने च कोविदं ॥
२२९. "ठपेसि एतदग्गमिह, तं सुत्वा मुदितो अहं ।
ससावकं जिनवरं, सत्ताहं भोजयि तदा ॥
२३०. "दुस्सेहच्छादयित्वान, ससिस्सं बुद्धिसागरं^६ ।
निपच्च पादमूलमिह, तं ठानं पत्थयि अहं ॥
२३१. "ततो अवोच लोकगो, 'पस्सथेतं दिजुत्तमं ।
विनतं पादमूले^७ मे, कमलोदरसप्पभं ॥

१. कोट्टिकत्थेरअपदानं - सी० । २. पटिट्ठहि - स्या० । ३. हंसवतिया - स्या० ।
४-४. उपेत्वा सत्तसारगं - सी० ; उपेत्वा ० - स्या० । ५. पभिन्नापटिसम्भितं - स्या० ।
६. बुद्धसागरं - स्या० । ७. पादमूलमिह - स्या० ।

२३२. 'बुद्धसेट्ठस्स' भिक्खुस्स, ठानं पत्थयते अयं ।
ताय सद्धाय चागेन, सद्धम्मस्सवनेन^१ च ॥
२३३. 'सव्वत्थ सुखितो हुत्वा, संसरित्वा भवाभवे ।
अनागतमिह अद्धाने, लच्छसे तं मनोरथं ॥
२३४. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
२३५. 'तस्स धम्मेषु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
कोट्टिको नाम नामेन, हेस्सति सत्थुसावको' ॥
२३६. "तं सुत्वा मुदितो हुत्वा, यावजीवं तदा जिनं ।
मेत्तचित्तो परिचरि, सतो^२ पञ्जासमाहितो ॥
२३७. "तेन कम्मविपाकेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसमगच्छहं ॥
२३८. "सतानं तीणिकखत्तुं च, देवरज्जमकारयि ।
सतानं पञ्चवखत्तुं च, चवकवत्ती अहोसहं ॥
२३९. "पदेसरज्जं विपुलं, गणतातो असह्वियं ।
सव्वत्थ सुखितो आसि, तस्स कम्मस्स वाहसा ॥
२४०. "दुवे भवे संसरामि, देवत्ते अथ मानुसे ।
अञ्चं गतिं न गच्छामि", सुचिण्णस्स इदं फलं ॥
२४१. "दुवे कुले पजायामि, खत्तिये अथ" ब्राह्मणे ।
"नीचे कुले न जायामि, सुचिण्णस्स इदं फलं ॥
२४२. "पच्छिमे भवे सम्पत्ते, ब्रह्मवन्धु अहोसहं ।
सावत्थियं विप्पकुले, पच्चाजातो महद्धने ॥
२४३. "माता चन्दवती नाम, पिता मे अस्सलायनो ।
यदा मे पितरं बुद्धो, विनयी^३ सव्वसुद्धिया ॥
२४४. "तदा पसन्नो सुगते, पव्वजि अनगारियं ।
मोगल्लानो आचरियो, उपज्झा^४ सारिसम्भवो ॥

१. सेट्ठं बुद्धस्स - स्या० । २. तेन धम्मस्सवेन - सी०, रो० । ३. यतो - स्या० । ४. जानामि - स्या० । ५. वापि - स्या० । ६. वनयि - स्या० । ७. उपज्झो - सी० ।

२४५. "केसेसु छिज्जमानेसु, दिट्ठि छिन्ना समूलिका ।
निवासेन्तो च कासावं, अरुहत्तमपापुणि ॥
२४६. "अत्यधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने च मे मति ।
पभिन्ना तेन लोकगो, एतदग्गे ठपेसि मं ॥
- ३ २४७. "असन्दिट्ठं वियाकासि, उपतिस्सेन पुच्छितो ।
पटिसम्भिदामु तेनाहं, अग्गो सम्बुद्धसासने ॥
२४८. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
२४९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
२५०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- 10 इत्थं सुदं आयस्मा महाकोट्टिको धेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

८. उरुवेळकस्सपत्थेरअपदानं

२५१. "पदुमुत्तरो नाम जितो, सब्बलोकविदू मुनि ।
इतो सतसहस्समिह, कप्पे उप्पज्जि चक्खुमा ॥
२५२. "ओवादको विज्जापको, तारको सब्बपाणिनं ।
15 देसनाकुसलो बुद्धो, तारेसि जनतं बहुं ॥
२५३. "अनुकम्पको कारुणिको, हितेसी सब्बपाणिनं ।
सम्पत्ते तित्थिये सब्बे, पञ्चसीले पटिट्ठपि ॥
२५४. "एवं निराकुलं आसि, सुज्जातं तित्थियेहि च ।
विचित्तं अरुहन्तेहि, वसीभूतेहि तादिभि ॥
- 20 २५५. "रतनानट्टपञ्जासं, उग्गतो सो महामुनि ।
कञ्चनग्घियसङ्कासो, वात्तिसबरजक्खणो ॥
२५६. "वस्ससतसहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥
२५७. "तदाहं हंसवतिया, ब्राह्मणो साधुसम्मतो ।
25 उपेच्च लोकपज्जोतं, अस्सोसि धम्मदेसनं ॥

२५८. "तदा महापरिसति", महापरिससावकं ।
ठपेत्तं एतदग्गम्हि, सुत्वान मुदितो अहं ॥
२५९. "महता परिवारेन, निमन्तेत्वा महाजिनं ।
ब्राह्मणानं सहस्सेन, सहदानमदासहं ॥
२६०. "महादानं ददित्वान, अभिवादिय नायकं ।
एकमन्तं^१ ठितो हट्ठो, इदं वचनमब्रवि ॥
२६१. 'तयि सद्धाय मे वीर, अधिकारगुणेन च ।
परिसा महती हेतु, निव्वत्तस्स तहिं तहिं' ॥
२६२. "तदा अबोच परिसं, गजगज्जितसुस्सरो ।
करवीकरुतो^२ सत्था, 'एतं पस्सथ ब्राह्मणं ॥
२६३. 'हिमवण्णं महाब्राहुं, कमलाननलोचनं ।
उदग्गतनुजं^३ हट्ठं, सद्धवन्तं^४ गुणे मम ॥
२६४. 'एस पत्थयते^५ ठानं, सीहघोसस्स^६ भिक्खुनो ।
अनागतम्हि अद्धाने, लच्छसे तं मनोरथं ॥
२६५. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
२६६. 'तस्स घम्मेसु दायादो, ओरसो घम्मनिम्मितो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन, हेस्सति सत्थु सावको^७ ॥
२६७. "इतो द्वेनवुते कप्पे, अहु सत्था अनुत्तरो ।
अनूपमो असदिसो, फुस्सो लोकग्गनायको ॥
२६८. "सो च^८ सब्बं तमं हत्त्वा, विजटेत्वा महाजटं ।
वस्सते अमतं वुट्ठि, तप्पयन्तो सदेवकं ॥
२६९. "तदा हि वाराणसियं, राजा पच्चा अहुम्हसे ।
भातरोम्ह तयो सब्बे, संविसट्ठा व राजिनो ॥
२७०. "वीरङ्गरूपा बलिनो, सङ्गामे अपराजिता ।
तदा कुपितपच्चन्तो, अम्हे आह महीपति ॥

५

१०

१५

२०

B. 135

२५

१. महा परिसति - स्या० । २. एकमन्ते - सी० । ३. करवीकरुतो - स्या० ।
स्या० । ४. उदग्गतनुजं - स्या० । ५. सद्धवन्तं - सी०, स्या० । ६-७. पत्थयितं ठानं,
सीहं सरस्स - स्या० । ७. वे - स्या० ।

२७१. 'एथ गन्त्वान पच्चन्तं, सोधेत्वा' अट्टवीवलं^१ ।
खेमं विजिरितं^२ कत्वा, पुन^३ देथा ति भासय^४ ॥
२७२. "ततो मयं अवोचुम्ह, यदि देय्यासि नायकं ।
उपट्टानाय अम्हाकं, साधयिस्साम वो" ततो ॥
२७३. "ततो मयं लद्धवरा, भूमिपालेन पेसिता ।
निक्खित्तसत्थं पच्चन्तं, कत्वा पुनरुपच्च^५ तं ॥
२७४. "याचित्वा सत्थुपट्टानं, राजानं लोकनायकं ।
मुनिवीरं^६ लभित्वान, यावजीवं यजिम्ह तं ॥
२७५. "महग्घानि च वत्थानि, पणीतानि रसानि च ।
सेनासनानि रम्मानि, भेसज्जानि हितानि च ॥
२७६. "दत्त्वा ससङ्घमुनिनो^७, धम्मेनुप्पादितानि नो ।
सीलवन्तो कारुणिका, भावनायुत्तमानसा ॥
२७७. "सद्धा^८ परिचरित्वान, मेत्तचित्तेन नायकं ।
निव्वुते तम्हि लोकगो, पूजं कत्वा यथावलं ॥
२७८. "ततो चुता सन्तुसितं^९, गता तत्थ महासुखं ।
अनुभूता मयं सब्बे, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
२७९. "मायाकारो" यथा रङ्गे^{१०}, दस्सेसि^{११} विकर्ति बहु^{१२} ।
तथा भवे भमन्तोह^{१३}, विदेहाधिपती अहुं^{१४} ॥
२८०. "गुणाचेळस्स वाक्येन, मिच्छादिट्ठिगतासयो^{१५} ।
नरकं मग्गमारुहो, रुचाय^{१६} मम धीतुया ॥
२८१. "ओवादं नादियित्वान, ब्रह्मना नारदेनहं ।
बहुधा संसितो^{१७} सन्तो, दिट्ठि हित्वान पापिकं ॥
२८२. "पुरयित्वा विसेसेन, दस कम्मपथानिहं^{१८} ।
हित्वान देहमगमि, सग्गं सभवनं यथा ॥

१. साधेत्वा - स्या० । २. अट्टवीवलं - सी० । अवनिवलं - स्या० । ३. मे विजितं - सी०, स्या० । ४-४. पुनरेथा ति भासय - सी०, पुनरेथा ति सासय - स्या० । ५. ते - स्या० । ६. पुनरोच्च - सी०, स्या० । ७. मुनिवरं - स्या० । ८. ससङ्घस्स मुने - सी०, रो० । ९. सदा - सी०, स्या० । १०. तावत्तिमं - स्या० । ११-११. मालाकारो यथालङ्को - स्या०, रो० । १२-१२. दस्सेति विकर्ती बहु - सी०; दस्सेति ० - स्या० । १३. भवन्तोहं - स्या० । १४. अहुं - स्या० । १५. मिच्छादिट्ठिगतासयो - स्या० । १६. रुचाय - सी० । १७. सासितो - सी०, स्या० । १८. कम्मपथे अहं - स्या० ।

२८३. "पच्छिमे भवे सम्पत्ते, ब्रह्मवन्धु अहोसहं ।
वाराणसियं फीताय^१, जातो विष्णुमहाकुले^२ ॥
२८४. "मच्चुब्धाधिजराभीतो, ओगाहेत्वा^३ महावनं^३ ।
निब्बानं पदमेसन्तो, जटिलेसु परिव्वज्जि ॥
२८५. "तदा द्वे भातरो मय्हं, पव्वजिसु मया सह ।
उरुवेळायं^४ मापेत्वा, अस्समं निवसि अहं ॥
२८६. "कस्सपो नाम गोत्तेन, उरुवेळनिवासिको^५ ।
ततो मे आसि पञ्चात्ति, उरुवेळकस्सपो^६ इति^६ ॥
२८७. "नदीसकासे भाता मे, नदीकस्सपसव्हयो^७ ।
आसी^८ सकासनामेन^८, गयायं गयाकस्सपो^९ ॥
२८८. "द्वे सतानि कनिट्टस्स, तीणि मज्झस्स भातुनो ।
मम पञ्च सतानूना, सिस्सा सव्वे ममानुगा ॥
२८९. "तदा उपेच्च मं बुद्धो, कत्वानं^{१०} विविधानि^{१०} मे ।
पाटिहीरानि लोकगो, विनेसि नरसारथि ॥
२९०. "सहस्सपरिवारेन, अहोसि एहि-भिक्षुको ।
तेहेव सह सव्वेहि, अरहत्तमपापुणि ॥
२९१. "ते^{११} चेवञ्चे च^{११} बहवो, सिस्सा^{१२} मं परिवारयुं ।
सासितुं च समत्थोहं, ततो मं इसिसत्तमो ॥
२९२. "महापरिसभावस्मि, एतदग्गे ठपेसि मं ।
अहो बुद्धे कतं कारं, सफलं मे अजायथ ॥
२९३. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
२९४. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
२९५. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

१. फीताय - स्या० । २. विष्णुकुले अहं - स्या० । ३-३. जटिलान् महावनं - सी०; जटित्वा च महावनं - रो० । ४. उरुवेलाय - सी०, स्या० । ५. उरुवेळनिवासिको - सी०; उरुवेलाय निवसि - स्या० । ६-६. उरुवेलासु कस्सपो - स्या० । ७. नदीकस्सप सव्हयो - सी० । ८-८. आसिपकासो नामेन - स्या० । ९-९. गयाय गयाकस्सपो - सी०, स्या० । १०-१०. कत्वा नानाविधानि - सी० । ११-११. ते च अञ्जे व - स्या० । १२. यससा - स्या० ।

इत्थं सुदं आयस्मा उरुवेळकस्सपो धेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

६. राघत्थेरअपदानं

२६६. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बलोकविद् मुनि ।
इतो सतसहस्समिह, कप्पे उप्पज्जि चक्खुमा ॥
- ५ २६७. "ओवादको विज्जापको, तारको सब्बपाणिनं ।
देसनाकुसलो बुद्धो, तारेसि जनतं बहुं ॥
२६८. "अनुकम्पको कारुणिको, हितेसी सब्बपाणिनं ।
सम्पत्ते तित्थिये सब्बे, पञ्चसीले पतिट्ठपि ॥
२६९. "एवं निराकुलं आसि, मुञ्जतं तित्थियेहि च ।
१० विचित्तं अरहन्तेहि, वसीभूतेहि तादिभि ॥
३००. "रतनानट्टपञ्जासं, उगगतो सो महामुनि ।
कञ्चनग्घियसङ्कासो, वार्त्तिसवरलक्खणो ॥
३०१. "वस्ससतसहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥
- १५ ३०२. "तदाहं हंसवतियं, ब्राह्मणो मन्नपारगू ।
उपेच्च तं नरवरं, अस्सोसि धम्मदेसनं ॥
३०३. "पञ्जापेत्तं महावीरं, परिसासु विसारदं ।
पटिभानेय्यकं भिक्खुं, एतदग्गे विनायकं ॥
३०४. "तदाहं कारं कत्वान, ससङ्खे लोकनायके ।
२० निपच्च सिरसा पादे, तं ठानं अभिपत्थयि ॥
३०५. "ततो मं भगवा आह, सिङ्गीनिक्खसमप्पभो ।
सरेन रजनीयेन, किलेसमलहारिना ॥
३०६. 'सुखी भवस्सु दीघायु, सिज्झतु' पणिधी तव ।
ससङ्खे मे कतं कायं, अतीव विपुलं तया ॥
- २५ ३०७. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओवकाककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

३०८. 'तस्स धम्मेषु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
राधो ति नामधेय्येन, हेस्सति सत्थु सावको ॥
३०९. 'स' ते हेतुगुणे तुट्ठो, सक्कपुत्तो नरासभो' ।
पटिभानेय्यकानगं, पञ्जपेस्सति नायको' ॥
३१०. "तं सुत्वा मुदितो हुत्वा, यावजीवं तदा जिनं । 5
मेत्तचित्तो परिचरि, सतो' पञ्जासमाहितो ॥
३११. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसमगच्छहं ॥
३१२. "सतानं तीणिक्वत्तुं च, देवरज्जमकारयि ।
सतानं पञ्चक्खत्तुं च, चक्कवत्ती अहोसहं ॥ 10
३१३. "पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ।
सव्वत्थ सुखितो आसि, तस्स कम्मस्स वाहसा ॥
३१४. "पच्छिमे भवे सम्पत्ते, गिरिव्वजपुरुत्तमे ।
जातो विप्पकुले निद्वे, विकलच्छादनासने ॥
३१५. "कटच्छुभिव्खं पादासि, सारिपुत्तस्स तादिनो । 15
यदा जिण्णो च बुद्धो च, तदाराममुपागमि ॥
३१६. "पव्वजति^१ न मं कोचि^२, जिण्णदुव्वलथामकं ।
तेन दीनो विवण्णङ्गो, सोको^३ चासि तदा अहं ॥
३१७. "दिस्वा महाकारुणिको, मममाह^४ महामुनि ।
'किमत्थं पुत्त सोकट्ठो, ब्रूहि^५ ते चित्तजं रुजं' ॥ 20
३१८. 'पव्वज्जं न लभे बीर, स्वाक्खाते तव सासने ।
तेन सोकेन दीनोस्मि, सरणं होहि नायक' ॥
३१९. "तदा भिव्खू समानेत्वा, अपुच्छि^६ मुनिसत्तमो ।
'इमस्स अधिकारं ये, सरन्ति^७ ब्याहरन्तु ते' ॥ B. 139
३२०. "सारिपुत्तो तदावोच, 'कारमस्स सरामहं । 25
कटच्छुभिव्खं दापेसि, पिण्डाय चरतो मम'^८ ॥

१-१. इदं पादद्वयं स्या० पोत्थके नत्थि । २. यतो - स्या० । ३-३. पव्वजन्ति न मं
केचि - सी०, स्या०, रो० । ४. सोकी - सी० । ५. ममाह सो - सी०; ममाह च - रो० ।
६. अपुच्छि - सी० । ७. सरन्ता - स्या०, रो० । ८. मम - स्या० ।

३२१. 'साधु साधु कतञ्चूसि, सारिपुत्त इमं तुवं ।
पब्बाजेहि दिजं बुद्धं, हेस्सताजानियो' अयं ॥
३२२. "ततो अलत्थं पब्बज्जं, कम्मवाचोपसम्पदं ।
न चिरेनेव कालेन, पापुणि आसवक्खयं ॥
३२३. "सक्कच्चं मुनिनो वाक्यं, सुणामि^१ मुदितो यतो' ।
पटिभानेय्यकानग्गं, ततो मं ठपयी जिनो ॥
३२४. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
३२५. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
३२६. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- १० इत्थं सुदं आयस्मा राधो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

१०. मोघराजत्येरअपदानं

३२७. "पटुमुत्तरो नाम^२ जिनो, सब्बलोकविद्^३ मुनि ।
इतो सतसहस्समिह, कप्पे उप्पज्जि चक्खुमा ॥
३२८. "ओवादको विज्जापको, तारको सब्बपाणिनं ।
१५ देसनाकुसलो बुद्धो, तारेसि जनतं बहुं ॥
३२९. "अनुकम्पको कारुणिको, हितेसी सब्बपाणिनं ।
सम्पत्ते तित्थिये सञ्चे, पञ्चसीले पतिट्ठपि ॥
३३०. "एवं निराकुलं आसि, सुञ्जातं तित्थियेहि च ।
विचित्तं अरहन्तेहि, वसीभूतेहि तादिभि ॥
- B. 140 20 ३३१. "रतनानट्टपञ्जासं, उगगतो सो महामुनि ।
कञ्चनग्घियसङ्कासो, व्रात्तिसवरलक्खणो ॥
३३२. "वस्ससतसहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥
३३३. "तद्वाहं हंसवतियं, कुले अञ्जातरे अहुं ।
२५ परकम्मायने युत्तो, नत्थि मे किञ्चि सं धनं ॥

१. हेस्सति पूजनियो - स्वा० । २. सुणामि - सी० । ३. सतो - रो० ।
४-५. लोकविद्, सब्बलोकहितो - स्या० ।

३३४. "पटिक्कमनसालायं, वसन्तो, कतभूमियं ।
अग्गि उज्जालयिं तत्थ, दब्धं^१ कण्हासि सा मही^२ ॥
३३५. "तदा परिससिं नाथो, चतुसच्चपकासको ।
सावकं सम्पकित्तेसि, लूखचीवरधारकं ॥
३३६. "तस्स तम्मिह गुणे तुट्ठो, पणिपच्च^३ तथागतं ।
लूखचीवरधारगं, पत्थयिं ठानमुत्तमं ॥
३३७. "तदा अबोच भगवा, सावके पदुमुत्तरो ।
पस्सथेतं पुरिसकं, कुचेलं तनुदेहकं ॥
३३८. "पीतिप्पसन्नवदनं, सद्वाधनसमन्वितं ।
उदग्गतनुजं हट्ठं, अचलं सालपिण्डितं ॥
३३९. "एसो पत्थेति तं ठानं, सच्चसेनस्स भिक्खुनो ।
लूखचीवरधारिस्स, तस्स वण्णसितासयो^४ ॥
३४०. "तं सुत्वा मुदितो हुत्वा, निपच्च सिरसा जिनं ।
ग्रावजीवं सुभं कम्मं, करित्वा जिनसासने ॥
३४१. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसूपगो^५ अहं^५ ॥
३४२. "पटिक्कमनसालायं, भूमिदाहककम्मुना^५ ।
समसहस्सं निरये, अडय्ह वेदनाट्टितो ॥
३४३. "तेन कम्मावसेसेन, पच्च जातिसतानिहं ।
मनुस्सो कुलजो हुत्वा, जातिया लक्खणञ्चित्तो ॥
३४४. "पच्च जातिसतानेव, कुट्टरोगसमप्पितो ।
महादुक्खं अनुभवि, तस्स कम्मस्स वाहसा ॥
३४५. "इमस्मिं भट्ठके कप्पे, उपरिट्ठं यसस्सिनं ।
पिण्डपातेन तप्पेसि, पसन्नमानसो अहं ॥
३४६. "तेन कम्मविसेसेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसमगच्छहं ॥

१-१. दब्धं कण्हासिया ० - सी०, रो०; डब्धकण्हा सितामही - स्या० । २. पतिपच्च - स्या० । ३. वण्णगतासयो - सी०, स्या०, रो० । ४-४. तावतिसं अगच्छहं - स्या० । ५. भूमिदाहककम्मुना - स्या० ।

३४७. "पच्छिमे भवे सम्पत्ते, अजायि खत्तिये कुले ।
पितुनो अचचयेनाहं, महारज्जममपितो ॥
३४८. "कुटुरोगाभिभूतोहं", न रतिं न सुखं लभे ।
मोघं रज्जं सुखं यस्मा, मोघराजा ततो अहं ॥
३४९. "कायस्स दोसं दिस्वान, पव्वजि अनगारियं ।
वावरिस्स दिजग्गस्स, सिस्सत्तं अज्झुपागमि ॥
३५०. "महता परिवारेन, उपेच्च नरनायकं ।
अपुच्छि निपुणं पव्वहं, तं वीरं वादिसूदनं ॥
३५१. 'अयं लोको परो लोको, ब्रह्मलोको सदेवको ।
दिट्ठि^१ नो^२ नाभिजानामि, गोतमस्स यसस्सिनो ॥
३५२. 'एवाभिव्वन्तदस्सावि, अत्थि पव्वहेन आगमं ।
कथं लोकं अवेक्खन्तं, मच्चुराजा न पस्सति' ॥
३५३. 'सुज्जातो लोकं अवेक्खस्सु, मोघराज सदा सतो ।
अत्तानुदिट्ठि ऊहच्च, एवं मच्चुत्तरो^३ सिया ॥
३५४. 'एवं लोकं अवेक्खन्तं, मच्चुराजा न पस्सति' ।
"इति मं अभणि बुद्धो, सब्बरोगतिकिच्छको ॥
३५५. "सह गाथावसानेन, केसमस्सुविवज्जितो ।
कासाववत्थवसनो, आसि भिक्खु तथारहा^४ ॥
३५६. "सङ्घिकेसु विहारेसु, न वसि रोगपीळितो ।
मा विहारो पडुस्सी ति, वात्तरोगेहि^५ पीळितो" ॥
३५७. "सङ्कारकूटा^६ आहित्वा", सुसाना रथिकाहि च ।
ततो सङ्घाटि^७ करित्वा^८, धारयिं लूखचीवरं ॥
३५८. "महाभिसक्को तस्मि मे, गुणे तुट्ठो विनायको ।
लूखचीवरधारीनं, एतदग्गे ठपेसि मं ॥
३५९. "पुज्जापापपरिवखीणो, सब्बरोगविवज्जितो ।
सिखी व अनुपादानो, निब्बायिस्समनासवो ॥

१. कुटुरोगाभिभूतोहं - सी०, स्या० । २-२. दिट्ठानो - सी०; दिट्ठं नो - रो०; दिट्ठि ते - स्या० । ३. मच्चुत्तरो - स्या० । ४. तथारहं - स्या० । ५-५. वाचायाभिमुपीळितो - स्या०, रो० । ६-६. ० आहत्वा - सी०; सङ्कारकूटा आहत्वा - स्या० । ७-७. सङ्घाटिकं कत्वा - सी०; ० करित्वान - स्या० ।

३६०. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥

३६१. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

३६२. “पटिसम्भदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं आयस्मा मोघराजा थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

5

कच्चायनवग्गो^१ चतुपञ्जासमो ।

तस्सुद्धानं

कच्चानो वक्कली थेरो, महाकप्पितसव्हयो ।

दव्वो कुमारनामो च, वाहियो कोट्टिको वसी ॥

उरुवेळकस्सपो राधो, मोघराजा च पण्डितो ।

तीणि गाथासतानेत्य, वासट्ठि^२ चेव पिण्डिता ॥

— १० —

५५. भदियवग्गो

१. लकुण्डभदियत्थेरअपदानं

B. 143

१. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मेषु^१ चक्खुमा^२ ।
इतो सतसहस्सिहि, कप्पे^३ उप्पज्जि नायको ॥
२. "तदाहं हंसवतियं, सेट्ठिपुत्तो महद्धनो^४ ।
जङ्घाविहारं^५ विचरं, सङ्घारामं अगच्छहं ॥
३. "तदा सो लोकपज्जेतो, धम्मं देसेसि नायको ।
मञ्जुस्सरानं^६ पवरं, सावकं अभिकित्तिथि ॥
४. "तं सुत्वा मुदितो हुत्वा, कारं कत्वा महेसिनो ।
वन्दित्वा सत्थुनो पादे, तं ठानमभिपत्थयि ॥
५. "तदा बुद्धो वियाकासि, सङ्घमज्जे विनायको ।
अनागतमिह अद्वाने, लच्छसे तं मनोरथं ॥
६. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
७. 'तस्स धम्मेषु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
भदियो नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको^७ ॥
८. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिघीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तार्वतिसमगच्छहं ॥
९. "द्वेनवुत्ते इतो कप्पे, फुस्सो उप्पज्जि नायको ।
दुरासदो दुप्पसहो^८, सब्बलोक्कुत्तमो जिनो ॥
१०. "चरणेन च सम्पन्नो, ब्रह्मा^९ उज्जु पतापवा ।
हितेसी सब्बसत्तानं^{१०}, बहं मोचेसि बन्धना ॥
११. "नन्दारामवने^{११} तस्स, अहोसि फुस्सकोकिलो^{१२} ।
गन्धकुटिसमासन्ने, अम्बरुक्खे वसामहं ॥

१-१. सब्बधम्मान पारगू - स्या० । २. लोके - स्या० । ३. महाधनो - सी० ।
४. जङ्घाविहारं - स्या० । ५. मञ्जुस्सरानं - स्या० । ६. दुप्पसहो - स्या० । ७. ब्रह्मा -
स्या० । ८. सब्बपाणीनं - सी० । ९. नन्दारामवने - स्या० । १०. पुत्तकोकिलो - सी०,
स्या० ।

१२. "तदा पिण्डाय गच्छन्तं, दक्खिण्यं जिनुत्तमं ।
दिस्वा चित्तं पसादेत्वा, मञ्जुनाभिनिकूजहं ॥
१३. "राजुय्यानं तदा गन्त्वा, सुपक्वं कनकत्तचं । B. 144
अम्बपिण्डं गहेत्वान, सम्बुद्धस्सोपनामयि ॥
१४. "तदा मे चित्तमञ्जाय, महाकारुणिको जिनो । 5
उपट्टाकस्स हत्थतो, पत्तं पग्गण्हि नायको ॥
१५. "अदासि हट्ठचित्तोहं, अम्बपिण्डं महामुने ।
पत्ते पक्खिप्प पक्खेहि, पञ्जलि^१ कत्वान मञ्जुना ॥
१६. "सरेन रजनीयेन, सवनीयेन वग्गुना^२ ।
वस्सन्तो बुद्धपूजत्थं, नीळं^३ गन्त्वा निपज्जहं ॥ 10
१७. "तदा मुदितचित्तं मं, बुद्धपेमगतासयं ।
सकुणग्धि उपागन्त्वा, घातयी दुट्ठमानसो ॥
१८. "ततो चुतोहं तुसिते, अनुभोत्वा महासुखं ।
मनुस्सयोनिमार्गच्छि, तस्स कम्मस्स वाहसा ॥
१९. "इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो । 15
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदतं वरो ॥
२०. "सासनं जोतयित्वा सो, अभिभुय्य कृतित्थिये ।
विनयित्वान वेनेय्ये, निब्बुतो सो ससावको ॥
२१. "निब्बुते तम्हि लोकग्गे, पसन्ना जनता बह ।
पूजनत्थाय बुद्धस्स, थूपं कुब्बन्ति सत्थुनो ॥ 20
२२. 'सत्तयोजनिकं थूपं, सत्तरतनभूसितं ।
करिस्साम^४ महेसिस्स^५, इच्चेवं मन्तयन्ति ते ॥
२३. "किकिनो कासिराजस्स, तदा सेनाय नायको ।
हुत्वाहं अप्पमाणस्स, पमाणं चेत्तिये वदि ॥
२४. "तदा ते मम वाक्येन, चेत्तियं योजनुग्गतं । 25
अकंसु नरवीरस्स, नानारतनभूसितं ॥

१. मञ्जुनादेन कूजहं - सी०, रो० । २. तुट्टचित्तोहं - सी० । ३. पक्खेहञ्जलि - सी० । ४. मञ्जुना - स्या० । ५. निहं - स्या०, रो० । ६. कारेस्साम - स्या० ।

२५. "तेन कम्मेन मुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहत्त्वा मानुसं देहं, तार्वतिसमगच्छहं ॥
२६. "पच्छिमे च भवे दानि, जातो सेट्टिकुले अहं ।
सावत्थियं पुरवरे, इद्धे फीते महद्धने ॥
२७. "पुरण्वेसे सुगतं, दिस्वा विम्वितमानसो ।
पव्वजित्वान न चिरं, अरहत्तमपापुणि ॥
२८. "चेतियस्स पमाणं यं, अकरि तेन कम्मुना ।
लकुण्डकसरीरोहं, जातो परिभवारहो^३ ॥
२९. "सरेन मधुरेनाहं, पूजित्वा^३ इसिसत्तमं ।
मञ्जुस्सरानं भिक्खुनं, अग्गतमनुपापुणि ॥
३०. "फलदानेन बुद्धस्स, गुणानुस्सरणेन च ।
सामञ्जाफलसम्पन्नो, विहरामि अनासवो ॥
३१. "किलेसा आपिता मय्हं, भवा सव्वे समूहता ।
नागो व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥
३२. "स्वागतं वत मे आसि, बुद्धसेट्ठस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥
३३. "पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिज्जा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं मुदं आयस्मा लकुण्डभदियो धेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

२. कल्लारेवतत्थेरअपदानं

३४. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मेषु चक्खुमा ।
इतो सतसहस्सम्विह, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥
३५. "सीहहनु ब्रह्मागिरो, हंसदुन्दुभिनिस्सनो^४ ।
नागविवकस्तगमनो, चन्दसूरादिकण्णभो ॥

१. लकुण्डक ० - सी०, स्या० । २. परिभवारहो - स्या० । ३. पूजित्वा - सी०, स्या० । ४. हंसदुन्दुभिनिस्सनो - सी०; ० सावनो - स्या०; ० निस्सनो - रो० ।

३६. “महामती महावीरो, महाज्ञायी महाबलो” ।
महाकारुणिको नाथो, महातमपनूदनो” ॥
३७. “स कदाचि तिलोकगो, वेनेय्यं” विनयं बहु” ।
धम्मं देसेसि सम्बुद्धो, सत्तासयविदू” मुनि ॥
३८. “ज्ञायि ज्ञानरतं वीरं, उपसन्तं अनाविलं ।
वण्णयन्तो परिसति, तोसेसि” जनतं जिनो ॥
३९. “तदाहं हंसवतियं, ब्राह्मणो वेदपारगू ।
धम्मं सुत्वान मुदितो, तं ठानमभिपत्थयि ॥
४०. “तदा जिनो वियाकासि, सङ्खमज्जे विनायको ।
‘मुदितो होहि त्वं ब्रह्मो, लच्छसे तं मनोरथं ॥
४१. ‘सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोत्तो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
४२. ‘तस्स धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
रेवतो नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको’ ॥
४३. “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसमगच्छहं ॥
४४. “पच्छिमे च भवे दानि, जातोहं कोलिये पुरे ।
खत्तिये कुलसम्पन्ने, इद्धे फीते महद्धने ॥
४५. “यदा कपिलवत्थुस्मि, बुद्धो धम्ममदेसयि ।
तदा पसन्नो सुगते, पव्वजि अनगारियं ॥
४६. “कङ्कहा मे बहुला आसि, कप्पाकप्पे तहि तहि ।
सब्बं तं विनयी बुद्धो, देसेत्वा धम्ममुत्तमं ॥
४७. “ततोहं तिण्णसंसारो, सदा ज्ञानसुखे रतो ।
विहरामि तदा बुद्धो, मं दिस्वा एतदब्रवि ॥
४८. ‘या काचि कङ्कहा इथ वा हुरं वा,
सकवेदिया वा परवेदिया वा ।
ये ज्ञायिनो ता पजहन्ति सत्त्वा,
आतापिनो ब्रह्मचरियं चरन्ता’ ॥

१. महानति - स्या०; महाहितो - रो० । २. महातमविधंसनो - स्या०; महा-
तमविमुदनो - रो० । ३-३. वेनेय्ये विनियं बहु - सो० । ४. सत्तचित्तविदू - स्या० ।
५. तोसेसि - स्या०, रो० । ६. स्या० पोत्थके तत्थि ।

४६. "सतसहस्से कतं कम्मं, फलं दस्सेसि मे इध ।
सुमुत्तो" सरवेगो व, किलेसे जापयि मम ॥
५०. "ततो ज्ञानरतं" दिस्वा, बुद्धो लोकन्तगू मुनि ।
जायीनं भिक्खूनं अग्गो, पञ्चापेति" महामति ॥
५१. "किलेसा जापिता मय्हं ... पे०... विहराभि अनासवो ॥
५२. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
५३. "पट्टिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा कङ्खारेवतो धेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

३. सीवलित्थेरअपदानं

५४. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सव्वधम्मेषु चक्खुमा ।
इतो सतसहस्समिह, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥
५५. "सीलं तस्स असङ्खेय्यं, समाधि वजिरूपमो ।
असङ्खेय्यं जाणवरं, विमुत्ति च अनोपमा ॥
५६. "मनुजामरनागानं", ब्रह्मानं च समागमे ।
समणब्राह्मणाकिण्णे, धम्मं देसेसि नायको ॥
५७. "ससावकं महालाभि, पुञ्जवन्तं जुतिन्धरं ।
ठपेसि एतदग्गमिह, परिसासु विसारदो ॥
५८. "तदाहं खत्तियो आसि, नगरे हंससव्हये ।
सुत्वा जिनस्स तं वाक्यं, सावकस्स गुणं बहुं ॥"
५९. "निमन्तयित्वा सत्ताहं, भोजयित्वा ससावकं ।
महादानं ददित्वान, तं ठानमभिपत्थयि ॥
६०. "तदा मं विनतं पादे, दिस्वान पुरिसासभो ।
सरेन" महता वीरो", इदं" वचनमब्रवि ॥

B. 148 20

१. समुत्तो - स्या० । २-२. मं ज्ञाननिरतं दिस्वा - स्या० । ३. पञ्चापेति -
सी०, स्या० । ४. मनुजामरनागानं - स्या० । ५-५. सुस्सरेन महावीरो - सी०, रो० ; ०
वीरो - स्या० । ६. इमे - स्या० ।

६१. "ततो जिनस्य वचनं, सोतुकामा महाजना ।
देवदानवगन्धर्वा, ब्रह्मानो च महिद्विका ॥
६२. "समणब्राह्मणा चैव, नमस्सिमु कतञ्जली ।
नमो ते पुरिसाजञ्ज, नमो ते पुरिसुत्तम ॥
६३. 'खत्तियेन महादानं, दिन्नं सत्ताहिकं^१ पि वो^२ ।
सोतुकामा फलं तस्स, व्याकरोहि महामुने^३ ॥
६४. "ततो अबोच भगवा, 'सुणाथ मम भासितं ।
अप्पमेय्यमिह बुद्धमिह, ससङ्खमिह^४ पतिट्ठिता^५ ॥
६५. 'दक्खिणा^६ ताय^७ को वत्ता, अप्पमेय्यफला हि सा ।
अपि चे स महाभोगो, ठानं पत्थेति उत्तमं ॥
६६. 'लाभी विपुललाभानं, यथा भिक्खु सुदस्सनो ।
तथाहं पि भवेय्यं ति, लच्छसे^८ तं अनागते ॥
६७. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
६८. 'तस्स धम्मेषु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मित्तो ।
सीवलि नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको^९ ॥
६९. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिघीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावत्तिसूपगो^{१०} अहं ॥
७०. "एकनवुत्तितो कप्पे, विपस्सी लोकनायको ।
उप्पज्जि चारुदस्सनो^{११}, सव्वधम्मविपस्सको ॥
७१. "तदाहं बन्धुमतियं, कुलस्सञ्जतरस्स च ।
दयितो पस्सितो^{१२} चैव, आसि कम्मन्तवावटो^{१३} ॥
७२. "तदा अञ्जतरो पूगो^{१४}, विपस्सिस्स भहेसिनो ।
परिवेसं^{१५} अकारयि^{१६}, महन्तमतिविस्सुतं ॥

३

१०

१५

२०

B. 149

१. देवता अथ गन्धर्वा - स्या० । २-२. सत्ताहिकं पि वो - सी०; सत्ताहिकाधिकं - स्या०; सत्ताहिकं विमो - रो० । ३. महामुनि - स्या० । ४-४. सङ्खमिह सुप्पतिट्ठिता - सी०, रो० । ५-५. दक्खिणादाय - स्या०, रो० । ६. लच्छसे - सी० । ७-७. तावत्तिसं अगच्छहं - स्या० । ८. चारुदस्सनो - सी०, स्या० । ९. पत्थितो - सी०; बुद्धितो - स्या० । १०. कम्मन्तव्यावटो - सी०, स्या०, रो० । ११. पूगो - स्या० । १२-१२. परिवेसं अकारेसि - स्या०, रो० ।

७३. "निद्रिते च महादाने", ददुं खज्जकसञ्चितं^१ ।
नवं दधि मधुं चैव, त्रिचिनं नेव अद्दसुं ॥
७४. "तदाहं तं गहेत्वान, नवं दधि मधुं पि च ।
कम्मस्सामिधरं गच्छि, तमेसन्ता ममद्दसुं ॥
७५. "सहस्समपि दत्तवान, नालभिंसु^२ च तं द्वयं^३ ।
ततोहं एवं चिन्तेसि, 'नेतं हेस्सति ओरकं ॥
७६. 'यथा इमे जना सव्वे, सक्करोन्ति तथागतं ।
अहं पि कारं कस्सामि^४, ससङ्खे लोकनायके' ॥
७७. "तदाहमेवं चिन्तेत्वा", दधि मधुं च एकतो ।
महित्वा लोकनाथस्स, ससङ्खस्स अदासहं ॥
७८. "तेन कम्मेन सुक्कतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसमगच्छहं ॥
७९. "पुनाहं वाराणसियं, राजा हुत्वा महायसो ।
सत्तुकस्स तदा दुट्ठो, द्वाररोधमकारयि ॥
८०. "तदा तपस्सिनो रुद्धा, एकाहं रक्खिता अहुं ।
ततो तस्स विपाकेन, पापति^५ निरयं भुसं ॥
८१. "पच्छिमे च भवे दानि, जातोहं कोलिये पुरे ।
सुप्पवासा च^६ मे माता, महालि लिच्छवी पिता ॥
८२. "खत्तिये पुज्जकम्मेन, द्वाररोधस्स वाहसा ।
सत्त वस्सानि निवसि, मातुकुच्छिम्हि दुक्खितो ॥
८३. "सत्ताहं द्वारमूब्धोहं, महादुक्खसमपितो ।
माता मे छन्ददानेन, एवं आसि सुदुक्खिता ॥
८४. "सुवत्थितोहं निक्खन्तो, बुद्धेन अनुकम्पितो ।
निक्खन्तदिवसे येव, पव्वजि अनगारियं ॥
८५. "उपज्झा^७ सारिपुत्तो मे, मोग्गल्लानो महिद्धिको ।
कैसे ओरोपयन्तो मे, अनुसासि महामनि ॥

१. महादानं - स्या० । २. खज्जकसञ्जुतं - स्या० । ३ - ३. नालमित्थं सत्त-
द्वयं - स्या० । ४. करिस्सामि - स्या० । ५. नेत्तवान् - स्या० । ६. पापिटु - स्या० ।
७. व - स्या० । ८. उपज्झो - सी०; उपज्झावो - स्या० ।

८६. “केसेसु छिज्जमानेसु, अरहत्तमपापुणि ।
देवा नागा मनुस्सा च, पच्चये उपनेन्ति मे ॥
८७. “पदुमुत्तरनाथं^१ च, विपस्सि च विनायकं ।
यं पूजयिं पमुदितो, पच्चयेहि विसेसतो ॥
८८. “ततो तेसं विसेसेन^२, कम्मानं विपुलुत्तमं ।
लाभं लभामि सब्बत्थ, वने गामे जले थले ॥
८९. “रेवतं दस्सनत्थाय, यदा याति विनायको ।
तिसंभिव्वुसहस्सेहि, सह लोकगनायको ॥
९०. “तदा देवो पणीतेहि, ममत्थाय महामति ।
पच्चयेहि महावीरो, ससङ्घो लोकनायको ॥
९१. “उपट्ठितो मया बुद्धो, गन्त्वा रेवतमद्दस ।
ततो जेतवनं गन्त्वा, एतदग्गे ठपेसि मं ॥
९२. ‘लाभीनं सीवली अग्गो, मम सिस्सेसु भिक्खवो’ ।
सब्बलोकहितो सत्था, कित्तयी परिसासु मं ॥
९३. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
९४. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
९५. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

5

10

15

इत्थं सुदं आयस्मा सीवलित्थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

४. वज्जीसत्थेरअपदानं

९६. “पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बवम्मेसु चक्खुमा ।
इतो सतसहस्समिह, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥
९७. “यथा पि सागरे ऊमि^३, गगने विय तारका ।
एवं पावचनं तस्स, अरहन्तेहि चित्तितं ॥
९८. “सदेवासुरनागेहि, मनुजेहि पुरक्खतो ।
समणत्ताह्मणाकिण्णे, जनमज्जे जिनुत्तमो ॥

20

B. 151

25

१. पदुमुत्तरनामं - स्या० । २. विपाकेन - सी० । ३. ऊमि - स्या० ।

६६. "पभाहि अनुरञ्जन्तो, लोके" लोकन्तगू जिनो ।
वचनेन विबोधेन्तो, वेनेव्यपदुमानि सो ॥
१००. "विसारज्जेहि सम्पन्नो, चतूहि पुरिसुत्तमो ।
पहीनभयसारज्जो, खेमप्पत्तो विसारदो ॥
१०१. "आसभं पवरं ठानं, बुद्धभूमि च केवलं ।
पटिजानाति लोकग्गो, नत्थि सञ्चोदको ववचि ॥
१०२. "सीहनादमसम्भीतं, नदतो तस्स तादिनो ।
देवो नरो वा ब्रह्मा वा, पटिवत्ता न विज्जति ॥
१०३. "देसेन्तो पवरं धम्मं, सन्तारेन्तो सदेवकं ।
धम्मचक्रं पवत्तेति, परिस्सामु विसारदो ॥
१०४. "पटिभानवतं अग्गं, सावकं साधुसम्मत्तं ।
गुणं बहुं पक्खित्त्वा, एतदग्गे ठपेसि तं ॥
१०५. "तदाहं हंसवतियं, ब्राह्मणो साधुसम्मतो ।
सव्ववेदविदू जातो, वागीसो^१ वादिसूदनो ॥
१०६. "उपेच्च तं महावीरं, सुत्वाहं^२ धम्मदेसनं ।
पीतिवसं पटिल्लभि, सावकस्स गुणे रतो ॥
१०७. "निमन्तेत्वा^३ वं सुगतं, ससङ्घं लोकनन्दनं ।
सत्ताहं भोजयित्वाहं, दुस्सेहच्छादयि तदा ॥
१०८. "निपच्च सिरसा पादे, कतोकासो कतञ्जली ।
एकमन्तं ठितो हट्ठो, सन्धवि जिनमुत्तमं ॥
१०९. 'नमो ते वादिमद्दन', नमो ते इसिसत्तम^४ ।
नमो ते सव्वलोकग्ग, नमो ते अभयङ्कुर ॥
११०. 'नमो ते मारमथन, नमो ते दिट्ठिसूदन ।
नमो ते सन्तिमुखद, नमो ते सरणङ्कुर ॥
१११. 'अनाथानं भवं नाथो, भीतानं अभयप्पदो ।
विस्सामभूमि^५ सन्तानं, सरणं सरणेसिनं ॥

B. 152

१. लोक - सी० । २. वगीसो - स्या० । ३. सुत्वा तं - सी०, स्या० । ४-४. निमन्तयित्वा - सी०, स्या० । ५. वादिसदुत्तम - सी०, रो०; वादिसूदन - स्या० । ६. पुरिसुत्तम - सी०, रो० । ७. विस्सामं भूमि - स्या०; विस्सामभूमि - रो० ।

११२. “एवमादीहि सम्बुद्धं, सन्धवित्वा महागुणं ।
अवोचं वादिसूदस्स^१, गतिं पप्पोमि भिक्खुनो ॥
११३. “तदा अवोच भगवा, अनन्तपटिभानवा ।
‘थो सो बुद्धं अभोजेसि, सत्ताहं सहसावकं ॥
११४. ‘गुणं च मे पकित्तेसि, पसन्नो सेहि पाणिभि । 5
एसो पत्थयते ठानं, वादिसूदस्स भिक्खुनो ॥
११५. ‘अनागतमिह अढाने, लच्छसे^२ तं मनोरथं ।
देवमानुससम्पत्ति^३, अनुभोत्वा अनप्पकं ॥
११६. ‘सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भवित्ससि ॥ 10
११७. ‘तस्स धम्मेषु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
वज्जीसो नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको^४ ॥
११८. “तं सुत्वा मुदितो हुत्वा, यावजीवं तदा जिनं ।
पच्चयेहि उपट्ठासि, मेत्तचित्तो तथागतं ॥
११९. “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिघीहि च । 15
जहित्वा मानुसं देहं, तुसितं^५ अगमासहं^६ ॥
१२०. “पच्छिमे च भवे दानि, जातो विप्पकुले^७ अहं ।
पच्चाजातो यदा आसि, जातिया सत्तवस्सिको ॥
१२१. “सद्ववेदविदू जातो, वादसत्थविसारदो ।
वादस्सरो^८ चित्तकथी, परवादप्पमद्दुनो ॥ 20
१२२. “वज्जे जातो ति वज्जीसो, वचने इस्सरो ति वा ।
वज्जीसो इति मे नाम, अभवी^९ लोकसम्मत्तं ॥
१२३. “यदाहं विज्जुत्तं पत्तो, ठितो पठमयोव्वने । B. 153
तदा राजगहे रम्मे, सारिपुत्तमहद्दसं^{१०} ॥

पच्चवीसतिमं भाणवारं ।

१. वादिसूदस्स - सी०, स्या०, रो० । २. लच्छसे - सी० । ३. देवमानुस० - स्या० । ४ - ४. तावत्तितं अगमासहं - स्या० । ५. परिव्वाजकुले - सी०, स्या०, रो० । ६. वग्गुस्सरो - स्या०, रो० । ७. अगमि - स्या० । ८. सारिपुत्तमधद्दसं - सी०, रो०; सारिपुत्तं च अद्दसं - स्या० ।

१२४. "पिण्डाय विचरन्तं तं, पत्तपाणिं सुसंवृतं ।
अलोलक्खि मितभाणि, युगमत्तं निदक्खितं" ॥
१२५. "तं दिस्वा विम्हितो हुत्वा, अबोचं ममनुच्छ्वं^१ ।
कणिकारं व निचितं^२, चित्तं गाथापदं अहं ॥
१२६. "आचिक्खि सो मे सत्थारं, सम्बुद्धं लोकनायकं ।
तदा सो पण्डितो वीरो, उत्तरि^३ समवोच मे ॥
१२७. "विगागसंहितं वाक्यं, कत्वा दुदसमुत्तमं ।
विचित्तपटिभानेहि, तोसितो तेन तादिना ॥
१२८. "निपच्च सिरसा पादे, पब्बाजेही ति मं^४ ब्रवि^५ ।
ततो मं स महापञ्चो^६, बुद्धसेट्टमुपानयि ॥
१२९. "निपच्च सिरसा पादे, निसीदि सत्थु सन्तिके ।
ममाह वदतं सेट्टो, कच्चि^७ वज्झीस जानासि^८ ॥
१३०. "किञ्चि^९ सिप्यं ति तस्साहं, जानामी ति च अबवि^{१०} ।
मतसीसं वनच्छुद्धं, अपि^{११} बारसवस्सिकं^{१२} ।
तव^{१३} विज्जाविसेसेन, सचे सक्कोसि वाचय^{१४} ॥
१३१. "आमोति^{१५} मे^{१६} पटिज्जाते, तीणि सीसानि दस्सयि ।
निरयनरदेवेसु^{१७}, उपपन्ने अवाचयि ॥
१३२. "तदा खीणासवस्सेव^{१८}, सीसं दस्सेमि नायको ।
ततोहं विहतारम्भो^{१९}, पब्बज्जं समयाचिसं ॥
१३३. "पब्बजित्वान सुगतं, सन्धवामि तहि^{२०} तहि ।
ततो मं कव्ववित्तोसि^{२१}, उज्जायन्तिह भिक्खवो ॥
१३४. "ततो वीमंसनत्थं मे, आह बुद्धो विनायको ।
तक्किका^{२२} पनिमा^{२३} गाथा, ठानसो पटिभन्ति तं^{२४} ॥

१. निरिक्खितं - सी०, रो०; उदिक्खितं - स्वा० । २. ममनुच्छ्वं - सी०, स्वा० ।
३. कणिकं ठानरचितं - सी०; कणिकारपरिचितं - रो० । ४. उत्तरं - सी०, रो० ।
५-५. मं ब्रवि - सी०; अब्रवि - स्वा० । ६. महापञ्चो - स्वा० । ७-७. सत्थं वज्झीस
कच्चि ते - स्वा० । ८-८. स्वा० पोटथके सत्थि । ९. व विदितं - स्वा० । १०-१०.
सुगति दुगति मतं - स्वा० । ११. तुद्धं - स्वा० । १२. नासय - सी०, रो० ।
१३-१३. आमोति तित्ते - सी० । १४. अबो निरयदेवेसु - स्वा०, रो० । १५. पब्बेक-
वद्धसा - सी०, रो० । १६. विहतारम्भो - सी०, स्वा० । १७. यहि - स्वा० । १८. कव्व-
वित्तेति - सी०; कविचित्तोति - स्वा०, रो० । १९-१९. तक्किता पनिमा - सी०;
तक्कितापं इमा - स्वा० । २०. वा - सी०, स्वा० ।

१३५. "न कब्बवित्तोहं" वीर, ठानसो पटिभन्ति मं^१ ।
तेन हि दानि वज्झीस, ठानसो सन्थवाहि मं ॥
१३६. "तदाहं सन्थवि वीरं, गाथाहि इसिसत्तमं ।
ठानसो मे^२ तदा तुट्ठो, जिनो अग्गे ठपेसि मं ॥
१३७. "पटिभानेन चित्तेन, अञ्जेसमतिमञ्जहं ।
पेसले^३ तेन संविग्गो, अरहत्तमपापुणि ॥
१३८. 'पटिभानवत्तं अग्गो, अञ्जो कोचि न विज्जति ।
यथायं भिक्खु वज्झीसो, एवं धारेथ भिक्खवो' ॥
१३९. "सतसहस्से कत्तं कम्मं, फलं दस्सेसि मे इध ।
सुमुत्तो सरवेगो व, किलेसे^४ ज्ञापयि^५ मम ॥
१४०. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
१४१. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कत्तं बुद्धस्स सासनं ॥
१४२. "पटिसम्भदा चतस्सो ... पे०... कत्तं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा वज्झीसो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

५. नन्दकल्थेरअपदानं

१४३. "पटुमुत्तरो नाम जिनो, सव्वधम्मेषु चक्खुमा ।
इतो सतसहस्समिह, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥
१४४. "हिताय सव्वसत्तानं, सुखाय वदत्तं वरो ।
अत्थाय पुरिसाजञ्जो, पटिपन्नो सदेवके ॥
१४५. "यसग्गपत्तो सिरिमा, किन्निवण्णभतो^६ जिनो ।
पूजितो सव्वलोकस्स, दिसा सव्वामु विस्सुतो ॥
१४६. "उत्तिण्णविचिकिच्छो सो, वीतिवत्तकथङ्कुथो ।
परिपुण्णमनसङ्कुप्पो, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ॥
१४७. "अनुप्पन्नस्स मग्गस्स, उप्पादेता^७ नरुत्तमो ।
अनक्खातं च अक्खासि, असञ्जातं च सञ्जनी ॥

B. 155

25

१. कब्बचित्तोहं - स्या० । २. मे - स्या० । ३-३. सो ठानसो - स्या० ।
४. पेसलो - स्या० । ५-५. किलेसे ज्ञापयी - लो०; किलेसा ज्ञापिता - स्या० । ६. किन्नि-
वण्णभदो - स्या० । ७. उपादेता - स्या० ।

१४८. "मग्गञ्चू मग्गविट्ठु^१ च, मग्गक्खायी नरासभो ।
मग्गस्स कुसलो सत्था, सारथीनं वरुत्तमो^२ ॥
१४९. "तदा महाकारणिको, धम्मं देसेसि नायको ।
निमुग्गे कामपङ्कम्हि^३, समुद्धरति पाणिने^४ ॥
- ५ १५०. "भिक्षुनीनं ओवदते, सावकं सेट्ठसम्मत्तं^५ ।
वण्णयं एतदग्गम्हि, पञ्चापेसि^६ महामुनि ॥
१५१. "तं सुत्वाहं पमुदितो, निमन्तेत्वा तथागतं ।
भोजयित्वा ससङ्घं तं, पत्थयिं ठानमुत्तमं ॥
१५२. "तदा पमुदितो नाथो, मं अबोच महाइसि ।
१० 'सुखी भवस्सु दीघावु', लच्छसे तं मनोरथं ॥
१५३. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
१५४. 'तस्स धम्मेषु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
नन्दको नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको' ॥
१५५. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
१५ जहित्वा मानुसं देहं, तार्वतिसूपगो^७ अहं ॥
१५६. "पच्छिमे च भवे दानि, जातो सेट्ठिकुले अहं ।
सावत्थियं पुरे वरे, इद्धे फीते महद्धने ॥
१५७. "पुरप्पवेसे सुगतं, दिस्वा विम्हितमानसो ।
२० जेतारामपटिग्गाहे, पव्वजि अनगारियं ॥
१५८. "नचिरेनेव कालेन, अरहत्तमपापुणि ।
ततोहं तिण्णसंसारो, सासितो सव्वदस्सिना ॥
१५९. "भिक्षुनीनं धम्मकथं, पटिपुच्छाकरि^८ अहं ।
सासिता ता मया सव्वा, अभविस्सु अनासवा ॥
१६०. "सत्तानि पञ्चनूनानि, तदा तुट्ठो महाहितो ।
२५ भिक्षुनीनं ओवदतं, अग्गट्ठाने ठपेसि मं ॥

१. सो मग्गविट्ठु - सी०, रो० । २. वरुत्तमो - स्या० । ३. मोहपङ्कम्हि - सी०, स्या०; मोहमग्गम्हि - रो० । ४. पाणिनी - स्या० । ५. जेट्ठसम्मत्तं - स्या० । ६. पञ्चापेसि - सी०, स्या० । ७. दीघावु - सी०, स्या० । ८. तार्वतिसं भगवच्छब्द - स्या० । ९. परिपुच्छाकरि - स्या० ।

१६१. "सतसहस्से कतं कम्मं, फलं दस्सेसि मे इध ।
सुमुत्तो सरवेगो व, किलेसे ज्ञापयि मम ॥
१६२. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
१६३. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
१६४. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥ 5
- इत्थं सुदं आयस्मा नन्दको श्वेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

६. काळुदायित्वेरअपदानं

१६५. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मेषु चक्खुमा ।
इतो सतसहस्समिह, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥
१६६. "नायकानं वरो सत्था, गुणागुणविदू जिनो । 10
कतञ्चू कतवेदी च, तित्थे योजेति पाणिने' ॥
१६७. "सब्बञ्जुतेन ज्ञाणेन, तुलयित्वा दयासयो ।
देसेति पवरं धम्मं, अनन्तगुणसञ्चयो ॥
१६८. "स कदाचि महावीरो, अनन्तजिनसंसरि^३ ।
देसेति मधुरं धम्मं, चतुसच्चूपसञ्चितं ॥ 15
१६९. "सुत्वान तं धम्मवरं, आदिमज्जन्तसोभणं ।
पाणसतसहस्सानं, धम्माभिसमयो अहु ॥
१७०. "निन्नादिता तदा भूमि, गज्जिमु च पयोधरा ।
साधुकारं पवत्तिमु, देवब्रह्मनरासुरा ॥
१७१. 'अहो कारुणिको सत्था, अहो सद्धम्मदेसना । 20 B. 157
अहो भवसमुद्दिह, निमुग्गे उद्धरी जिनो' ॥
१७२. "एवं पवेदजातेसु^१, सनरामरब्रह्मसु ।
कुलप्पसादकानग्गं, सावकं वण्णयी जिनो ॥
१७३. "तदाहं हंसवतियं, जातो मच्चकुले अहुं ।
पासादिको दस्सनियो, पट्टतधनधञ्जवा ॥ 25

१. पाणिनो - सी०, स्या०, रो० । २. अनन्तजनतंसवि - सी०; अनन्तजनतं सुधी - स्या०; अनन्तजनतंसरी - रो० । ३. संवेगजातेसु - सी०, स्या० ।

१७४. "हंसाराममुपेच्छाहं, वन्दित्वा तं तथागतं ।
सृणित्वा मधुरं धम्मं, कारं कत्वा च तादिनो ॥
१७५. "निपच्च पादमूलेहं, इमं वचनमब्रवी ।
कुलप्पसादकानगो, यो^१ नया सन्धृतो^२ मुने ॥
- 5 १७६. "तादिसो^३ होमहं वीर^४, बुद्धसेट्टस्स सासने ।
तदा महाकारुणिको, सिञ्चन्तो वा मतेन मं ॥
१७७. "आह मं 'पुत्त उत्तिट्ठ, लच्छसे तं मनोरथं ।
कथं नाम जिने कारं, कत्वान विफलो सिया ॥
१७८. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
10 गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
१७९. 'तस्स धम्मेषु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
उदायि नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको^५ ॥
१८०. "तं सुत्वा मुदितो हुत्वा, यावजीवं तदा जितं ।
मेत्तचित्तो परिचरि, पच्चयेहि विनायकं ॥
- 15 १८१. "तेन कम्मविपाकेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसमगच्छहं ॥
१८२. "पच्छिमे च भवे दानि, रम्मे कपिलवत्थवे^६ ।
जातो महामच्चकुले, सुद्धोदनमहीपते^७ ॥
१८३. "तदा अजायि सिद्धत्थो, रम्मे लुम्बिनिकानने ।
20 हिताय सच्चलोकस्स, सुखाय च नरासभो ॥
१८४. "तदहेव अहं जातो, सह तेनेव वड्डितो ।
पियो महायो दयितो^८, वियत्तो^९ नीतिकोविदो ॥
१८५. "एकूनतिसो वयसा, निव्वखमित्वा^{१०} अगारतो^{११} ।
छव्वस्स^{१२} वीतिनामेत्वा^{१३}, आसि बूद्धो विनायको ॥
- 25 १८६. "जेत्वा समेनकं मारं, स्सेपयित्वान आसवे ।
भवण्णवं तरित्वान, बूद्धो आसि सदेवके ॥

१-१. यो तव सासने - स्या० । २-२. तादिसोहं महावीर - स्या० । ३. कपिल-
वत्थवे - सी०, स्या० । ४. सुद्धोदनो महीपति - स्या० । ५. दयिको - स्या० । ६. विस्सट्ठो
- स्या० । ७-७. तवन्तो पच्चयिष्यो यो - सी०, स्या० । ८-८. छव्वस्सानि विनामेत्वा
- स्या० ।

१८७. “इसिद्धयं गमित्वान^१, विनेत्वा पञ्चवग्निये ।
ततो विनेसि भगवा, गन्त्वा गन्त्वा तर्हि तर्हि ॥
१८८. “वेनेय्ये विनयन्तो सो, सङ्गृह्णन्तो सदेवकं ।
उपेच्च मगधे^२ गिरि^३, विहरिस्थ तदा जिनो ॥
१८९. “तदा सुद्धोदनेनाहं, भूमिपालेन पेसितो ।
गन्त्वा दिस्वा दसवलं, पब्बजित्वारहा अहुं^४ ॥
१९०. “तदा महेसि याचित्वा, पापयि कपिलव्हयं ।
ततो पुराहं गन्त्वान, पसादेसि महाकुलं ॥
१९१. “जिनो तस्मिं गुणे तुट्ठो, मं^५ महापरिसाय सो^६ ।
कुलप्पसादकानगं, पञ्जापेसि विनायको ॥
१९२. “किलेसा आपिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
१९३. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
१९४. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥
- इत्थं सुदं आयस्मा काळुदायित्थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

७. अभयत्येरअपदानं

१९५. “पदुमुत्तरो नाम जिनो, सव्वधम्मेषु चक्खुमा^१ ।
इतो सतसहस्समिह, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥
१९६. “सरणागमने किञ्चि^२, निवेसेसि तथागतो ।
किञ्चि सीले निवेसेसि, दसकम्मपथुत्तमे ॥
१९७. “देति कस्सचि सो वीरो, सामञ्जाफलमुत्तमं ।
समापत्ती तथा अट्ठ, तिस्सो विज्जा पवच्छति^३ ॥
१९८. “छळभिञ्जामु योजेसि, किञ्चि सत्तं नरुत्तमो ।
देति कस्सचि नाथो सो, चतस्सो पटिसम्भिदा ॥
१९९. “बोधनेय्यं पजं दिस्वा, असङ्खेय्यं^४ पि योजनं^५ ।
खणेन उपगन्त्वान, विनेति नरसारथि ॥

१. पतनं गन्त्वा - स्या० । २ - २. मगधागिरि - सी०; मङ्गलागिरि - रो० ।
३. अहं - स्या० । ४ - ४. ममाह पुरिसायभो - स्या०, रो० । ५. पारगु - स्या० ।
६. कञ्चि - सी०; केचि - स्या० । ७. पवच्छति - सी०, स्या० । ८ - ८. असङ्खेय्ये
पि योजने - सी०, स्या०, रो० ।

२००. "तदाहं हंसवतियं, अहोसि ब्राह्मणत्रजो ।
पारगु सच्चवेदानं, वेय्याकरणसम्मतो ॥
२०१. "निरुत्तिया च कुसलो, निघण्डुमिह^१ विसारदो ।
पदको केटुभविह, छन्दोविचितिकोविदो^२ ॥
- ३ २०२. "जङ्घाविहारं विचरं, हंसाराममुपेच्चहं ।
अदसं वरदं^३ सेट्टं, महाजनपुरवस्ततं ॥
२०३. "देसेत्तं विरजं धम्मं, पच्चनीकमती अहं ।
उपेत्वा तस्स कल्याणं^४, सुत्वान विमलं^५ अहं ॥
२०४. "ध्याहतं पुनरुत्तं वा, अपत्थं वा निरत्थकं ।
१० नादसं तस्स मुनिनो, ततो पव्वजितो अहं ॥
२०५. "नचिरेतेव कालेन, सच्चसत्तविसारदो^६ ।
निपुणो^७ बुद्धवचने, अहोसि गुणिसम्मतो^८ ॥
२०६. "तदा चतस्सो गाथायो, गन्थयित्वा सुव्यञ्जना ।
सन्धवित्वा तिलोकगं, देसयिस्सं दिने दिने ॥
- १५ २०७. "विरत्तोसि महावीरो^९, संसारे सभये वसं ।
करुणाय न निव्वायि, ततो कारुणिको मुनि ॥
२०८. "पुथुज्जनो वयो सन्तो^{१०}, न किलेसवसो अहु ।
सम्पजानो सत्तियुत्तो, तस्मा एसो अचिन्तियो ॥
- B. 160 २०९. "दुव्वलानि किलेसानि, यस्सासयगतानि मे ।
२० ज्ञाणग्गिपरिदड्ढानि, न खीयिंसु तमवभुतं^{११} ॥
२१०. "यो सच्चलोकस्स गरु, लोको^{१२} यस्स तथा गरु ।
तथापि लोकाचरियो, लोको तस्सानुवत्तको ॥
२११. "एवमादीहि सम्बुद्धं, कित्तयं^{१३} धम्मदेसतं ।
यावजीवं करित्वान, गतो सगं ततो चुतो ॥

१. निघण्डुमिह - सी०; निघण्डे च - स्या० । २. छन्दोविचितिकोविदो - स्या० ।
३. वरदं - सी०, रो०; पवरं - स्या० । ४. वाक्यानि - सी०, स्या०, रो० । ५-५.
विमलानहं - सी०, स्या०, रो० । ६. सच्चसत्तपि विसारदो - स्या० । ७. निपुणे - स्या० ।
८. गुणिसम्मतो - सी०, स्या० । ९. महावीर - सी० । १०. सन्तो - स्या० । ११. तदवभुतं -
सी०, स्या० । १२. लोके - स्या० । १३. कित्तवि - स्या० ।

२१२. "सतसहस्रितो कप्पे, यं बुद्धमभिकित्तयि ।
दुग्गति नाभिजानामि, कित्तनाय इदं फलं ॥
२१३. "देवलोके महारज्जं, पादेसि कञ्चनग्घयं ।
चक्कवत्ती महारज्जं, बहुसोनुभवि अहं ॥
२१४. "दुवे भवे पजायामि, देवत्ते अथ मानुसे । 5
अज्झं गतिं न जानामि, कित्तनाय इदं फलं ॥
२१५. "दुवे कुले पजायामि, खत्तिये अथ ब्राह्मणे ।
नीचे कुले न जायामि, कित्तनाय इदं फलं ॥
२१६. "पच्छिमे च भवे दानि, गिरिव्वजपुस्तमे ।
रज्जोहं विम्बिसारस्स, पुत्तो नामेन चाभयो ॥ 10
२१७. "पापमित्तवसं गत्वा, निगण्ठेन विमोहितो ।
पेसितो नाटपुत्तेन, बुद्धसेट्टमुपेच्चहं ॥
२१८. "पुच्छित्वा निपुणं पञ्चं, सुत्वा व्याकरणुत्तमं ।
पट्टजित्वान नचिरं, अरहत्तमपापुणि ॥
२१९. "कित्तयित्वा जिनवरं, कित्तितो होमि सञ्चवा । 15
सुगन्धदेहवदनो, आसि सुखसमपितो ॥
२२०. "तिक्खहासलहुपञ्जो, महापञ्जो तथेवहं ।
विचित्तपटिभानो च, तस्स कम्मस्स वाहसा ॥
२२१. "अभित्थवित्वा पटुमुत्तराहं, पसन्नचित्तो असमं सयम्भुं ।
न गच्छि कप्पानि अपायभूमि, सतं सहस्सानि बलेन^१ तस्स ॥ 20
२२२. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥ B. 161
२२३. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
२२४. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- इत्थं सुदं आयस्मा अभयो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति । 25

१-१. रज्जं पादेसि कञ्चय - सी०; ० दिञ्जानुभोसहं तदा - स्या० । २. जानामि - स्या० । ३. समोहितो - स्या० । ४. तिक्खहासलहुपञ्जो - सी०; ० तदुपपञ्जो - स्या० । ५. पटुमुत्तराहं - सी० । ६. फलेन - सी०, स्या० ।

८. लोमसकङ्क्षित्यथेरअपदानं

२२५. "इमं हि भद्रके कप्पे, ब्रह्मवन्धु महायसो ।
कस्सपो नाम गोत्तं, उप्पज्जि वदतं वरो ॥

२२६. "तदाहं चन्दनो चेव, पव्वजित्वान सासने ।
आपाणकोटिकं^१ धम्मं^२, पूरयित्वान सासने ॥

२२७. "ततो चुता सन्तुसितं, उपपन्ना उभो मयं ।
तत्थ दिब्बेहि नच्चेहि, गीतेहि वादितेहि च ॥

२२८. "रूपादिदसहङ्गेहि, अभिभोत्वान सेसके ।
यावतायुं वसित्वान, अनुभोत्वा महामुखं ॥

२२९. "ततो चवित्वा तिसं, चन्दनो उपपज्जथ ।
अहं कपिलवत्थुस्मि, अजायि^३ साकियव्रजो ॥

२३०. "यदा उदायित्थेरेन, अज्जिट्ठो लोकनायको ।
अनुकम्पय सकयानं, उपेसि कपिलव्हेयं ॥

२३१. "तदातिमानिनो सकया, न बुद्धस्स गुणञ्चुनो ।
पणमन्ति न सम्बुद्धं, जातिथद्धा अनादरा ॥

२३२. "तेसं सङ्कप्पमञ्जाय, आकासे चङ्खुमी जिनो ।
पज्जुन्नो विय वस्सित्थ, पज्जलित्थ यथा मिखी ॥

२३३. "दस्सेत्वा रूपमतुलं, पुन अन्तरधायथ ।
एको पि हुत्वा बहुधा, अहोसि पुनरेकको ॥

२३४. "अन्धकारं पकासं च, दस्सयित्वा अनेकधा ।
पाटिहेरं^४ करित्वान, विनयी ज्ञातके मुनि ॥

२३५. "चानुदीपो महामेघो, तावदेव^५ पवस्सथ^६ ।
तदा हि जातकं बृद्धो, वेस्सन्तरमदेसयि ॥

२३६. "तदा ते खत्तिया मव्वे, निहन्त्वा जातिजं मदं ।
उपेसुं सरणं बुद्धं, आह सुद्धोदनो तदा ॥

१. लोमसकङ्क्षित्यथेर - स्या० । २-२. आपाणकोटियं कम्म - स्या० । ३. अहोसि - सी० । ४. पाटिहीरं - सी० । ५-५. तावदे सम्पवस्सथ - सी० ।

२३७. 'इदं ततियं तव भूरिपञ्च,
पादानि वन्दामि समन्तचक्रु ।
यदाभिजातो पथवी^१ पकम्पयी,
यदा च तं नज्जहि जम्बुद्धाया^२ ॥
२३८. "तदा बुद्धानुभावं तं, दिस्वा विम्हितमानसो ।
पद्भजित्वान तत्थेव, निर्वासि मातृपूजको ॥ 5
२३९. "वन्दनो देवपुत्तो मं, उपगन्त्वानुपुच्छथ^३ ।
भद्देकरत्तस्स तदा, सङ्खेपवित्थारं तयं ॥
२४०. "चोदितोहं तदा तेन, उपेच्च नरनाथकं ।
भद्देकरत्तं सुत्वान, संविग्गो वनमामको ॥ 10
२४१. "तदा मातरमपुच्छि, वने वच्छामि एकको ।
सुखमालो ति मे माता, वारयी^४ तं^५ तदा वचं ॥
२४२. "कासं^६ कुसं गोटकिलं, उसीरं मुञ्जपट्ठजं^७ ।
उरसा पनुदिस्सामि, विवेकमनुबूहयं ॥
२४३. "तदा वनं पविट्ठोहं, सरित्वा जिनसासनं ।
भद्देकरत्तओवादं, अरहत्तमपापुणि ॥ 15
२४४. 'अतीतं नान्वागमेय्य, नप्पटिकह्वे^८ अनागतं ।
यदतीत पहीनं तं, अण्यत्तं च अनागतं ॥
२४५. 'पच्चुण्णन्नं च यो ग्रम्भं, तत्थ तत्थ विपस्सति ।
असंहीरं असंकुप्पं, तं विट्ठा^९ मनुबूहये^{१०} ॥ 20
२४६. 'अज्जेव किच्चमातप्पं, को जञ्जा मरणं गुवे ।
न हि नो सङ्गरं तेन, महासेनेन मच्चुना ॥
२४७. 'एवंविहारि आतापि, अहोस्तमतन्दितं ।
तं वे भद्देकरत्तो ति, सन्तो आचिव्वत्ते मुनि^{११} ॥
२४८. "किलेसा ज्ञापिता मग्गं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥ 25
२४९. "स्वागतं वन मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
२५०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

१. पठवि - सी०; पठवी - स्या० । २. उपगन्त्वा अपुच्छथ - स्या० । ३-३.
वारयि ते - स्या०, रो० । ४. दव्व - सी०, रो०; सव्व - स्या० । ५. मुञ्जपट्ठजं -
सी०, रो० । ६. नप्पटिकह्वे - स्या० । ७-७. विट्ठा मनुबूहये - स्या० ।

इत्थं सुदं आयस्मा लोमसकङ्क्षियो^१ धेरो इमा गाथायो
अभासित्वा ति ।

६. वनवच्छत्येरअपदानं

२५१. "इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मवन्धु महायसो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदतं वरो ॥
- ५ २५२. "तदाहं पव्वजित्वान, तस्स बुद्धस्स सासने ।
यावजीवं चरित्वान, ब्रह्मचारं^२ ततो चृतो ॥
२५३. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसमगच्छहं ॥
२५४. "ततो चृतो अरञ्जाम्हि, कपोतो आसहं तहि ।
१० वसते गुणसम्पन्नो, भिक्खु ज्ञानरतो सदा ॥
२५५. "मेत्तचित्तो कारुणिको, सदा पमुदिताननो ।
उपेक्खको महावीरो, अप्पमञ्ज्जासु कोविदो ॥
२५६. "विनीवरणसङ्कप्पे, सव्वसत्तहितासये ।
विसट्ठो^३ नचिरेनासि, तस्मि सुगतसावके ॥
- १५ २५७. "उपेच्च पादमूलम्हि, निसिन्नस्स तदास्समे ।
कदाचि सामिसं^४ देति, घम्मं देसेसि चेकदा ॥
२५८. "तदा विपुलपेमेन, उपासित्वा जिनव्रजं ।
ततो चृतो गतो सग्गं, पवासो^५ सघरं यथा ॥
२५९. "सग्गा चृतो मनूस्सेसु, निव्वत्तो पुञ्जकम्मुना ।
२० अगारं छट्ठयित्वान, पव्वजि बहुसो अहं ॥
२६०. "समणो तापसो विण्णो^६, परिव्वाजो^७ तथेवहं ।
हुत्वा वसि अरञ्जाम्हि, अनेकसतसो^८ अहं ॥
२६१. "पच्छिमे च भवे दानि, रम्मे कपिलवत्थवे ।
वच्छगोत्तो दिजो तस्स, जायाय अहमोक्कमि ॥

१. लोमसकङ्क्षियो - स्था० । २. ब्रह्मचरिणं - सो०, ब्रह्मचरं - स्था० । ३. विसट्ठो - स्था० । ४. आनिसं - स्था० । ५. पवासो - सो० । ६. विजो - स्था० । ७. परि-
व्रजो - म० । ८. अनेकसतसो - स्था० ।

२६२. "मातु मे दोहळो आसि, तिरोकुच्छिगतस्स मे ।
जायमानसमीपमिह, वनवासाय निच्छयो ॥

२६३. "ततो मे अजनी माता, रमणीये वनन्तरे ।
गम्भतो निक्खमन्तं मं, कासायेन पटिग्गहं ॥

२६४. "ततो कुमारो सिद्धत्थो, जातो सक्ककुलद्वजो ।
तस्स मित्तो पियो आसि, संविसट्ठो सुमानियो ॥

3

२६५. "सत्तसारेभिनिक्खन्ते", ओहाय विपुलं यमं ।
अहं पि पव्वजित्वान, हिमवन्तम्पागमि ॥

२६६. "वनालयं भावनीयं, कस्सपं धृतवादिक्" ।
दिस्वा सुत्वा जिनुप्पादं, उपेसि नरसारथि ॥

10

२६७. "सो मे धम्ममदेसेसि, सब्बत्थं सम्पकासयं ।
ततोहं पव्वजित्वान, वनमेव पुनागमं" ॥

२६८. "तत्थाप्पमत्तो" विहरं, छळभिञ्जा अफस्सयि^१ ।
अहो सुलद्धताभोमिह, सुमित्तेनानुकम्पितो ॥

२६९. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥

15

२७०. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

२७१. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा वनवच्छो धेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

१०. चूळसुगन्धत्वेरअपदानं

२७२. "इममिह भद्दके कप्पे, अह्मवन्धु महायसो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदतं वरो ॥

20 B. 165

२७३. "अनुव्यञ्जनसम्पन्नो, वात्तिसवरलक्खणो ।
आमप्पभापरिवुत्तो, रंसिजालसमोत्थटो^५ ॥

१. सत्तसारेहि निक्खन्ते - स्वा० । २. धृतपादकं - सी०, स्वा० । ३. पुनागमि - सी०, रो०; पुनागमं - स्वा० । ४. तत्थाप्पमत्तो - सी०, स्वा० । ५. अफस्सयि - स्वा० ।
६. रंसिजालसमोत्थटो - स्वा० ।

२७४. "अस्मासेता यथा चन्दो, सूरियो^१ व पभङ्गरो ।
निम्बापेता यथा मेघो, सागरो व गुणाकरो ॥
२७५. "धरणीरिव सीलेन, हिमवा व समाधिना ।
आकासो विय पञ्जाय, असङ्गो अनिलो यथा ॥
- 5 २७६. "तदाहं वाराणसियं, उपपन्नो महाकुले ।
पूतधनघञ्जस्मि, नानारतनसञ्चये ॥
२७७. "महता परिवारेन, निमिन्नं लोकनायकं ।
उपेच्च धम्ममस्सोसि, अमृतं व मनोहरं^२ ॥
२७८. "वृत्तिसलक्षणधरो^३, सनवस्तो^४ व चन्दिमा ।
10 अनृव्यञ्जनसम्पन्नो, सावराजा व फुलितो ॥
२७९. "रसिजालपरिविस्तृतो, दित्तो व कनकाचलो ।
व्यामण्यभापग्वृतो, सतरंसी^५ दिवाकरो ॥
२८०. "सोणाननो जिनवरो, समणी^६ व सिलुत्तयो ।
कहणापुण्हदयो, गुणेन विय सागरो ॥
- 15 २८१. "लोकविस्मृतकित्ति च, मिनेरु व नगुत्तमो ।
यससा वित्थतो^७ वीरो^८, आकाससदिसो मुनि ॥
२८२. "असङ्गचित्तो सब्बत्थ, अनिलो विय नायको ।
पतिट्ठा सच्चभूतानं, मही व मुनिसत्तमो ॥
२८३. "अनुपलित्तो^९ लोकेन, तोयेन पदुमं यथा ।
20 कुवादगच्छदहनो, अग्निखन्धो व सोभसि^{१०} ॥
२८४. "अगधो^{११} विय सब्बत्थ, किलेसविसनासको ।
गन्धमादनसेलो व, गुणगन्धविभूसितो ॥
२८५. "गुणानं आकरो वीरो, रतनानं व सागरो ।
सिन्धु व वनराजीनं^{१२}, किलेसमलहारको ॥
- 25 २८६. "विजयी व महायोधो, मारसेनावमद्दतो^{१३} ।
चक्कवत्ती व सो राजा, वोज्झङ्गरतगिस्सरो ॥

१. सूरियो - सौ०, स्या० । २. मनोहरं - स्या० । ३. वृत्तिस० - सी० ।
४. सनवस्तो - स्या० । ५. सतरंसीव - स्या० । ६. समणी - स्या० ।
७-७. वित्तो वीरो - स्या० । ८. अनुपलित्तो - सी०, स्या० । ९. सोभति -
सी०, सो वत्ति - स्या० । १०. अगधो - सी०, स्या० । ११. वनराज्यो - स्या० ।
१२. मारसेनपमद्दतो - सी०; मारसेनापमद्दतो - स्या० ।

२८७. "महाभिसक्कसङ्कासो, दोसब्बाधितिकिच्छको ।
सल्लकत्तो यथा वेज्जो^१, दिट्ठिगण्डविफालको ॥
२८८. "सो तदा लोकपज्जोतो, सनरामरसक्कतो ।
परिसामु नरादिच्चो, धम्मं देसयते जिनो ॥
२८९. "दानं दत्त्वा महाभोगो, सीलेन सुगन्तूपगो ।
भावनाय च निव्व्राति, इच्चैवमनुसासथ ॥
२९०. "देसनं तं महस्सादं, आदिमज्जन्तसोभणं ।
सुणन्ति परिस्ता सव्वा, अमत्तं व महारसं ॥
२९१. "सुत्वा सुमधुरं धम्मं, पसन्नो जिनसासने ।
सुगतं सरणं गत्वा, यावजीवं नमस्सहं ॥
२९२. "मृनिनो गन्धकुटिया, ओपुञ्जेसि^२ तदा महि ।
चतुज्जातेन गन्धेन, मामे यट्ठं दिनेस्वहं ॥
२९३. "पणिधाय सुगन्धत्तं^३, सरीरविस्सगन्धिनो^४ ।
तदा जिनो वियाकासि, सुगन्धतनुलाभितं ॥
२९४. 'यो यं गन्धकुटिभूमि, गन्धेनोपुञ्जते सकिं ।
तेन कम्मविपाकेन, उपपन्नो तहि तहि ॥
२९५. 'सुगन्धदेहो सब्बत्थ, भविस्सति अयं नरो ।
गुणगन्धयुत्तो^५ हुत्वा, निव्व्रायिस्सतिनासवो^६ ॥
२९६. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिघोहि च ।
जहित्वा मानसं देहं, तावतिसमगच्छहे ॥
२९७. "पच्छिमे च भवे दानि, जातो विण्णकुले अहं ।
गब्भं^७ मे वसतो माता, देहेनासि सुगन्धिता^८ ॥
२९८. "यदा च मातुकुच्छिम्हा, निव्वल्लमामि तदा पुरी^९ ।
सावत्थि सब्बगन्धेहि, वासिता विय वायथ ॥
२९९. "पुप्फवरसं च सुरभि, दिव्वगन्धं मनोरमं ।
धूपानि च महग्धानि, उपत्तायिमु तावदे ॥

१. सेट्ठो - सी०, स्या० । २. उव्वट्ठेसि - स्या० । ३. सुगन्धन्तं - स्या० ।

४. सरीरस्स विगन्धिनो - सी०, स्या०, रो० । ५. गुणगन्धयुतो - सी०; गुणगन्धायुतो - स्या० । ६. गब्भे - सी० । ७. सुगन्धिका - सी०, स्या० । ८. पुरं - स्या० ।

३००. “देवा च सब्वगन्धेहि, वूपपुप्फेहि तं घरं ।
वासयिसु सुगन्धेन, यस्मि जातो अहं घरे ॥
३०१. “यदा च तरुणो भट्ठो, पठमे योव्वने ठितो ।
तदा सेखं सपरिसं, विनेत्वा नरसारथि ॥
३०२. “तेहि सब्वेहि परिवुतो^१, सावत्थिपुरमागतो ।
तदा बुद्धानुभावं तं, दिस्वा पव्वजितो अहं ॥
३०३. “सीलं समाधिपञ्जं च, विमुत्ति च अनुत्तरं ।
भावेत्वा चतुरो धम्मे, पापुणि आसवक्खयं ॥
३०४. “यदा पव्वजितो चाहं, यदा च अरहा^२ अहुं^३ ।
निव्वायिस्सं यदा चाहं, गन्धवस्सो तदा अहु ॥
३०५. “सरीरगन्धो च सदातिसेति^४ मे,
महारहं चन्दनचम्पकुप्पलं ।
तथेव गन्धे इतरे च सब्वसो,
पस्य्ह वायामि ततो तहि” तहि ॥
३०६. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
३०७. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
३०८. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं आयस्मा चूलसुगन्धो धेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

भद्वियवग्गो पञ्चपञ्जासमो^५

तत्सुद्धानं

भद्वियो रेंवतो धेरो, महालाभी च सीवली ।
वज्झीसो नन्दको चैव, काळुदायी तथाभयो ॥
लोमसो वनवच्छो च, सुगन्धो चैव^६ दसमो^७ ।
तीणि गाथासता तत्थ, सोळसा च तदुत्तरि ॥

१. सेसं - स्या० । २. अहितो - सी०, स्या०, रो० । ३-३. अरहं अहं - स्या० ।

४. सेट्ठोतिसेति - स्या० । ५. यहि - स्या० । ६-६. दसमो कतो - सी०, स्या० ।

अथ वग्गुदानं

कणिकारव्हयो वग्गो, फलदो तिणदायको ।
 कच्चानो भद्दियो वग्गो, गाथायो गणिता चिमा^१ ॥
 नवगाथासतानीह^२, चतुरासीतियेव च ।
 सपञ्जासं पञ्चसतं, अपदाना पकासिता ॥
 सह उदानगाथाहि^३, छसहस्सानि होन्तिमा ।
 व्रसतानि च गाथानं, अट्टारस तदुत्तरि^{*} ॥

5

:०:

१. विंश - स्या० । २. नवगाथासतानि च - स्या० । ३. उदानगाथाहि - सी०, स्या० । * एत्थ एत्तावता बुद्धापदानं च पञ्चेकबुद्धापदानं च थेरापदानं च समत्तानीति - सी०, स्या० पाठकेसु अधिको पाठो विस्ति ।

५६. यसवग्गो^१

१. यसत्थेरअपदानं

B. 169

१. "महासमुदं ओगय्ह, भवनं मे मुनिम्मितं ।
मुनिम्मिता पोक्खरणी, चक्कवाकूपकूजिता ॥
२. "मन्दारकेहि सञ्छन्ना, पदुमुप्पलकेहि च ।
नदी च सन्दते तत्थ, सुपतित्था मनोरमा ॥
३. "मञ्छकञ्छपसञ्छन्ना, नानादिजसमोत्थटा ।
मयूरकोञ्चाभिरुदा, कोकिलादीहि वग्गुहि ॥
४. "पाखेवता रविहंसा, चक्कवाका नदीचरा ।
तित्तिरा साल्लिका चेत्थ, पावका जीवञ्जीवका ॥
५. "हंसाकोञ्चाभिनदिता, कोसिया पिङ्गला^२ बहू ।
सत्तरतनसम्पन्ना, मणिमुत्तपवाल्लिका ॥
६. "सञ्खे सोण्णमया ख्खत्ता, नानाखन्धसमेरिता ।
उज्जोतेन्ति दिवारत्ति, भवनं सञ्खकालिकं ॥
७. "सट्ठितुरियसहस्सानि, सायं पातो पवज्जरे ।
सोल्लसित्थिसहस्सानि, परिवारेन्ति मं सदा ॥
८. "अभिनिकखम्म भवना, सुमेधं लोकनायकं ।
पसन्नचित्तो सुमनो, वन्दयि तं महायसं ॥
९. "सम्बुद्धं अभिवादेत्वा, ससङ्गं तं निमन्तयि ।
अधिवासेसि सो धीरो, सुमेधो लोकनायको ॥
१०. "मम धम्मकथं कत्वा, उय्योजेसि महामुनि ।
सम्बुद्धं अभिवादेत्वा, भवनं मे उपागमि ॥
११. "आमन्तयि परिजतं, सञ्खे सन्निगतुं तदा ।
'पुव्वण्हसमयं बुद्धो, भवनं आगमिस्सति' ॥
१२. 'लाभा अम्हं सुलद्धा नो, ये वसाम तवन्तिके ।
मयं पि वृद्धसेट्ठस्स, पूजयिस्साम सत्थुनो' ॥

B. 170

१. एत्थ स्या० पीत्यके अस्स वग्गस्स सञ्खा गाथायो न दस्सन्ति । २. पिङ्गली - सी० ।

१३. "अन्नं पानं पट्टपेत्वा, कालं आरोचयि प्रहं ।
वसीसतसहस्सेहि, उपेमि लोकनायको ॥
१४. "पञ्चवह्निकेहि तुरियेहि, पच्चुग्गममकासहं ।
सव्वसोण्णमये पीठे, निसीदि पुरिसुत्तमो ॥
१५. "उपरिच्छदनं आसि, सव्वसोण्णमयं तदा ।
बीजनीयो पवायन्ति, भिक्खुसङ्घं अनूत्तरं ॥
१६. "पहूतेनन्नपानेन, भिक्खुसङ्घं अतप्पयि ।
पच्चेकदुस्सयुगले, भिक्खुसङ्घस्सदासहं ॥
१७. "यं वदेति सुमेधो सो, आहुतीनं पटिग्गहो ।
भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, इमा गाथा अभासथ ॥
१८. 'यो मं अन्नेन पानेन, सव्वे इमे च तप्पयि ।
तमहं कित्तयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥
१९. 'अट्टारसे कप्पसने, देवलोके रमिस्सति ।
सहस्सक्खत्तुं राजायं, चक्कवत्ती भविस्सति ॥
२०. 'उपगच्छति यं योनि, देवत्तं अथ मानुसं ।
सव्वसोण्णमयं तस्स, छदनं धारयिस्सति ॥
२१. 'तिसकप्पसहस्सग्गिह, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
२२. 'तस्स धम्मेषु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
सव्वासवे परिञ्जाय, निव्वायिस्सतिनासवो ॥
२३. 'भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, सीहनादं नदिस्सति' ।
'चित्ते दत्तं धारयेन्ति, हेट्ठा दत्तग्गिह ड्य्हथ ॥
२४. "सामञ्जं मे अनुप्पत्तं, किलेसा ज्ञापिता मया ।
मण्डपे स्वस्समूले वा, सन्तासो मे न विज्जति ॥
२५. "तिसकप्पसहस्सग्गिह, यं दानमददि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, सव्वदानस्सिदं फलं ॥
२६. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं, भवा सव्वे समूहता ।
नागो व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥

5

10

15

20

25

२७. "स्वागतं वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥

२८. "पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्टिमे ।
छल्लभिञ्ज्जा सच्चिक्कता, कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

5 इत्थं सुदं आयस्मा यसो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२. नदीकस्सपत्थेरअपदानं

२९. "पदुमुत्तरस्स भगवतो, लोकजेट्टस्स तादिनो ।
पिण्डचारं चरन्तस्स, वारतो उत्तमं यसं ।
अभगफलं गहेत्वान, अदासि सत्थुनो अहं ॥

10 ३०. "तेन कम्मेन देविन्दो, लोकजेट्टो नरासभो ।
सम्पत्तोमिह अचलं ठानं, हित्वा जयपराजयं ॥

३१. "सतसहस्सितो कप्पे, यं फलं अदादि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, अगगदानस्सिदं फलं ॥

३२. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥

३३. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

15 ३४. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा नदीकस्सपो थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

३. गयाकस्सपत्थेरअपदानं

B. 172

३५. "अजिनचम्मवत्थोहं", खारिभारधरो तदा ।
खारिकं हारयित्वान, कोलं अहासि अस्समं ॥

20

३६. "भगवा तमिह समये, एको अटुतियो जिबो ।
ममस्समं उपागच्छि, जोतेन्तो सब्बकालिकं ॥

३७. "सकं चित्तं पसादेत्वा, अभिवादेत्वान सुब्बतं ।
उभो हत्थेहि पग्गय्ह, कोलं बुद्धस्सदासहं ॥

३८. "एकतिमे इतो कप्पे, यं फलं अर्दादि तदा ।
 दुग्गति नाभिजानामि, कोलदानस्सिदं फलं ॥
३९. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
४०. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
४१. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥ 5

इत्थं सुदं आयस्मा गयाकस्सपो थेरो इमा गाथायो
 अभासित्था ति ।

४. किमिलत्थेरअपदानं

४२. "निव्वुते ककुसन्धमिह, ब्राह्मणमिह वुसीमति ।
 गहेत्वा सललं मालं, मण्डपं कारयि अहं ॥
४३. "तावतिसं गतो सत्तो, लभिमिह व्यम्हमुत्तमं । 10
 अज्जे देवेतिरोचामि, पुञ्जकम्मस्सिदं फलं ॥
४४. "दिवा वा यदि वा रत्ति, चङ्कमन्तो ठितो चहं ।
 छन्नो सललपुप्फेहि, पुञ्जकम्मस्सिदं फलं ॥
४५. "इमस्मियेव कप्पमिह, यं बुद्धमभिपूजयि ।
 दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥ 15
४६. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
४७. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
४८. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

B. 173

इत्थं सुदं आयस्मा किमिलो^१ थेरो इमा गाथायो
 अभासित्था ति । 20

५. वज्रोपुत्तत्थेरअपदानं

४९. "सहस्सस्सी भगवा, सयम्भू अपराजितो ।
 विवेका बुद्धहित्वान, गोचरायाभिनिक्खमि ॥
५०. "फलहत्थो अहं दिस्वा, उपगच्छि नरासभं ।
 पसन्नचित्तो सुमनो, सवण्टं अर्दादि फलं ॥

५१. "चतुर्बुद्धितो कप्पे, यं फलं अददि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥
५२. "क्विलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
५३. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
५४. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा वज्जीपुत्तो थेरो इमा गाथायो
अभासित्वा ति ।

६. उत्तरत्थेरअपदानं

५५. "सुमेधो नाम सम्बुद्धो, वात्तिसवरलक्खणो ।
विवेककामो भगवा, हिमवन्तमपागमि ॥
५६. "अज्झोगाहेत्वा हिमवन्तं, अगो कारुणिको मुनि ।
पल्लङ्कं आभुजित्वान, निसीदि पुरिसुत्तमो ॥
५७. "विज्जाधरो तदा आसि, अन्तलिक्खचरो अहं ।
तिसूलं सुगतं गय्ह, गच्छामि अम्बरे तदा ॥
५८. "पद्भतग्गे यथा अग्नि, पुण्णभायेव चन्दिमा ।
वनं ओभासते बुद्धो, सालराजा व फुल्लितो ॥
५९. "वनग्गा निक्खमित्वान, बुद्धरंसीभिआवरे^१ ।
तळग्गिवण्णसङ्कासा^२, दिस्वा चित्तं पसादयि ॥
६०. "विचिनं अहमं पुप्फं, कणिकारं देवगन्धिकं ।
तीणि पुप्फानि आदाय, बुद्धसेट्ठमपूजयि ॥
६१. "बुद्धस्स आनुभावेन, तीणि पुप्फानि मे तदा ।
उद्वं वण्ठा अधोपत्ता, छायं कुब्ध्यन्ति सत्थुनो ॥
६२. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देसं, तावतिसमगच्छहं ॥
६३. "तत्थ मे सुकतं व्यम्हं, कणिकारीति^३ आयति ।
सट्ठियोजनमुब्बेवं, तिसयोजनवित्थतं ॥

१. बुद्धरंसीविधावरे - सी० । २. तळग्गिवण्णसङ्कासा - सी० । ३. कणिकारीति -
सी० ।

६४. "सहस्सकण्डं सतभेण्डु, धजालुहरितामयं ।
सतसहस्मनियूहा^१, व्यम्हे पानुभविमु^२ मे ॥
६५. "सोणमया मणिमया, लोहितङ्कमया पि च ।
फलिका पि च पल्लङ्का, येनिच्छका यदिच्छका ॥
६६. "महारहं च मयनं, तूलिका विकतीयुतं ।
उदलोमि च एकन्तं, विम्बोहनसमायुतं ॥
६७. "भवना निक्खमित्वान, चरन्तो देवचारिकं ।
यथा इच्छामि^३ गमनं, देवसङ्घपुरक्खतो ॥
६८. "पुप्फस्स हेट्ठा तिट्ठामि, उपरिच्छदनं मम ।
समन्ता योजनसतं, कणिकारेहि द्वादितं ॥
६९. "सट्ठितुरियसहस्सानि, सायपानं उपदुहुं ।
परिवारेन्ति मं निच्चं, रत्तिन्दिवमतन्दिता ॥
७०. "तत्थ नच्चेहि गीतेहि, तालेहि वादितेहि च ।
रमामि खिड्डारतिया, मोदामि कामकामहं ॥
७१. "तत्थ भुत्वा पिवित्वा च, मोदामि तिदसे तदा ।
नारीगणेहि सहितो, मोदामि व्यम्हमुत्तमे ॥
७२. "सतानं पञ्चक्खत्तुं च, देवरज्जमकारयि ।
सतानं तीणिक्खत्तुं च, चक्कवत्ती अहोसहं ।
पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ॥
७३. "भवे भवे संसरन्तो, महाभोगं लभामहं ।
भोगे मे ऊतता नत्थि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
७४. "दुवे भवे संसरामि, देवत्ते अथ मानुसे ।
अञ्जं गतिं न जानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
७५. "दुवे^४ कुले पजायामि^५, खत्तिये चापि ब्राह्मणे ।
नीचे कुले न जायामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
७६. "हत्थियानं अस्सयानं, सिविकं सन्दमानिकं ।
लभामि सच्चमेवेनं, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

5

10

B. 175

15

20

25

१. सतसहस्सानि व्यूहानि - सी० । २. पानुरहंसु - सी० । ३. गच्छामि - सी० ।

४-५. यत्थ पच्छा पजायामि - सी० ।

७७. "दासीगणं दासगणं, नारियो समलङ्कृता ।
लभामि सच्चमेवेतं, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
७८. "कोसेय्यकम्बलियानि, खोमकप्पासिकानि च ।
लभामि सच्चमेवेतं, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
७९. "नववत्थं नवफलं, नवगारसभोजनं ।
लभामि सच्चमेवेतं, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
८०. "इमं खाद इमं भुञ्ज, इमं हि सवने सय ।
लभामि सच्चमेवेतं, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
८१. "सच्चत्थं पूजितो होमि, यसो अच्चुग्गतो मम ।
महापक्खो सदा होमि, अभेज्जपरिसो सदा ।
आतीनं उत्तमो होमि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
८२. "सीतं उण्हं न जानामि, परिळाहो न विज्जति ।
अथो चेतसिकं दुक्खं, हृदये मे न विज्जति ॥
८३. "सुवण्णवण्णो हूत्वान, संसरामि भवाभवे ।
वेवण्णियं न जानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
८४. "देवलोका चवित्वान, सुक्कमूलेन चोदितो ।
सावत्थियं पुरे जातो, महासालेसु अङ्गुके ॥
८५. "पञ्च कामगुणे हित्वा, पव्वजि अनगारियं ।
जातिया सत्तवस्सोहं, अरहत्तमपापुणि ॥
८६. "उपसम्पादयी बुद्धो, गुणमञ्जाय चक्खुमा ।
तरुणो पूजनीयोहं, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
८७. "दिट्ठचक्खु विसुद्धं मे, समाधिकुसलो अहं ।
अभिञ्जापारमिप्पत्तो, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
८८. "पटिसम्भिदा अनुप्पत्तो, इट्ठिपादेसु कोविदो ।
धम्मेषु पारमिप्पत्तो, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
८९. "तिसकप्पसहस्समिह, यं बुद्धमभिपूजयि ।
दुग्गाति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
९०. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
९१. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

६२. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं आयस्मा उत्तरो धेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

७. अपरउत्तरत्येरअपदानं

६३. “निव्वुते लोकनाथमिह, सिद्धत्ये लोकनायके ।

मम ज्ञाती समानेत्वा, धातुपूजं अकासहं ॥

5 ४५६ ॥

६४. “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, यं धातुमभिपूजयि ।

दुग्गति नाभिजानामि, धातुपूजायिदं फलं ॥

६५. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥

B. 177

६६. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

६७. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

10

इत्थं सुदं आयस्मा अपरउत्तरत्येरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

८. भट्टजित्येरअपदानं

६८. “ओगय्हं यं पोक्खरणि, नानाकुञ्जरसेवितं ।

उद्धरामि भिसं तत्थ, घासहेतु अहं तदा ॥

६९. “भगवा तमिह समये, पदुमुत्तरसब्बयो ।

15

रत्तम्बरधरो बुद्धो, गच्छते अनिलञ्जसे ॥

१००. “धुनन्तो पंसुकूलाति, सद्दं अस्सोसहं तदा ।

उद्धं निज्झायमानोहं, अहसं लोकनायकं ॥

१०१. “तत्थेव ठितको सन्तो, आयारिचि लोकनायकं ।

मधुं भिसेहि सहितं, खीरं सप्पि मुळालिकं ॥

20

१०२. “पटिग्गहानु मे बुद्धो, अनुकम्पाय चक्खुमा ।

ततो कारुणिको सत्था, ओरोहित्वा महायसो ॥

१०३. “पटिग्गहि मम भिक्खं, अनुकम्पाय चक्खुमा ।

पटिग्गहेत्वा सम्बुद्धो, अवा मे अनुमोदन्नं ॥

१०४. 'मुखी होतु महापुञ्ज, गति तुय्हं समिञ्जतु ।
इमिना भिसदानेन, लभस्सु विपुलं सुखं' ॥

१०५. "इदं वत्तवान् सम्बुद्धो, जलजुत्तमनामको ।
भिवक्खमादाय सम्बुद्धो, आकासेनागमा जिने ॥

5 १०६. "ततो भिसं गहेत्तवान्, अगच्छि मम अस्समं ।
भिसं गवखे लगेत्तवान्, मम दानं अनुस्सरि ॥

B. 178 १०७. "महावातो उट्ठित्वा, सञ्चालेसि वनं तदा ।
आकासो अभिनादित्थ, असनी च फली तदा ॥

१०८. "ततो मे असनीपातो, मत्थके निपती तदा ।
10 सोहं निसिन्नको सन्तो, तत्थ कालङ्कतो अहं ॥

१०९. "पुञ्जकम्मेन सञ्जुत्तो, तुसितं उपपज्जहं ।
कळेवरं मे पतितं, देवलोके रमामहं ॥

११०. "छलसीतिसहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
सायं पातं उपट्ठन्ति, भिसदानस्सिदं फलं ॥

15 १११. "मनुस्सयोनिमागन्त्वा, सुखितो होमहं तदा ।
भोगे मे ऊनता नत्थि, भिसदानस्सिदं फलं ॥

११२. "अनुकम्पितको तेन, देवदेवेन तादिना ।
सञ्वासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनम्भवो ॥

20 ११३. "सतसहस्सितो कप्पे, यं भिसं अददि तदा ।
दुग्धाति नाभिजानामि, भिसदानस्सिदं फलं ॥

११४. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवा ॥

११५. "स्वागतं वत्त मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

११६. "पटिगम्भिदा चत्तस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आयस्मा भद्दजित्थेरो इमा गाथायो
25 अभासित्था ति ।

६. सिवकत्थेरअपदानं

११७. "एसनाय चरन्तस्स, विपस्सिस्स महेसिनो ।
रित्तकं पत्तं दिस्वान, कुम्मासं पूरयि अहं ॥

११८. “एकनवुतितो कप्पे, यं भिक्खमददि तदा ।

दुग्गतिं नाभिजानामि, कुम्मासस्स इदं फलं ॥

११९. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥

१२०. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

B. 179

१२१. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

5

इत्थं सुदं आयस्मा सिवकत्थेरो इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

१०. उपवान्त्येरअपदानं

१२२. “पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्माम् पारगू ।

जलित्वा अग्निक्खन्धो व, सम्बुद्धो परिनिव्वुतो ॥

१२३. “महाजना समागम्म, पूजयित्वा तथागतं ।

10

चित्तं कत्वान सुगतं, सरीरं अभिरोपयुं ॥

१२४. “सरीरकिच्चं कत्वान, धातुं तत्थ समानयुं ।

सदेवमनुस्सा सब्बे, बुद्धयूपं अकंसु ते ॥

१२५. “पठमा कञ्चनमया, दुतिया च मणिमया ।

ततिया रूपियमया, चतुत्थी फलिकामया ॥

15

१२६. “तत्थ पञ्चमिका चेव, लोहितङ्कमया अहु ।

छट्ठा मसारगल्लस्स, सब्बं रतनमयूपरि ॥

१२७. “जङ्घा मणिमया आसि, वेदिका रतनामया ।

सब्बसोण्णनयो थूपो, उद्धं योजनमुग्गतो ॥

१२८. “देवा तत्थ समागन्त्वा, एकतो मन्तयुं तदा ।

20

‘मयं पि थूपं कस्साम, लोकनाथस्स तादिनो ॥

१२९. ‘धातु आवेणिका नत्थि, सरीरं एकपिण्डितं ।

इमम्हि बुद्धयूपम्हि, कस्साम कञ्चुकं मयं’ ॥

१३०. “देवा सत्तहि रत्तेहि, अञ्जं वड्डेसुं योजनं ।

थूपो द्वियोजनुब्बेधो, तिमिरं व्यपहन्ति सो ॥

25

१३१. "नागा तत्थ समागन्त्वा, एकतो मन्तयुं तदा ।
'मनुस्सा चेव देवा च, बुद्धथूपं अकंसु ते ॥

१३२. 'मा नो पमत्ता अस्सुम्ह, अप्पमत्ता सदेवका ।
मयं पि थूपं कस्साम, लोकनाथस्स तादिनो' ॥

१३३. "इन्दनीलं महानीलं, अथो जोतिरसं मणि ।
एकतो सन्निपातेत्वा, बुद्धथूपं अञ्जादयुं ॥

१३४. "सब्बं मणिमयं आसि, यावता बुद्धचेतियं ।
तियोजनसमुब्बेधं, आलोककरणं तदा ॥

१३५. "गरुळा च समागन्त्वा, एकतो मन्तयुं तदा ।
'मनुस्सा देवनागा च, बुद्धपूजं अकंसु ते ॥

१३६. 'मा नो पमत्ता अस्सुम्ह, अप्पमत्ता सदेवका ।
मयं पि थूपं कस्साम, लोकनाथस्स तादिनो' ॥

१३७. "सब्बं मणिमयं थूपं, अकरं ते च कञ्चुकं ।
योजनं ते पि वड्डेसुं, आयतं बुद्धचेतियं ॥

१३८. "चतुयोजनमुब्बेधो, बुद्धथूपो विरोचति ।
ओभासेति दिसा सब्बा, सतरंसी व उग्गतो ॥

१३९. "कुम्भण्डा च समागन्त्वा, एकतो मन्तयुं तदा ।
'मनुस्सा चेव देवा च, नागा च गरुळा तथा ॥

१४०. 'पच्चेकं बुद्धसेट्ठस्स, अकंसु थूपमुत्तमं ।
मा नो पमत्ता अस्सुम्ह, अप्पमत्ता सदेवका ॥

१४१. 'मयं पि थूपं कस्साम, लोकनाथस्स तादिनो ।
रतनेहि द्वादेस्साम, आयतं बुद्धचेतियं' ॥

१४२. "योजनं ते पि वड्डेसुं, आयतं बुद्धचेतियं ।
पञ्चयोजनमुब्बेधो, थूपो ओभासते तदा ॥

१४३. "यत्तखा तत्थ समागन्त्वा, एकतो मन्तयुं तदा ।
'मनुस्सा देवनागा च, गरुळा च कुम्भण्डका ॥

१४४. 'पच्चेकं बुद्धसेट्ठस्स, अकंसु थूपमुत्तमं ।
मा नो पमत्ता अस्सुम्ह, अप्पमत्ता सदेवका ॥

१४५. 'मयं पि थूपं कस्साम, लोकनाथस्स तादिनो ।
फलिका छादयिस्साम, आयतं बुद्धचेत्तियं ॥
१४६. "योजनं ते पि वड्डेसुं, आयतं बुद्धचेत्तियं ।
छयोजनिकमुब्बेधो, थूपो ओभासते तदा ॥
१४७. "गन्धव्वा च समागत्वा, एकतो मन्तयुं तदा ।
'मनुजा देवता नागा, कुम्भण्डा गरुडा' तथा ॥
१४८. 'सव्वे अकंसु बुद्धथूपं, मयमेत्थ अकारका ।
मयं पि थूपं कस्साम, लोकनाथस्स तादिनो ॥
१४९. "वेदियो सत्त कत्वान, धजं छत्तं अकंसु ते ।
सव्वसोष्णमयं थूपं, गन्धव्वा कारयुं तदा ॥
१५०. "सत्तयोजनमुब्बेधो, थूपो ओभासते तदा ।
रत्तिन्दिवा न जायन्ति, आलोको होति सव्वदा ॥
१५१. "अभिभोन्ति न तस्साभा, चन्दसूरा सतारका ।
समन्ता योजनसते, पदीपो पि न पज्जलि ॥
१५२. "तेन कालेन ये केचि, थूपं पूजेन्ति मानुसा ।
न ते थूपं आरुहन्ति, अम्वरे उक्खिपन्ति ते ॥
१५३. "देवेहि ठपितो यवेस्सो, अभिसम्मत्तनामको ।
धजं वा पुप्फदामं वा, अभिरोपेति उत्तरि ॥
१५४. "न ते पस्सन्ति तं यवखं, दामं पस्सन्ति गच्छतो ।
एवं पस्सित्वा गच्छन्ता, सव्वे गच्छन्ति सुग्गति ॥
१५५. "विरुद्धा ये पावचने, पसन्ना ये च सासने ।
पाटिहीरं दट्ठुकामा, थूपं पूजेन्ति मानुसा ॥
१५६. "नगरे हंसवतिया, अहोसि भत्तको तदा ।
आमोदितं जनं दिस्वा, एवं चिन्तेसहं तदा ॥
१५७. 'उल्लारो भगवा नेसो, यस्स धातुघरे दिसं ।
इमा च जनता तुट्ठा, कारं कुब्बं न तप्परे ॥
१५८. 'अहं पि कारं कस्सानि, लोकनाथस्स तादिनो ।
तस्स धम्मेषु दायादो, भविस्सामि अनागते' ॥

30

35

20

25

१५६. "सुधोतं रजकेनाहं, उत्तरेय्यं पटं मम ।
वेळगो आलंगेतवान, धजं उन्निखपिमम्बरे ॥

१६०. "अभिसम्मतको गव्ह, अम्बरे हामि मे धजं ।
वातेरितं धजं दिस्वा, भिय्यो हासं जनेसहं ॥

१६१. "तत्थ चित्तं पसादेत्वा, समणं उपसङ्कमि ।
तं भिन्खुं अभिनादेत्वा, विपाकं पुच्छहं धजे ॥

१६२. "सो मे कथेसि आनन्दी, पीतिसञ्जननं मम ।
'तस्स धजस्स विपाकं, अनुभोस्ससि सव्वदा ॥

१६३. 'हत्थिअस्सरथापत्ती, सेना च चतुरङ्गिनी ।
परिवारेस्सन्ति तं निच्चं, धजदानस्सिदं फलं ॥

१६४. 'गट्ठितुरियसहस्सानि, भेरियो समलङ्कता ।
परिवारेस्सन्ति तं निच्चं, धजदानस्सिदं फलं ॥

१६५. 'छळसीतिसहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
विचित्तवत्थाभरणा, ग्रामुक्कमणिकुण्डला ॥

१६६. 'आळारपम्हा हमुला, सुसञ्जा' तनुमज्जिमा ।
परिवारेस्सन्ति तं निच्चं, धजदानस्सिदं फलं ॥

१६७. 'तिसकप्पसहस्सानि, देवलोके रमिस्समि ।
असीतिक्खत्तुं देविन्दो, देवरज्जं करिस्सति ॥

१६८. 'सहस्सक्खत्तुं राजा च, चक्कवत्ती भविस्सति ।
पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असह्खियं ॥

१६९. 'कप्पसतसहस्समिह, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

१७०. 'देवलोका चवित्तवान, सुक्कमूलेन चोदितो ।
पुञ्जकम्मेन सञ्जुत्तो, ब्रह्मवन्धु भविस्ससि ॥

B. 183 25 १७१. 'असीतिकोटि छड्ढेत्वा, दासे कम्मकरे बहू ।
गोतमस्स भगवतो, सासने पब्बजिस्ससि ॥

१७२. 'आराधयित्वा सम्बुद्धं, गोतमं सक्कपुङ्गवं ।
उपवानो ति नामेन, हेस्ससि सत्थु सावको ॥

१७३. "सतसहस्से कतं कम्मं, फलं दस्सेसि मे इध ।
मुमुत्तो सरवेगो व, किलेसे^१ ज्ञापयि^२ मम ॥

१७४. "चक्कवत्तिस्स सन्तस्स, चातुदीपिस्सरस्स मे ।
तीणि योजनानि सामन्ता, उस्सीयन्ति धजा सदा ॥

१७५. "सतसहस्सितो कप्पे, यं कम्ममकरि तदा । 5
दुग्गतिं नाभिजानामि, धजदानस्सिदं फलं ॥

१७६. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥

१७७. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

१७८. "पटिसम्भदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं आधस्मा उपवानत्थेरो इमा गाथायो 10
अभासित्था ति ।

११. रट्टपालत्थेरअपदानं

१७९. "पदुमुत्तरस्स भगवतो, लोकजेट्टस्स तादिनो ।
वरणागो मया दिन्नो, ईसादन्तो उरूब्भवा ॥

१८०. "सेतच्छतोपसोभितो, सकप्पनो^३ सहत्थिपो । 15
अग्धापेत्वान तं सब्बं, सङ्घारामं अकारयि ॥

१८१. "चतुपञ्चाससहस्सानि, पासादे कारयि अहं ।
महोघदानं^३ करित्वान, निव्यादेसि महेसिनो ॥

१८२. "अनुमोदि महावीरो, सयम्भू अग्गपुग्गलो । B. 184
सब्बे जने हासयन्तो, देसेसि अमतं पदं ॥

१८३. "तं मे बुद्धो वियाकासि, जलजुत्तमनामको । 20
भिक्षुसङ्घे निसीदित्वा, इमा गाथा अभासथ ॥

१८४. "चतुपञ्चाससहस्सानि, पासादे कारयी अयं ।
कथयिस्सामि विपाकं, सुणाथ मम भासतो ॥

१८५. "अट्टारससहस्सानि, कूटागारा भविस्सरे । 25
व्यम्हूत्तमहि निव्वत्ता, सब्बसोणमथा च ते ॥

१८६. 'पञ्चासकत्तुं देविन्दो, देवरज्जं करिस्सति ।
अट्ठपञ्चासकत्तुं च, चक्कवत्ती भविस्सति ॥
१८७. 'कप्पसतसहस्सम्हि, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- ३ १८८. 'देवलोका चवित्वान, सुक्कमूलेन चोदितो ।
अट्ठे कुले महाभोगे, निव्वत्तिस्सति तावदे ॥
१८९. 'सो पच्छा पव्वजित्वान, सुक्कमूलेन चोदितो ।
रट्ठपालो ति नामेन, हेस्सति सत्थु सावको ॥
१९०. 'पधानपहितत्तो सो, उपसन्तो निरूपधि ।
१० सव्वासवे परिञ्जाय, निव्वायिस्सतिनासवो' ॥
१९१. "उट्ठाय अभिनिक्खम्म, जहिता भोगसम्पदा ।
खेळपिण्डेव भोगम्हि, पेमं मय्हं न विज्जति ॥
१९२. "विरियं मे धुरधोरय्हं, योगक्खेमाधिवाहनं ।
धारेमि अन्तिमं देहं, सम्मासम्बुद्धसासने ॥
- १५ १९३. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥
१९४. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
१९५. "पटिसम्भदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- इत्थं सुदं आयस्सा रट्ठपालो थेरो इमा गाथायो अभसित्था ति ।
यसवगो छपञ्जासमो ।

तस्सुदानं

- यसो नदीकस्सपो च, गयाकिमिलवज्जनो ।
२० दुवे उत्तरा भद्दी, सिवको उपवाहनो ।
रट्ठपालो एकसत्तं, गाथानं पञ्चनवुत्ति ॥
- शेरापदानं समत्तं ।
एतावता बुद्धापदानं च पञ्चेकापदानं च शेरापदानं च समत्तानि ।

सुत्तपिटके खुद्दकनिकाये
थेरीअपदानं

थेरीअपदानपालि

१. सुमेधावग्गो

१. सुमेधाथेरीअपदानं^१

अथ थेरिकापदानानि सुणाथ—

B. 187

१. “भगवति कोणागमने, सङ्घाराममिह नवनिवेसनमिह^२ ।
सखियो तिस्सो^३ जनियो, विहारदानं अदासिमिह^४ ॥
२. “दसक्खत्तुं सतक्खत्तुं, दससतक्खत्तुं सतानं^५ च सतक्खत्तुं ।
देवेसु उपपज्जिमिह, को वादो मानुसे भवे ॥
३. “देवे^६ महिद्धिका अहुमिह^७, मानुसकमिह को वादो ।
सत्तरतनमहेसी^८, इत्थिरतनं अहं भवि^९ ॥
४. “इध” सञ्चितकुसला”, सुसमिद्धकुलप्पजा ।
धनञ्जानी च खेमा च, अहं पि च तयो जना ॥
५. “आरामं सुकतं कत्वा, सब्बावयवमण्डितं ।
बुद्धणमुखसङ्घस्स, निव्यादेत्वा समोदिता” ॥
६. “यत्थ यत्थूपपज्जामि, तस्स कम्मस्स वाहसा ।
देवेसु अगतं पत्ता, मनुस्सेसु तथेव च ॥

10

B. 188

१. सुमेधापदानं — सी०; पठमं सुमेधाथेरियापदानं — स्या० । २. निवेसमिह — स्या० । ३. तीणि — रो० । ४. अदमिहे — स्या० । ५. — ५. सतानि च सतक्खत्तुं — सी० । ६. देवेसु — सी०, स्या० । ७. हुत्वा — स्या० । ८. सत्तरतनस्स महेसी — सी०, रो० । ९. अस्मि — सी० । १०-१०. यत्थ सञ्चितं कुसलं — स्या० । ११. समोदिता — स्या० ।

७. "इमस्मिधेव कप्पम्हि, ब्रह्मवन्धु महायसो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन^१, उप्पज्जि वदतं वरो ॥
८. "उपट्ठाको महेसिस्स, तदा आसि नरिस्सरो ।
कासिराजा विक्की नाम, वाराणसिपुरुत्तमे ॥
९. "तस्सासुं सत्त धीतरो, राजकञ्जा सुखेधिता^२ ।
बुद्धोपट्ठाननिरता, ब्रह्मचरियं चरिमु ता ॥
१०. "तासं सहायिका हुत्वा, सीलेसु सुसमाहिता ।
दत्त्वा दानानि सक्कच्चं, अगारेव वतं^३ चरि ॥
११. "तेन कम्मेन सुकत्तेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसूपगा अहं ॥
१२. "ततो चुता याममगं^४, ततोहं तुसितं गता ।
ततो च निम्मानरति, वसवत्तिपुरं ततो^५ ॥
१३. "यत्थ यत्थूपपज्जामि, पुञ्जकम्मममोहिता^६ ।
तत्थ तत्थेव राजूनं, महेसित्तमकारयि ॥
१४. "ततो चुता मनुस्सत्ते, राजूनं चक्कवत्तिनं ।
मण्डलीनं च राजूनं, गहंसित्तमकारयि ॥
१५. "सम्पत्तिमनुभोत्वान, देवेसु मानुसेसु च ।
सव्वत्थ सुखिता हुत्वा, नेकजातीसु संसरि ॥
१६. "सो हेतु च सो पभवो, तम्मूलं^७ सासने खमं^८ ।
पठमं तं समोधानं, तं धम्मरताय निव्वानं^९ ॥
१७. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं, भवा सव्वे समूहता ।
नागीव बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवा ॥
१८. "स्वागतं वत मे आसि, मम बुद्धस्स^{१०} सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥

१. नामेन - सी०, स्या० । २. सुखे धिता - स्या० । ३. वतं - स्या० ।
४. यामावगं - स्या० । ५. यता - स्या० । ६. पुञ्जकम्मममोहिता - सी०, स्या० ।
७-८. तम्मूलं सा च सासने खन्ति - सी०, रो० । ९. निव्वतं - स्या० । १०. बुद्धोपट्ठस्स -
सी०, स्या० ।

१६. "पटिसम्भदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्टिमे ।
छल्लभिञ्जा सच्चिकता, कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
इत्थं सुदं सुमेधा^१ भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

२. मेखलादायिकाथेरीअपदानं^२

२०. "सिद्धत्थस्स भगवतो, थूपकारापिका^३ अहुं^४ ।
मेखलिका मया दिन्ना, नवकम्माय^५ सत्थुनो ॥ 5
२१. "निट्ठिते च महाथूपे, मेखलं पुनदासहं ।
लोकनाथस्स मुनिनो, पसन्ना सेहि पाणिभि ॥
२२. "चतुन्नवुत्तितो कण्णे, यं^६ मेखलमदं^७ तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, थूपकारस्सिदं फलं ॥
२३. "किलेसा आपिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवा ॥ 10
२४. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
२५. "पटिसम्भदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
इत्थं सुदं मेखलादायिका भिक्खुनी इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

३. मण्डपदायिकाथेरीअपदानं

२६. "कोणागमनबुद्धस्स, मण्डपो कारितो मया ।
धुव^८ तिचीवरंदासि^९, बुद्धस्स लोकबन्धुनो ॥ 15
२७. "यं यं जनपदं यामि, निगमं राजधानियो ।
सव्वत्थ पूजितो^{१०} होमि, पुञ्जकम्मस्सिदं फलं ॥
२८. "किलेसा आपिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवा ॥
२९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥ 20 B. 190
३०. "पटिसम्भदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
इत्थं सुदं मण्डपदायिका भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१. आयस्मा सुमेधा - स्या०; एवमुपरि पि । २. मेखलादायिकाअपदानं - म०;
मेखलादायिकाथेरिया ० - स्या० । ३-३. थूपकारमकासहं - स्या० । ४. नवकम्माय -
स्या० । ५-५. मेखलं अददि - स्या० । ६-६. थूपञ्च पवरमदं - स्या०; धुवञ्च
चीवरं अदं - रो० । ७. पूजिता - सी०, स्या० ।

४. सङ्कमनत्थाथेरीअपदानं

३१. "विपस्सिस्स भगवतो, लोकजेट्टस्स तादिनो ।
रथियं पटिपन्नस्स, तारयन्तस्स पाणिनो ॥
३२. "धरतो निक्खमित्वान, अवकुञ्जा निपज्जहं ।
अनुकम्पको लोकनाथो, सिरसि^१ अक्कमी मम^२ ॥
३३. "अक्कमित्वान सिरसि, अगमा लोकनायको ।
तेन चित्तप्पसादेन, तूंसितं अगमासहं^३ ॥
३४. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवा ॥
३५. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
३६. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- १० इत्थं सुदं सङ्कमनत्था^४ भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

५. नळमालिकाथेरीअपदानं

३७. "चन्दभागानदीतीरे, अहोसि किन्नरी तदा ।
अद्दसं विरजं बुद्धं, सयम्भुं अपराजितं ॥
३८. "पसन्नचित्ता सुमना, वेदजाता कतञ्जली ।
नळमालं गहेत्वान, सयम्भुं अभिपूजयि ॥
३९. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि^५ च ।
जहित्वा किन्नरीदेहं^६, अगच्छि त्तिदसं गतिं^७ ॥
४०. "छत्तिसदेवराजून, महेसित्तमकारयि ।
दसन्नं चत्तकवत्तीनं, महेसित्तमकारयि ।
संवेजेत्वान^८ मे चित्तं^९, पद्वज्जि अनगारियं ॥
४१. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं, भवा सद्धे समूहता ।
सव्यामवपरित्तिस्वीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

१. नळकमनत्थाथेरिया ० - स्वा० । २. कोण्डञ्जस्स - स्वा०, रो० ।
३. लोकजेट्टो - स्वा० । ४. सोमन्ते - सी० । ५. तदा - स्वा०, रो० ।
६. उपपज्जहं - सी० । ७. सङ्कमनत्था - स्वा० । ८-९. सी० पोत्यके नत्थि ।
१०. गणं - स्वा०, रो० । १०-१०. संवेजयित्वा मे चित्तं - सी०; वेदयित्वान कुसलं - स्वा०;
संवेदयित्वा कुसलं - रो० ।

४२. "चतुन्नवतितो कप्पे, यं पुष्पमभिपूजयि ।
दुग्गातिं नाभिजानामि, पुष्पपूजायिदं^१ फलं ॥
४३. "किल्लेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवा ॥
४४. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
४५. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥ 5
- इत्थं गुदं नल्लभाजिका थेरी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

६. एकपिण्डपातदायिकाथेरीअपदानं

४६. "नगरे बन्धुमनिया, बन्धुभा नाम खत्तियो ।
तस्स^२ रञ्जो अहुं^३ भरिया, एकज्जं^४ चारयामहं^५ ॥
४७. "रहोगता निसीदित्वा, एवं चिन्तेसहं नदा ।
आदाय गमनीयं हि, कुसलं नत्थि मे कतं ॥ 10
४८. 'महाभित्तापं कटुकं, घोररूपं सुदारुणं ।
निरयं नून गच्छामि, एत्थ मे नत्थि संसयो' ॥
४९. "राजानं उपसङ्कुम्भ", इदं वचनमब्रवी !
'एकं मे समणं देहि, भोजयिस्सामि खत्तिय' ॥
५०. "अदासि मे महाराजा, समणं भावितिन्द्रियं । 15
तस्स पत्तं गहेत्वान, परमन्नेन पूरयि^६ ॥
५१. "पूरयित्वा^७ परमन्नं, गन्धालेपं अकासहं ।
जालेन पिदहित्वान^८, वत्थयुगेन^९ छादयि ॥ B. 192
५२. "आरम्मणं मम^{१०} एतं, सरामि यावजीविहं^{११} ।
तत्थ चित्तं पसादेत्वा, तावतिसमगच्छहं ॥ 20
५३. "तिसानं देवराजूनं, महेसित्तमकारयि ।
मनसा पत्थितं मय्हं, निव्वत्तति यथिच्छित्तं^{१२} ॥

१. बुद्धपूजायिदं - स्या० । २. यस्स - सी० । ३. अहुं - स्या० । ४-४. एकज्जं
वादयामहं - स्या०, रो० । ५. उपगन्त्वान - स्या० । ६. तप्पयि - स्या०, रो० ।
७. पूजयित्वा - स्या० । ८. सहस्सग्घनकेव - सी० । ९. पीतचोल्लेन - स्या०; महानेलेन
- रो० । १०. मम - सी०, स्या० । ११. यावजीवित - सी०, स्या० । १२. यथिच्छित्तं -
स्या०; यदिच्छित्तं - रो० ।

५४. "वीसानं चक्कवत्तीनं, महेसित्तमकारयि ।
ओचितत्ता^१ व हुत्वान, संसरामि भवेस्वहं^२ ॥
५५. "सब्बवन्धनमुत्ताहं, अपेता मे उपादिका ।
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
५६. "एकनवुत्तितो कप्पे, यं दानमदादि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, पिण्डपातस्सिदं फलं ॥
५७. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवा ॥
५८. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
५९. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- १० इत्थं सुदं एकपिण्डपातदायिका भिक्खुनी इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

७. कटच्छुभिक्षादायिकाथेरीअपदानं

६०. "पिण्डचारं चरन्तस्स, तिस्सनामस्स सत्थुनो ।
कटच्छुभिक्षं पग्गह्, बुद्धसेट्ठस्स दासहं ॥
६१. "पटिग्गहेत्वा सम्बुद्धो, तिस्सो लोकगगायको ।
वीथिया सण्ठितो सत्था, अका मे अनुमोदनं ॥
६२. 'कटच्छुभिक्षं दत्तवान, तावतिसं गमिस्ससि ।
छत्तिसदेवराजूनं, महेसित्तं करिस्ससि ॥
६३. 'पञ्जासं चक्कवत्तीनं, महेसत्तं करिस्ससि ।
मनसा पत्थितं सब्बं, पटिलच्छसि सब्बदा ॥
६४. 'सम्पत्तिं अनुभोत्वान, पव्वजिस्ससिकिञ्चना ।
सब्बासवे परिञ्जाय, निब्बायिस्ससिनासवा' ॥
६५. "इदं वत्तवान सम्बुद्धो, तिस्सो लोकगगायको ।
नभं अब्भुग्गमी वीरो, हंसराजा व अम्बरे ॥
६६. "सुदिन्नं^३ मे दानवरं, सुयिट्ठा यागसम्पदा ।
कटच्छुभिक्षं दत्तवान, पत्ताहं अचलं पदं ॥

१. उपचितत्ता - स्या० । २. भवामवे - स्या० । ३-३. सुदिन्नमेव मे दानं - स्या० ।

६३. "द्वेनवुते इतो कप्पे, यं दानमददि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, भिक्खादानस्सिदं^१ फलं ॥
६८. "किलेसा ज्ञापिता मब्बं ... पे०... विहरामि अनासवा ॥
६९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
७०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥ 5

इत्थं मुदं कटच्छुभिक्खादायिका भिक्खुनी इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

८. सत्तुप्पलमालिकाथेरीअपदानं

७१. "नगरे अरुणवतिया, अरुणो^२ नाम खत्तियो ।
तस्स रज्जो अहं भरिया, वारितं^३ वारयामहं^४ ॥
७२. "सत्तमालं^५ गहेत्वान, उप्पला देवगन्धिका ।
निसज्ज पासादवरे, एवं चिन्तेसि तावदे ॥ 10
७३. "किं मे इमाहि मालाहि, सिरसारोपिताहि मे ।
वरं मे बुद्धसेट्ठस्स, आणम्हि अभिरोपितं^६ ॥ B. 194
७४. "सम्बुद्धं पटिमानेन्ती, द्वारासन्ने निसीदहं ।
यदा एहिति सम्बुद्धो, पूजयिस्सं महामुनिं^७ ॥ 15
७५. "ककुधो विलसन्तो व, मिगराजा व केसरी ।
भिक्खुसङ्घेन सहितो, आगच्छि वीधिया जिनो ॥
७६. "बुद्धस्स रंसि दिस्वान, हट्ठा संविग्गमानसा ।
द्वारं अवापुरित्वान^८, बुद्धसेट्ठमपूजयि ॥
७७. "सत्त उप्पलपुष्फानि, परिकिष्णानि^९ अम्बरे ।
छादिं^{१०} करोन्तो^{११} बुद्धस्स, मत्थके धारयन्ति ते ॥ 20
७८. "उदग्गचित्ता सुमना, वेदजाता कतञ्जली ।
तत्थ चित्तं पसादेत्वा, तावतिसमगच्छहं ॥

१. भिक्खदानस्सिदं - स्या० । २. अरुणवा - सी०, रो० । ३-३. वारितं वारयामहं - सी०; नगुलं पादयामहं - स्या०; न मालं पादयामहं - रो० । ४. सत्त माला - सी०, स्या० । ५. अपापुरित्वा - स्या० । ६. सुविदिक्खणानि - स्या०; पवत्थिक्खणानि - रो० । ७-७. छादिं करोन्तो - सी०; छादिं करोन्ता - स्या० ।

७६. "महानेलस्स छादनं, धारेन्ति मम मुद्धनि ।
दिब्बगन्धं पवायामि^१, सत्तुप्पलस्सिदं फलं ॥
८०. "कदाचि नीयमानाय, जातिसङ्घेन मे तदा ।
यावता परिसा मय्हं, महानेलं धरीयति ॥
८१. "सत्ततिदेवराजूनं, महेसित्तमकारयि ।
सव्वत्थ इस्सरा हुत्वा, संसरामि भवाभवे ॥
८२. "तेसट्ठिचक्कवत्तीनं, महेसित्तमकारयि ।
सव्वे ममनुवत्तन्ति, आदेव्यवचना अहं ॥
८३. "उप्पलस्सेव मे वण्णो, गन्धो चेव पवायति ।
दुब्बण्णिण्यं^२ न जानामि^३, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
८४. "इद्धिपादेसु कुसला, वोञ्जझभावना रता ।
अभिञ्जापारमिप्पत्ता, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
८५. "सतिपट्टानकुसला, समाधिञ्जानगोचरा ।
सम्मप्पधानमनुयुत्ता, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
८६. "विरियं मे धुरधोरय्हं, योगक्खेमाधिवाहनं ।
सव्वासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनव्वभो ॥
८७. "एकतिसे इतो कप्पे, यं पुप्फमभिपूजयि^४ ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं^५ फलं ॥
८८. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवा ॥
८९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
९०. "पटिसम्भवा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- इत्थं सुदं सत्तुप्पलमालिका भिक्खुनी इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

६. पञ्चदीपिकाधेरीअपदानं

९१. "नगरे हंसवतिया, चारिकी" आसहं तदा ।
आरामेन^६ च^७ आरामं, चरामि कुसलत्थिका ॥

१. पवायति - स्या० । २-३. दुग्गतिं नाभिजानामि - स्या०, रो० । ३. कम्ममकर्रि
तदा - सी० । ४. पुप्फदानस्सिदं - सी० । ५. चारिनी - स्या० । ६-७. आरामेनेव
- स्या० ।

६२. "काळपक्खमिह दिवसे, अहसं बोधिमुत्तमं ।
तत्थ चित्तं पसादेत्वा, बोधिमूले निसीदहं ॥
६३. "गरुचित्तं उपट्टेत्वा, सिरे कत्वान अञ्जलिं ।
सोमनस्सं पवेदेत्वा, एवं चिन्तेसि तावदे ॥
६४. 'यदि बुद्धो अमितगुणो, असमप्पटिपुग्गलो ।
दस्सेतु पाटिहीरं मे, बोधि ओभासतु अयं' ॥
६५. "सह आवज्जिते" मय्हं, बोधि पज्जलि तावदे ।
सब्बसोवणमया^१ आसि, दिसा सब्बा विरोचति^२ ॥
६६. "सत्तरत्तिन्दिवं" तत्थ, बोधिमूले निसीदहं ।
सत्तमे दिवसे पत्ते, दीपपूजं अकासहं ॥
६७. "आसनं परिवारेत्वा, पञ्च दीपानि पज्जलुं ।
याव उदेति सूरियो", दीपा मे पज्जलुं तदा ॥
६८. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसमगच्छहं ॥
६९. "तत्थ मे सुकतं व्यम्हं, पञ्चदीपा^३ ति वुच्चति ।
सट्ठियोजनमुव्वेधं^४, तिसयोजनवित्थत^५ ॥
१००. "असह्वियाणि^६ दीपानि, परिवारे जलन्ति मे ।
यावता देवभवनं, दीपालोकेन जोतति^७ ॥
१०१. "परम्ममुखा^८ निसीदित्वा", यदि इच्छामि पस्सितुं ।
उद्धं अधो च तिरियं, सब्बं पस्सामि चक्खुना ॥
१०२. "यावता अभिकह्वामि, दट्ठुं सुगतदुग्गते^९ ।
तत्थ आवरणं नत्थि, रुक्खेसु पव्वतेसु वा ॥
१०३. "असीतिदेवराजूनं, महेसित्तमकारयि ।
सतानं चक्कवत्तीनं, महेसित्तमकारयि ॥

5

10

B. 196

15

20

१. आवज्जना - सी० । २. सब्बसोवणमया - सी०; सब्बसोवणमया - स्या० ।
३. विरोचयि - सी० । ४. सत्तरत्तिन्दिवं - रो० । ५. सूरियो - सी०, स्या० ।
६. पञ्चदीपा - सी० । ७. सतयोजनमुव्वेधं - सी०, स्या०, रो० । ८. सट्ठियोजनवित्थतं - स्या०, रो० । ९. असह्वेयानि - स्या० । १०. जोतयि - सी० । ११-११. पुरत्थामि-
मुखा सन्ति - स्या०; पुरत्थामिमुखा धिता - रो० । १२. सुकतदुक्कटं - स्या०; सुकत-
दुक्कटे - रो० ।

१०४. “यं यं योनुपपज्जामि, देवतं अथ मानुसं ।
दीपसतसहस्सानि, परिवारे^१ जलन्ति मे^२ ॥

१०५. “देवल्लोका चवित्त्वान, उप्पज्जि मातुकुच्छियं ।
मातुकुच्छिगता^३ सन्ती^४, अक्खि मे न निमीलति ॥

5 १०६. “दीपसतसहस्सानि, पुञ्जकम्मसमङ्गिता^५ ।
जलन्ति^६ सूतिकागेहे^७, पञ्चदीपानिदं फलं ॥

१०७. “पच्छिमे भवे सम्पत्ते, मानसं विनिवत्तयि^८ ।
अजरामतं^९ सीतिभावं, निब्बानं फस्सयि^{१०} अहं ॥

10 १०८. “जातिया सत्तवस्साहं, अरहत्तमपापुणि ।
उपसम्पादयी बुद्धो, गुणमञ्जाय गोतमो ॥

१०९. “मण्डपे रुक्खमूले वा, पासादेसु गुहासु वा ।
मुञ्जागारे वसन्तिया^{११}, पञ्च दीपा जलन्ति मे ॥

B. 197 ११०. “दिब्बचक्खु विसुद्धं मे, समाधिकुसला अहं ।
अभिञ्जापारमिप्पत्ता, पञ्चदीपानिदं फलं ॥

15 १११. “सब्बवोसितवोसाना, कतकिच्चा अनासवा ।
पञ्चदीपा महावीर, पादे वन्दामि^{१२} चक्खुम ॥

११२. “सतसहस्सितो कप्पे, यं दीपमददि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, पञ्चदीपानिदं फलं ॥

११३. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवा ॥

20 ११४. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

११५. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं पञ्चदीपिका भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१०. उदकदायिकाथेरीअपदानं

११६. “नगरे बन्धुमतिया, अहोसि^१ उदहारिका^२ ।

उदहारेन जीवामि, तेन पोसेमि दारके ॥

१-१. परिवारेत्वा जलन्ति मे - सी० । २-२. मातुकुच्छिगतं सन्ति - सी०; मातुकुच्छि-
गतं सन्ति - स्या० । ३. पुञ्जकम्मसमङ्गितो - स्या० । ४-४. सूतिकागेहं जलन्ति - स्या० ।
५. विनिवत्तयि - सी० । ६. अजरामरं - सी०, स्या० । ७. पस्सयि - स्या० । ८. च
ज्ञायन्ते - सी०; पञ्जायन्ता - स्या०; च ज्ञायन्ता - री० । ९. वन्दति - सी० ।
१०-१०. आसि उदहारिका - स्या० ।

११७. "दिय्यधम्मो च मे नत्थि, पुञ्ञाक्खेत्ते अनुत्तरे ।
कोट्टकं उपसङ्कम्म, उदकं पट्टपेसहं ॥

११८. "तेन कम्मेन सुकतेन, तावतिसमगच्छहं ।
तत्थ मे सुकतं व्यम्हं, उदहारेण निम्मित्तं ॥

११९. "अच्छरानं सहस्सस्स, अहं हि पवरा तदा ।
दसट्टानेहि ता सव्वा, अभिभोमि सदा' अहं ॥

5

१२०. "पञ्ञासं देवराजूनं, महेसित्तमकारयि ।
वीसतिचक्कवत्तीनं, महेसित्तमकारयि ॥

१२१. "दुवे भवे संसरामि, देवत्ते अथ मानुसे ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, दकदानस्सिदं फलं ॥

10

१२२. "पव्वतग्गे दुमग्गे वा, अन्तलिक्खे च भूमियं ।
यदा उदकमिच्छामि, खिप्पं पटिलभामहं ॥

B. 198

१२३. "अवुट्ठिका दिसा नत्थि, सन्तत्ता^१ कुथिता पि च^२ ।
मम सङ्कप्पमञ्ञाय, महामेधो पवस्सति ॥

१२४. "कदाचि नीयमानाय, जातिसङ्घेन मे तदा ।
यदा इच्छामहं वस्सं, महामेधो अजायथ^३ ॥

15

१२५. "उण्हं वा परिळाहो वा, सरीरे मे न विज्जति ।
काये च मे रजो नत्थि, दकदानस्सिदं फलं ॥

१२६. "विसुद्धमनसा अज्ज, अपेतमनपापिका ।
सव्वासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

20

१२७. "एकनवुत्तितो कप्पे, यं दकं^४ अददि तदा^५ ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, दकदानस्सिदं फलं ॥

१२८. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवा ॥

१२९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

१३०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

25

इत्थं सुदं उदकदायिका भिक्खुनी इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

सुमेधावग्गो पठमो ।

१. तदा - स्या० । २-२. सन्तत्ता कुथिता न च - सी०, रो०; सन्तत्ता खुपिता हि मे - स्या० । ३. पवस्सति - सी० । ४-४. कम्ममकारि तदा - स्या० ।

तस्सुदानं

सुमेधा मेखलादायी, मण्डपं सङ्क्रमं ददा ।
 नळमाली^१ पिण्डददा, कटच्छु उप्पलप्पदा ॥
 दीपदा^२ दकदा चेव^३, गाथायो गणिता इह^४ ।
 एकगाथासतं चेव, तिसति^५ च तदुत्तरि^६ ॥

—:०:—

१. नळमालिनी—स्या० । २-२. दीपददकदार्यं च—स्या० । ३. विह—स्या० ।
 ४-५. तिसति च तदुत्तरि—सी०; सत्तरसं तत्तदुत्तरि—स्या०; सत्तादस तदुत्तरि—रो० ।

२. एकूपोसधिकवग्गो

१. एकूपोसथिकाथेरीअपदानं

१. "नगरे बन्धुमतिया, बन्धुमा नाम खत्तियो ।
दिवसे पुण्णमाय^१ सो, उपवसि उपोसथं ॥
२. "अहं तेन समयेन, कुम्भदासी अहं^२ तहि ।
दिस्वा सराजकं^३ सेनं, एवाहं चिन्तयि तदा ॥
३. 'राजा पि रज्जं छुट्टेत्वा, उपवसि उपोसथं ।
सफलं नून तं कम्मं, जनकायो पमोदितो' ॥
४. "योनि^४सो पच्चवेक्खित्वा, दुग्गच्चं^५ च दलित्वा^६ ।
मानसं सम्पहंसित्वा, उपवसि उपोसथं ॥
५. "अहं उपोसथं कत्वा, सम्मासम्बुद्धसासने ।
तेन कम्मेन सुकतेन, तावतिसमगच्छहं ॥
६. "तत्थ मे सुकतं व्यम्हं, उब्भयोजनमुग्गतं^७ ।
कूटागारवरूपेतं, महासनसुभूसितं^८ ॥
७. "अच्छरा सतसहस्सा, उपतिट्ठन्ति मं सदा ।
अञ्जे^९ देवे^{१०} अतिक्कम्म, अतिरोचामि सब्बदा ॥
८. "चतुसट्ठिदेवराजूनं, महेसित्तमकारयि ।
तेसट्ठिचक्कवत्तीनं, महेसित्तमकारयि ॥
९. "सुवण्णवण्णा हुत्वा^{११}न, भवेसु संसरामहं ।
सब्वत्थ पवरा होमि, उपोसथस्सिदं फलं ॥
१०. "हत्यियानं अस्सयानं, रथयानं च सीविकं^{१२} ।
लभामि सब्बमेवेतं^{१३}, उपोसथस्सिदं फलं ॥
११. "सोणमयं रुपिमयं, अथो पि फलिकामयं ।
लोहितङ्गमयं^{१४} चैव, सब्बं पटिलभामहं ॥

B. 199

5

10

15

20

१. पुण्णमायं - सी० । २. अहं - सी०; अहु - स्या० । ३. सराजिकं - सी०, स्या० ।
४. दुग्गति - स्या० । ५. दलित्वा - सी० । ६. उब्भ योजनमुग्गतं - सी०, स्या०, रो० ।
७. सयनासनभूसितं - सी० । ८-९. अञ्जादेव - स्या० । १०. केवलं - सी०, स्या०, रो० ।
११. सब्बमेतस्मि - सी०, स्या० । १२. लोहितङ्गमयं - सी०, स्या० ।

B. 200

१२. “कोसेय्यकम्बलियानि”, खोमकप्पासिकानि च ।
महग्धानि च वत्थानि, सब्बं पटिलभामहं ॥
१३. “अन्नं पानं खादनीयं, वत्थसेनासनानि च ।
सब्बमेतं पटिलभे, उपोसथस्सिदं फलं ॥
१४. “वरगन्धं च मालं च, चुण्णकं च विलेपनं ।
सब्बमेतं पटिलभे, उपोसथस्सिदं फलं ॥
१५. “कूटागारं च पासादं, मण्डपं हम्मियं गुहं ।
सब्बमेतं पटिलभे, उपोसथस्सिदं फलं ॥
१६. “जातिया सत्तवस्साहं, पव्वजि अनगारियं ।
अड्डमासे असम्पत्ते, अरहत्तमपापुणि ॥
१७. “किलेसा^१ ज्ञापिता मय्हं, भवा सब्बे समूहता^२ ।
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
१८. “एकनवुत्तितो कप्पे, यं कम्ममकरि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, उपोसथस्सिदं फलं ॥
१९. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवा ॥
२०. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
२१. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥
- इत्थं मुदं एकूपोसथिका भिक्खुनी इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

२. सल्लपुण्फिकाथेरीअपदानं^३

२२. “चन्दभागानदीतीरे, अहोसि किन्नरी तदा ।
अद्दसाहं देवदेवं, चङ्कमन्तं नरासभं ॥
२३. “ओचिन्तित्वान^४ सल्लं”, बुद्धसेट्ठस्सदासहं ।
उपसिङ्घि^५ महावीरो, सल्लं देवगन्धिकं ॥
२४. “पटिग्गहेत्वा सम्बुद्धो, विपस्सी लोकनायको ।
उपसिङ्घि महावीरो, पेक्खमानाय मे तदा ॥

१. कोसेय्यकम्बलकानि - स्या० । २-२. स्या० पोत्थके नत्थि । ३. सल्ल-
पुण्फिकापदानं - सी० । सल्लपुण्फिकाथेरियापदानं - स्या० । ४. अचन्तं - स्या० ।
५-५. आचिन्तित्वा सल्लपुण्फ - सी० । ६-६. उपसिङ्घ महावीर - सी० ।

२५. "अञ्जलिं पद्महेत्वान, वन्दित्वा द्विपदुत्तमं^१ ।
सकं चित्तं पसादेत्वा, ततो पञ्चतमारुहि ॥

२६. "एकनवुत्तितो कप्पे, यं पुष्पमददि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

२७. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवा ॥

२८. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

२९. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं सल्लपुष्पिका भिक्खुनी इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

३. मोदकदायिकाथेरीअपदानं

३०. "नगरे वन्धुमतिया, कुम्भदासी अहोसहं ।
मम भागं गहेत्वान, गच्छं उदकहारिका^२ ॥

३१. "पन्थमिह समणं दिस्वा, सन्तचित्तं समाहतं ।
पसन्नचित्ता सुमना, मोदके तीणिदासहं ॥

३२. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
एकनवुतिकप्पानि^३, विनिपातं नगच्छहं ॥

३३. "सम्पत्तिं^४ तं करित्वान, सब्बं अनुभवि अहं ।
मोदके तीणि दत्त्वान, पत्ताहं अचलं पदं ॥

३४. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवा ॥

३५. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

३६. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं मोदकदायिका भिक्खुनी इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

४. एकासनदायिकाथेरीअपदानं

३७. "नगरे हंसवतिथा, अहोसि वालिका^५ तदा ।
माता च मे पिता चैव, कम्मन्तं अगमं सु ते ॥

१. द्विपदुत्तमं - मी०, स्प०, रो० । २. उदकहारिका - मी०; उदकहारिके - स्प० ।

३. एकनवुतिकप्पानि - स्प० । ४-४. सम्पत्तिं तं - मी०; सम्पत्तिञ्च - स्प० । ५. वालिका - स्प०, रो० ।

३८. "मज्झन्हिकम्हि^१ सूरिये, अद्दसं समणं अहं ।
वीथिया^२ अनुगच्छन्तं, आसनं पञ्जपेसहं ॥
३९. "गोनकाविकतिकाहि^३, पञ्जपेत्वा^४ ममासनं ।
पसन्नचित्ता सुमना, इदं^५ वचनमब्रवी ॥
४०. 'सन्तत्ता कुथिता^६ भूमि, सूरौ मज्झन्हिके ठितो ।
मालुता च न वायन्ति, कालो चेवेत्थ^७ मेहिति^८ ॥
४१. 'पञ्जत्तमासनमिदं, तवत्थाय महामुनि ।
अनुकम्पं उपादाय, निसीद मम आसने' ॥
४२. "निसीदि तत्थ समणो, सुदन्तो सुद्धमानसो ।
तस्स पत्तं गहेत्वान, यथारब्धं अदासहं ॥
४३. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिघीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तार्वतिसमगच्छहं ॥
४४. "तत्थ मे सुकतं व्यम्हं, आसनेन मुनिम्मितं^९ ।
सट्ठियोजनमुब्बेधं, तिसयोजनवित्थितं ॥
४५. "सोण्णमया मणिमया, अथो पि फलिकामया ।
लोहितङ्गमया चेव, पल्लङ्का विविधा मम ॥
४६. "तूलिका^{१०} विकतिकाहि^{११}, कट्टिस्स चित्तकाहि च ।
उद्दएकन्तलोमी^{१२} च^{१३}, पल्लङ्का मे सुसण्ठिता^{१४} ॥
४७. "यदा इच्छामि गमनं, हासखिडुसमण्णित^{१५} ।
सह पल्लङ्कसेट्ठेन, गच्छामि मम पत्थितं ॥
४८. "असीतिदेवराजूनं, महेसित्तमकारयि ।
सत्तचित्तवक्कवत्तीनं, महेसित्तमकारयि ॥
४९. "भवाभवे संसरन्ती, महाभोगं लभामहं ।
भोगे मे ऊनता नत्थि, एकासनस्सिदं^{१६} फलं^{१७} ॥

१. मज्झन्तिकम्हि - सी०, स्या० । २. वीथियं - सी० । ३. गोनकचित्तकादीहि - सी०, स्या० । ४-४. पञ्जपेत्वाहमासनं - सी०; पञ्जपेत्वाहमासनं - स्या० । ५. इदं - स्या० । ६. कुथिता - स्या० । ७-७. चेत्थ उपट्ठितो - सी०; चेत्थ मेहिति - स्या०; चेत्थ एति तं - रो० । ८. मुनिम्मितं - स्या० । ९-९. विकतीहि च - स्या० । १०-१०. उद्दएकन्तलोमीहि - सी०; उद्दएकन्तलोमि च - स्या० । ११. सुसण्ठिता - सी० । १२. हासखिडुसमण्णितं - सी० । १३-१३. एकासनफलं इदं - सी०, स्या०, रो० । एवमुपरि पि ।

५०. "दुवे भवे संसरामि, देवत्ते अथ मानुसे ।
अञ्जे भवे न जानामि, एकासनस्सिदं फलं ॥
५१. "दुवे कुले पजायामि, खत्तिये चापि ब्राह्मणे ।
उच्चाकुलीना^१ सब्बत्थ, एकासनस्सिदं फलं ॥
५२. "दोमनस्सं न जानामि, चित्तसन्तापनं मम ।
देवणियं न जानामि, एकासनस्सिदं फलं ॥ 5
५३. "धातियो मं उपट्ठन्ति, खुज्जा चेलापिका^२ बहू ।
अङ्गेन^३ अङ्गं^४ गच्छामि, एकासनस्सिदं फलं ॥
५४. "अञ्जा न्हापेन्ति भोजेन्ति, अञ्जा रमेन्ति मं सदा ।
अञ्जा गन्धं विलिम्पन्ति, एकासनस्सिदं फलं^५ ॥ 10
५५. "मण्डपे रुक्खमूले वा, मुञ्जागारे वसन्तिया ।
मम सङ्कप्पमञ्जाय, पल्लङ्को उपतिट्ठति ॥
५६. "अयं पच्छिमको मय्हं, चरिमो वत्तते भवो ।
अज्जा पि रज्जं छुट्ठेत्वा, पव्वजि अनगारियं ॥
५७. "सतसहस्सितो कप्पे, यं दानमर्ददि तदा ।
दुग्गति नाभिजानामि, एकासनस्सिदं फलं ॥ 15
५८. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवा ॥
५९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
६०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं एकासनदायिका भिक्खुनी इमा गाथायो 20
अभासित्था ति ।

५. पञ्चदीपदायिकाथेरीअपदानं

६१. "नगरे हंसवतिया, चारिकी" आसहं तदा ।
आरामेन^१ च आरामं^२, चरामि कुसलत्थिका ॥

B. 204

१. उच्चाकुलिका - स्या०, रो० । २. चेलापिका - सी०; चेलावका - स्या०;
चेलाविका - रो० । ३-४. अङ्गेन अङ्गं - स्या० ।

४-४. अञ्जा ममेव न्हापेन्ति, अञ्जा भोजेन्ति भोजनं ।

अञ्जा मं धलङ्करोन्ति, अञ्जा रमेन्ति मं सदा ॥ - स्या० ।

५. चारिका - सी०, स्या० । ६-६. आरामेन विहारेण - स्या०, रो० ।

६२. "कालपक्वमिह दिवसे, अद्दसं बोधिमुत्तमं ।
तत्थ चित्तं पसादेत्वा, बोधिमूले निसीदहं ॥
६३. "गरुचित्तं उपहेत्वा, सिरे कत्वान अञ्जलि ।
सोमनस्सं पवेदेत्वा, एवं चिन्तेसि तावदे ॥
६४. 'यदि बुद्धो अमितगुणो, असमण्डपिण्णालो ।
दस्सेतु पाटिहीरं मे, बोधि ओभासतु अयं' ॥
६५. "सह आवज्जिते मय्हं, बोधि पज्जलि तावदे ।
सव्वसोण्णमया आसि, दिसा सव्वा विरोचति ॥
६६. "सित्तरत्तिन्दिवं तत्थ, बोधिमूले निसीदहं ।
सत्तमे दिवसे पत्ते, दीपपूजं अकासहं ॥
६७. "आसनं परिवारेत्वा, पञ्च दीपानि पज्जलुं^१ ।
याव उदेति सूरियो, दीपा मे पज्जलुं तदा ॥
६८. "तेन कम्मेन मुक्तेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तार्वतिसमगच्छहं ॥
६९. "तत्थ मे मुकतं व्यम्हं, पञ्चदीपा ति वुच्चति ।
सट्ठियोजनमुब्बेधं, तिसयोजनवित्थतं ॥
७०. "असङ्खियाणि दीपानि, परिवारे जलिसु मे ।
यावता देवभवनं, दीपालोकेन जोतति ॥
७१. "परम्मुखा^२ निसीदित्वा, यदि इच्छामि पस्सितुं ।
उद्धं अधो च तिरियं, सव्वं पस्सामि चक्खुना ॥
७२. "यावता अभिकङ्खामि, दट्ठुं सुगतदुग्गते^३ ।
तत्थ आवरणं नत्थि, रुक्खेसु पव्वतेसु वा ॥
७३. "असीतिदेवराजूनं, महेसित्तमकारयि ।
सतानं चक्कवत्तीनं, महेसित्तमकारयि ॥
७४. "यं यं योनुपपज्जामि, देवत्तं अथ मानुसं ।
दीपसतसहस्सानि, परिवारे जलन्ति मे" ॥

१. चिन्तेसि - सी० । २. पज्जलि - सी० । ३. पुव्वमुखा - स्या० । ४. मुकत-
दुक्कटं - स्या० ; मुकतदुक्कटे - सी० । ५-५. परिवारेत्वा जलन्ति मे - सी० ।

७५. “देवलोका चवित्वान, उप्पज्जि मातुकुच्छियं ।
मातुकुच्छिगता सन्ती, अक्खि मे न निमीलति ॥
७६. “दीपसतसहस्सानि, पुञ्जाकम्मसमङ्गिता^१ ।
जलन्ति सूतिकागेहे, पञ्चदीपानिदं फलं ॥
७७. “पच्छिमे भवे सम्पत्ते, मानसं विनिवत्तयि ।
अजरामतं सीतिभावं, निब्बानं फस्सयि अहं ॥
७८. “जातिया सत्तवस्साहं, अरहत्तमपापुणि ।
उपसम्पादयी बुद्धो, गुणमञ्जाय^२ गोतमो^३ ॥
७९. “मण्डपे हव्खमूले वा, सुञ्जागारे वसन्तिया ।
सदा पज्जलते दीपं, पञ्चदीपानिदं फलं ॥
८०. “दिब्बचक्खु विमुद्धं मे, समाधिकुसला अहं ।
अभिञ्जापारमिप्पत्ता, पञ्चदीपानिदं फलं ॥
८१. “सब्बवोसितवोसाना, कतकिच्चा अनासवा ।
पञ्चदीपा महावीर, पादे वन्दामि चक्खुम ॥
८२. “सतसहस्सितो कप्पे, यं^४ दीपमददि तदा^५ ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, पञ्चदीपानिदं फलं ॥
८३. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवा ॥
८४. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
८५. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं पञ्चदीपदायिका भिक्खुनी इमा गाथायो २०
अभासित्था ति ।

६. नळमालिकाथेरीअपदानं

८६. “चन्दभागानदीतीरे, अहोसि किन्नरी तदा ।
अद्दसं विरजं बुद्धं, सयम्भुं अपराजितं ॥
८७. “पसन्नचित्ता सुमना, वेदजाता कतञ्जली ।
नळमालं गहेत्वान, सयम्भुं अभिपूजयि ॥

B. 206

25

१. पुञ्जाकम्मसमङ्गितो - स्या० । २-२. पञ्चदीपानिदं फलं - स्या० । ३-३. यं
दीपमभिपूजयि - सी०; यं दानमददि तदा - स्या० ।

८८. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जह्तिवा किन्नरीदेहं^१, तावत्तिसमगच्छहं ॥
८९. "छत्तिसदेवराजूनं, महेसित्तमकारयि ।
मनसा पत्थितं मय्हं, निव्वत्तति यथिच्छित्तं ॥
९०. "दसन्नं चक्कवत्तीनं, महेसित्तमकारयि ।
ओचितत्ता^२ व हुत्वान, संसरामि भवेस्वहं ॥
९१. "कुसलं विज्जते मय्हं, पव्वजि अनगारियं ।
पूजारहा अहं अज्ज, सक्कपुत्तस्स सासने ॥
९२. "विसुद्धमनसा अज्ज, अपेतमनपापिका ।
सव्वासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
९३. "चतुन्नवुत्तितो कप्पे, यं बुद्धमभिपूजयि ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, नल्लमालायिदं फलं ॥
९४. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवा ॥
९५. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
९६. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं नल्लमालिका भिक्खुनी इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

७. महापजापतिगोतमीथेरीअपदानं

९७. "एकदा लोकपज्जोतो, वेसालियं महावने ।
कूटागारे^३ सुसालायं^४, वसते नरसारथि ॥
९८. "तदा जिनस्स मातुच्छा, महागोतमि भिक्खुनी ।
तहिं^५ कते^६ पुरे रम्मे, वसी भिक्खुनुपस्सये ॥
९९. "भिक्खुनीहि विमुत्ताहि, सतेहि सह पञ्चहि ।
रहोगताय तस्सेवं, चित्तस्सासि^७ वित्तविकतं ॥
१००. "बुद्धस्स परिनिव्वानं, सावकगगयुगस्से वा ।
राहुलानन्दनन्दानं, नाहं लच्छामि पस्सितुं ॥

१. मानुसं देहं - सी०, रो० । २. मुचितत्ता - रो० । ३ - ३. कूटागारेसु, सालाय - स्या० । ४. तहिंवेव - स्या० । ५. चित्तस्सासि - सी०, स्या० ।

१०१. “बुद्धस्स* परिनिब्बाना, सावकग्गयुगस्स वा^१ ।
महाकस्सपनन्दानं, आनन्दराहुलान च* ॥
१०२. “पटिकच्चायुसङ्खारं^२, ओसज्जित्वान निब्बुति ।
गच्छेय्यं लोकनाथेन, अनुञ्जाता महेसिना ॥
१०३. “तथा पञ्चसतानं पि, भिक्खुनीनं वितक्कितं ।
आसि खेमादिकानं पि, एतदेव वितक्कितं ॥ 5
१०४. “भूमिचालो तदा आसि, नादिता देवदुन्दुभी ।
उपस्सयाधिवत्थायो, देवता सोकपीळिता ॥
१०५. “विलपन्ता सुकरुणं^३, तत्थस्सूनि पवत्तयुं ।
मिन्ता^४ भिक्खुनियो ताहि, उपगन्त्वान गोतमि ॥ 10
१०६. “निपच्च सिरसा पादे, इदं वचनमब्रवुं ।
‘तत्थ तोयलवासित्ता, मयमय्ये रहोगता ॥
१०७. ‘सा चला चलिता भूमि, नादिता देवदुन्दुभी ।
परिदेवा च सुय्यन्ते^५, किमत्थं नून गोतमी’ ॥
१०८. “तदा अबोच्च सा सब्बं, यथापरिवितक्कितं ।
तायो^६ पि सब्बा आहंसु, यथापरिवितक्कितं ॥ 15
१०९. ‘यदि ते रुचितं अय्ये, निब्बानं परमं सिवं ।
निब्बायिस्साम सब्बा पि, बुद्धानुञ्जाय^७ सुव्वते* ॥
११०. ‘मयं सहा व निक्खन्ता, घरा पि च भवा पि च ।
सहायेव गमिस्साम, निब्बानं पदमुत्तमं^८ ॥ 20
१११. “निब्बानाय वजन्तीनं, किं वक्खामी ति सा वदं ।
सह सब्बाहि निग्गञ्छि, भिक्खुनीनिलया^९ तदा ॥
११२. “उपस्सये याधिवत्था, देवता ता खमन्तु मे ।
भिक्खुनीनिलयस्सेदं, पच्छिमं दस्सनं मम ॥ B. 208
११३. “न जरा मच्चु वा यत्थ, अप्पियेहि समागमो ।
पियेहि न^{१०} वियोगोत्थि^{११}, तं वजिस्स^{१२} असङ्खतं ॥ 25

- अयं गाथा स्या० पोत्यके न विस्सति । १. च-सी० । २. पटिकच्चायुसङ्खारे-
सी० । ३. सुकरुणं-सी०, स्या०, रो० । ४. सब्बा-स्या०, रो० । ५. सुय्यन्ति-सी० ।
६. ततो-स्या० । ७-८. बुद्धानुञ्जातपुव्वके-स्या० । ९. पुरमुत्तमं-सी०, स्या० ।
१०. भिक्खुनीनिलयना-स्या० । १०-१०. वियोगोत्थि-सी० । ११. वजिजयं-स्या० ।

११४. "अवीतरागा तं सुत्वा, वचनं सुगतोरसा ।
सोकट्टा परिदेविसु, अहो नो अप्पपुञ्जाता ॥
११५. "भिक्खुनीतिलयो सुञ्जो, भूतो ताहि विना अयं ।
पभाते विय तारायो, न दिस्सन्ति जिनोरसा ॥
११६. "निब्बानं गोतमी याति, सतेहि सह पञ्चहि ।
नदीसतेहि व सह, गङ्गा पञ्चहि सागरं ॥
११७. "रथियाय^१ वजन्तियो^२, दिस्वा सद्धा उपासिका ।
घरा निक्खम्म पादेसु, निपच्च इदमब्रवुं ॥
११८. 'पसीदस्सु महाभोगे, अनाथायो विहाय नो ।
तया न युत्ता^३ निब्बातुं, इच्छट्ठा^४ विलपिसुता' ॥
११९. "तासं सोकपहानत्थं, अबोच मधुरं गिरं ।
'रुदितेन अलं पुत्ता, हासकालोयमज्ज वो ॥
१२०. 'परिञ्जातं मया दुक्खं, दुक्खहेतु विवज्जितो ।
निरोधो मे सच्चिकतो, मग्गो चापि सुभावितो ॥
पठमं भाणवारं ।
१२१. 'परिचिण्णो मया सत्था, कतं बुद्धस्स सासनं ।
ओहितो गरुको भारो, भवनेत्ति समूहता ॥
१२२. 'यस्सत्थाय पब्बजिता, अगारस्मानगारियं ।
सो मे अत्थो अनुप्पत्तो, सब्बसंयोजनक्खयो ॥
१२३. 'बुद्धो तस्स च सद्धम्मो, अनूनो याव तिट्ठति ।
निब्बातुं ताव कालो मे, मा मं सोचथ पुत्तिका ॥
१२४. 'कोण्डञ्जानन्दनन्दादी, तिट्ठन्ति राहुलो जिनो ।
सुखितो सहितो सङ्घो, हतदब्बा^५ च^६ तिथिया ॥
१२५. 'ओक्काकवंसस्स यसो, उस्सितो मारमद्दुनो ।
ननु सम्पति^७ कालो मे, निब्बानत्थाय पुत्तिका ॥
१२६. 'चिरप्पभुति यं मय्हं, पत्थितं अज्ज सिज्जते ।
आनन्दभेरिकालोयं, किं वो अस्सूहि पुत्तिका ॥

१-१. रथिकाय वजन्ति तं - सी० । २. वजन्ती तं - स्या० । ३. वजन्ता - रो० । २. युत्तं - सी०, स्या०, रो० । ३. इच्छट्ठा - सी० । ४-४. हतदब्बा च - सी०; हतदब्बा व - स्या० । ५. सम्पति - स्या० ।

१२७. 'सच्चे मयि दया अत्थि, यदि चत्थि कतञ्चुता ।
सद्धम्मद्वितिया सच्चा, करोथ विरियं दब्धं ॥
१२८. 'धीनं अदासि पब्बज्जं, सम्बुद्धो याचितो मया ।
तस्मा यथाहं नन्दिस्सं, तथा तमनुतिदुथ' ॥
१२९. "ता एवमनुसासित्वा", भिक्खुनीहि पुरक्खता ।
उपेच्च बुद्धं वन्दित्वा, इदं वचनमब्रवि ॥
१३०. 'अहं सुगत ते माता, त्वं च वीर^२ पिता मम ।
सद्धम्मसुखद^३ नाथ, तथा जाताम्हि^४ गोतम ॥
१३१. 'संवद्धितोयं सुगत, रूपकायो मया तव ।
अनिन्दितो^५ धम्मकायो^६, मम संवद्धितो तथा ॥
१३२. 'मुदुत्तं तण्हासमणं, खीरं त्वं पायितो मया ।
तथाहं सन्तमच्चन्तं, धम्मखीरं हि^७ पायिता ॥
१३३. 'बन्धनारक्खनेन^८ मय्हं, अनणो^९ त्वं महामुने ।
पुत्तकामा थियो याचं, लभन्ति तादिसं सुतं ॥
१३४. 'मन्धातादिनरिन्दानं, या माता सा भवण्णवे ।
निमुग्गाहं तथा पुत्त, तारिता भवसागरा ॥
१३५. 'रज्जो माता महेसी ति, सुलभं नाममित्थिनं ।
बुद्धमाता ति यं नामं, एतं परमदुल्लभं ॥
१३६. 'तं च लद्धं महावीर, पणिधानं मम तथा ।
अणुकं वा महन्तं वा, तं सच्चं पूरितं मया^{१०} ॥
१३७. 'परितिव्वानुमिच्छामि, विहायेमं कळेवरं^{११} ।
अनुजानाहि मे वीर, दुक्खन्तकर नायक ॥
१३८. 'चक्कडकुसधजाकिण्णे, पादे कमलकोमले ।
पसारेहि पणामं ते, करिस्सं पुत्तउत्तमे^{१२} ॥
१३९. 'सुवण्णरासिसङ्कासं, सरीरं कुरु पाकटं ।
कत्वा देहं सुदिट्ठं ते, सन्ति^{१३} गच्छामि नायक' ॥

५

१०

१५

२०

B 210

२५

१. एवमनुसासित्वा - स्या० । २-२. त्वं वीर - स्या० । ३. सद्धम्मसुखदो - सी०, स्या०, रो० । ४. जाताम्हि - सी०, स्या० । ५. अनिन्दितो - सी०, रो०; सान्निन्दितो - स्या० । ६. धम्मकायो - सी०, रो० । ७. पि - स्या० । ८. बन्धनारक्खने - सी० । ९. अनणो - म० । १०. तथा - स्या० । ११. कळेवरं - सी० । १२. पुत्तपेमसा - सी०, रो०; पुत्तपेमहं - स्या० । १३. सन्ति - स्या० ।

१४०. "द्वितिसलखणूपेतं, सुप्पभालङ्कृतं तनुं ।
सञ्ज्ञावता^१ व बालक^२, मातुच्छं दस्सयी जिनो ॥
१४१. "फुल्लारविन्दसङ्कासे, तरुणादिच्चसप्पभे ।
चक्कङ्किते पादतले, ततो सा सिरसा पति ॥
१४२. 'पणमामि नरादिच्च^३, आदिच्चकुलकेतुकं^४ ।
पच्छिमे मरणे^५ मय्हं, न तं इक्खामहं पुनो^६ ॥
१४३. 'इत्थियो नाम लोकग्ग, सब्बदोसाकरा मता ।
यदि को चत्थि दोसो मे, खमस्सु करुणाकर ॥
१४४. 'इत्थिकानं च पव्वज्जं, हं^७ तं^८ याचि पुनप्पुनं ।
तत्थ चे अत्थि दोसो मे, तं खमस्सु नरासभ ॥
१४५. 'मया भिक्खुनियो वीर, तवानुञ्जाय सासिता ।
तत्र^९ चे अत्थि दुन्नीतं, तं खमस्सु खमाधिप^{१०} ॥
१४६. 'अक्खन्ते नाम खन्तव्वं, किं भवे गुणभूसने ।
किमुत्तरं ते वक्खामि, निव्वानाय वजन्तिया^{११} ॥
१४७. 'मुद्धे अनूने मम भिक्खुसङ्घे,
लोका इतो निस्सरितुं खमन्ते ।
पभातकाले व्यसनङ्गतानं,
दिस्वान निय्याति व^{१२} चन्दलेखा' ॥
१४८. 'तदेतरा भिक्खुनियो जिनग्गं,
तारा व चन्दानुगता सुमेरं ।
पदक्खिणं कच्च^{१३} निपच्च पादे,
ठिता मुखन्तं^{१४} समुदिवक्खमाना ॥
१४९. 'न तित्तिपुव्वं तव दस्सनेन,
चक्खुं न सोतं तव भासितेन ।
चित्तं मम केवलमेकमेव,
पप्पुय्य तं धम्मरसेन तित्ति^{१५} ॥

१-१. सञ्ज्ञावताव बालकं - स्या० । २. नरादिच्च - सी०, स्या० । ३. आदिच्च-
कुलकेतुनं - स्या० । ४. मरणं - स्या० । ५-५. दक्खामहं पुन - स्या० । ६-६. यमहं
- सी०, स्या० । ७. तत्थ - स्या० । ८. खमाधिति - स्या० । ९. वदन्तिया - स्या० ।
१०. हि - स्या० । ११. कत्थ - सी०, स्या० । १२. मुचन्तस्स - स्या० ।
१३. तित्ति - सी०, स्या० ।

१५०. 'नदतो परिसायं ते, वादितव्वपहारिनो' ।
 ये ते दक्खन्ति वदनं, धञ्जा ते नरपुङ्गव ॥
१५१. 'दीघङ्गुली तम्बनखे, सुभे आयतपण्हिके ।
 ये पादे पणमिस्सन्ति', ते पि धञ्जा गुणन्धर' ।
१५२. 'मधुरानि पहट्टानि, दोसग्धानि' हितानि च ।
 ये ते वाक्यानि सुय्यन्ति', ते पि धञ्जा नरुत्तम ॥
१५३. 'धञ्जाहं ते महावीर, पादपूजनतप्परा' ।
 तिण्णसंसारकन्तारा, सुवाक्येन सिरीमतो' ॥
१५४. "ततो सा अनुसावेत्वा, भिक्खुसङ्घं" पि' सुव्वता ।
 राहुलानन्दनन्दे च, वन्दित्वा इदमन्नवि ॥
१५५. 'आसीविसालयसमे, रोगावासे कळेवरे ।
 निव्विन्दा' दुक्खसङ्घाटे', जरामरणगोचरे ॥
१५६. 'नानाकलिमलाकिण्णे', परायत्ते निरीहके ।
 तेन निव्वातुमिच्छामि, अनुमञ्जाथ पुत्तका' ॥
१५७. "नन्दो राहुलभट्टो च, वीतसोका निरासवा ।
 ठिताचलट्टिति" धिरा", धम्मतमनुचिन्तयुं ॥
१५८. 'धिरत्थु सङ्घतं लोलं', असारं कदलूपमं ।
 मायामरीचिसदिसं, इतरं अनवट्टितं ॥
१५९. 'यत्थ नाम जिनस्सायं, मातुच्छा बुद्धपोसिका ।
 गोतमी निधनं याति, अनिच्चं सव्वसङ्घतं' ॥
१६०. "आनन्दो च तदा सेखो, सोकट्टो" जिनवच्छलो ।
 तत्थस्सूनि करोन्तो सो, करुणं परिदेवति ॥
१६१. "हा" सन्ति गोतमी याति, नून बुद्धो पि निव्वुति ।
 गच्छति न चिरेनेव, अग्गिरिव' निरिन्धनो ॥

१. वादादप्यापहारिनो - सी०; वादिदप्पपहारिनो - स्या० । २. पणमापन्ति - स्या० । ३. रणन्तग - स्या० । ४. दोसग्धानि - स्या० । ५. सोस्सन्ति - सी०; सुणन्ति - स्या० । ६. पादपूजनतप्परा - स्या० । ७-७. भिक्खुसंघम् - स्या० । ८-८. निव्विन्न दुक्खसंघाते - सी०; निव्विण्णा दुक्ख सङ्घेते - स्या० । ९. नानाकुण्णमलाकिण्णे - स्या० । १०-१०. ठिताचला धित्ति वीरा - स्या० । ११. लोकं - स्या० । १२. कनिट्टो - स्या० । १३-१३. भासन्ती - स्या० । १४. अग्गिरिव - स्या० ।

१६२. "एवं विलापमानं तं, आनन्द आह गोतमी ।
मुत्तसागरगम्भीरं, बुद्धोपट्टानतप्पर ॥
१६३. 'न युत्तं सोचितुं पुत्त, हासकाले उपट्ठिते ।
तथा मे सरणं पुत्त, निब्बानं तमुपागतं ॥
१६४. 'तथा तात समज्झिट्ठो, पव्वज्जं अनुजानि नो ।
मा पुत्त विमतो होहि, सफलो ते परिस्समो ॥
१६५. 'यं न दिट्ठं पुराणेहि, तित्थिकाचरियेहि पि ।
तं पदं सुकुमारीहि, सत्तवस्साहि वेदितं ॥
१६६. 'बुद्धसासनपालेत', पच्छिमं दस्सनं तव ।
तत्थ गच्छामहं पुत्त, गतो यत्थ न दिस्सते ॥
१६७. 'कदाचि धम्मं देसेन्तो, खिपी लोकगगनायको ।
तदाहं आसीसवाचं, अवोचं अनुकम्पिका ॥
१६८. 'चिरं जीव महावीर, कप्पं तिट्ठ महामुने ।
सव्वलोकस्स' अत्थाय', भवस्सु अजरामरो ॥
१६९. 'तं तथावादिनि बुद्धो, ममं सो एतदब्रवि ।
न हेवं वन्दिया बुद्धा, यथा वन्दसि गोतमी ॥
१७०. 'कथं चरहि सव्वज्जू, वन्दितव्वा तथागता ।
कथं अवन्दिया बुद्धा, तं मे अक्खाहि पुच्छितो ॥
१७१. 'आरद्धविरिये पहितत्ते, निच्चं दब्धपरक्कमे ।
समग्गे सावके पस्से, एतं बुद्धानवन्दनं ॥
१७२. 'ततो उपस्सयं गन्त्वा, एकिकाहं विचिन्तयि ।
समग्गपरिसं नाथो, रोधेसि' तिभवन्तगो ॥
१७३. 'हन्दाहं परिनिव्विस्सं', मा विपत्तिमहंसं ।
एवाहं चिन्तयित्वान, दिस्वान् इसिसत्तमं ॥

१. मुत्तिसागरगम्भीर - सी०; मुत्तिसागरगम्भीर - स्या० । २-२. तथ मे सरणं - सी०; तस्सा मे सरणं - स्या० । ३. च - स्या० । ४. बुद्धसासनपालेता - सी०, स्या० । ५. दिस्सति - स्या० । ६. आसिसवनं - सी० । ७-७. तव्वलोकहितवचं - स्या० । ८. पस्से - सी० । ९. रोधेति - सी०, स्या० । १०. परिनिव्वायं - स्या० ।

१७४. 'परिनिव्वानकालं मे, आरोचेसि' विनायकं ।
ततो सो समनुञ्जासि, कालं जानाहि गोतमी ॥
१७५. 'किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवा ॥
१७६. 'स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
१७७. 'पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
१७८. 'थीनं धम्माभिसमये, ये वाला विमर्ति गता ।
तेसं दिट्ठिप्पहानत्थं^१, इद्धि दस्सेहि गोतमी' ॥
१७९. "तदा निपच्च सम्बुद्धं, उप्पतित्वान अम्बरं ।
इद्धी अनेका दस्सेसि, बुद्धानुञ्जाय गोतमी ॥
१८०. "एकिका बहुधा आसि, बहुका चेतिका तथा ।
आविभावं तिरोभावं, तिरोकुट्टं^२ तिरोनगं ॥
१८१. "असज्जमाना अगमा, भूमियं पि निमुज्जथ ।
अभिज्जमाने उदके, अगच्छि महिया^३ यथा ॥
१८२. "सकुणीव तथाकासे^४, पल्लङ्केन कमी^५ तदा ।
वसं वत्तेसि कायेन, याव ब्रह्मनिवेसनं ॥
१८३. "सिनेहं दण्डं कत्वान, छत्तं कत्वा महामहि ।
समूलं परिवत्तेत्वा, धारयं^६ चङ्कमी नभे ॥
१८४. "छस्सूरोदयकालेव^७, लोकं चाकासि धूमिकं^८ ।
युगन्ते^९ विय लोकं सा, जालामालाकुलं अका^{१०} ॥
१८५. "मुचलिन्दं महासेलं, मेरुमूलनदन्तरे^{११} ।
सासपारिव^{१२} सव्वानि, एकेनग्गहि^{१३} मुट्ठिता ॥
१८६. "अङ्गुलगेन छादेसि, भाकरं सनिसाकरं ।
चन्दसूरसहस्सानि^{१४}, आवेळमिव^{१५} धारयि ॥
१८७. "चतुसागरतोयानि, धारयी एकपाणिना ।
युगन्तजलदाकारं^{१६}, महावस्सं पवस्सथ^{१७} ॥

B. 219

5

10

15

20

25

१. आरोचोम - स्या० । २. दिट्ठिप्पहानत्थं - सी०, स्या० । ३. तिरोकुट्टं - म० ।
४. महियं - स्या० । ५. तथाकासे - सी०, स्या० । ६. गमी - सी० । ७. धारेन्ती -
सी० । ८. छस्सूरोदयकालेव - स्या० । ९. रुचितं - स्या० । १०-१०. युगन्ते विय तं लोकं,
जालमालाकुलं अका - स्या० । ११. मेरुमन्दारदहरे - सी०, रो०; मेरु मन्दारदहरे - स्या० ।
१२. सासपेरिव - सी०; सासपानिव - स्या० । १३. एकेनग्गहि - स्या० । १४. चन्दसुरि-
सहस्सानि - स्या० । १५. आवेलीमिव - सी० । १६. युगन्तजलदाकारं - स्या० । १७. पवस्सयी
- सी०; अवस्सथ - स्या० ।

१८८. "चक्कवर्त्ति सपरिसं, मापयी सा नभत्तले ।
गरुळं द्विरदं सीहं, विनदन्तं पदस्सयि" ॥
१८९. "एकिका अभिनिम्मित्वा, अप्पमेय्यं भिक्खुनीगणं ।
पुन अन्तरघापेत्वा, एकिका मुनिमब्रवि ॥
१९०. 'मातुच्छा ते महावीर, तव सासनकारिका ।
अनुप्पत्ता सकं अत्थं, पादे वन्दामि चक्खुम' ॥
१९१. "दस्सेत्वा विविधा इद्धी, ओरोहित्वा नभत्तला ।
वन्दित्वा लोकपज्जोतं, एकमन्तं निसीदि सा ॥
१९२. "सा वीसवस्ससतिका, जातियाहं महामुने ।
अलमेत्तावता वीर, निव्वायिस्सामि नायक ॥
१९३. "तदातिविम्हिता सब्बा, परिसा सा कतञ्जली ।
अवोचय्ये कथं आसि, अतुलिद्धिपरक्कमा^१ ॥
१९४. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मेषु चक्खुमा ।
इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥
१९५. "तदाहं हंसवतियं, जातामच्चकुले अहुं ।
सब्बोपकारसम्पन्ने, इद्धे फीते महद्धने ॥
१९६. "कदाचि पितुना सद्धि, दासिगणपुरक्खता ।
महता परिवारेन, तं उपेच्च नरासभं ॥
१९७. "वासवं विय वस्सन्तं, धम्ममेघं अनासवं ।
सरदादिच्चसदिसं, रंसिजालसमुज्जलं^२ ॥
१९८. "दिस्वा चित्तं पसादेत्वा, सुत्वा चस्स सुभासितं ।
मातुच्छं भिक्खुनि अग्गे, ठपेन्तं नरनायकं ॥
१९९. "सुत्वा दत्वा महादानं, सत्ताहं तस्स तादिनो ।
ससङ्गस्स नरग्गस्स, पच्चयानि बहूनि च ॥
२००. "निपच्च पादमूलम्हि, तं ठानमभिपत्थयि ।
ततो महापरिसर्ति, अवोच इसिसत्तमो ॥

१. च वस्सयि - स्या० । २. अतुलिद्धि परक्कमे - स्या० । ३. रंसिमालाकुलं
जिनं - सी०, स्या०; रंसिजालाकुलं जिनं - रो० ।

२०१. 'या ससङ्घं अभोजेसि, सत्ताहं लोकनायकं ।
तमहं कित्तिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥
२०२. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
२०३. 'तस्स धम्मेषु दायादा, ओरसा धम्मनिम्मिता ।
गोतमी नाम नामेन, हेस्सति सत्थु साविका ॥
२०४. 'तस्स बुद्धस्स मातुच्छा, जीवितापादिका' अयं ।
रत्तञ्जूनं च अगत्तं, भिवखुनीनं लभिस्सति' ॥
२०५. "तं^१ सुत्वान पमोदित्वा^२, यावजीवं तदा जिनं ।
पञ्चयेहि उपट्ठित्वा, ततो कालङ्कता अहं ॥
२०६. "तावतिसेसु देवेषु, सब्बकामसमिद्धिसु ।
निब्वत्ता दसहज्जेहि, अञ्जे अभिभवि अहं ॥
२०७. "रूपसदेहि गन्धेहि, रसेहि फुसनेहि^३ च ।
आयुना पि च वण्णेन, सुखेन यससा पि च ॥
२०८. "तथेवाधिपतेय्येन, अधिगम्ह विरोचहं ।
अहोसि अमरिन्दस्स, महेसी दयिता तहि ॥
२०९. "संसारे संसरन्तीहं^४, कम्मवायुसमेरिता ।
कासिस्स रञ्जो विसये, अजायि दासगामके ॥
२१०. "पञ्चदाससतानूना, निवसन्ति तहि तदा ।
सब्बेसं तत्थ यो जेट्ठो, तस्स जाया अहोसहं ॥
२११. "सयम्भुनो पञ्चसता, गामं पिण्डाय पाविसुं ।
ते दिस्वान अहं तुट्ठा, सह सब्बाहि^५ इत्थिभि" ॥
२१२. "पूगा^६ हुत्वा व सब्बायो^७, चतुमासे उपट्ठुहं ।
तिचीवरानि दत्तवान, संसरिम्ह^८ ससामिका ॥
२१३. "ततो चुता सब्बा^९ पि ता^{१०}, तावतिसगता मयं ।
पच्छिमे च भवे दानि, जाता देवदहे पुरे ॥

5 B. 215

10

15

20

25

१. जीवितपालिका - स्या० । २-२. तं सुत्वाहं पमोदित्वा - सी०, स्या०, रो० ।
३. फुसनेहि - स्या० । ४. संसरन्तीहि - स्या० । ५-५. सब्बेहि जातिभि - सी०,
स्या०, रो० । ६-६. कत्वा पञ्चसतकुटी - सी०; कत्वा पञ्चसतकुटि - स्या० । ७. उपट्ठिय -
सी०, स्या०, रो० । ८. पसन्मह - स्या० । ९-९. सपतिका - सी०, स्या० ।

२१४. "पिता अञ्जनसक्को मे, माता मम सुलक्खणा ।
ततो कपिलवत्थुस्मि, सुद्धोदनधरं गता ॥
२१५. "सेसा^१ सक्ककुले जाता, सक्कानं घरमागमुं ।
अहं विसिद्धा^२ सव्वासं, जिनस्सापादिका अहं ॥
- B. 216 5 २१६. "मम^३ पुत्तोभिनिक्खम्म^४, बुद्धो आसि विनायको ।
पच्छाहं पव्वजित्वान, सतेहि सह पच्चहि ॥
२१७. "साकियानीहि धीराहि, सह सन्तिमुखं फुसि ।
ये तदा पुव्वजातियं, अम्हाकं आसु सामिनो ॥
२१८. "सहपुञ्जस्स कत्तारो, महासमयकारका ।
10 फुसिसु अरहत्तं ते, सुगतेनानुकम्पिता ॥
२१९. "तदेतरा भिक्खुनियो, आरुहिमु नभत्तलं ।
संगता^५ विय तारायो, विरोचिसु महिद्धिका ॥
२२०. "इद्धी अनेका दस्सेसुं, पिळन्धविकर्ति^६ यथा ।
कम्मारो कनकस्से व, कम्मञ्जस्स^७ सुसिक्खितो^८ ॥
- 15 २२१. "दस्सेत्वा पाटिहीरानि, विचित्तानि^९ बहूनि च ।
तोसेत्वा वादिपवरं^{१०}, मुनिं सपरिसं तदा ॥
२२२. "ओरोहित्वानं^{११} गगनां, वन्दित्वा इसिसत्तमं ।
अनुञ्जाता नरग्गेन, यथाठाने^{१२} निसीदिसुं ॥
२२३. 'अहोनुकम्पिका अम्हं, सव्वासं चिर गोतमी ।
20 वासिता तव^{१३} पुञ्चेहि, पत्ता नो आसवक्खयं ॥
२२४. 'किलेसा ज्ञापिता अम्हं, भवा सव्वे समूहता ।
नागी व बन्धनं छेत्वा, विहराम अनासवा ॥
२२५. 'स्वागतं वत नो आसि, बुद्धसेट्ठस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुपत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥
- 25 २२६. 'पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छळभिञ्जा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥

१. सव्वा - स्या० । २. सेट्ठा च - स्या० । ३-३. स मे पुत्तोभिनिक्खम्म - स्या० ।
४. संगता - सी० । ५. पिळन्धविकर्ती - सी०; पिळन्ध ० - स्या० । ६-६. पुण्ण-
कम्मेषु सिक्खिता - स्या० । ७. विविधानि - स्या० । ८. वादिपववरं - स्या० ।
९-९. ओरोहित्वा नभतला - स्या० । १०. यथाठाने - स्या० । ११. ताम - स्या० ।

२२७. 'इद्धीसु च वसी होम, दिव्वाय सोतधातुया ।
चेतोपरियञ्जाणस्स, वसी होम महामुने ॥
२२८. 'पुब्बेनिवासं जानाम, दिव्वचक्खु विसोधितं ।
सव्वासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनम्भवो ॥
२२९. 'अत्थे धम्मे च नेरुत्ते, पटिभाने' च विज्जति ।
आणं अम्हं महावीर, उप्पन्नं तव सन्तिके ॥
२३०. 'अस्माभि परिचिण्णोसि, मेत्तचित्ताहि नायक ।
अनुजानाहि सव्वासं^१, निव्वानाय महामुने' ॥
२३१. "निव्वायिस्साम इच्चेवं, किं वक्खामि वदन्तियो^२ ।
यस्स दानि च वो कालं, मज्जाथा ति जिनोब्रवि ॥
२३२. "गोतमीआदिका तायो, तदा भिक्खुनियो जितं ।
वन्दित्वा आसना तम्हा, वुट्ठाय अगमिसु ता ॥
२३३. "महता जनकायेन, सह लोकगगनायको ।
अनुसंयायी^३ सो वीरो^४, मातुच्छं यावकोट्टकं ॥
२३४. "तदा निपति पादेसु, गोतमी लोकवन्धुनो ।
सहेव^५ ताहि^६ सव्वाहि, पच्छिमं पादवन्दनं ॥
२३५. 'इदं पच्छिमकं मय्हं, लोकनाथस्स दस्सनं ।
न पुनो अमताकारं, पस्सिस्सामि मुखं तव ॥
२३६. 'न च मे वन्दनं वीर, तव पादे सुकोमले ।
सम्फुसिस्सति लोकग, अज्ज गच्छामि निव्वुत्ति' ॥
२३७. "रूपेन किं तवानेन, दिट्ठे धम्मे यथातथे ।
सव्वं सङ्खतमेवेतं, अनस्सासिकमित्तरं ॥
२३८. "सा सह ताहि गन्तवान, भिक्खुनुपस्सयं सकं ।
अट्ठपल्लङ्कमाभुज्ज, निसीदि परमासने ॥
२३९. "तदा उपासिका तत्थ, बुद्धसासनवच्छला ।
तस्सा पवत्ति सुत्तवान, उपेसुं पादवन्दिका ॥

5 B. 217

10

15

20

25

१. पटिभाणे - सी०, स्या० । २. सव्वायो - स्या०, रो० । ३. वदन्तिनं - सी० । ४-४. अनुसंसायि वीरो - स्या० । ५-५. सहेतराहि - सी०, स्या० ।

२४०. "करेहि उरं पहन्ता^१, छिन्नमूला यथा लता ।
रोदन्ता करुणं रवं^२, सोकट्टा भूमिपातिता^३ ॥
२४१. "मा नो सरणदे नाथे, विहाय^४ गमि निव्वुत्ति ।
निपतित्वान याचाम, सब्बायो सिरसा मयं ॥
- B. 218 5 २४२. "या पधानत्तमा^५ तासं, सद्धा पञ्जा उपासिका ।
तस्सा सीसं पमज्जन्ती, इदं वचनमव्ववि ॥
२४३. 'अलं पुत्ता विसादेन^६, मारपासानुवत्तिना ।
अनिच्चं सङ्खतं सब्बं, वियोगन्तं चलाचलं' ॥
२४४. "ततो सा ता विसज्जित्वा, पठमं ज्ञानमुत्तमं ।
दुतियं^७ च ततियं च^८, समापज्जि चतुत्थकं ॥
- 10 २४५. "आकासायतनं चेव, विञ्जाणायतनं तथा ।
आकिञ्च^९ नेवसञ्जं च^{१०}, समापज्जि यथाक्कमं ॥
२४६. "पटिलोमेन ज्ञानानि, समापज्जित्थं^{११} गोतमी ।
यावता पठमं ज्ञानं, ततो यावचतुत्थकं ॥
- 15 २४७. "ततो वुट्ठाय निव्वायि, दीपच्ची व निरासवा^{१२} ।
भूमिचालो महा आसि, नभसा विज्जुता पति ॥
२४८. "पनादिता दुन्दुभियो, परिदेविसु देवता ।
पुप्फवुट्ठी च गमना, अभिवस्सथ मेदनि^{१३} ॥
२४९. "कम्पितो मेरुराजा पि, रङ्गमज्जे यथा नटो ।
सोकेन चातिदीनो व, विरवो आसि सागरो ॥
- 20 २५०. "देवा नागामुरा ब्रह्मा, संविग्गाहिमु^{१४} तङ्खणे ।
'अनिच्चा वत सङ्खारा, यथायं विलयं गता' ॥
२५१. "या चे मं परिवारिमु, सत्थु सासनकारिका ।
तायो पि अनुपादाना, दीपच्चि^{१५} विय^{१६} निव्वुता ॥
- 25 २५२. "हा योगा विप्पयोगन्ता, हानिच्चं सब्बसङ्खतं ।
हा जीवितं विनासन्तं, इच्चासि परिदेवना ॥

१. पहन्ता - सी० । २. रवं - सी०, स्या० । ३. भूमिपातिता - सी०, स्या०; भूमिपातिता - रो० । ४. विहाया - स्या० । ५. पधानत्तमा - स्या० । ६. विसादेन - स्या० । ७-८. दुतियं ततियं चापि - सी० । ९-१०. आकिञ्चञ्चं नेवसञ्जं - सी० । ११. समापज्जि - स्या० । १२. निरासवा - सी०, रो० । १३. मेदनि - सी० । १४. संविग्गाहं - सी०, स्या० । १५-१६. दीपसिखा विय - स्या० ।

२५३. "ततो देवा च ब्रह्मा च, लोकधम्मानुवत्तनं ।
कालानुरूपं कुब्बन्ति, उपेत्वा इसिसत्तमं ॥
२५४. "तदा आमन्तयी सत्था, आनन्दं सुतसागरं^१ ।
'गच्छानन्द निवेदेहि, भिक्खून् मातु निब्बुति'^२ ॥
२५५. "तदानन्दो निरानन्दो, अस्सुना पुण्णलोचनो ।
गम्गरेण सरेणाह, 'समागच्छन्तु भिक्खवो ॥
२५६. 'पुब्बदक्खिणपच्छासु, उत्तराय^३ च सन्तिके^४ ।
सुणन्तु^५ भासितं मय्हं^६, भिक्खवो सुगतोरसा ॥
२५७. 'या वड्डयि^७ पयत्तेन, सरीरं पच्छिमं मुने ।
सा गोतमी गता सन्ति, तारा व सूरियोदये ॥
२५८. 'बुद्धमाता ति पञ्चज्जति^८, ठपयित्वा गतासमं ।
न यत्थ पञ्चनेत्तो पि, गति^९ दक्खति नायको ॥
२५९. 'यस्सत्थि सुगते सद्धा, यो^{१०} च पियो^{११} महामुने ।
बुद्धमातुस्स^{१२} सक्कारं, करोतु सुगतोरसो^{१३} ॥
२६०. "सुदूरट्ठा पि तं सुत्वा, सीधमागच्छु^{१४} भिक्खवो ।
केचि बुद्धानुभावेन, केचि इद्धीसु कोविदा ॥
२६१. "कूटागारवरे रम्मे, सब्बसोणमये सुभे ।
मञ्चकं समारोपेसुं^{१५}, यत्थ सुत्तासि गोतमी ॥
२६२. "चत्तारो लोकपाला ते", अंसेहि समधारयुं ।
सेसा सक्कादिका देवा, कूटागारे समग्गहुं ॥
२६३. "कूटागारानि सद्धानि, आसुं पञ्चसतानि पि" ।
सरदादिच्चवण्णानि, विस्सकम्मकतानि^{१६} हि ॥
२६४. "सब्बा तापि"^{१७} भिक्खुनियो, आसुं मञ्चेसु सायिता ।
देवानं खन्धमारुह्वा^{१८}, निव्यन्ति अनुपुब्बसो ॥

5 B. 219

10

15

20

१. सुतिसागरं - सी०, स्या०, रो० । २-२. उत्तरायं वसन्तिके - सी०; उत्तराय वसन्तिके - स्या० । ३-३. मय्हं सा भिक्खूनी माता - स्या० । ४. वड्डयि - स्या० । ५. मञ्चज्जति - स्या० । ६. गतं - सी०, रो०; तस्य - स्या० । ७-७. यो वा तिरसी - सी०, स्या० । ८. बुद्धमातरि - सी०; बुद्धस्य मातु - स्या० । ९. सीधमागच्छु - सी०; सीधमागच्छ - स्या० । १०. समारोपेसुं - स्या० । ११. ते - स्या० । १२. हि - सी०, स्या० । १३. विस्सकम्मकतानि - स्या० । १४. तर्हि - स्या० । १५. खन्धमारुह्वा - स्या० ।

२६५. "सव्वसो छादितं आसि, वित्तानेन नभत्तलं ।
सतारा चन्दसूरा^१ च, लञ्छिता कनकामया ॥
२६६. "पटाका उस्सितानेका, वितता^२ पुप्फकञ्चुका ।
ओगताकासपदुमा^३, महिया पुप्फमुग्गतं ॥
- 5 २६७. "दस्सन्ति" चन्दसूरिया, पज्जलन्ति^४ च तारका ।
मज्झं गतो पि चादिच्चो, न तापेसि ससी यथा ॥
२६८. "देवा दिव्वेहि गन्वेहि, मालेहि सुरभीहि च ।
वादितेहि च नच्चेहि, सङ्गीतीहि च पूजयुं ॥
२६९. "नागासुरा^५ च ब्रह्मानो, यथासत्ति^६ यथावलं ।
10 पूजयिमु च^७ निव्यन्ति^८, निव्वुतं बुद्धमातरं ॥
२७०. "सव्वायो पुरतो नीता, निव्वुता सुगतोरसा ।
गोतमी निव्यते पच्छा, सक्कता बुद्धपोसिका ॥
२७१. "पुरतो देवमनुजा, सनागासुरब्रह्मका ।
पच्छा ससावको बुद्धो, पूजत्थं याति मातुया ॥
- 15 २७२. "बुद्धस्स परिनिव्वानं, नेदिसं आसि यादिसं ।
गोतमीपरिनिव्वानं, अतेवच्छरियं अहु ॥
२७३. "बुद्धो^९ बुद्धस्स निव्वाने^{१०}, नोपटियादि^{११} भिक्खवो ।
बुद्धो गोतमिनिव्वाने, सारिपुत्तादिका तथा^{१२} ॥
२७४. "चित्तकानि करित्वान, सव्वगन्धमयानि ते^{१३} ।
20 गन्धचुण्णपकिण्णानि^{१४}, ज्ञापयिमु च ता तर्हि ॥
२७५. "सेसभागानि ड्हिहमु, अट्ठी सेसानि सव्वसो ।
आनन्दो च तदावोच, संवेगजनकं वचो ॥
२७६. 'गोतमी निघनं याता, ड्हहं^{१५} चस्सा सरीरकं ।
सङ्केतं^{१६} बुद्धनिव्वानं, न चिरेन भविस्सति' ॥

१. चन्दसूरिया - सी०; चन्दसूरा - स्या० । २. वित्तका - स्या० । ३. ओगताकासपदुमा - स्या०; ओगताकासपदुमा - रो० । ४. दिस्सन्ति - सी०, स्या० । सी०, स्या० । ५. नागासूरा - स्या० । ६. यथासत्ति - सी० । ७-८. निव्यन्ति - स्या० । ९. अतीवच्छरियं - सी०, स्या०, रो० । १०. न बुद्धो बुद्धनिव्वाने - स्या०, रो० । ११. नोपटिस्सति - सी०, रो०; सारिपुत्तादि - स्या० । १२. तथा - स्या० । १३. च - स्या० । १४. गन्धचुण्णपकिण्णानि - सी०; गन्धचुण्णपकिण्णानं - स्या० । १५. निड्हं - सी०; ड्हहं - स्या० । १६. सङ्केतं - सी० ।

२७७. "ततो गोतमिधातूनि, तस्सा पत्तगतानि सो ।
उपनामेसि नाथस्स, आनन्दो बुद्धचोदितो ॥
२७८. "पाणिना तानि पमग्ह, अबोच इसिसत्तमो ।
'महतो सारवन्तस्स, यथा खखस्स तिदुतो ॥
२७९. 'यो सो महत्तरो खन्धो, पलुज्जेय्य अनिच्चता ।
तथा भिक्खुनिसङ्खस्स, गोतमी परिनिब्बुता ॥
२८०. 'अहो' अच्छरियं मय्हं, निब्बुताय^१ पि मातुया ।
सरीरमत्तसेसाय, नत्थि^२ सोकपरिद्वो^३ ॥
२८१. 'न सोचिया परेसं सा, तिण्णसंसारसागरा ।
परिवज्जितसन्तापा, सीतिभूता सुनिब्बुता ॥
२८२. 'पण्डितासि महापञ्जा, पुथुपञ्जा तथेव च ।
रत्तञ्जु भिक्खुनीनं सा, एवं धारेथ^४ भिक्खवो ॥
२८३. 'इदीमु' च वसी आसि, दिव्वाय सोतधातुया ।
चेतोपरियञ्जाणस्स, वसी आसि च गोतमी ॥
२८४. 'पुब्बेनिवासमञ्जासि, दिव्वचक्खु विसोधितं ।
सव्वासवपरिक्खीणा, नत्थि तस्सा^५ पुनब्भवो ॥
२८५. 'अत्यधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।
परिसुद्धं अहु जाणं, तस्मा सोचनिया न सा ॥
२८६. 'अयोधनहतस्सेव, जलतो जातवेदस्स^६ ।
अनुपुब्बूपसन्तस्स, यथा न जायते गति ॥
२८७. 'एवं सम्मा विमुत्तानं, कामबन्धोघतारितं ।
पञ्जापेतुं गति नत्थि, पत्तानं अचलं सुखं^७ ॥
२८८. 'अत्तदीपा ततो होथ, सतिपट्टानगोचरा ।
भावेत्वा सत्तबोज्जङ्गे^८, दुक्खस्सन्तं करिस्सथ^९ ॥

5

B. 221

10

15

20

इत्थं सुदं महापञ्चापतिगोतमी इमा गाथायो अभासित्था ति । 25

१-१. आनन्द पस्स बुद्धस्स - स्या० । २. निब्बुताया - सी० । ३-३. न
सोकपरिदेवना - स्या० । ४. विञ्जाय - स्या०; जानाय - रो० । ५. इद्विया - सी०,
स्या० । ६. दानि - स्या० । ७. जातवेदसो - सी०, स्या० । ८. पदं - स्या० ।
९. सत्तबोज्जङ्गं - स्या० ।

८. खेमायेरीअपदानं^१

२८६. "पट्टमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मेषु चक्खुमा ।
इतो सतसहस्समिह, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥

२८७. "तदाहं हंसवतियं, जाता सेट्ठिकुले अहुं ।
नानारतनपज्जोते, महासुखसमप्पिता ॥

5 २८८. "उपेत्वा तं महावीरं, अस्सोसि धम्मदेसनं ।
ततो जातप्पसादाहं, उपेमि^२ सरणं जिनं ॥

B. 222

२८९. "मातरं पितरं चाहं^३, आयाचित्वा विनायकं ।
निमन्तयित्वा सत्ताहं, भोजयि सहसावकं ॥

10 २९०. "अतिक्कन्ते च सत्ताहे, महापज्जानमुत्तमं ।
भिक्खुनि एतदग्गमिह, उपेसि नरसारथि ॥

२९१. "तं सुत्वा मुदिता हुत्वा, पुनो^४ तस्स महेसिनो ।
कारं कत्वान तं ठानं, पणिपच्च पणीदाहि ॥

२९२. "ततो मम^५ जिनो आह, 'सिज्जतं पणिधी तव ।
ससङ्खे मे कतं कारं, अप्पमेय्यफलं तथा ॥

15 २९३. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन', सत्था लोके भविस्सति ॥

२९४. 'तस्स धम्मेषु दायादा, ओरसा धम्मनिम्मिता ।
एतदग्गमनुप्पत्ता, खेमा नाम भविस्सति'^६ ॥

20 २९५. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावत्तिसूपगा अहं ॥

२९६. "ततो चुता याममगं, ततोहं तुसितं गता ।
ततो च निम्मानरति, वसवत्तिपुरं ततो ॥

३००. "यत्थ यत्थूपपज्जामि, तस्स कम्मस्स वाहसा ।
तत्थ तत्थेव राजूनं, महेसित्तमकारयि ॥

25 ३०१. "ततो चुता मनुस्सत्ते, राजूनं चक्कवत्तिनं ।
मण्डलीने च राजूनं, महेसित्तमकारयि ॥

१. खेमापदानं - सी० । २. अहु - स्या० । ३. उपेसि - सी०, स्या० । ४. चापि - सी० । ५. पुन - स्या० । ६. मं स - स्या०, रो० । ७. नामो - सी०, स्या० ।
८. भविस्सति - सी० ।

३०२. "सम्पत्तिं अनुभोत्वान्, देवेसु मनुजेषु" च ।
सञ्चरत्य सुखिता हृत्वा, नेककण्ठेषु संसरि ॥
३०३. "एकनवुत्तितो कण्ठे, विपस्सी लोकनायको ।
उप्यज्जि चारुदस्सनो^१, सञ्चधम्मविपस्सको ॥
३०४. "तमहं लोकनायकं, उपेत्वा नरसारथि ।
धम्मं भणितं^२ सुत्वान्, पव्वजि अनगारियं ॥
३०५. "दसवस्ससहस्सानि, तस्स वीरस्स सासने ।
ब्रह्मचरियं चरित्वान्, युत्तयोगा बहुस्सुता ॥
३०६. "पच्चयाकारकुसला, चतुसच्चविसारदा ।
निपुणा चित्तकथिका, सत्थुसासनकारिका ॥
३०७. "ततो चुताहं तुसितं, उपपन्ना यसस्सिनी ।
अभिभोमि^३ तहि अञ्जे, ब्रह्मचारीफलेनहं ॥
३०८. "यत्थ यत्थूपपत्ताहं, महाभोगा महद्धना ।
मेधाविनी सीलवती^४, विनीतपरिसा पि च ॥
३०९. "भवामि तेन कम्मेन, योगेन जिनसासने ।
सब्बा सम्पत्तियो मय्हं, सुलभा मनसो पिया ॥
३१०. "यो पि मे भवते भत्ता, यत्थ यत्थ गताय पि ।
विमानेति न^५ मं कोचि, पटिपत्तिबलेन^६ मे ॥
३११. "इमहि भद्दके कण्ठे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।
नामेन कोणागमनो, उप्यज्जि वदतं वरो ॥
३१२. "तदा^७ हि^८ वाराणसियं, सुसमिद्धकुलपज्जा^९ ।
धनञ्जानी सुमेधा च, अहं पि च तयो जना ॥
३१३. "सङ्घाराममदासिमह, दानसहायिका^{१०} पुरे^{११} ।
सङ्घस्स^{१२} च विहारं पि^{१३}, उट्ठिस्स कारिका^{१४} मयं ॥

5

B. 223

10

15

20

१. मानुसेसु - स्या० । २. चारुदस्सनो - सी०, रो० । ३. पणोत्तं - सी०, स्या० ।
४. अभिभोमि - सी०, स्या० । ५. रूपवती - सी०, स्या०, रो० । ६. पटिपत्तिकलेन -
सी०, स्या० । ७-७. तदाहं - सी० । ८. सुसमिद्धकुलपज्जा - स्या० । ९-९. नेके सहस्सिके मुने -
स्या०; दानं सहस्सिकं भूने - रो० । १०-१०. ससङ्घस्स विहारं हि - सी०, रो० ।
११. वायिका - रो० ।

३१४. "ततो चुता मयं सच्चा, तावतिसूपगा अहं ।
यससा अग्गतं पत्ता, मनुस्सेसु तथेव च ॥
३१५. "इमस्मियेव कप्पम्हि, ब्रह्मवन्धु महायसो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदतं वरो ॥
- 5 ३१६. "उपट्ठाको महेसिस्स, तदा आसि नरिस्सरो ।
कासिराजा किकी नाम, बाराणसिपुरुत्तमे ॥
- BE 224 ३१७. "तस्सासि जेट्ठिका' धीता, समणी इति विस्सुता ।
धम्मं सुत्वा जिनग्गस्स, पव्वज्जं समरोच्चयि ॥
३१८. "अनुजानि न नो तातो, अगारेव तदा मयं ।
10 वीसवस्ससहस्सानि, विचरिम्ह अतन्दिता ॥
३१९. "कोमारिब्रह्मचरियं, राजकञ्जा सुखेविता' ।
बुद्धोपट्ठाननिरता, मूढिता सत्त धीतरो ॥
३२०. "समणी समणगुत्ता च, भिक्खुनी भिक्खुदायिका' ।
धम्मा चेव सुधम्मा च, सत्तमी सङ्खदायिका ॥
- 15 ३२१. "अहं उप्पलवण्णा च, पटाचारा च कुण्डला ।
किसागोतमी धम्मदिन्ना, विसाखा होति सत्तमी ॥
३२२. "कदाचि सो नरादिच्चो, धम्मं देसेसि' अब्भुनं ।
महानिदानमुत्तन्तं, सुत्वा तं परियापुणि ॥
३२३. "तेहि कम्मेहि सुकतेहि, चेतनापणिधीहि च ।
20 जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसमगच्छहं ॥
३२४. "पच्छिमे च भवे दानि, साकलाय" पुरुत्तमे ।
रज्जो मद्दस्स धीताम्हि', मनापा दयिता पिया ॥
३२५. "सह मे जातमत्तम्हि, खेमं तम्हि पुरे अहं ।
ततो खेमा ति नामं मे, गुणतो उपपज्जथ ॥
- 25 ३२६. "यदाहं योव्वनं पत्ता, रूपलावज्जभूसिता" ।
तदा अदासि मं तातो, बिम्बिसारस्स राजिनो ॥

१. जेट्ठिका - स्या० । २. सुखे ठिता - स्या० । ३. भिक्खुदायिका - सी०, स्या० ।
४. देसेति - स्या० । ५. साकलाय - सी०; साकलाय - स्या० । ६. धीतासि - स्या० ।
७. रूपवण्णविभूसिता - स्या०; रूपवन्ता विभूसिता - रो० ।

३२७. "तस्साहं सुप्पिया^१ आसि, रूपके लायने रता ।
रूपानं दोसवादी ति, न उपेसि^२ महादयं ॥
३२८. "विम्भिसारो तदा राजा, ममानुग्गहवुद्धिया ।
वण्णयित्वा वेळुवनं, गायके गापयी ममं ॥
३२९. "रम्मं वेळुवनं येन, न दिट्ठं सुगतालयं ।
न तेन नन्दनं दिट्ठं, इति मञ्जामसे^३ मयं ॥
३३०. "येन वेळुवनं दिट्ठं, नरनन्दननन्दनं ।
मुदिट्ठं नन्दनं तेन, अमरिन्दसुनन्दनं ॥
३३१. "विहाय नन्दनं देवा, ओतरित्वा महीतलं^४ ।
रम्मं वेळुवनं दिस्वा, न तप्पन्ति सुविम्हिता ॥
३३२. "राजपुञ्जेन निब्बत्तं, बुद्धपुञ्जेन भूसितं ।
को वत्ता तस्स निस्सेसं, वनस्स गुणसञ्चयं ॥
३३३. "तं सुत्वा वनसमिद्धं^५, मम सोतमनोहरं ।
दट्ठुकामा तमुय्यानं, रञ्जो आरोचयि तदा ॥
३३४. "महता परिवारेन, तदा च^६ सो महीपति ।
मं^७ पेसेसि^८ तमुय्यानं, दस्सनाय समुस्सुकं ॥
३३५. "गच्छ पस्स महाभोगे, वनं नेत्तरसायनं ।
यं सदा भाति सिरिया, सुगताभानुरञ्जितं ॥
३३६. "यदा च पिण्डाय मुनि, गिरिव्वजपुरुत्तमं ।
पविट्ठोहं तदायेव, वनं दट्ठुमुपागमि ॥
३३७. "तदा^९ तं फुल्लविपिनं^{१०}, नानाभमरकूजितं ।
कोकिलागीतसहितं, मयूरगणनच्चित्तं ॥
३३८. "अप्पसद्मनाकिण्णं, नानाचङ्कमभूसितं ।
कुटिमण्डपसङ्किण्णं, योगीवरविराजितं ॥
३३९. "विचरन्ती अमञ्जिस्सं, सफलं नयनं मम ।
तत्था^{११} पि तरुणं भिक्खुं, युत्तं दिस्वा विचिन्तयि ॥

B. 225

10

15

20

25

१. सुप्पिया - स्या० । २. उपेसि - स्या० । ३. मञ्जामहे - स्या० । ४. महीतले - स्या०, रो० । ५. वनसमिद्धि - सी०, स्या० । ६. मं - स्या०, रो० । ७-८. पेसेसि - स्या०; सम्पपेसि - रो० । ९-१०. तदाहं ० - सी०; तदा तं सम्फुल्लवनं - स्या० । ११. नानाभमरकुञ्जितं - स्या० । १०. तदा - स्या० ।

३४०. 'ईदृसे' विपिने' रम्मे, ठितोयं नवयोव्वने ।
वसन्तमिव कन्तेन, रूपेन च^१ समन्वितो^२ ॥
३४१. 'निसिन्नो रुक्खमूलम्हि, मुण्डो सङ्घाटिपास्तो ।
ज्ञायते वतयं भिक्षु, हित्वा विसयजं रति ॥
३४२. 'ननु नाम गह्वरेण, कामं भुत्वा यथासुखं ।
पच्छा जिण्णेन धम्मोयं, चरितव्वो सुभद्दको^३ ॥
३४३. "सुञ्जकन्ति विदित्वान, गन्धगेहं जिनालयं ।
उपेत्वा जिनमद्दक्खं^४, उदयन्तं व भाकरं ॥
३४४. "एककं सुखमासीनं, बीजमानं^५ वरित्थिया ।
दिस्वानेवं विचिन्तेसि, नायं लूखो नरासभो ॥
३४५. "सा कञ्जा कतकाभासा, पटुमाननलोचना ।
विम्बोद्वी कुन्ददसना^६, मनोनेत्तरसायना ॥
३४६. "हेमदोलाभसवना^७, कलिकाकारमुत्थनी^८ ।
वेदिमज्जा^९ व सुस्सोणी^{१०}, रम्भोरु^{११} चारुभूसना ॥
३४७. "रत्तंसकुपसंख्याना, नीलमट्टनिवासना ।
अतप्पनेय्यरूपेण^{१२}, हासभावसमन्विता^{१३} ॥
३४८. "दिस्वा तमेवं चिन्तेसि, अहोयमभिरूपिनी^{१४} ।
न मयानेन नेत्तेन, दिट्ठपुव्वा कुदाचनं ॥
३४९. "ततो जराभिभूता सा, विवण्णा विकतानना ।
भिन्नदन्ता^{१५} सेतसिरा, सलाला वदनामुचि ॥
३५०. "सङ्घित्तकण्णा सेतवल्ली, लम्बासुभपयोधरा ।
वलिचित्तसव्वङ्गी, सिरावित्ततदेहिनी ॥
३५१. "नतङ्गी^{१६} दण्डदुतिया, उप्फासुलिकता^{१७} किंसा ।
पवेधमाना पतिता, निस्ससन्ती मुहुं^{१८} मुहुं^{१९} ॥

१-१. ईदृसेपि वने - सी०, स्या० । २-२. सुसमन्वितो - स्या० । ३. जिनमद्दक्ख - सी०, स्या० । ४. बीजमाना - सी०; बीजमानं - स्या० । ५. कुन्ददसना - स्या० । ६. हेमदोलाभसवना - स्या० । ७. कलिकाकारमुत्थनी - सी०, रो० ; कलिकाकारमुत्थनी - स्या० । ८-८. तनुमज्जा च सुस्सोणी - सी०; वेदिमज्जा वरसोणी - स्या०, रो० । ९. रम्भोरु - स्या०, रो०; रम्भोरु - म० । १०. अतप्पनेय्यरूपेण - सी० । ११. हासभावसमन्विता - सी०; सव्वाभरणमण्डिता - स्या० । १२. अहोयमभि - स्या० । १३. छिन्नदन्ता - स्या० । १४. नतङ्गी - स्या० । १५. उप्फासुलिकता - सी०, स्या० । १६-१६. मुहुं मुहुं - स्या० ।

३५२. "ततो मे आसि संवेगो, अद्भुतो लोमहंसनो ।
धिरत्यु रूपं असुचि, रमन्ते यत्थ वालिसा ॥
३५३. "तदा महाकारुणिको, दिस्वा संविग्गमानसं ।
उदग्गचित्तो सुगतो, इमा गाथा अभासथ ॥
३५४. 'आतुरं असुचि पूति, पस्स खेमे समुस्सयं ।
उग्घरन्तं पग्घरन्तं, वालानं अभिनन्दितं ॥
३५५. 'अमुभाय चित्तं भावेहि, एकग्गं सुसमाहितं ।
सति कायगता त्यत्यु, निब्बिदा बहुला भव ॥
३५६. 'यथा इदं तथा एतं, यथा एतं तथा इदं ।
अज्झत्तं च बहिद्धा च, काये छन्दं विराजय ॥
३५७. 'अनिमित्तं च भावेहि, मानानुसयमुज्जहं ।
ततो मानाभिसमया, उपसन्ता चरिस्ससि ॥
३५८. 'ये रागरत्तानुपतन्ति सोतं,
सयं कतं मक्कटको व जालं ।
एतं पि छेत्वान परिव्वजन्ति,
न पेक्खिनो काममुखं पहाय' ॥
३५९. "ततो कलितचित्तं^१ मं, आत्त्वान नरसारथि ।
महानिदानं देसेसि, सुत्तन्तं विनयाय मे ॥
३६०. "सुत्वा सुत्तन्तसेट्ठं तं, पुव्वसज्जमनुस्सरि ।
तत्थ छितावहं सन्ती, धम्मचक्खुं विसोधयि ॥
३६१. "निपतित्वा महेसिस्स, पादमूलमिह तावदे ।
अच्चयं देसनत्थाय, इदं वचनमब्रवि ॥
३६२. 'नमो ते सब्बदस्सावी, नमो ते करुणाकर" ।
नमो ते तिण्णसंसार, नमो ते अमतं दद ॥
३६३. 'दिट्ठिगहनपक्खन्दा^२, कामरागविमोहिता ।
तया सम्मा उपायेन, विनीता विनये रता ॥

१. सुमती - स्या० । २. मानानुसय मुज्जह - स्या० । ३-३. अनपेक्खिनो - सी०, स्या०, रो० । ४. कलितचित्तं - स्या०; कलितचित्तं - रो० । ५. कदगालय - स्या०; कदगासय - रो० । ६. दिट्ठिगहनपक्खन्ता - सी०, स्या० ।

३६४. 'अदस्सनेन विभोगा', तादिसानं महेसिनं ।
अनुभोन्ति महादुक्खं, सत्ता संसारसागरे ॥

३६५. 'यदाहं लोकसरणं, अरणं अरणन्तुं' ।
नादूसांमि अदूरदु', देसयामि तमच्चयं ॥

B. 228

5

३६६. 'महाहितं वरददं', अहितो ति विसङ्किता ।
नोपेसि रूपनिरता, देसयामि तमच्चयं ॥

३६७. "तदा मधुरनिग्धोसो, महाकारुणिको जिनो ।
अवोच तिदु खेमे ति, सिञ्चन्तो अमतेन मं ॥

10

३६८. "तदा पणम्य सिरसा, कत्वा च नं पदनिखणं ।
गत्वा दिस्वा नरपतिं, इदं वचनमब्रवि ॥

३६९. 'अहो सम्मा उपायो ते, चिन्तितोयमरिन्दम ।
वनदस्सनकामाय, दिदुो निव्वानतो' मुनि ॥

३७०. 'यदि ते रुच्चते राज', सासने तस्स तादिनो ।
पव्वजिस्सामि रूपेहं, निव्विघ्ना मुनिवाणिना' ॥

दुतियं भाणवारं ।

15

३७१. "अञ्जलि पग्गहेत्वान, तदाह समहीपति ।
'अनुजानामि ते भदे, पव्वज्जा तव सिञ्जतु' ॥

३७२. "पव्वजित्वा तदा चाहं, अद्धमासे' उपट्ठिते ।
दीपोदयं च भेदं च, दिस्वा संविग्गमानसा ॥

३७३. "निव्विघ्ना सब्बसङ्खारे, पच्चवाकास्कोविदा ।
चतुरोधे अतिक्कम्म, अरहत्तमपापुणि ॥

20

३७४. "इद्धीसु" च वसी आसि, दिव्वाय सोतधानुया ।
चेतोपरियञ्जाणस्स, वसी चापि भवामहं ॥

३७५. "पुव्वेनिवासं जानामि, दिव्वचक्खु' विसोधितं ।
सव्वासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

१. विभोगा - सी०; विहिता - स्या० । २. मरणन्तु - सी०; मरणन्तु - स्या० ।
३-३. नादूसांमिमदूरदु - सी०; ० मधुरत्यं - स्या० । ४. देसेस्सामि - स्या० । ५. वरददं -
स्या० । ६. निव्वानतो - सी०; निव्वनतो - स्या०, रो० । ७. राजा - स्या० । ८. मुनि-
वाणिना - स्या०, रो० । ९. सत्तनासे - स्या० । १०. इद्धिया - सी०, स्या० ।
११. दिव्वचक्खु - स्या० ।

३७६. "अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।
परिसुद्धं मम^१ ज्ञाणं, उप्पन्नं बुद्धसासने ॥
३७७. "कुसलाहं विसुद्धीसु, कथावत्थुविसारदा ।
अभिधम्मनयञ्जु च, वसिष्पत्ताम्हि सासने ॥
३७८. "ततो तोरणवत्थुस्मि^२, रञ्जा कोसलसामिना ।
पुच्छिता^३ निपुणे पञ्हे, व्याकरोन्ती यथातथं ॥
३७९. "तदा स राजा सुगतं, उपसङ्कम्म पुच्छथ ।
तथेव बुद्धो व्याकासि, यथा ते व्याकता मया ॥
३८०. "जिनो तस्मि गुणे तुट्ठो, एदग्गे ठपेसि मं ।
महापञ्जानमग्गा ति, भिक्खुनीनं नरुत्तमो ॥
३८१. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवा ॥
३८२. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
३८३. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- इत्थं सुदं खेमा भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

६. उपपलवण्णाथेरीअपदानं

३८४. "भिक्खुनी उपपलवण्णा, इद्धिया पारमि गता ।
वन्दित्वा सत्थुनो पादे, इदं वचनमब्रवि ॥
३८५. "नित्थिण्णा^४ जातिसंसारं^५, पत्ताहं अचलं पदं ।
सव्वदुक्खं मया खीणं, आरोचेमि महामुनि ॥
३८६. 'यावता परिसा अत्थि, पसन्ना जिनसासने ।
यस्सा^६ च मेपराधोत्थि, खमन्तु जिनसम्ममुखा ॥
३८७. 'संसारे संसरन्तिया^७, खलितं मे सचे भवे ।
आरोचेमि महावीर, अपराधं खमस्सु तं ॥
३८८. 'इद्धि चापि निदस्सेहि, मम सासनकारिके ।
चतस्सो परिसा अज्ज, कद्धं छिन्दाहि यावता ॥

१. मम - स्या० । २. भोजनवत्थुस्मि - सी० । ३. पुच्छित्वा - स्या० । ४. नित्थिण्णा - सी० । ५. जातिसंसारो - रो० । ६. 'सं - सी०, स्या० । ७. संसन्ताय - सी०; संसरन्ता मे - स्या० । ८. मे - स्या० ।

B. 230

३८६. 'धीता' तुहं महावीर, पञ्जावन्त जुतिन्धर ।
वहं च दुक्करं कम्मं, कतं मे अतिदुक्करं ॥
३८७. 'उप्पलस्सेव मे वण्णो, नामेनुप्पलनामिका ।
साविका' ते महावीर, पादे वन्दामि' चक्खुम ॥
३८८. 'राहुलो च अहं चेव, नेकजातिसते बहू ।
एकस्मि सम्भवे जाता, समानच्छन्दमानसा' ॥
३८९. 'निव्वत्ति एकतो होति, जातिया' पि च एकतो' ।
पच्छिमे भवे सम्पत्ते, उभो' पि नानासम्भवा' ॥
३९०. 'पुत्तो च राहुलो नाम, धीता उप्पलसव्हया ।
पस्स वीर ममं इट्ठि, बलं दस्सेमि सत्थुनो ॥
३९१. 'महासमुदे चतुरो, पक्खि पि हत्थपातियं' ।
तेलं हत्थगतं चेव, खिड्डो' कोमारको यथा ॥
३९२. 'उव्वत्तयित्वा पथवि, पक्खि पि हत्थपातियं ।
चित्तं मुञ्जं यथा नाम, लुञ्चि कोमारको युवा ॥
३९३. 'चक्कवाळसमं पाणि, छादयित्वान मत्थके ।
वस्सापेत्त्वान फुसितं, नानावण्णं पुनप्पुनं ॥
३९४. 'भूमि उदुक्खलं कत्वा, धञ्जं कत्वान सक्खरं ।
सिनेहं मुसलं कत्वा, मट्ठि कोमारिका यथा ॥
३९५. 'धीताहं बुद्धसेट्ठस्स, नामेनुप्पलसव्हया ।
अभिञ्जासु वसीभूता, तव सासनकारिका ॥
३९६. 'नानाविकुब्बनं कत्वा, दस्सेत्वा लोकनायकं ।
नामगोत्तं च' सावेत्वा', पादे वन्दामि चक्खुम ॥
४००. 'इट्ठीसु च वसी होमि, दिव्वाय सोतधातुया ।
चेतोपरियमाणस्स, वसी होमि महामुने ॥
४०१. 'पुब्बेनिवासं जानामि, दिव्वचक्खु विसोधितं ।
सव्वासवपरिवस्तीणा', नत्थि दानि पुनव्ववो ॥

१. धीतु - सी० । २. सा धीता - स्या० । ३. वन्दति - सी० । ४. समान-
च्छन्दमानसा - सी० । समानच्छन्दचेतसा - स्या० । ५-५. जातीसु बहुवो मम - सी० ।
६-६. उभो नाम सम्भवा - स्या० । ७. हत्थपातियं - स्या० । ८. वेज्जी - सी०, रो० ।
९-९. पक्कसेत्वा - स्या० । १०. सव्वासवा परिवस्तीणा - स्या० ।

४०२. 'अत्यधम्मनिस्तीसु, पटिभाने तथेव च ।
आणं मे विमलं^१ सुद्धं, सभावेन महेंसिनो ॥
४०३. 'पुरिमानं^२ जिनग्गानं, सज्जमं^३ ते निदस्सितं^४ ।
अधिकारं बहु^५ मय्हं, तुय्हत्थाय महामुनि ॥
४०४. 'यं मया पूरितं^६ कम्मं, कुसलं सर मे मुत्ति ।
तवत्थाय महावीर, पुञ्च उपचितं मया ॥
४०५. 'अमब्बट्टाने वज्जेत्वा, वारयन्ती^७ अनाचरं ।
तवत्थाय महावीर, चत्तं मे जीवितुत्तमं ॥
४०६. 'दसकोटिसहस्सानि, अदासि^८ मम^९ जीवितं ।
परिच्चत्ता^{१०} च मे होमि, तवत्थाय महामुनि ॥
४०७. 'तदातिविम्हिता सव्वा, सिरसा व कतञ्जली ।
अवोचय्ये कतं आसि, अतुलिद्धिपरक्कमा ॥
४०८. सतसहस्सितो कप्पे, नागकञ्जा अहं तदा ।
विमला नाम नामेन, कञ्जानं साधु सम्मता ॥
४०९. महोरगो महानागो, पसन्नो जिनसासने ।
पट्टमुत्तरं महातेजं, निमन्तेसि ससावकं ॥
४१०. रतनमयं^{११} मण्डपं^{१२}, पल्लङ्गं^{१३} रतनामयं ।
रतनं वालुकाकिण्णं, उपभोगं रतनामयं ॥
४११. मगं च पटियादेसि, रतनद्वजभूसितं ।
पच्चुमान्तवान सम्बुद्धं, वज्जन्तो तूरियेहि सो ॥
४१२. परिसाहि^{१४} च चतूहि^{१५}, परिवुतो^{१६} लोकनायको ।
महोरगस्स भवने, निसीदि परमासने ॥
४१३. अन्नं पानं खादनीयं, भोजनं^{१७} च^{१८} महारहं ।
वरं वरं च पादासि, नागराजा महायसो^{१९} ॥

B. 231

5

10

15

20

१. विपुलं - स्या० । २-२. सम्मुत्ता च परम्मुत्ता - सी०; संगमं तेन दस्सितं - स्या० ।

३. बहु - स्या० । ४. पुरिमं - स्या० । ५. परिवज्जन्ति - सी०; परिपाचेन्ती - स्या० ।

६-६. अदासि मय्हं - सी०; अदासि मम - स्या० । ७. परिच्चत्तं - सी० । ८. अहं - सी० ।

९-९. रतनामयं मण्डपं च - सी०; रतनामयं च० - स्या० । १०-१०. परिसाहि चतूहि

सो - सी०; परिसाहि चत्तसो हि - रो० । ११. सहितो - सी०; फरते - स्या०;

परतो - रो० । १२-१२. भोजनीयं - सी० । १३. महायसो - सी० ।

४१४. भुञ्जित्वान^१ सम्बुद्धो, पत्तं^२ धोवित्वा^३ योनिःसो ।
अनुमोदनीयं कासि, नागकञ्जा महिद्विका ॥
- B. 232 ४१५. सध्वञ्चुं फुल्लितं दिस्वा, नागकञ्जा महायस ।
पसन्नं सत्युनो चित्तं, सुनिबन्धं^४ च मानसं ॥
४१६. ममं च चित्तमञ्जाय, जलजुत्तमनामको ।
तस्मि खणे महावीरो, भिक्खुनि दस्सयिद्विया ॥
४१७. इद्वी अनेका दस्सेसि, भिक्खुनी सा विसारदा ।
पमोदिता वेदजाता, सत्थारं इदमन्नवि^५ ॥
४१८. 'अहस्साहं इमं^६ इद्वि^७, सुमनं^८ इतराय पि ।
कथं अहोसि सा वीर, इद्विया सुविसारदा' ॥
४१९. 'ओरसा मुखतो जाता, धीता मम महिद्विका ।
ममानुसासनिकरा, इद्विया सुविसारदा' ॥
४२०. "बुद्धस्स वचनं सुत्वा, एवं^९ पत्थेसहं तदा ।
अहं पि तादिसा होमि, इद्विया सुविसारदा ॥
४२१. "पमोदिताहं सुमना, पत्थे उत्तममानसा^{१०} ।
अनागतमिह अदाने, ईदिसा होमि नायक ॥
४२२. "मणिमयमिह^{११} पल्लङ्के, मण्डपमिह पभस्सरे^{१२} ।
अन्नपानेन तप्पेत्वा, ससङ्गं लोकनायकं ॥
४२३. "नागानं पवरं पुष्पं, अरुणं नाम उप्पलं ।
वण्णं मे ईदिसं होतु, पूजेसि लोकनायकं ॥
४२४. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तार्वतिसमगच्छहं ॥
४२५. "ततो चुताहं मनुजे, उपपन्ना सयम्भुनो ।
उप्पलेहि पटिच्छन्नं, पिण्डपातमदासहं ॥

१. भुञ्जित्वान च - मी०; भुञ्जित्वान स- स्या० । २. पत्तं - स्या० । ३. धोवित्वा - मी०; धोवित्वा - स्या० । ४. सुनिबन्धं च - मी०; सुनिबन्धं - स्या० । ५. इदमन्नवि - मी०; इदमन्नवि - स्या०, रो० । ६-६. इमा इद्वी - स्या० । ७. सुमना - मी०; सुमिता - स्या० । ८-८. तुद्वो एवं अवीरहं - स्या० । ९. पत्तउत्तममानसा - मी०, स्या०, रो० । १०-१०. मणिमयं च पल्लङ्कं, मण्डपं च पभस्सरं - स्या० ।

४२६. "एकनवुतितो कप्पे, विपस्सी नाम नायको ।
उप्पज्जि चारुदस्सतो, सव्वधम्मेषु चक्खुमा ॥
४२७. "सेट्ठिधीता तदा हुत्वा, वाराणसिपुरुत्तमे ।
निमन्तेत्वान सम्बुद्धं, ससङ्घं लोकनायकं ॥
४२८. "महादानं ददित्वान, उप्पलेहि विनायकं ।
पूजयित्वा चेतसा^१ व^२, वण्णसोभं अपत्थयि ॥
४२९. "इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदतं वरो ॥
४३०. "उपट्ठाको महेस्सिस्स, तदा आसि नरिस्सरो ।
कासिराजा किकी नाम, वाराणसिपुरुत्तमे ॥
४३१. "तस्सासि दुतिया धीता, समणगुत्तसव्हया^३ ।
धम्मं सुत्वा जिनग्गस्स, पव्वज्जं समरोर्चयि ॥
४३२. "अनुजानि न नो तातो, अगारेव तदा मयं ।
वीसवस्ससहस्सानि, विचरिम्ह अतन्दिता ॥
४३३. "कोमारिब्रह्मचरियं, राजकञ्जा सुखेधिता ।
बुद्धोपट्ठाननिरता, मुदिता सत्त धीतरो ॥
४३४. "समणी समणगुत्ता च, भिक्खुनी भिक्खुदायिका^४ ।
धम्मा चेव सुधम्मा च, सत्तमी सङ्घदायिका^५ ॥
४३५. "अहं खेमा च सप्पञ्जा, पटाचारा च कुण्डला ।
किसागोतमी धम्मदिन्ना, विसाखा होति सत्तमी ॥
४३६. "तेहि कम्मेहि सुकतेहि, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तार्वतिसमगच्छहं ॥
४३७. "ततो चुता मनुस्सेसु, उपपन्ना महाकुले ।
पीतं मट्ठं वरं दुस्सं, अदं अरहतो अहं ॥
४३८. "ततो चुतारिट्ठपुरे, जाता विप्पकुले अहं ।
धीता तिरिट्ठिवच्छस्स, उम्मादन्ती^६ मनोहरा ॥

5 B. 233

10

15

20

25

१-१. च तेहेव - स्या० । २. समणगुत्तसमव्हया - सी०; समणीगुत्त० - स्या० ।

३. भिक्खुदायिका - सी०, स्या० । ४. संवदायिका - सी०, स्या० । ५. उम्मादेन्ति -

४३६. "ततो चुता जनपदे, कुले अञ्जतरे अहं ।
पसुता नातिफीतम्हि, सालि गोपेमहं तदा ॥
४४०. "दिस्वा पच्चेकसम्बुद्धं, पञ्चलाजासतानिहं ।
दत्वा पदुमच्छन्नानि, पञ्च पुत्तसतानिहं ॥
- B. 234 5 ४४१. "पत्थयि ते^१ पि पत्थेसु^२, मधुं दत्वा सयम्भुनो ।
ततो चुता अरञ्जेहं, अजायि पदुमोदरे ॥
४४२. "कासिरञ्जो महेसीहं, हुत्वा सक्कतपूजिता ।
अजनिं राजपुत्तानं, अनूनं सतपञ्चकं ॥
- 10 ४४३. "यदा ते योञ्जनप्पत्ता, कीळन्ता जलकीळितं ।
दिस्वा^३ ओपत्तपदुमं, आसुं पच्चेकनायका ॥
४४४. "साहं तेहि विनाभूता, सुतवीरेहि^४ सोकिनी^५ ।
चुता इसिगिलिपस्से, गामकम्हि अजायिहं^६ ॥
४४५. "यदा बुद्धा^७ सुतमती, सुतानं भत्तुनो^८ पि च^९ ।
यागुं आदाय गच्छन्ती, अट्ट पच्चेकनायके ॥
- 15 ४४६. "भिक्षाय गामं गच्छन्ते, दिस्वा पुत्ते अनुस्सरि ।
खीरधारा विनिग्गाच्छि, तदा मे पुत्तपेमसा ॥
४४७. "ततो तेसं अदं यागुं पसन्ना सेहि पाणिभि ।
ततो चुताहं तिदसं^{१०}, नन्दनं उपपज्जहं ॥
४४८. "अनुभोत्वा सुखं दुक्खं, संसरित्वा भवाभवे ।
20 तवत्थाय महावीर, परिच्चत्तं च जीवितं ॥
४४९. "एवं बहुविधं दुक्खं, सम्पत्ती च बहुव्विधा^{११} ।
पच्छिमे भवे सम्पत्ते, जाता सावत्थियं पुरे ॥
४५०. "महाधनसेट्टिकुले, सुखिते सज्जिते तथा ।
नानारतनपज्जोते, सब्बकामसमिद्धिने^{१२} ॥

१. पुत्तसतानि पि - सी०, स्या० । २-२. तेसु पुत्तेसु - स्या० । ३. दिस्वान - स्या० । ४-४. सुतवीरेहि सोकिनी - सी०, स्या० । ५. अजायिसं - सी० । ६. बुद्धा - सी० । ७-७. कसत्तं तदा - सी०; असतोपि च - स्या० । ८. तिदसे - सी० । ९. बहुविधा - स्या० । १०. सब्बकामसमिद्धिनि - सी०; सब्बकामसमिद्धिने - स्या० ।

४५१. “सक्कता पूजिता चैव, मानितापचिता तथा ।
रूपसीरिमनुष्यता^१, कुलेषु अतिसक्कता^२ ॥

४५२. “अतीव पत्थिता चासि, रूपभोगसिरीहि च ।
पत्थिता सेट्टिपुत्तेहि, अनेकेहि सतेहि पि^३ ॥

४५३. “अगारं पजहित्वान, पच्चजि अनगारियं ।
अड्डमासे असम्पत्ते, चतुसच्चमपापुणि^४ ॥

5

४५४. “इद्धिया अभिनिम्मित्वा, चतुरस्सं रथं अहं ।
बुद्धस्स पादे वन्दिस्सं^५, लोकनाथस्स^६ तादिनो^७ ॥

B, 235

४५५. ‘सुषुप्फितगं उपगम्म पादपं,
एका तुवं तिट्ठसि सालमूले ।
न चापि ते दुतियो अत्थि कोचि^८,
वाले न त्वं भायसि धुत्तकानं^९ ॥

10

४५६. ‘सतं सहस्सानि^{१०} पि धुत्तकानं,
समागता^{११} एदिसका^{१२} भवेय्युं ।
लोमं न^{१३} इज्जे न सम्पवेधे^{१४},
किं^{१५} मे तुवं मार करिस्ससेको^{१६} ॥

15

४५७. ‘एसा अन्तरधायामि, कुच्छि वा पविसामि ते ।
भमुकन्तरिकायं पि, तिट्ठन्ति मं न दक्खसि ॥

४५८. ‘चित्तिस्मि वसीभूतामिह, इद्धिपादा सुभाविता^{१७} ।
सच्चवन्धनमुत्तामिह, न तं भायामि आवुसो ॥

20

४५९. ‘सत्तिसुलूपमा कामा, खन्धासं^{१८} अधिकुट्टना^{१९} ।
यं^{२०} त्वं^{२१} कामरतिं ब्रूसि, अरती दानि सा मम ॥

१. आसि — सी० । २. रूपसीरिमनुष्यता — सी० । ३. अभिसम्पत्ता — सी० ।
४. च — स्या० । ५. अरहत्तमपापुणि — सी० । ६. अवन्दि — स्या० । ७-७. लोक-
नाथस्स सिरीमतो — सी०; लोकनाथ सिरीमतो — स्या० । ८. भिक्खुनी — सी०, रो० ।
९-९. न चत्थि ते दुतिया वण्णघातु — सी०, रो०; न चापि तुहं दुतियत्थि कोचि — स्या० ।
१०. सहस्सानं — रो० । ११-११. इधमागता तादिसका — सी०; इधमागता एदिसका —
स्या० । १२-१२. न इज्जामि न सन्तसामि — सी० । १३-१३. न मार भायामि तवेकिकापि —
सी०; ० तमेकिकापि — रो० । १४. सुविभाविता — स्या० । १५-१५. लन्धापि अधिकुण्डरा —
स्या० । १६-१६. यत्वं — स्या० ।

४६०. 'सव्वत्थ विहता नन्दी, तमोखन्धो' पदालितो ।
एवं जानाहि पापिम, निहतो त्वमसि अन्तक' ॥

४६१. "जिनो तम्मि गुणे तुट्ठो, एतदग्गे ठपेसि मं ।
अग्गा^१ इद्धिमतीनं ति, परिसासु विनायको ॥

५ ४६२. "परिचिण्णो मया सत्था, कतं बुद्धस्स सासनं ।
ओहितो गरुको^२ भारो, भवनेत्ति समूहता ॥

४६३. "यस्सत्थाय पव्वजिता, अगारस्मानगारियं ।
सो मे अत्थो अनुप्पत्तो, सव्वसंयोजनक्खयो ॥

B. 236 ४६४. "चीवरं पिण्डपातं च, पच्चयं सयनासनं ।
१० खणेन उपनामेन्ति, सहस्सानि समन्ततो ॥

४६५. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवा ।

४६६. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

४६७. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं उप्पलवण्णा भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१०. पटाचाराथेरीअपदानं

१५ ४६८. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सव्वधम्मान पारगू ।
इतो सतसहस्सम्मिह, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥

४६९. "तदाहं हंसवतियं, जाता सेट्ठिकुले अहु ।
नानारत्तनपज्जोते, महासुखसमप्पिता ॥

४७०. "उपेत्वा तं महावीरं, अस्सोसि धम्मदेसनं ।
२० ततो जातपसादाहं^४, उपेसि सरणं जिनं ॥

४७१. "ततो विनयधारीनं, अग्गं वण्णेसि नायको ।
भिक्खुनि लज्जिनि तादि, कप्पाकप्पविसारदं ॥

४७२. "तदा मुदितचित्ताहं, तं ठानमभिकट्ठिनी^५ ।
निमन्तेत्वा दसवर्णं, ससङ्घं लोकनायकं ॥

१-१. तमोखन्धा पदालिता - स्या० । २. सेट्ठा - स्या० । ३. गरुको - स्या० ।

४. जातपसादाहं - सी०, स्या० । ५. ठानं अभिकट्ठमि - स्या० ।

४७३. "भोजयित्वान सत्ताहं, ददित्वा^१ व तिचीवरं ।
निपच्च सिरसा पादे, इदं वचनमब्रवि ॥
४७४. 'या तथा वणिता वीर, इतो अट्टमके मुनि^२ ।
तादिसाहं भविस्सामि, यदि सिज्झति नायक' ॥
४७५. "तदा अबोच मं सत्था, 'भदे मा भायि अस्सस ।
अनागतम्हि अद्धाने, लच्छसे तं मनोरथं ॥
४७६. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओशकाककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
४७७. 'तस्स धम्मेषु दायादा, ओरसा धम्मनिम्मिता ।
पटाचारा ति नामेन, हेस्सति सत्थु साविका' ॥
४७८. "तदाहं मुदिता हुत्वा, यावजीवं तदा^३ जिनं ।
मेत्तचित्ता परिचरि, ससङ्गं लोकनायकं ॥
४७९. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनावणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसमगच्छहं ॥
४८०. "इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदतं वरो ॥
४८१. "उपट्ठाको महेस्सिस्स, तदा आसि नरिस्सरो ।
कासिराजा किकी नाम, वाराणसिपुरुत्तमे ॥
४८२. "तस्सासि ततिया वीता, भिक्खुनी इति विस्सुता ।
धम्मं सुत्वा जिनगस्स, पब्बज्जं समरोचयि ॥
४८३. "अनुजानि न नो तातो, अगारेव तदा मयं ।
वीसवस्ससहस्सानि, विचरिम्ह अतन्दिता ।
४८४. "कोमारिब्रह्मचरियं, राजकज्जा मुखेधिता ।
बुद्धोपट्ठाननिरता, मुदिता सत्तधीतरो ॥
४८५. "समणी समणगुत्ता च, भिक्खुनी भिक्खुदायिका ।
धम्मा चैव सुधम्मा च, सत्तमी सङ्गदायिका ॥
४८६. "अहं उप्पलवण्णा च, खेमा भद्दा च भिक्खुनी ।
किसागोतमी धम्मदिन्ना, विसाखा होति सत्तमी ॥

5

B. 237

10

15

20

25

१-१. ददित्वा च तिचीवरं - सी०; ददित्वा पत्तचीवरं - स्या० । २. हनि - सी० ।

३. ततो - सी० ।

४८७. "तेहि कम्मेहि सुकतेहि, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसमगच्छहं ॥
४८८. "पच्छिमे च भवे दानि, जाता सेट्टिकुले अहं ।
सावत्थियं पुरवरे, इद्धे फीते महद्धने ॥
- B. 238 5 ४८९. "यदा च योच्चनूपेता, वितक्कवसगा अहं ।
नरं जारपतिं^१ दिस्वा, तेन सद्धिं अगच्छहं ॥
४९०. "एकपुत्तपसूताहं^२, दुतियो कुच्छिया^३ मम^४ ।
तदाहं मातापितरो, ओक्खामी^५ ति सुनिच्छिता ॥
४९१. "नारोचेसि^६ पतिं^७ मय्हं, तदा तम्मिह पवासिते ।
10 एकिका निग्गता गेहा, गन्तुं सावत्थियमुत्तमं ॥
४९२. "ततो मे सामि आगन्त्वा, सम्भावेसि पथे मम ।
तदा मे कम्मजा वाता, उप्पन्ना अतिदारुणा ॥
४९३. "उट्ठितो^८ च^९ महामेघो, पसूतिसमये मम ।
दव्वत्थाय तदा गन्त्वा, सामि सप्पेन मारितो ॥
- 15 ४९४. "तदा विजातदुक्खेन, अनाथा कपणा अहं ।
कुब्भदि पूरितं दिस्वा, गच्छन्ती सकुलालयं ॥
४९५. "बालं आदाय अतरिं^{१०}, पारकूले^{११} च एककं^{१२} ।
सायेत्वा^{१३} बालकं पुत्तं, इतरं तरणायहं^{१४} ॥
४९६. "निवत्ता उक्कुसो हासि, तरुणं विलपन्तकं ।
20 इतरं च वही सोतो, साहं सोकसमप्पिता ॥
४९७. "सावत्थिनगरं गन्त्वा, अस्सोसि सज्जने मते ।
तदा अबोचं सोकट्ठा, महासोकसमप्पिता ॥
४९८. "उभो पुत्ता कालङ्कुता, पत्थे^{१५} मय्हं पती मतो ।
माता पिता च भाता च, एकचित्तम्मिह^{१६} डय्हरे ॥

१. जानपद - सी०, स्या० । २. एकपुत्तपसूताहं - सी०, स्या० । ३-३. कुच्छियं मम - सी०; कुच्छिया मम - स्या० । ४. दक्खामी - सी०; दक्खामी - स्या० । ५-५. नरोचेसि पति - सी० । ६. उट्ठितो च - स्या०, रो० । ७. योतरि - स्या० । ८. पारकूले - सी० । ९. एकिका - स्या० । १०. पायेत्वा - स्या० । ११. तरणायहं - सी०, स्या० । १२. वने - स्या० । १३. एकचित्तम्मिह - सी० ।

४६६. "तदा किंसा च पण्डु च, अनाथा दीनमानसा ।
इतो ततो भमन्तीहं^१, अद्दसं नरसारथि ॥

५००. "ततो अबोच मं सत्था, 'पुत्ते मा सोचि अस्सस ।
अत्तानं ते गवेसस्सु, किं निरत्थं विहञ्जसि ॥

५०१. 'न सन्ति पुत्ता ताणाय, न ज्ञाती नो पि बन्धवा ।
अन्तकेनाधिपन्नस्स, नत्थि ज्ञातीसु ताणता' ॥

5

५०२. "तं सुत्वा मुनिनो वाक्यं, पठमं फलमज्झगं ।
पव्वजित्वान नचिरं, अरहत्तमपापुणि ॥

B. 239

५०३. "इद्धीसु च वसी होमि, दिव्वाय सोतधातुया ।
परचित्तानि जानामि, सत्थुसासनकारिका ॥

10

५०४. "पुव्वेनिवासं जानामि, दिव्वचक्खु विसोधितं ।
खेपेत्वा आसवे सब्बे, विमुद्वासि^२ मुनिम्मला ॥

५०५. "ततोहं विनयं सब्बं, सन्तिके सब्बदस्सिनो ।
उग्गहि सब्बवित्थारं, व्याहरि च यथातथं ॥

५०६. "जिनो तस्मिं गुणे तुट्ठो, एतदग्गे ठपेसि मं ।
अग्गा^३ विनयधारीनं, पटाचारा व एक्किा ॥

15

५०७. "परिचिण्णो मया सत्था, कतं बुद्धस्स सासनं ।
ओहितो गरुको भारो, भवनेत्ति समूहता ॥

५०८. "यस्सत्थाय पव्वजिता, अगारस्मानगारियं ।
सो मे अत्थो अनुप्पत्तो, सब्बसंयोजनक्खयो ॥

20

५०९. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवा ॥

५१०. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

५११. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं सुदं पटाचारा भिक्खुनी इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

25

एकूपोसधिकवग्गो दुतियो ।

१. गच्छन्तीहं - स्या० । २. विमुद्दाम्हि - सी० । ३. अग्गा - स्या० ।

तत्सुदानं

एकूपोसथिका चैव, सळला चाथ मोदका^१ ।

एकासना पञ्चदीपा, नळमाली च गौतमी ॥

खेमा उप्पलवण्णा च, पटाचारा च भिक्खुनी ।

गाथा सत्तानि पञ्चैव, नव चापि तदुत्तरि ॥

—:०:—

३. कुण्डलकेसीवग्गो

१. कुण्डलकेसाथेरीअपदानं

B. 240

१. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सव्वधम्माम् पारगू ।
इतो सतसहस्समिह, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥
२. "तदाहं हंसवतियं, जाता सेट्ठिकुले अहुं ।
नानारतनपज्जोते, महासुखसमप्पिता ॥
३. "उपेत्वा तं महावीरं, अस्सोसिं धम्मदेसनं^१ ।
ततो जातप्पसादाहं^२, उपेसिं सरणं जिनं ॥
४. "तदा महाकारुणिको, पदुमुत्तरनामको ।
खिप्पाभिञ्जानमग्गं^३ ति^४, ठपेसिं^५ भिक्खुनि सुभं ॥
५. "तं सुत्वा मुदिता हुत्वा, दानं दत्वा महेसिनो ।
निपच्च सिरसा पादे, तं ठानमभिपत्थयि ॥
६. "अनुमोदि महावीरो, 'भदे यं तेभि पत्थितं ।
समिज्झिस्सति तं सव्वं, सुखिनी होहि निव्वुता ॥
७. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
८. 'तस्स धम्मेषु दायादा, ओरसा धम्मनिम्मिता ।
भद्दाकुण्डलकेसा ति, हेस्सति सत्थु साविका' ॥
९. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिघीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तार्वतिसमगच्छहं ॥
१०. "ततो चुता याममगं, ततोहं तुसितं गता ।
ततो च निम्मानरतिं, वसवत्तिपुरं ततो ॥
११. "यत्थ यत्थूपपज्जामि, तस्स कम्मस्स वाहसा ।
तत्थ तत्थेव राजूनं, महेसित्तमकारयि ॥

5

10

15

20

१. कुण्डलकेसवग्गो - स्या० । २. कुण्डलकेसापदानं - सी०; कुण्डलकेसीधेरिया-
पदानं - स्या० । ३. धम्ममुत्तमं - स्या० । ४. जातप्पसादाहं - सी० । ५-५. ० मग्गत्ते -
सी० । ६. ठपयि - स्या० ।

१२. "ततो चुता मनुस्सेसु, राजूनं चक्कवत्तिनं ।
मण्डलीनं च राजूनं, महेसित्तमकारयि ॥
- B. 241 १३. "सम्पत्ति अनुभोत्वान, देवेसु मानुसेसु च ।
सब्बत्थं सुखिता हुत्वा, नेककप्पेसु संसरि ॥
- 5 १४. "इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मवन्धु महायसो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदतं वरो ॥
१५. "उपट्ठाको महेसिस्स, तदा आसि नरिस्सरो ।
कासिराजा किकी नाम, बाराणसिपुरुत्तमे ॥
- 10 १६. "तस्स धीता चतुत्थासि, भिक्खुदायी ति विस्सुता ।
धम्मं सुत्वा जिनग्गस्स, पब्बज्जं समरोचयि ॥
१७. "अनुजानि न नो तातो, अगारेव तदा मयं ।
वीसवस्ससहस्सानि, विचरिम्ह अतन्दिता ॥
१८. "कोमारिब्रह्मचरियं, राजकञ्जा सुखेधिता ।
बुद्धोपट्ठाननिरता, मुदिता सत्त धीतरो ॥
- 15 १९. "समणी समणगुत्ता च, भिक्खुनी भिक्खुदायिका ।
धम्मा चेव सुधम्मा च, सत्तमी सङ्खदायिका ॥
२०. "खेमा उप्पलवण्णा च, पटाचारा अहं तदा ।
किसागोतमी धम्मदिन्ना, विसाखा होति सत्तमी ॥
२१. "तेहि कम्मेहि सुकतेहि, चेतनापणिधीहि च ।
20 जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसमगच्छहं ॥
२२. "पच्छिमे च भवे दानि, गिरिव्वजपुरुत्तमे ।
जाता सेट्ठिकुले फीते, यदाहं योव्वने ठिता ॥
२३. "चोरं वधत्थं नीयन्तं, दिस्वा रत्ता तहि अहं ।
पिता मे तं सहस्सेन, मोचयित्वा वधा ततो ॥
- 25 २४. "अदासि तस्स मं तातो, विदित्वान मनं मम ।
तस्साहमासि विस्सट्ठा, अतीव दयिता हिता ॥
२५. "सो मे भूसनलोभेन, बलिमज्झासयो^१ दिसो ।
चोरप्पपातं नेत्वान, पब्बतं^२ चेतयी वधं ॥

१. वलितज्झासयो - सी०; वसि पच्चाहरं - स्या०; मालपच्चाहरं - रो० ।
२. पब्बते - स्या० ।

२६. "तदाहं पणमित्वान, सत्तुकं^१ सुकतञ्जली ।
रक्खन्ती अत्तनो पाणं, इदं वचनमव्ववि ॥
२७. 'इदं सुवण्णकेयूरं', मुत्ता वेळुरिया बहू ।
सब्बं हरस्सु भद्दन्ते, मं च दासी ति सावय' ॥
२८. 'ओरोपयस्सु कल्याणी, मा ब्राह्मं परिदेवसि'^३ ।
न चाहं अभिजानामि, अहन्त्वा धनमाभत्तं^४ ॥
२९. 'यतो सरामि अत्तानं, यतो पत्तोस्मि'^५ विञ्जुतं ।
न चाहं अभिजानामि, अञ्जं पियतरं तथा' ॥
३०. 'एहि तं उपगृहिस्सं', कत्वान तं पदक्खिणं ।
नं च दानि पुनो अत्थि', मम तुय्हं च सङ्गमो ॥
३१. 'न हि सब्बेसु ठानेसु, पुरिसो होति पण्डितो ।
इत्थी पि पण्डिता होति, तत्थ तत्थ विचक्खणा ॥
३२. 'न हि सब्बेसु ठानेसु, पुरिसो होति पण्डितो ।
इत्थी पि पण्डिता होति, लहुं अत्थविचिन्तिका'^६ ॥
३३. 'लहुं च वत्त खिप्पं च, निकट्ठे^७ समचेतयि ।
मिगं^८ उण्णा यथा एवं', तदाहं सत्तुकं वधि ॥
३४. 'यो च उप्पतितं अत्थं, न खिप्पमनुबुज्झति ।
सो हञ्जते मन्दमति, चोरो व गिरिगढभरे ॥
३५. 'यो च उप्पतितं अत्थं, खिप्पमेव निबोधति ।
मुच्चते सत्तुसम्बाधा, तदाहं सत्तुका यथा' ॥
३६. "तदाहं पातयित्वान, गिरिदुग्गमिह सत्तुकं ।
सन्तिकं सेतवत्थानं, उपेत्वा^९ पव्वजि अहं ॥
३७. "सण्डासेन च केसे मे, लुञ्चित्वा सब्बसो तदा ।
पव्वजित्वान^{१०} समयं, आचिक्खिस्सु निरन्तरं ॥

१. भतुकं - सी० । २. सुवण्णकायूरं - स्या० । ३. परिदेवसी - सी० । ४. वन-
मानसं - स्या० । ५. पत्तास्मि - सी० । ६. अगुहिस्सं - स्या० । ७-७. तं वन्दामि पुन
नत्थि - स्या० । ८. अत्थविचिन्तिका - सी०; अत्थं विचिन्तिता - स्या० । ९. नेकत्थे -
सी०, स्या० । १०-१०. चित्तपुण्णायतनेव - स्या०; मिगं पुण्णाय तेनेव - रो० । ११. उपता -
स्या० । १२. पव्वजेत्वा स - सी० ।

B. 243

३८. "ततो तं उग्राहेत्वाहं^१, निसीदित्वान एकिका ।
समयं तं विचिन्तेसि, सुवानो मानुसं करं ॥
३९. "छिन्नं गृह्य समीपे मे, पातयित्वा अपक्कमि ।
दिस्वा निमित्तमलभि, हत्थं^२ तं पुळ्ळाकुलं ॥
४०. "ततो उट्ठाय संविग्गा, अपुच्छि^३ सहधम्मिके ।
ते अबोच्चुं विजानन्ति, तं अत्थं सक्कयिक्खवो ॥
४१. "साहं तमत्थं पुच्छिस्सं, उपेत्वा बुद्धसावके ।
ते ममादाय गच्छिमु, बुद्धसेट्ठस्स सन्तिकं^४ ॥
४२. "सो मे धम्ममदेसेसि, खन्धायतनधानुयो ।
असुभानिच्चदुक्खा ति, अनत्ता ति च नायको ॥
४३. "तस्स धम्मं सुणित्वाहं, धम्मचक्खुं विसोधयि ।
ततो विज्जातसद्धम्मा, पव्वज्जं उपसम्पदं ॥
४४. "आयाचितो^५ तदा आह, एहि भदेति नायको ।
तदाहं उपसम्पन्ना, परित्तं तोयमद्दसं ॥
४५. "पादपक्खालनेनाहं, जत्वा सउदयव्वयं^६ ।
तथा सव्वे पि सङ्गारे^७, ईदिसं^८ चिन्तयि^९ तदा ॥
४६. "ततो चित्तं विमुच्चि मे, अनुपादाय सव्वसो ।
खिप्पाभिज्जानमग्गं मे^{१०}, तदा पज्जापयी जिनो ॥
४७. "इद्धीमु च वसी होमि, दिव्वाय सोतधानुया ।
परचित्तानि जानामि, सत्थुसासनकारिका ॥
४८. "पुव्वेनिवासं जानामि, दिव्वचक्खु विसोधितं ।
खेपेत्वा आसवे सव्वे, विमुद्धासि सुनिम्मला ॥
४९. "परिचिण्णो मया सत्त्वा, कतं बुद्धस्स सासनं ।
ओहितो गरुको भारो, भवनेत्ति समूहता ॥
५०. "यस्सत्थाय पव्वजिता, अगारस्मानगारियं ।
सो मे अत्थो अनुप्पत्तो, सव्वसंयोजनक्खयो ॥

१. उग्राहेत्वाहं - स्या० । २. तिट्ठ - स्या० । ३. अपुच्छि - स्या० । ४. सन्तिके - स्या० । ५. आयाचि सो - सी० । ६. सउदयं वयं - सी० । ७. सङ्गारा - सी०, स्या०, रो० । ८-९. इति चिन्तयि - सी०, स्या०, रो० । १०. मे - सी० ।

५१. "अत्यधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।
 ज्ञाणं मे विमलं^१ सुद्धं, बुद्धसेट्ठस्स सासने^२ ॥
५२. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं, भवा सब्बे समूहता ।
 नागीव बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवा ॥
५३. "स्वागतं वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।
 तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥
५४. "पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोवखा पि च अट्ठिमे ।
 छळभिज्जा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

B. 244

3

इत्थं सुदं भद्दाकुण्डलकेसा^३ भिक्खुनी इमा गाथायो
 अभासित्वा ति ।

10

२. किंसागोतमीथेरीअपदानं

५५. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारमू ।
 इतो सतसहस्समिह, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥
५६. "तदाहं हंसवतियं, जाता अज्जातरे कुले ।
 उपेत्वा तं नरवरं, सरणं समुपागमि ॥
५७. "धम्मं च तस्स अस्सोसि, चतुसच्चूपसञ्चितं ।
 मधुरं परमस्सादं, वट्टसन्तिमुखावहं^४ ॥
५८. "तदा च भिक्खुनि वीरो, लूखचीवरधारिनि^५ ।
 ठपेत्तो एतदग्गमिह, वण्णयी पुरिसुत्तमो ॥
५९. "जनेत्वानप्पकं पीति, सुत्वा भिक्खुनिया गुणे^६ ।
 कारं कत्वान बुद्धस्स, यथासत्ति^७ यथावलं ॥
६०. "निपच्च मुनिवरं^८ तं, तं ठानमभिपत्थयि ।
 तदानुमोदि सम्बुद्धो, ठानलाभाय नायको ॥
६१. "सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
 गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

15

20

१. विपुलं - सी०, स्या० । २. वाहसा - स्या०, रो० । ३. कुण्डलकेसा - सी० ।

४. वित्तसन्तिमुखावहं - स्या०, रो० । ५. लूखचीवरधारिकं - स्या० । ६. गुणं - सी०, स्या० । ७. यथासत्ति - सी० । ८. मुनिवीरं - सी०; मुनिवीर - स्या० ।

६२. 'तस्स धम्मेषु दायादा, ओरसा धम्मनिम्मिता ।
किसागोतमी' नामेन, हेस्सति सत्थु साविका' ॥
- B. 245 ६३. "तं सुत्वा मुदिता हुत्वा, यावजीवं तदा जिनं ।
मेत्तचित्ता परिचरि, पच्चयेहि विनायकं ॥
- 5 ६४. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तार्वतिसमगच्छहं ॥
६५. "इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मवन्धु महायसो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदतं वरो ॥
- 01 ६६. "उपट्ठाको महेस्सिस्स, तदा आसि नरिस्सरो ।
कासिराजा किकी नाम, वाराणसिपुत्तमे ॥
६७. "पञ्चमी तस्स धीतासि^१, धम्मा नामेन विस्सुता ।
धम्मं सुत्वा जिनग्गस्स, पव्वज्जं समरोचयि ॥
६८. "अनुजानि न नो तातो, अगारेव तदा मयं ।
वीसवस्ससहस्सानि, विचरिम्ह अतन्दिता ॥
- 15 ६९. "कोमारिब्रह्मचरियं, राजकञ्जा सुखेधिता ।
बुद्धोपट्ठाननिरता, मुदिता सत्त धीतरो ॥
७०. "समणी समणगुत्ता च, भिक्खुनी भिक्खुदायिका ।
धम्मा चेव सुधम्मा च, सत्तमी सद्धदायिका ॥
७१. "खेमा उप्पलवण्णा च, पटाचारा च कुण्डला ।
20 अहं च धम्मदिन्ना च, विसाखा होति सत्तमी ॥
७२. "तेहि कम्मेहि सुकतेहि, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तार्वतिसमगच्छहं ॥
७३. "पच्छिमे च भवे दानि, जाता सेट्ठिकुले अहं ।
दुग्गते अधने नट्ठे^३, गता च सधनं कुलं ॥
- 25 ७४. "पति^४ ठपेत्वा^५ सेसा मे, देस्सन्ति^५ अधना इति ।
यदा च पसूता^५ आसि, सब्बेसं दयिता तदा ॥

१. गीतमी नाम - सी०, किसानगोतमी नाम - स्या० । २. धीताहं - स्या० ।
३. नीने - स्या०; निडे - रो० । ४-४. पतिदुपेत्तान - स्या० । ५. दिस्सन्ति - सी०,
स्या० । ६. समुता - सी०, रो० ।

७५. “यदा सो तरुणो भद्दो^१, कोमलको^२ सुखेधितो ।
सपाणमिव कन्तो मे, तदा यमवसं गतो ॥
७६. “सोकट्टा दीनवदना, अस्सुनेत्ता रुदम्मुखा^३ ।
मत्तं कुणपमादाय, विलपन्ती गमामहं^४ ॥
७७. “तदा एकेन सन्दिट्ठा, उपेत्वा भिसवकुत्तमं^५ ।
अवोचं देहि भेसज्जं, पुत्तसञ्जीवनं ति भो ॥
७८. “न विज्जन्ते मता यस्मि, गेहे सिद्धत्यकं ततो ।
आहरा ति जिनो आह, विनयोपायकोविदो ॥
७९. “तदा गमित्वा सावत्थि, न लभि तादिसं घरं ।
कुतो सिद्धत्यकं तस्मा, ततो लद्धा सति अहं ॥
८०. “कुणपं छट्ठयित्वान, उपेसि लोकनायकं ।
दूरतो व ममं दिस्वा, अवोच मधुरस्सरो ॥
८१. ‘यो च वस्ससत्तं जीवे, अपस्सं उदयव्वयं ।
एकाहं जीवितं सेय्यो, पस्सतो उदयव्वयं ॥
८२. ‘न गामधम्मो निगमस्स धम्मो,
न चापियं एककुलस्स धम्मो ।
सव्वस्स लोकस्स सदेवकस्स,
एसेव^६ धम्मो यदिदं अनिच्चता’ ॥
८३. “साहं सुत्वानिमा गाथा, धम्मचव्वखुं विसोवयि ।
ततो विज्जातसद्धम्मा, पव्वजि अनगारियं ॥
८४. “तथा पव्वजिता सन्ती, युज्जन्ती जिनसासने ।
न चिरेनेव कालेन, अरहत्तमपापुणि ॥
८५. “इद्धीसु च वसी होमि, दिव्वाय सोतधातुया ।
परचित्तानि जानामि, सत्थुसासनकारिका ॥
८६. “पुव्वेनिवासं जानामि, दिव्वचव्वखु विसोधितं^७ ।
खेपेत्वा आसवे सव्वे, विमुद्धासि सुनिम्मला ॥

B. 246

5

10

15

20

25

१. पुत्तो - सी०, स्वा० । २. कोमलङ्को - सी०, रो०; कोमारको - स्वा० ।
३. रुदमुखा - स्वा० । ४. भमामहं - सी० । ५. भिसगुत्तमं - सी० । ६. एसोव -
स्वा० । ७. विसोवयि - सी० ।

८७. "परिचिण्णो मया सत्था, कतं बुद्धस्स सासनं ।
ओहितो गरुको भारो, भवनेत्ति समूहता ॥
8. 247 ८८. "यस्सत्थाय पव्वजिता, अगारस्मानगारियं ।
सो मे अत्थो अनुप्पत्तो, सब्बसंयोजनक्खयो ॥
- 5 ८९. "अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।
जाणं मे विमलं मुट्ठं, बुद्धसेट्ठस्स वाहसा ॥
९०. "सङ्कारकूटा^१ आहित्वा^२, सुसाना रथिया पि च ।
ततो सङ्घाटिकं कत्वा, लूखं धारेमि चीवरं ॥
९१. "जिनो तस्मिं गुणे तुट्ठो, लूखचीवरधारणे ।
10 ठपेसि एतदग्गम्हि, परिसासु विनायको ॥
९२. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ॥
९३. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
९४. "पटिसम्भदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- इत्थं सुदं किसागोतमी भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

३. धम्मदिज्ञाथेरीअपदानं

- 15 ९५. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू ।
इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥
९६. "तदाहं हंसवतियं, कुले अञ्जतरे अहं ।
परकम्मकारी^३ आसि, निपका सीलसंवुता ॥
९७. "पदुमुत्तरबुद्धस्स, सुजातो अग्गसावको ।
20 विहारा अभिनिक्खम्म, पिण्डपाताय गच्छति ॥
९८. "घटं गहेत्वा गच्छन्ती, तदा उदकहारिका ।
तं दिस्वा अददं^४ पूपं^५, पसन्ना सेहि पाणिभि ॥
९९. "पटिग्गहेत्वा तत्थेव, निसिन्नो परिभुज्जि सो ।
ततो नेत्थान तं गेहं, अदासि तस्स भोजनं ॥

१-१. ० आहत्वा - सी०; सङ्कारकूटा आहृत्वा - स्वा० । २. परकम्मकारी -
सी०; परकर्म करो - स्वा० । ३-३. सददि पूवं - सी०, स्वा० ।

१००. “ततो मे अय्यको तुट्ठो, अकरी^१ सुणिसं सकं ।
सस्सुया सह गन्तवान, सम्बुद्धं अभिवादयि ॥
१०१. “तदा सो धम्मकथिकं, भिक्खुनि परिकित्तयं ।
ठपेसि एतदग्गम्हि, तं सुत्वा मुदिता अहं ॥
१०२. “निमन्तयित्वा सुगतं, ससङ्घं लोकनायकं ।
महादानं ददित्वान, तं ठानमभिपत्तयि ॥
१०३. “ततो मं सुगतो आह, धननिन्नादमुस्सरो ।
‘ममुपट्टाननिरते, ससङ्घपरिवेसिके ॥
१०४. ‘सद्धम्मस्सवने युत्ते, गुणवद्धितमानसे ।
भदे भवस्सु मुदिता, लच्छसे^२ पणिघीफलं ॥
१०५. ‘सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
१०६. ‘तस्स धम्मेषु दायादा, ओरसा धम्मनिम्मिता ।
धम्मदिन्ना ति नामेन, हेस्सति सत्थु साविका’ ॥
१०७. “तं सुत्वा मुदिता हुत्वा, यावजीवं महामुनिं ।
मेत्तचित्ता परिचरि, पच्चयेहि विनायकं ॥
१०८. “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिघीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तार्वतिसमगच्छहं ॥
१०९. “इमम्हि भदके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदतं वरो ॥
११०. “उपट्ठाको महेसिस्स, तदा आसि नरिस्सरो ।
कासिराजा किकी नाम, वाराणसिपुरुत्तमे ॥
१११. “छट्ठा तस्सासहं^३ धीता, सुधम्ममा इति विस्सुता ।
धम्मं सुत्वा जिनग्गस्स, पव्वज्जं समरोचयि ॥
११२. “अनुजानि^४ न नो^५ तातो, अगारेव^६ तदा^७ मयं ।
वीसवस्ससहस्सानि, विचरिम्ह अतन्दिता ॥

ततियं भाणवारं ।

१. अकासि - स्या० । २. लच्छसे - स्या० । ३. तस्स अहं - स्या० । ४-४. अनु-
जानासि मं - सी० । ५-५. अगारेनालया - सी० ।

B. 249

११३. "कोमारिब्रह्मचरियं, राजकञ्जा मुखेधिता ।
बुद्धोपट्टाननिरता, मुदिता सत्त धीतरो ॥
११४. "समणी समणगुत्ता च, भिक्खुनी भिक्खुदायिका ।
धम्मा चेव सुधम्मा च, सत्तमी सङ्खदायिका ॥
११५. "खेमा उप्पलवण्णा च, पटाचारा च कुण्डला ।
गोतमी च अहं चेव, विसाखा होति सत्तमी ॥
११६. "तेहि कम्मेहि सुकतेहि, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तार्वतिसमगच्छहं ॥
११७. "पच्छिमे च भवे दानि, गिरिव्वजपुरत्तमे ।
जाता सेट्ठिकुले फीते, सब्बकामसमिद्धिने ॥
११८. "यदा रूपगुणूपेता, पठमे योव्वने ठिता ।
तदा परकुलं गत्वा, वसि सुखसमप्पिता ॥
११९. "उपेत्वा लोकसरणं, सुणित्वा धम्मदेसनं ।
अनागामिफलं पत्तो, सामिको मे सुबुद्धिमा ॥
१२०. "तदाहं" अनुजानेत्वा, पव्वजि अनगारियं ।
न चिरेनेव कालेन, अरहत्तमपाप्पणि ॥
१२१. "तदा उपासको सो मं, उपगत्वा अपुच्छथ ।
गम्भीरे निपुणे पञ्हे, ते सब्बे व्याकरि अहं ॥
१२२. "जिनो तस्मिं गुणे तुट्ठो, एतदग्गे ठपेसि मं ।
'भिक्खुनिं धम्मकथिकं, नाञ्जं पस्सामि एदिसि' ॥
१२३. 'धम्मदिन्ना यथा धीरा, एवं धारेथ भिक्खवो' ।
'एवाहं पण्डिता होमि', नायकेनानुकम्पिता ॥
१२४. "परिचिण्णो मया सत्था, कतं बुद्धस्स सासनं ।
ओहितो गरुको भारो, भवनेत्ति समूहता ॥
१२५. "यस्सत्थाय पव्वजिता, अगारस्मानगारियं ।
सो मे अत्थो अनुप्पत्तो, सब्बसंयोजनक्खयो ॥

१. सब्बकामसमिद्धिके - सी० । २. तदात्तं - सी०, स्या० । ३. एदिसं - सी०, स्या० ।
४. जाता - सी०, नाम - स्या० ।

१२६. "इद्धीमु च वसी होमि, दिव्वाय सोतधातुया ।
परचित्तानि जानामि, सत्थुसासनकारिका' ॥
१२७. "पुब्बेनिवासं जानामि, दिव्वचक्खु विसोधितं ।
खेपेत्वा आसवे सव्वे, विमुद्धासि^३ सुनिम्मला ॥
१२८. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं...पे०... विहरामि अनासवा ॥ 5
१२९. "स्वागतं वत मे आसि...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
१३०. "पटिसम्भिदा चतस्सो...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- इत्थं मुदं धम्मदिन्ना भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

४. सकुलाधेरीअपदानं

१३१. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू ।
इतो सतसहस्समिह, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥ 10
१३२. "हिताय सब्बसत्तानं, सुखाय वदतं वरो ।
अत्थाय पुरिसाजञ्जो, पटिपन्नो सदेवके ॥
१३३. "यसग्गपत्तो^३ सिरिमा, कित्तिवण्णगतो^४ जिनो ।
पूजितो सब्बलोकस्स, दिसासब्बासु विस्सुतो ॥
१३४. "उत्तिण्णविचिकिच्छो सो, वीतिवत्तकथङ्कुथो । 15
सम्पुण्णमनसङ्कुप्पो, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ॥
१३५. "अनुप्पन्नस्स मग्गस्स, उप्पादेता नरुत्तमो ।
अनक्खातं च अक्खासि, असञ्जातं च सञ्जनी ॥
१३६. "मग्गञ्जू च मग्गविदू, मग्गक्खायी नरासभो ।
मग्गस्स कुसलो सत्था, सारथीनं वरुत्तमो ॥ 20
१३७. "महाकारुणिको^५ सत्था, धम्मं देसेसि^६ नायको ।
निमुग्गे कामपङ्कमिह, समुद्धरति पाणिने^७ ॥
१३८. "तदाहं हंसवतियं, जाता खत्तियनन्दना ।
सुरूपा सधना चापि^८, दयिता च सिरिमतो ॥

१. बुद्धसासनं - स्या० । २. विमुद्धासि - सी० । ३. यसग्गपत्तो - सी०, स्या०, रो० । ४. कित्तिवण्णगतो - सी०, स्या० । ५-५. तदा महाकारुणिको - सी० । ६. देसेति - सी०, स्या० । ७. पाणिनो - सी०, स्या० । ८. चापि - सी० ।

B, 251

१३६. "आनन्दस्स महारज्जो, धीता परमसोभणा^१ ।
वेमाता^२ भगिनी चापि, पट्टमुत्तरनामिनो ॥

१४०. "राजकेज्जाहि सहिता, सव्वाभरणभूसिता ।
उपागम्म^३ महावीरं, अस्सोसि धम्मदेसनं ॥

१४१. "तदा हि सो लोकगण^४, भिक्खुनि दिव्वचक्खुकं ।
कित्तयं परिसामज्जे^५, अग्गट्ठाने उपेसि तं ॥

१४२. "सुणित्वा तमहं हट्ठा, दानं दत्तवान सत्थुनो ।
पूजित्वा च सम्बुद्धं, दिव्वचक्खुं अपत्त्वयि ॥

१४३. "ततो^६ अबोच मं सत्था, 'नन्दे लच्छसि पत्थितं ।
पदीपधम्मदानानं, फलमेतं सुनिच्छितं ॥

१४४. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

१४५. 'तस्स धम्मेषु दायादा, ओरसा धम्मनिम्मिता ।
सकुला^७ नाम^८ नामेन, हेस्सति सत्थु साविका^९ ॥

१४६. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तार्वतिसमगच्छहं ॥

१४७. "इमम्हि भदके कप्पे, ब्रह्मवन्धु महायसो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदतं वरो ॥

१४८. "परिव्वाजकिनी आसि, तदाहं एकचारिणी ।
भिक्खाय विचरित्वान, अलभि तेलमत्तकं ॥

१४९. "तेन दीपं पदीपेत्वा, उपट्ठि सब्बसंवरि^{१०} ।
चेतियं द्विपदग्गस्स^{११}, विप्पसन्नेन चेतसा ॥

१५०. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तार्वतिसमगच्छहं ॥

१५१. "यत्थ यत्थूपपज्जामि, तस्स कम्मस्स वाहसा ।
पज्जलन्ति^{१२} महादीपा, तत्थ तत्थ गताय मे ॥

१. परमसोभना - सी०, स्या० । २. वेमातु - सी० । ३. उपागम्म - सी०, स्या० ।
४. लोकविद् - स्या० । ५. चतुपरिसाय मज्जे - स्या० । ६. तदा - सी० । ७-७. सकुला ति
च - स्या० । ८. सब्बसंवरं - स्या० । ९. द्विपदग्गस्स - सी०, स्या०, रो० । १०. मज्ज-
लन्ति - स्या०; संवरन्ति - रो० ।

१५२. "तिरोकुहुं तिरोसेलं, समतिग्गह पव्वतं ।
पस्सामहं यदिच्छामि, दीपदानस्सिदं फलं ॥
१५३. "विमुद्धनयना होमि, वससा च जलामहं^१ ।
सद्धापञ्जावती^२ चेव, दीपदानस्सिदं फलं ॥
१५४. "पच्छिमे च भवे दानि, जाता विप्पकुले अहं ।
पहूतधनधञ्जाम्हि, मुदिते राजपूजिते ॥
१५५. "अहं^३ सब्बङ्गसम्पन्ना, सब्बाभरणभूसिता ।
पुरप्पवेसे सुगतं, वातपाने ठिता अहं ॥
१५६. "दिस्वा जलन्तं यससा, देवमनुस्ससक्कतं^४ ।
अनुव्यञ्जनसम्पन्नं, लक्खणेहि विभूसितं ॥
१५७. "उदग्गचित्ता सुमना, पव्वज्जं समरोचयि ।
न चिरेनेव कालेन, अरहत्तमपापुणि ॥
१५८. "इद्धीसु च वसी होमि, दिव्वाय सोतधातुया ।
परचित्तानि जानामि, सत्थुसासनकारिका ॥
१५९. "पुब्बेनिवासं जानामि, दिव्वचक्खु विसोधितं ।
खेपेत्वा आसवे सब्बे, विमुद्धासि मुनिम्मला ॥
१६०. "परिचिण्णो मया सत्था, कतं बुद्धस्स सासनं ।
ओहितो गरुको भारो, भवनेत्ति समूहता ॥
१६१. "यस्सत्थाय पव्वजिता, अगारस्मानगारियं ।
सो मे अत्थो अनुप्पत्तो, सब्बसंयोजनक्खयो ॥
१६२. "ततो महाकारुणिको, एतदग्गे ठपेसि मं ।
दिव्वचक्खुकानं^५ अग्गा, सकुला ति नरुत्तमो ॥
१६३. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवा ॥
१६४. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
१६५. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- इत्थं सुदं सकुला भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

10

15

20

25

५. नन्दाथेरीग्रपदानं

- B. 253 १६६. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगु ।
इतो सतसहस्समिह, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥
१६७. "ओवादको विज्जापको, तारको सब्बपाणिनं ।
देसनाकुसलो बुद्धो, तारेसि जनतं बहुं ॥
- 5 १६८. "अनुकम्पको कारुणिको, हितेसी सब्बपाणिनं ।
सम्पत्ते तित्थिये सब्बे, पच्चसीले पतिट्ठपि^३ ॥
१६९. "एवं निराकुलं आसि, सुज्जतं^३ तित्थियेहि च ।
विचित्तं अरहन्तेहि, वसीभूतेहि तादिभि ॥
- 10 १७०. "रतनानट्टपज्जासं, उग्गतो वं^४ महामुनि ।
कच्चनग्घियसङ्कासो, वार्त्तिसवरलक्खणो ॥
१७१. "वस्ससतसहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥
१७२. "तदाहं हंसवतियं, जाता सेट्ठिकुले अहुं ।
नानारतनपज्जोते, महामुखसमप्पिता ॥
- 15 १७३. "उपेत्वा तं महावीरं, अस्सोसि धम्मदेसनं ।
अमतं परमस्सादं, परमत्थनिवेदकं ॥
१७४. "तदा निमन्तयित्वान, ससङ्घं लोकनायकं ।
दत्त्वा तस्स महादानं, पसन्ना सेहि पाणिभि ॥
- 20 १७५. "जायिनीनं भिक्खुनीनं, अग्गट्ठानमपत्थयि ।
निपच्च सिरसा धीरं, ससङ्घं लोकनायकं ॥
१७६. "तदा अदन्तदमको, तिलोकसरणो पभू ।
व्याकासि^५ नरसारथि^५, लच्छसे तं सुपत्थितं ॥
१७७. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

१. नन्दाजनपदकल्याणि ० - सी०; नन्दावेरिया ० - स्या० । २. पतिट्ठहि - स्या० ।
३. सज्जकं - सी० । ४. सी - सी०, स्या० । ५-५. व्याकामि नरसद्दलो - सी०;
० नरसुन्धरो - स्या० ।

१७८. 'तस्स धम्मेषु दायादा, ओरसा धम्मनिम्मिता ।
नन्दा ति नाम नामेन, हेस्सति सत्थु साविका' ॥

१७९. "तं सुत्वा मुदिता हुत्वा, यावजीवं तदा जिनं ।
मेत्तचिता परिचरि, पच्चयेहि विनायकं ॥

B. 254

१८०. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिघीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसमगच्छहं ॥

5

१८१. "ततो चुता याममगं, ततोहं तुसितं गता^१ ।
ततो च निम्मानरति, वसवत्तिपुरं ततो^२ ॥

१८२. "यत्थ यत्थूपपज्जामि, तस्स कम्मस्स वाहसा ।
तत्थ तत्थेव राजूनं, महेसित्तमकारयि ॥

10

१८३. "ततो चुता मनुस्सत्ते, राजानं^३ चक्कवत्तिनं ।
मण्डलीनं च राजूनं, महेसित्तमकारयि ॥

१८४. "सम्पत्ति अनुभोत्वान, देवेषु मनुजेषु च ।
सव्वत्थ सुखिता हुत्वा, नेककप्पेषु संसरि ॥

१८५. "पच्छिमे भवे सम्पत्ते, सुरम्मे^४ कपिलव्यूहे ।
रञ्जो सुद्धोदनस्साहं, धीता आसि अनिन्दिता ॥

15

१८६. "सिरिया^५ रुपिणि दिस्वा, नन्दितं आसि तं कुलं ।
तेन नन्दा ति मे नामं, सुन्दरं^६ पवरं अहुं^७ ॥

१८७. "युवतीनं च सव्वासं, कल्याणी ति च विस्सुता ।
तस्मि पि नगरे रम्मे, ठपेत्वा तं^८ यसोधरं ॥

20

१८८. "जेट्ठो भाता तिलोकगो, पच्छिमो^९ अरहा तथा ।
एकाकिनी^{१०} गहट्ठाहं, मातरा^{११} परिचोदिता ॥

१८९. 'साकियमिह कुले जाता, पुत्ते बुद्धानुजा तुवं ।
नन्देन पि विना भूता, अगारे किं नु अच्छसि^{१२} ॥

१९०. 'जरावसानं योव्वञ्जं, रूपं असुचिसम्मत्तं ।
रोगन्तमपि चारोग्यं, जीवितं मरणन्तिकं ॥

25

१. धगं - सी०, रो० । २. गता - स्या० । ३. राजूनं - सी०, स्या० । ४. पुरस्मि - स्या० । ५. सिरिव - सी०; रंसिरिव - स्या० । ६-६. सुन्दरोपपदं अहुं - सी०; सुन्दरा पवरा अहुं - स्या० । ७. हि - सी० । ८. मज्झिमो - रो० । ९. एककिनी - स्या० । १०. मातुया - स्या० । ११. अच्छसि - स्या० ।

१६१. 'इदं पि ते सुभं रूपं, ससीकन्तं मनोहरं ।
भूसनानं अलङ्कारं, सिरिसङ्घाटसन्निभं' ॥
१६२. 'पुञ्जितं' लोकसारं व, नयनानं रसायनं ।
पुञ्जानं किञ्चिजननं, उक्काककुलनन्दनं ॥
१६३. 'न चिरेतेव कालेन, जरा समधिसेस्सति' ।
विहाय^१ गेहं कारुञ्जे^२, चर धम्ममनिन्दिते^३ ॥
१६४. "सुत्वाहं मातु वचनं, पब्बजि अतगारियं ।
देहेन न तु चित्तेन, रूपयोव्वनलाळिता^४ ॥
१६५. "महता च पयत्तेन, ज्ञानज्जेन परं^५ मम^६ ।
कातुं च वदते माता, न चाहं तत्थ उस्सुका ॥
१६६. "ततो महाकारुणिको, दिस्वा मं कामलालसं^७ ।
निव्विन्दतत्थं रूपस्मि, मम चवखुपये जिनो ॥
१६७. "सकेन आनुभावेन, इत्थि मापेसि सोभिनि^८ ।
दस्सनीयं सुरुचिरं, ममतो पि सुरुपिनि ॥
१६८. "तमहं विम्भिता दिस्वा, अतिविम्भितदेहिनि^९ ।
चिन्तयि सफलं मे ति, नेत्तलाभं च मानुसं ॥
१६९. "तमहं एहि सुभगे^{१०}, येनत्थो तं वदेहि मे ।
कुलं ते तामगोत्तं च, वद मे यदि ते पियं ॥
२००. 'न पञ्चकालो' सुभगे^{११}, उच्छङ्गे मं निवासय^{१२} ।
सीदन्ती व ममङ्गानि, पमुप्पय मुहुत्तकं^{१३} ॥
२०१. "ततो सीसं ममङ्गे^{१४} सा, कत्वा सयि सुलोचना^{१५} ।
तस्सा नलाटे^{१६} पतिता, लुद्धा^{१७} परमदारुणा ॥
२०२. "सह तस्सा निपातेन, पिळका उपपज्जथ ।
पग्घरिसु पभिन्ना च, कुणपा पुव्वलोहिता ॥

१. सिरिसङ्घाटसन्निभं - स्या० । २. पिञ्जितं - सी०; पुञ्जितं - स्या० । ३. समभि-
भोस्सति - सी०, स्या०; समधिसेस्सति - रो० । ४. पहाय - स्या० । ५. तारुञ्जे -
सी०, रो०; गारेञ्जे - स्या० । ६. रूपयोव्वनलोहिता - स्या० । ७-७. परं मम - सी०;
सरं मम - स्या० । ८. कामलालसं - स्या० । ९. सोभिनि - सी०; सोभनं - स्या० ।
१०. सुभगे - स्या० । ११-११. पञ्चकालो सुभगे - म० । १२. निवेसय - सी०,
स्या० । १३. ममङ्गे - म० । १४. सुगोमणा - स्या० । १५. ललाटे - स्या० ।
१६. लता - सी० ।

२०३. "पभिन्नं" वदनं चापि, कुणपं पूतिगन्धनं ।
उद्धुमातं विनिलं च, पुष्पं चापि सरीरकं ॥
२०४. "सा पवेदितसव्वज्जी, निस्ससन्ती मुहुं" मुहुं ।
वेदयन्ती सकं दुक्खं, करुणं परिदेवयि ॥
२०५. 'दुक्खेन दुक्खिता होमि, फुसयन्ति च वेदना ।
महादुक्खे निमुग्गम्हि, सरणं होहि मे सखी' ॥
२०६. 'कुहि वदनसोभं ते, कुहि ते तुङ्गनासिका ।
तम्भविम्भवरोट्ठं ते, वदनं ते कुहि गतं ॥
२०७. 'कुहि ससीनिर्भ वण्णं', कम्बुगीवा कुहि गता ।
दोळालोला व ते कण्णा, वेवण्णं समुपागता ॥
२०८. 'मकुळखारकाकारा', कलिका व पयोधरा ।
पभिन्ना पूतिकुणपा, दुट्ठगन्धित्तमागता ॥
२०९. 'वेदिमज्जा' व मुस्सोणी, सूना व नीतकिव्विसा ।
जाता अमेज्जभरिता, अहो रूपमसस्सतं ॥
२१०. 'सव्वं सरीरसञ्जातं, पूतिगन्धं भयानकं ।
मुसानमिव वीभच्छं', रमन्ते यत्थ बालिसा ॥
२११. "तदा महाकारुणिको, भाता मे लोकनायको ।
दिस्वा संविग्गचित्तं मं, इमा गाथा अभासथ ॥
२१२. 'आतुरं कुणपं पूति, पस्स नन्दे समुस्सयं ।
असुभाय चित्तं भावेहि, एकगं सुसमाहितं ॥
२१३. 'यथा इदं तथा एतं, यथा एतं तथा इदं ।
दुग्गन्धं पूतिकं वा ति, बालानं अभिनन्दितं ॥
२१४. 'एवमेतं अवेषन्ती, रत्तिन्दिवमतन्दिता ।
ततो सकाय पञ्जाय, अभितिव्विज्जं दक्खसि' ॥

5 B. 256

10

15

20

१. सम्भिन्नं - स्या० । २. विनीलं - सी०, स्या० । ३-३. विपुष्पं च - सी०;
सव्वं चापि - स्या०, रो० । ४-४. मुहुं मुहुं - स्या० । ५. वत्तं - सी० । ६. दामामालं -
स्या० । ७. कण्णं - स्या० । ८. मकुळम्बुद्धाकारा - सी०; मकुळपदुमाकारा - स्या० ।
९. कालसा - सी०, स्या०, रो० । १०. दुट्ठगन्धज्ज - स्या० । ११-११. तनुमज्जा पुव्वस्सोणी
- सी०, रो०; वेदिमज्जा पुव्वस्सोणी - स्या० । १२. सुना - स्या० । १३. अमेज्जभरिता
- स्या० । १४. जेगुच्छं - स्या०, रो० । १५. बालिया - सी०, स्या० ।
१६. अभितिव्विज्ज - सी०, स्या० ।

२१५. 'ततोहं अतिसंविग्गा^१, सुत्वा गाथा सुभासिता ।
तत्रद्वितावहं^२ सन्ती^३, अरहत्तमपापुणि ॥

२१६. "यत्थ यत्थ निसिन्नाहं, सदा^४ ज्ञानपरायता ।
जिनो तस्मि गुणे तुट्ठो, एतदग्गे ठपेसि मं ॥

5 २१७. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ॥

B. 257

२१८. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

२१९. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

इत्थं मुदं नन्दा भिक्खुनी जनपदकल्याणी इमा गाथायो
अभासित्था ति ।

६. सोणाथेरीअपदानं

10 २२०. "पटुमुत्तरो नाम जिनो, सव्वधम्मान पारगू ।
इतो सतसहस्समिह, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥

२२१. "तदा सेट्ठिकुले जाता, सुखिता पूजिता^१ पिया ।
उपेत्वा तं मुनिवरं, अस्सोसि मधुरं वचं ॥

15 २२२. "आरद्धविरियानग्गं, वण्णेसि" भिक्खुनि जिनो ।
तं सुत्वा मुदिता हुत्वा, कारं कत्वान सत्थुनो ॥

२२३. "अभिवादिय सम्बुद्धं, ठानं तं पत्थयि तदा ।
अनुमोदि महावीरो, 'सिज्जतं पणिधी तव ॥

२२४. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

20 २२५. 'तस्स धम्मेसु दायादा, ओरसा धम्मनिम्मिता ।
सोणा ति नाम नामेन, हेस्सति सत्थु साविका' ॥

२२६. "तं सुत्वा मुदिता हुत्वा, यावजीवं तदा जिनं ।
मेत्तचित्ता परिचरि, पच्चयेहि विनायकं ॥

25 २२७. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसमगच्छहं ॥

१. आसि संविग्गा - स्या० । २-२. तत्रद्विता विपस्सन्ती - सी० । ३. तदा -
स्या० । ४. सज्जिता - स्या० । ५. वण्णेति - स्या० ।

२२८. "पच्छिमे च भवे दानि, जाता सेट्टिकुले अहं ।
सावत्थियं पुरवरे, इडे फीते महद्धने ॥
२२९. "यदा च योव्वनप्पत्ता, गन्त्वा पतिकुलं अहं ।
दस पुत्तानि अर्जनि, मुरुपानि विसेसतो ॥
२३०. "सुखेधिता च ते सब्बे, जननेत्तमनोहरा ।
अमित्तानं पि रुचिता, मम^१ पगेव ते पिया ॥
२३१. "ततो मय्हं अकामाय, दसपुत्तपुरवत्ततो ।
पव्वजित्थ स मे भत्ता, देवदेवस्स सासने ॥
२३२. "तदेकिका विचिन्तेसि, जीवितेनालमत्थु मे ।
चत्ताय^२ पतिपुत्तेहि, वुड्ढाय^३ च^४ वराकिया ॥
२३३. "अहं पि तत्थ गच्छिस्सं, सम्पत्तो यत्थ मे पति ।
एवाहं चिन्तयित्वान, पव्वजि अनगारियं ॥
२३४. "ततो च^५ मं^६ भिक्खुनियो, एकं भिक्खुनुपस्सये ।
विहाय गच्छुमोवादं, तापेहि उदकं इति ॥
२३५. "तदा उदकमाहित्वा^७, ओकिरित्वान कुम्भिया ।
चुल्ले ठपेत्वा आसीना, ततो चित्तं समादहि ॥
२३६. "खन्वे अनिच्चतो दिस्वा, दुक्खतो च अनत्ततो ।
खेपेत्वा^८ आसवे सब्बे, अरहत्तमपापुणि ॥
२३७. "तदागन्त्वा भिक्खुनियो, उण्होदकमपुच्छिस्सुं ।
तेजोधातुमधिट्ठाय, खिप्पं सन्तापयि जलं ॥
२३८. "विम्हिता ता जिनवरं, एतमत्थमसावयुं ।
तं सुत्वा मुदितो नाथो, इमं गाथं अभासथ ॥
२३९. 'यो च वस्ससतं जीवे, कुसीतो हीनविरियो ।
एकाहं जीवितं सेय्यो, विरियमारमतो दब्धं' ॥
२४०. "आराधितो महावीरो, मया सुप्पटिपत्तिया ।
आरद्धविरियानगं, ममाह^९ स^{१०} महामुनि ॥

B. 258

5

10

15

20

25

१. ममं - सी० । २. जिनाय - स्या०, रो० । ३ - ३. वुड्ढाय पि -
स्या० । ४-४. ममं - स्या० । ५. उदकमानेत्वा - स्या० । ६. छेत्वा - सी० ।
७-७. ममंमासि - सी० ।

२४१. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ॥
 २४२. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
 २४३. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
 इत्थं सुदं सोणा भिवसुनी इमा गाथायो अभासित्वा ति ।

७. भट्टकापिलानीथेरीअपदानं

२४४. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान^१ पारगू^२ ।
 इतो सतसहस्सस्मिह, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥
 २४५. "तदाहु^३ हंसवतियं^४, विदेहो नाम नामतो^५ ।
 सेट्ठी पहततरतनो, तस्स जाया अहोसहं ॥
 २४६. "कदाचि सो नरादिच्चं, उपेच्च सपरिज्जनो ।
 धम्ममस्सोसि बुद्धस्स, सब्बदुक्खभयप्पहं^६ ॥
 २४७. "सावकं धुतवादानं, अग्गं कित्तेसि नायको ।
 सुत्वा सत्ताहिकं दानं, दत्वा बुद्धस्स तादिनो ॥
 २४८. "निपच्च सिरसा पादे, तं ठानमभिपत्थयि ।
 स हासयन्तो परिसं, तदा हि नरपुङ्गवो ॥
 २४९. "सेट्ठिनो अनुकम्पाय, इमा गाथा अभासथ ।
 लच्छसे पत्थितं ठानं, निब्बुतो होहि पुत्तक ॥
 २५०. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओत्तकाककुलसम्भवो ।
 गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
 २५१. 'तस्स धम्मेषु द्वायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।
 कस्सपो नाम गोत्तेन, हेस्सति सत्थु सावको^७ ॥
 २५२. "तं सुत्वा मुदितो हृत्वा, यावजीवं तदा जिनं ।
 मेत्तचित्तो परिचरि, पच्चयेहि विनायकं ॥
 २५३. "सासनं जोतयित्वान, सो महित्वा कुतित्थिये ।
 वेनेय्यं विनयित्वा^८ च^९, निब्बुतो सो ससावको ॥

१-२. सब्बधम्मेषु चक्खुमा - सी०, रो० । २. तदाहि - स्या० । ३. हंसवतियं - सी० । ४. नामको - स्या०, रो० । ५. सम्बदुक्खभयपावहं - स्या०, रो० ।
 ६-८. विनयित्वान - स्या० ।

२५४. "निव्वुते तस्मिं लोकस्मिं, पूजनत्थाय सत्थुनो ।
जातिमित्ते समानेत्वा, सह तेहि अकारयि ॥
२५५. "सत्तयोजनिकं थूपं, उब्बिद्धं रतनामयं ।
जलन्तं सतरंसि^१ व, सालराजं व फुल्लितं ॥
२५६. "सत्तसतसहस्सानि, पातियो^२ तत्थ कारयि ।
नळग्गी विय जोतन्ती^३, रतनेहेव सत्तहि ॥
२५७. "गन्धतेलेन पूरेत्वा, दीपानुज्जलयी तहि ।
पूजनत्थाय^४ महेसिस्स, सव्वभूतानुकप्पिनो^५ ॥
२५८. "सत्तसतसहस्सानि, पुण्णकुम्भानि कारयि ।
रतनेहेव पुण्णानि, पूजनत्थाय महेसिनो ॥
२५९. "भज्जे अट्ठट्ठकुम्भीनिं, उस्सिता कञ्चनग्घियो^६ ।
अतिरोचन्ति वण्णेन, सरदे^७ व दिवाकरो ॥
२६०. "चतुद्वारेसु सोभन्ति, तोरणा रतनामया ।
उस्सिता फलका रम्मा, सोभन्ति रतनामया ॥
२६१. "विरोचन्ति परिक्वित्ता^८, अवटंसा मुनिम्मिता ।
उस्सितानि पटाकानि, रतनानि विरोचरे ॥
२६२. "सुरत्तं सुकतं चित्तं^९, चेतियं रतनामयं ।
अतिरोचति वण्णेन, ससञ्जो^{१०} व दिवाकरो ॥
२६३. "थूपस्स वेदियो^{११} तिस्सो, हरितालेन पूरयि ।
एकं मनोसिलायेकं, अञ्जनेन च एकिकं ॥
२६४. "पूजं एतादिसं रम्मं, कारेत्वा वरवादिनो ।
अदासि दानं सङ्खस्स, यावजीवं यथाबलं ॥
२६५. "सहा^{१२} व^{१३} सेट्ठिना तेन, तानि पुञ्ञानि सव्वसो ।
यावजीवं करित्वान, सहा व सुगतिं गता ॥

5

10

15

20

१. उब्बेधं - स्या० । २. सतरंसी - स्या० । ३. जातियो - स्या० । ४. जोतन्ते - स्या०, रो० । ५. पूजनत्थाय - सी० । ६. सव्वभूतानु० - स्या० । ७. कञ्चनग्घिया - सी० । ८. सारदे - स्या० । ९. परिक्वितायो - स्या० । १०. चेत - सी०, स्या० । ११. सतञ्जा - स्या०; सतञ्जा - रो० । १२. भेदिसा - स्या० । १३-१४. सहाहं - सी०, स्या० ।

२६६. "सम्पत्तियोनुभोत्वान, देवत्ते अथ मानुसे ।
छाया विय सरीरेन, सह तेनेव संसरि ॥
- B. 261 २६७. "एकनवुत्तितो कप्पे, विपस्सी नाम नायको ।
उप्पज्जि चारुदस्सतो, सन्वधम्मविपस्सको ॥
- 5 २६८. "तदायं वन्धुमत्तियं, ब्राह्मणो साधुसम्मतो ।
अङ्घो सन्तो गुणेना पि, धनेन च सुदुग्गतो ॥
२६९. "तदा पि तस्साहं आसि, ब्राह्मणी समचेतसा ।
कदाचि सो दिजवरो, सङ्गमेसि महामुनि ॥
- 10 २७०. "निसिन्नं जनकायमिह, देसेन्तं अमत्तं पदं ।
सुत्वा धम्मं पमुदितो, अदासि एकसाटकं ॥
२७१. "घरमेकेन वत्थेन, गन्त्वानेतं स मव्ववि^१ ।
'अनुमोद महापुञ्जं', दिन्नं बुद्धस्स साटकं ॥
२७२. "तदाहं अञ्जलिं कत्वा, अनुमोदि सुपीणिता^२ ।
'सुविन्नो साटको सामि, बुद्धसेट्ठस्स तादिनो' ॥
- 15 २७३. "सुखितो सज्जितो हुत्वा, संसरन्तो भवाभवे ।
वाराणसिपुरे रम्मे, राजा आसि महीपति ॥
२७४. "तदा तस्स महेसीहं, इत्थिगुम्बस्स उत्तमा ।
तस्सा^३ ति दयिता^४ आसि, पुव्वस्नेहेन^५ भत्तुनो^६ ॥
२७५. "पिण्डाय विचरन्ते ते^७, अट्ठ पच्चेकनायके ।
दिस्वा पमुदितो हुत्वा, दत्त्वा पिण्डं महारहं ॥
- 20 २७६. "पुनो^८ निमन्तयित्वान, कत्वा रतनमण्डपं ।
कम्मारेहि कत्तं पत्तं^९, सोवणं वत्तं^{१०} तत्तकं^{११} ॥
२७७. "समानेत्वान ते सञ्चे, तेसं दानमदासि सो ।
सोण्णासने^{१२} पविट्ठानं, पसन्नो सेहि पाणिभि ॥

१-१. सत्वागमेनासि - सी०; ० सुजेनासि - स्या० । २. ममव्ववि - सी०, स्या०, रो० । ३. महापुञ्जे - सी०; महापुञ्जे - स्या० । ४. सुविदिता - स्या० । ५-५. तस्सापि इतिपिका - स्या० । ६-६. पुव्वस्नेहेन उत्तरि - स्या०, रो० । ७. सो - सी०, स्या०, रो० । ८. बुद्धे - स्या० । ९-९. कत्तं छत्तं - सी०; कत्तमट्ठं - स्या० । १०-१०. सत्तहत्तकं - सी०, स्या० । ११. सोण्णासनी - सी०; सेनासने - स्या० ।

२७८. "तं पि दानं सहादासि, कासिराजेनहं तदा ।
पुनाहं वाराणसियं, जाता^१ कासिकगामके^२ ॥
२७९. "कुटुम्बिककुले फीते, सुखितो सो सभातुको ।
जेद्वस्स भातुनो जाया, अहोसि सुपतिव्वता ॥
२८०. "पच्चेकबुद्धं दिस्वान, कनियस्स^३ मम भत्तुतो^४ ।
भागन्नं^५ तस्स दत्तवान^६, आगते तम्हि पावदि ॥
२८१. "नाभिनन्दित्थ सो दानं, ततो तस्स अदासहं ।
उक्खा^७ आनिय^८ तं अन्नं, पुनो तस्सेव सो अदा ॥
२८२. "तदन्नं^९ छट्ठयित्वान, दुट्ठा बुद्धस्सहं तदा ।
पत्तं कललपुण्णं तं, अदासि तस्स तादिनो ॥
२८३. "दाने च गहणे चैव, अपचे^{१०} पदुसे पि च^{११} ।
समचित्तमुखं दिस्वा, तदाहं संविज्जि भुसं ॥
२८४. "पुनो पत्तं गहेत्त्वान, सोधयित्वा सुगन्धिना ।
पसन्नचित्ता पूरेत्वा, सघतं सक्करं अदं ॥
२८५. "यत्थ यत्थूपपज्जामि, सुरुपा होमि दानतो ।
बुद्धस्स अपकारेन, दुग्गन्धा वदनेन^{१२} च ॥
२८६. "पुन^{१३} कस्सपवीरस्स^{१४}, निघायन्तम्हि^{१५} चेत्तिये ।
सोवण्णं इट्ठकं वरं, अदासि मुदिता अहं ॥
२८७. "चतुज्जातेन गन्धेन, निचयित्वा^{१६} तमिट्ठकं ।
मुत्ता दुग्गन्धदोसम्हा, सव्वज्झसुसमागता ॥
२८८. "सत्तपातिसहस्सानि, रतनेहेव^{१७} सत्तहि ।
कारेत्वा घतपूरानि, वट्ठीनि^{१८} च सहस्ससो ॥
२८९. "पक्खिपित्वा^{१९} पदीपेत्वा, ठपयि सत्त पन्तियो ।
पूजनत्थं लोकनाथस्स, विप्पसन्नेन चेतसा ॥

B. 262

5

10

15

20

१-१. अजायि द्वारगामके - सी० । २-२. मम भत्तुकनियसो - स्या०, रो० ।
३-३. भातु भत्त तस्स दत्ता - स्या० । ४-४. बुद्धानानिय - स्या० । ५. तं दानं - स्या० ।
६-६. अमेज्जे पदुमे यथा - सी० । ७. वदनेन - स्या० । ८-८. पुनो कस्सपवीरस्स -
स्या० । ९. निघायित्तम्हि - स्या० । १०. तेमयित्वा - स्या० । ११. रतनेहि च - स्या० ।
१२. वट्ठीयो - सी० । १३. पक्खिपेत्वा - स्या० ।

२६०. "तदा पि तम्हि पुञ्जम्हि, भागिनीयि^१ विसेसतो ।
पुन कासीसु सञ्जातो, सुमिक्ता इति विस्सुतो ॥
२६१. "तस्साहं भरिया आसि, सुखिता सज्जिता पिया ।
तदा पच्चेकमुनिनो, अदासि^२ धनवेठनं^३ ॥
- B. 263 २६२. "तस्सा पि भागिनी आसि, मोदित्वा दानमुत्तमं ।
पुना पि कासिरट्ठम्हि, जातो कोलियजातिया ॥
२६३. "तदा कोलियपुत्तानं, सतेहि सह पञ्चहि ।
पञ्चपच्चेकबुद्धानं, सतानि समुपट्ठहि ॥
२६४. "तेमासं तप्पयित्वानं^४, अदासि च तिचीवरे^५ ।
10 जाया तस्स तदा आसि, पुञ्जकम्मपथानुगा ॥
२६५. "ततो चुतो अट्ठ राजा, तन्दो नाम महायसो ।
तस्सा पि महेसो आसि, सच्चकामसमिद्धिनी ॥
२६६. "तदा" राजा भवित्वानं^६, ब्रह्मदत्तो महीपति ।
पट्टमवतीपुत्तानं^७, पच्चेकमुनिनं तदा ॥
- 15 २६७. "सतानि पञ्चनूतानि, यावजीवं उपट्ठहि ।
राजुय्याने निवासेत्वा, निव्वुतानि च पूजयि ॥
२६८. "चेतियाणि च कारेत्वा, पच्चजित्वा उभो मयं ।
भावेत्वा अप्पमञ्जायो, ब्रह्मलोकं अगम्हसे ॥
२६९. "ततो चुतो महातित्थे, सुजातो पिप्फलायनो ।
20 माता सुमनदेवी ति^८, कोसिगोत्तो दिजो पिता ॥
३००. "अहं महे जनपदे, साकलाय पुरुत्तमे ।
कप्पिलस्स दिजस्सासि, धीता माता सुचीमति ॥
३०१. "धनकञ्चनविम्बेन, निम्मित्तत्त्वानं मं पिता ।
अदा कस्सपधीरस्स, कामेहि^९ वज्जितस्समं^{१०} ॥
- 25 ३०२. "कदाचि सो काहणिको^{११}, गन्त्वा कम्मन्तपेवखको ।
काकादिकेहि खज्जन्ते, पाणे दिस्वान संविजि ॥

१. भागिनीहं - सी०, स्या० । २-२. अदासि ० - सी०; अदासि धनवेठनं - स्या० ।
३. वानवित्वान - स्या०, रो० । ४. तिचीवरं - स्या० । ५-५. ततो चुतो भवित्वान - सी०;
ततो अट्ठ भवित्वान - स्या० । ६. पट्टमावतीपुत्तानं - स्या० । ७. च - सी०, स्या० ।
८-८. कामासा वज्जितस्समं - सी०; ९. वज्जितस्स च - स्या० । १०. तरणिको - स्या० ।

३०३. “धरेवाहं^१ तिले जाते, दिस्वानातपतापने ।
किमिकाकेहि^२ खज्जन्ते, संवेगमलभि तदा ॥

३०४. “तदा सो पव्वजी धीरो, अहं तमनुपव्वजि ।
पञ्च वस्सानि निवसिं, परिव्वाजवते^३ अहं ॥

३०५. “यदा पव्वजिता आसि, गोतमी जिनपोसिका ।
तदाहं तमुपगन्त्वा^४, बुद्धेन अनुसासिता ॥

5 B. 264

३०६. “न चिरेनेव कालेन, अरहत्तमपापुणि ।
अहो कल्याणमित्तत्तं, कस्सपस्स सिरीमतो ॥

३०७. “सुतो^५ बुद्धस्स दायादो, कस्सपो सुसमाहितो ।
पुब्बेनिवासं यो^६ वेदि, सग्गापायं च पस्सति ॥

10

३०८. “अथो जातिक्खयं पत्तो, अभिञ्जावोसितो मुनि ।
एताहि तीहि विज्जाहि, तेविज्जो होति ब्राह्मणो ॥

३०९. “तथेव भद्दकापिलानी^७, तेविज्जा मच्चुहायिनी ।
धारेति^८ अन्तिमं देहं, जित्वा मारं सवाहनं ॥

३१०. “दिस्वा आदीनवं लोके, उभो पव्वजिता मयं ।
त्यम्ह खीणासवा दन्ता, सीतिभूताम्ह निव्वुता ॥

15

३११. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं... पे०... विहरामि अनासवा ॥

३१२. “स्वागतं वत मे आसि... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

३१३. “पटिसम्भिदा चतस्सो... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं भद्दकापिलानी भिक्खुनी इमा गाथायो २०
अभासित्था ति ।

८. यसोधराधेरीअपदानं

३१४. एकस्मि^१ समये रम्मे, इद्धे राजगहे पुरे ।
पव्वभारम्हि वरेकम्हि, वसन्ते नरनायके ॥

३१५. वसन्तिया तम्हि नगरे, रम्मे भिक्खुनुपस्सये ।
यसोधराभिक्खुनिया, एवं आसि वित्तिकतं^२ ॥

25

१. धरेवाहं - स्या० । २. किमी काकेहि - म० । ३. परिव्वाजवते - स्या०, रो० । ४. तमुपगन्त्वा - सी०, स्या० । ५. पुत्तो - स्या० । ६. सो - स्या० । ७. भद्दा० - सी०, रो० । ८. धारेत्वी - स्या० । ९-९. स्या० पोत्थके न दिस्सन्ति ।

३१६. "सुद्धोदनो" महाराजा, गोतमी च पजापती ।
अभिञ्जाता महाथेरा, थेरियो च महिद्धिका ॥
- B. 265 ३१७. "सन्ति गता व आसुं ते, दीपच्ची व निरासवा ।
लोकनाथे धरन्ते व, अहं पि च सिवं पदं ॥
- 5 ३१८. "गमिस्सामी ति चिन्तेत्वा, पस्सन्ती आयुमत्तनो ।
पस्सित्वा आयुसङ्कारं, तदहेव खयं गतं ॥
३१९. "पत्तचीवरमादाय, निक्खमित्वा सकस्समा" ।
पुरक्खता भिक्खुनीभि, सतेहि सहस्सेहि^१ सा^२ ॥
- 10 ३२०. "महिद्धिका महापञ्जा, सम्बुद्धं उपसङ्कमि ।
सम्बुद्धं अभिवादेत्वा, सत्थुनो चक्कलक्खणे ॥
निसिन्ना एकमन्तमिह, इदं वचनमब्रवि ॥
३२१. 'अट्टसत्ततिवस्साहं', पच्छिमो^३ वत्तते वयो^४ ।
पञ्चारमिह अनुप्पत्ता, आरोचेमि महामुनि ॥
- 15 ३२२. 'परिपक्को वयो मय्हं, परित्तं मम जीवितं ।
पहाय वो गमिस्सामि, कतं मे सरणमत्तनो ॥
३२३. 'वयमिह पच्छिमे काले, मरणं उपरुद्धति' ।
अज्ज रत्ति महावीर, पापुणिस्सामि निव्वुत्ति ॥
३२४. 'नत्थि जाति जरा व्याधि, मरणं च महामुने^५ ।
अजरामरणं^६ पुरं^७, गमिस्सामि असह्वतं ॥
- 20 ३२५. 'धावता परिसा नाम, समुपासन्ति सत्थुनो ।
अपराधमजानन्ती^८, खमन्तं सम्मुखा मुने ॥
३२६. 'संसरित्वा च संसारे, खलितं चे ममं तयि ।
आरोचेमि महावीर, अपराधं खमस्सु मे' ॥
- 25 ३२७. "सुत्वान^९ वचनं तस्सा, मुनिन्दो इदमब्रवि ।
'किमुत्तरं ते वक्खामि, निव्वानाय वजन्तिया^{१०} ॥

१-१. स्या० पोत्थकेन दिस्सन्ति । २-२. सह पञ्चहि - सी०, रो० । ३. अट्टसत्त-
तिवस्सामिह - सी० । ४-४. पच्छिमा वत्तपि वया - स्या० । ५. उपरुद्धति - सी० ।
६. यहि मुने - सी० । ७-७. अजरामरं सन्तिपुरं - सी०; अजरामराभयपुरं - स्या० ।
८. अपराधं सचे नेत्थि - सी०; अपराधं पजानन्ति - स्या० । ९-९. स्या० पोत्थके नत्थि ।

३२८. 'इद्धि चा पि निदस्सेहि, मम सासनकारिके ।
परिसानं च सब्वासं, कङ्खं छिन्दस्सु यावता' ॥
३२९. "सुत्वा" तं मुनिनो वाचं, भिक्खुनी सा यसोधरा ।
वन्दित्वा मुनिराजं तं, इदं वचनमब्रवी' ॥
३३०. 'यसोधरा अहं वीर, अगारे ते पजापति ।
साकियम्हि कुले जाता, इत्थिअङ्गे' पतिट्ठिता ॥
३३१. 'धीनं सतसहस्सानं, नवुतीनं छद्दुत्तरि' ।
अगारे ते अहं वीर, पामोक्खा सब्वा इस्सरा ॥
३३२. 'रूपाचारगुणूपेता, योद्ध्वनट्टा पियंवदा' ।
सब्बा मं अपचायन्ति, देवता विय मानुसा ॥
३३३. 'कञ्जासतसहस्सपमुखा', सकयपुत्तनिवेसने ।
समानमुखदुक्खता', देवता विय नन्दने ॥
३३४. 'कामधातुमतिक्कम्म', सण्ठिता' रूपधातुया ।
रूपेन सदिसा नत्थि, ठपेत्वा लोकनायकं ॥
३३५. 'सम्बुद्धं' अभिवादेत्वा, इद्धि दस्सेसि सत्थुनो ।
नेका नानाविधाकारा, महाइद्धी पि दस्सयी' ॥
३३६. 'चक्कवाळसमं कायं, सीसं उत्तरतो कुरु ।
उभो पक्खा दुवे दीपा, जम्बुदीपं सरीरतो ॥
३३७. 'दक्खिणं च सरं पिञ्छं, नानासाखा तु पत्तका ।
चन्दं' च सुरियं चक्खि', मेरुपद्भततो सिखं ॥
३३८. 'चक्कवालगिरि तुण्डं, जम्बुरुक्खं समूलकं ।
बीजमाना उपागन्त्वा, वन्दन्ती' लोकनायकं ॥
३३९. 'हत्थिवण्णं तथेवस्सं, पद्भतं जलधि' तथा ।
चन्दिम' सुरियं' मेरुं, सक्कवण्णं च दस्सयि ॥

5 B, 266

10

15

20

१. सासने - सी०, स्या० । २-२. स्या० पोत्वके नात्थि । ३. इत्थिअङ्गे - सी०; इत्थीअङ्गे - स्या० । ४. छद्दुत्तरि - सी०, स्या० । ५. पि सब्बदा - स्या० । ६. कञ्जासहस्सपमुखा - सी०, स्या० । ७. समानमुखदुक्खा ता - सी०, स्या० । ८. कामधातुमतिक्कन्ता - सी०, स्या०, रो० । ९. पण्डिता - स्या० ।

१०-१०. एवमादीनि वत्थान, उपत्तिवत्थान अम्बरं ।

इद्धी अनेका दस्सेसि, बुद्धानुज्जा यसोधरा ॥ - सी० ।

११-११. चन्दोव सुरियोधक्खी - सी०; ० चक्खी - स्या० । १२. वन्दते - सी०, स्या० ।

१३. जलजं - स्या० । १४-१४. चन्दं च सुरियं - स्या० ।

३४०. 'यसोधरा अहं वीर, पादे वन्दामि चक्खुम ।
सहस्सलोकधातूनं, फुल्लपद्मेन' छादयि ॥
३४१. 'ब्रह्मवर्णं च मापेत्वा, धम्मं देसेसि सुञ्जातं ।
यसोधरा अहं वीर, पादे वन्दामि चक्खुम ॥
- 5 ३४२. 'इद्धीसु च वसी होमि, दिव्वाय सोतधातुया ।
चेतोपरियञ्जाणस्स, वसी होमि महामुनि' ॥
- B. 267 ३४३. 'पुब्बेनिवासं जानामि, दिव्वचक्खु विसोधितं ।
सव्वासवपरिवखीणा, नत्थि दानि पुनम्भवो ॥
३४४. 'अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।
10 ज्ञाणं मय्हं महावीर, उण्णं तव सन्तिके ॥
३४५. 'पुब्बानं लोकनाथानं, सङ्गमं ते निदस्सितं' ।
अधिकारं बहं मय्हं, तुय्हत्थाय महामुने ॥
३४६. 'यं मय्हं पूरितं' कम्मं, कुसलं सरसे मुने ।
तुय्हत्थाय महावीर, पुञ्जं उपचितं मया ॥
- 15 ३४७. 'अभव्वट्टाने वज्जेत्वा', वारयित्वा अनाचरं ।
तुय्हत्थाय महावीर, सञ्चत्तं जीवितं मया ॥
३४८. 'नेककोटिसहस्सानि', भरियत्थायदासि मं ।
न तत्थ विमना होमि, तुय्हत्थाय महामुनि ॥
३४९. 'नेककोटिसहस्सानि, उपकारायदासि मं ।
20 न तत्थ विमना होमि, तुय्हत्थाय महामुनि ॥
३५०. 'नेककोटिसहस्सानि भोजनत्थायदासि मं ।
न तत्थ विमना होमि, तुय्हत्थाय महामुनि ॥
३५१. 'नेककोटिसहस्सानि, जीवितानि परिच्चजि ।
भयमोचखं करिस्सन्ति, ददामि' मम जीवितं ॥
- 25 ३५२. 'अङ्गगते अलङ्कारे, वत्थे नानाविधे बहू ।
इत्थिमण्डे' न गूहामि', तुय्हत्थाय महामुनि ॥

१. फुल्लपद्मेन - स्या० । २. महामुने - स्या० । ३. सुदस्सितं - सी०, स्या०, रो० । ४. पूरितं - सी०, स्या० । ५. वज्जेत्वा - स्या० । ६. नेककोटिसहस्सानि - सी० । ७. चजामि - सी० । ८. इत्थिमण्डे - स्या०; रो० । ९. गूहामि - स्या० ।

३५३. 'धनधञ्जापरिच्चागं, गामानि निगमानि च ।
खेतं' पुत्ता चधीता च, परिच्चत्ता' महामुनि ॥
३५४. 'हत्थी अस्सा' गवा' चापि, दासियो परिचारिका ।
तुहत्थाय महावीर, परिच्चत्ता असह्विया ॥
३५५. 'यं मय्हं पटिमन्तेसि', दानं दस्सामि याचके ।
विमनं मे न पस्सामि, ददतो दानमुत्तमं ॥ 5
३५६. 'नानाविधं बहुं दुक्खं, संसारे च बहुद्विधे ।
तुहत्थाय महावीर, अनुभुत्तं असह्वियं ॥ B. 268
३५७. 'सुखप्पत्तानुमोदामि, न च दुक्खेसु दुम्मना ।
सव्वत्थ तुलिता होमि, तुहत्थाय महामुनि ॥ 10
३५८. 'अनुमग्गेन सम्बुद्धो, यं धम्मं अभिनीहरि ।
अनुभोत्वा सुखं दुक्खं, पत्तो बोधि महामुनि ॥
३५९. 'ब्रह्मादेवं च सम्बुद्धं, गोतम लोकनायकं ।
अञ्जेसं लोकनाथानं, सङ्गमं ते बहुं मया ॥
३६०. 'अधिकारं बहुं मय्हं, तुहत्थाय महामुनि ।
गवेसतो' बुद्धधम्मं', अहं ते परिचारिका ॥ 15
३६१. 'कप्पे च सतसहस्से, चतुरो च असह्विये ।
दीपङ्कुरो महावीरो, उप्पज्जि लोकनायको ॥
३६२. 'पच्चन्तदेसविसये, निमन्तेत्वा तथागतं ।
तस्स आगमनं मग्गं, सोवेन्ति तुट्ठमानसा ॥ 20
३६३. 'तेन कालेन सो आसि, सुमेधो नाम ब्राह्मणो ।
मग्गं च पटियादेसि, आयतो' सव्वदस्सिनो ॥
३६४. 'तेन कालेनहं आसि, कञ्जा ब्राह्मणसम्भवा ।
सुमित्ता नाम नामेन, उपगच्छि सनागमं ॥
३६५. 'अट्ठ उप्पलहत्थानि, पूजनत्थाय सत्थुनो ।
आदाय जनसम्मज्जे', अहंसं इसिमुग्गतं ॥ 25

१. खेत्ता - मी० । २. परिच्चत्तं - स्या० । ३-३. तस्संगव - स्या० । ४. पटि-
मन्तेसि - मी० । ५-५. गवेसन्ती बुद्धधम्मं - स्या०; रवेगन्ता ० - रो० । ६. आयतं -
मी० । ७. जनतामज्जे - मी०; जनस्स मज्जे - स्या० । ८. ० मुत्तमं - स्या० ।

३६६. 'चिरानुगतं' दयितं, अतिवक्तुं मनोहरं ।
दिस्वा तदा अमञ्जिस्सं, सफलं जीवितं मम ॥

३६७. 'परवकमं तं सफलं, अद्दसं इसिनो तदा ।
पुब्बकम्मेन सम्बुद्धे, चित्तं चा पि पसीदि मे ॥

5 ३६८. 'भिय्यो चित्तं पसादेसि, इसे' उग्गतमानसे' ।
देय्यं अञ्चनं पस्सामि, देमि पुप्फानि ते इसि' ॥

३६९. 'पञ्च हत्था तव होन्तु, तयो होन्तु ममं इसे ।
तेन सद्धि' समा होन्तु', बोधत्थाय तवं इसे' ॥

चतुर्थं भाणवारं ।

३७०. "इसि गहेत्वा पुप्फानि, आगच्छन्तं महायसं ।
10 पूजेसि जनसम्मज्जे, बोधत्थाय महाइसि ॥

३७१. "पस्सित्वा जनसम्मज्जे, दीपङ्करो महामुनि ।
वियाकासि महावीरो, इसिमुग्गतमानसं ॥

३७२. "अपरिमेय्ये इतो कप्पे, दीपङ्करो महामुनि ।
मम कम्मं वियाकासि, उज्जुभावं महामुनि ॥

15 ३७३. 'समचित्ता समकम्मा, समकारी भविस्सति ।
पिया हेस्सति कम्मेन, तुहत्थाय महाइसि' ॥

३७४. 'सुदस्सना सुपिया च, मनापा पियवादिनी ।
तस्स धम्मेसु दायादा, विहरिस्सति' इद्धिका' ॥

३७५. 'यथा पि भण्डसामुग्गं, अनुरक्खति' सामिनो ।
20 एवं कुसलधम्मानं, अनुरक्खिस्सते अयं ॥

३७६. 'तस्स ते' अनुकम्पन्ती, पूरयिस्सति पारमी ।
सीहो व पञ्जरं भेत्वा', पापुणिस्सति बोधियं' ॥

३७७. "अपरिमेय्ये इतो कप्पे, यं मं बुद्धो वियाकरी ।
तं वाचं अनुमोदेन्ती", एवंकारी भवि अहं ॥

१-१. चिरानुपरि आसीनं - सी० । २-२. इसिमुग्गतमानसे - सी०; इसे उदग्ग-
मानसे - स्या० । ३. इसे - स्या० । ४. सिद्धि - सी० । ५. होन्तु - सी० । ६. महाइसे -
स्या० । ७-७. वियाहेस्सति इत्थिका - सी० । ८. अनुरक्खन्ति - सी०, स्या० ।
९. तं - स्या० । १०. हित्वा - स्या०; हेत्वा - रो० । ११. अनुमोदेन्ती - सी०,
स्या० ।

३७८. "तस्स कम्मस्स मुक्तस्स, तत्थ चित्तं पसादयि ।
देवमनुस्सकं योनि, अनुभोत्वा असङ्खियं ॥
३७९. "सुखदुक्खेनुभोत्वाहं", देवेसु मानुसेसु च ।
पच्छिमे भवे सम्पत्ते, अजायि साकिये कुले ॥
३८०. "रूपवती भोगवती, यससीलवती ततो । 5
सव्वङ्गसम्पदा होमि, कुलेसु अभिसक्कता ॥
३८१. "लाभं सिलोकं सक्कारं, लोकधम्मसमागमं । 8. 270
चित्तं च दुक्खितं नत्थि, वसामि अकुतोभया ॥
३८२. "वुत्तं हेतं भगवता, रज्जो अन्तेपुरे तदा ।
खत्तियानं पुरे वीर, उपकारं च निद्दिसि ॥ 10
३८३. "उपकारा च या नारी, या च नारी सुखे दुखे ।
अत्यक्खायी च या नारी, या च नारीनुकम्पिका ॥
३८४. "पञ्चकोटिसता बुद्धा, नवकोटिसतानि च ।
एतेसं देवदेवानं, महादानं पवत्तयि ॥
३८५. "अधिकारं महा मय्हं, धम्मराज सुणोहि मे । 15
एकादसकोटिसता, बुद्धा द्वादस कोटियो ॥
३८६. "एतेसं देवदेवानं, महादानं पवत्तयि ।
अधिकारं महा मय्हं, धम्मराज सुणोहि मे ॥
३८७. 'वीसकोटिसता बुद्धा, तिसकोटिसतानि च ।
एतेसं देवदेवानं, महादानं पवत्तयि ॥ 20
३८८. 'अधिकारं महा मय्हं, धम्मराज सुणोहि मे ।
चत्तालीसकोटिसता, पञ्जास कोटिसतानि च ॥
३८९. 'एतेसं देवदेवानं, महादानं पवत्तयि ।
अधिकारं महा मय्हं, धम्मराज सुणोहि मे ॥
३९०. 'सट्ठिकोटिसता बुद्धा, सत्ततिकोटिसतानि च । 25
एतेसं देवदेवानं, महादानं पवत्तयि ॥

१-१. सुखदुक्खं अनुभोत्वा - स्या० । २. अभिसक्कता - सी०; पतिसक्कता -
स्या० । ३. सदा - रो० । ४. महाराज - स्या० । ५-५. होमि लोकगतायका - सी०,
स्या०; पण्णाकोटिसतानि च - रो० । ६. पञ्च० - स्या० ।

३६१. 'अधिकारं महा मय्हं, धम्मराज सुणोहि मे ।
असीतिकोटिसता बुद्धा, नवुत्तिकोटिसतानि च ॥
३६२. 'एतेसं देवदेवानं, महादानं पवत्तयि ।
अधिकारं महा मय्हं, धम्मराज सुणोहि मे ॥
- ३ ३६३. 'कोटिसतसहस्सानि, होन्ति लोकग्गनायका ।
एतेसं देवदेवानं, महादानं पवत्तयि ॥
- B: 271 ३६४. 'अधिकारं महा मय्हं, धम्मराज सुणोहि मे ।
नवकोटिसहस्सानि, अपरे लोकनायका ॥
३६५. 'एतेसं देवदेवानं, महादानं पवत्तयि ।
10 अधिकारं महा मय्हं, धम्मराज सुणोहि मे ॥
३६६. 'कोटिसतसहस्सानि, पञ्चासीतिमहेसिनं ।
पञ्चासीतिकोटिसता, सत्तत्तिसा' च' कोटियो ॥
३६७. 'एतेसं देवदेवानं, महादानं पवत्तयि ।
अधिकारं महा मय्हं, धम्मराज सुणोहि मे ॥
- 15 ३६८. 'पञ्चेकबुद्धा वीतरागा', अट्टट्टमककोटियो' ।
अधिकारं महा मय्हं, धम्मराज सुणोहि मे ॥
३६९. 'खीणासवा वीतमला, असद्धिया' बुद्धसावका ।
अधिकारं महा मय्हं, धम्मराज सुणोहि मे ॥
४००. 'एवं धम्मे सुचिण्णानं, सदा धम्मस्स' चारिनं' ।
20 धम्मचारी सुखं सेति, अस्मि लोके परमिह च ॥
४०१. 'धम्मं चरे सुचरितं, त नं दुच्चरितं चरे ।
धम्मचारी सुखं सेति, अस्मि लोके परमिह च ॥
४०२. 'निव्विन्दित्वान संसारे, पव्वजि अनगारियं ।
सहस्सपरिवारेन, पव्वजित्वा अकिञ्चना ॥
- 25 ४०३. 'अगारं विजहित्वान, पव्वजि अनगारियं ।
अट्टमासे असम्पत्ते, चतुसञ्चमपापुणि ॥

१-१. सत्तवीरति - वी०, स्या० । २. वीतरागा - रो० । ३. अट्टमत्तककोटियो - सी०; अट्टमत्तककोटियो - स्या० । ४. असद्धिया - सी०, स्या० । ५-५. सद्धम्म - सी०; सद्धम्म चारिनी - स्या० ।

४०४. 'चीवरं पिण्डपातं च, पच्चयं सयनासनं ।
उपनेन्ति बहु^१ जना^२, सागरे येव ऊमियो^३ ॥

४०५. 'किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवा ॥

४०६. 'स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

४०७. 'पटिसम्भदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं' ॥ 5

४०८. "एवं बहुविधं दुक्खं, सम्पत्ती^३ च बहुव्विधा^३ ।
विसुद्धिभावं^४ सम्पत्ता^५, लभामि सव्वसम्पदा ॥

४०९. "या" ददाति सकत्तानं, पुञ्ञत्थाय महेसिनो ।
सहायसम्पदा होन्ति, निव्वानपदमसङ्गतं ॥

४१०. "परिक्खीणं अतीतं च, पच्चुप्पन्नं अनागतं ।
सव्वकम्मं ममं स्त्रीणं, पादे वन्दामि चक्खुम" ॥ 10

इत्थं सुदं यसोधरा भिक्षुनी भगवतो^१ सम्मुखा^२ इमा गाथायो
अभासित्वा ति ।

६. यसोधरापमुखदसभिक्षुनीसहस्रअपदानं^३

४११. "कप्पे च सतसहस्से, चतुरो च असङ्खिये ।
दीपङ्कुरो नाम जिनो, उप्पज्जि लोकनायको ॥ 15

४१२. "दीपङ्कुरो महावीरो, वियाकासि विनायको ।
सुमेधं च सुमित्तं च, समानसुखदुक्खतं ॥

४१३. "सदेवकं च पस्सन्तो, विचरन्तो सदेवकं ।
तेसं पकित्तने अग्हे, उपगम्म समागमं ॥

४१४. "अग्धं सव्वपति^४ होहि^५, अनागतसमागमे ।
सव्वा व तुय्हं भरिया, मनापा पियवादिका ॥ 20

४१५. "दानं सीलमयं सव्वं, भावना च सुभाविता ।
दीघरत्तं^६ च नो^७ सव्वं, परिच्चत्तं महामुने ॥

१. बहनेके - गी०, स्या० । २. ऊमियो - स्या० । ३-३. सम्पत्ति च बहुव्विधं -
पा० । ४-४ विसुद्धिभाव० - स्या० । ५. गी - स्या० । ६-६. गी० पोत्वके नत्ति ।
७. दससहस्रभेरियापदानं - स्या० । ८-८. सव्वपति होति - स्या०; सव्वपत्ती होन्ति -
री० । ९-९. दीघरत्तमिदं - स्या० ।

४१६. "गन्धं विलेपनं मालं, दीपं च रतनामयं ।
यं किञ्चि पत्थितं सव्वं, परिच्चत्तं महामुनि ॥
४१७. "अञ्जं वा पि कतं कम्मं, परिभोगं च मानुसं ।
दीघरत्तं हि नो सव्वं, परिच्चत्तं महामुनि ॥
- 5 ४१८. "अनेकजातिसंसारं, बहु पुञ्चं पि नो कतं ।
इस्सरमनुभोत्वान, संसरित्वा भवाभवे ॥
- B. 273 ४१९. "पच्छिमे भवे सम्पत्ते, सक्थपुत्तनिवेसने ।
नानाकुलूपपन्नायो, अच्छरा कामवण्णिनी ॥
४२०. "लाभगेन यसं पत्ता, पूजिता सव्वसक्कता ।
10 लाभियो अन्नपानानं, सदा सम्मानिता मयं ॥
४२१. "अगारं पजहित्वान, पव्वजिम्हनगारियं ।
अद्दुमासे असम्पत्ते, सव्वा पत्ताम्ह निव्वुत्ति ॥
४२२. "लाभियो अन्नपानानं, वत्थसेनासनानि च ।
उपेन्ति पच्चया सव्वे, सदा सक्कतपूजिता ॥
- 15 ४२३. "किलेसा ज्ञापिता अम्हं ... पे०... विहराम अनासवा ॥
४२४. "स्वागतं वत नो आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
४२५. "पटिसम्भदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- इत्थं मुदे यसोधरापमुखानि दसभिवखुनीसहस्सानि भगवतो
सम्मुखा इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१०. यसोधरापमुखअट्टारसभिवखुनीसहस्सअपदानं

- 20 ४२६. "अट्टारससहस्सानि, भिवखुनी सक्थसम्भवा ।
यसोधरापमुखानि, सम्बुद्धं उपसङ्कमुं ॥
४२७. "अट्टारससहस्सानि, सव्वा होन्ति महिद्धिका ।
वन्दन्ती मुनिनो पादे, आरोचेन्ति यथावलं ॥
४२८. 'जाति खीणा जरा व्याधि, मरणं च महामुनि ।
25 अनासर्वं पदं सन्तं, अमतं याम नायक ॥

१-१. बहु पुञ्चं हि - सी०; बहु पुञ्जं हि - स्या० । २. पव्वजित्वानगारियं - सी० ।

४२६. 'खलितं चे' पुरे अत्थि, सब्वासं पि महामुनि ।
अपराधमजानन्ती, खम अम्हं विनायक ॥
४३०. 'इद्धि चा पि निदस्सेथ, मम सासनकारिका ।
परिसानं च सब्वासं, कङ्कं छिन्दथ यावता ॥
४३१. 'यसोधरा महावीर, मनापा पियदस्सना ।
सब्बा तुय्हं महावीर, अगारस्मि पजापति ॥
४३२. 'धीनं सतसहस्सानं, नवुतीनं छदुत्तरि ।
अगारे ते मयं वीर, पामोक्खा सब्बा इस्सरा ॥
४३३. 'रूपाचारगुणूपेता, योव्वनट्ठा पियंवदा ।
सब्बा^१ नो^२ अपचायन्ति, देवता विय मानसा ॥
४३४. 'अट्टारससहस्सानि, सब्बा साकियसम्भवा ।
यसोधरासहस्सानि, पामोक्खा इस्सरा तदा ॥
४३५. 'कामधातुमतिक्कम्म^३, सण्ठिता रूपधातुया ।
रूपेन सदिसा नत्थि, सहस्सानं महामुनि ॥
४३६. 'सम्बुद्धं अभिवादेत्वा, इद्धि दस्संसु^४ सत्थुनो ।
नेका^५ नानाविधाकारा, महाइद्धी पि दस्सयुं ॥
४३७. 'चक्कवाळसमं कार्यं, सीसं उत्तरतो कुरु ।
उभो पक्खा दुवे दीपा, जम्बुदीपं सरीरतो ॥
४३८. 'दक्खिणं च सरं पिञ्छं, नानासाखा तु पत्तका ।
चन्दं च सुरियं चक्खि, मेरुपव्वततो सिखं ॥
४३९. 'चक्कवाळगिरि तुण्डं, जम्बुरुक्खं समूलकं ।
बीजमाना उपागन्त्वा, वन्दन्ती लोकनायकं ॥
४४०. 'हत्थिवण्णं तथेवस्सं, पव्वतं जलधि तथा ।
चन्दं च सुरियं मेरुं, सक्कवण्णं च दस्सयुं ॥
४४१. 'यसोधरा मयं वीर, पादे वन्दाम चक्खुम ।
तव चिरपभावेन^६, निप्फन्ना नरनायक ॥

5 B. 274

10

15

20

25

१. च - स्या० । २-२. सब्बायो - सी०, स्या० । ३. कामधातुमतिक्कन्ता - सी०, स्या० । ४. दस्सेसु - सी०; देसेसु - स्या० । ५. लोके - सी० । ६. वीरपभावेन - सी०; चिरपभावेन - स्या० ।

४४२. 'इद्रीसु च वसी होम, दिव्वाय सोतधातुया ।
चेनोपरियञ्जाणस्स, वसी होम महामुने ॥

४४३. 'पुब्बेनिवासं जानाम, दिव्वचवखु विसोधितं ।
सव्वासवपरिवखीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

४४४. 'अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।
ञ्जाणं अम्हं महावीर, उप्पन्नं तव सन्तिके ॥

B. 275

४४५. 'पुब्बानं लोकनाथानं, सङ्गमं नो निदस्सितं ।
अधिकारा वट्ठ अम्हं, तुय्हत्थाय महामुने ॥

४४६. 'यं अम्हं पूरितं कम्मं, कुसलं सरसे मुने ।
तुय्हत्थाय महावीर, पुञ्जानुपचितानि नो ॥

४४७. 'अभच्चट्टाने वज्जेत्वा, वारयिम्ह अनाचरं ।
तुय्हत्थाय महावीर, चत्तानि जीवितानि नो ॥

४४८. 'नेककोटिसहस्सानि, भरियत्थायदासि नो ।
न तत्थ विमना होम, तुय्हत्थाय महामुने ॥

४४९. 'नेककोटिसहस्सानि, उपकारायदासि नो ।
न तत्थ विमना होम, तुय्हत्थाय महामुने ॥

४५०. 'नेककोटिसहस्सानि, भोजनत्थायदासि नो ।
न तत्थ विमना होम, तुय्हत्थाय महामुने ॥

४५१. 'नेककोटिसहस्सानि, जीवितानि चजिम्हसे ।
भयमोक्खं करिस्साम, जीवितानि चजिम्हसे ॥

४५२. 'अङ्गगते अलङ्कारे, वत्थे नानाविधे बट्ठ ।
इत्थिभण्डे न गूहाम, तुय्हत्थाय महामुने ॥

४५३. 'धनधञ्जपरिच्चागं, गामानि निगमानि च ।
खेतं पुत्ता च धीता च, परिच्चत्ता महामुने ॥

४५४. 'हत्थी अस्सा गवा चा पि, दासियो परिचारिका ।
तुय्हत्थाय महावीर, परिच्चत्त असङ्खियं ॥

४५५. 'यं अम्हे पटिमन्तेसि, दानं दस्साम याचके ।
विमनं नो न पस्साम, ददतो दानमुत्तमं ॥

४५६. 'नानाविधं बहुं दुक्खं, संसारे च बहुव्विधे ।
तुहत्थाय महावीर, अनुभुत्तं असङ्खियं ॥

४५७. 'सुखप्पत्तानुमोदाम, न च दुक्खेसु दुम्मता ।
सव्वत्थ तुलिता होम, तुहत्थाय महामुने ॥

४५८. 'अनुमग्गेत सम्बुद्धो, यं धम्मं अभिनीहरि ।
अनुभोत्वा सुखं दुक्खं, पत्तो बोधि महामुने ॥

5 B. 276

४५९. 'ब्रह्मदेवं च सम्बुद्धं, गोतमं लोकनायकं ।
अञ्जेसं लोकनाथानं, सङ्गमं तेहि नो बहू ॥

४६०. 'अधिकारं बहुं अम्हे', तुहत्थाय महामुने ।
गवेसतो बुद्धधम्मे, मयं ते परिचारिका ॥

10

४६१. 'कप्पे च सतसहस्से, चतुरो च असङ्खिये ।
दीपङ्करो महावीरो, उप्पज्जि लोकनायको ॥

४६२. 'पच्चन्तदेसविसये, निमन्तेत्वा तथागतं ।
तस्स आगमनं मग्गं, सोधेन्ति तुट्ठमानसा ॥

४६३. 'तेन कालेन सो आसि, सुमेधो नाम ब्राह्मणो ।
मग्गं च पटियादेसि, आयतो सव्वदस्सिनो ॥

15

४६४. 'तेन कालेन अट्ठम्ह, सव्वा ब्राह्मणसम्भवा ।
थलूदज्जातिं पुप्फानि, आहरिम्ह समागमं ॥

४६५. 'तस्मिं सो समये बुद्धो, दीपङ्करो महायसो ।
वियाकासि महावीरो, इसिमुग्गतमानसं ॥

20

४६६. 'चलती रवती पुथवी', सङ्कम्पति सदेवके ।
तस्स कम्मं पकिस्सेन्ते, इसिमुग्गतमानसं ॥

४६७. 'देवकञ्जा मनुस्सा च, मयं चा पि सदेवका ।
नानापूजनीयं भण्डं, पूजयित्वान पत्थयुं ॥

४६८. 'तेसं बुद्धो वियाकासि, जोतिदीपसनामको ।
अज्ज ये पत्थिता अत्थि, ते भविस्सन्ति सम्मुखा ॥

25

१. तुलिता - स्या० । २-२. बहू धम्हे - सी०; बहु धम्हे - स्या० । ३. बुद्धधम्मं - स्या० । ४. कनुकज्जाति - स्या०, रो० । ५-५. ० पठवी - सी०; चलति रवति पठवी - स्या० ।

B. 277

४६६. 'अपरिमेय्ये इतो कप्पे, यं नो बुद्धो विद्याकरि ।
तं वाचमनुमोदेन्ता, एवंकारी अहुम्ह नो ॥
४७०. 'तस्स कम्मस्स सुकतस्स, तस्स' चित्तं पसादयुं ।
देवमानुसिकं योनिं, अनुभोत्वा असङ्खियं ॥
- 5 ४७१. 'सुखदुक्खेनुभोत्वान, देवेषु मानुसेषु च ।
पच्छिमे भवे सम्पत्ते, जाताम्ह साकिये कुले ॥
४७२. 'रूपवती भोगवती, यससीलवती ततो ।
सव्वङ्गसम्पदा होम, कुलेषु अभिसक्कता ॥
४७३. 'लाभं सिलोकं सक्कारं, लोकधम्मसमागमं ।
चित्तं च दुक्खितं नत्थि, वसाम अकुतोभया ॥
- 10 ४७४. 'वुत्तं हेतं भगवता, रञ्जो अन्तेपुरे तदा ।
खत्तियानं पुरे वीर', उपकारं च निद्विसि ॥
४७५. 'उपकारा' च या नारी, या च नारी सुखे दुक्खे ।
अत्थक्खायी च या नारी, या च नारीनुकम्पिका ॥
- 15 ४७६. 'धम्मं चरे सुचरितं, न नं दुच्चरितं चरे ।
धम्मचारी सुखं सेति, अस्मि लोके परम्ह च ॥
४७७. 'अगारं विजहित्वान', पव्वजिम्हनगारियं ।
अट्टमासे असम्पत्ते, चतुसच्चं फुसिम्ह नो ॥
४७८. 'चीवरं पिण्डपातं च, पच्चयं सयनासनं ।
उपनेन्ति बहू अम्हे, सागरस्से व ऊमियो ॥
- 20 ४७९. 'किलेसा ज्ञापिता अम्हे', भवा सव्वे समूहता ।
नागी व बन्धनं छेत्वा, विहराम अनासवा ॥
४८०. 'स्वागतं वत नो आसि, मम' बुद्धस्स' सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥
- 25 ४८१. 'पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छल्लभिज्जा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं' ॥

४८२. “एवं बहुविधं दुक्खं, सम्पत्ती च बहुव्विधा ।
विमुद्धभावं सम्पत्ता, लभाम सब्बसम्पदा ॥

४८३. “या ददन्ति सकत्तानं, पुञ्ञत्थाय महेसिनो ।
सहायसम्पदा होन्ति, निव्वानपदमसङ्कतं ॥

४८४. “परिवखीणं अतीतं च, पच्चुप्पन्नं अनागतं ।
सब्बकम्मं पि नो खीणं, पादे वन्दाम चक्खुम ॥

४८५. “निव्वानाय वदन्तीनं, कि वो वक्खाम’ उत्तरि’ ।
सन्तसङ्कतदोसं’ हि’, पण्णोथ’ अमतं पदं” ॥

B. 278.

इत्थं सुदं यसोधरापमुखानि अट्टारसभिक्षुनीसहस्सानि
भगवतो सम्मुखा इमा गाथायो अभासित्था ति ।

10

कुण्डलकेसीवग्गो ततियो ।

तस्सुद्धानं

कुण्डला गोतमी चेव, धम्मदिन्ना च सकुला ।

वरनन्दा च सोणा च, कापिलानी यसोधरा ॥

दससहस्सभिक्षुनी, अट्टारससहस्सका ।

गाथासत्तानि’ चत्तारि, छ’ च सत्ततिमेव च’ ॥

—:०:—

१-१. वक्खामि उत्तरि - सी०; वक्खाम उत्तरि - स्या० । २-२. सत्तसङ्कतदोसो
यो - स्या०, रो० । ३. पण्णोत्तं - स्या०, रो० । ४. सत्तानि चेव - स्या० । ५-५. अट्ट-
सत्ततिमेव च - स्या० ।

४. खत्तियावग्गो^१

१. यसवतीपमुखभिक्षुनीसहस्सअपदानं^२

B. 279

१. “भवा सव्वे परिवल्लीणा, भवा^३ सन्ति^४ विमोचिता ।
सव्वासवा च नो नत्थि, आरोचेम महामुने ॥
२. “पुरिमं^५ कुसलं कम्मं^६, यं किञ्चि साधुपत्थितं ।
परिभोगमयं दिन्नं, तुय्हत्थाय महामुने ॥
३. “बुद्धपच्चेकबुद्धानं, सावकानं^७ च पत्थितं^८ ।
परिभोगमयं दिन्नं, तुय्हत्थाय महामुने ॥
४. “उच्चनीचमयं^९ कम्मं, भिक्षुनं साधुपत्थितं ।
उच्चाकुलपरिकम्मं, कतमेतं^{१०} महामुने ॥
५. “तेनेव सुक्कमूलेन, चोदिता कम्मसम्पदा ।
मानुसिकमतिक्कन्ता, जायिसु खत्तिये कुले ॥
६. “उप्पत्ते^{११} च कते कम्मे, जातिया वा पि एकतो ।
पच्छिमे एकतो जाता, खत्तिया कुलसम्भवा ॥
७. “रूपवती भोगवती, लाभसक्कारपूजिता ।
अन्तेपुरे महावीर, देवानं वियं^{१२} नन्दने ॥
८. “निव्विन्दित्वा अगारम्हा, पव्वजिम्हनगारियं ।
कतिपाहं उपादाय, सव्वा पत्ताम्ह निव्वुत्ति ॥
९. “चीवरं पिण्डपातं च, पच्चयं सयनासनं ।
उपनेन्ति बहू अम्हे, सदा सक्कतपूजिता ॥
१०. “किलेसा झापिता अम्हं, भवा सव्वे समूहता ।
नागीव बन्धनं छेत्वा, विहराम अनासवा ॥
११. “स्वागतं वत नो आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥

१. खत्तियवग्गो - स्या० । २. यसवतीपमुखभिक्षुनीनं अपदानं - सी० ।
३-३. भवसन्धि - सी०, स्या० । ४-४. परिकम्मज्ज कुसलं - स्या० । ५-५. बुद्धानं
सावकानज्ज - सी० । ६. उच्चनीचं मया - स्या० । ७. कतमेहि - स्या०, सी० ।
८. उचिते - स्या० । ९. इव - स्या० ।

१२. “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्टिमे ।
छळभिञ्जा सच्चिकता, कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं यसवतीपमुखानि खत्तिककञ्जाभिक्खुनियो अट्टारस-
सहस्सानि भगवतो सम्मुखा इमा गाथायो अभसित्था ति ।

२. चतुरासीतिभिक्खुनीसहस्सअपदानं

१३. “चुल्लासीतिसहस्सानि^१, ब्राह्मञ्जकुलसम्भवा^२ । 5
सुखुमालहत्यपादा, पुरे तुय्हं महामुने ॥
१४. “वेस्समुदकुले जाता, देवा नागा च किन्नरा ।
चातुदीपा^३ बहू कञ्जा, पुरे तुय्हं महामुने ॥
१५. “काचि पव्वजिता अत्थि, सब्बदस्साविनो^४ बहू ।
देवा च किन्नरा नागा, फुसिस्सन्ति” अनागते ॥ 10
१६. “अनुभोत्वा यसं सब्बं, पत्वान सब्बसम्पदा ।
तुम्हं^५ पसादं पटिलद्धा, बुज्झिस्सन्ति अनागते ॥
१७. “अम्हे ब्राह्मणधीता तु, ब्राह्मञ्जकुलसम्भवा^६ ।
पेक्खतो^७ नो^८ महावीर, पादे वन्दाम चक्खुमं^९ ॥
१८. “उपहता^{१०} भवा सब्बे, मूलतण्हा समूहता । 15
समुच्छिन्ना अनुसया, पुञ्जसङ्खारदालिता ॥
१९. “समाधिगोचरा सब्बा, समापत्तिवसी कता” ।
ज्ञानेन धम्मरतिया, विहरिस्साम नो सदा ॥
२०. “भवनेत्ति अविज्जा च, सङ्खारा पि च खेपिता ।
सुदुद्दसं पदं गत्त्वा, अनुजानाथ”^{११} नायक ॥ 20
२१. “उपकारा ममं तुम्हे, दीघरत्तं कताविनो^{१२} ।
चतुन्नं^{१३} संसयं छेत्वा, सब्बा गच्छन्तु^{१४} निव्वुत्ति ॥

१. चुल्लासीतिसहस्सानि - स्या० । २. ब्राह्मणकुलसम्भवा - स्या० । ३. चातुदीपा -
सी०, रो० । ४. सब्बदस्साविनो - सी०, रो० । ५. बुज्झिस्सन्ति - सी०, स्या० । ६. त्वयि
- सी०, रो० । ७. ब्राह्मञ्जकुलसम्भवा - सी०, स्या० । ८-९. लक्खणा च - स्या० ।
१०. चक्खुमा - स्या० । ११. उपाहता - स्या० । १२. तथा - सी०, स्या० । १३. अनुजानिम्ह -
स्या०, रो० । १४. गतद्धिनी - स्या० । १५. बहून्नं - सी० । १६. गच्छथ - स्या०, रो० ।

B. 281

२२. "वन्दित्वा मुनिनो पादे, कत्वा इद्विविकुब्बनं ।
काचि दस्सेन्ति आलोकं, अन्धकारमथापरा' ॥
२३. "दस्सेन्ति चन्दसूरिये, सागरं च समच्छकं ।
सिनेहं परिभण्डं च, दस्सेन्ति पारिछत्तकं ॥
- 5 २४. "तावतिसं च भवनं, यामं दस्सेन्ति इद्विया ।
तुसितं' निम्मिते देवे', वसवत्ती महिस्सरे ॥
२५. "ब्रह्मानो काचि दस्सेन्ति, चङ्कमं च महारहं ।
ब्रह्मवण्णं च मापेत्वा, धम्मं देसेन्ति मुञ्जातं ॥
२६. "नानाविकुब्बनं कत्वा, इद्वि दस्सिय सत्थुनो ।
10 दस्सयिसु वलं सब्बा, पादे वन्दिसु सत्थुनो ॥
२७. "इद्वीसु च वसी होम, दिब्बाय सोत्तधातुया ।
चेतोपरियञ्जाणस्स, वसी होम महामुने ॥
२८. "पुब्बेनिवासं जानाम, दिव्वचक्खु विसोधितं ।
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
- 15 २९. "अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।
ज्जाणं अम्हं महावीर, उण्णं तव सन्तिके ॥
३०. "पुब्बानं लोकनाथानं, सङ्गमं नो निदस्सितं ।
अधिकारं बहुं अम्हं, तुहत्थाय महामुने ॥
३१. "यं अम्हेहि कतं कम्मं, कुसलं सर तं मुने ।
20 तुहत्थाय महावीर, पुञ्जानुपचितानि नो ॥
३२. "सतसहस्सितो कप्पे, पदुमुत्तरो महामुनि ।
पुरं हंसवती नाम, सम्बुद्धस्स कुलासय' ॥
३३. "द्वारेन हंसवतिया, गङ्गा सन्दति सब्बदा ।
उव्वब्हा' नदिया भिक्खू, गमनं न लभन्ति ते ॥
- 25 ३४. "दिवसं द्वे तयो चेव, सत्ताहं मासिकं' ततो ।
चतुमासं' पि सम्पुण्णं, गमनं न लभन्ति ते ॥

१. अन्धकारं तथापरं - स्या० । २-२. तुस्सिता निम्मिता देवा - स्या० ।

३. कुलास - स्या० । ४. उव्वब्हा - सी०, स्या० । ५. मासिकं - सी० । ६. चतुमासं - स्या० ।

३५. "तदा अहु सत्तसारो, जटिलो^१ नाम रट्टिको^२ ।
ओरुद्धे^३ भिक्खवो दिस्वा, सेतुं गङ्गाय कारयि ॥
३६. "तदा सतसहस्सेहि, सेतुं गङ्गाय कारयि ।
सङ्खस्स ओरिमे^४ तीरे, विहारं च अकारयि ॥
३७. "इत्थियो पुरिसा चेव, उच्चनीचकुलानि च ।
तस्स^५ सेतुं विहारं च^६, समभागं अकंसु ते ॥
३८. "अम्हे अज्जे च मानुजा^७, विप्पसन्नेन चेतसा ।
तस्स धम्मेसु^८ दायादा, नगरे जनपदेसु च ॥
३९. "इत्थी पुमा^९ कुमारा च, बहू चेव कुमारिका ।
सेतुनो च विहारस्स, वालुका आकिरिसु ते ॥
४०. "वीथि सम्मज्जनं कत्वा, कदलीपुण्णघटे धजे ।
धूपं चुण्णं च मालं च, कारं कत्वान सत्थुनो ॥
४१. "सेतुविहारे कारेत्वा^{१०}, निमन्तेत्वा विनायकं ।
महादानं ददित्वान, सम्बोधि अभिपत्थयि ॥
४२. "पदुमुत्तरो महावीरो, तारको^{११} सब्बपाणिनं ।
अनुमोदनीयंकासि^{१२}, जटिलस्स महामुनि^{१३} ॥
४३. 'सतसहस्सातिवकन्ते, कप्पो हेस्सति भट्ठको ।
भवाभवेनुभोत्वान^{१४}, पापुणिस्सति बोधियं ॥
४४. 'काचि^{१५} हत्थपरिकम्म^{१६}, कतावी नरनारियो ।
अनागतम्हि अद्धाने, सब्बा हेस्सन्ति सम्मुखा^{१७} ॥
४५. "तेन कम्मविपाकेन, चेतनापणिधीहि च ।
उप्पन्ना देवभवन^{१८}, तुय्हं ता^{१९} परिचारिका ॥
४६. "दिब्बसुखं असत्थियं, मानुसं च असत्थियं ।
तुय्हं^{२०} ते परिचारेम^{२१}, संसरिम्ह^{२२} भवाभवे ॥

१-१. जज्जियो नाम रट्टिको - स्या० । २. ओरुद्धे - स्या० । ३. पारिमे - स्या० ।
४-४. तेसु सेतुविहारेसु - सी०; तस्स सेतु विहारे च - रो० । ५. मानुजा - सी०, स्या० ।
६. कम्मसु - सी० । ७. पुरिसा - सी० । ८. कत्वान - स्या० । ९. गङ्गा - स्या० ।
१०-१०. अनुमोदनीयं कत्वा, बोधिकासि महामुनि - स्या० । ११. भवाभवे सुखं लब्ध -
स्या० । १२-१२. ये केचि - सी०; ये केचि हत्थकम्मं च - स्या० । १३. देवभवने -
स्या० । १४. ते - स्या० । १५-१५. अनुमोदनी चिरं कालं - सी०; अनुमोदन्ति चिरं कालं -
स्या० । १६. संसरित्वा - स्या० ।

४७. "सतसहस्रितो कप्पे, सुकतं कम्मसम्पदं ।
सुखुमाली' मनुस्सानं", अथो देवपुरे वरे ॥
४८. "रूपभोगयसे चेत्र, अथो किंति' च सक्कतं' ।
लभाम सततं सव्वं, सुकतं कम्मसम्पदं ॥
- B. 283 5 ४९. "पच्छिमे भवे सम्पत्ते, जाताम्ह' ब्राह्मणे कुले ।
सुखुमालहत्थपादा, सकयपुत्तनिवेसने ॥
५०. "सव्वकालं पि पथवि, न पस्साम न लङ्कतं ।
चिक्खल्लभूमिमसुचि', न पस्साम महामुने ॥
५१. "अगारं' वसन्ते अम्हे, सक्कारं सव्वकालिकं ।
10 उपनेन्ति सदा सव्वं, पुव्वकम्मफलेन' नो ॥
५२. "अगारं पजहित्वान, पव्वजित्वानगारियं ।
संसारपथनित्थिण्णा", वीतरागा' भवामसे' ॥
५३. "वीवरं पिण्डपातं च, पच्चयं सयनासनं ।
उपनेन्ति सदा अम्हे, सहस्सानि ततो ततो ॥
५४. "किलेसा ज्ञापिता अम्हं ... पे०... विहराम अनासवा ॥
- 15 ५५. "स्वागतं वत नो आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
५६. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- इत्थं सुदं चतुरासीतिब्राह्मणकञ्जाभिक्षुनीसहस्सानि भगवतो
सम्मुखा इमा गाथायो अभासित्था ति ।

३. उप्पलदायिकाथेरीश्रपदानं

५७. "नगरे अरुणवतिया, अरुणो नाम खत्तियो ।
20 तस्स रज्जो अहुं' भरिया, एकज्जं" चारयामहं ॥
५८. "रहोगता निसीदित्वा, एवं चिन्तेसहं तदा ।
'कुसलं मे कतं नत्थि, आदाय गमियं मम ॥

१-१. ० मनुस्सेनु - सी०; सुखुमालि मनुस्सेनु - स्या० । २-२. किंतिमुखं पियं - स्या० । ३. जायाम्ह - स्या० । ४. चिक्खल्लं भूमिं गमनं - स्या०, रो० । ५. अगार - स्या० । ६. पुव्वकम्मफलेनो - सी०, रो० । ७. संसारपथनित्थिण्णा - सी०; संसारपथनित्थिण्णा - स्या० । ८-८. नत्थि दानि पुनव्ववो - स्या०, रो० । ९. अहुं - सी०, स्या० । १०-१०. एकज्जं वादयामहं - स्या० ।

५६. 'महाभितापं कटुकं, घोररूपं सुदारुणं ।
निरयं नून गच्छामि, एत्थ मे नत्थि संसयो' ॥

६०. "एवाहं चित्तयित्वान, पहंसेत्वान मानसं ।
राजानं उपगन्त्वान, इदं वचनमब्रवी ॥

B. 284

६१. 'इत्थी नाम मयं देव, पुरिसावित्तरा' अहु' ।
एकं मे समणं देहि, भोजयिस्सामि खत्तिय' ॥

5

६२. "अदासि मे तदा राजा, समणं भावितिन्द्रियं ।
तस्स पत्तं गहेत्वान, परमत्तेन पूरयि ॥

६३. "पूरेत्वा परमं अन्नं, सह सुगन्धलेपनं ।
महाचलेन छादित्वा, अदासि तुट्ठमानसा ॥

10

६४. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसमगच्छहं ॥

६५. "सहस्सदेवराजूनं, महेसित्तमकारयि ।
सहस्सचक्कवत्तीनं, महेसित्तमकारयि ॥

६६. "पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असद्वियं ।
नानाविधं बहुं अञ्जं, तस्स कम्मफलं ततो ॥

15

६७. "उपलस्सेव मे वण्णो, अभिरूपा सुदस्सना ।
इत्थिसव्वङ्गसम्पन्ना, अभिजाता जुतिन्धरा ॥

६८. "पच्छिमे भवे सम्पत्ते, अजायि साकिये कुले ।
नारीसहस्सपामोक्खा, सुद्धोदनमुत्तस्सहं ॥

20

६९. "निव्विन्दित्वा अगारेहं, पव्वजि अनगारियं ।
सत्तमीरत्तिसम्पत्ता, चतुसच्चमपापुणि ॥

७०. "चीवरं पिण्डपातं च, पच्चयं सयनासनं ।
परिमेतुं न सक्कोमि, पिण्डपातस्सिदं फलं ॥

७१. "यं मय्हं पूरितं कम्मं, कुसलं सरसे मुनि ।
तुय्हत्थाय महावीर, परिचत्तं बहुं मया ॥

25

१-१. पुरिसानुगता सदा - सी०; पुरिसा न भवाम नो - स्या०; पुरिसानं भरा मयं - रो० । २. छादेत्वा - सी०, स्या० । ३. सत्तमि रत्तिमपत्ता - सी०, रो०; सत्तमी-
रत्तिमपत्ता - स्या० । ४. पुरिमं - सी०, स्या० ।

B. 205

७२. "एकत्तिसे इतो कप्पे, यं दानमददि तदा ।
दुग्गतिं नाभिजानामि, पिण्डपातस्सिदं फलं ॥
७३. "द्वे^१ गतियो^२ पजानामि, देवत्तं अथ मानुसं ।
अञ्जं गतिं न जानामि, पिण्डपातस्सिदं फलं ॥
७४. "उच्चे कुले पजायामि^३, महासाले महद्धने ।
अञ्जे कुले न जायामि, पिण्डपातस्सिदं फलं ॥
७५. "भवाभवे संसरित्वा, सुक्कमूलेन चोदिता ।
अमनापं न पस्सामि, सोमनस्सकतं^४ फलं ॥
७६. "इद्धीसु च वसी होमि, दिव्वाय सोतघातुया ।
चेतोपरियञ्जाणस्स, वसी होमि महामुने^५ ॥
७७. "पुब्बेनिवासं जानामि, दिव्वचक्खुं^६ विसोधितं ।
सव्वासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
७८. "अत्थधम्मनिस्सीसु, पटिभाने तथेव च ।
जाणं मम महावीर, उप्पन्नं तव सन्तिके ॥
७९. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवा ॥
८०. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
८१. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- इत्थं सुदं उप्पलदायिका भिक्खुनी भगवतो सम्मुखा इमा
गाथायो अभासित्था ति ।

४. सिङ्गलमातुथेरीअपदानं^७

८२. "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सव्वधम्मान पारगू ।
इतो सतसहस्समिह, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥
८३. "तदाहं हंसवतिथं, जातामच्चकुले अहुं^८ ।
नानारतनपज्जोते, इद्धे फीते महद्धने ॥
८४. "पितुना सह गन्त्वान, महाजनपुरवखता ।
धम्मं बुद्धस्स मुत्त्वान, पव्वजि अनगारियं ॥

१. दुवे गती - स्या० । २. पजानामि - म०, स्या० । ३. सोमनस्सकता - सी०; सोमनस्सस्सिदं - स्या० । ४. महामुनि - सी०, स्या० । ५. दिव्वचक्खुं - स्या० । ६. सिङ्गलमातापदानं - सी० । ७. अहुं - स्या० ।

८५. "पञ्चजित्वान कायेन, पापकम्मं विवज्जयि ।
वचीदुच्चरितं हित्वा, आजीवं परिसोधयि ॥
८६. "बुद्धे पसन्ना धम्मे च, सङ्खे च तिव्वगारवा ।
सद्धम्मस्सवने युत्ता, बुद्धदस्सनलालसा' ॥
८७. "अग्गं सद्धाधिमुत्तानं, अस्सोसि भिक्खुनि तदा ।
तं ठानं पत्थयित्वान, तिस्सो सिवखा अपूरयि ॥
८८. "ततो मं सुगतो आह, करुणानुगतासयो ।
'यस्स सद्धा तथागते, अचला सुप्पतिट्ठिता ॥
सीलं च यस्स कल्याणं, अरियकन्तं पसंसितं ॥
८९. 'सङ्खे पसादो यस्सत्थि, उज्जुभूतं च दस्सनं ।
अदलिट्ठो ति तं आहु, अमोघं तस्स जीवितं ॥
९०. 'तस्मा सद्धं च सीलं च, पसादं धम्मदस्सनं ।
अनुयुज्जेथ मेधावी, सरं बुद्धानं' सासनं' ॥
९१. "तं सुत्वाहं पमुदिता, अपुच्छि पणिधि मम ।
तदा अनोमो अमितो, व्याकरित्थ विनायको ।
'बुद्धे पसन्ना' कल्याणी, लच्छसे तं सुपत्थितं ॥
९२. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओविकाककुलसम्भवो ।
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
९३. 'तस्स धम्मेषु दायादा, ओरसा धम्मनिम्मिता ।
सिङ्गालकस्स' माता' ति', हेस्सति सत्थुसाविका' ॥
९४. "तं सुत्वा मुदिता हृत्वा, यावजीवं तदा जिनं ।
मेत्तचित्ता परिचरि, पटिपत्तीहि नायकं ॥
९५. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तार्वतिसमगच्छहं ॥
९६. "पच्छिमे च भवे दानि, गिरिव्वजपुरुत्तमे ।
जाता सेट्टिकुले फीते, महारतनसञ्चये ॥

१. बुद्धदस्सनलालसा - स्या० । २-२. बुद्धानुसासनं - सी०; बुद्धानं सासनं - स्या० । ३. बुद्धस्स पसन्ना - स्या० । ४. सिङ्गालकस्स - सी०, रो० । ५-५. या माता - स्या० ।

B. 287

६७. "पुत्तो सिङ्गालको नाम, ममासि विपथे रतो ।
दिट्ठिगहनपक्खन्दो^१, दिसापूजनतण्णरो ॥
६८. "नानादिसा नमस्सन्तं^२, पिण्डाय नगरं वजं ।
तं दिस्वा ओवदी^३ बुद्धो, मग्गे ठत्वा विनायको ॥
६९. "तस्स देसयतो धम्मं, पनादो विम्हयो अहु ।
द्वेकोटिनरनारीनं, धम्माभिसमयो अहु ॥
१००. "तदाहं^४ परिसं गत्वा, सुत्वा सुगतभासितं ।
सोतापत्तिफलं पत्ता, पव्वजि अनगारियं ॥
१०१. "न चिरेनेव कालेन, बुद्धदस्सनलालसा ।
अनुस्सति तं भावेत्वा, अरहत्तमपापुणि ॥
१०१. "दस्सनत्थाय बुद्धस्स, सब्बदा च^५ वजामहं ।
अतित्ता येव पस्सामि, रूपं नयननन्दनं ॥
१०३. "सब्बपारमिसम्भूतं, लक्खीनिलयनं^६ वरं ।
रूपं सब्बसुभाकिण्णं, अतित्ता विहरामहं ॥
१०४. "जिनो तस्मि गुणे तुट्ठो, एतदग्गे ठपेसि मं ।
सिङ्गालकस्स या माता, अग्गा सद्धाधिमुत्तिका^७ ॥
१०५. "इट्ठीसु च वसी होमि, दिव्वाय सोतधातुया ।
चेतोपरियञ्जाणस्स, वसी होमि महामुनि ॥
१०६. "पुव्वेनिवासं जानामि, दिव्वचक्खु विसोधितं ।
सब्बासवपरिक्खीणा^८, नत्थि दानि पुनव्ववो ॥
१०७. "अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।
जाणं मम महावीर, उप्पसं तव सन्तिके ॥
१०८. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवा ॥
१०९. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
११०. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

१. ० पक्खन्तो - सी०; दिट्ठिगहनपक्खन्तो - स्या० । २. नमस्सति - स्या० ।
३. ओवदि - स्या० । ४. तदा तं - स्या० । ५. व - सी० । ६-६. लक्खिनिनिलयनं परं -
स्या० । ७. सद्धाविमुत्तिका - रो० । ८. सब्बासवा - सी०; सब्बासं परिञ्जाय -
स्या० ।

इत्थं सुदं सिङ्गालमाता भिक्खुनी इमा गाथाया
अभासित्था ति ।

५. सुक्काथेरीअपदानं

१११. "एकनवुत्तितो कप्पे, विपस्सी नाम नायको ।
उप्पज्जि चारुदस्सनो, सब्बधम्मविपस्सको ॥
११२. "तदाहं बन्धुमतियं, जाता अञ्जतरे कुले ।
धम्मं सुत्वान मुनिनो, पब्बजि अनगारियं ॥
११३. "बहुस्सुता धम्मधरा, पटिभानवती तथा ।
विचित्तकथिका चापि, जिनसासनकारिका ॥
११४. "तदा धम्मकथे कत्वा, हिताय^१ जनतं बहु^२ ।
ततो चुताहं तुसितं, उपपन्ना यसस्सिनी ॥
११५. "एकतिसे इतो कप्पे, सिखी विय सिखी जिनो ।
तपन्तो यससा लोके^३, उप्पज्जि वदतं वरो ॥
११६. "तदा पि पब्बजित्वान, बुद्धसासनकोविदा ।
जोतेत्वा जिनवाक्यानि, ततो पि तिद्विं^४ गता ॥
११७. "एकतिसे व^५ कप्पमिह^६, वेस्सभू नाम नायको ।
उप्पज्जित्थ महाज्जाणी, तदा पि च तथेवहं ॥
११८. "पब्बजित्वा धम्मधरा, जोतयिं जिनसासनं ।
गत्वा मरुपुरं रम्मं, अनुभोसि^७ महासुखं ॥
११९. "इममिह भद्दके कप्पे, ककुसन्धो जिनुत्तमो ।
उप्पज्जि नरसरणो^८, तदा पि च तथेवहं ॥
१२०. "पब्बजित्वा^९ मुनिमतं^{१०}, जोतयित्वा यथायुक्तं ।
ततो चुताहं तिद्विं^{११}, अगं सभवनं यथा ॥
१२१. "इमस्मिंयेव कप्पमिह, कोणागमननायको ।
उप्पज्जि लोकसरणो^{१२}, अरणो^{१३} अमतङ्गतो ॥

B. 288

5

10

15

20

१-१. जनताय हितं बहु - सी०; ० सदा - स्या०; हिताय जनसंसरि - रो० ।

२. लोकं - स्या०, रो० । ३-३. इतो कप्पे - सी०, स्या० । ४. अनुभोमि - स्या० ।

५. नरसद्वल्लो - सी०, स्या०, रो० । ६-६. पब्बजि जिनसासनं - स्या० । ७. तिद्विं -

स्या० । ८. वदतं वरो - स्या० । ९-९. सब्बसत्तावमुत्तमो - स्या० ।

१२२. "तदा पि पव्वजित्वान, सासने तस्स तादिनो ।
बहुस्सुता धम्मधरा, जोतयिं जिनसासनं ॥
- B. 289 १२३. "इमस्मियेव कप्पमिह, कस्सपो मुनिमुत्तमो^१ ।
उप्पज्जि लोकसरणो^२, अरणो मरणन्तगू ॥
- 5 १२४. "तस्सा पि तरवीरस्स, पव्वजित्वान सासने ।
परियापुटसद्धम्मा, परिपुच्छाविसारदा ॥
१२५. "सुमीला लज्जिनी चेव, तीसु सिक्खामु कोविदा ।
बहुं धम्मकथं कत्वा, यावजीवं महामुने ॥
१२६. "तेन कम्मविपाकेन, चेतनापणिघीहि च ।
10 जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसमगच्छहं ॥
१२७. "पच्छिमे च भवे दानि, गिरिव्वजपुरुत्तमे ।
जाता सेट्ठिकुले फीते, महारतनसञ्चये ॥
१२८. "यदा भिक्खुसहस्सेन, परिवृतो^३ लोकनायको ।
उपागमि राजगहं, सहस्सक्खेन वण्णिता ॥
- 15 १२९. 'दन्तो दन्तेहि सह पुराणजटिलेहि, विप्पमुत्तो विप्पमुत्तेहि ।
सिङ्गीनिक्खसवण्णो, राजगहं पाविसि भगवा'^४ ॥
१३०. "दिस्वा बुद्धानुभावं तं, सुत्वा व^५ गुणसञ्चयं ।
बुद्धे चित्तं पसादेत्वा, पूजयिं तं यथाबलं^६ ॥
१३१. "अपरेन च कालेन, धम्मदिघ्नाय सन्तिके ।
20 अगारा निक्खमित्वान, पव्वजिं अन्नगारियं ॥
१३२. "केसेसु छिज्जमानेसु, किलेसे ज्ञापयिं अहं ।
उग्गहिं सासनं सव्वं, पव्वजित्वाचिरेनहं^७ ॥
१३३. "ततो धम्ममदेसेसि, महाजनसमागमे ।
धम्मे देसियमानमिह, धम्माभिसमयो अहु ॥
- 25 १३४. "नेकपाणसहस्सानं, तं विदित्वातिविमिह्णितो^८ ।
अभिप्पसन्नो मे यक्खो, भमित्वान^९ गिरिव्वजं ॥

१. पुरिमुत्तमो - सी०; मुनिमुत्तमो - स्या० । २. लोकनायको - सी० । ३. परीतो - सी०; परेतो - स्या० । ४. व - सी०, स्या० । ५. महव्वल - स्या० । ६. पव्वजित्वान चिरेनहं - स्या० । ७. विदित्वा विजिह्णितो - स्या० । ८. गमित्वान - स्या० ।

१३५. “किं मे कता राजगहे मनुस्सा, मधुं पीता व अच्छरे ।
ये सुक्कं न उपासन्ति’, देसेन्ति अमतं पदं ॥

१३६. “तं च अप्पटिवानीयं’, असेचनकमोजवं ।
पिवन्ति मञ्जे सप्पञ्जा, वलाहकमिवद्धग् ॥

B. 290

१३७. “इदीसु च वसी होमि, दिव्वाय सोतधानुया ।
चेतोपरियजाणस्स, वसी होमि महामुने ॥

5

१३८. “पुञ्चेनिवासं जानामि, दिव्वचक्खु विसोधितं ।
सव्वासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

१३९. “अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।
जाणं मम महावीर, उप्पन्नं तव सन्तिके ॥

10

१४०. “किलेसा आपिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवा ॥

१४१. “स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

१४२. पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

इत्थं सुदं सुक्का भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

पञ्चमं भाणवारं ।

६. अभिरूपनन्दाथेरीअपदान'

१४३. “एकनवुत्तितो कण्णे, विपस्सी नाम नायको ।
उप्पज्जि चारुदस्सनो, सव्वधम्मेषु चक्खुमा ॥

15

१४४. “तदाहं बन्धुमतियं, इद्धे फीते महाकुले ।
जाता सुरुपा दयिता, पूजनीया जनस्स च ॥

१४५. “उपगन्त्वा महावीरं, विपस्सि लोकनायकं ।
धम्मं सुणित्वा सरणं, उपेसि नरनायकं ॥

20

१४६. “सीलेसु संवृता हुत्वा, निव्वृते च नरुत्तमे ।
धातुधूपस्स उपरि, सोण्णच्छत्तमपूजयि ॥

१४७. “मुत्तचागा सीलवती, यावजीवं ततो चुता ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावत्तिसूपगा* अहं* ॥

१. पयिरुपासन्ति - स्या० । २-२. पन अप्पटिवानीयं - स्या० । ३. रूपनन्दा - पदानं - सी० । ४-४. तावत्तिसं अगञ्जद्धं - स्या० ।

B. 291

१४८. "तदा दसहि ठानेहि, अधिभोत्वान^१ सेसके^२ ।
रूपसदेहि गन्वेहि, रसेहि फुसनेहि^३ च ॥

१४९. "आयुना पि च वण्णेन, सुखेन यससा पि च ।
तथेवाधिपतेय्येन, अधिगय्ह विरोचहं ॥

१५०. "पच्छिमे च भवे दानि, जाताहं कपिलव्हये ।
धीता खेमकसक्कस्स, नन्दा नामा^४ ति^५ विस्सुता ॥

१५१. "अभिरूपसम्पदं^६ पि, अहु^७ मे कन्तिसूचकं ।
यदाहं योव्वनणत्ता, रूपलावञ्जाभूसिता^८ ॥

१५२. "तदा^९ ममत्थे^{१०} सक्कयानं, विवादो सुमहा अहु ।
पव्वाजेसि ततो तातो, मा सक्का विनस्सिसु^{११} ति ॥

१५३. "पव्वजित्वा तथागतं, रूपदेस्सि नरुत्तमं ।
सुत्वान नोपगच्छामि, मम रूपेन गव्विता ॥

१५४. "ओवादं पि न गच्छामि, बुद्धदस्सनभीरुता^{१२} ।
तदा जिनो उपायेन, उपनेत्वा ससन्तिकं ॥

१५५. "तिस्सित्थियो^{१३} निदस्सेसि, इद्धिया मग्गकोविदो ।
अच्छरारूपसदिसं, तरुणि जरितं^{१४} मतं ॥

१५६. "तायो^{१५} दिस्वा सुसंविग्गा, विरत्तासे कळेवरे ।
अट्ठासि भवनिव्विन्दा, तदा मं आह नायको ॥

१५७. 'आतुरं अमुचिं पूतिं, पस्स नन्दे समुस्सयं ।
उग्घरन्तं पग्घरन्तं, बालानं अभिनन्दितं^{१६} ॥

१५८. 'अमुभाय चित्तं भावेहि, एकगं सुसमाहितं ।
यथा इदं तथा एतं, यथा एतं तथा इदं ॥

१५९. 'एवमेतं अवेक्खन्ती, रत्तिन्दिवमतन्दिता ।
ततो सकाय पञ्जाय, अभिनिव्विज्ज वच्छसि^{१७} ॥

१६०. "तस्सा मे अप्पमत्ताय, विचरन्तिया^{१८} योनिसो ।
यथाभूतं अयं कायो, दिट्ठो सन्तरवाहिरो ॥

B. 292 25

१-१. अभिभोत्वा असेसतो - स्या० । २. फुसनेहि - स्या० । ३-३. नामेन - स्या० । ४. अभिरूपं उपपदं - सी० । अभिरूपं उपादं - रो० । ५. आहु - स्या० । ६. रूप-
वण्णविभूषिता - स्या० । ७-७. ० ममत्थं - सी० । इव ममत्ते - स्या० । ८. विनस्सु इति -
स्या० । ९. बुद्धदस्सनभीरुता - सी०, स्या० । १०. तिस्सो यीयो - सी०, रो० ।
११. जरितं - स्या० । १२. तयो - स्या० । १३. अभिपत्तिवत् - स्या० । १४. विच-
रन्त्याय - सी० । विचिनन्तीय - स्या०, रो० ।

१६१. "अथ निव्विन्दहं काये, अज्झत्तं च विरज्जहं ।
अप्पमत्ता विसंयुत्ता, उपसन्तामिह^१ निव्वुत्ता ॥
१६२. "इद्धीसु च वसी होमि, दिव्वाय सोतधातुया ।
चेतोपरियञ्जाणस्स, वसी होमि महामुने ॥
१६३. "पुव्वेनिवासं जानामि, दिव्वचक्खु विसोधितं ।
सव्वासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनवभवो ॥
१६४. "अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।
जाणं मम महावीर, उप्पन्नं तव सन्तिके ॥
१६५. "किलेसा आपित्ता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ॥
१६६. "स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
१६७. "पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- इत्थं सुदं अभिरूपनन्दा भिक्खुनी इमा गाथायो अभसित्था ति ।

७. अङ्गुकासिधेरीअपदानं

१६८. "इममिह भद्दके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदतं वरो ॥
१६९. "तदाहं पञ्चजित्वान, तस्स बुद्धस्स सासने ।
संवुत्ता पातिमोक्खमिह, इन्द्रियेसु च पञ्चसु ॥
१७०. "मत्तञ्चुनी च असने, युत्ता जागरिये पि च ।
वसन्ती युत्तयोगाहं, भिक्खुनि विगतासवं ॥
१७१. "अक्कोसि दुट्ठचित्ताहं, गणिकेति भणि^२ तदा ।
तेन^३ पापेन कम्मेन^४, निरयमिह अपच्चिसं ॥
१७२. "तेन कम्मावसेसेन, अजायि गणिकाकुले ।
बहुसो व पराधीना, पच्छिमाय च जातियं^५ ॥
१७३. "कासीसु सेट्ठिकुलजा, ब्रह्मचारीवलेनहं ।
अच्छरा विय देवेसु, अहोसि रूपसम्पदा ॥
१७४. "दिस्वान दस्सनीयं मं, गिरिव्वजपुरुत्तमे ।
गणिकत्ते निवेसेसुं, अक्कोसनवलेन मे ॥

१. उपसन्तामिह - स्या० । २. सकि - स्या० । ३-३. तेनेव पाप ० - स्या० ।

४. जातिया - स्या० ।

१७५. "साहं सुत्वान^१ सद्धम्मं, बुद्धसेट्ठेन^२ देसितं^३ ।
पुब्बवासनसम्पन्ना, पव्वजि अनगारियं ॥
१७६. "तदूपसम्पदत्थाय^४, गच्छन्ती जिनसत्तिकं ।
मग्गे धुत्ते ठिते सुत्वा^५, लभि दूतोपसम्पदं ॥
१७७. "सव्वकम्मं परिकखीणं, पुञ्ञं पापं तथेव च ।
सव्वसंसारमुत्तिण्णा, गणिकत्तं च खेपितं ॥
१७८. "इद्धीसु च वसी होमि, दिव्वाय सोतघातुया ।
चेतोपरियञ्जाणस्स, वसी होमि महामुने ॥
१७९. "पुब्बेनिवासं जानामि, दिव्वचक्खु विसोधितं ।
सव्वासवपरिकखीणा, नत्थि दानि पुनव्वभवो ॥
१८०. "अत्थधम्मनिहत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।
जाणं मम महावीर, उप्पन्नं तव सत्तिके ॥
१८१. "किलेसा झापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवा ॥
१८२. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कत्तं बुद्धस्स सासनं ॥
१८३. "पटिसिंभदा चतस्सो ... पे०... कत्तं बुद्धस्स सासनं" ॥
- इत्थं सुदं अहुकासि भिक्खुनी इमा गथायो अभासित्था ति ।

८. पुण्णिकायेरीअपदानं^६

१८४. "विपस्सिनो भगवतो, सिखिनो वेस्सभुस्स च ।
ककुसन्धस्स मुनिनो, कोणागमनतादिनो ॥
१८५. "कस्सपस्स च बुद्धस्स, पव्वजित्वान सासने ।
भिक्खुनी सीलसम्पन्ना, निपका संवृतिन्द्रिया ॥
१८६. "बहुस्मुता धम्मधरा, धम्मत्थपटिपुच्छिका^७ ।
उग्गहेता च धम्मानं, सोता पयिरुपासिता^८ ॥
१८७. "देसेन्ती जनमज्जेहं, अहोसि जिनसासने^९ ।
बाहुसच्चेन तेनाहं, पेसला अतिमज्जिसं ॥

१. सुणित्वान - स्या० । २-२. बुद्धसेट्ठस्स भासितं - स्या० । ३. ततोप० - सी० ।
४. दिस्वा - स्या० । ५. पुण्णपादानं - सी० । ६. धम्मत्थपरि० - सी०; धम्मत्वपरि-
पुच्छिता - स्या० । ७. पयिरुपासिका - सी०, स्या० । ८. जिनसासनं - स्या० ।

१८८. "पच्छिमे च भवे दानि, सावत्थियं पुरुत्तमे ।
अनाथपिण्डो गेहे, जाताहं कुम्भदासिया ॥
१८९. "गता उदकहारियं", सोत्थियं दिजमद्दसं ।
सीतद्धं तोयमञ्जमिह, तं दिस्वा इदमव्वि ॥
१९०. "उदहारी" अहं सीते, सदा उदकमोतरि ।
अय्यानं दण्डभयभीता, वाचादोसभयट्टिता ॥
१९१. 'कस्स ब्राह्मण त्वं भीतो, सदा उदकमोतरि ।
वेधमानेहि गत्तेहि, सीतं वेदयसे भुसं' ॥
१९२. 'जानन्ती वत मं भोति, पुण्णिके परिपुच्छसि ।
करोन्तं कुसलं कम्मं, रुन्धन्तं' कतपापकं ॥
१९३. 'यो चे' बुद्धो दहरो वा", पापकम्मं पकुव्वति ।
दकाभिसिञ्चना" सो पि", पापकम्मा पमुच्चति ॥
१९४. "उत्तरन्तस्स अक्खासि, धम्मत्थसंहितं पदं ।
तं च सुत्वा स" संविग्गो", पव्वजित्वारहा अहु ॥
१९५. "पूरेत्ती ऊनकसतं, जाता दासिकुले यतो ।
ततो पुण्णा ति नामं मे, भुजिस्सं मं अकंसु ते ॥
१९६. "सेट्ठि ततोनुजानेत्वा", पव्वजि अनगारियं ।
न चिरेनेव कालेन, अरहत्तमपापुणि ॥
१९७. "इद्धीसु च वसी होमि, दिव्वाय सोतधातुया ।
चेतोपरियञ्जाणस्स, वसी होमि महामुने ॥
१९८. "पुव्वेनिवासं जानामि, दिव्वचक्खु विसोधितं ।
सव्वासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनव्वभवो ॥
१९९. "अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।
जाणं मे विमलं सुद्धं, बुद्धसेट्ठस्स वाहसा ॥

5

10

15

B. 295

20

१. उदकहारिकं - सी० । २. उदकहारी - स्या० । ३. वाचारोसभयट्टिका - स्या० । ४-४. नुदन्तं कम्मपापकं - स्या०; निदन्तं ० - रो० । ५-५. बुद्धो दहरो वापि - सी०; बुद्धो दहरो चापि - स्या० । ६-६. ० भोति - सी०; उदकाभिसेचना ० - स्या० । ७-७. सुसंविग्गो - स्या० । ८. ० अनुगोदेत्वा - सी०, स्या०; ० अनमानेत्वा - रो० ।

२००. "भावनाय महापञ्जा, सुतेनेव सुताविनी ।
मानेन नीचकुलजा, न हि कम्मं विनस्सति" ॥
२०१. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवा ॥
२०२. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
२०३. "पटिसम्भवा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- इत्थं सुदं पुण्णिका भिक्खुनी इमा गाथायो अभसित्था ति ।

६. अम्बपालिथेरीअपदानं

२०४. "यो रंसिफुत्तितावेळो", फुस्सो नाम महामुनि ।
तस्साहं भगिनी आसि, अजायि खत्तिये कुले ॥
२०५. "तस्स धम्मं सुणित्वाहं, विप्पसन्नेन चेतसा ।
महादानं ददित्वान, पत्थयि रूपसम्पदं ॥
२०६. "एकतिसे इतो कप्पे, सिखी लोकगगनायको ।
उप्पन्नो लोकपज्जोतो, तिलोकसरणो जिनो ॥
२०७. "तदारुणपुरे रम्मे, ब्राह्मञ्जकुलसम्भवा ।
विमुत्तचित्तं कुपिता, भिक्खुनि अभिसापयि ॥
२०८. "वेसिका व^३ अनाचारा, जिनसासनदूसिका ।
एवं अक्कोसयित्वान, तेन पापेन कम्मूना ॥
२०९. "दारुणं निरयं गत्वा, महादुव्वखसमप्पिता ।
ततो चुता मनुस्सेसु, उपपन्ना तपस्सिनी ॥
२१०. "दसजातिसहस्सानि, गणिकत्तमकारयि ।
तम्हा^४ पापा न मुच्चिस्सं, भुत्वा दुट्ठविसं यथा ॥
२११. "ब्रह्मचरियमसेविस्सं", कस्सपे जिनसासने ।
तेन कम्मविपाकेन, अजायि तिदसे पुरे ॥
२१२. "पच्छिमे भवे सम्पत्ते, अहोसि ओपपातिका ।
अम्बसाखन्तरे जाता, अम्बपाली ति तेनहं ॥

१. पनस्सति - स्या० । २. रंसिफुत्तितावेळो - स्या० । ३. व - स्या० । ४. ततो - स्या० । ५. ब्रह्मवेस० - स्या०; ब्रह्मचेरम० - टी० ।

२१३. “परिवृता पाणकोटीहि, पञ्चजि जिनसासने ।
पत्ताहं अचलं ठानं, धीता बुद्धस्स ओरसा ॥

२१४. “इद्धीसु च वसी होमि, सोतधातुविमुद्धिया^१ ।
चेतोपरियञ्जाणस्स, वसी होमि महामुते ॥

२१५. “पुब्बेनिवासं जानामि, दिव्वचक्खु विसोधितं ।
सञ्चासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

२१६. “अत्थधम्मनिस्सीसु, पटिभाने तथेव च ।
आणं मे विमलं सुद्धं, बुद्धसेट्ठस्स वाहसा ॥

२१७. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं ...पे०... विहरामि अनासवा ॥

२१८. “स्वागतं वत मे आसि ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥

२१९. “पटिसम्भिदा चतस्सो ...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुद्धं अम्बपालि भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१०. पेसलाथेरीअपदानं^२

२२०. “इमहि भद्दके कप्पे, अद्दावन्धु महायसो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन^३, उप्पज्जि वदतं वरो ॥

२२१. “सावत्थियं पुरे वरे, उपासककुले अहं ।
पसूता तं^४ जिनवरं, दिस्वा सुत्वा च देसनं ॥

२२२. “तं वीरं सरणं गत्वा, सीलानि च समादिधि^५ ।
कदाचि सो महावीरो, महाजनसमागमे ॥

२२३. “अत्तनो अभिसम्बोधि, पकासेसि नरासभो ।
अननुस्सुतधम्मेषु, पुब्बे दुक्खादिकेषु च ॥

२२४. “चक्खु आणं च पञ्चा च, विज्जालोको^६ च आसि मे ।
तं सुत्वा उगहेत्वान, परिपुच्छि^७ च^८ भिक्खवो ॥

२२५. “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसमगच्छहं ॥

१. दिव्वाय सोतधातुया - स्या० । २. पेसलापदानं - सी०; सेलाथेरियापदानं - स्या० । ३. नामेन - सी०, स्या० । ४. तं - स्या० । ५. समादिधि - स्या० । ६. विज्जालोकं - स्या० । ७-७. परिपुच्छामि - स्या० ।

२२६. "पच्छिमे च भवे दानि, जाता सेट्ठिमहाकुले ।
उपेच्च बुद्धं सद्धम्मं, सुत्वा सच्चूपसंहितं" ॥
२२७. "पव्वजित्वाचिरेनेव, सच्चत्थानि^१ विचिन्तयं ।
खेपेत्वा आसवे सव्वे, अरहत्तमपापुणि ॥
२२८. "इद्धीसु च वसी होमि, दिव्वाय सोतधातुया ।
चेतोपरियञ्जाणस्स, वसी होमि महामुने ॥
२२९. "पुव्वेनिवासं जानामि, दिव्वचक्खु विसोधितं ।
सव्वासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनम्भवो ॥
२३०. "अत्थवम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।
ज्जाणं मे विमलं सुद्धं, बुद्धसेट्ठस्स वाहसा ॥
२३१. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं, भवा सव्वे समूहता ।
नागी व वन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवा ॥
२३२. "स्वागतं वत मे आसि, मम^२ बुद्धस्स^३ सन्तिके ।
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥
२३३. "पटिसम्भदा चतस्सो^४, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।
छल्लभिज्जा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासनं" ॥
- इत्थं सुदं पेसला^५ भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।
खत्तियावग्गो चतुत्थो ।

तत्सुद्धानं

- खत्तिया ब्राह्मणी चेव, तथा उप्पलदायिका ।
सिङ्गालमाता सुक्का च, अभिरूपा^६ अट्ठकासिका^७ ॥
- पुण्णा^८ च अम्बपाली च, पेसला ति च ता दस ।
गाथायो द्विसतानेत्थ, द्विचत्तालीस चत्तरि^९ ॥

१. मच्चूपसंहितं - स्या० । २. सव्वत्थानि - स्या० । ३-३. बुद्धसेट्ठस्स - सी०, स्या० । ४. चतस्सो च - सी० । ५. सेला - स्या०, रो० । ६. खत्तियकञ्जावग्गो - स्या० । ७-७. अभिरूपनन्दा चेव - स्या० । ८-८. अट्ठकासिका चेव पुण्णाव अम्बपाली सेला भिक्खुनीति - स्या० ।

अथ वग्गुदानं

सुमेधा' एकूपोसथा, कुण्डलकेसी खत्तिया ।

सहस्सं तिसत्ता गाथा, सत्ततालीस पिण्डिता ॥

सह उद्दानगाथाहि, गणितायो विभाविभि ।

सहस्सं तिसत्तं गाथा, सत्तपञ्चासमेव चा ति' ॥

थेरीअपदानं' समत्तं ।

—:०:—

अपदानपालि समत्ता ।

सुत्तपिटके खुद्दकनिकाये
बुद्धवंसो

बुद्धवंसपालि

१. रत्तनचङ्कमनकण्डं

- १- ब्रह्मा च लोकाधिपती सहम्पती^१,
कतञ्जली अनधिवरं अयाचथ ।
“सन्तीध सत्ताप्परजवखजातिका,
देसेहि धम्मं अनुकम्पिमं पजं^२” ॥

B. 299,
R. 1

२. सम्पन्नविज्जाचरणस्स तादिनो,
जुतिन्धरस्सन्तिमदेहधारिनो ।
तथागतस्सप्पटिपुगलस्स,
उप्पज्जि कारुञ्जता सच्चसत्ते^३ ॥

5

३. “न हेते जानन्ति सदेवमानुसा^४,
बुद्धो अयं कीदिसको नरुत्तमो ।
इद्धिबलं पञ्जावलं च कीदिसं,
बुद्धवलं लोकहितस्स कीदिसं ॥

10

४. “न हेते जानन्ति सदेवमानुसा,
बुद्धो अयं एदिसको^५ नरुत्तमो ।
इद्धिबलं पञ्जावलं च एदिसं,
बुद्धवलं लोकहितस्स एदिसं ॥

15

१. सहम्पति — स्या०, रो० । २. एत्थ स्या० पोत्थके इमा गाथायो अधिका विस्सन्ति—

भगवा लोकाधिपती नरुत्तमो, कतञ्जली ब्रह्मगणेहि याचिती ।

सन्तीध धीराप्परजवखजातिका, देसेतु धम्मं अनुकम्पिमं पजं ॥

देसेतु सुगतो धम्मं, देसेतु अमरं पदं ।

लोकानमनुकम्पाय, धम्मं देसेतु नायक ॥

३. इमस्मि ठाने स्या० पोत्थके सत्तरस गाथायो अधिका विस्सन्ति, ता तत्थेव दट्ठव्वा ।

४. सदेवमानुसा — स्या० । ५. ईदिसको — सी०, स्या० ।

B. 300

५. "हन्दाहं दस्सयिस्सामि, बुद्धवलमनुत्तरं ।
चङ्कमं मापयिस्सामि, नभे रतनमण्डितं" ॥

5

६. भुम्मा महाराजिका तावतिसा,
यामा च देवा तुसिता च निम्मिता ।
परनिम्मिता ये पि च ब्रह्मकायिका,
आनन्दिता विपुलमकंसु घोसं ॥

R. 2

10

७. ओभासिता च पथवी सदेवका,
पुथू च लोकन्तरिका असंवृता ।
तमो च तिव्वो विहतो तदा अहु,
दिस्वान अच्छेरकं पाटिहीरं ॥

15

८. सदेवगन्धव्वमनुस्सरक्खसे,
आभा उळारा विपुला अजायथ ।
इमस्मि लोके परस्मि चोभयस्मि,
अधो च उद्धं तिरियं च वित्थतं ॥

20

९. सत्तुत्तमो अनधिवरो विनायको,
सत्था अहु देवमनुस्सपूजितो ।
महानुभावो सतपुञ्जलक्खणो,
दस्सेसि अच्छेरकं पाटिहीरं^१ ॥

25

१०. सो याचितो देववरेण चक्खुमा,
अत्थं समेक्खित्वा^२ तदा नरुत्तमो ।
चङ्कमं^३ मापयि लोकनायको,
सुनिद्धितं सव्वरतननिम्मितं ॥

११. इद्धी च आदेसनानुसासनी,
तिपाटिहीरे भगवा वसी अहु ।
चङ्कमं मापयि लोकनायको,
सुनिद्धितं सव्वरतननिम्मितं ॥

१. चूमये - स्या० । २. एत्थं स्या० पौत्थके इमा द्वे गाथायां अधिकं विस्तन्ति—
तस्मिं समागमे सत्था, अब्भुगन्त्वा नभे तले ।
सिनेरुपव्वतं रम्मं, चङ्कमं मापयी जिनो ॥
दससहस्सि लोकबातु-देवता जिनसन्तिके ।
तवागतं नमस्सित्वा, बुद्धपूजं कारिमु ते ॥
३. समेक्खित्वं - नी० । ४. चङ्कमं तत्थ - मी० ।

१२. दससहस्सीलोकधातुया, सिनेरुपव्वतुत्तमे ।
थम्भे व दस्सेसि पटिपाटिया, चङ्कमे रतनामये ॥
१३. दससहस्सी अतिक्कम्म, चङ्कमं मापयी जिनो ।
सव्वसोण्णमया पस्से, चङ्कमे रतनामये ॥
१४. तुलासङ्घाटानुवग्गा^१, सोवण्णफलकत्थता^२ । 5 B. 301
वेदिका सव्वसोवण्णा, दुभतो पस्सेसु निम्मिता ॥
१५. मणिमुत्तावालुकाकिण्णा^३, निम्मितो^३ रतनामयो^३ ।
ओभासेति दिसा सव्वा, सतरंसी व उग्गतो ॥
१६. तस्मि चङ्कमने धीरो, द्वित्तिसवरलवखणो ।
विरोचमानो सम्बुद्धो, चङ्कमे चङ्कमी जिनो ॥ 10
१७. दिव्वं मन्दारवं पुप्फं, पदुमं पारिच्छत्तकं ।
चङ्कमने ओकिरन्ति, सब्बे देवा समागता ॥
१८. पस्सन्ति तं देवसङ्घा, दससहस्सी पमोदिता^४ ।
नमस्समाना निपतन्ति, तुट्ठहट्ठा पमोदिता ॥
१९. तावत्तिसा च यामा च, तुसिता चा पि देवता । 15
निम्मानरतिनो देवा, ये देवा वसवत्तिनो ।
उदग्गचित्ता सुमना, पस्सन्ति लोकनायकं ॥
२०. सदेवगन्धव्वमनुस्सरवखसा,
नागा सुपण्णा अथ वा पि किन्नरा^५ ।
पस्सन्ति तं लोकहितानुकम्पकं, 20 R. 3
नभे व अच्चुगगतचन्दमण्डलं ॥
२१. आभस्सरा सुभकिण्हा, वेहप्फला अकनिट्ठा च देवता^६ ।
सुसुद्धसुक्कवत्थवसना, तिट्ठन्ति पञ्जलीकता ॥
२२. मुञ्चन्ति पुप्फं पन पञ्चवण्णिकं,
मन्दारवं चन्दनचुण्णमिस्सितं^७ ।
भमेन्ति^८ चेलानि च अम्बरे तदा, 25
“अहो जिनो लोकहितानुकम्पको ॥

१-१. तुलासङ्घाटानुवत्ता, सोवण्णफलकत्थता - स्या० । २. मणिमुत्तावालिका-
किण्णा - म० । मणिमुत्तावालुकाकिण्णो - स्या० । ३-३. निम्मिता रतनामया - सी० ।
४. समागता - स्या० । ५. रक्खसा - सी० । ६. स्या० पोत्थके नत्थि । ७. चन्दन-
चुण्णमिस्सिकं - स्या० । ८. भमेन्ति - स्या० ।

२३. "तुवं सत्था च केतू च, वजो यूपो च पाणिनं ।
परायनो पतिट्ठा^१ च, दीपो च द्विपदुत्तमो^२ ॥
२४. "दससहस्सीलोकधातुया, देवतायो महिद्धिका ।
परिवारेत्वा नमस्सन्ति, तुट्ठहट्ठा पमोदिता ॥
२५. "देवता देवकञ्जा च, पसन्ना तुट्ठमानसा ।
पञ्चवण्णिकपुप्फेहि, पूजयन्ति नरासभं ॥
२६. "पस्सन्ति तं देवसङ्घा, पसन्ना तुट्ठमानसा ।
पञ्चवण्णिकपुप्फेहि, पूजयन्ति नरासभं ॥
२७. "अहो अच्चरियं लोके, अब्भुतं^३ लोमहंसनं ।
न मेदिसं भूतपुब्बं, अच्छेरं लोमहंसनं^४ ॥
२८. सकसकम्हि भवने, निसीदित्वान देवता ।
हसन्ति ता^५ महाहसितं, दिस्वानच्छेरकं नभे ॥
२९. आकासट्ठा च भूमट्ठा^६, तिणपन्थनिवासिनो^७ ।
कतञ्जली नमस्सन्ति, तुट्ठहट्ठा पमोदिता ॥
३०. ये पि दीघायुका नागा, पुञ्जावन्तो महिद्धिका ।
पमोदिता नमस्सन्ति, पूजयन्ति नरुत्तमं ॥
३१. सङ्गीतियो पवत्तेन्ति^८, अम्बरे अनिलञ्जसे ।
चम्पनद्धानि वादेन्ति, दिस्वानच्छेरकं नभे ॥
३२. सङ्घा च पणवा चैव, अथो पि डिण्डिमा^९ बहू ।
अन्तलिक्खस्मि वज्जन्ति^{१०}, दिस्वानच्छेरकं नभे ॥
३३. अब्भुतो वत नो अज्ज, उप्पज्जि लोमहंसनो ।
धुवमत्थसिद्धि लभाम, खणो नो पटिपादितो^{११} ॥
३४. बुद्धो ति तेसं सुत्वान, पीति उप्पज्जि तावदे ।
बुद्धो बुद्धो ति कथयन्ता, तिट्ठन्ति पञ्जलीकता ॥

१. पतिट्ठा - सी० । २. द्विपदुत्तमो - स्या० । ३. अब्भुतं - स्या० । ४. सी०
पोत्तके नत्ति । ५. भूमट्ठा - सी० । ६. तिणपिण्डनिवासिनो - सी० ; तिणोसपिण्डनिवासिनो -
स्या० । ७. पवत्तेन्ति - स्या० । ८. डिण्डिमा - सी० ; डिण्डिमा - स्या० । ९. वज्जन्ति -
सी० । १०. पटिपादितो - स्या० ।

३५. हिङ्कारा^१ साधुकारा^१ च, उक्कुट्टि सम्पहंसनं^२ ।
पजा च विविधा गगने, वत्तेन्ति पञ्जलीकता ॥
३६. गायन्ति सेलेन्ति च वादयन्ति च,
भुजानि^३ पोथेन्ति^३ च नच्चयन्ति च ।
मुञ्चन्ति पुष्पं पन पञ्चवर्णिकं,
मन्दारवं चन्दनचुण्णमिस्सितं ॥ 5
३७. "यथा तुय्हं महावीर, पादेसु चक्कलक्खणं ।
धजवजिरपटाका, बहुमानङ्कुसाचितं" ॥ R. 4
३८. "रूपे सीले समाधिम्हि, पञ्जाय च असादिसो ।
विमुत्तिया असमसमो, धम्मचक्कप्पवत्तने ॥ B. 303
10
३९. "दसनागबलं काये, तुय्हं पाकतिकं बलं ।
इद्धिबलेन असमो, धम्मचक्कप्पवत्तने ॥
४०. "एवं सब्बगुणूपेतं, सब्बङ्गसमुपागतं ।
महामुनि कारुणिकं, लोकनाथं नमस्सथ ॥
४१. "अभिवादनं धोमनं च, वन्दनं च पसंसनं ।
नमस्सनं च पूजं च, सब्बं अरहसी तुवं ॥ 15
४२. "ये केचि लोके वन्दनेय्या, वन्दनं अरहन्ति ये ।
सब्बसेट्ठो महावीर, सदिसो ते न विज्जति ॥
४३. "सारिपुत्तो महापञ्चो, समाधिज्ज्ञानकोविदो ।
गिज्झकूटे ठितो येव, पस्सति लोकनायकं ॥ 20
४४. "सुफुल्लं सालराजं व, चन्दं व गगने यथा ।
मज्झन्तिके^४ व सूरियं, ओलोकेसि नरासभं ॥
४५. "जलन्तं दीपरुक्खं व, तरुणसूरियं व उगगतं ।
व्यामप्पभानुरज्जितं, धीरं^५ पस्सति लोकनायकं^६ ॥
४६. "पञ्चवन्नं भिक्खुसतानं, कतकिच्चान तादिनं ।
खीणासवानं विमलानं, खणेन सन्निपातयि ॥ 25

१-१. हिङ्कारं साधुकारं - सी०, स्वा० । २. सम्पसादनं - सी०; सम्पसादनं - स्वा० । ३-३. भुजानिष्कोट्यन्ति - स्वा० । ४. बहुमानङ्कुसाचितं - स्वा० । ५. मज्झन्तिके - सी०, स्वा०, री० । ६. स्वा० पोथके नत्थि । ७. नायकं - सी० ।

४७. "लोकप्पसादनं नाम, पाटिहीरं निदस्सयि ।
अम्हे पि तत्थ गन्त्वान^१, वन्दिस्साम मयं जिनं ॥
४८. "एथ सव्वे गमिस्साम^२, पुच्छिस्साम मयं जिनं ।
कद्धं विनोदयिस्साम, पस्सित्वा लोकनायकं" ॥
४९. साधू ति ते पटिस्सुत्वा, निपका संवुतिन्द्रिया ।
पत्तचीवरमादाय, तरमाना उपागमं ॥
५०. खीणासवेहि विमलेहि, दन्तेहि उत्तमे दमे ।
सारिपुत्तो महापञ्चो, इद्धिया उपसङ्कमि ॥
५१. तेहि भिक्खूहि परिवुत्तो, सारिपुत्तो महागणी ।
लळन्तो^३ देवो व गगने, इद्धिया उपसङ्कमि ॥
५२. उक्कासितं च खिपितं^४, अज्झुपेक्खियं^५ सुव्वता ।
सगारवा सप्पतिस्सा, सम्बुद्धं उपसङ्कमं ॥
५३. उपसङ्कमित्वा पस्सन्ति, सयम्भुं लोकनायकं ।
नभे अच्चुग्गतं धीरं^६, चन्दं व गगने यथा ॥
५४. जलन्तं दीपरुक्खं व, विज्जुं^७ व गगने यथा ।
मज्झन्तिके व सूरियं, पस्सन्ति लोकनायकं ॥
५५. पञ्चभिक्खुसता सव्वे, पस्सन्ति लोकनायकं ।
रहदमिव विप्पसन्नं, सुफुल्लं पदुमं यथा ॥
५६. अज्जलिं पग्गहेत्त्वान, तुट्ठहट्ठा पमोदिता ।
नमस्समाना निपतन्ति, सत्थुनो चक्कलक्खणे ॥
५७. सारिपुत्तो महापञ्चो, कोरण्डसमसादिसो ।
समाधिज्झानकुसलो, वन्दते^८ लोकनायकं ॥
५८. गज्जिता^९ कालमेधो व, नीलुप्पलसमसादिसो ।
इद्धिबलेन असमो, मोग्गल्लानो महिद्धिको ॥
५९. महाकस्सपो पि च^{१०} धेरो, उत्तत्तकनकसन्निभो^{११} ।
धुतगुणे अग्गनिक्खित्तो, थोमितो सत्थुवणिणतो ॥

१. गमिस्साम - सी० । २. समागन्त्वा - सी० । ३. जलन्तो - सी०;
निळन्तो - स्या० । ४. खिपितञ्च - स्या० । ५. अज्झुपेक्खित्वा - सी० । अज्झु-
पेक्खित्वान - स्या० । ६. धीरं - स्या० । ७. विज्जु - सी०; विज्जु - स्या० । ८. वन्दति
- सी०, स्या० । ९. गज्जितो - स्या० । १०. स्या० पोतयको नत्थि । ११. उगगत-
कनक - स्या० ।

६०. दिव्यचक्रखूनं यो अग्नो, अनुरुद्धो महागणी ।
जातिसेट्ठो भगवतो, अविदूरे व तिट्ठति ॥
६१. आपत्तिअनापत्तिया, सतेकिच्छाय कोविदो ।
विनये अग्गनिक्खित्तो, उपालि सत्थुवण्णितो ॥
६२. सुखुमनिपुणत्थपटिविद्धो, कथिकानं पवरो गणी ।
इसि मन्तानिया पुत्तो, पुण्णो नामा ति विस्सुतो ॥
६३. एतेसं चित्तमञ्जाय, ओपम्मकुसलो मुनि ।
कह्वच्छेदो महावीरो, कथेसि अत्तनो गुणं ॥
६४. "चत्तारो ते असह्वेय्या, कोटि येसं न नायति" ।
सत्तकायो च आकासो, चक्कवाळा चनन्तका ।
बुद्धाणं अप्पमेय्यं, न सक्का एते विजानितुं ॥
६५. "किमेतं अच्छरियं लोके, यं मे इद्विकुब्बनं ।
अञ्जे वह् अच्चरिया, अब्भुता लोमहंसना ॥
६६. "यदाहं तुसिते काये, सन्तुसितो नामहं तदा ।
दससहस्सी समागम्म, याचन्ति पञ्जली" ममं ॥
६७. 'कालो' खो ते' महावीर, उ'पज्ज मातुकुच्छियं ।
सदेवकं तारयन्तो, बुज्झस्सु अमतं पदं ॥
६८. "तुसिता काया चवित्वान, यदा ओक्कमि" कुच्छियं ।
दससहस्सीलोकधातु, कम्पित्थ" धरणी तदा ॥
६९. "यदाहं मातुकुच्छित्तो, सम्पजानो व निक्खमि ।
साधुकारं पवत्तेन्ति, दससहस्सी पकम्पथ ॥
७०. "ओक्कन्ति" मे समो नत्थि, जातितो अभिनिक्खमे ।
सम्बोधियं अहं सेट्ठो, धम्मचक्कप्पवत्तने ॥
७१. "अहो अच्छरियं लोके, बुद्धानं गुणमहन्तता ।
दससहस्सीलोकधातु, छप्पकारं पकम्पथ ।
ओभासो च महा आसि, अच्छेरं लोमहंसनं" ॥

5

B. 305

10

15

20

25

७२. भगवा तम्हि^१ समये, लोकजेट्ठो नरासभो ।
सदेवकं दस्सयन्तो, इद्विया चङ्कमी जितो ॥
७३. चङ्कमे चङ्कमन्तो व, कथेसि लोकनायको ।
अन्तरा न निवत्तेति, चतुहत्थे चङ्कमे यथा^२ ॥
- R. 6 35 ७४. सारिपुत्तो महापञ्चो, समाधिज्ज्ञानकोविदो ।
पञ्जाथ पारमिप्पत्तो^३, पुच्छति लोकनायकं ॥
७५. "कीदिसो ते महावीर, अभिनीहारो नरुत्तम^४ ।
कम्हि^५ काले तथा धीर, पत्थिता बोधिमुत्तमा ॥
- B. 306 ७५. "दानं सीलं च नेक्खम्मं, पञ्जाविरियं^६ च कीदिसं ।
10 खन्तिसच्चमधिद्वानं, मेत्तुपेक्खा च कीदिसा ॥
७७. "दस पारमी तथा^७ धीर^८, कीदिसी^९ लोकनायक ।
कथं उपारमी पुण्णा, परमत्थपारमी कथं^{१०} * ॥
७८. तस्स पुट्ठो धियाकासि, करवीकमधुरगिरो^{११} ।
निब्बापयन्तो हृदयं, हासयन्तो सदेवकं ॥
- 15 ७९. अतीतबुद्धानं जिनानं देसितं,
निकीलितं बुद्धपरम्परागतं ।
पुब्बेनिवासानुगताय बुद्धिया,
पकासयी लोकहितं सदेवके ॥
८०. "पीतिपामोज्जजननं, सोकसल्लविनोदनं ।
20 सब्बसम्पत्तिपटिलाभं, चित्तीकत्वा^{१२} सुणाथ^{१३} मे ॥
८१. "मदनिम्मदनं सोकनुदं, संसारपरिमोचनं^{१४} ।
सब्बदुक्खवस्त्रयं मग्गं, सक्कच्चं पटिपज्जथा^{१५} ति ॥
- रतनचङ्कमनकण्डं^{१६} निद्रितं^{१७} ।

१३

१. च तम्हि - सी०, स्या० । २. तदा - सी० । ३. पारमिप्पत्तो पि - सी० ।
४. नरासभ - सी० । ५. किम्हि - स्या० । ६. पञ्जाविरियं - सी०, स्या० । ७-७. महा-
वीर - स्या० । ८. कीदिसा - सी०, स्या० । * 'अतिकम्म अधिद्वानं ... पे०... केवलं
परिपूरया' ति इमा द्वे वाक्याणि स्या० पाल्यके अधिका दिस्तन्ति । ९. करवीरमधुरगिरो
- सी० । १०. चित्तं कत्वा - स्या० । ११. सुणोथ - सी० । १२. संसारमोचनं - सी० ।
१३-१३. रतनचङ्कमनकण्डो निद्रितो - म० ।

२. सुमेधपत्यनाकथा

१. कप्पे च सतसहस्से, चतुरो च असह्विये ।
अमरं नाम नगरं, दस्सनेय्यं मनोरमं ॥
२. दसहि सदेहि अविवित्तं, अन्नपानसमायुतं ।
हत्थिसदं अस्ससदं, भेरिसह्वरथानि च ।
खादथ पिवथ चेव, अन्नपानेन घोसितं ॥ ५
३. नगरं सब्वज्जसम्पन्नं, सब्वकम्ममुपागतं ।
सत्तरतनसम्पन्नं, नानाजनसमाकुलं ।
समिद्धं देवनगरं व, आवासं पुञ्जकम्मिनं ॥
४. नगरे अमरवतिया, सुमेधो नाम ब्राह्मणो ।
अनेककोटिसन्निचयो, पहतधनधञ्जावा ॥ १०
५. अज्जायको^१ मन्तधरो, तिण्णं वेदान पारभू ।
लक्खणे इतिहासे च, सधम्मो^२ पारमि गतो ॥
६. रहोगतो निसीदित्वा, एवं चिन्तेसहं तदा ।
“दुक्खो पुनब्भवो नाम, सरीरस्स च^३ भेदनं” ॥
७. “जातिधम्मो जराधम्मो, व्याधिधम्मो सहं^४ तदा ।
अजरं अमत्तं^५ खेमं, परियेसिस्सामि निव्वुत्ति ॥ १५
८. “यन्नूनिमं पूतिकायं, नानाकुणपपुरितं ।
छड्डयित्वान गच्छेय्यं, अनपेक्खो^६ अनत्थिको ॥
९. “अत्थि हेहिति सो मग्गो, न सो सक्का न हेतुये ।
परियेसिस्सामि तं मग्गं, भवतो परिमुत्तिया ॥ २०
१०. “यथा पि दुक्खे विज्जन्ते, सुखं नाम पि विज्जति ।
एवं भवे विज्जमाने, विभवो पि^७ इच्छित्तव्वको ॥
११. “यथा पि उण्हे विज्जन्ते, अपरं विज्जति सीतलं ।
एवं तिविधग्गि विज्जन्ते, निव्वानं इच्छित्तव्वकं ॥
१२. “यथा पि पापे विज्जन्ते, कल्याणमपि विज्जति ।
एवमेव जाति विज्जन्ते, अजातिपिच्छित्तव्वकं ॥ २५

B. 307,
R. 7

15

20

25

१. अज्जायिको - स्या० । २. सधम्मो - स्या० । ३-३. पभेदनं - स्या० ।
४. चह - सी०, स्या०, रो० । ५. अमरं - सी०, स्या०, रो० । ६. अनपेक्खो - सी० ।
७. स्या० पोत्थके नत्थि ।

१३. "यथा गूथगतो पुरिसो, तळाकं दिस्वान पूरितं ।
न गवेसति तं तळाकं, न दोसो तळाकस्स सो ॥

१४. "एवं किलेसमलघोव", विज्जन्ते अमतन्तळे ।
न गवेसति तं तळाकं, न दोसो अमतन्तळे ॥

5 १५. "यथा अरोहि परिरुद्धो, विज्जन्ते गमनम्पथे" ।
न पलायति सो पुरिसो, न दोसो अज्जसस्स सो ॥

१६. "एवं किलेसपरिरुद्धो, विज्जमाने सिवे पथे ।
न गवेसति तं मग्गं, न दोसो सिवमज्जसे ॥

10 १७. "यथा पि" व्याधितो पुरिसो, विज्जमाने तिकिच्छके ।
न तिकिच्छापेति तं व्याधि, न दोसो सो तिकिच्छके ॥

B. 303 १८. "एवं किलेसव्याधीहि, दुक्खितो परिपीळितो ।
न गवेसति तं आचरियं, न दोसो सो विनायके ॥

१९. "यथा पि कुणपं पुरिसो, कण्ठे वन्वं" जिगुच्छिय" ।
मोचयित्वान गच्छेय्य, सुखी सेरी सयंवसी ॥

15 २०. "तथेविमं पूतिकायं, नानाकुणपसञ्चयं ।
छड्डयित्वान गच्छेय्यं, अनपेक्खो अनत्थिको ॥

२१. "यथा उच्चारट्ठानम्हि", करीसं नरनारियो ।
छड्डयित्वान गच्छन्ति, अनपेक्खा अनत्थिका ॥

20 २२. "एवमेवाहं इमं कायं, नानाकुणपपूरितं ।
छड्डयित्वान गच्छिस्सं, वच्चं कत्वा यथा कुटि ॥

२३. "यथा पि जज्जरं नावं, पलुग्गं उदगाहिनि" ।
सामी छड्डेत्वा गच्छन्ति, अनपेक्खा अनत्थिका ॥

R. 8 २४. "एवमेवाहं इमं कायं, नवच्छिद्दं धुवस्सवं ।
छड्डयित्वान गच्छिस्सं, जिण्णनावं व सामिका ॥

25 २५. "यथा पि पुरिसो चोरेहि, गच्छन्तो भण्डमादिय ।
भण्डच्छेदमयं दिस्वा, छड्डयित्वान गच्छति ॥

१. किलेसमलघोवे - सी०, रो०; ० धावनं - स्या० । २. अमतन्तले - रो० । ३. स्या० पोत्थके नत्थि । ४. गमने पथे - रो० । ५. स्या० पोत्थके नत्थि । ६. वन्वं - सी०, रो० । ७. जिगुच्छियं - रो० । ८. उस्सारट्ठानम्हि - स्या० । ९. पलुत्तं - स्या० । १०. उदक-गाहिनि - सी०, स्या० ।

२६. “एवमेव अयं” कायो, महाचोरसमो विय ।
पहायिमं गमिस्सामि, कुसलच्छेदना भया” ॥
२७. एवाहं चिन्तयित्वान, नेककोटिसतं धनं ।
नाथानाथानं दत्त्वान, हिमवन्तमुपागमि ॥
२८. हिमवन्तस्साविदूरे, धम्मिको नाम पञ्चतो ।
अस्समो सुकतो मय्हं, पण्णसाला सुमापिता ॥
२९. चङ्कमं तत्थ मापेसि, पञ्चदोसविवज्जितं ।
अट्ठगुणसमूपेतं, अभिञ्जावलमाहरि ॥
३०. साटकं पजहिं तत्थ, नवदोसमुपागतं ।
वाकचीरं निवासेसि, द्वादसगुणमुपागतं ॥
३१. अट्ठदोससमाकिण्णं, पजहिं पण्णसालकं ।
उपागमि ह्वस्वमूलं, गुणे दसहुपागतं ॥
३२. वापितं रोपितं धञ्जं, पजहिं निरवसेसतो ।
अनेकगुणसम्पन्नं, पवत्तफलमादियि ॥
३३. तत्थप्पधानं^१ पवहिं, निसज्जट्ठानचङ्कमे ।
अद्भन्तरमिह सत्ताहे, अभिञ्जावलपापुणि ॥
३४. एवं मे सिद्धिप्पत्तस्स, वसीभूतस्स सासने ।
दीपङ्करो नाम जिनो, उप्पज्जि लोकनायको ॥
३५. उप्पज्जन्ते च जायन्ते, वुज्झन्ते धम्मदेसने ।
चतुरो निमित्ते नादसं, ज्ञानरतिसमप्पितो ॥
३६. पच्चन्तदेसविसये, निमन्तेत्वा तथागतं ।
तस्स आगमनं मग्गं, सोधेन्ति तुट्ठमानसा ॥
३७. अहं तेन समयेन, निक्खमित्वा सकस्समा ।
धुनन्तो वाकचीरानि, गच्छामि अम्बरे तदा ॥
३८. वेदजातं जनं दिस्वा, तुट्ठहट्ठं पमोदितं ।
ओरोहित्वान गगना, भनुस्से पुच्छि तावदे ॥
३९. “तुट्ठहट्ठो पमुदितो, वेदजातो महाजनो ।
कस्स सोधीयति मग्गो, अञ्जसं वट्टुमायनं” ॥

5

10

p. 308

15

20

25

४०. ते मे पुट्टा वियाकंसु, "बुद्धो लोके अनुत्तरो ।
दीपङ्करो नाम जिनो, उप्पज्जि लोकनायको ।
तस्स सोधीयति^१ मग्गो, अञ्जसं वटुमायनं" ॥
४१. बुद्धो ति वचनं^२ सुत्वान, पीति उप्पज्जि तावदे ।
बुद्धो बुद्धो ति कथयन्तो, सोमनस्सं पवेदथि ॥
- R. 9 ४२. तत्थ उत्वा विचिन्तेसि, तुट्ठो संविग्गमानसो ।
"इव बीजानि रोपिस्सं, खणो^३ वे मा उपच्चगा ॥
४३. "यदि बुद्धस्स सोधेथ, एकोकासं ददाथ मे ।
अहं पि सोधयिस्सामि, अञ्जसं वटुमायनं" ॥
- B. 310 10 ४४. अदंसु ते ममोकासं^४, सोधेतुं अञ्जसं तदा ।
बुद्धो बुद्धो ति चिन्तेन्तो, मग्गं सोधेमहं तदा ॥
४५. अतिट्ठिते ममोकासे, दीपङ्करो महामुनि ।
चतूहि सतसहस्सेहि, छळभिञ्जेहि तादिहि ।
स्त्रीणासवेहि विमलेहि, पटिपज्जि अञ्जसं जिनो ॥
- 15 ४६. पच्चुग्गमना वत्तन्ति, वज्जन्ति भेरियो बहू ।
आमोदिता नरमरु, साधुकारं पवत्तयुं ॥
४७. देवा मनुस्से पस्सन्ति, मनुस्सा पि^५ च^६ देवता ।
उभो पि ते पञ्जलिका, अनुयन्ति तथागतं ॥
४८. देवा दिव्वेहि तुरियेहि, मनुस्सा मानुसेहि^७ च ।
उभो पि ते वज्जयन्ता, अनुयन्ति तथागतं ॥
- 20 ४९. दिव्वं मन्दारवं पुप्फं, पदुमं पारिछत्तकं ।
दिसोदिसं ओकिरन्ति, आकासनभगता^८ मरु ॥
५०. दिव्वं^९ चन्दनचुण्णं च, वरगन्धं च केवलं ।
दिसोदिसं ओकिरन्ति, आकासनभगता मरु^{१०} ॥
- 25 ५१. चम्पकं सरलं नीपं, नागपुन्नागकेतकं ।
दिसोदिसं उक्खिपन्ति^{११}, भूमितलगता नरा ॥

१. सोधीयते - स्या० । २. मम - मी०, स्या०, रो० । ३. खणे - रो० ।
४. ममोकासे - स्या० । ५-५. पस्सन्ति - स्या० । ६. मा सुवेहि - मी०, स्या०, रो० ।
७. आकासे नजगा - स्या० । ८-८. रो० पालके नत्थि । ९. सरलं - मी०, सत्तलं -
स्या०, सत्तलं - रो० । १०. ओकिरन्ति - स्या० ।

५२. केसे मुञ्चित्वाहं तत्थ, वाकचीरं च चम्मकं ।
कलले पत्थरित्वान, अवकुञ्जो निपज्जहं ॥

५३. "अक्कमित्वान मं बुद्धो, सह सिस्सेहि गच्छतु ।
मा नं कलले^१ अक्कमित्थ^२, हिताय मे भविस्सति" ॥

५४. पथवियं निपज्जस्स, एवं मे आसि चेतसो ।
"इच्छमानो अहं अज्ज, किलेसे ज्ञापये मम ॥

५५. "किं मे अज्जातवेसेन, धम्मं सच्छिक्कतेनिध ।
सव्वज्जुतं पापुणित्वा, बुद्धो^३ हेस्सं^४ सदेवके ॥

५६. "किं मे एकेन तिण्णेन, पुरिसेन थामदस्सिना ।
सव्वज्जुतं पापुणित्वा, सन्तारेस्सं सदेवकं^५ ॥

५७. "इमिना मे अधिकारेन, कतेन पुरिसुत्तमे ।
सव्वज्जुतं पापुणित्वा", तारेमि जनतं वहुं ॥

५८. "संसारसोतं छिन्दित्वा, विद्धंसेत्वा तयो भवे ।
धम्मनावं समारुह, सन्तारेस्सं सदेवकं^६" ॥

५९. मनुस्सत्तं^७ लिङ्गसम्पत्ति, हेतु सत्थारदस्सनं ।
पव्वज्जा गुणसम्पत्ति, अधिकारो च छन्दता ।
अट्ठधम्मसमोधाना, अभिनीहारो समिज्जति^८ ॥

६०. दीपङ्कुरो लोकविद्, आहुतीनं पटिग्गहो ।
उस्सीसके मं ठत्वान, इदं वचनमब्रवि ॥

६१. "पस्सथ इमं तापसं, जटिलं उग्गतापनं ।
अपरिमेय्यितो कप्पे, बुद्धो लोके भविस्सति ॥

६२. "अहुं कपिलव्हेया रम्मा, निक्खमित्वा तथागतो ।
पधानं पदहित्वान, कत्वा दुवकरकारिकं^९ ॥

६३. "अजपालख्वलमूलस्मि, निसीदित्वा तथागतो ।
तत्थ पायासं^{१०} पग्गय्ह^{११}, नेरञ्जरमुपेहिहि ॥

६४. "नेरञ्जराय तीरमिह, पायासं अद^{१२} सो जिनो ।
पटियत्तवरमग्गेन, बोधिमूलमुपेहिहि^{१३} ॥

१. कललं - स्या० । २. अक्कमित्थो - सी०, रो० । ३-३. मुत्तो मोचे - स्या० ।
४. सदेवके - सी०, स्या०, रो० । ५. पापुणामि - स्या०, रो० । ६. सदेवके - स्या०, रो० ।
७-७. स्या० पोत्थके नत्थि । ८. अथ - सी०, रो० । ९. कारियं - रो० । १०-१०. पाय-
समग्गय्ह - सी०, रो० । ११. अदा - सी०; आदा - रो०; अदि - स्या० । १२. बोधिमूलमिह
एहिहि - स्या०, रो० ।

६५. "ततो पदक्खिणं कत्वा, बोधिमण्डं अनुत्तरो^१ ।
अस्सत्थदक्खमूलमिह, बुज्झिस्सति महायसो ॥
६६. "इमस्स जनिका माता, माया नाम भविस्सति ।
पिता मुद्धोदनो नाम, अयं हेस्सति गोतमो ॥
६७. "अनासवा वीतरागा^२, सन्तचित्ता समाहिता ।
कोलितो उपतिस्सो च, अग्गा हेस्सन्ति सावका ।
आनन्दो नामुपट्ठाको, उपट्ठिस्सतिमं^३ जिनं ॥
६८. "खेमा उप्पलवण्णा च, अग्गा हेस्सन्ति साविका ।
अनासवा वीतरागा, सन्तचित्ता समाहिता ।
बोधि तस्स भगवतो, अस्सत्थो ति पवुच्चति ॥
६९. "चित्तो च हत्थाळवको^४, अग्गा हेस्सन्तुपट्ठका ।
उत्तरा नन्दमाता च, अग्गा हेस्सन्तुपट्ठिका" ॥
७०. इदं सुत्वान वचनं, असमस्स महेसिनो ।
आमोदिता नरमल, बुद्धबीजं^५ किरं अयं ॥
७१. उक्कुट्टिसदा^६ वत्तन्ति^७, अप्पोटेन्ति^८ हसन्ति च ।
कतञ्जली नमस्सन्ति, दससहस्सी सदेवका ॥
७२. "यदिमस्स लोकनाथस्स, विरज्झिस्साम सासनं ।
अनागतमिह अद्धाने, हेस्साम सम्मुखा इमं ॥
७३. "यथा मनुस्सा नदि तरन्ता, पटितित्थं विरज्झिय ।
हेट्ठातित्थे^९ गहेत्वान, उत्तरन्ति महानदि ॥
७४. "एवमेव मयं सब्बे, यदि मुञ्चामिमं जिनं ।
अनागतमिह अद्धाने, हेस्साम सम्मुखा इमं" ॥
७५. दीपङ्करो लोकविद्, आहुतीनं पटिग्गहो ।
मम कम्मं पकितेत्वा, दक्खिणं पादमुद्धरिं^{१०} ॥
७६. ये तत्थासुं जिनपुत्ता, पदक्खिणमकमुं^{११} मं ।
देवा मनुस्सा अमुरा च^{१२}, अभिवादेत्वान पक्कमुं ॥

१. अनुत्तरो - सी०, अनुत्तरं - स्या० । २. वीतमला - सी०, रो० । ३. उपट्ठिस्सति तं - सी०, रो० । ४. हत्थाळवको - सी० । ५-५. बुद्धबीजङ्कुरो - सी०, स्या०, रो० । ६-६. उक्कुट्टिसदा वत्तन्ति - सी० । ७. अप्पोटेन्ति - सी०, रो० । ८. हेट्ठातित्थं - स्या० । ९. पदमुद्धरि - सी०, रो० । १०. सब्बे पदक्खिणमकमुं - स्या०, रो० । ११. सखा - स्या० ।

७७. दस्सनं मे अतिक्कन्ते, ससङ्खे लोकनायके ।
सयना वुट्ठित्वान, पल्लङ्कं आभुजि तदा ॥
७८. सुखेन सुखितो होमि, पामोज्जेन पमोदितो ।
पीतिया च अभिस्सन्नो, पल्लङ्कं आभुजि तदा ॥
७९. पल्लङ्केन निसीदित्वा, एवं चिन्तेसहं तदा ।
“वसीभूतो अहं ज्ञाने, अभिञ्जामुं पारमीगतो” ॥ 5 R. 11
८०. “सहस्सियम्हि लोकम्हि, इसयो नत्थि मे समा ।
असमो” इद्धिधम्मसे, अलभि ईदिसं सुखं ॥
८१. “पल्लङ्काभुजने” मय्हं, दससहस्साधिवासिनो ।
महानादं पवत्तेसुं, धुवं वुट्ठो भविस्सति ॥ 10
८२. ‘या पुब्बे बोधिसत्तानं, पल्लङ्कुवरमाभुजे ।
निमित्तानि पदिस्सन्ति, तानि अज्ज पदिस्सरे ॥ B. 313
८३. ‘सीतं व्यपगतं होति, उण्हं च उपसम्मति ।
तानि अज्ज पदिस्सन्ति, धुवं वुट्ठो भविस्ससि ॥
८४. ‘दससहस्सी लोकघातू, निस्सट्ठा होन्ति’ निराकुला ।
तानि अज्ज पदिस्सन्ति, धुवं वुट्ठो भविस्ससि ॥ 15
८५. ‘महावाता न वायन्ति, न सन्दन्ति सवन्तियो ।
तानि अज्ज पदिस्सन्ति, धुवं वुट्ठो भविस्ससि ॥
८६. ‘थलजा दकजा’ पुप्फा, सव्वे पुप्फन्ति तावदे ।
तेपज्ज पुप्फिता सव्वे, धुवं वुट्ठो भविस्ससि ॥ 20
८७. ‘लता वा यदि वा रुक्खा, फलभारा’ होन्ति’ तावदे ।
तेपज्ज फलिता सव्वे, धुवं वुट्ठो भविस्ससि ॥
८८. ‘आकासट्ठा च भूमट्ठा, रतना जोतन्ति तावदे ।
तेपज्ज रतना जोतन्ति, धुवं वुट्ठो भविस्ससि ॥
८९. ‘मानुस्सका’ च दिव्वा च, तुरिया वज्जन्ति तावदे ।
तेपज्जुभो अभिरवन्ति, धुवं वुट्ठो भविस्ससि ॥ 25

१. अभिस्सन्तो - सी० । २-२. अभिञ्जापारमीगतो - स्या०, ० पारमिङ्गतो - रो० । ३. अचत्तो - सी० । ४. पल्लङ्कानुज्जने - सी० । ५. होति - सी०, स्या०, रो० । ६. जलजा - स्या० । ७-७. फलवारेन्ति - स्या०, फलवारा ० - रो० । ८. मानुस्सका - सी०, रो०; मानुस्सिका - स्या० ।

६०. 'विचित्रपुष्पा' गगना, अभिवस्सन्ति तावदे ।
ते पि अज्ज पवस्सन्ति^१, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥
६१. 'महासमुद्धो' आभुजति, दससहस्सी पक्कमपति ।
तेपज्जुभो अभिरवन्ति, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥
६२. 'निरये' पि दससहस्से^२, अग्गी निव्वन्ति तावदे ।
तेपज्ज निव्वुता अग्गी, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥
६३. 'विमलो' होति सूरियो, सव्वा^३ दिस्सन्ति तारका ।
ते पि अज्ज पदिस्सन्ति, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥
६४. 'अनोवट्ठेन' उदकं, महिया^४ उव्विभज्जि तावदे ।
तम्पज्जुव्विभज्जते महिया, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥
६५. 'तारागणा' विरोचन्ति, नक्खत्ता गगनमण्डले ।
विसाखा चन्दिमा युत्ता, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥
६६. 'विलासया' दरीसया, निवखमन्ति सकासया ।
तेपज्ज आसया छुद्धा, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥
६७. 'न' होन्ति^५ अरती^६ सत्तानं, सन्तुट्ठा होन्ति तावदे ।
तेपज्ज सव्वे सन्तुट्ठा, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥
६८. 'रोगा' तदुपसम्मन्ति^७, जिघच्छा च विनस्सति ।
तानि अज्ज^८ पदिस्सन्ति, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥
६९. 'रागो' तदा तनु^९ होति, दोसो मोहो विनस्सति ।
तेपज्ज विगता सव्वे, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥
१००. 'भयं' तदा न भवति, अज्जपेतं पदिस्सति ।
तेन लिङ्गेन जानाम, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥
१०१. 'रजोनुद्धंसति' उद्धं, अज्जपेतं पदिस्सति ।
तेन लिङ्गेन जानाम, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥
१०२. 'अनिट्ठगन्धो' पक्कमति, दिव्वगन्धो पवायति ।
सोपज्ज वायति गन्धो, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥

१. विचित्रपुष्पा - सी०, स्वा०, रो० । २. पदिस्सन्ति - सी०, स्वा०, रो० ।
३-३. निरयेसु दससहस्सी - सी०, निरये दससहस्सा - स्वा०; निरये पि दससहस्सी -
रो० । ४. सव्वे - सी० । ५. अनोवट्ठेन - स्वा०; ० वट्ठेन - रो० । ६. महिया - रो० ।
७-७. होति अरति - सी०, स्वा०, रो० । ८. तनुपसम्मन्ति - स्वा० । ९. पज्ज - स्वा० ।

१०३. 'सर्वे देवा पदिस्सन्ति, ठपयित्वा' अरूपिनो ।
तेपज्ज सर्वे दिस्सन्ति, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥
१०४. 'यावता निरया नाम, सर्वे दिस्सन्ति तावदे ।
तेपज्ज सर्वे दिस्सन्ति, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥
१०५. 'कुट्टा' कवाटा सेला च, न होन्तावरणा तदा ।
आकासभूता तेपज्ज, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥ 5
१०६. 'चुती च उपपत्ति च, खणे तस्मि न विज्जति ।
तानि पज्ज' पदिस्सन्ति, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥
१०७. 'दब्धं पग्गह' वीरियं, मा निवत्त' अभिक्कम ।
मयम्पेतं विजानाम', धुवं बुद्धो भविस्ससि' ॥ 10
१०८. बुद्धस्स वचनं सुत्वा, दससहस्सीन चूमयं ।
तुट्ठहट्ठो पमोदितो, एवं चिन्तेसहं' तदा ॥
१०९. "अद्वेज्जवचना बुद्धा, अमोघवचना जिना ।
वितथं नत्थि बुद्धानं, धुवं बुद्धो भवामहं ॥
११०. "यथा खित्तं नभे लेड्डु', धुवं पतति भूमियं ।
तथेव बुद्धसेट्ठानं, वचनं धुवसस्सतं ।
वितथं नत्थि बुद्धानं, धुवं बुद्धो भवामहं ॥ 15
१११. "यथापि सर्व्वसत्तानं, मरणं धुवसस्सतं ।
तथेव बुद्धसेट्ठानं, वचनं धुवसस्सतं ।
वितथं नत्थि बुद्धानं, धुवं बुद्धो भवामहं ॥ 20
११२. "यथा रत्तिक्खये पत्ते, सूरियुग्गमनं' धुवं ।
तथेव बुद्धसेट्ठानं, वचनं धुवसस्सतं ।
वितथं नत्थि बुद्धानं, धुवं बुद्धो भवामहं ॥
११३. "यथा निक्खन्तसयनस्स, सीहस्स नदनं धुवं ।
तथेव बुद्धसेट्ठानं, वचनं धुवसस्सतं ।
वितथं नत्थि बुद्धानं, धुवं बुद्धो भवामहं ॥ 25

१. ठपेत्वा च - स्या० । २. कुट्टा - म०; कुटा - स्या० । ३. पज्ज - सी०, स्या० ।
४-४. पग्गह विरियं - स्या०; ० विरियं - सी०, रो० । ५. निवत्ति - सी० । ६. पजा-
नाम - सी० । ७. चिन्तेसिहं - स्या० । ८. लेण्ड - स्या० । ९. सूरियस्सुग्गमनं - सी०, रो० ।

R. 19

११४. "यथा आपन्नसत्तानं, भारमोरोपनं ध्रुवं ।
तथेव बुद्धसेट्ठानं, वचनं ध्रुवसस्ततं ।
वितथं नत्थि बुद्धानं, ध्रुवं बुद्धो भवामहं ॥

5

११५. "हन्द बुद्धकरे धम्मो, विचिनामि इतो चितो ।
उद्धं अधो दस दिसा, यावता धम्मधातुया" ॥

११६. विचिनन्तो तदा दक्खि, पठमं दानपारमि ।
पुब्बकेहि महेसीहि, अनुचिण्णं महापथं ॥

११७. "इमं त्वं पठमं ताव, दब्धं कत्वा समादिय ।
दानपारमितं गच्छ, यदि बोधिं पत्तुमिच्छसि ॥

10

११८. "यथा पि कुम्भो सम्पुण्णो, यस्स कस्सचि अधो कतो ।
वमते बुदकं निस्सेसं, न तत्थ परिरक्खति ॥

B, 316

११९. "तथेव याचके दिस्वा, हीनमुक्कट्टमज्झिमे ।
ददाहि दानं निस्सेसं, कुम्भो विय अधो कतो ॥

15

१२०. "न हेते एत्तकायेव, बुद्धधम्मा भविस्सरे ।
अञ्जे पि विचिनिस्सामि, ये धम्मा बोधिपाचना" ॥

१२१. विचिनन्तो तदा दक्खि, दुतियं सीलपारमि ।
पुब्बकेहि महेसीहि, आसेवितनिसेवितं ॥

१२२. "इमं त्वं दुतियं ताव, दब्धं कत्वा समादिय ।
सीलपारमितं गच्छ, यदि बोधिं पत्तुमिच्छसि ॥

20

१२३. "यथा पि चमरी^१ वालं, किस्मिञ्चि^२ पटिलगितं^३ ।
उपेति मरणं तत्थ, न विकोपेति वालधि ॥

१२४. "तथेव त्वं^१ चतूसु भूमीसु, सीलानि परिपूरय ।
परिरक्ख सब्बदा सीलं, चमरी विय वालधि ॥

25

१२५. "न हेते एत्तकायेव, बुद्धधम्मा भविस्सरे ।
अञ्जे पि विचिनिस्सामि, ये धम्मा बोधिपाचना" ॥

१२६. विचिनन्तो तदा दक्खि, ततियं नेक्खम्मपारमि ।
पुब्बकेहि महेसीहि, आसेवितनिसेवितं ॥

१. चामरी - स्या० । २-२. किस्मिञ्चि पटिलगितं - सी०; किस्मिञ्चि पटिविलगितं
- रो० । ३. स्या०, रो० पाल्लकेसु नत्थि ।

१२७. "इमं त्वं ततियं ताव, दब्धं कत्वा समादिय ।
नेक्खम्मपारमितं गच्छ, यदि बोधिं पत्तुमिच्छसि ॥
१२८. "यथा अन्दुघरे^१ पुरिसो, चिरवुत्थो दुखद्वितो^२ ।
न तत्थ रागं जनेसि^३, मुत्तियेव गवेसति ॥
१२९. "तथेव त्वं सब्बभवे, पस्स अन्दुघरे विय ।
नेक्खम्माभिमुखो होहि, भवतो परिमुत्तिया ॥
१३०. "न हेते एत्तकायेव, बुद्धधम्मा भविस्सरे ।
अञ्जे पि विचिनिस्सामि, ये धम्मा बोधिपाचना" ॥
१३१. विचिनन्तो तदा दक्खि, चतुत्थं पञ्जापारमि ।
पुब्बकेहि महेसीहि, आसेवितनिसेवितं ॥
१३२. "इमं त्वं चतुत्थं ताव, दब्धं कत्वा समादिय ।
पञ्जापारमितं गच्छ, यदि बोधिं पत्तुमिच्छसि ॥
१३३. "यथा पि भिक्खु भिक्खन्तो, हीनमुक्कट्टमज्झिमे ।
कुलानि न विवज्जेन्तो^४, एवं लभति यापनं ॥
१३४. "तथेव त्वं सब्बकालं, परिपुच्छं^५ बुधं जनं ।
पञ्जापारमितं गन्त्वा, सम्बोधिं पापुणिस्ससि ॥
१३५. "न हेते एत्तकायेव, बुद्धधम्मा भविस्सरे ।
अञ्जे पि विचिनिस्सामि, ये धम्मा बोधिपाचना" ॥
१३६. विचिनन्तो^६ तदा दक्खि, पञ्चमं विरियपारमि ।
पुब्बकेहि महेसीहि, आसेवितनिसेवितं ॥
१३७. "इमं त्वं पञ्चमं ताव, दब्धं कत्वा समादिय ।
विरियपारमितं गच्छ, यदि बोधिं पत्तुमिच्छसि ॥
१३८. "यथा पि सीहो मिगराजा, निसज्जट्टानचङ्कमे ।
अलीनविरियो होति, पग्गहितमनो सदा ॥
१३९. "तथेव त्वं सब्बभवे, पग्गण्ह विरियं दब्धं ।
विरियपारमितं गन्त्वा, सम्बोधिं पापुणिस्ससि ॥

5

10

R. 14

B. 317

15

20

25

१. नेक्खम्मपारमि - सी०, रो० । २. अन्दुघरे - स्या० । ३. दुखद्वितो - सी०;
दुक्खद्वितो - स्या०; दुक्खद्वितो - रो० । ४. अभिजनेति - सी०, स्या०, रो० । ५. विव-
ज्जेन्तो - स्या० । ६. परिपुच्छन्तो - स्या० । ७-७. अ^१ गाथा सी० पाल्यके न विस्सति ।
८. त्वं पि - सी०, रो० ।

१४०. "न हेते एत्तकायेव, बुद्धधम्मा भविस्सरे ।
अञ्जे पि विचिनिस्सामि, ये धम्मा बोधिपाचना" ॥

१४१. विचिनन्तो तदा दक्खि, छट्ठमं खन्तिपारमि ।
पुब्बकेहि महेसीहि, आसेवितनिसेवितं ॥

१४२. "इमं त्वं छट्ठमं ताव, दब्ब्हं कत्वा समादिय ।
तत्थ अद्वेज्जमानसो, सम्बोधि पापुणिस्ससि ॥

१४३. "यथा पि पथवी नाम, सुचि पि अमुचि पि च ।
सब्बं सहति निक्खेपं, न करोति पटिघं^२ तथा^३ ॥

१४४. "तथेव त्वं पि सब्बेसं, सम्मानावमानवक्खमो ।
खन्तिपारमितं गत्वा, सम्बोधि पापुणिस्ससि ॥

१४५. "न हेते एत्तकायेव, बुद्धधम्मा भविस्सरे ।
अञ्जे पि विचिनिस्सामि, ये धम्मा बोधिपाचना" ॥

B. 318

१४६. विचिनन्तो तदा दक्खि, सत्तमं सच्चपारमि ।
पुब्बकेहि महेसीहि, आसेवितनिसेवितं ॥

१४७. "इमं त्वं सत्तमं ताव, दब्ब्हं कत्वा समादिय ।
तत्थ अद्वेज्जवचनो, सम्बोधि पापुणिस्ससि ॥

१४८. "यथा पि ओसधी नाम, तुलाभूता सदेवके ।
समये उतुवस्से वा, न वोक्कमति वीथितो ॥

१४९. "तथेव त्वं पि सच्चेसु, मा' वोक्कम हि' वीथितो ।
सच्चपारमितं गत्वा, सम्बोधि पापुणिस्ससि ॥

20

१५०. "न हेते एत्तकायेव, बुद्धधम्मा भविस्सरे ।
अञ्जे पि विचिनिस्सामि, ये धम्मा बोधिपाचना" ॥

१५१. विचिनन्तो तदा दक्खि, अट्ठमं अधिद्वानपारमि ।
पुब्बकेहि महेसीहि, आसेवितनिसेवितं ॥

R. 15

१५२. "इमं त्वं अट्ठमं ताव, दब्ब्हं कत्वा समादिय ।
तत्थ त्वं अचलो^४ हुत्वा, सम्बोधि पापुणिस्ससि ॥

25

१. अद्वेज्जमानसो - स्या० । २-२. पटिघं दयं - सं०, १०; पटिघद्वयं - स्या० ।

३-३. नातिक्कमहि - सं०, मा वोक्कमसि - स्या०, १० । ४. निच्चलो - स्या० ।

१५३. "यथा पि पव्वतो सेलो, अचलो सुप्पतिट्ठितो" ।
न कम्पति भुसवातेहि^१, सकट्टानेव तिट्ठति ॥
१५४. "तथेव त्वं पि^२ अधिट्ठाने, सब्बदा अचलो भव ।
अधिट्ठानपारमितं गन्त्वा, सम्बोधि पापुणिस्ससि ॥
१५५. "न हेते एत्तकायेव, बुद्धधम्मा भविस्सरे ।
अञ्जे पि विचिनिस्सामि, ये धम्मा बोधिपाचना"^३ ॥
१५६. विचिनन्तो तदा दक्खि, नवमं मेत्तापारमि ।
पुव्वकेहि महेसीहि, आसेवितनिसेवितं ॥
१५७. "इमं त्वं नवमं ताव, दब्धं कत्वा समादिय ।
मेत्ताय असमो होहि, यदि बोधि पत्तुमिच्छसि ॥
१५८. "यथा पि उदकं नाम, कल्याणे पापके जने ।
समं फरति सीतेन, पवाहेति रजोमलं ॥
१५९. "तथेव त्वं हिताहिते, समं मेत्ताय भावय ।
मेत्तापारमितं गन्त्वा, सम्बोधि पापुणिस्ससि ॥
१६०. "न हेते एत्तकायेव, बुद्धधम्मा भविस्सरे ।
अञ्जे पि विचिनिस्सामि, ये धम्मा बोधिपाचना"^४ ॥
१६१. विचिनन्तो तदा दक्खि, दसमं उपेक्खापारमि ।
पुव्वकेहि महेसीहि, आसेवितनिसेवितं ॥
१६२. "इमं त्वं दसमं ताव, दब्धं कत्वा समादिय ।
तुलाभूतो दब्धो द्रुत्वा, सम्बोधि पापुणिस्ससि ॥
१६३. "यथा पि पथवी नाम, निक्खित्तं असुचि सुचि ।
उपेक्खति उभोपेते, कोपानुनयवज्जिता^५ ॥
१६४. "तथेव त्वं^६ सुखदुक्खे, तुलाभूतो सदा भव ।
उपेक्खापारमितं गन्त्वा, सम्बोधि पापुणिस्ससि ॥
१६५. "एत्तकायेव ते लोके, ये धम्मा बोधिपाचना ।
तत्तुद्धं^७ नत्थि अञ्जात्र, दब्धं तत्थ पतिट्ठह"^८ ॥

5

10

15 B. 319

20

25

१. सुप्पतिट्ठितो - स्या० । २. भुसवातेहि - स्या० । ३. स्या० पोट्ठके नत्थि । ४. कोपा-
नुनयवज्जिता - सी० । कोपानुनयवज्जिता - स्या० । ५. त्वं पि - सी०, रो० । ६. तत्तुद्धं
- स्या०, रो० । ७. पतिट्ठहि - स्या० ।

१६६. इमं धम्मं सम्मसतो, सभावसरसलक्खणे^१ ।
धम्मतेजेन वसुधा, दससहस्सी पकम्पथ ॥
१६७. चलती रवती पथवी, उच्छुयन्तं व पीळितं ।
तेलयन्ते^२ यथा चक्कं, एवं कम्पति मेदनी ॥
१६८. यावता परिसा आसि, बुद्धस्स परिवेसने ।
पवेधमाना सा तत्थ, मुच्छिता सेति भूमियं^३ ॥
१६९. घटानेकसहस्सानि, कुम्भीनं च सता बहू ।
सञ्चुण्णमथिता तत्थ, अञ्जमञ्जं पघट्टिता ॥
१७०. उब्धिग्गा^४ तसिता भीता, भन्ता व्याधितमानसा^५ ।
महाजना समागम्म, दीपङ्करमुपागमुं ॥
१७१. “किं भविस्सति लोकस्स, कल्याणमथ पापकं ।
सब्बो उपद्दुतो लोको, तं विनोदेहि चक्खुम”^६ ॥
१७२. तेसं तदा सञ्जपेसि, दीपङ्करो महामुनि ।
“विसट्ठा होथ मा भेय”, इमस्मि पथविकम्पने^७ ॥
१७३. “यमहं अज्ज व्याकासि, बुद्धो लोके भविस्सति ।
एसो सम्मसति धम्मं, पुब्बकं जिनसेवितं ॥
१७४. “तस्स सम्मसतो धम्मं, बुद्धभूमिं असेसतो ।
तेनायं कम्पिता पथवी, दससहस्सी सदेवके” ॥
१७५. बुद्धस्स वचनं सुत्वा, मनो निब्बायि^८ तावदे ।
सब्बे मं उपसङ्कम्म, पुना^९ पि^{१०} अभिवन्दिसुं ॥
१७६. समादियित्वा बुद्धगुणं, दब्धं कत्वान मानसं ।
दीपङ्करं नमस्सित्वा, आसना बुद्धिं तदा ॥
१७७. दिव्वं मानुसकं^{११} पुप्फं, देवा मानुसका उभो ।
समोकिरन्ति पुप्फेहि, बुद्धहन्तस्स आसना ॥

१. सभावसरसलक्खणा - सी०; सभावसरस - रो० । २. तेलयन्तं - स्या० ।
३. भूमिया - रो० । ४. उब्धिग्गा - स्या० । ५. व्याधितमानसा - सी०, रो०; व्याधित -
स्या० । ६. चक्खुमा - सी०, स्या०, रो० । ७. भाय - सी०, स्या०, रो० । ८. पुथविकम्पने -
सी०; पथविकम्पने - स्या०, रो० । ९. निब्बाति - स्या० । १०-१०. पुन पि मं - सी०, रो०;
पुन पि - स्या० । ११. मानुसिकं - स्या० ।

१७८. वेदयन्ति च ते सोत्थि, देवा मानुसका उभो ।
 “महन्तं पत्थितं तुय्हं, तं लभस्सु यथिच्छित्तं ॥
१७९. “सव्वीतियो विवज्जन्तु, सोको^१ रोगो^२ विनस्सतु^३ ।
 मा ते भवन्त्वन्तराया^४, फुस खिप्पं बोधिमुत्तमं ॥
१८०. “यथा पि^५ समये पत्ते^६, पुप्फन्ति पुप्फितो दुमा ।
 तथेव त्वं महावीर, बुद्धजाणेन पुप्फसि ॥
१८१. “यथा ये केचि सम्बुद्धा, पूरयं दस पारमी^७ ।
 तथेव त्वं महावीर, पूरय दस पारमी^८ ॥
१८२. “यथा ये केचि सम्बुद्धा, बोधिमण्डम्हि बुज्जरे ।
 तथेव त्वं महावीर, बुज्जस्सु जिनबोधियं ॥
१८३. “यथा ये केचि सम्बुद्धा, धम्मचक्कं पवत्तयुं ।
 तथेव त्वं महावीर, धम्मचक्कं पवत्तय ॥
१८४. “पुण्णमाये^९ यथा चन्दो, परिसुद्धो^{१०} विरोचति ।
 तथेव त्वं पुण्णमनो, विरोच दससहस्सियं ॥
१८५. “राहुमुत्तो यथा सुरियो, तापेन अतिरोचति^{११} ।
 तथेव लोका मुञ्चित्वा, विरोच सिरिया तुवं ॥
१८६. “यथा या काचि नदियो, ओसरन्ति महोर्दधि ।
 एवं सदेवका लोका, ओसरन्तु^{१२} तवन्तिके^{१३} ॥
१८७. तेहि थुत्तप्पसत्थो सो, दस धम्मे समादिय ।
 ते धम्मे परिपूरेन्तो, पवनं पाविसी तदा ति ॥
- सुमेधपत्थनाकथा^{१४} निह्तिता ।

३. दीपङ्करबुद्धवंसो

१. तदा ते भोजयित्वान, ससङ्गं लोकेनायकं ।
 उपगच्छुं सरणं तस्स, दीपङ्करस्स सत्थुनो ॥
२. सरणागमने कञ्चि, निवेसेसि^१ तथागतो ।
 कञ्चि पञ्चसु सीलेसु, सीले दसविधे परं ॥

१-२. सव्व० - सी०, रो० । ३. विवज्जन्तु - स्या० । ४. भवन्त्वन्तराया - सी०, स्या०, रो० । ५-६. यथा समये सम्पत्ते - स्या० । ७. पारमि - स्या० । ८. पुण्णमाये - सी०, रो०; पुण्णमाय - स्या० । ९. परिपुण्णो - स्या० । १०. अतिरोचति - सी० । ११. ओसरन्ति - सी०, स्या० । १२. सुमेधकथा - सी०, स्या०; सुमेधवत्कथा - रो० । १३. निवासेसु - सी० ।

३. कस्सचि देति सामञ्जं, चतुरो फलमुत्तमे ।
कस्सचि असमे धम्मे, देति सो पटिसम्भिदा ॥
४. कस्सचि वरसमापत्तियो, अट्ट देति नरासभो ।
तिस्सो कस्सचि विज्जायो, छल्लभिञ्जा पवेच्छति ॥
५. तेन योगेन जनकायं, ओवदति महामुनि^१ ।
तेन वित्थारिकं आसि, लोकनाथस्स सासनं ॥
६. महाहनुसभवखन्धो, दीपङ्कुरस्स नामको ।
बहू जने तारयति, परिमोचेति दुग्गति ॥
७. बोधनेय्यं जनं दिस्वा, सतसहस्से पि योजने ।
खणेन उपगन्त्वान, बोधेति तं महामुनि ॥
८. पठमाभिसमये बुद्धो, कोटिसतमबोधयि ।
दुतियाभिसमये नाथो, नवुतिकोटिमबोधयि ॥
९. यदा च देवभवनमिह, बुद्धो धम्ममदेसयि ।
नवुतिकोटिसहस्सानं, ततियाभिसमयो अहु ॥
१०. सन्निपाता तयो आसुं, दीपङ्कुरस्स सत्थुनो ।
कोटिसतसहस्सानं, पठमो आसि समागमो ॥
११. पुन नारदकूटमिह, पविवेकगते जिने ।
खीणासवा वीतमला, समिमु सतकोटियो ॥
१२. यमिह काले महावीरो, सुदस्सनसिलुच्चये ।
नवकोटिसहस्सेहि^२, पवारेसि महामुनि^३ ॥
१३. दसवीससहस्सानं, धम्माभिसमयो अहु ।
एकद्वित्रं अभिसमया, गणनातो असङ्खिया ॥
१४. वित्थारिकं बाहुजञ्जं^४, इदं फीतं अहु तदा ।
दीपङ्कुरस्स भगवतो, सासनं सुविसोधितं ॥
१५. चत्तारि सतसहस्सानि, छल्लभिञ्जा महिद्धिका ।
दीपङ्कुरं लोकविदुं, परिवारेन्ति सब्बदा ॥

१. सो महामुनि - सी० । २. नवुतिकोटिसहस्सानं - सी०, स्या० रो० । ३. एत्थ
'अहं तेन समयेन ... पे०... पञ्जामिञ्जासु पारसु' ति अधिका गाथा सी०, स्या०, रो० पोत्थकेसु
दिस्सति । ४. बहुजञ्जं - स्या०, रो० ।

१६. ये कैचि तेन समयेन, जहन्ति मानुसं भवं ।
अपत्तमानसा^१ सेखा^२, गरहिता भवन्ति ते ॥
१७. सुपुष्पितं पावचनं, अरहन्तेहि तादिहि ।
स्त्रीणासवेहि विमलेहि, उपसोभति सब्बदा ॥
१८. नगरं रम्मवती नाम, सुदेवो नाम खत्तियो ।
सुमेधा नाम जनिका, दीपङ्करस्स सत्थुनो ॥ 5
१९. दसवस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ^३ सो वसि^४ ।
हंसा कोज्जा मयूरा^५ च^६, तयो पासादमुत्तमा ॥ R. 18
२०. तीणि सतसहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
पदुमा नाम सा नारी, उसभक्खन्धो अन्नजो^७ ॥ 10
२१. निमित्ते चतुरो दिस्वा, हत्थियानेन निक्खमि ।
अनूनदसमासानि, पधाने^८ पदही जिनो ॥
२२. पधानचारं चरित्वान^९, अबुज्झि मानसं^{१०} मुनि ।
ब्रह्मना याचितो सन्तो, दीपङ्करो महामुनि ॥
२३. वत्ति^{११} चक्कं^{१२} महावीरो, नन्दारामे सिरीधरे^{१३} ।
निसिन्नो सिरीसमूलम्हि, अका^{१४} तित्थियमद्दं ॥ 15
२४. सुमङ्गलो च तिस्सो च, अहेसुं अग्गसावका ।
सागतो नामुपट्ठाको, दीपङ्करस्स सत्थुनो ॥ B. 323
२५. नन्दा चेव सुनन्दा च, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, पिप्फली ति पवुच्चति ॥ 20
२६. तपुस्सभल्लिका^{१५} नाम, अहेसुं अग्गुपट्ठाका ।
सिरिमा कोणा^{१६} उपट्ठिका, दीपङ्करस्स सत्थुनो ॥
२७. असीतिहत्थमुब्बेधो, दीपङ्करो महामुनि ।
सोभति दीपक्खो व, सालराजा व फुल्लितो ॥

१-१. अपत्तमानसा सेखा - सी०, रो०; अपत्तमानसा सेखा - स्या० । २-२. अग्गसावकी जिनो - स्या० । ३-३. मायुराक्ष्य - स्या० । ४. नाम अन्नजो - सी०, स्या०, रो० । ५. पधानं - सी०, स्या०, रो० । ६. चरित्वा - सी०, रो० । ७. मानसा - स्या० । ८-८. वत्तचक्को - स्या० । ९. सिरीधरे - सी०; वत्तीजिनो - स्या० । १०. अकासि - स्या० । ११. तपस्सु-भल्लिका - सी०; ० बल्लिका - रो० । १२. सोना - सी०, रो०; सोणा - स्या० ।

२८. सतसहस्सवस्सानि, आयु तस्स महेसिनो ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥
२९. जोतयित्वान सद्धम्मं, सन्तारेत्वा महाजनं ।
जलित्वा अग्निक्खन्धो व, निव्वुतो सो ससावको ॥
३०. सा च इद्धि सो च यसो, तानि च पादेसु चक्करतनानि ।
सब्बं तमन्तरहितं, ननु रिक्ता सब्बसङ्खारा ॥
३१. दीपङ्करो जिनो सत्था, नन्दारामम्हि निव्वुतो ।
तत्थेवस्स^१ जिनशूपो, छत्तिमुव्वेधयोजनो ति ॥
दीपङ्करस्स भगवतो वंसो पठमो ।

४. कोण्डञ्जबुद्धवंसो

R. 19

10

१. दीपङ्करस्स अपरेन, कोण्डञ्जो नाम नायको ।
अनन्ततेजो अमितयसो, अप्पमेय्यो दुरासदो ॥

२. धरणूपमो^१ खमनेन^२, सीलेन सागरूपमो ।
समाधिना मेरूपमो, जाणेन गगनूपमो ॥

३. इन्द्रियबलवोज्झङ्ग-मग्गसच्चप्पकासनं ।
पकासेसि सदा बुद्धो, हिताय सब्बपाणिनं ॥

B. 324 15

४. धम्मचक्रं पवत्तेन्ते, कोण्डञ्जे लोकनायके ।
कोटिसतसहस्सानं, पठमाभिसमयो अहु ॥

५. ततो परं पि देसेन्ते, नरमरुनं समागमे ।
नवृत्तिकोटिसहस्सानं, दुतियाभिसमयो अहु ॥

20

६. तित्थिये अभिमहन्तो, यदा धम्ममदेसयि ।
असीतिकोटिसहस्सानं, ततियाभिसमयो^३ अहु ॥

७. सन्निपाता तयो आसुं, कोण्डञ्जस्स महेसिनो ।
खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ॥

८. कोटिसतसहस्सानं, पठमो आसि समागमो ।
दुतियो कोटिसहस्सानं, ततियो नवृत्तिकोटिनं ॥

१. समन्तरहितं - सी०, स्या०, रो० । २. तत्थेव तस्स - सी०, स्या०, रो० । ३. धरणूपमो - स्या० । ४. सो खमनेन - सी०, स्या०, रो० । ५. धम्माभिसमयो - सी० ।

६. अहं तेन समयेन, विजितावी नाम खत्तियो ।
समुद्धं अन्तमन्तेन, इस्सरियं^१ वत्तयामहं ॥
१०. कोटिसतसहस्सानं, विमलानं महेसिनं ।
सह लोकगताथेन, परमन्नेन तप्पयिं ॥
११. सो पि मं बुद्धो व्याकासि, कोण्डञ्जो लोकनायको ।
“अपरिमेय्यतो कप्पे, बुद्धो लोके भविस्सति ॥
१२. “पधानं पदहित्वान, कत्वा दुक्करकारिकं^२ ।
अस्सत्थमूले सम्बुद्धो, बुज्झिस्सति महायसो ॥
१३. “इमस्स जनिका माता, माया नाम भविस्सति ।
पिता सुद्धोदनो नाम, अयं हेस्सति गोतमो ॥
१४. “कोलितो उपतिस्सो च, अग्गा हेस्सन्ति सावका ।
आनन्दो नामुपट्ठाको उपट्ठिस्सतिमं जिनं ॥
१५. “खेमा उप्पलवण्णा च, अग्गा हेस्सन्ति साविका ।
बोधि तस्स भगवतो, अस्सत्थो ति पवुच्चति ॥
१६. “चित्तो च हत्वाळवको, अग्गा हेस्सन्तुपट्ठाका ।
नन्दमाता च उत्तरा, अग्गा हेस्सन्तुपट्ठाका ।
आयु वस्ससतं तस्स, गोतमस्स यसस्सिनो” ॥
१७. इदं सुत्त्वान वचनं, असमस्स महेसिनो ।
आमोदिता^३ नरमरु, बुद्धबीजं किर अयं ॥
१८. उक्कुट्टिसद्दा वत्तन्ति, अफोटेन्ति हसन्ति च ।
कतञ्जली नमस्सन्ति, दससहस्सिदेवता” ॥
१९. “यदिमस्स लोकनाथस्स, विरज्झिस्साम सासनं ।
अनागतमिह अद्धाने, हेस्साम सम्मुखा इमं ॥
२०. “यथा मनुस्सा नदि तरन्ता, पटितित्थं विरज्झिय ।
हेट्ठातित्थे^४ गहेत्त्वान, उत्तरन्ति महानदि ॥
२१. “एवमेव मयं सव्वे, यदि मुञ्चामिमं जिनं ।
अनागतमिह अद्धाने, हेस्साम सम्मुखा इमं” ॥

८५

१०

१५

R. 20

20 B. 325

25

१. इस्सरं - सी०; इस्सरं - रो० । २. दुक्करकारियं - रो० । ३. आमोदिता -
स्या० । ४. दससहस्सिदेवता - सी०, स्या० रो० । ५. हेट्ठातित्थं - स्या० ।

२२. तस्साहं वचनं सुत्वा, भिद्यो चित्तं पसादयि ।
तमेव अत्यं साधेन्तो, महारज्जं जिने अदं ।
महारज्जं ददित्वान^१, पब्बजि तस्स सन्तिके ॥
२३. सुत्तन्तं विनयं चापि, नवज्जं सत्थुसासनं ।
सब्बं परियापुणित्वान, सोभयि जिनसासनं ॥
२४. तत्थप्पमत्तो विहरन्तो, निसज्जट्टानचङ्कमे ।
अभिञ्जापारमि गन्त्वा, ब्रह्मलोकमगच्छहं ॥
२५. नगरं रम्मवती नाम, सुनन्दो नाम खत्तियो ।
मुजाता नाम जनिका, कोण्डञ्जस्स महेसिनो ॥
२६. दसवस्ससहस्सानि, अगारं^२ अज्ज सो वसि^३ ।
सुचि^४ सुहचि सुभोच^५, तयो पासादमुत्तमा^६ ॥
२७. तीणि सतसहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
रुचिदेवी नाम नारी^७, विजितसेनो अत्रजो ॥
२८. निमित्ते चतुरो दिस्वा, रथयानेन निक्खमि ।
अनूनदसमासानि^८, पधानं पदही जिनो ॥
२९. ब्रह्मना याचितो सन्तो, कोण्डञ्जो द्विपटुत्तमो ।
वत्ति चक्कं महावीरो, देवानं नगरत्तमे^९ ॥
३०. भद्दो चेव सुभद्दो च, अहेसुं अग्गसावका ।
अनुरुद्धो नामुपट्ठाको, कोण्डञ्जस्स महेसिनो ॥
३१. तिस्सा च उपतिस्सा च, अहेसुं अग्गसाविका ।
सालकल्याणिको^{१०} बोधि, कोण्डञ्जस्स महेसिनो ॥
३२. सोणो च उपसोणो च, अहेसुं अग्गुपट्ठका ।
नन्दा चेव सिरीमा^{११} च, अहेसुं अग्गुपट्ठिका ॥
३३. सो अट्ठासीति हत्थानि, अच्चुग्गतो महामुनि ।
सोभते^{१२} उळ्ळुराजा च, सुरियो मज्झन्हिके यथा ॥

१. चजित्वान - सी०, रो० । २-२. अगारमज्जे च सो वसि - स्या० । ३-३. रुची
सुहचो सुभो - सी०; रुचि सुहचि सुभो च - स्या०; रुचि सुहचि सुभो - रो० । ४. पासादवर-
मुत्तमा - सी०, रो० । ५. सा नारी - स्या० । ६. अनूनदसवस्सानि - सी० । ७. च महावने
- स्या० । ८. सालकल्याणिका - सी०, रो० । ९. सिरीमा - सी०, स्या०, रो० ।
१०. सोभति - सी०, स्या०, रो० ।

३४. वस्ससतसहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥
३५. खीणासवेहि विमलेहि, विचित्ता आसि मेदनी ।
यथा गगनमुल्लूहि^१, एवं सो उपसोभय ॥
३६. ते पि नागा अप्पमेय्या, असङ्खोभा^२ दुरासदा ।
विज्जुपातं व दस्सेत्वा, निव्वुता ते महायसा ॥
३७. सा च अतुलिया जिनस्स इद्धि, जाणपरिभावितो च^३ समाधि ।
सब्बं तमन्तरहितं^४, तनु रिता सब्बसङ्खारा ॥
३८. कोण्डञ्जो पवरो^५ बुद्धो, चन्दारामम्हि^६ निव्वुतो ।
तत्थेव चेतियो चित्तो^७, सत्त योजनमुस्सितो ति ॥
- कोण्डञ्जस्स^८ भगवतो वंसो^९ दुतियो ।

R. 21

5

10

५. मङ्गलबुद्धवंसो

१. कोण्डञ्जस्स अपरेन, मङ्गलो नाम नायको ।
तमं लोके निहन्त्वान, धम्मोवकमभिधारयि ॥
२. अतुलासि^१ पभातस्स, जिनेह्वेहि उत्तरि ।
चन्दसुरियपभं^२ हत्वा, दससहस्सी विरोचति^३ ॥
३. सो पि बुद्धो पकासेसि, चतुरो^४ सच्चवरुत्तमे^५ ।
ते ते सच्चरसं पीत्वा^६, विनोदेन्ति महातमं ॥
४. पत्वान बोधिमतुलं, पठमे धम्मदेसने ।
कोटिसतसहस्सानं, धम्माभिसमयो^७ अहु ॥
५. सुरिन्ददेवभवने, बुद्धो^८ धम्ममदेसयि^९ ।
तदा^{१०} कोटिसहस्सानं^{११}, दुतियो^{१२} समयो^{१३} अहु ॥

15

B. 327

20

१. गगनं उल्लूहि — स्या० । २. असङ्खोभा — स्या० । ३. रो० पीत्यके
नत्थि । ४. समन्तरहितं — सी०, स्या०, रो० । ५. सिरिषरो — स्या० । ६. चन्दारामम्हि — स्या० ।
७. तस्स — स्या० । ८-९. कोण्डञ्जबुद्धवंसो — स्या० । १०. अतुलापि — सी०, रो० ।
११. चन्दसुरियपभं — स्या० । १२. विरोचयि ति — सी० । १३-१४. चतु० — सी०, रो० ।
१५. पीत्वा — स्या० । १६. पठमाभिसमयो — सी०, स्या०, रो० । १७-१८. यदा बुद्धो
पकासयि — रो० । १९-२०. नवकोटिसहस्सानं — सी० । २१-२२. दुतियाभिसमयो —
स्या०, रो० ।

६. यदा सुतन्दो चक्कवत्ती, सम्बुद्धं उपसङ्कमि ।
तदा आहनि^१ सम्बुद्धो, धम्मभोरि वरुत्तमं ॥

७. सुतन्दस्सानुचरा जनता^२, तदासुं नवुतिकोटियो ।
सब्बे पि^३ ते निरवसेसा, अहेसुं एहि-भिक्षुका ॥

८. सन्निपात्ता तयो आसुं, मङ्गलस्स महेसिनो ।
कोटिसतसहस्सानं, पठमो आसि समागमो ॥

९. दुतियो^४ कोटिसतसहस्सानं, ततियो नवुतिकोटिनं ।
खीणासवानं विमलानं, तदा आसि समागमो^५ ॥

१०. अहं तेन समयेन, सुरुची नाम ब्राह्मणो ।
अज्जायको मन्तघरो, तिण्णं वेदान पारग्गु ॥

११. तमहं उपसङ्कम्म^६, सरणं गन्तवान सत्थुनो ।
सम्बुद्धप्पमुखं सङ्गं, गन्धमालेन पूजयि ।
पूजेत्वा गन्धमालेन, गवपानेन तप्पयि ॥

१२. सो पि मं बुद्धो व्याकासि, मङ्गलो द्विपदुत्तमो ।
“अपरिमेय्यितो कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥

१३. पवानं पदहित्वान ... पे० ... हेस्साम सम्मुखा इमं” ॥

१४. तस्सा पि वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसादयि ।
उत्तरि वतमधिट्ठासि, दस पारमिपूरिया ॥

१५. तदा पीतिमनुवृहन्तो, सम्बोधिवरपत्तिया ।
बुद्धे दत्तवान मं गेहं, पव्वजि तस्स सन्तिके ॥

१६. सुत्तन्तं त्रिनयं चा पि, नवङ्गं सत्थुसासनं ।
सब्बं परियापुणित्वा, सोभयि जिनसासनं ॥

१७. तत्थप्पमत्तो विहरन्तो, ब्रह्मं भावेत्वं^७ भावनं ।
अभिज्जापारमि गन्त्वा, ब्रह्मलोकमगच्छहं ॥

१८. उत्तरं नाम नगरं, उत्तरो नाम खत्तियो ।
उत्तरा नाम जनिका, मङ्गलस्स महेसिनो ॥

१. अहनि - सी०, रो० । २. च - स्या० । ३. स्या० पोत्थक नत्ति । ४-५. दुतियो कोटिसहस्सानं - सी०, रो०, कोटिसतसहस्सानं, दुतियो आसि समागमो । ततिये नवुतिकोटिनं, ततियो आसि समागमो - स्या० । ६. उपसङ्कमि - स्या० । ७. भावेत्वा - स्या०, रो० ।

१९. नववस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि ।
यसवा सुचिमा सिरीमा, तयो पासादमुत्तमा ॥
२०. समतिससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
यसवती नाम नारी, सीवलो नाम अव्रजो ॥
२१. निमित्ते चतुरो दिस्वा, अस्सयानेन निक्खमि ।
अनूतअट्टमासानि^१, पधानं पदही जिनो ॥
२२. ब्रह्मना याचितो सन्तो, मङ्गलो नाम^२ नायको^३ ।
वत्ति^४ चक्कं महावीरो, वने सिरीवरुत्तमे^५ ॥
२३. सुदेवो धम्मसेनो च, अहेसुं अग्गसावका ।
पालितो नामुपट्ठाको, मङ्गलस्स महेसिनो ॥
२४. सीवला च असोका च, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, नागरुक्खो ति वुच्चति ॥
२५. नन्दो चेव विसाखो च, अहेसुं अग्गुपट्ठका ।
अनुला चेव सुतना^६ च, अहेसुं अग्गुपट्ठिका ॥
२६. अट्ठासीति रतनानि, अच्चुग्गतो महामुनि ।
ततो निद्धावती^७ रंसी, अनेकसतसहस्सियो ॥
२७. नवुतिवस्ससहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं वहुं ॥
२८. यथा पि सागरे ऊमी^८, न सक्का ता^९ गणेतुये ।
तथेव सावका तस्स, न सक्का ते गणेतुये ॥
२९. याव अट्ठासि सम्बुद्धो, मङ्गलो लोकनायको ।
न तस्स सासने अत्थि, सक्किलेसमरणं^{१०} तदा ॥
३०. धम्मोक्कं धारयित्वान, सन्तारेत्वा महाजनं ।
जलित्वा^{११} धूमकेतू व, निव्वुत्तो सो महायसो ॥
३१. सङ्घारानं सभावत्थं^{१२}, दस्सयित्वा सदेवके ।
जलित्वा अग्गिक्खन्धो व, सुरियो अत्थज्झतो यथा ॥

5

10

15

20

R. 23

25 B. 329

१. अनूतकमट्टमासं - सी०, रो० । २-२. लोकनायको - सी०, स्या०, रो० ।

३-३. वत्तचक्को महावीरो, चरेसि दिपदुत्तमो - स्या० । ४. सुतना - स्या० । ५. निद्धावन्ति - सी० । ६. उम्मि - स्या० । ७. ते - स्या० । ८. संकिलेसमरणं - सी०, रो० ।

९. जालेत्वा - सी० । १०. सभावत्तं - सी०, स्या०, रो० ।

३२. उय्याने वस्सरे^१ नाम, बुद्धो निव्वायि मङ्गलो ।
 तत्थेवस्स^२ जिनघूपो, तिसयोजनमुग्गतो ति ॥
 मङ्गलस्स भगवतो वंसो ततियो ।

६. सुमनबुद्धवंसो

१. मङ्गलस्स अपरेन, सुमनो नाम नायको ।
 सव्वधम्महेहि असमो, सव्वसत्तानमुत्तमो ॥
 ३ २. तदा^३ अमतभेरि^४ सो^५, आहनी^६ मेखले पुरे ।
 धम्मसङ्खसमायुत्तं, नवङ्गं जिनसासनं ॥
 ३. निज्जिनित्वा^७ किलेसे सो, पत्वा^८ सम्बोधिमुत्तमं ।
 मापेसि नगरं सत्था^९, सद्वम्मपुरवरुत्तमं^{१०} ॥
 ४. निरन्तरं अकुटिलं, उज्जं विपुलवित्थतं ।
 १० मापेसि सो महावीथि, सतिपट्टानवरुत्तमं ॥
 ५. फले चत्तारि सामञ्जे, चतस्सो पटिसम्भवा ।
 छळभिञ्जादुसमापत्ती, पसारेसि तत्थ वीथियं ॥
 ६. ये अप्पमत्ता अखिला, हिरिविगियेहुपागता ।
 ते ते इमे गुणवरे, आदियन्ति यथा सुखं ॥
 १५ ७. एवमेतेन योगेन, उदरन्तो महाजनं ।
 बोधेसि पठमं सत्था, कोटिसतसहस्सियो ॥
 ८. यम्हि काले महावीरो, ओवदी^{११} तित्थिये गणे ।
 कोटिसहस्साभिसमिसु^{१२}, दुत्थिये धम्मदेसने ॥
 ९. यदा देवा मनुस्सा च, समग्गा एकमानसा ।
 २० निरोधपञ्चं पुच्छिसु, संसयं चापि मानसं ॥
 १०. तदापि धम्मदेसने, निरोधपरिदीपने ।
 नवुत्तिकोटिसहस्सानं, ततियाभिसमयो अहु ॥

१. वेस्सरे - सी०, स्या०; वेस्सरो - रो० । २. तत्थेव तस्स - सी०, रो० ।
 ३-३. सोपित्थ अमतभेरि - सी०, रो०; तदा अमतभेरियो - स्या० । ४. अहनी - सी०,
 रो० । ५. निज्जिनित्वा - स्या०; जिज्जित्वा - रो० । ६. पत्तो - स्या०, रो० । ७. तत्थ -
 सी० । ८. धम्मपुरवरुत्तमं - सी०; धम्मपुरवरुत्तमं - रो० । ९. ओवदति - सी०;
 ओवदि - स्या०, रो० । १०. कोटिसतसहस्सानं - स्या० ।

११. सन्निपाता तयो आसुं, सुमनस्स महेसिनो ।
खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तानं तादिनं ॥
१२. वस्संवुत्थस्स^१ भगवतो, अभिघुट्ठे^२ पवारणे ।
कोटिसतसहस्सेहि, पवारेसि तथागतो ॥
१३. ततोपरं सन्निपाते, विमले कञ्चनपञ्चते ।
नवुत्तिकोटिसहस्सानं, दुतियो आसि समागमो ॥
१४. यदा सक्को देवराजा, बुद्धदस्सनुपागमि ।
असीतिकोटिसहस्सानं, ततियो आसि समागमो ॥
१५. अहं तेन समयेन, नागराजा महिद्धिको ।
अतुलो नाम नामेन, उस्सन्नकुसलसञ्चयो^३ ॥
१६. तदाहं नागभवना, निक्खमित्वा सञ्जातिभि ।
नागानं दिव्वतुरियेहि, ससङ्घं जिनमुपट्ठहि ॥
१७. कोटिसतसहस्सानं, अन्नपानेन तप्पयि ।
पञ्चेकदुस्सयुगं दत्त्वा, सरणं तमुपागमि ॥
१८. सो पि मं बुद्धो व्याकासि, सुमनो लोकनायको ।
“अपरिमेय्यतो कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥
१९. “पधानं पदहित्वानं...पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं” ॥
२०. तस्सा पि वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसादयि ।
उत्तरि वतमधिट्ठासि, दंसपारमिपूरिया ॥
२१. नगरं^४ मेखलं नाम^५, सुदत्तो नाम खत्तियो ।
सिरिमा नाम जनिका, सुमनस्स महेसिनो ॥
२२. नववस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि ।
चन्दो सुचन्दो वटंसो च, तयो पासादमुत्तमा ॥
२३. तेसट्ठिसतसहस्सानि^६, नारियो समलङ्कता ।
वटंसिका^७ नाम नारी, अनूपमो^८ नाम अन्नजो ॥

R. 24

5

10

15

20

25

१. सन्तिचित्तान - स्या० । २. वस्संवुत्थस्स - स्या०, रो० । ३. अभिघट्ठे - स्या० । ४. उस्सन्नकुसलपञ्चयो - सी०, रो०; उप्पन्नकुसलसञ्चयो - स्या० । ५-५. मेखलं नाम नगरं - सी०, स्या० । ६. तेसट्ठिसहस्सानि - सी०, रो० । ७. वटंसकी - सी०, स्या० । ८. अनूपमो - स्या०, रो० ।

B. 331

२४. निमित्ते चतुरो दिस्वा, हत्थियानेन निवस्वमि ।
अनूनदसमासानि, पधानं पदही जिनो ॥
२५. ब्रह्मना याचितो सन्तो, सुमनो लोकनायको ।
वत्ति चक्कं महावीरो, मेखले पुरमुत्तमे ॥
२६. सरणो भावित्तो च, अहेसुं अग्गसावका ।
उदेनो नामुपट्ठाको, सुमनस्स महेसिनो ॥
२७. सोणा च उपसोणा च, अहेसुं अग्गसाविका ।
सो पि बुद्धो अमितयसो, नागमूले अबुज्झथ ॥
२८. वरुणो चेव^१ सरणो च, अहेसुं अग्गुपट्ठाका ।
चाला च उपचाला च, अहेसुं अग्गुपट्ठिका ॥
२९. उच्चत्तनेन^२ सो बुद्धो, नवुतिहत्थमुग्गतो^३ ।
कञ्चनग्घियसङ्कासो^४, दससहस्सी विरोचति ॥
३०. नवुतिवस्ससहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥
३१. तारणीये तारयित्वा, बोधनीये^५ च बोधयि^६ ।
परिनिब्बायि सम्बुद्धो, उल्लुराजा व अत्थमि^७ ॥
३२. ते च^८ स्त्रीणासवा भिवस्सू, सो च बुद्धो असादिसो^९ ।
अतुलप्पभं दस्सयित्वा, निब्बुत्ता ये^{१०} महायसा ॥
३४. तं च बाणं अतुलियं, तानि च अतुलानि^{११} रतनानि ।
सब्बं तमन्तरहितं, ननु रित्ता सब्बसङ्गारा ॥
३५. सुमनो यसधरो बुद्धो, अङ्गारामम्हि निब्बुत्तो ।
तत्थेव तस्स जिनथूपो, चतुयोजनमुग्गतो ति ॥
सुमनस्स भगवतो वंसो चतुत्थो ।

७. रेवतबुद्धवंसो

१. सुमनस्स अपरेन, रेवतो नाम नायको ।
अनूपमो असदिसो, अतुलो उत्तमो जिनो ॥

१. असमसमो - स्या० । २. च - सी०, रो० । ३. उच्चत्तरेन - सी०, रो० ।
४. नवुतिहत्थसमुग्गतो - सी०, रो० । ५. कञ्चनग्घियसङ्कासो - स्या० । ६-६. बोधनेय्ये
अबोधयि - स्या० । ७. अट्ठमि - सी०, रो० । ८. पि - सी० । ९. असदिसो - रो० ।
१०. ते - सी०, स्या०, रो० । ११. अतुलियानि - सी०, स्या०, रो० ।

२. सो पि वम्मं पकासेसि, ब्रह्मुना अभियाचितो ।
स्वन्धघातुववत्थानं, अप्पवत्तं भवाभवे ॥
३. तस्साभिसमया तीणि, अहेसुं धम्मदेसने ।
गणनाय न वत्तव्वो, पठमाभिसमयो अहु ॥
४. यदा अरिन्दमं राजं, विनेसि रेवतो मुनि ।
तदा कोटिसहस्सानं, दुतियाभिसमयो अहु ॥
५. सत्ताहं पटिसल्लाना, बुद्धहित्वा नरासभो ।
कोटिसतं नरमरूनं, विनेसि उत्तमे फले ॥
६. सन्निपाता तयो आसुं, रेवतस्स महेसिनो ।
खीणासवानं विमलानं, सुविमुत्तान तादिनं ॥
७. अतिक्कन्ता गणनपथं, पठमं ये समागता ।
कोटिसतसहस्सानं, दुतियो आसि समागमो ॥
८. यो पि^१ पञ्जाय असमो, तस्स चक्कानुवत्तको ।
सो तदा व्याधितो^२ आसि, पत्तो जीवितसंसयं ॥
९. तस्स गिलानपुच्छाय, ये तदा उपगता मुनी^३ ।
कोटिसहस्सा^४ अरहन्तो^५, ततियो आसि समागमो ॥
१०. अहं तेन समयेन, अतिदेवो नाम ब्राह्मणो ।
उपगन्त्वा रेवतं बुद्धं, सरणं तस्स गच्छहं ॥
११. तस्स सीलं समाधिं च, पञ्जागुणमनुत्तमं^६ ।
थोमयित्वा यथाथामं^७, उत्तरीयमदासहं ॥
१२. सो पि मं बुद्धो व्याकासि, रेवतो लोकनायको ।
“अपरिमेय्यितो कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥
१३. “पधानं पदहित्वान ... पे० ... हेस्साम सम्मुखा इमं” ॥
१४. तस्सा पि वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसादयि ।
उत्तरि वतमधिट्ठासि, दसपारमिपूरिया ॥

10

15

20

R. 26

25

१. सो - स्या०, रो० । २. व्याधिको - स्या० । ३. मुनि - स्या०;
मुनि - रो० । ४-४. कोटिसतसहस्सा ० - सी०, रो०; कोटिसतसहस्सानं -
स्या० । ५. पञ्जागुणवहत्तमं - सी०, रो०; पञ्जागुणमनुत्तरं - स्या० । ६. यथाथोमं
- रो० ।

१५. तदा पि तं बुद्धधम्मं, सरित्वा अनुब्रूहयि ।
आहरिस्सामि तं धम्मं, यं मय्हं अभिपत्थितं ॥

B. 333

१६. नगरं सुधञ्जावती^१ नाम, विपुलो नाम खत्तियो ।
विपुला नाम जनिका, रेवतस्स महेसिनो ॥

१७. छ^२ च वस्ससहस्सानि^३, अगारं अज्झ सो वसि ।
सुदस्सनो^४ रत्तनग्घि, आवेल्लो च विभूसितो ।
पुञ्जाकम्माभिनिव्वत्ता, तयो पासादमुत्तमा ॥

१८. तेत्तिस^५ च सहस्सानि^६, तारिथो समलङ्कता ।
सुदस्सना नाम तारी^७, वरुणो नाम अन्नजो ॥

१९. निमित्ते चतुरो दिस्वा, रथयानेन निव्वत्तिमि ।
अन्नसत्तमासानि, पधानं पदही जिनो ॥

२०. ब्रह्मना याचितो सन्तो, रेवतो लोकनायको ।
वत्ति चक्कं महावीरो, वरुणारामे सिरीधरे^८ ॥

२१. वरुणो ब्रह्मदेवो च, अहेसुं अग्गसावका ।
सम्भवो नामुपट्ठाको, रेवतस्स महेसिनो ॥

२२. भद्दा चेव सुभद्दा च, अहेसुं अग्गसाविका ।
सो पि बुद्धो असमसमो, नागमूले अबुज्झथ ॥

२३. पट्टमो^९ कुञ्जरो चेव^{१०}, अहेसुं अग्गुपट्टका ।
सिरीमा^{११} चेव यसवती^{१२}, अहेसुं अग्गुपट्टिका ॥

२४. उच्चत्तनेन सो बुद्धो, असीतिहत्थमुगगतो ।
ओभासेति^{१३} दिसा सब्बा, इन्दकेतु व उगगतो ॥

२५. तस्स सरीरे निव्वत्ता, पभामाला अनुत्तरा ।
दिवा वा यदि वा रत्ति, समन्ता फरति^{१४} योजनं ॥

२६. सट्ठिवस्ससहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥

१. सुधम्मकं - सी०; सुधञ्जाकं - स्या०, रो० । २-२. छव्वस्ससहस्सानि - सी०, स्या०; छव्वस्ससहस्सानि - रो० । ३. सुदस्सनो च - सी०, स्या०, रो० । ४-४. तेत्तिस० - सी०, रो०; तेत्तिससत्त० - स्या० । ५. देवी - सी०, रो० । ६. सिरीधरे - सी०; वसी जिनो - स्या०; सिरीधरे - रो० । ७-७. वरुणो च सरमो च - स्या० । ८. पाला च उपपाला च - स्या० । ९. ओभासेसि - स्या० । १०. करि - सी०, रो० ।

२७. दस्सयित्वा बुद्धवलं, अमत्तं लोके पकासयं^१ ।
निव्वायि^२ अनुपादानो, यथंगुपादानसङ्ख्या ॥

२८. सो च कायो रतननिभो, सो च धम्मो असादिसो ।
सब्बं तमन्तरहितं, ननु रिक्ता सब्बसङ्ख्या ॥

२९. रेवतो यसधरो बुद्धो, निव्वुतो सो महापुरे^३ ।
धातुवित्थारिकं आसि, तेसु तेसु पदेसतो ति ॥

5 B. 334

रेवतस्स भगवतो वंसो पञ्चमो ।

८. सोभितबुद्धवंसो

१. रेवतस्स अपरेन, सोभितो नाम नायको ।
समाहितो सन्तचित्तो, असमो अप्पटिपुगलो ॥

R. 27

२. सो जिनो सकगेहम्हि, मानसं विनिवत्तयि ।
पत्वान केवलं बोधि, धम्मचवकं पवत्तयि ॥

10

३. याव हेट्ठा अवीचितो, भवग्गा चापि उद्धतो ।
एत्थन्तरे एकपरिसा, अहोसि धम्मदसने ॥

४. ताय परिसाय सम्बुद्धो, धम्मचवकं पवत्तयि ।
गणनाय न वत्तव्वो, पटमाभिसमयो अहु ॥

५. ततो परं पि देसेन्ते, मरुनं^४ च^५ समागमे ।
नवुतिकोटिसहस्सानं, दुतियाभिसमयो अहु ॥

15

६. पुनापरं राजपुत्तो, जयसेनो नाम खत्तियो ।
आरामं रोपयित्वान, बुद्धे निव्यादयी^६ तदा ॥

७. तस्स यागं^७ प्रकित्तेन्तो, धम्मं देसेसि चक्खुमा ।
तदा कोटिसहस्सानं, ततियाभिसमयो अहु ॥

20

८. सन्निपाता तयो आसु, सोभितस्स महेसिनो ।
खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ॥

९. उग्गतो नाम सो राजा, दानं देति नरुत्तमे ।
तम्हि दाने समागच्छुं, अरहन्ता सत्तकोटियो ॥

१. पकासयि - स्या० । २. निव्वायि - स्या० । ३. महानुनि - सी०, रो०; महापुञ्जो - स्या० । ४-५. नरमरुनं - सी०, स्या०, रो० । ६. निव्यातयि - रो० । ७. यागं - रो० ।

B. 335

१०. पुनापरं पुरगणो^१, देति दानं नरुत्तमे ।
तदा नवुत्तिकोटीनं, दुतियो आसि समागमो ॥

११. देवलोके वसित्वान, यदा ओरोहती जिनो ।
तदा असीतिकोटीनं, ततियो आसि समागमो ॥

१२. अहं तेन समयेन, सुजातो नाम ब्राह्मणो ।
तदा ससावकं बुद्धं, अन्नपानेन तप्पयि ॥

१३. सो पि मं बुद्धो व्याकासि, सोभितो लोकनायको ।
“अपरिमेयितो कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥

१४. “पधानं पदहित्वान ...पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं” ॥

१५. तस्सा पि वचनं सुत्वा, हट्ठो^२ संविग्गमानसो ।
तमेवत्थमनुप्पत्तिया, उभां धितिमकासहं ॥

१६. सुधम्मं नाम नगरं, सुधम्मो नाम खत्तियो ।
सुधम्मा नाम जनिका, सोभितस्स महेसिनो ॥

R. 28

१७. नववस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि ।
कुमुदो माळिनो^३ पटुमो, तयो पासादमुत्तमा ॥

१८. सत्ततिससहस्सानि^४, नारियो समलङ्कता ।
मणिला^५ नाम सा नारी, सीहो नामासि अत्रजो ॥

१९. निमित्ते चतुरो दिस्वा, पासादेनाभिनिवस्समि ।
सत्ताहं पधानचारं, चरित्वा पुरिसुत्तमो ॥

२०. अद्धाना याचितो सन्तो, सोभितो लोकनायको ।
वत्ति चक्कं महावीरो, सुधम्मय्यानमुत्तमे ॥

२१. असमो च सुनेत्तो च, अहेसुं अग्गसावका ।
अनोमो नामुपट्ठाको, सोभितस्स महेसिनो ॥

२२. नकुला च सुजाता च, अहेसुं अग्गसाविका ।
बुज्झमानो च सो बुद्धो, नागमूले अबुज्झथ ॥

१. पुगणो - स्या० । २. तुट्ठो - स्या० । ३. कलीरो - सी०; नळिनी - स्या०; नळिरो - रो० । ४. छत्ततिसहस्सानि - सी०; तिचत्तारिसहस्सानि - स्या०; अस्सतिसहस्सानि - रो० । ५. समज्जी - सी०, रो०; मकिला - स्या० ।

२३. रम्मो चेव सुदत्तो^१ च, अहेसं अग्गुपट्टका ।
नकुला चेव चित्ता च, अहेसं अग्गुपट्टिका ॥
२४. अट्ठपण्णासरतनं^२, अच्चुग्गतो महामुनि ।
ओभासेति दिसा सब्बा, सतरंसी व उग्गतो ॥
२५. यथा सुफुल्लं पवनं, नानागन्धेहि धूपितं ।
तथेव तस्स पावचनं, सीलगन्धेहि धूपितं ॥
२६. यथा पि सागरो नाम, दस्सनेन अतप्पियो ।
तथेव तस्स पावचनं, सवणेन अतप्पियं ॥
२७. नवुतिवस्ससहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥
२८. ओवादं अनुसिद्धिं च, दत्त्वान सेसके जने ।
हुतासनो व तापेत्वा, निब्बुतो सो ससावको ॥
२९. सो च बुद्धो असमसमो, ते पि^३ सावका बलप्पत्ता ।
सब्बं तमन्तरहितं, ननु रिक्ता सब्बसङ्घारा ॥
३०. सोभितो वरसम्बुद्धो, सीहारामम्हि निब्बुतो ।
धातुवित्थारिकं आसि, तेसु तेसु पदेसतो ति ॥
- सोभितस्स भगवतो वंसो छद्दो ।

5 B. 336

10

15

६. अनोमदस्सीबुद्धवंसो

१. सोभितस्स अपरेन, सम्बुद्धो द्विपदुत्तमो ।
अनोमदस्सी अमितयसो, तेजस्सी^१ दुरतिक्कमो ॥
२. सो छेत्वा बन्धनं सब्बं, विद्धंसेत्वा तयो भवे ।
अनिवत्तिगमनं मग्गं, देसेसि देवमानुसे ॥
३. सागरो व असङ्खोभो, पब्बतो व दुरासदो ।
आकासो व अनन्तो सो, सालराजा व फुल्लितो ॥
४. दस्सनेन पि तं बुद्धं, तोसिता होन्ति पाणिनो ।
व्याहरन्तं गिरं सुत्वा, अमतं पापुणन्ति ते ॥

R. 2

20

१. सुनेतो - स्या० । २. अट्ठपण्णासरतनं - सी०, स्या०, रो० । ३. पि च - सी०, रो०; च - स्या० । ४. तेजसी - सी०, स्या०, रो० ।

५. धम्माभिसमयो तस्स, इद्धो फीतो तदा अहु ।
कोटिसतानि अभिसमिमु, पठमे धम्मदेसने ॥

६. ततो परं^१ अभिसमये, वस्सन्ते धम्मबुद्धियो ।
असीतिकोटियोभिसमिमु, दुतिये धम्मदेसने ॥

B. 337 5

७. ततो परं हि^२ वस्सन्ते, तप्पयन्ते च^३ पाणिनं ।
अट्टसत्ततिकोटीनं, ततियाभिसमयो अहु ॥

८. सन्निपात्ता तयो आसुं, तस्सा पि च महेंसिनो ।
अभिञ्जावलप्पत्तानं, पुप्फितानं विमुत्तिया ॥

10

९. अट्टसत्तसहस्सानं, सन्निपातो^४ तदा अहु ।
पहीनमदमोहानं, सन्तच्चित्तान तादिनं ॥

१०. सत्तसत्तसहस्सानं, दुतियो आसि समागमो ।
अनङ्गणानं विरजानं, उपसन्तान तादिनं ॥

११. छन्नं सत्तसहस्सानं, ततियो आसि समागमो ।
अभिञ्जावलप्पत्तानं, निब्बृतानं तपस्सिनं ॥

15

१२. अहं तेन समयेन, यक्खो आसि महिद्धिको ।
नेकानं यक्खकोटीनं, वसवत्तिम्हि इस्सरो ॥

१३. तदा पि त बुद्धवरं, उपगन्त्वा महेंसिनं ।
अन्नपानेन तप्पेसि, ससङ्गं लोकनायकं ॥

१४. सो पि मं तदा व्याकासि, विमुद्धनयनो मुनि ।
“अपरिमेय्यितो कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥

20

१५. “पधानं पदहित्वान...पे०...हेस्साम सम्मुखा इमं” ।

१६. तस्सा पि वचनं सुत्वा, हट्ठो संविग्गमानसो ।
उत्तरि वतमधिद्वासि, दसपारमिपूरिया ॥

R. 30

१७. नगरं चन्दवती नाम, यसवा नाम खत्तियो ।
माता यसोव्वरा नाम, अनोमदस्सिस्स सत्थुनो ॥

25

१८. दसवस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि ।
सिरी उपसिरी वट्ठो, तयो पासादमुत्तमा ॥

१. परमि - सी०, रो० । २. पि - सी०, रो० । ३. च - स्या० । ४. सन्नि-
पात्ता - स्या० ।

१६. तेवीसतिसहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
सिरिमा नाम सा' नारी', उपवाणो' नाम अत्रजो ॥
२०. निमित्ते चतुरो दिस्वा, सिविकायाभिनिवस्वमि ।
अनूनदसमासानि, पधानं पदही जिनो ॥
२१. ब्रह्मना याचितो सन्तो, अनोमदस्सी महामुनि ।
वत्ति चक्कं महावीरो, उय्याने' सो सुदस्सने' ॥ 5 B. 338
२२. निसभो च अनोमो' च, अहेसुं अग्गसावका ।
वरुणो नामुपट्ठाको, अनोमदस्सिस्स सत्थुनो ॥
२३. मुन्दरी' च सुमना च, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, अज्जुनो ति पवुच्चति ॥ 10
२४. नन्दिवड्ढो सिरिवड्ढो, अहेसुं अग्गुपट्ठाका ।
उप्पला' चेव' पदुमा च, अहेसुं अग्गुपट्ठाका ॥
२५. अट्ठपण्णासरतनं, अच्चुग्गतो महामुनि ।
पभा निद्धावती तस्स, सतरंसी व उग्गतो ॥
२६. वस्ससतसहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥ 15
२७. सुपुप्फितं पावचनं, अरहन्तेहि तादिहि ।
वीतरागेहि विमलेहि, सोभित्थ' जिनसासनं ॥
२८. सो च सत्था अमितयसो, युशानि तानि' अतुलियानि ।
सब्बं तमन्तरहितं, ननु रिक्ता सब्बसङ्खारा ॥ 20
२९. अनोमदस्सी जिनो सत्था, धम्मारामग्धि निव्वुतो ।
तत्थेवस्स' जिनथूपो, उब्बेधो पञ्चवीसती' ति ॥
अनोमदस्सिस्स भगवतो वंसो सत्तमो ।

१०. पदुमबुद्धवंसो

१. अनोमदस्सिस्स अपरेन, सम्बुद्धो द्विपदुत्तमो ।
पदुमो नाम नामेन, असमो अण्णट्ठिपुग्गलो ॥

R. 31

१-१. नारी च - सी०, रो० । २. उपवाणो - स्या० । ३-३. सुदस्सानुव्यानमुत्तमे - स्या० । ४. आसोको - सी० । ५. मुन्दरी - स्या० । ६-६. उपला च - स्या० । ७. सोभति - स्या० । ८. तीनि - सी० । ९. तत्थेव तस्स - सी०, स्या०; तथेव तस्स - रो० । १०. पन० - स्या०; पञ्च० - रो० ।

२. तस्सा पि असमं सीलं, समाधि पि अनन्तको^१ ।
असङ्ख्यं ज्ञाणवरं, विमुक्ति पि अनूपमा ॥
- B. 339 ३. तस्सा पि अनुलतेजस्स, धम्मचक्कप्पवत्तने ।
अभिसमया तयो आसुं, महातमपवाहना ॥
- ५ ४. पठमाभिसमये बुद्धो, कोटिसतमबोधयि ।
दुतियाभिसमये धीरो, नवुतिकोटिमबोधयि ॥
५. यदा च पटुमो बुद्धो, ओवदी सकमवजं ।
तदा असीतिकोटीनं, ततियाभिसमयो अहु ॥
६. सन्निपाता तयो आसुं, पटुमस्स महेसिनो ।
कोटिसतसहस्सानं, पठमो आसि समागमो ॥
- 10 ७. कठिनत्थारसमये, उप्पन्ने कठिनचीवरे ।
धम्मसेनापतित्थाय, भिक्खु सिब्बिसु चीवरं ॥
८. तदा ते विमला भिक्खु, छल्लभिञ्जा महिद्धिका ।
तीणि सतसहस्सानि, समिसु अपराजिता ॥
- 15 ९. पुनापरं सो नरासभो^२, पवने वासं उपागमि^३ ।
तदा समागमो आसि, द्विजं सतसहस्सिनं^४ ॥
१०. अहं तेन समयेन, सीहो आसि मिगाधिनु^५ ।
विवेकमनुब्रूहन्तं, पवने अद्दसं^६ जिनं^७ ॥
११. वन्दित्वा सिरसा पादे, कत्वान तं पदविखणं ।
तिक्खत्तु अभिनादित्वा, सत्ताहं जिनमुपटुहं^८ ॥
- 20 १२. सत्ताहं वरसमापत्तिया, बुद्धहित्वा तथागतो ।
मनसा चिन्तयित्वान, कोटि भिक्खु समानयि ॥
१३. तदा पि सो महावीरो, तेसं मज्जे वियाकरि ।
“अपरिमेयितो कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥
- 25 १४. “पधानं पदहित्वान ... पे० ... हेस्साम सम्मुखा इमं” ॥
१५. तस्सा पि वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसादयि ।
उत्तरि वतमधिद्वासि, दसपारमिपूरिया ॥

१. अनन्तका - सी०, रो० । २. नरसुसभो - स्या० । ३. उपागतो - सी० ।
४. सतसहस्सानं - सी०, स्या०, रो० । ५. मिगाभिनु - स्या० । ६-७. वासं उपागतं -
सी० । ७. जिनमुपटुहि - सी०, स्या०, रो० ।

१६. चम्पकं नाम नगरं, असमो नाम खत्तियो ।
असमा नाम जनिका, पदुमस्स महेसिनो ॥
१७. दसवस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि ।
नन्दा-वसु-यसुत्तरा^१, तयो पासादमुत्तमा ॥
१८. तेत्तिस^२ च सहस्सानि^३, नारियो समलङ्कता ।
उत्तरा नाम सा नारी, रम्मो नामासि अत्रजो ॥
१९. निमित्ते चतुरो दिस्वा, रथयानेन निक्खमि ।
अनूनअट्टमासानि^४, पधानं पदही जिनो ॥
२०. ब्रह्मना याचितो सन्तो, पदुमो लोकनायको ।
वत्ति चक्कं महावीरो, धनञ्जुय्यानमुत्तमे^५ ॥
२१. सालो च उपसालो च, अहेसुं अग्गसावका ।
वरुणो नामुपट्टाको, पदुमस्स महेसिनो ॥
२२. राधा चेव सुराधा च, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, महासोणो ति वुच्चति ॥
२३. भिय्यो^६ चेव असमो च, अहेसुं अग्गुपट्टका ।
रुची च नन्दरामा च, अहेसुं अग्गुपट्टिका ॥
२४. अट्टपण्णासरतनं, अच्चुगतो महामुनि ।
पभा निद्धावती तस्स, असमा सव्वसो^७ दिसा ॥
२५. चन्दप्पभा सुरियप्पभा, रतनग्गिमणिप्पभा^८ ।
सव्वा पि ता हता होन्ति, पत्वा जिनपभुत्तमे^९ ॥
२६. वस्ससतसहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥
२७. परिपक्वमानसे सत्ते, बोधयित्वा असेसतो ।
सेसके^{१०} अनुसासित्वा, निव्वुतो सो ससावको ॥
२८. उरगो व तच्चं जिह्मं, वृद्धपत्तं^{११} व पादपो ।
जहित्वा सव्वसङ्खारे, निव्वुतो सो यथा सिखी ॥

B. 340,
R. 32

5

10

15

20

25

१. नन्दा च मुपसा उत्तरा - सी०, रो०; नन्दो वसु भसुत्तरो - स्या० । २-२. ० सत ० - सी०, रो० । ३. अनूनकं यट्टमासं - सी०, रो० । ४. धनञ्जयय्यानमुत्तमे - सी०; धनञ्जुय्यानमुत्तमे - स्या०, रो० । ५. सभियो - स्या० । ६. सव्वतो - स्या० । ७. रतननिव्विमणिप्पभा - स्या०, रो० । ८. जिनपभुत्तमे - सी०, स्या०, रो० । ९. सेसज्जे - स्या० । १०. वृद्धपत्तं - सी०, रो०; वट्टपत्तं - म० ।

२६. पदुमो जिनवरो सत्था, धम्मारामम्हि निव्वुतो ।
 धानुवित्थारिकं आसि, तेसु तेसु पदेसतो ति ॥
 पदुमस्स^१ भगवतो वंसो^२ अट्ठमो ।

११. नारदबुद्धवंसो

१. पदुमस्स अपरेन, सम्बुद्धो द्विपदुत्तमो ।
 नारदो नाम नामेन, असमो अप्पटिपुग्गलो ॥
- ३ २. सो बुद्धो चक्कवत्तिस्स, जेट्ठो दयितओरसो ।
 आमुक्कमालाभरणो^३, उय्यानं उपसङ्कमि ॥
३. तत्वासि^४ रुक्खो यसविपुलो^५, अभिरूपो ब्रह्मा सुचि ।
 तमज्झपत्वा उपनिसीदि^६, महासोणस्स हेट्ठतो ॥
४. तत्थ ज्ञाणवरुप्पज्जि, अनन्तं वजिरूपमं ।
 १० तेन विचिनि सङ्घारे, उक्कुज्जमवकुज्जकं^७ ॥
५. तत्थ सव्वकिलेसानि, असेसमभिवाहयि ।
 पापुणी केवलं बोधि, बुद्धज्ञाणे च चुट्ठस ॥
६. पापुणित्वान सम्बोधि, धम्मचक्कं पवत्तयि ।
 कोटिसतसहस्सानं, पठमाभिसमयो अहु ॥
- १५ ७. महादोणं नागराजं, विनयन्तो महामुनि ।
 पाटिहेरं तदाकासि, दस्सयन्तो सदेवके ॥
८. तदा देवमनुस्सानं, तम्हि धम्मप्पकासने ।
 नवुतिकोटिसहस्सानि, तरिसु सव्वसंसयं ॥
९. यम्हि काले महावीरो, ओवदी सकमव्रजं ।
 असीतिकोटिसहस्सानं, ततियाभिसमयो अहु ॥
- २० १०. सन्निपाता तयो आसुं, नारदस्स महेसिनो ।
 कोटिसतसहस्सानं, पठमो आसि समागमो ॥
११. यदा बुद्धो बुद्धगुणं, सनिदानं पकासयि ।
 नवुतिकोटिसहस्सानि, समिसु विमला तदा ॥

१-१. पदुमबुद्धवंसो - स्या० । २. धामुत्तमत्थाभरणो - सी०, रो०; धामुत्त-
 मत्थाभरणो - स्या० । ३. तवासि - सी०, रो० । ४. विपुलो - स्या० । ५. निसीदि -
 स्या०, रो० । ६. उक्कुज्जमवकुज्जकं - स्या० ।

१२. यदा वेरोचनो नागो, दानं ददाति सत्युनो ।
तदा समिसु जिनपुत्ता, असीतिसतसहस्सियो^१ ॥
१३. अहं तेन समयेन, जटिलो उग्गतापनो ।
अन्तलिक्खचरो आसि, पञ्चाभिञ्जानसु पारम् ॥
१४. तदापाहं असमसमं, ससङ्गं सपरिज्जनं^२ ।
अन्नपानेन तप्पेत्वा, चन्दनेनाभिपूजयि ॥
१५. सो पि मं तदा व्याकासि, नारदो लोकनायको ।
“अपरिमेय्यितो कप्पे, अयं^३ बुद्धो^३ भविस्सति ॥
१६. “पधानं पदहित्वान ...पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं” ॥
१७. तस्सा^४ पि^४ वचनं सुत्वा, भित्थो हासेत्वं^५ मानसं ।
अधिट्ठहि वत्तं^६ उग्गं, दसपारमिपुरिया ॥
१८. नगरं धञ्जवती नाम, सुदेवो नाम खत्तियो ।
अनोमा नाम जनिक्का, नारदस्स महेंसिनो ॥
१९. नववस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि ।
जितो^७ विजिताभिरामो^७, तयो पासादमुत्तमा ॥
२०. तिचत्तारीससहस्सानि^८, नारियो समलङ्कता ।
विजितसेना^९ नाम नारी^९, नन्दुत्तरो नाम अत्रजो ॥
२१. निमित्ते चतुरो दिस्वा, पदसा^{१०} गमनेन निक्खमि ।
सत्ताहं पधानचारं^{११}, अचरी पुरिसुत्तमो^{१२} ॥
२२. ब्रह्मना याचितो सन्तो, नारदो लोकनायको ।
वत्ति चक्कं महावीरो, धनञ्चुय्यानमुत्तमे ॥
२३. भट्टसालो जितमित्तो, अहेसुं अग्गसावका ।
वासेट्ठो नामुपट्ठाको, नारदस्स महेंसिनो ॥
२४. उत्तरा फग्गुनी चेव, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, महासोणो ति बुच्चति ॥

B. 342

5

10 R. 34

15

20

25

१. असीतिसतसहस्सियो - स्या० । २. सपरिज्जनं - स्या०, रो० । ३-३. बुद्धो लोके - स्या० । ४-४. तस्साहं - स्या० । ५. हासेत्त्वं - स्या० । ६. वत्तं - स्या० । ७-७. जिता-विजिताभिरामा - सी०; जिताविजिताभिरामा - रो० । ८. तिचत्तारि सहस्सानि - स्या० । ९. जितसेना - सी०, रो० । १०. सा नारी - स्या० । ११. पासाद - सी० । १२. पधानचरियं - सी०, रो० । १३. लोकनायको - सी०, रो० ।

२५. उग्गरिन्दो वसभो च, अहेसुं अग्गुपट्टका ।
इन्दावरी च वण्डी^१ च, अहेसुं अग्गुपट्टिका ॥

B. 343

२६. अट्ठासीतिरत्तनानि, अञ्चुगतो महामुनि ।
कञ्चनग्घियसङ्कासो, दत्तसहस्सी विरोचति ॥

२७. तस्स व्यामप्यभा काया, निद्धावति दिसोदिसं^२ ।
निरन्तरं दिवारत्ति, योजनं फरते सदा^३ ॥

२८. न केचि तेन समयेन, समन्ता योजने जना ।
उक्का पदीपे उज्जालेन्ति, बुद्धरंसीहि ओत्थटा ॥

10

२९. नवुतिवस्ससहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहं ॥

३०. यथा उळ्ळहि गगनं, विचित्तं उपसोभति ।
तथेव सासनं तस्स, अरहन्तेहि सोभति ॥

३१. संसारसोतं तरणाय^४, सेसके पटिपन्नके ।
धम्मसेतुं दब्धं कत्वा, निब्बुतो सो नरासभो ॥

15

३२. सो पि बुद्धो असमसमो, ते पि खीणासवा अनुलतेजा ।
सब्बं तमन्तरहितं, ननु रिक्ता सब्बसङ्खारा ॥

३३. नारदो जिनवसभो^५, निब्बुतो मुदस्सने पुरे ।
तत्थेवस्स^६ थूपवरो, चतुयोजनमुगतो ति ॥

नारदस्स भगवतो वंसो नवमो ।

१२. पदुमुत्तरबुद्धवंसो

R. 35

१. नारदस्स अपरेन, सम्बुद्धो द्विपदुत्तमो ।
पदुमुत्तरो नांम जिनो, अक्खोभो सागरूपमो ॥

20

२. मण्डकप्पो व^७ सो आसि, यम्हि बुद्धो^८ अजायथ ।
उस्सन्नकुसला जनता, तम्हि कप्पे अजायथ ॥

३. पदुमुत्तरस्स भगवतो, पठमे धम्मदेसने ।
कोटिसत्तसहस्सानं, धम्माभिसमयो अहु ॥

१. उन्दी - सी०; गण्डी - स्या०; चण्डी - रो० । २. समन्ततो - सी० ।
३. दिसा - सी०, रो० । ४. तारणाय - स्या० । ५. जिनवसभो - स्या० । ६. तत्थेव
जिन - सी०, रो०; तथेव - स्या० । ७. व - स्या० । ८. बुद्धा - सी० ।

४. ततो परं पि वस्सन्ते, तप्पयन्ते च पाणिने ।
सत्ततिससतसहस्सानं^१, दुतियाभिसमयो अहु ॥
५. यम्हि काले महावीरो, आनन्दं उपसङ्गमि ।
पितुसन्तिकं उपगन्त्वा, आहनी अमतदुन्दुभि ॥
६. आहते अमतभेरिम्हि, वस्सन्ते धम्मबुद्धिया^२ ।
पञ्जाससतसहस्सानं, ततियाभिसमयो अहु ॥
७. ओवादको विञ्जापको, तारको सच्चपाणिनं ।
देसनाकुसलो बुद्धो, तारेसि जनतं बहं ॥
८. सन्निपाता तयो आसुं, पटुमुत्तरस्स सत्थुनो ।
कोटिससतसहस्सानं, पठमो आसि समागमो ॥
९. यदा बुद्धो असमसमो, वसि^३ वेभारपच्चते ।
नवुतिकोटिसहस्सानं, दुतियो आसि समागमो ॥
१०. पुन चारिकं पक्कन्ते, गामनिगमरट्ठतो ।
असीतिकोटिसहस्सानं, ततियो आसि समागमो ॥
११. अहं तेन समयेन, जटिलो नाम रट्ठिको ।
सम्बुद्धप्पमुखं सङ्गं, सभत्तं दुस्समदासहं ॥
१२. सो पि मं बुद्धो व्याकासि, सङ्गमज्झे निसीदिय ।
“सतसहस्सितो कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥
१३. “पधानं पदहित्वान ...पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं” ॥
१४. तस्सा पि वचनं मुत्वा, उत्तरिं वतमधिद्वहि ।
अकासि^४ उगदब्धं^५ धित्तिं, दसपारमिपूरिया ॥
१५. व्याहता तित्थिया सब्बे, विमना दुम्मना तदा ।
न तेसं केचि परिचरन्ति, रट्ठतो निच्छुभन्ति ते ॥
१६. सब्बे तत्थ समागन्त्वा, उपगच्छुं बुद्धसन्तिके ।
तुवं नाथो^६ महावीर, सरणं होहि चक्खुम ॥
१७. अनुकम्पको कारुणिको, हितेसी सब्बपाणिनं ।
सम्पत्ते तित्थिये सब्बे, पञ्चसीले पतिट्ठपि^७ ॥

B. 344

5

10

15

20

R. 36

25

१. सत्ततिससहस्सानं - सी०, रो०; सत्ततिससहस्सानं - स्या० । २. धम्मबुद्धियो - सी०, स्या०, रो० । ३. वसी - सी०; वसति - रो० । ४-५. अकासि मुगं दब्धं - सी०, रो० । ६. नाथ - सी० । ७. पतिट्ठहि - सी०, स्या०, रो० ।

१८. एवं निराकुलं आसि, सुञ्जतं तित्थियेहि तं ।
विचित्तं अरहन्तेहि, वसीभूतेहि तादिहि ॥
१९. नगरं हंसवती^१ नाम, आनन्दो नाम खत्तियो ।
सुजाता नाम जनिता, पदुमुत्तरस्स सत्थुनो^२ ॥
२०. दसवस्ससहस्सानि^३, अगारं^४ अज्झ सो वसि ।
नरवाहनो^५ यसो वसवत्ती^६, तयो पासादमुत्तमा ॥
२१. तिचत्तारीससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
वसुदत्ता^७ नाम नारी, उत्तमो^८ नाम अत्रजो ॥
२२. निमित्ते चतुरो दिस्वा, पासादेनाभिनक्खमि ।
सत्ताहं पधानचारं, अचरी पुरिसुत्तमो ॥
२३. ब्रह्मना याचितो सन्तो, पदुमुत्तरो विनायको ।
वत्ति चक्कं महावीरो, मिथिलुय्यानमुत्तमे ॥
२४. देवलो^९ च सुजातो च, अहेसुं अग्गसावका ।
सुमनो नामुपट्ठाको, पदुमुत्तरस्स महेसिनो^{१०} ॥
२५. अमिता^{११} च असमा च^{१२}, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, सललो ति पवुच्चति ॥
२६. वितिण्णो चेव^{१३} तिस्सो च, अहेसुं अग्गुपट्ठका ।
हट्ठा चेव विचित्ता^{१४} च, अहेसुं अग्गुपट्ठिका ॥
२७. अट्ठपण्णासरतनं, अच्चुग्गतो महामुनि ।
कञ्चनग्घियसङ्कासो, द्वित्तिसवरलक्खणो ॥
२८. कुट्ठा^{१५} कवाटा भित्ती च, रुक्खा नगसिलुच्चया ।
न तस्सावरणं अत्थि, समन्ता द्वादसयोजने ॥
२९. वस्ससत्तसहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥

१. हेमवती - सी० । २. महेसिनो - सी०, रो० । ३. दसवस्ससहस्सानि - स्या० ।
४-५. नारीवाहनो यसो वसवत्ती - सी०; नारी वाहनो वसवत्ती - स्या०; नारवाहनो० -
रो० । ६. वसुदत्ता - स्या० । ७. उत्तरो - सी०, स्या०, रो० । ८. देविलो -
स्या० । ९. सत्थुनो - सी०, स्या० । १०-११. अमिता असमा चेव - सी०, स्या०, रो० ।
१२. अमिता - स्या० । १३. सुचित्ता - स्या० । १४. कुट्ठा - म०, रो० ।

३०. सन्तारेत्वा बहुजनो, छिन्दित्वा सब्बसंसयं ।
जलित्वा अग्निवखन्धो व, निव्वुत्तो सो ससावको ॥
३१. पदुमुत्तरो जिनो बुद्धो, नन्दारामम्हि निव्वुत्तो ।
तत्थेवस्स थूपवरो, द्वादसुव्वेधयोजनो ति ॥
पदुमुत्तरस्स भगवतो वंसो दसमो ।

१३. सुमेधबुद्धवंसो

१. पदुमुत्तरस्स अपरेन, सुमेधो नाम नायको । 5 B. 346,
दुरासदो उग्गतेजो, सब्बलोकुत्तमो^१ मुनि^२ ॥ R. 37
२. पसन्ननेत्तो सुमुखो, ब्रह्मा उज्जु पतापवा ।
हितेसी सब्बसत्तानं, वह मोचेसि बन्धना ॥
३. यदा बुद्धो पापुणित्वा, केवलं बोधिमुत्तमं । 12 11
सुदस्सनम्हि नगरे, धम्मवक्कं पवत्तयि ॥ 10
४. तस्सा^३ पि अभिसमया^४ तीणि, अहेसुं धम्मदेसने ।
कोटिसतसहस्सानं, पठमाभिसमयो अहु ॥
५. पुनापरं कुम्भकण्णं, यक्खं सो^५ दमयी जिनो ।
नवुतिकोटिसहस्सानं, दुतियाभिसमयो अहु ॥
६. पुनापरं अमितयसो, चतुसच्चं पकासयि । 15
असीतिकोटिसहस्सानं, ततियाभिसमयो अहु ॥
७. सन्निपाता तयो आसुं, सुमेधस्स महेसिनो ।
खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ॥
८. सुदस्सनं^६ नाम नगरं^६, उपगच्छि जिनो यदा ।
तदा खीणासवा भिक्खू, समिमु सतकोटियो ॥ 20
९. पुनापरं देवकूटे, भिक्खूतं कथिनत्थते ।
तदा नवुतिकोटीनं, दुतियो आसि समागमो ॥ 25
१०. पुनापरं दसवलो, यदा चरति चारिकं ।
तदा असीतिकोटीनं, ततियो आसि समागमो ॥

१. बहुवचनं - स्या० । २. तत्त्वलोकुत्तरो - सी०, रो० । ३. जिनो - स्या० ।
४-४. तस्साभिसमया - सी० रो० । ५. च - स्या० । ६-६. सुदस्सनं नगरं वरं - सी०,
रो०; सुदस्सनम्हि नगरे - स्या० ।

११. अहं तेन समयेन, उत्तरो नाम माणवो ।
असीतिकोटियो मय्हं, घरे सन्निचितं^१ धनं ॥
१२. केवलं सव्वं दत्त्वा, ससङ्गे लोकनायके ।
सरणं तस्सुपगञ्छि, पव्वज्जं चाभिरोच्चयि^२ ॥
- 5 १३. सो पि मं बुद्धो व्याकासि, करोन्तो अनुमोदनं ।
“तिसकप्पसहस्समिह, अयं बुद्धो भविस्सति ॥
- B. 347 १४. “पधानं पदहित्वा...पे०...हेस्साम सम्मुखा इमं” ॥
१५. तस्सा पि वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसादयि ।
उत्तरि वत्तमधिट्ठासि, दसपारमिपूरिया ॥
- 10 १६. सुत्तन्तं विनयं चा पि, नवङ्गं सत्थुसासनं ।
सव्वं परियापुणित्वा, सोभयि जितसासनं ॥
- R. 38 १७. तत्थप्पमत्तो विहरन्तो, निसज्जट्ठानचङ्कुमे ।
अभिञ्जामु पारमि गन्त्वा^३, ब्रह्मलोकमगञ्छहं ॥
१८. सुदस्सनं नाम नगरं, सुदत्तो नाम खत्तियो ।
15 सुदत्ता नाम जनिका, सुमेधस्स महेसिनो ॥
१९. नववस्ससहस्सानि, अगारं अज्ज सो वसि ।
सुचन्दकञ्चनसिरिवट्ठा, तयो पासादमुत्तमा ॥
२०. तिसोळससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
सुमना नाम सा नारी, पुनव्वमु^४ नाम अव्रजो ॥
- 20 २१. निमित्ते चतुरो दिस्वा, हत्थियानेन निक्खमि ।
अनूनकं अट्ठमासं^५, पधानं पदही जिनो ॥
२२. ब्रह्मूना याचितो सन्तो, सुमेधो लोकनायको ।
वत्ति चक्कं महावीरो^६, सुदस्सनुय्यानमुत्तमे ॥
२३. सरणो^७ सव्वकामो च, अहेसुं अग्गसावका ।
25 सागरो नामुपट्ठाको, सुमेधस्स महेसिनो ॥
२४. रामा चेव सुरामा च, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, महानीपो^८ ति वुच्चति^९ ॥

१. सन्निचितं - स्या०; सन्निचितं - रो० । २. अभिरोच्चयि - स्या० ।
३. पत्वा - स्या० । ४. सुमितो - सी०, रो०; पुनव्वो - स्या० । ५. अट्ठमासं - सी०, स्या० ।
६. सरणो च - स्या० । ७-८. महानिम्बो - सी०, रो०; निम्बस्सोति पवुच्चति - स्या० ।

२५. उरुवेला^१ यसवा च, अहेसुं अग्गुपट्टिका ।
यसोधरा^२ सिरिमा^३ च, अहेसुं अग्गुपट्टिका ॥
२६. अट्टासीतिरतनानि, अच्चुग्गतो महामुनि ।
ओभासेति दिसा सव्वा, चन्दो तारगणे^४ यथा ॥
२७. चक्कवत्तिमणी नाम, यथा तपति योजनं । 5
तथेव तस्स रतनं, समन्ता फरति योजनं ॥
२८. नवुतिवस्ससहस्सानि, आयु विज्जति तावदे । B. 348
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥
२९. तेविज्जच्छळभिञ्जेहि^५, बलप्पत्तेहि तादिहि ।
समाकुलमिदं आसि, अरहन्तेहि साधुहि^६ ॥ 10
३०. ते पि सव्वे अमितयसा, विप्पमुत्ता निरूपधी ।
आणालोकं दस्सयित्वा, निब्बुता ते महायसा ॥
३१. सुमेधो जिनवरो बुद्धो, मेधारामम्हि निब्बुतो ।
धातुवित्थारिकं आसि, तेसु तेसु पदेसतो ति ॥
सुमेधस्स भगवतो वंसो एकादसमो ।

१४. सुजातबुद्धवंसो

१. तत्थेव मण्डकप्पम्हि, सुजातो नाम नायको । 15 R. 39
सीहहनुसभक्खन्धो, अप्पमेय्यो दुरासदो ॥
२. चन्दो व विमलो सुद्धो, सतरंसी व पतापवा^१ ।
एवं सोभति सम्बुद्धो^२, जलन्तो सिरिया सदा^३ ॥
३. पापुणित्वान सम्बुद्धो, केवलं बोधिमुत्तमं ।
सुमङ्गलम्हि नगरे, धम्मचक्कं पवत्तयि ॥ 20
४. देसेन्ते^४ पवरं धम्मं, सुजाते^५ लोकनायके^६ ।
असीतिकोटी अभिसमिसु, पठमे धम्मदेसने ॥

१. उरुवेला च - सी०, रो०; उरुवेला चैव - स्या० । २-२. यसा नाम सिरिवा - स्या० । ३. तारगणे - सी० । ४. तेविज्जा छळभिञ्जाहि - स्या० । ५. सासनं स्या०; तादिहि - रो० । ६. तापवा - सी०, रो० । ७. सो बुद्धो - सी० । ८. पभा - सी०, रो० । ९. देसेन्तो - स्या० । १०-१०. सुजातो लोकनायको - स्या० ।

५. यदा मुजातो अमितयसो, देवे वस्सं उपागमि ।
सत्ततिससतसहस्सानं^१, दुतियाभिसमयो अहु ॥
६. यदा मुजातो असमसमो^२, उपगच्छि पितुसन्तिकं ।
सट्ठिसतसहस्सानं, ततियाभिसमयो अहु ॥
७. सन्निपाता तयो आसुं, मुजातस्स महेसिनो ।
खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ॥
८. अभिञ्जाबलप्पत्तानं, अप्पत्तानं^३ भवाभवे ।
सट्ठिसतसहस्सानि, पठमं सन्निपत्तिसु ते ॥
९. पुनापरं सन्निपाते, तिदिबोरोहणे जिने ।
पञ्जाससतसहस्सानं, दुतियो आसि समागमो ॥
१०. उपसङ्कमन्तो^४ नरासभं, तस्स यो अग्गसावको ।
चत्थि सतसहस्सेहि, सम्बुद्धं उपसङ्कमि ॥
११. अहं तेन समयेन, चतुदीपम्हि इस्सरो ।
अन्तलिक्खचरो आसि, चक्कवत्ती महव्वलो ॥
१२. लोके^५ अच्छरियं दिस्वा, अब्भुतं लोमहंसनं ।
उपगन्त्वान वन्दि सो, मुजातं लोकनायकं^६ ॥
१३. चतुदोपे महारज्जं, रतने सत्त उत्तमे ।
बुद्धे निय्यादयित्वात, पच्चजि तस्स सन्तिके ॥
१४. आरामिका जनपदे, उट्ठानं पटिपिण्डिय ।
उपनेन्ति भिक्खुसङ्घस्स, पच्चयं सयनासनं ॥
१५. सो पि मं बुद्धो^७ व्याकासि, दससहस्सिम्हि^८ इस्सरो ।
“तिसकप्पसहस्सिम्हि, अयं बुद्धो भविस्सति ॥
१६. “पधानं पदहित्वात ...पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं” ॥
१७. तस्सा पि वचनं सुत्वा, भिय्यो हासं जनेसहं^९ ।
अधिट्ठहि वतं उग्गं, दसपारमिपूरिया ॥
१८. सुत्तन्तं विनयं चा पि, नवज्जं सत्थुसासनं ।
सब्बं परियापुणित्वान, सोभयि जिनसासनं ॥

१. सत्ततिससहस्सानं - सौ०, रो० । २. असमो - स्या० । ३. अप्पमत्तानं - सौ० ।
४. उपसङ्कमन्तो - स्या० । ५-५. स्या० पोत्तके नत्थि । ६. तदा - स्या० । ७. दस-
सहस्सिम्हि - स्या०, रो० । ८. जने अहं - स्या० ।

१६. तत्थप्पमतो विहरन्तो, ब्रह्मं भावेत्तु भावनं ।
अभिञ्जापारमिं गत्वा, ब्रह्मलोकमगच्छहं ॥
२०. सुमङ्गलं नाम नगरं, उम्मतो नाम खत्तियो ।
माता पभावतो नाम, सुजातस्स महेसिनो ॥
२१. नववस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि । 5
सिरी उपसिरो नन्दो^१, तयो पासादमुत्तमा ॥
२२. तेवीसतिसहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
सिरिनन्दा नाम नारी, उपसेनो नाम अत्रजो ॥ B. 350
२३. निमित्ते चतुरो दिस्वा, अस्सयानेन निवखमि ।
अनूननवमासानि, पधानं पदही जिनो ॥ 10
२४. ब्रह्मना याचितो सन्तो, सुजातो लोकनायको ।
वत्ति चक्कं महावीरो, सुमङ्गलुय्यानमुत्तमे ॥
२५. सुदस्सनो सुदेवो च, अहेसुं अग्गसावका ।
नारदो नामुपट्ठाको, सुजातस्स महेसिनो ॥
२६. नागा^२ च नागसमाला^३ च, अहेसुं अग्गसाविका । 15
बोधि तस्स भगवतो, महावेळू ति वुच्चति ॥
२७. सो च एकखो घनक्खन्धो^४, अच्छिद्दो होति पत्तिको ।
उजुवंसो ब्रह्मा होति, दस्सनीयो मनोरमो ॥
२८. एकक्खन्धो पवड्डित्वा^५, ततो साखा पभिज्जति^६ ।
यथा सुवद्धो^७ मोरहत्थो, एवं सोभति सो दुमो ॥ 20
२९. न तस्स कण्ठका^८ होन्ति, ना पि छिद्दं महा अहु ।
वित्थिण्णसाखो अविरलो, सन्दच्छायो मनोरमो ॥
३०. सुदत्तो चेव चित्तो च, अहेसुं अग्गुपट्ठाका ।
सुभट्ठा च पट्टमा च, अहेसुं अग्गुपट्ठिका ॥
३१. पञ्चासरतनो आसि, उच्चत्तनेन सो जिनो । 25
सव्वाकारवरूपेतो, सव्वगुणमुपागतो ॥

१. नन्दा - सी०, रो०; चन्दो - स्या० । २-२. नागा नागसमाना - स्या० ।
३. घनक्खिरो - सी०, रो० । ४. पवड्डित्वा - सी०, रो० । ५. पभिज्जति -
स्या० । ६. सुवद्धो - स्या० । ७. कण्ठका - सी०, रो०; कण्ठका - स्या० । ८. वित्तिण्ण-
साखो - स्या० ।

३२. तस्स पभा असमसमा, निद्धावति समन्ततो ।
अप्पमाणो अतुलियो^१, ओपम्मेहि^२ अनूपमो ॥
३३. नवुत्तिवस्ससहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बट्ठं ॥
- ३ ३४. यथा पि सागरे ऊमी, गगने तारका यथा ।
एवं तदा पावचनं, अरहन्तेहि चित्ति^३ ॥
३५. सो च बुद्धो असमसमो, गुणानि च तानि अतुलियानि ।
सब्बं तमन्तरहितं, ननु रिक्ता सब्बसङ्खारा ॥
३६. सुजातो जिनवरो बुद्धो, सिलारामग्धि^४ निब्बुतो ।
१० तत्थेव तस्स^५ चेतियो^६, तीणिगावुत्तमुग्गतो ति ॥
सुजातस्स भगवतो वंसो द्वादसमो ।

१५. पियदस्सीबुद्धवंसो

१. सुजातस्स अपरेन, सयम्भु^१ लोकनायको ।
दुरासदो असमसमो, पियदस्सी महायसो ॥
२. सो पि बुद्धो अमितयसो, आदिच्चो व विरोचति ।
सब्बं तमं निहन्त्वान, धम्मचक्कं पवत्तयि ॥
- १५ ३. तस्सा पि अतुलतेजस्स, अहेसुं अभिसमया तयो ।
कोटिसत्तसहस्सानं, पठमाभिसमयो अहु ॥
४. सुदस्सनो देवराजा, मिच्छादिट्ठिमरोचयि ।
तस्स दिट्ठि विनोदेन्तो, सत्था धम्ममदेसयि ॥
५. जनसन्निपातो अतुलो, महासन्निपती तदा ।
२० नवुत्तिकोटिसहस्सानं,^२ दुतियाभिसमयो अहु ॥
६. यदा दोणमुखं हत्थि, विनेसि^३ नरसारथि ।
असीतिकोटिसहस्सानं, ततियाभिसमयो अहु ॥
७. सन्निपाता तयो आसुं, तस्सा पि पियदस्सिनो ।
कोटिसत्तसहस्सानं, पठमो आसि समागमो ॥

१. अतुलियो व - सी०, रो० । २. उपमेहि - स्वा०; ओपमेहि - रो० ।
३. चित्तकं - स्वा०, विचित्तं - रो० । ४. सिलारामग्धि - स्वा० । ५-५. चेतियो
सत्थु - स्वा० । ६. सम्बुद्धो - सी० । ७. नवकोटिसहस्सानं - स्वा० । ८. विनेति - स्वा० ।

८. ततो परं नवुतिकोटी, समिसु एकतो मुनी ।
ततिये सन्निपातम्हि, असीतिकोटियो अहू ॥
९. अहं तेन समयेन, कस्सपो नाम ब्राह्मणो^१ ।
अज्झायको मन्तधरो, तिण्णं वेदान पारगू ॥
१०. तस्स धम्मं मुणित्वान, 'पसादं जनयि अहं ।
कोटिसतसहस्सेहि, सङ्घारामं अमापयि ॥
११. तस्स दत्तवान आरामं, हट्ठो संविग्गमानसो ।
सरणे^२ पञ्च सीले च^३, दब्धं कत्वा समादियि ॥
१२. सो पि मं बुद्धो व्याकासि, सङ्खमज्जे निसीदिय ।
“अट्ठारसे कप्पसते, अयं बुद्धो भविस्सति ॥
१३. “पधानं पदहित्वान ...पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं” ॥
१४. तस्सा पि वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसादयि ।
उत्तरि वतमधिट्ठासि, दसपारमिपूरिया ॥
१५. मुघञ्जं नाम नगरं, मुदत्तो नाम खत्तियो ।
चन्दा^४ नामासि^५ जनिका, पियदस्सिस्स सत्थुनो ॥
१६. नववस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि ।
मुनिम्मलविमलगिरिगुहा^६, तयो पासादमुत्तमा ॥
१७. तेत्तिससहस्सानि^७ च^८, नारियो समलङ्कता ।
विमला नाम नारी^९ च^{१०}, कञ्चनावेळो^{११} नाम अत्रजो ॥
१८. निमित्ते चतुरो दिस्वा, रथयानेन निक्खमि ।
छमासं पधानचारं, अचरी पुरिसुत्तमो ॥
१९. ब्रह्मना याचितो सन्तो, पियदस्सी महामुनि ।
वत्ति चक्कं महावीरो, उसभुय्याने^{१२} मनोरमे ॥
२०. पालितो सञ्चदस्सी च, अहेसुं अग्गसावका ।
सोभितो नामुपट्ठाको, पियदस्सिस्स सत्थुनो ॥
२१. मुजाता धम्मदिन्ना च, अहेसुं अग्गसाविका ।
वोधि तस्स भगवतो, ककुधो ति पवुच्चति ॥

5 B. 352

10

R. 42

15

20

25

१. मानवो - स्या० । २-२. सरणं पञ्चसीलञ्च - सी० । ३-३. मुचन्दा नाम - सी०, स्या०; मुचन्दो नाम - रो० । ४. मुनिमाल० - सी०; मुनिमल - रो० । ५. ० विमल-गिरिगुहा - स्या० । ६-६. तेत्तिससहस्सानि - सी०, स्या०, रो० । ७-७. सा नारी - स्या० । ८-८. कञ्चनावेळो नाम - सी०, रो०; कञ्चनावेळ - स्या० । ९. उस्सावनुय्याने - सी०, रो० ।

B. 353

२२. सन्धको^१ धम्मको^१ चेव, अहेसुं अग्गुपट्टका ।
 विसाखा धम्मदिन्ना च, अहेसुं अग्गुपट्टिका ॥
२३. सो पि बुद्धो अमितयसो, द्वित्तिसवरलक्खणो ।
 असीतिहत्थमुब्बेधो, सालराजा व दिस्सति ॥
२४. अग्गिचन्दसुरियान^२, नत्थि तादिसिका पभा ।
 यथा अहु पभा तस्स, असमस्स महेसिनो ॥
२५. तस्सा पि देवदेवस्स, आयु तावतक^३ अहु ।
 नवुत्तिवस्ससहस्सानि, लोके अट्ठासि चक्खुमा ॥
२६. सो पि बुद्धो असमसमो, युगानि पि तानि अनुलियानि ।
 सव्वं तमन्तरहितं, ननु रिता सव्वसङ्खारा ॥
२७. पियदस्सी मुत्तिवरो, अस्सत्थारामहि निव्वुतो ।
 तत्थेवस्स जिनयूपो, तीणियोजनमुग्गतो ति ॥
 पियदस्सिस्स भगवतो वंसो तेरसमो ।

१६. अत्थदस्सीबुद्धवंसो

R. 43

१. तत्थेव मण्डकप्पमिह, अत्थदस्सी महायसो^४ ।
 महातमं निहत्तवान, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ॥
२. ब्रह्मना याचितो सन्तो, धम्मचक्कं पवत्तयि ।
 अमतेन तप्पयी लोकं, दससहस्सिसदेवक^५ ॥
३. तस्सा पि लोकनाथस्स, अहेसुं अभिसमया तयो ।
 कोटिसतसहस्सानं, पठमाभिसमयो अहु ॥
४. यदा बुद्धो अत्थदस्सी, चरते^६ देवचारिकं ।
 कोटिसतसहस्सानं, दुतियाभिसमयो अहु ॥
५. पुनापरं यदा बुद्धो, देसेसि पितुसन्तिके ।
 कोटिसतसहस्सानं, ततियाभिसमयो अहु ॥
६. सन्निपाता तयो आसुं, तस्सा पि च महेसिनो ।
 खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ॥

१-१: सन्धको धम्मको - सी०, रो०; सन्धको धम्मको - स्या० । २. अग्गिचन्द - स्या०; अग्गिचन्दा - रो० । ३. तावतका - स्या० । ४. तरासमो - सी०, रो० । ५. दससहस्सिसदेवका - स्या० । ६. चरति - सी०, स्या०, रो० ।

७. अट्टनवुतिसहस्सानं, पठमो आसि समागमो ।
अट्टासीतिसहस्सानं, दुतियो आसि समागमो ॥
८. अट्टसत्ततिसतसहस्सानं, ततियो आसि समागमो ।
अनुपादा विमुत्तानं, विमलानं महेसिनं ॥ B. 354
९. अहं तेन समयेन, जटिलो उग्गतापनो ।
सुसीमो नाम नामेन, महिया सेट्टसम्मतो ॥ 5
१०. दिव्वं मन्दारवं पुप्फं, पट्टमं पारिच्छत्तकं ।
देवलोकाहरित्वान^१, सम्बुद्धमभिपूजयि ॥
११. सो पि मं बुद्धो व्याकासि, अथदस्सी महामुनि ।
“अट्टारसे कप्पसते, अयं बुद्धो भविस्सति ॥ 10
१२. “पधानं पदहित्वान ...पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं” ॥
१३. तस्सा पि वचनं सुत्वा, हट्ठो^२ संविग्गमानसो ।
उत्तरि वतमधिट्ठासि, दसपारमिपूरिया ॥
१४. सोभणं नाम नगरं, सागरो नाम खत्तियो ।
सुदस्सना नाम जनिक्का, अथदस्सिस्स सत्थुनो^३ ॥ 15
१५. दसवस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि ।
अमरगिरिसुगिरिवाहना^४, तयो पासादमुत्तमा ॥
१६. तेत्तिसं च सहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
विसाखा नाम नारी^५ च, सेलो^६ नामासि अत्रजो ॥
१७. निमित्ते चतुरो दिस्वा, अस्सयानेन निक्खमि ।
अनूनअट्टमासानि, पधानं पदही जिनो ॥ 20 R. 44
१८. ब्रह्मना याचितो सन्तो, अथदस्सी महायसो ।
वत्ति चक्कं महावीरो, अनोमुय्याने नरासभो ॥
१९. सन्तो च उपसन्तो च, अहेसुं अग्गसावका ।
अभयो नामुपट्ठाको, अथदस्सिस्स सत्थुनो ॥ 25
२०. धम्मा चेव सुधम्मा च, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, चम्पको ति पवुच्चति ॥

१. देवलोका परिहरित्वा - सी०, रो० । २. तुट्ठो - स्था० । ३. महेसिनो - स्था० ।

४. अमरगिरि सुरगिरि गिरिवाहना - सी०, रो०; अमरगिरिसुरगिरिवाहना - स्था० ।

५. सा नारी - सी०, स्था०, रो० । ६. सोनो - सी०; सेनो - रो० ।

B. 355

२१. नकुलो च^१ निसभो च, अहेसुं अग्गुपट्टिका ।
मकिला च सुतन्दा च, अहेसुं अग्गुपट्टिका ॥
२२. सो पि बुद्धो असमसमो, असीतिहत्थमुग्गतो^२ ।
सोभते सालराजा व, उळ्ळुराजा व पूरितो ॥
२३. तस्स पाकतिका रंसी, अनेकसतकोटियो ।
उद्धं अधो दस दिसा, फरन्ति योजनं सदा^३ ॥
२४. सो पि बुद्धो नरासभो, सब्बसत्तुत्तमो मुनि ।
वस्ससतसहस्सानि, लोके अट्ठासि चक्खुमा ॥
२५. अतुलं दस्सेत्वा^४ ओभासं, विरोचेत्वा सदेवके ।
सो पि अनिच्चतं पत्तो, यथग्गुपादानसङ्ख्या ॥
२६. अत्यदस्सी जितवरो, अनोमारामम्हि निव्वुतो ।
धातुवित्थारिकं^५ आसि, तेसु तेसु पदेसतो ति ॥

अत्यदस्सिस्स भगवतो वंसो चुदसमो ।

१७. धम्मदस्सीबुद्धवंसो

R. 45

१. तत्थेव मण्डकप्पम्हि, धम्मदस्सी महायसो ।
तमन्वकारं विधमित्वा^१, अतिरोचति सदेवके ॥
२. तस्सा पि अतुलतेजस्स, धम्मचक्कप्पवत्तने ।
कोटिसतसहस्सानं, पठमाभिसमयो अहु ॥
३. यदा बुद्धो धम्मदस्सी, विनेसि सञ्जयं ईसि ।
तदा नवुतिकोटीनं, दुतियाभिसमयो अहु ॥
४. यदा सक्को उपागञ्छि^३, सपरिसो विनायकं ।
तदा असीतिकोटीनं, ततियाभिसमयो अहु ॥
५. तस्सा पि देवदेवस्स, सन्निपाता तयो अहु^५ ।
खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ॥

१. चेव - स्या० । २. असीतिरतन० - स्या० । ३. तदा - सी०, रो० । ४. दत्तान - सी० । ५. धातुवित्थारिकं - स्या० । ६. विवमेत्वा - सी०, रो० । ७. उपागञ्छि - स्या० । ८. धानु - स्या० ।

६. यदा^१ बुद्धो धम्मदस्सी, सरणे वस्सं उपागमि ।
तदा कोटिसतसहस्सानं^२, पठमो आसि समागमो ॥
७. पुनापरं यदा बुद्धो, देवतो एति मानुसं^३ ।
तदा पि सतकोटीनं, दुतियो आसि समागमो ॥
८. पुनापरं यदा बुद्धो, पकासेति धुते गुणे ।
तदा असीतिकोटीनं, ततियो आसि समागमो ॥
९. अहं तेन समयेन, सबको आसि पुरिन्ददो ।
दिब्बेन गन्धमालेन, तुरियेनाभिपूजयि ॥
१०. सो पि मं बुद्धो^४ व्याकासि, देवमज्जे निसीदिय ।
“अट्टारसे कप्पसत्ते, अयं बुद्धो भविस्सति ॥
११. “पघानं पदहित्वान ...पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं” ॥
१२. तस्सा पि वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसादयि ।
उत्तरि वतमधिट्ठासि, दसपारमिपूरिया ॥
१३. सरणं नाम नगरं, सरणो नाम खत्तियो ।
सुनन्दा नाम जनिका, धम्मदस्सिस्स सत्थुनो ॥
१४. अट्ठवस्ससहस्सानि, अगारं अज्ज सो वसि ।
अरजो विरजो सुदस्सनो, तयो पासादमुत्तमा ॥
१५. तिचत्तारीससहस्सानि^५, नारियो समलङ्कता ।
विचिकोळि^६ नाम नारी, अत्रजो पुञ्जवड्डुनो ॥
१६. निमित्ते चतुरो दिस्वा, पासादेनाभिनवस्वमि ।
सत्ताहं पघानचारं, अचरी पुरिसुत्तमो ॥
१७. ब्रह्मना याचितो सन्तो, धम्मदस्सी नरासभो ।
वत्ति चक्कं महावीरो, मिगदाये नरुत्तमो ॥
१८. पटुमो फुस्सदेवो^७ च, अहेसुं अग्गसावका ।
सुत्तेत्तो नामुपट्ठाको, धम्मदस्सिस्स सत्थुनो ॥
१९. खेमा च सच्चनामा च, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, विम्बिजालो^८ ति वुच्चति ॥

१. यथा - स्या० । २. कोटिसहस्सानं - सी०, स्या० । ३. मानुसे - सी०, रो० ।
४. तदा - स्या० । ५. चत्ताळीससहस्सानि - स्या० । ६. विचित्तोली - सी०, रो०; विचि-
कोली - स्या० । ७. पुस्सदेवो - स्या० । ८. विम्बजालो - सी०, रो०; तिम्वजालो - स्या० ।

B. 337

२०. सुभदो कटिस्सहो चेव, अहेसुं अग्गुपट्टका ।
साळिया^१ च कळिया च^२, अहेसुं अग्गुपट्टिका ॥

२१. सो पि बुद्धो असमसमो, असीतिहत्थमुग्गतो ।
अतिरोचति तेजेन, दससहस्सिम्मि^३ धातुया ॥

२२. सुफुल्लो सालराजा व, विज्जू व गगने यथा ।
मज्झन्हिक्के व सूरियो, एवं सो उपसोभथ ॥

२३. तस्सा पि अतुलतेजस्स, समकं आसि जीवितं ।
वस्ससतसहस्सानि, लोके अट्ठासि चक्खुमा ॥

२४. ओभासं दस्सयित्वान, विमलं कत्वान सासनं ।
चवि^४ चन्दो व^५ गगने, निव्वुतो सो ससावको ॥

२५. धम्मदस्सी महावीरो; सालारामम्हि^६ निव्वुतो ।
तत्थेवस्स^७ धूपवरो, तीणियोजनमुग्गतो^८ ति ॥

धम्मदस्सिस्स भगवतो वंसो पन्नरसमो ।

१८. सिद्धत्थबुद्धवंसो

R. 47

१. धम्मदस्सिस्स अपरेन, सिद्धत्थो नाम^१ नायको^२ ।
निहनित्वा^३ तमं सब्बं, सुरियो अब्भुग्गतो यथा ॥

२. सो पि पत्वान सम्बोधिं^४, सन्तारेन्तो सदेवकं ।
अभिवस्सि धम्ममेधेन, निव्वापेन्तो सदेवकं ॥

३. तस्सा पि अतुलतेजस्स, अहेसुं अभिसमया तयो ।
कोटिसतसहस्सानं, पठमाभिसमयो अहु ॥

४. पुनापरं भीमरथे^५, यदा आहति दुन्दुभि ।
तदा नवुतिकोटीनं, दुतियाभिसमयो अहु ॥

५. यदा बुद्धो धम्मं देसेसि, वेभारे सो पुरुत्तमे^६ ।
तदा नवुतिकोटीनं, ततियाभिसमयो अहु ॥

१-१. सातिया च वलाया च - सी०; सातिसा च कळिस्सा च - स्या०; साळिया च
कळिया च - रो० । २. दससहस्सिम्मि - स्या०, रो० । ३-३. रवि चन्दो व - सी०; विरोचयि
चन्दो व - रो० । ४. केसारामम्हि - सी०, स्या०, रो० । ५. तत्थेव सो - सी०, रो०;
तत्थेव सी - स्या० । ६. तीणियोजनमुग्गतो - सी०, रो० । ७-७. लोक० - स्या० ।
८. नीहृत्वा - सी०, रो०; निहृत्वा - स्या० । ९. सम्बुद्धं - सी० । १०. भीमरथे -
सी०, स्या०, रो० । ११. नरुत्तमो - स्या० ।

६. सन्निपाता तयो आसुं, तस्मिं^१ पि द्विपदुत्तमे^२ ।
स्त्रीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ॥
७. कोटिसतानं नवुतीनं^३, असीतिया पि च कोटिनं ।
एते आसुं तयो ठाना, विमलानं समागमे ॥
८. अहं तेन समयेन, मङ्गलो नाम तापसो ।
उग्गतेजो दुप्पसहो, अभिञ्जावलसमाहितो ॥
९. जम्बुतो फलमानेत्वा^४, सिद्धत्वस्स अदासहं ।
पटिग्गहेत्वा सम्बुद्धो, इदं वचनमब्रवि ॥
१०. "पस्सथ इमं तापसं, जटिलं उग्गतापनं ।
चतुन्नवुत्तितो कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥
११. "पधानं पदहित्वान ...पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं" ॥
१२. तस्सा पि वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसार्दयि ।
उत्तरि वतमधिट्ठासि, दसपारमिपूरिया ॥
१३. वेभारं नाम नगरं, उदेनो नाम खत्तियो ।
सुफस्सा नाम जनिका, सिद्धत्वस्स महेसिनो ॥
१४. दसवस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि ।
कोकासुप्पलकोकनदा^५, तयो पासादमुत्तमा ॥
१५. तिसोळससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
सोमनस्सा^६ नाम सा नारी, अनुपमो नाम अन्नजो ॥
१६. निमित्ते चतुरो दिस्वा, सिक्विकायाभिनिक्खमि^७ ।
अनूनदसमासानि, पधानं पदही जिनो ॥
१७. ब्रह्मता याचितो सन्तो, सिद्धत्वो लोकनायको ।
वत्ति चक्कं महावीरो, मिग्गदाये नरुत्तमो^८ ॥
१८. सम्बलो^९ च सुमित्तो च, अहेसुं अग्गसावका ।
रेवतो नामुपट्ठाको, सिद्धत्वस्स महेसिनो ॥

B. 358

5

10

15

20

R. 48

25

१-१. सिद्धत्वस्स महेसिनो - स्या०; ० दीपदुत्तमे - रो० । २. नवुतिना - स्या० ।

३. फलमाहत्वा - सी०, स्या०, रो० । ४. ० कोकनुदा - स्या०, रो० । ५. सुमना - सी०,

स्या०, रो० । ६. सिक्विकायानेन निक्खमी - सी०; सिक्विकायानेन निक्खमि - रो० ।

७. पुरुत्तमे - सी० । ८. सम्पत्ती - सी०, रो० ।

१६. सीवला च सुरामा च, अहेसुं अग्गसाविका ।
 बोधि तस्स भगवतो, कणिकारो' ति वुच्चति ॥
२०. सुप्पियो च समुद्धो च, अहेसुं अग्गुपट्टिका ।
 रम्मा चेव सुरम्मा च, अहेसुं अग्गुपट्टिका ॥
- B. 359 5 २१. सो बुद्धो सट्ठिरतनं, अहोसि नभमुग्गतो ।
 कञ्चनग्घियसङ्कासो, दससहस्सी विरोचति ॥
२२. सो पि बुद्धो असमसमो, अतुलो अप्पटिपुग्गलो ।
 वस्ससतसहस्सानि, लोके अट्ठासि चक्खुमा ॥
२३. विपुलं^३ पभं^३ दस्सयित्वा, पुप्फापेत्वान सावके ।
 10 विलासेत्वा समापत्वा, निब्बुतो सो ससावको ॥
२४. सिद्धत्थो मुनिवरो बुद्धो, अनोमारामम्हि निब्बुतो ।
 तत्थेवस्स थूपवरो, चतुयोजनमुग्गतो ति ॥
 सिद्धत्थस्स भगवतो वंसो सोऽसमो ।

१६. तिस्सबुद्धवंसो

१. सिद्धत्थस्स अपरेण, असमो अप्पटिपुग्गलो ।
 अनन्ततेजो^४ अमितयसो, तिस्सो लोकग्गनायको ॥
- 15 २. तमन्धकारं विधमित्वा, ओभासेत्वा सदेवकं ।
 अनुकम्पको महावीरो, लोके उप्पज्जि चक्खुमा ॥
३. तस्सा पि अतुला इट्ठि, अतुलं^५ सीलं समाधि च^६ ।
 सञ्चत्थ पारमिं गत्वा, धम्मचक्कं पवत्तयि ॥
४. सो बुद्धो दससहस्सिम्हि, विञ्जापेसि गिरं सुत्ति ।
 20 कोटिसत्तानि अभिसमिसु, पठमे धम्मदेसने ॥
५. दुत्तियो^७ नवुत्तिकोटीनं^८, तत्तियो सट्ठिकोटियो ।
 बन्धनातो^९ पमोच्चेसि^९, सत्ते^९ नरमरु तदा ॥

१. कणिकारो - स्या० । २-२. विमलं पभं - सी०, रो०; विपुलपभं - स्या० ।
 ३. अनन्तसीलं - स्या०, रो० । ४-४. अतुला सीलसमाधियो - स्या०; अतुलसील-
 समाधी च - रो० । ५-५. दुत्तिये नवुत्तिकोटियो - सी०; दुत्तिये० - रो० । ६. बन्धना सो -
 सी०, रो० । ७. विमोच्चेसि - रो० । ८. सम्पत्ते - सी०, स्या०, रो० ।

६. सन्निपाता तयो आसुं, तिस्से^१ लोकग्गनायके^२ ।
 खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ॥
७. खीणासवसतसहस्सानं, पठमो आसि समागमो ।
 नवुतिसतसहस्सानं, दुतियो आसि समागमो ॥
८. असीतिसतसहस्सानं, ततियो आसि समागमो ।
 खीणासवानं विमलानं, पुप्फितानं विमुत्तिया ॥
९. अहं तेन समयेन, सुजातो नाम खत्तियो ।
 महाभोगं छड्डयित्वा, पव्वजि इसिपव्वजं^३ ॥
१०. मयि पव्वजिते सन्ते, उप्पज्जि लोकनायको ।
 बुद्धो ति सइं सुत्वान, पीति मे उपपज्जथ ॥
११. दिव्वं मन्दारवं पुप्फं, पदुमं पारिच्छत्तकं ।
 उभो हत्थेहि पग्गय्ह, धुनमानो उपागमि ॥
१२. चतुवण्णपरिवुत्तं^४, तिस्सं लोकग्गनायकं ।
 तमहं पुप्फं गहेत्वा, मत्थके धारयिं^५ जिनं ॥
१३. सो पि मं बुद्धो व्याकासि, जनमज्जे निसीदिय ।
 “द्वेनवुत्ते” इतो कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥
१४. “पधानं पदहित्वान ...पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं” ॥
१५. तस्सा पि वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसादयिं ।
 उत्तरिं वतमधिट्ठासि, दसपारमिपूरिया ॥
१६. खेमकं नाम नगरं, जनसन्धो नाम खत्तियो ।
 पदुमा नाम जनिका, तिस्सस्स च महेसिनो ॥
१७. सत्तवस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि ।
 गुहासेलनारिसयनिसभा^६, तयो पासादमुत्तमा ॥
१८. समतिससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
 सुभद्धानामिका^७ नारी, आनन्दो नाम अत्रजो ॥

5 B. 360,
R. 49

10

15

20

25

१-१. तिस्सस्स च महेसिनो - स्या० । २. इसिपव्वज्जं - स्या०, रो० । ३. पातु-
 वण्णपरिवुत्तं - स्या० । ४. धारये - स्या० । ५. द्वानवुत्ते - स्या० । ६. गुहासेल-नारि-
 निसभा - सी०, रो०; गुणसेलानादिवनिसभा - स्या० । ७. सुभद्धानाम सा - सी०, रो०;
 सुभद्दा नाम - स्या० ।

१९. निमित्ते चतुरो दिस्वा, अस्सयानेन निक्खमि ।
अनूनअट्टमासानि^१, पधानं पदही जिनो ॥
२०. ब्रह्मना याचितो सन्तो, तिस्सो लोकगगनायको ।
वत्ति चक्कं महावीरो, यसवतियमुत्तमे^२ ॥
- 5 २१. ब्रह्मदेवो^३ उदयो च, अहेसुं अग्गसावका ।
समङ्गो^४ नामुपट्ठाको, तिस्सस्स च महेसिनो ॥
- B. 361 २२. फुस्सा चेव सुदत्ता च, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, असनो ति पवुच्चति ॥
२३. सम्बलो च सिरिमा^५ चेव, अहेसुं अग्गुपट्ठका ।
10 किसागोतमी उपसेना, अहेसुं अग्गुपट्ठिका ॥
२४. सो^६ बुद्धो सद्विरतनो, अहु उच्चत्तने जिनो ।
अनूपमो असदिसो, हिमवा विय दिस्सति ॥
२५. तस्सा पि अतुलतेजस्स, आयु आसि अनुत्तरो ।
वस्ससतसहस्सानि, लोके अट्ठासि चक्खुमा ॥
- 15 २६. उत्तमं पवरं सेट्ठं, अनुभोत्वा महायसं ।
जलित्वा अग्गिक्खन्धो व, निव्वुतो सो ससावको ॥
- R. 50 २७. वलाहको व अनिलेन, सुरियेन विय उस्सवो ।
अन्धकारो व पदीपेन^७, निव्वुतो सो ससावको ॥
२८. तिस्सो जिनवरो बुद्धो, नन्दारामहि निव्वुतो ।
20 तत्थेवस्स जिनथूपो, तीणियोजनमुग्गतो^८ ति ॥
- तिस्सस्स भगवतो वंसो सत्तरसमो ।

२०. फुस्सबुद्धवंसो^९

१. तत्थेव मण्डकप्पमिह, अहु सत्था अनुत्तरो ।
अनूपमो असमसमो, फुस्सो लोकगगनायको ॥

१. अनूनकं अट्टमासं - सी०, रो० । अनूनकं अट्टमासं - स्या० । २. यसवतीदायमुत्तमे - स्या० । ३. ब्रह्मदेवो च - सी०, स्या० । ४. समङ्गलो - सी०, समगो - स्या० । ५. सिरि - सी०, स्या०, रो० । ६. सो पि - सी०, स्या०, रो० । ७. दीपेन - सी०, स्या०, रो० । ८. तीणि योजनमुत्तरो - सी०, स्या०, रो० । ९. फुस्सबुद्धवंसो - स्या० ।

२. सो पि सब्बं तमं हत्त्वा^१, विजटेत्वा महाजटं ।
सदेवकं तप्पयन्तो, अभिवस्सि अमतम्बुना^२ ॥
३. धम्मचक्कं पवत्तेन्ते, फुस्से नवखत्तमङ्गले ।
कोटिसतसहस्सानं, पठमाभिसमयो अहु ॥
४. नवुत्तिसतसहस्सानं, दुतियाभिसमयो अहु । 5
असीतिसतसहस्सानं, ततियाभिसमयो अहु ॥
५. सन्निपाता तयो आसुं, फुस्सस्सा^३ पि^३ महेसिनो ।
खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ॥
६. सट्ठिसतसहस्सानं, पठमो आसि समागमो । B. 362
पञ्चाससतसहस्सानं, दुतियो^४ आसि समागमो ॥ 10
७. चत्तारीससतसहस्सानं^५, ततियो आसि समागमो ।
अनुपादा^६ विमुत्तानं, वोच्छिन्नपटिसन्धिनं ॥
८. अहं तेन समयेन, विजितावी^७ नाम खत्तियो ।
छट्ठयित्वा^८ महारज्जं, पव्वजि तरस्स सन्तिके ॥
९. सो पि मंबुद्धो व्याकासि, फुस्सो लोकग्गनायको । 15
“द्वेनवुते इतो कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥
१०. “पधानं पदहित्वान ... पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं” ॥
११. तस्सा पि वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसादयि^९ ।
उत्तरि वतमधिट्ठासि, दसपारमिपूरिया ॥
१२. सुत्तन्तं विनयं चा पि, नवङ्गं सत्थुसासनं । 20
सब्बं परियापुणित्वा^{१०}, सोभयि जिनसासनं ॥
१३. तत्थप्पमत्तो विहरन्तो, ब्रह्मं भावेत्त्व^{११} भावनं । R. 51
अभिञ्जामु पारमि गन्त्वा, ब्रह्मलोकमगच्छहं^{१२} ॥
१४. कासिकं नाम नगरं, जयसेनो नाम खत्तियो ।
सिरिमा नाम जनिका, फुस्सस्सा पि महेसिनो ॥ 25

१. हत्त्वा - रो० । २. अमतम्बुना - रो० । ३-३. फुस्तस्स च - स्या० । ४. दुतिया - स्या० । ५. चत्तालीस - स्या० । ६. अनुपादि - सी० । ७. विजितो - स्या० । ८. छट्ठयित्वान - सी०, रो० । ९. पसादयि - रो० । १०. परियापुणित्वान - सी०, स्या०, रो० । ११. भावेत्वा - स्या०, रो० । १२. ब्रह्मलोकमगच्छहं - सी०, रो० ।

१५. नववस्ससहस्सानि^१, अगारं अज्झ सो वसि ।
गरुळपक्खहंसमुवण्णभारा^२, तयो पासादमुत्तमा ॥
१६. तिसइत्थिसहस्सानि^३, नारियो समलङ्कता ।
किसागोतमी नाम नारी, अनुपमो^४ नाम अन्नजो ॥
१७. निमित्ते चतुरो दिस्वा, हत्थियानेन निक्खमि ।
छमासो^५ पघानचारं, अचरी पुरिसुत्तमो ॥
१८. ब्रह्मुना याचितो सन्तो, फुस्सो लोकग्गनायको ।
वत्ति चक्कं महावीरो, मिग्गदाये नरुत्तमो ॥
१९. सुरक्खितो^६ धम्मसेनो^७, अहेसुं अग्गसावका ।
सभियो^८ नामुपट्ठाको, फुस्सस्सा पि महेसिनो ॥
२०. चाला च उपचाला च, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, आमण्डो^९ ति पवुच्चति^{१०} ॥
२१. धनञ्जयो^{११} विसाखो च, अहेसुं अग्गुपट्ठका ।
पट्टमा चेव^{१२} नागा च, अहेसुं अग्गुपट्ठिका ॥
२२. अट्ठपण्णासरतनं, सो पि अच्चुग्गतो मुनि ।
सोभते सतरंसी व, उल्लुराजा व पूरितो ॥
२३. नवुतिवस्ससहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहं ॥
२४. ओवदित्वा^{१३} बहू सत्ते, सन्तारेत्वा बहू^{१४} जने ।
सो पि सत्था अनुलयसो, निब्बुतो सो ससावको ॥
२५. फुस्सो जिनवरो सत्था, सेनारामम्हि^{१५} निब्बुतो ।
धातुवित्थारिकं आसि, तेसु तेसु पदेसतो ति ॥

फुस्सस्स भगवतो वंसो अशारसमो ।

१. छव्वस्ससहस्सानि - सी०; छव्वस्ससहस्सानं - रो० । २-२. गरुळ-हंस-मुवण्ण-भारा - सी०, रो०; गरुळ-हंस-मुवण्ण तारा - स्या० । ३. तेषीसतिसहस्सानि - सी०, स्या०, रो० । ४. घानन्दो - सी०, स्या०, रो० । ५. सत्ताहं - स्या० । ६-६. सुखितो धम्मसेनो च - सी०, रो० । ७. सभियो - स्या०; सभियो - रो० । ८-८. घामलकोति वुच्चति - स्या० । ९. धनञ्जयो - म०; धनञ्जयो - स्या० । १०. मिरि - स्या० । ११. ओवदित्वा - रो० । १२. महा - सी०, रो० । १३. सेनारामम्हि - सी०, रो० ।

२१. विपस्सीबुद्धवंसो

१. फुस्सस्स च अपरेन, सम्बुद्धो द्विपदुत्तमो ।
विपस्सी नाम नामेन, लोके उप्पज्जि चक्खुमा ॥ R. 52
२. अविज्जं^१ सब्बं^२ पदालेत्वा, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ।
धम्मचक्कं पवत्तेतुं, पक्कामि बन्धुमतीपुरं ॥
३. धम्मचक्कं पवत्तेत्वा, उभो बोधेसि नायको ।
गणनाय न वत्तब्बो, पठमाभिसमयो अहु ॥ 5
४. पुनापरं अमितयसो, तत्थ सच्चं पकासयि ।
चतुरासीतिसहस्सानं, दुतियाभिसमयो अहु ॥
५. चतुरासीतिसहस्सानि, सम्बुद्धं अनुपब्बजुं ।
तेसमारामपत्तानं, धम्मं देसेसि चक्खुमा ॥ 10
६. सब्बाकारेण भासतो^३, सुत्वा^४ उपनिसादिनो^५ ।
ते पि धम्मवरं गन्त्वा, ततियाभिसमयो अहु ॥ B. 364
७. सन्निपाता तयो आसुं, विपस्सिस्स महेसिनो ।
खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ॥
८. अट्ठसट्ठिसतसहस्सानं, पठमो आसि समागमो ।
भिक्खुसतसहस्सानं, दुतियो आसि समागमो ॥ 15
९. असीतिभिक्खुसहस्सानं, ततियो आसि समागमो ।
तत्थ भिक्खुगणमज्जे, सम्बुद्धो अतिरोचति ॥
१०. अहं तेन समयेन, नागराजा महिद्विको ।
अतुलो नाम नामेन, पुञ्जवन्तो जुतिन्धरो ॥ 20
११. नेकानं नागकोटीनं, परिवारेत्वानहं तदा ।
वज्जन्तो दिव्वतुरियेहि, लोकजेट्ठं उपागमि ॥
१२. उपसङ्कुमित्वा सम्बुद्धं, विपस्सि लोकनायकं ।
मणिमुत्तरतनखचितं, सब्बाभरणविभूसितं^६ ।
निमन्तेत्वा धम्मराजस्स, सुवण्णपीठमदासहं ॥ 25

१-१. अविज्जण्डं - स्या० । २. भासते - सी० । ३. ठ्वा - स्या० । ४. उप-
निस्स भिने - सी०; उपनिसा जिने - स्या०; उपनिसा जिने - रो० । ५. सब्बाभरण-
भूसिता - सी०; सब्बाभरण भूसितं - रो० ।

१३. सो पि मं बुद्धो व्याकासि, सङ्खमज्जे निसीदिय ।

“एकनवुत्तितो कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥

१४. “अद्दु कपिलव्हेया^१ रम्मा^२, निक्खमित्वा तथागतो ।

पधानं पदहित्वान, कत्वा दुक्करकारिकं^३ ॥

R. 53 5

१५. “अजपालख्वमूलस्मि, निसीदित्वा तथागतो ।

तत्थ पायासं पग्गह्ठ, नेरञ्जरमुपेहिति ॥

१६. “नेरञ्जराय तीरम्हि, पायासं^४ अद सो^५ जिनो ।

पटियत्तवरमग्गेन, बोधिमूलमुपेहिति^६ ॥

१७. “ततो पदक्खिणं कत्वा, बोधिमण्डं अनुत्तरो^७ ।

10

अस्सत्थमूले सम्बोधिं, वुज्झिस्सति महायसो ॥

१८. “इमस्स जनिका माता, माया नाम भविस्सति ।

पिता सुद्धोदनो नाम, अयं हेस्सति गोतमो ॥

B. 363

१९. “अनासवा वीतरागा^८, सन्तचित्ता समाहिता ।

कोलितो उपतिस्सो च, अग्गा हेस्सन्ति सावका ।

13

आनन्दो नामुपट्ठाको, उपट्ठिस्सतिमं^९ जिनं ॥

२०. “खेमा उप्पलवण्णा च, अग्गा हेस्सन्ति साविका ।

अनासवा वीतरागा, सन्तचित्ता समाहिता ।

बोधि तस्स भगवतो, अस्सत्थो ति पवुच्चति ॥

२१. “चित्तो च हत्थाळवको, अग्गा हेस्सन्तुपट्ठका ।

20

तन्दमाता च उत्तरा, अग्गा हेस्सन्तुपट्ठका ।

आयु वस्ससतं तस्स, गोतमस्स वसस्सिनो ॥

२२. “इदं सुत्वान वचनं ...पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं” ॥

२३. तस्साहं वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसादयि ।

उत्तरि वतमधिट्ठासि, दसपारमिपूरिया ॥

25

२४. नगरं बन्धुमती नाम, बन्धुमा^{१०} नाम खत्तियो ।

माता बन्धुमती नाम, विपस्सिस्स महेसिनो ॥

१-१. कपिलव्हेये रम्मे - सी०, रो० । २. दुक्करकारिकं - रो० । ३-३. पायासं
असति - सी०, ० असति - स्या०, ० असति - रो० । ४. बोधिमूलम्हि एहिति - स्या० ।
५. अनुत्तरं - सी०, स्या०, रो० । ६. वीतमता - सी० । ७. उपट्ठिस्सति तं - सी० ।
८. बन्धुमो - स्या०, रो० ।

२५. अट्टवस्ससहस्सानि, अगारं अज्ज सो वसि ।
नन्दो सुनन्दो सिरिमा, तयो पासादमुत्तमा ॥
२६. तिच्चत्तारीससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
सुदस्सना^१ नाम सा नारी, समवत्तवस्सन्धो नाम अत्रजो ॥
२७. निमित्ते चतुरो दिस्वा, रथयानेन निक्खमि ।
अनूनअट्टमासानि, पधानं पदही जिनो ॥
२८. ब्रह्मना याचितो सन्तो, विपस्सी लोकनायको ।
वत्ति चक्कं महावीरो, मिगदाये नरुत्तमो ॥
२९. खण्डो च तिस्सनामो^२ च, अहेसुं अग्गसावका ।
असोको नामुपट्ठाको, विपस्सिस्स महेसिनो ॥
३०. चन्दा च चन्दमित्ता च, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, पाटली ति पवुच्चति ॥
३१. पुनव्वसुमित्तो नागो च, अहेसुं अग्गुपट्ठाका ।
सिरिमा उत्तरा चैव, अहेसुं अग्गुपट्ठाका ॥
३२. असीतिहत्थमुव्वेधो, विपस्सी लोकनायको ।
पभा निद्धावति तस्स, समन्ता सत्तयोजने ॥
३३. असीतिवस्ससहस्सानि, आयु बुद्धस्स तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहु ॥
३४. बहुदेवमनुस्सानं, वन्धना^३ परिमोचयि ।
मग्गामग्गं च आचिक्खि, अवसेसपुथुज्जने ॥
३५. आलोकां दस्सयित्वान, देसेत्वा^४ अमतं पदं ।
जलित्वा अग्गिक्खन्धो व, निव्वुतो सो ससावको ॥
३६. इट्ठिवरं पुञ्जवरं, लक्खणं च^५ कुमुमितं^६ ।
सव्वं तमन्तरहितं, ननु रिता सव्वसङ्गारा ॥
३७. विपस्सी जिनवरो^७ बुद्धो^८, मुमित्तारामहि निव्वुतो ।
तत्थेवस्स थूपवरो, सत्तयोजनमुस्सितो ति ॥

5

10

15 B. 366

20

R. 54

25

विपस्सिस्स भगवतो वंसो एकूनवीसतिमो ।

१. सुतना - सी०, रो० । २. तिस्सो नाम - रो० । ३. वन्धनं - स्या०, रो० ।
४. देसेत्वा - स्या० । ५-६. लक्खणं चतुमूमकं - सी०; लक्खणचक्कमुमितं - स्या०;
लक्खणं चतुमूमकं - रो० । ६-६. जिनवरो वीरो - सी०, रो०; नरवरो वीरो - स्या० ।

२२. सिखीबुद्धवंसो

१. विपस्सिस्स अपरेन, सम्बुद्धो द्विपदुत्तमो ।
सिखिव्हयो आसि^१ जिनो, असमो अप्पटिपुग्गलो ॥
२. मारसेनं पमद्वित्वा, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ।
धम्मचक्कं पवत्तेसि, अनुकम्पाय पाणिनं ॥
३. धम्मचक्कं पवत्तेन्ते, सिखिम्हि जिनपुङ्गवे^२ ।
कोटिसतसहस्सानं, पठमाभिसमयो अहु ॥
४. अपरं पि धम्मं देसेन्ते, गणसेट्ठे नरुत्तमे ।
नवुतिकोटिसहस्सानं, दुतियाभिसमयो अहु ॥
५. यमकपाटिहारियं^३ च^४, दस्सयन्ते सदेवके ।
असीतिकोटिसहस्सानं, ततियाभिसमयो अहु ॥
६. सन्निपात्ता तयो आसुं, सिखिस्सा पि महेसिनो ।
खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ॥
७. भिक्खुसतसहस्सानं, पठमो आसि समागमो ।
असीतिभिक्खुसहस्सानं, दुतियो आसि समागमो ॥
८. सत्ततिभिक्खुसहस्सानं, ततियो आसि समागमो ।
अनुपलित्तो पदुमं व, तोयम्हि सम्पवड्डितं ॥
९. अहं तेन समयेन, अरिन्दमो नाम खत्तियो ।
सम्बुद्धप्पमुखं सङ्गं, अन्नपानेन तप्पयि ॥
१०. वहुं दुस्सवरं दत्त्वा, दुस्सकोटि अनप्पकं ।
अलङ्कृतं हत्थियानं, सम्बुद्धस्स अदासहं ॥
११. हत्थियानं निम्मिनित्वा, कप्पियं उपनामयि ।
पूरयि मानसं मय्हं, निच्चं दब्बमुपट्ठितं ॥
१२. सो पि मं बुद्धो व्याकासि, सिखी लोकग्गनायको ।
“एकत्तिसे इतो कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥
१३. “अहु कपिलव्हया रम्मा ... पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं” ॥

१. नाम - सो०, स्या०, रो० । २. मुत्तिपुङ्गवे - सी० । ३-४. यमकं पाटिहीरं च - सी०, रो०; यमकपाटिहारियं - स्या० ।

१४. तस्साहं^१ वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसादयि ।
उत्तरि वतमधिठासि, दसपारमिपूरिया ॥
१५. नगरं अरुणवती नाम, अरुणो नाम स्वत्तियो ।
पभावती नाम जनिका, सिखिस्सा^२पि^३ महेसिनो ॥
१६. सत्तवस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि । 5
सुचन्दको^४ गिरि वसभो^५, तयो पासादमुत्तमा ॥
१७. चतुवीससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
सब्बकामा नाम नारी^६, अतुलो नाम अवजो ॥
१८. निमित्ते चतुरो दिस्वा, हत्थियानेन निवस्समि ।
अट्टमासं पधानचारं, अचरी^७ पुरिसुत्तमो ॥ 10
१९. ब्रह्मना याचितो सन्तो, सिखी लोकगनायको । 368
वत्ति चक्कं महावीरो, मिगदाये नरुत्तमो ॥
२०. अभिभू सम्भवो चेव^८, अहेसुं अग्गसावका ।
खेमङ्करो नामुपट्ठाको^९, सिखिस्सा पि महेसिनो ॥
२१. सखिला^{१०} च^१ पदुमा च, अहेसुं अग्गसाविका । 15
बोधि तस्स भगवतो, पुण्डरीको ति वुच्चति ॥
२२. सिरिवड्डो च नन्दो^{११} च, अहेसुं अग्गुपट्ठका ।
चित्ता चेव सुगुत्ता च, अहेसुं अग्गुपट्ठिका ॥
२३. उच्चत्तनेन सो वुद्धो, सत्ततिहत्थमुगतो ।
कञ्चनग्घियसङ्कासो, द्वत्तिसवरलक्खणो ॥ 20
२४. तस्सा पि व्यामप्पभा काया, दिवारत्ति^{१२} निरुत्तरं ।
दिसोदिसं निच्छरन्ति, तीणियोजनसो पभा ॥
२५. सत्ततिवस्ससहस्सानि, आयु तस्स महेसिनो ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥

१. तस्सापि - स्या० । २-२. सिखिस्स च - सी०, स्या०, रो० । ३-३. सुचन्दो गिरि वहनो - सी०, रो०; सुवड्डको गिरि नारीवाहनो - स्या० । ४. सा नारी - स्या० । ५. अचरि - स्या०, रो० । ६. नाम - सी०, स्या०, रो० । ७. उपट्ठाको - सी०, रो० । ८-८. अखिला चेव - सी०, रो०; अखिला च - स्या० । ९. चन्दो - सी०, रो० । १०. निच्छरन्ति - स्या० ।

२६. धम्ममेधं^१ पवस्सेत्वा^२, तेमयित्वा सदेवके ।
 खेमन्तं^३ पापयित्वा, निव्वुतो सो ससावको ॥
२७. अनुव्यञ्जनसम्पन्नं, द्वत्तिसवरलवखणं ।
 सव्वं तमन्तरहितं, ननु रिता सव्वसङ्खारा ॥
२८. सिखी मुनिवरो बुद्धो, अस्सारामम्हि^४ निव्वुतो ।
 तत्थेवस्स थूपवरो, तीणियोजनमुग्गतो ति ॥
- सिखिस्स भगवतो वंसो बीसत्तिमो ।

२३. वेस्सभूवुद्धवंसो

- R. 56 १. तत्थेव मण्डकप्पम्हि, असमो अप्पटिपुग्गलो ।
 वेस्सभू नाम नामेन, लोके उप्पज्जि नायको^५ ॥
- B. 369 २. आदित्तं^६ वत^७ रागग्गि, तण्हानं विजितं तदा^८ ।
 नागो व वन्धनं छेत्वा, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ॥
- 10 ३. धम्मचक्कं पवत्तेन्ते^९, वेस्सभूलोकनायके^{१०} ।
 असीतिकोटिसहस्सानं, पठमाभिसमयो अहु ॥
४. पक्कन्ते चारिकं रट्ठे, लोकजेट्ठे नरासभे ।
 सत्ततिकोटिसहस्सानं, दुत्तिथाभिसमयो अहु ॥
- 15 ५. महादिट्ठि विनोदेस्तो, पाटिहेरं^{११} करोति सो ।
 समागता नरमरु, दससहस्सी सदेवके ॥
६. महाअच्छरियं दिस्वा, अब्भुतं लोमहंसनं ।
 देवा चैव मनुस्सा च, वुज्जरे सट्ठिकोटियो ॥
७. सन्निपाता तयो आसुं, वेस्सभुस्स महेसिनो ।
 खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ॥
- 20 ८. असीतिभिव्वुसहस्सानं^{१२}, पठमो आसि समागमो ।
 सत्ततिभिव्वुसहस्सानं, दुत्तियो आसि समागमो ॥

१. धम्ममेधं - रो० । २. वसित्वा - स्या० । ३. खेमन्तं - स्या० । ४. दुस्सारामम्हि - सी०, रो० । ५. सो जिनो - स्या०, रो० । ६-६. अदित्तमित्र - सी०; आदित्त इद - स्या०; आदित्तं ति च - रो० । ७. जानं - स्या०; सदा - रो० । ८. पवत्तेसि - स्या० । ९. वेस्सभू लोकायको - स्या०, रो० । १०. पाटिहीरं - सी०, रो० । ११. असीतिकोटि-सहस्सानं - स्या० ।

६. सद्विभिक्षुसहस्सानं, ततियो आसि समागमो ।
जरादिभयभीतानं^१, ओरसानं महेसिनो^२ ॥
१०. अहं तेन समयेन, सुदस्सनो नाम खत्तियो ।
निमन्तेत्वा महावीरं, दानं दत्वा महारहं ।
अन्नपानेन वत्थेन, ससङ्घं जिन पूजयिं ॥
११. तस्स बुद्धस्स असमस्स, चक्कं वत्तितमुत्तमं ।
सुत्वान पणितं धम्मं, पव्वज्जमभिरोचयिं ॥
१२. महादानं पवत्तेत्वा, रत्तिन्दिवमतन्दितो ।
पव्वज्जं गुणसम्पन्नं, पव्वजिं जिनसन्तिके ॥
१३. आचारगुणसम्पन्नो, वत्तसीलसमाहितो ।
सव्वञ्जुतं गवेसन्तो, रमामि जिनसासने ॥
१४. सद्धापीति उपगन्त्वा^३, बुद्धं वन्दामि सत्थरं^४ ।
पीति उप्पज्जति मय्हं, बोधियायेव कारणा ॥
१५. अनिवत्तमानसं जत्वा, सम्बुद्धो एतदब्रवि ।
“एकतिसे इतो कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥
१६. “अहु कपिलव्हया रम्मा ...पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं” ॥
१७. तस्साहं वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसादयिं ।
उत्तरिं वतमधिद्वासिं, दसपारमिपूरिया ॥
१८. अनोमं नाम नगरं, सुप्पतीतो^५ नाम खत्तियो ।
माता यसवती नाम, वेस्सभुस्स महेसिनो ॥
१९. छ^६ च वस्ससहस्सानि^७, अगारं अज्झ सो वसि ।
रुचिं सुरुचिं^८ रतिवड्डनो^९, तयो पासादमुत्तमा ॥
२०. अनूनतिससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
सुचित्ता नाम सा नारी, सुप्पबुद्धो नाम अन्नजो ॥
२१. निमित्ते चतुरो दिस्वा, सिविकायाभिनिक्खमिं^{१०} ।
छमासं पधानचारं, अचरी पुरिसुत्तमो ॥

5

10

B. 370

15

R. 57

20

25

१. ० चित्तानं - रो० । २. महेसिनं - रो० । ३. उपागन्त्वा - सी०; उप्पादेत्वा - स्या० । ४. सत्थरं - सी० । ५. सुप्पतीतो - सी०; सुप्पतितो - स्या०; सुप्पतितो - रो० । ६-६. छव्वस्स ० - सी०, स्या०; छव्वस्ससहस्सानं - रो० । ७-७. सुरुचिं वट्टमाना - सी०; सुरति वट्टका - स्या०; ० वट्टना - रो० । ८. सिविकायानाभिनिक्खमि - रो० ।

२२. ब्रह्मना याचितो सन्तो, वेस्सभू लोकनायको ।
वत्ति चक्कं महावीरो, अरुणारामे^१ नरुत्तमो^२ ॥

२३. सोणो च उत्तरो चेव, अहेसुं अग्गसावका ।
उपसन्तो नामुपट्ठाको, वेस्सभुस्स महेसिनो ॥

२४. रामा^३ चेव समाला च, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, महासालो ति वुच्चति ॥

२५. सोत्थिको चेव रम्भो^४ च, अहेसुं अग्गुपट्ठाका ।
गोतमी^५ सिरिमा चेव^६, अहेसुं अग्गुपट्ठाका ॥

२६. सट्ठिरत्तनमुच्चैवो, हेमयूपसमूपमो ।
काया निच्छरति रस्मि^७, रत्ति^८ व पव्वते सिखी ॥

२७. सट्ठिवस्ससहस्सानि, आयु तस्स महेसिनो ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बट्ठं ॥

२८. धम्मं वित्थारिकं कत्वा, विभजित्वा^९ महाजनं ।
धम्मनावं ठपेत्वान, निव्वुतो सो ससावको ॥

२९. दस्सनेय्यं सब्वजनं^{१०}, विहारं इरियापथं^{११} ।
सव्वं तमन्तरहितं, ननु रिक्ता सब्वसङ्खारा ॥

३०. वेस्सभू जिनवरो सत्था, खेमारामम्हि निव्वुतो ।
धातुवित्थारिकं आसि, तेसु तेसु पदेसतो ति ॥

वेस्सभुस्स भगवतो वंसो एकवीसतिमो ।

२४. ककुसन्धबुद्धवंसो^{१२}

१. वेस्सभुस्स अपरेन, सम्बुद्धो द्विपदुत्तमो ।
ककुसन्धो नाम नामेन, अण्णमेय्यो दुरासदो ॥

२. उग्घाटेत्वा सब्वभवं, चरियाय^{१३} पारमिं गतो ।
सीहो व पञ्जरं भेत्वा, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ॥

१. अरुणारामे - स्या० । २. नरुत्तमे - रो० । ३. रामा - सी०, रो० । ४. रम्भो - सी०, स्या०, रो० । ५-६. गोतमी च सिरिमा च - सी०; गोतमी च सिरिमा च - स्या०, रो० । ७. रंमी - सी०; रंसि - स्या०, रो० । ८. रत्ती - सी०; रत्ति - रो० । ९. विभजित्वा - स्या० । १०. महाजनं - रो० । ११. विरियापथं - सी०, रो० । १२. ककुसन्धबुद्धवंसो - स्या० । १३. चरिया - सी०, रो० ।

३. धम्मचक्रं पवत्तेन्ते, ककुसन्धे^१ लोकनायके ।
चत्तारीसकोटिसहस्सानं, धम्माभिसमयो^२ अहु ॥
४. अन्तलिक्खम्हि आकासे, यमकं कत्वा विकुब्बनं ।
तिसकोटिसहस्सानं, बोधेसि देवमानुसे ॥
५. नरदेवस्स यक्खस्स, चतुसच्चप्पकासने ।
धम्माभिसमयो तस्स, गणनातो असङ्खियो ॥ 5
६. ककुसन्धस्स भगवतो, एको आसि समागमो ।
खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ॥
७. चत्तालीससहस्सानं, तदा^३ आसि समागमो ।
दन्तभूमिमनुप्पत्तानं, आसवारिगणक्खया^४ ॥ 10
८. अहं तेन समयेन, खेमो नामासि खत्तियो ।
तथागते जिनपुत्ते, दानं दत्वा अनप्पकं ॥
९. पत्तं च चीवरं दत्वा, अञ्जनं मधुलट्टिकं ।
इमेतं पत्थितं सब्बं, पटियादेमि^५ वरं वरं ॥
१०. सो पि मं बुद्धो^६ व्याकासि, ककुसन्धो विनायको ।
“इमम्हि भद्दके कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥
११. “अहु कपिलव्हेया रम्मा ...पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं” ॥
१२. तस्सा पि वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसादयि ।
उत्तरि वतमधिद्वांसि, दसपारमिपूरिया ॥
१३. नगरं खेमावती^७ नाम, खेमो नामासहं तदा ।
सब्बञ्जुतं गवेसन्तो, पव्वजि तस्स सन्तिके ॥ 20
१४. ब्राह्मणो अग्निदत्तो च, आसि बुद्धस्स सो पिता ।
विसाखा नाम जतिका, ककुसन्धस्स सत्थुनो^८ ॥
१५. वसते तत्थ खेमे पुरे, सम्बुद्धस्स महाकुलं ।
नरानं पवरं सेट्ठं, जातिमन्तं महायसं ॥ 25

१. ककुसन्धे - स्या० । २. पठमाभिसमयो - सी०, स्या०, रो० । ३. वृत्तियो - सी० । ४. आसवारिगणक्खया - सी०, स्या०, रो० । ५. पटियादेत्वा - सी० । ६. मुनि - सी०, स्या०, रो० । ७. खेमावती - सी०, स्या०, रो० । ८. महेत्तिनो - सी०, स्या०, रो० ।

१६. चतुवस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि ।
काम-कामवण्ण-काममुद्धिनामा^१, तयो पासादमुत्तमा ॥

R. 59

१७. समतिससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
रोचिनी^२ नाम सा नारी^३, उत्तरो नाम अत्रजो ॥

5 १८. निमित्ते चतुरो दिस्वा, रथयानेन निवस्समि ।
अनूनअट्ठमासानि^४, पधानं पदही जिनो ॥

१९. ब्रह्मना याचितो सन्तो, ककुसन्धो विनायको^५ ।
वत्ति चक्कं महावीरो, मिगदाये नरुत्तमो ॥

10

२०. विधुरो^६ च सञ्जीवो च^७, अहेसुं अग्गसावका ।
बुद्धिजो नामुपट्ठाको, ककुसन्धस्स सत्थुनो ॥

२१. सामा^८ च चम्पानामा च^९, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, सिरीसो ति पवुच्चति ॥

२२. अच्चुतो^{१०} च सुमनो च, अहेसुं अग्गुपट्ठका ।
नन्दा चेव सुनन्दा च, अहेसुं अग्गुपट्ठिका ॥

B. 373 15

२३. चत्तालीसरतनानि, अच्चुग्गतो महामुनि ।
कनकप्पभा निच्छरति, समन्ता दसयोजनं^{११} ॥

२४. चत्तालीसवस्ससहस्सानि, आयु तस्स महेसिनो ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहं ॥

20

२५. धम्मापणं पसारेत्वा, नरनारीनं सदेवके ।
नदित्वा सीहनादं व, निव्वुतो सो ससावको ॥

२६. अट्ठङ्गवचनसम्पन्नो, अच्छिद्धानि निरन्तरं ।
सब्बं तमन्तरहितं, ननु रिता सब्बसङ्खारा ॥

१-१. मुचि मुचि रतिवद्धनतामका - सी०; कामवद्ध काममुद्धि रतिवद्धनो -
स्या०; रुचि मुचि वद्धना - रो० । २-२. विरोचमानां नाम नारी - सी०, रो०; रोचिनी ० -
स्या० । ३. अनूनकं अट्ठमासं - सी०, स्या०, रो० । ४. लोक्नायको - सी०, स्या०, रो० ।
५-५. विधुरो सञ्जीवो नाम च - सी०, रो०; विधुरो संजीवनामो च - स्या० ।
६-६. समा च चम्पानामा च - सी०, रो० । ७. अच्चुग्गतो - स्या० । ८. द्वादसयोजनं -
सी०, रो० ।

२७. ककुसन्धो जिनवरो, खेमारामम्हि निव्वुतो ।
 तत्थेवस्स धूपवरो, गावुतं^१ नभमुग्गतो^२ ति ॥
 ककुसन्धस्स भगवतो वंसो द्वावीसतिमो ।

२५. कोणागमनबुद्धवंसो^३

१. ककुसन्धस्स अपरेन, सम्बुद्धो द्विपदुत्तमो । R. 60
 कोणागमनो नाम जिनो, लोकजेट्ठो नरासभो ॥
२. दस धम्मे पूरयित्वान, कन्तारं समतिक्कमि । 5
 पवाहिय^४ मलं सव्वं, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ॥
३. धम्मचक्कं पवत्तेन्ते, कोणागमननायके^५ ।
 तिसकोटिसहस्सानं, पठमाभिसमयो अहु ॥
४. पाटिहीरं करोन्ते च, परवादप्पमद्दने ।
 वीसतिकोटिसहस्सानं, दुतियाभिसमयो अहु ॥ 10
५. ततो विकुब्बनं कत्वा, जिनो देवपुरं गतो ।
 वसते^६ तत्थ सम्बुद्धो, सिलाय पण्डुकम्बले ॥
६. पकरणे सत्त देसेन्तो, वस्सं वसति सो मुनि ।
 दसकोटिसहस्सानं, ततियाभिसमयो अहु ॥
७. तस्सा पि देवदेवस्स, एको आसि समागमो । 15
 खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ॥
८. तिसभिक्खुसहस्सानं, तदा आसि समागमो । B. 374
 ओघानमतिक्कन्तानं, भिज्जितानं च मच्चुया ॥
९. अहं तेन समयेन, पव्वतो नाम खत्तियो ।
 मित्तामच्चेहि सम्पन्नो, अनन्तबलवाहनो^७ ॥ 20
१०. सम्बुद्धदस्सनं गत्वा, सुत्वा धम्ममनुत्तरं ।
 निमन्तेत्वा सजिनसङ्घं, दानं दत्वा यदिच्छकं ॥

१-१. गावुत० - सी०, स्या०, रो० । २. कोणागमनबुद्धवंसो - स्या० । ३. पवाहाय - स्या० । ४. कोणागमने नाम नायके - सी०; कोणागमने विनायके - स्या०; कोणागमने नायके - रो० । ५. वसति - सी० । ६. बलवाहनमण्यकं - स्या० ।

११. पट्टुणं चीनपट्टं च, कोसेय्यं कम्बलं पि च ।
सोवण्णपादुकं चेव, अदासि सत्थुसावके ॥
१२. सो पि मं बुद्धो व्याकासि, सङ्खमज्जे निसीदिय ।
“इमम्हि भद्दके कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥
१३. “अहु कपिलव्हुया रम्मा ... पे०... हेस्साम सम्मुखा इमं” ॥
१४. तस्सा पि वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसादयि ।
उत्तरि वतमधिट्ठासि, दसपारमिपूरिया ॥
१५. सव्वज्जुतं गवेसन्तो, दानं दत्वा नरुत्तमे ।
ओहायाहं^१ महारज्जं, पव्वजि जिनसन्तिके^२ ॥
१६. नगरं सोभवती नाम, सोभो नामासि खत्तियो ।
वसते तत्थ नगरे, सम्बुद्धस्स महाकुलं ॥
- R. 61 १७. ब्राह्मणो यज्जदत्तो च, आसि बुद्धस्स सो पिता ।
उत्तरा नाम जनिका, कोणागमनस्स सत्थुनो ॥
१८. तीणि वस्ससहस्सानि, अगारं अज्ज सो वसि ।
तुसित-सन्तुसित-सन्तुट्ठा, तयो पासादमुत्तमा ॥
- 15 १९. अनूनसोळससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
सुचिगत्ता नाम नारी, सत्थवाहो नाम अन्नजो ॥
२०. निमित्ते चतुरो दिस्वा, हत्थियानेन निक्खमि ।
छमासं पधानचारं, अचरी पुरिसुत्तमो ॥
- B. 375 20 २१. ब्रह्मना याचितो सन्तो, कोणागमननायको ।
वत्तिचक्कं महावीरो, मिगदाये नरुत्तमो ॥
२२. भिय्यसो^३ उत्तरो नाम, अहेसुं अग्गसावका ।
सोत्थिजो नामुपट्ठाको, कोणागमनस्स सत्थुनो^४ ॥
२३. समुद्दा उत्तरा चेव, अहेसुं अग्गसाविका ।
वोधि तस्स भगवतो, उदुम्बरो^५ ति पवुच्चति^६ ॥
- 25 २४. उग्गो च सोमदेवो च, अहेसुं अग्गुपट्ठका ।
सीवला चेव सामा च, अहेसुं अग्गुपट्ठिका ॥

१. ओहायिमं - सी० । २. तस्स सन्तिके - सी० । ३. भिय्यो सो - स्या०, रो० ।
४. वसत्तिनो - स्या० । ५-६. ० वुच्चति - स्या०; उदुम्बरोति वुच्चति - रो० ।

२५. उच्चत्तनेन सो बुद्धो, तिसहत्थसमुगतो ।
उक्कामुखे यथा कम्बु^१, एवं रंसीहि मण्डितो ॥
२६. तिसवस्ससहस्सानि, आयु बुद्धस्स तावदे ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥
२७. धम्मचेति^२ समुस्सेत्वा^३, धम्मदुस्सविभूसितं ।
धम्मपुप्फगुलं कत्वा, निब्बुतो सो ससावको ॥ 5
२८. महाविलासो तस्स जनो, सिरिधम्मप्पकासनो ।
सब्बं तमन्तरहितं, ननु रित्ता सब्बसङ्घारा ॥
२९. कोणागमनो सम्बुद्धो, पद्बतारामम्हि निब्बुतो ।
धातुवित्थारिकं आसि, तेसु तेसु पदेसतो ति ॥ 10
- कोणागमनस्स भगवतो वंसो तेवीसत्तिमो ।

२६. कस्सपबुद्धवंसो

१. कोणागमनस्स अपरेन, सम्बुद्धो द्विपदुत्तमो ।
कस्सपो नाम गोत्तेन, धम्मराजा पभङ्कुरो ॥ R. 62
२. सञ्छट्ठित^१ कुलमूलं, बह्वन्नपानभोजनं^२ ।
दत्त्वान याचके^३ दानं, पूरयित्वान मानसं ।
उसभो व आळकं भेत्वा, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ॥ 15
३. धम्मचवकं पवत्तेन्ते, कस्सपे लोकनायके ।
वीसकोटिसहस्सानं^४, पटमाभिसमयो अहु ॥ E. 376
४. चतुमासं यदा बुद्धो, लोके चरति चारिकं ।
दसकोटिसहस्सानं, दुत्तियाभिसमयो अहु ॥
५. यमकं विकुब्बनं कत्वा, जाणधातुं पकित्तयि ।
पञ्चकोटिसहस्सानं, तत्तियाभिसमयो अहु ॥ 20
६. सुघम्मा देवपुरे रम्मे, तत्थ धम्मं पकित्तयि^५ ।
तीणिकोटिसहस्सानं, देवानं बोधयी जिनो ॥

१. तम्बं - स्या० । २-२. धम्मचेतियं समुस्सित्वा - स्या० । ३. स छट्ठितं - स्या० । ४. बहुं च पानभोजनं - सी०; बहूने पाणपुजितं - स्या०; बहूने पानभोजनं - रो० । ५. दायके - स्या० । ६. वीसति० - सी०, स्या० । ७. पकायि - सी०, रो० ।

७. नरदेवस्स यक्खस्स, अपरे^१ धम्मदेसने ।
एतेसानं अभिसमया, गणनातो असङ्खिया^२ ॥
८. तस्सा पि देवदेवस्स, एको आसि समागमो ।
खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ॥
- ५ ९. वीसभिक्खुसहस्सानं, तदा आसि समागमो ।
अतिक्कन्तभवन्तानं^३, सिरिसीलेन तादिनं ॥
१०. अहं तदा माणवको, जोतिपालो ति विस्सुतो ।
अज्झायको मन्तवरो, तिण्णं वेदान पारगू ॥
११. लक्खणे इतिहासे च, सधम्मं पारमि गतो ।
१० भूमन्तलिक्खकुसलो, कतविज्जो अनावयो^४ ॥
१२. कस्सपस्स भगवतो, घटिकारो नामुपट्टको ।
सगारवो सप्पतिस्सो, निव्वुतो ततिये फले ॥
१३. आदाय मं घटीकारो, उपगञ्छि कस्सपं जिनं ।
तस्स धम्मं सुणित्वान, पव्वजि तस्स सन्तिके ॥
- १५ १४. आरद्धविरियो हुत्वा, वत्तावत्तेसु कोविदो ।
न क्वचि^५ परिहायामि, पूरेसि^६ जिनसासनं ॥
१५. यावता बुद्धभणितं, नवङ्ग^७ जिनसासनं^८ ।
सच्चं परियापुणित्वान, सोभयि जिनसासनं ॥
१६. मम अच्छरियं दिस्वा, सो पि बुद्धो वियाकरि ।
२० "इमम्हि भदके कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥
१७. "अहु कपिलव्हया रम्मा, निक्खमित्वा तथागतो ।
पधानं पदहित्वान, कत्वा दुक्करकारिकं ॥
१८. "अजपालक्खमूले, निसीदित्वा तथागतो ।
तत्थ पायासं पग्गह^९, नेरञ्जरमुपेहिति ॥
- २५ १९. "नेरञ्जराय तीरम्हि, पायासं परिभुज्जिय ।
पटियत्तवरमग्गेन, बोधिमूलमुपेहिति^{१०} ॥

B. 377,
R. 63

१. अपरे च - स्या० । २. असंखियो - स्या० । ३. अभिक्कन्त ० - स्या० ।
४. अनामयो - स्या० । ५. क्वापि - सी० । ६. पूरेमि - सी०, स्या०, रो० । ७-९. नवङ्गं
सत्पुसासनं - सी०, रो०; नवङ्गं सत्पुसासनं - स्या० । ८. समादाय - स्या० । ९. बोधिमण्ड-
मुपेहिति - सी०, रो०; बोधि मूलम्हि एहिति - स्या० ।

२०. "ततो पदक्खिणं कत्वा, बोधिमण्डं अनुत्तरो^१ ।
अपराजितद्वानमिह, बोधिपल्लङ्कमुत्तमे ।
पल्लङ्केन निसीदित्वा, बुज्झिस्सति महायसो ॥
२१. "इमस्स जनिका माता, माया नाम भविस्सति ।
पिता सुद्धोदनो नाम, अयं हेस्सति गोतमो ॥
२२. "अनासवा वीतरागा, सन्तचित्ता समाहिता ।
कोलितो उपतिस्सो च, अग्गा हेस्सन्ति सावका ।
आनन्दो नामुपट्ठाको, उपट्ठिस्सतिमं जिनं ॥
२३. "खेमा उप्पलवण्णा च, अग्गा हेस्सन्ति साविका ।
अनासवा सन्तचित्ता, वीतरागा समाहिता ।
बोधि तस्स भगवतो, अस्सत्थो ति पबुच्चति ॥
२४. "चित्तो हत्थाळवको च, अग्गा हेस्सन्तुपट्ठका ।
नन्दमाता च उत्तरा, अग्गा हेस्सन्तुपट्ठिका^२ ॥
२५. इदं सुत्वान वचनं, अस्समस्स महेसिनो ।
आमोदिता नरमरु, बुद्धबीजं किर^३ अयं ॥
२६. उक्कुट्टिसद्दा पवत्तन्ति^४, अण्णोटेन्ति हसन्ति च ।
कतञ्जली नमस्सन्ति, दससहस्सी सदेवका ॥
२७. "यदिमस्स लोकनाथस्स, विरज्झिस्साम सासनं ।
अनागतमिह अद्धाने, हेस्साम सम्मुखा इमं ॥
२८. "यथा मनुस्सा नदि तरन्ता, पटितित्थं विरज्झिय ।
हेट्ठातित्थे^५ गहेत्वान, उत्तरन्ति महानदि ॥
२९. "एवमेव मयं सब्बे, यदि मुञ्चामिमं जिनं ।
अनागतमिह अद्धाने, हेस्साम सम्मुखा इमं" ॥
३०. तस्सा पि वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसार्दयि ।
उत्तरि वत्तमधिट्ठासि, दसपारमिपूरिया ॥
३१. एवमहं संसरित्वा, परिवज्जेन्तो अनाचरं ।
दुक्करं च^६ कतं^७ मय्हं, बोधियायेव कारणा ॥

5

10

15

20

B. 378

25

१. नक्षत्रमो - सी०, रो०; अनुत्तरं - स्या० । २. एत्थ स्या० पोत्वको 'आयु वस्सतत्तं तस्स, गोतमस्स यस्सिन्नो' ति अधिको पाठो दिससति । ३. कुरो - सी०, स्या०, रो० । ४. वत्तन्ति - सी०, स्या० । ५. ० तित्थं - स्या० । ६-६. पकरं - स्या० ।

३२. नगरं वाराणसी नाम, किकी नामासि खत्तियो ।
वसते तत्थ नगरे, सम्बुद्धस्स महाकुलं ॥
३३. ब्राह्मणो ब्रह्मदत्तो व^१, आसि बुद्धस्स सो पिता ।
धनवती^२ नाम जनिका^३, कस्सपस्स महेसिनो ॥
- R. 64 5 ३४. दुवे वस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि ।
हंसो यसो सिरिनन्दो^४, तयो पासादमुत्तमा ॥
३५. तिसोळससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।
सुनन्दा_नाम सा नारी, विजितसेनो नाम अत्रजो ॥
३६. निमित्ते चतुरो दिस्वा, पासादेनाभिनिक्खमि ।
10 सत्ताहं पधानचारं, अचरी पुरिसुत्तमो ॥
३७. ब्रह्मना याचितो सन्तो, कस्सपो लोकनायको ।
वत्ति चक्कं महावीरो, मिगदाये नरुत्तमो ॥
३८. तिस्सो च भारद्वाजो च, अहेसुं अग्गसावका ।
सव्वमित्तो नामुपट्ठाको, कस्सपस्स महेसिनो ॥
- 15 ३९. अनुळा^५ उरुवेळा च, अहेसुं अग्गसाविका ।
बोधि तस्स भगवतो, निग्गोधो ति पवुच्चति ॥
४०. सुमङ्गलो घटिकारो च, अहेसुं अग्गुपट्ठाका ।
विचितसेना^६ भदा च, अहेसुं अग्गुपट्ठिका ॥
४१. उच्चत्तनेन सो बुद्धो, वीसतिरतनुग्गतो ।
20 विज्जुलट्ठी व आकासे, चन्दो व गहपूरितो ॥
४२. वीसतिवस्ससहस्सानि, आयु तस्स महेसिनो ।
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं ब्रह्म ॥
४३. धम्मतळाकं मापयित्वा^७, सीलं दत्वा विलेपनं ।
धम्मदुस्सं निवासेत्वा, धम्ममालं विभज्जिय^८ ॥
- 25 ४४. धम्मविमलमादासं, उपयित्वा महाजने ।
केचि निव्वानं पत्थेत्ता, पस्सन्तु मे अलङ्करं ॥

१. च - स्या०, रो० । २-२. माता धनवती नाम - स्या० । ३. सिरिचन्दो - स्या० । ४. अनुळा च - सी०, स्या०, रो० । ५. विजितसेना च - सी०, स्या०, रो० । ६. मापेत्वा - सी०, रो० । ७. विराजिय - सी०, रो०

४५. सीलकञ्चुकं दत्वान्, ज्ञानकवचवम्मितं^१ ।
धम्मचम्मं पारुपित्वा, दत्त्वा सन्नाहमुत्तमं ॥
४६. सतिफलकं दत्वान्, तिखिणञ्जाणकुन्तिमं ।
धम्मखगवरं दत्त्वा, सीलसंसग्गमद्दत्तं^२ ॥
४७. तेविज्जाभूसनं^३ दत्वान्, आवेळं^४ चतुरो फले ।
छळभिञ्जाभरणं दत्त्वा, धम्मपुप्फपिळन्धनं^५ ॥
४८. सद्धम्मपण्डरच्छत्तं, दत्त्वा पापनिवारणं ।
मापयित्वाभयं^६ पुप्फं, निब्बुतो सो ससावको ॥
४९. एसो हि सम्मासम्बुद्धो, अप्पमेय्यो दुरासदो ।
एसो हि धम्मरतनो, स्वाक्खातो एहिपस्सिको ॥
५०. एसो हि सद्धरतनो, सुप्पटिपन्नो अनुत्तरो ।
सब्बं तमन्तरहितं, ननु रिक्ता सब्बसङ्खारा ॥
५१. महाकस्सपो जिनो^७ सत्था, सेतव्यारामम्हि निब्बुतो ।
तत्थेवस्स जिनथूपो, योजनुब्बेधमुग्गतो ति ॥

कस्सपस्स भगवतो वंसो चतुवीसतिमो ।

२७. गोतमबुद्धवंसो

१. अहमेतरहि सम्बुद्धो^१, गोतमो सक्कयवड्डनो ।
पवानं पदहित्वान्, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ॥
२. ब्रह्मणा याचितो सन्तो, धम्मचवकं पवत्तयि ।
अट्टारसन्नं कोटीनं, पठमाभिसमयो अहु ॥
३. ततो परं च देसेन्ते^३, नरदेवसमागमे ।
गणनाय न वत्तब्बो, दुतियाभिसमयो अहु ॥
४. इधेवाहं एतरहि, ओवदि मम अत्रजं ।
गणनाय न वत्तब्बो, ततियाभिसमयो अहु ॥

१. ज्ञानकवचवम्मिकं - स्या०; ० वम्मिकं - रो० । २. सीलसत्तुप्पमद्दत्तं - स्या० ।

३. तेविज्जाभूसनं - स्या०, रो० । ४. आवेळं - सी० । ५. धम्मपुप्फपिळन्धनं - सी०, स्या०, रो० । ६. मापयित्वा अभयं - सी०, रो० । ७. जिनवरो - सी० । ८. बुद्धो - सी० । ९. देसेन्तो - स्या०, रो० ।

५. एकोसि^१ सन्निपातो मे, सावकानं महेसिनं ।
अद्भुतेलससतानं, भिक्खूनासि समागमो ॥
६. विरोचमानो विमलो, भिक्खुसङ्घस्स मज्झमो ।
ददामि पत्थितं सब्बं, मणी व सब्बकामदो ॥
७. फलमाकङ्क्षमानानं, भवच्छन्दजहेसिनं ।
चतुसच्चं पकासेमि^३, अनुकम्पाय पाणिनं ॥
८. दसवीससहस्सानं, धम्माभिसमयो अहु ।
एकद्वित्रं अभिसमयो, गणनातो असङ्खियो ॥
९. वित्थारिकं वाहुजञ्जं^४, इदं फीतं सुफुल्लितं ।
इध मय्हं सक्कमुनिनो, सासनं सुविसोधितं ॥
१०. अनासवा वीतरागा, सन्तचित्ता समाहिता ।
भिक्खू नेकसता सब्बे, परिवारेन्ति मं सदा ॥
११. इदानि ये एतरहि, जहन्ति मानुसं भवं ।
अप्पत्तमानसा सेखा^५, ते भिक्खू विञ्जुगरहिता ॥
१२. अरियं च संथोमयन्ता, सदा धम्मरता जना ।
बुज्झिस्सन्ति सतिमन्तो^६, संसारसरितं^७ गता^८ ॥
१३. नगरं कपिलवत्थु मे, राजा सुद्धोदनो पिता ।
मय्हं जनेत्तिका माता, मायादेवी ति वुच्चति ॥
१४. एकूनतिसवस्सानि, अगारं अज्झहं^९ वसिं^{१०} ।
रम्मो^{११} सुरम्मो सुभको^{१२}, तयो पासादमुत्तमा ॥
१५. चत्तारीससहस्सानि, नारियो समलङ्कृता ।
भद्दकञ्चना^{१३} नाम नारी, राहुलो नाम अन्नजो ॥
१६. निमित्ते चतुरो दिस्वा, अस्सयानेन निक्खमि ।
छव्वस्सं^{१४} पधानचारं, अचरिं दुक्करं अहं ॥

१. एको व - सी०, रो० । २. पकासेमि - सी०; पकासेमि - स्या०, रो० ।
३. बहुजञ्जं - सी०; बहुजञ्जं - स्या०, रो० । ४. सेखा - स्या० । ५. जुतिमन्तो -
स्या० । ६-६. संसारसरिता नरा - सी०, स्या०, रो० । ७-७. अज्झावसीहं - स्या० ।
८-८. सुचन्द्रो कोकनुवो कोञ्चो - स्या०; रामो सुरामो सुभतो - रो० । ९. भद्दकञ्चाना
- सी०; यतोचरा - स्या०; भद्दकञ्चा - रो० । १०. छव्वस्सं - स्या० ।

१७. वाराणसियं इसिपतने, चक्कं^१ पवत्तितं मया^२ ।
अहं गौतमसम्बुद्धो, सरणं सच्चपाणिनं ॥
१८. कोलितो उपतिस्सो च, द्वे भिक्खू अग्गसावका ।
आनन्दो नामुपट्ठाको, सत्तिकावचरो मम ।
खेमा उप्पलवण्णा च, भिक्खुनी अग्गसाविका ॥ 5
१९. चित्तो हत्थाळवको च, अग्गुपट्ठाकुपासका ।
नन्दमाता च उत्तरा, अग्गुपट्ठिकुपासिका^३ ॥
२०. अहं अस्सत्थमूलम्हि, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ।
व्यामप्पभा सदा मय्हं, सोळसहत्थमुग्गता^४ ॥
२१. अप्पं वस्ससतं आयु, इदानेतरहि^५ विज्जति^६ ।
तावता तिट्ठमानोहं, तारेमि^७ जनतं बहं ॥ 10
२२. ठपयित्वान धम्मवक्कं, पच्छिमं जनबोधनं ।
अहं^८ पि^९ नचिरस्सेव, सद्धिं सावकसङ्घतो ।
इधेव परिनिव्विस्सं, अग्गी वाहारसङ्घया ॥
२३. तानि च अतुलतेजानि, इमानि^{१०} च दसवलानि^{११} ।
अयं^{१२} च गुणधारणो देहो^{१३}, द्वत्तिसवरलक्खणविचित्तो^{१४} ॥ 15
२४. दस दिसा पभासेत्वा, सतरंसी व छप्पभा ।
सब्बं^{१५} तमन्तरहिस्सन्ति^{१६}, ननु रिक्ता सब्बसङ्घारा ति ॥
गौतमस्स भगवतो वंसो पञ्चवीसत्तिमो ।

२८. बुद्धपकिण्णककण्डं

१. अपरिमैय्यितो कप्पे, चतुरो आसुं विनायका ।
तण्हङ्करो मेवङ्करो, अथो पि सरणङ्करो ।
दीपङ्करो च सम्बुद्धो, एककप्पम्हि ते जिना ॥ 20
२. दीपङ्करस्स अपरेन, कोण्डञ्जो नाम नायको ।
एको व एककप्पम्हि, तारेसि जनतं बहं ॥

१-१. जिनी चक्कं पवत्तिय - स्या० । २. अग्गुपट्ठाकुपासिका - स्या०, म० ।
३. सोळसहत्थमुग्गता - सी०, स्या०, रो० । ४-४. मनेतरहि - स्या० । ५. तारेमि -
स्या० । ६-६. अहम्हि - सी० । ७-७. यसवलानि इद्धियो - स्या० । ८-८. अयञ्च गुणवर-
देहो - सी०, रो०; अहं गुणधारणो देहो - स्या० । ९. द्वत्तिसवरलक्खणाचित्तो - सी०, रो० ।
१०-१०. सब्बा समन्तरहेस्सन्ति - सी०, स्या०, रो० ।

३. दीपङ्करस्स भगवतो, कोण्डञ्जस्स च सत्थुनो ।
एतेसं अन्तरा कप्पा, गणनातो असत्थिया^१ ॥
४. कोण्डञ्जस्स अपरेन, मङ्गलो नाम नायको ।
तेसं पि अन्तरा कप्पा, गणनातो असत्थिया ॥
५. मङ्गलो च सुमनो च, रेवतो सोभितो मुनि ।
ते पि बुद्धा एककप्पे, चक्खुमन्तो पभङ्कुरा ॥
- R. 67 ६. सोभितस्स अपरेन, अनोमदस्सी महायसो^२ ।
तेसं पि अन्तरा कप्पा, गणनातो असत्थिया ॥
७. अनोमदस्सी पदुमो, नारदो चा पि नायको ।
ते पि बुद्धा एककप्पे, तमन्तकारका^३ मुनी ॥
८. नारदस्स अपरेन, पदुमुत्तरो नाम नायको ।
एककप्पमिह उप्पन्नो, तारेसि जनतं बहुं ॥
९. नारदस्स भगवतो, पदुमुत्तरस्स सत्थुनो ।
तेसं पि अन्तरा कप्पा, गणनातो असत्थिया ॥
- 15 १०. कप्पसतसहस्समिह, एको आसि महामुनि ।
पदुमुत्तरो लोकविदू, आहुतीनं पटिग्गहो ॥
११. तिसकप्पसहस्समिह, दुवे आसुं^४ विनायका^५ ।
सुमेधो च सुजातो च, ओरतो^६ पदुमुत्तरा^७ ॥
१२. अट्टारसे कप्पसते^८, तयो आसुं विनायका ।
पियदस्सी अत्थदस्सी, धम्मदस्सी च नायका ॥
- 20 १३. ओरतो च सुजातस्स, सम्बुद्धा द्विपदुत्तमा ।
एककप्पमिह ते^९ बुद्धा^{१०}, लोके अप्पटिपुग्गला ॥
१४. चतुअवुत्तितो कप्पे, एको आसि महामुनि ।
सिद्धत्थो सो लोकविदू, सल्लकत्तो^{११} अनुत्तरो ॥
- B. 383 25 १५. द्वेनवुत्ते इतो कप्पे, दुवे आसुं विनायका ।
तिस्सो फुस्सो च सम्बुद्धा, असमा अप्पटिपुग्गला ॥

१. असत्थिय्या - स्या० । २. महामुनि - स्या० । ३. तमन्तकारणा - स्या० ।
४-५. आसिनु नायका - स्या०, रो० । ६. ओरतो - सी०, रो० । ७. पदुमुत्तरो - स्या०,
रो० । ८. इतो कप्पसते - रो० । ९-१०. सम्बुद्धा - सी०, स्या०, रो० । ११. सल्लकत्तो
- स्या०; सल्लगतो - रो० ।

१६. एकनवृतितो कप्पे, विपस्सी नाम नायको ।
सो पि बुद्धो कारुणिको, सत्ते मोचेसि वत्थना ॥
१७. एकत्तिसे^१ इतो कप्पे, दुवे आसुं विनायका ।
सिस्सी च वेस्सभू चेव, असमा अप्पट्ठिपुग्गला ॥
१८. इमम्हि भट्ठके कप्पे, तयो आसुं विनायका ।
ककुसन्धो कोणागमनो, कस्सपो चा पि नायको ॥ 5
१९. अहमेतरहि सम्बुद्धो, मेत्तेय्यो चा पि हेस्सति ।
एते पिमे पञ्च बुद्धा, धीरा लोकानुकम्पका ॥
२०. एतेसं धम्मराजूनं, अञ्जेसं नेककोटिनं ।
आचिक्खित्वान तं मग्गं, निव्वुता ते ससावका ति ॥ 10

२६. धातुभाजनीयकथा

१. महागोतमो जिनवरो, कुसिनारम्हि^२ निव्वुतो ।
धातुवित्थारिकं आसि, तेसु तेसु पदेसतो ॥ R. 68
२. एको अजातसत्तुस्स, एको वेसालिया पुरे ।
एको कपिलवत्थुस्मि, एको च अल्लकप्पके ॥
३. एको च रामगामम्हि, एको च वेठ्ठीपके^३ ।
एको पावेय्यके मल्ले, एको च कोसिनारके ॥ 15
४. कुम्भस्स^४ थूपं कारेसि, ब्राह्मणो दोणसब्बयो ।
अङ्गारथूपं कारेसुं, मोरिया तुट्ठमानसा ॥
५. अट्ठ सारीरिका थूपा, नवमो कुम्भचेतियो ।
अङ्गारथूपो दसमो, तदायेव पतिट्ठितो ॥ 20
६. उण्हीसं चतस्सो^५ दाठा, अवक्खका द्वे च धातुयो ।
असम्भिन्ना इमा सत्त, सेसा भिन्ना व धातुयो ॥
७. महन्ता मुग्गमत्ता च, मज्झिमा भिण्णतण्डुला ।
खुट्ठका सासपमत्ता च, नानावण्णा च धातुयो ॥ B. 384

१. एकत्तिसे - स्या० । २. कुसिनारामम्हि - सी०, रो० । ३. वेठ्ठीपके - स्या० ।

४. कुम्भस्स - स्या० । ५. चतुरो - सी०, रो० ।

८. महन्ता सुवण्णवण्णा च, मुत्तवण्णा च मज्झिमा ।
खुद्दका मकुलवण्णा च, सोळसदोणमत्तिका^१ ॥
९. महन्ता पञ्च नाळियो, नाळियो पञ्च मज्झिमा ।
खुद्दका छ नाळी चैव, एता सब्बा पि धातुयो ॥
१०. उण्हीसं सीहळे दीपे, ब्रह्मलोके च वामकं ।
सीहळे दक्खिणक्खं च, सब्बापेता पतिट्ठिता ॥
११. एका दाठा तिदसपुरे, एका नागपुरे अहु ।
एका गन्धारविसये, एका कलिङ्गराजिनो^२ ॥
१२. चत्तालीससमा दन्ता, केसा लोमा च सब्बसो ।
देवा हरिमु एकेकं, चक्कवाळपरम्परा ॥
१३. वजिरायं^३ भगवतो, पत्तो दण्डं^४ च चीवरं ।
निवासनं कुलधरे, पच्चत्थरणं कपिलब्धये^५ ॥
१४. पाटलिपुत्तपुरम्हि^६, करणं^७ कायबन्धनं ।
चम्पायुदकसाटियं^८, उण्णलोमं च कोसले ॥
१५. कासावं^९ ब्रह्मलोके च, वेठनं तिदसे पुरे ।
निसीदनं अवन्तीसु, रट्ठे^{१०} अत्थरणं तदा ॥
१६. अरणी च मिथिलायं, विदेहे परिसावनं ।
वासि सूचिघरं चा पि, इन्दपत्थपुरे^{११} तदा ॥
१७. परिक्खारा अवसेसा, जनपदे अपरन्तके ।
परिभुत्तानि^{१२} मुनिना, अकंसु^{१३} मनुजा तदा ॥
१८. धातुवित्थारिकं आसि, गोतमस्स महेसिनो ।
पाणीनं अनुकम्पाय, अहु पोराणिकं तदा ति ॥

R. 69

20

— १० —

बुद्धवंसो निट्ठितो

१. सोळसगोणि ० - सी० । २. कालिङ्गराजिनो - सी०, स्या०, रो० । ३. मधुरायं - सी० । ४. दण्डो - स्या० । ५. सिलब्धये - स्या० । ६. पाटलिपुत्तनगरे - सी०, रो० ।
पाटलीपुत्तनगरे - स्या० । ७. करकं - सी०, स्या०, रो० । ८. चम्पायं उदकसाटिका - सी०,
रो० । चम्पायं उदकसाटिका - स्या० । ९. कासावं - स्या० । १०. देवरट्ठे - स्या० ।
११. इन्दरट्ठे पुरे - रो० । १२. परिभुतञ्च - सी० । १३. महेस्सन्ति - स्या० ।

सुत्तपिटके खुद्दकनिकाये
चरियापिटकं

चरियापिटकपालि

१. अकित्तिवग्गो

१. अकित्तिचरिया

१. "कप्पे च सतसहस्से, चतुरो च असह्मिये" ।
एत्थन्तरे यं चरितं, सच्चं तं बोधिपाचनं ॥
२. "अतीतकप्पे चरितं, ठपयित्वा भवाभवे ।
इमं हि कप्पे चरितं, पवक्खस्सं सुणोहि मे ॥
३. 'यदा अहं ब्रह्मरञ्जे, सुञ्जे विपिनकानने' ।
अज्झोगाहेत्वा^१ विहरामि, अकित्ति^२ नाम तापसो ॥
४. 'तदा मं तपतेजेन, सन्तत्तो तिदिवाभिभू ।
धारेन्तो ब्राह्मणवण्णं, भिक्खाय मं उपागमि ॥
५. 'पवना आभतं पण्णं, अतेलं च अलोणिकं ।
मम द्वारे ठितं दिस्वा, सकटाहेन आकिरि ॥
६. 'तस्स दत्तवानहं पण्णं, निक्कुज्जित्तवान^३ भाजनं ।
पुनेसनं जहित्तवान, पाविसि पण्णसाळकं ॥
७. 'दुतियं^४ पि ततियं पि, उपगच्छि ममन्तिकं^५ ।
अकम्पितो अनोलम्भो, एवमेवमदासहं ॥
८. 'न मे तप्पच्चया अत्थि, सरीरस्मि विवण्णियं ।
पीतिसुखेन रतिया, वीतिनामेमि तं दिवं ॥
९. 'यदि मासं पि द्वेमासं^६, दक्खिण्येयं वरं लभे ।
अकम्पितो अनोलीनो, ददेय्यं दानमुत्तमं ॥

B. 383,
R. 73

5

10

15 B. 386

१. अतज्जये - स्या०, रो० । २. विक्क - स्या०; विवित - रो० । ३. अज्झो-
गहेत्वा - सी०, स्या० । ४. अकित्ति - रो० । ५. निक्कुज्जित्तवान - स्या० । ६-९. दुतियं
दिवसं ततियं पि, उपगच्छि ममन्तिके - स्या० । ७. द्विमासं - स्या० ।

१०. 'न तस्स दानं ददमानो, यसं लाभं च पत्थयिं ।
सव्वञ्जुतं पत्थयानो, तानि कम्मनि आचरिंति ॥

२. सङ्खचरिया'

R. 74

११. 'पुनापरं यदा होमि, ब्राह्मणो सङ्खसङ्खयो ।
महासमुदं तरितुकामो, उपगच्छामि पट्टनं ॥

5

१२. 'तत्थइसं' पटिपथे, सयम्भुं अपराजितं ।
कन्तारद्वानं' पटिपन्नं, तत्ताय कठिनभूमिया ॥

१३. 'तमहं पटिपथे दिस्वा, इममत्थं विचिन्तयिं ।
इदं' खेतं अनुप्पत्तं, पुञ्जकामस्स जन्तुतो ॥

१४. यथा' कस्सको पुरिसो, खेतं दिस्वा महागमं' ।
तत्थ बीजं न रोपेति, न सो घञ्जेत अत्थिको ॥

10

१५. एवमेवाहं पुञ्जकामो, दिस्वा खेतवहत्तमं ।
यदि' तत्थ' कारं न करोमि, नाहं पुञ्जेन अत्थिको ॥

१६. यथा अमच्चो मुद्दिकामो', रञ्जो अन्तेपुरे जने ।
न देति तेसं धनघञ्जं, मुद्दितो परिहायति ॥

15

१७. एवमेवाहं पुञ्जकामो, विपुलं दिस्वान दक्खिणं ।
यदि तस्स' दानं न ददामि', परिहायिस्सामि पुञ्जतो ॥

१८. 'एवाहं चिन्तयित्वान, ओरोहित्वा उपाहता ।
तस्स पादानि वन्दित्वा, अदासि छत्तुपाहनं ॥

B. 387

१९. 'तेनेवाहं सतगुणतो, सुखमालो सुखेधितो' ।
अपि च दानं परिपूरेन्तो, एवं तस्स अदासहं ति ॥

20

३. कुरुराजचरिया'

२०. 'पुनापरं यदा होमि, इन्दपत्थे' पुरुत्तमे ।
राजा धनञ्जयो' नाम, कुसले' दसहुपागतो ॥

१. सङ्खब्राह्मणचरिय - स्या० । २. तत्थइसामि - सी०, स्या०; तत्थ अदस्सि - रो० । ३-३. कन्तारद्वानपटिपन्न - सी०, स्या० । ४. इमं - स्या० । ५. यथापि - सी०, स्या०, रो० । ६. महाराजं - स्या० । ७-७. यदि - स्या० । ८. मुद्दिकामो - स्या० । ९. तत्थ - स्या० । १०. दानि - स्या० । ११. सुखे धितो - रो० । १२. कुरुवम्मचरिय - स्या० । १३. इन्दपत्ते - सी०; इन्दपट्ट - रो० । १४. धनञ्जयो - म० । १५. कुसलेहि - स्या० ।

२१. 'कलिङ्गरुद्विसया, ब्राह्मणा उपगच्छु मं ।
आयाचुं' मं हत्थिनागं, धञ्जं मङ्गलसम्मतं ॥
२२. अबुद्धिको जनपदो, दुग्भिक्खो छातको महा ।
ददाहि पवरं नागं, नीलं अञ्जनसव्हयं ॥
२३. न मे याचकमनुप्पत्ते, पटिक्खेपो अनुच्छवो ।
मा मे भिज्जि समादानं, दस्सामि विपुलं गजं ॥
२४. 'नागं गहेत्वा सोण्डाय, भिङ्गारे' रतनामये ।
जलं हत्थे आकिरित्वा, ब्राह्मणानं अदं गजं ॥
२५. 'तस्स' नागे पदिन्नमिह, अमच्चा एतदब्रवुं ।
किं नु तुय्हं वरं नागं, याचकानं पदस्ससि' ॥
२६. धञ्जं मङ्गलसम्पन्नं, सङ्गामविजयुत्तमं ।
तस्मि' नागे पदिन्नमिह, किं ते रज्जं करिस्सति ॥
२७. रज्जं पि मे ददे सब्बं, सरीरं दज्जमत्तनो ।
सव्वञ्जुतं पियं मय्हं, तस्मा नागं अदासहं ति ॥

5 R. 75

10.

४. महासुदस्सनचरिया

२८. 'कुसावतिमिह नगरे, यदा आसि महीपति ।
महासुदस्सनो नाम, चक्कवत्ती' महव्वलो ॥
२९. 'तत्थाहं दिवसे तित्थत्तुं, घोसापेमि तहि तहि ।
को किं इच्छति पत्थेति, कस्स किं दीयतू धनं ॥
३०. को छातको को तसितो, को मालं को विलेपनं ।
नानारत्तानि वत्थानि, को नग्गो परिदहिस्सति ॥
३१. को पथे छत्तमादेति, कोपाहता मुदु सुभा ।
'इति सायं च पातो च, घोसापेमि तहि तहि ॥
३२. 'न तं दससु ठानेसु, न पि ठानसतेसु वा ।
अनेकसतठानेसु, पटियत्तं याचके धनं ॥

15

B. 388

20

३३. 'दिवा वा यदि वा रत्ति', यदि एति वनिव्वको ।
लद्धा यदिच्छकं भोगं, पुरहत्थो व गच्छति ॥
३४. 'एवरूपं महादानं, अदासि यावजीविकं ।
न पाहं देस्सं धनं दम्मि, न पि तत्थि निच्चयो मयि ॥
३५. 'यथा पि आतुरो नाम, रोगतो परिमुत्तिथा ।
घनेन वेज्जं तप्पेत्वा, रोगतो परिमुच्चति ॥
३६. 'तथेवाहं जानमानो, परिपूरेतुमसेसतो ।
ऊनमनं' पुरयितुं, देमि दानं वनिव्वके ।
निरालयो अपच्चासो', सम्बोधिमनुपत्तिथा ति ॥

५. महागोविन्दचरिया

- R. 76 10 ३७. 'पुनापरं यदा होमि, सत्तराजपुरोहितो ।
पूजितो नरदेवेहि, महागोविन्दब्राह्मणो ॥
३८. 'तदाहं सत्तरज्जेसु, यं मे आसि उपायनं ।
तेन देमि महादानं, अक्खोव्वमं' सागरूपमं ॥
- B. 389 15 ३९. 'न मे देस्सं धनं धज्जे, न पि तत्थि निच्चयो मयि ।
सव्वज्जुतं पियं मव्हं, तस्मा देमि वरं धनं ति ॥

६. निमिराजचरिया'

४०. 'पुनापरं यदा होमि, मिथिलायं पुरुत्तमे ।
निमि नाम महाराजा, पण्डितो कुसलत्थिको ॥
४१. 'तदाहं मापयित्वान, चतुस्सालं चतुम्मुखं ।
तत्थ दानं पवत्तेसि, मिगपक्खिनरादिनं' ॥
४२. 'अच्छादतं च सयनं', अन्नं पानं च भोजनं ।
अव्वोच्छिन्नं करित्वान, महादानं पवत्तयि ॥
४३. 'यथा पि सेवको सामि, धनहेतुमुपागतो ।
कायेन वाचा मनसा, आराधनीयमेसति ॥

१. रत्ति - रो० । २. वनिव्वके - मी०; वनीपको - रो० । ३. ऊनमनं - रो० ।
४. अपच्चासो - रो० । ५. अक्खोव्वमं - स्या० । ६. निमिराजचरियं - स्या० । ७. मिग-
पक्खिनरारिणं - रो० । ८. सयनं च - सी० ।

४४. 'तथेवाहं सच्चभवे, परियेसिस्सामि बोधिजं ।
दानेन सत्ते तप्पेत्वा, इच्छामि बोधिमुत्तमं ति ॥

७. चन्दकुमारचरिया

४५. 'पुनापरं यदा होमि, एकराजस्स अत्रजो ।
नगरे पुप्फवतिया, कुमारो चन्दसब्बयो ॥ R. 77
४६. 'तदाहं यज्जना मुत्तो, निक्खन्तो यञ्जवाटतो' ।
संवेगं जनयित्वान, महादानं पवत्तयि ॥ 5
४७. 'नाहं पिवामि खादामि, न पि भुञ्जामि भोजनं ।
दक्खिणेय्ये अदत्त्वान, अपि छप्पञ्च रत्तियो ॥
४८. 'यथा पि वाणिजो नाम, कत्त्वान भण्डसञ्चयं ।
यत्थ लाभो महा होति, तत्थ^१ तं हरति' भण्डकं ॥ B. 390 10
४९. 'तथेव सकमुत्ता^२ पि, परे दिन्नं महप्फलं ।
तस्मा परस्स दातव्वं, सतभागो भविस्सति ॥
५०. 'एतमत्थवसं ज्ञत्वा, देमि दानं भवाभवे ।
न पटिक्कमामि दानतो, सम्बोधिमनुपत्तिया ति ॥

८. सिविराजचरिया

५१. 'अरिट्टुसब्बहे नगरे, सिविनामासि खत्तियो ।
निसज्ज पासादवरे, एवं चिन्तेसहं तदा ॥ 15
५२. यं किञ्चि मानुसं दानं, अदिन्नं मे न विज्जति ।
यो पि याचैय्य मं चक्खुं, ददेय्यं अविकम्पितो ॥
५३. 'मम सङ्कप्पमञ्जाय, सक्को देवानमिस्सरो ।
निसिन्नो देवपरिसाय, इदं वचनमब्रवि ॥ 20
५४. निसज्ज पासादवरे, सिविराजा महिद्धिको ।
चिन्तेन्तो विविधं दानं, अदेय्यं सो न पस्सति ॥
५५. तथं नु वितथं नेतं, हन्द वीमंसयामि तं ।
मुहुत्तं आगमेय्याथ, याव जानामि तं मनं ॥

१. यञ्जवाटतो - सी०; यञ्जवाटको - रो० । २-२. तत्थ नं० - सी०; तत्था-
हरति - रो० । ३. सकमुत्तं - स्या० ।

५६. 'पवेधमानो पलितसिरो', वलितगत्तो^३ जरातुरो ।
अन्धवण्णो व^४ हुत्वान, राजानं उपसङ्गमि ॥

५७. 'सो तदा पग्गहेत्वान, वामं दक्खिणवाहु^५ च ।
सिरस्मि अञ्जलिं कत्वा, इदं वचनमब्रवि ॥

५८. याचामि तं महाराज, धम्मिकं रट्ठवड्डुन ।
तव दानरता कित्ति, उग्गता देवमानुसे ॥

५९. उभो पि नेत्ता नयना, अन्धा उपहता मम ।
एकं मे नयनं देहि, त्वं पि एकेन यापय ॥

६०. 'तस्साहं वचनं सुत्वा, हट्ठो संविग्गमानसो ।
कतञ्जली वेदजातो, इदं वचनमब्रवि ॥

६१. इदानीहं चिन्तयित्वान^६, पासादतो इधागतो ।
त्वं मम चित्तमञ्जाय, नेत्तं याचितुमागतो ॥

६२. अहो मे मानसं सिद्धं, सङ्कप्पो^७ परिपूरितो ।
अदिन्नपुब्बं दानवरं, अज्ज दस्सामि याचके ॥

६३. एहि सिक्क उट्ठेहि, मा दन्धयि मा पवेधयि ।
उभो पि नयनं^८ देहि, उप्पाटेत्वा वणिब्बके ॥

६४. 'ततो सो चोदितो मय्हं, सिक्को वचनं करो ।
उट्ठरित्वान पादासि, तालमिञ्जं व याचके ॥

६५. 'ददमानस्स देन्तस्स, दिन्नदानस्स मे सतो ।
चित्तस्स अञ्जथा नत्थि, बोधियायेव कारणा ॥

६६. 'न मे देस्सा उभो चक्खू, अत्ता न^९ मे न देस्सियो ।
सव्वञ्जुतं पियं मय्हं, तस्मा चक्खू अदासहंति ॥

६. वेस्सन्तरचरिया

६७. 'या मे अहोसि जनिक्का, फुस्सती^१ नाम खत्तिया ।
सा अतीतामु जातीसु, सक्कस्स^२ महेसी पिया^३ ॥

१. फलितसिरो - रो० । २. वलितगत्तो - सी०, रो० । ३. च - स्या० ।
४. दक्खिणवाहु - स्या० । ५. चिन्तयित्वा - सी० । ६. सङ्कप्पो मे - स्या० । ७. नयने - सी०, रो० । ८. पि - स्या० । ९. फुस्सती - सी० । १०-१०. सक्कस्स च महेसिया - सी०, रो०; सक्कस्स महेसी पिया - स्या० ।

६८. 'तस्सा आयुक्खयं जत्वा', देविन्दो एतदब्रवि ।
ददामि ते दस वरे, वर भद्दे यदिच्छसि ॥
६९. 'एवं वुत्ता च सा देवी, सक्कं पुनिदमब्रवि ।
किं नु मे अपराधत्थि, किं नु देस्सा अहं तव ।
रम्मा चावेसि मं ठाना, वातो व धरणीरुहं ॥
७०. 'एवं वुत्तो च^१ सो सक्को, पुन तस्सिदमब्रवि ।
न चेव ते कतं पापं, न च मे त्वंसि अप्पिया ॥
७१. एत्तकंयेव ते आयु, चवनकालो भविस्सति ।
पटिग्गण्ह मया दिन्ने, वरे दस वरुत्तमे ॥
७२. 'सक्केन सा दिन्नवरा, तुट्ठहट्ठा पमोदिता ।
ममं अब्भन्तरं कत्वा, फुस्सती दसवरे वरी ॥
७३. 'ततो चुता सा फुस्सती, खत्तिये उपपज्जथ ।
जेत्तुत्तरम्हि नगरे, सज्जयेन समागमि ॥
७४. 'यदाहं' फुस्सतिया कुच्छि, ओक्कन्तो पियमातुया ।
मम तेजेन मे माता, सदा दानरता अहु ॥
७५. 'अधने आतुरे जिण्णे, याचके अट्ठिके^२ जने ।
समणे ब्राह्मणे खीणे, देति दानं अकिञ्चने ॥
७६. 'दस मासे धारयित्वान, करोन्ते पुरं पदक्खिणं ।
वेस्तानं वीथिया मज्जे, जनेसि फुस्सती ममं ॥
७७. 'न मय्हं मत्तिकं^३ नामं, न पि पेत्तिकसम्भवं ।
जातेत्थ^४ वेस्सवीथिया^५, तस्मा वेस्सन्तरो अहु ॥
७८. 'यदाहं' दाक्को होमि, जातिया अट्ठवस्सिको ।
तदा निसज्ज पासादे, दानं दातुं विचिन्तयि ॥
७९. हृदयं ददेय्यं चक्खुं, मंसं पि रुधिरं^६ पि च ।
ददेय्यं कायं सावेत्वा^७, यदि कोचि^८ याचये ममं ॥

5

B. 392

R. 79

10

15

20

25

१. दिस्वा - सी०, स्या०, रो० । २. व - स्या० । ३. तदाहं - सी० । ४. पट्टिके

- सी०; पट्टिके - रो० । ५. मत्तिकं - सी० । ६. जातोम्हि - सी०, रो० । ७. वेस्स-

वीथियं - स्या० । ८-८. रुधिरं - रो० । ९. सावेत्वा - रो० । १०. को - स्या० ।

८०. 'सभावं चिन्तयन्तस्स, अकम्पितमसण्ठितं' ।
अकम्पि तत्थ पथवी^१, सिनेख्वनवटंसका ॥
८१. 'अन्वद्धमासे^२ पन्नरसे, पुण्णमासे उपोसथे ।
पच्चयं नागमारुह्ण, दानं दातुं उपागमि ॥
८२. 'कलिङ्गरट्टविसया, ब्राह्मणा उपगञ्छु मं ।
अयाचुं मं हत्थिनागं, धञ्जं मङ्गलसम्मतं ॥
८३. 'अवुट्टिको^३ जनपदो, दुग्ग्भिक्खो छातको महा ।
ददाहि पवरं नागं, सब्वसेतं गजुत्तमं ॥
८४. ददामि न विकम्पामि, यं मं याचन्ति ब्राह्मणा ।
सन्तं नप्पतिगूहामि^४, दाने मे रमते^५ मनो ॥
८५. न मे याचकमनुप्पत्ते, पटिक्खेपो अनुच्छवो ।
मा मे भिज्जि समादानं, दस्सामि विपुलं गजं ॥
८६. 'नागं गहेत्वा सोण्डाय, भिङ्गारे रतनामये ।
जलं हत्थे आकिरित्वा, ब्राह्मणानं अदं गजं ॥
८७. 'पुत्तापरं ददन्तस्स, सब्वसेतं गजुत्तमं ।
तदा पि पथवी कम्पि, सिनेख्वनवटंसका ॥
८८. 'तस्स नागस्स दानेन, सिवयो कुद्धा समागता ।
पव्वाजेसुं सका रट्ठा, वड्ढं गच्छतु पव्वतं ॥
८९. 'तेसं तिच्छुभमानानं, अकम्पित्यमसण्ठितं' ।
महादानं पवत्तेतुं, एकं^६ वरमयाचिसं^७ ॥
९०. 'याचिता सिवयो सब्वे, एकं वरमदंसु मे ।
सावयित्वा^८ कण्णभेरि, महादानं ददामहं ॥
९१. 'अथेत्य वत्तती सद्दो, तुमुलो^९ भेरवो महा ।
दानेनिमं^{१०} नीहरन्ति, पुन दानं ददातयं^{११} ॥

१. अकम्पितम ० - स्या० । २. पठवी - सी०, स्या०, रो० । ३. अन्वद्धमासे - स्या०; अद्धमासे - रो० । ४. अवुट्टिको - रो० । ५. नप्पतिगूहामि - स्या० । ६. रमते - सी०, स्या०, रो० । ७. अकम्पितमसण्ठितं - स्या०, रो० । ८-९. एकं वरमयाचिसं - सी०, रो०; एकवरमयाचिहं - स्या० । १०. आसावयित्वा - सी०; आयाचयित्वा - रो० । ११. तिमुलो - स्या० । १२. दानेन मं - सी०, रो० । १३. ददामहं - सी०, रो० ।

६२. 'हत्थि' अस्से रथे दत्त्वा, दासि दासं गवं धनं ।
महादानं ददित्वान, नगरा निवस्वामि तदा ॥
६३. 'निवस्वमित्वान नगरा, निवत्तित्वा' विलोकिते ।
तदा पि पथवी कम्पि, सिनेरुवनवटंसका ॥
६४. 'चतुर्वाहि' रथं दत्त्वा, ठत्त्वा चातुम्महापथे^१ ।
एकाकियो^२ अदुतियो, मद्दिदेवि इदमब्रवि ॥
६५. त्वं मद्दि कण्हं गण्हाहि, लहुका एसा कनिट्टिका^३ ।
अहं जालि गहेस्सामि^४, गरुको भातिको हि सो ॥
६६. 'पदुमं पुण्डरीकं व, मद्दी कण्हाजिनग्गही ।
अहं सुवण्णविम्बं व, जालि खत्तियमग्गहि ॥
६७. 'अभिजाता सुखुमाला, खत्तिया चतुरो जना ।
विसमं समं अवकमन्ता, वड्डुं गच्छाम पव्वतं ॥
६८. 'ये केचि मनुजा एन्ति, अनुमग्गे पटिप्पथे^५ ।
मग्गान्ते पटिपुच्छाम, कुहि वड्डुन्तपव्वतो^६ ॥
६९. 'ते तत्थ अम्हे पस्सित्त्वा, करुणं गिरमुदीरयुं ।
दुक्खं ते पटिवेदेन्ति, दूरे वड्डुन्तपव्वतो ॥
१००. 'यदि पस्सन्ति पवने, दारका फलिते^७ दुमे ।
तेसं फलानं हेतुम्हि, उपरोदन्ति दारका ॥
१०१. 'रोदन्ते दारके दिस्वा, उव्विद्धा^८ विपुला दुमा ।
सयमेवोणमित्वान, उपगच्छन्ति दारके ॥
१०२. 'इदं अच्छरियं दिस्वा, अब्भुतं^९ लोमहंसनं ।
साहुकारं पवत्तेसि, मद्दी सब्बङ्गसोभणा ॥
१०३. अच्छेरं वत लोकिस्मि, अब्भुतं लोमहंसनं ।
वेस्सन्तरस्स तेजेन, सयमेवोणता दुमा ॥
१०४. 'सङ्घिप्पिमु पथं यक्खा, अनुकम्पाय दारके ।
निवस्सन्तदिवसेनेव^{१०}, चेतर्दुमुपागमुं ॥

B. 394

10

15

20

25

१. हत्थी - स्या०, रो० । २. निवत्तेत्वा - स्या० । ३. चतुर्माहापथे - स्या० ;
चातुर्माहापथे - रो० । ४. एकाकिको - स्या० । ५. कनिट्टिका - स्या०, रो० । ६. गहिस्सामि
- स्या० । ७. पटिप्पथे - स्या०, रो० । ८. वड्डकत० - सी०, स्या०, रो० । ९. फलिते -
सी०, स्या०, रो० । १०. उव्विग्गा - सी०; उव्विग्गा - स्या० । ११. अब्भुतं - स्या० ।
१२. निवस्सन्तदिवसेनेव - सी० ।

१०५. 'सद्विराजसहस्सानि, तदा वसन्ति मातुले' ।
सव्वे पञ्जलिका हुत्वा, रोदमाना उपागमुं ॥
१०६. 'तत्थ वत्तेत्वा सल्लापं, चेतेहि चेतपुत्तेहि ।
ते ततो निक्खमित्वान, वङ्कं अगमु पव्वतं ॥
१०७. 'आमन्तयित्वा देविन्दो, विस्सकम्मं^१ महिद्धिकं ।
अस्समं सुकतं रम्मं, पण्णसालं सुमापय ॥
१०८. 'सक्कस्स वचनं सुत्वा, विस्सकम्मो महिद्धिको ।
अस्समं सुकतं रम्मं, पण्णसालं सुमापयि ॥
१०९. 'अज्झोभाहेत्वा पवनं, अप्पसदं निराकुलं ।
चतुरो जना मयं तत्थ, वसाम पव्वतन्तरे ॥
११०. 'अहं च मद्दिदेवी च, जाली कण्हाजिना चुभो ।
अज्झमज्जां सोकनुदा, वसाम अस्समे तदा ॥
१११. 'दारके अनुरक्खन्तो, असुज्जो^२ होमि अस्समे ।
मदी फलं आहरित्वा^३, पोसेति सा तयो जने ॥
११२. 'पवने वसमानस्स, अद्धिको^४ मं उपागमि ।
आयाचि पुत्तके मय्हं, जालि कण्हाजिनं चुभो ॥
११३. 'याचकं उपगतं दिस्वा, हासो मे उपपज्जथ ।
उभो पुत्ते गहेत्वान, अदासि ब्राह्मणे तदा ॥
११४. 'सके पुत्ते चजन्तस्स, जूजके^५ ब्राह्मणे यदा ।
तदा पि पथवी कम्पि, सिनेरुवनवटंसका ॥
११५. 'पुनदेव सक्को ओरुह, हुत्वा ब्राह्मणसन्निभो ।
आयाचि मं मद्दिदेवि, सीलवन्ति^६ पतिव्वतं ॥
११६. 'मद्दि हत्थे गहेत्वान, उदकज्जलि पूरिय^७ ।
पसन्नमनसङ्कप्पो, तस्स मद्दि अदासहं ॥
११७. 'मद्दिद्या दीयमानाय, गगने देवा पमोदिता ।
तदा पि पथवी कम्पि, सिनेरुवनवटंसका ॥

१. मातुला - स्या०, रो० । २. विसुकम्मं - स्या०, रो० । ३. असुज्जे - स्या० ।
४. आहरति - सी०, स्या०, रो० । ५. अद्धिको - स्या० । ६. याचके - रो० । ७. सील-
वति - स्या० । ८. पूरय - स्या०, रो० ।

११८. 'जालि कण्हाजिनं धीत', मद्दिदेवि पतिव्वतं ।
चजमानो न चिन्तेसि, बोधियायेव कारणा ॥
११९. 'न मे देस्सा उभो पुत्ता, मद्दिदेवी न देस्सिया ।
सव्वञ्जुतं पियं मय्हं, तस्मा पिये अदासहं ॥
१२०. 'पुनापरं ब्रह्मारञ्जे, मातापितुसमागमे ।
करुणं परिदेवन्ते, सल्लपन्ते सुखं दुखं' ॥
१२१. 'हिरोत्तप्पेन गहना', उभिन्नं उपसङ्कमि ।
तदा पि पथवी कम्पि, सिनेरुवनवटंसका ॥
१२२. 'पुनापरं ब्रह्मारञ्जा, निवखमित्वा सञ्जातिभि ।
पविसामि पुरं रम्मं, जेतुत्तरं पुरुत्तमं ॥
१२३. 'रत्नानि सत्त वस्सिसु, महामेधो पवस्सथ ।
तदा पि पथवी कम्पि, सिनेरुवनवटंसका ॥
१२४. 'अचेतनायं पथवी, अविञ्जाय सुखं दुखं ।
सा पि दानवला मय्हं, सत्तवखत्तुं पकम्पथा' ति ॥

5

B. 396

10

१०. ससपण्डितचरिया

१२५. 'पुनापरं यदा होमि, ससको पवनचारको' ।
तिणपण्णसाकफलभवखो, परहेठनविवज्जितो ॥
१२६. 'मक्कटो च सिङ्गालो च, उट्ठपोतो^१ चहं तदा ।
वसाम एकसामन्ता^२, सायं पातो च^३ दिस्सरे^४ ॥
१२७. 'अहं ते अनुसासामि, किरिये^५ कल्याणपापके ।
पापानि परिवज्जेथ, कल्याणे अभिनिविस्सथ ॥
१२८. 'उपोसथमिह दिवसे, चन्दं दिस्वान पूरितं ।
एतेसं तत्थ आचिक्खि, दिवसो अज्जुपोसथो ॥
१२९. 'दानानि पटियादेथ, दक्खिणेरय्यस्स दातवे ।
दत्त्वा दानं दक्खिणेरय्ये, उपवस्सथुपोसथं ॥

15 R. 82

20

१. धीतु - स्या० । २. दुक्खं - सी०, स्या०, रो० । ३. गहनं - स्या० ।
४-४. सत्तवखत्तुमकम्पथा - स्या० । ५. पवनचारिको - सी०, स्या०, रो० । ६. मुत्त० -
म०, स्या० । ७. एकसामन्ता - स्या० । ८-८. पदिस्सरे - सी०, रो० । ९. किरिये - स्या० ।

१३०. 'ते मे साधू ति वत्वान, यथासत्ति यथावलं ।
दानानि पटियादेत्वा, दक्खिण्यं गवेसिसुं ॥
१३१. 'अहं निसज्ज' चिन्तेसि, दानं दक्खिणनुच्छवं ।
यदिहं लभे दक्खिण्यं, किं मे दानं भविस्सति ॥
१३२. न मे अत्थि तिला मग्गा, मासा^१ वा^२ तण्डुला घतं ।
अहं तिणेन यापेमि, न सक्का तिण दातवे ॥
- B. ३९७ १३३. यदि कोचि^३ एति दक्खिण्यो, भिक्खाय मम सन्तिके ।
दज्जाहं सकमत्तानं, न सो तुच्छो गमिस्सति ॥
१३४. 'मम सङ्कप्पमञ्जाय, सक्को ब्राह्मणवण्णिना ।
आसयं मे उपागच्छि, दानवीमंसनाय मे ॥
१३५. 'तमहं दिस्वान सन्तुट्ठो, इदं वचनमब्रवि ।
साधु खोसि अनुप्पत्तो, धासहेतु ममन्तिके ॥
१३६. अदिन्नपुब्बं दानवरं, अज्ज दस्सामि ते अहं ।
तुवं सीलगुणूपेतो, अयुत्तं ते परहेठनं^४ ॥
१३७. एहि अग्गि पदीपेहि, नानाकट्टे समानय^५ ।
अहं पचिस्समत्तानं, पक्कं त्वं भवखयिस्ससि ॥
१३८. 'साधू ति सो हट्ठमनो, नानाकट्टे समानयि ।
महन्तं अकासि चित्तकं^६, कत्वा^७ अङ्गारगम्भकं^८ ॥
१३९. 'अग्गि तत्थ पदीपेसि^९, यथा सो खिप्पं महाभवे ।
फोटेत्वा रजगते गत्ते, एकमन्तं उपाविसि^{१०} ॥
१४०. 'यदा महाकट्ठपुञ्जो^{११}, आदित्तो धमधमायति^{१२} ।
तदुप्पतित्वा पपत्ति^{१३}, मज्झे जालसिखन्तरे ॥
- R. ८३ १४१. 'यथा सीतोदकं नाम, पविट्ठं यस्स कस्सचि ।
समेति दरथपरिळाहं, अस्सादं देति पीति च ॥
१४२. 'तथेव जलितं अग्गि, पविट्ठस्स ममं तदा ।
सब्बं समेति दरथं, यथा सीतोदकं विय ॥

१. निपज्ज - स्या० । २-२. न मासा - स्या० । ३. रो० पोत्थके तत्थि ।
४. परहेठनं - स्या० । ५. समानयि - सी० । ६. चित्तकं - स्या० । ७-७. कत्वा-
नङ्गारगम्भकं - स्या० । ८. पदीपेति - रो० । ९. उपाविसि - रो० । १०. महाकट्ठपुञ्जो -
रो० । ११. धूमधूमायति - सी०; धूममायति - रो० । १२. पपत्ति - स्या० ।

१४३. 'छवि' चम्मं मंसं न्हासं, अट्टि हृदयवन्धनं ।
केवलं सकलं कायं, ब्राह्मणस्स अदासहं ति ॥

अकित्तिवग्गो पठमो ।

तस्सुद्धानं

अकित्तिब्राह्मणो^१ सङ्खो, कुरुराजा धनञ्जयो ।
महामुदस्सनो राजा, महागोविन्दब्राह्मणो ॥
निमि चन्दकुमारो च, सिबि वेस्सन्तरो ससो ।
अहमेव तदा आसि, यो ते दानवरे अदा ॥
एते दानपरिक्खारा, एते दानस्स पारमी ।
जीवितं याचके दत्त्वा, इमं^२ पारमि^३ पूरयि ॥
भिक्षाय उपगतं दिस्वा, सकत्तानं परिच्चाजि ।
दानेन मे समो नत्थि, एसा मे दानपारमी ति ॥

B. 398

[5

10

दानपारमिनिद्देसो निट्ठितो ।

—:o:—

२. हत्थिनागवग्गो

१. मातुपोसकचरिया

B. 399, -
R. 84

१. 'यदा अहोसि' पवने, कुञ्जरो मातुपोसको ।
न तदा अत्थि महिया, गुणेन मम सादिसो ॥
२. 'पवने दिस्वा वनचरो, रज्जो मं पटिवेदयि ।
तवानुच्छवो महाराज, गजो वसति' कानने ॥
३. न तस्स परिक्खायत्थो, न' पि अल्लककासुया' ।
सह' गहिते' सोण्डाय, सयमेव इधेहिति ॥
४. 'तस्स तं वचनं सुत्वा, राजा पि तुट्टमानसो ।
पेसेसि हत्थिदमकं, छेकाचरियं सुसिक्खितं ॥
५. 'गन्त्वा सो हत्थिदमको, अद्दस पदुमस्सरे ।
भिसमुल्लाले' उद्धरन्तं, यापनत्थाय मातुया ॥
६. 'विज्जाय मे सीलगुणं, लक्खणं उपधारयि ।
एहि पुत्ता ति पत्तवान्, मम सोण्डाय अग्गहि ॥
७. 'यं मे तदा पाकतिकं, सरीरानुगतं बलं ।
अज्ज नागसहस्सानं, बलेन समसादिसं ॥
८. 'यदिहं तेसं पकुप्पेय्यं, उपेतानं' गहणाय मं ।
पटिवलो भवे तेसं, याव रज्जं पि मानुसं ॥
९. 'अपि चाहं सीलरक्खाय, सीलपारमिपूरिया ।
न करोमि' चित्ते अज्जाथत्तं, पक्खिपन्तं ममाळके' ॥
१०. 'यदि ते मं तत्थ कोट्टेय्यु', फरसूहि तोमरेहि च ।
नेव तेसं पकुप्पेय्यं, सीलखण्डभया ममा ति ॥

१. सीलपारमिता - स्या०, रो० । २. पठप मालवनागचरियं - स्या० । ३. अहोसि - रो० । ४. अत्थि - स्या० । ५-५. नपियाल्लककासुया - सी०; न पि अल्लककासुया - स्या० । ६-६. समं गहिते - सी०; समागहिते - स्या०, रो० । ७. भिसमुल्ल - रो० । ८. उपेतं - सी०, स्या०, रो० । ९. करोमि - स्या० । १०. ममाळके - सी०, स्या०; ममालके - रो० । ११. कोट्टेय्यु - स्या० ।

२. भूरिदत्तचरिया

B. 400,
R. 85

११. 'पुनापरं यदा होमि, भूरिदत्तो महिद्विको ।
विरूपकखेन महारञ्जा, देवलोकमगच्छहं ॥
१२. 'तत्थ पस्सित्वाहं' देवे, एकन्तं सुखसमप्पिते ।
तं सम्मगमनत्थाय, सीलव्वतं समादयि^३ ॥
१३. 'सरीरकिच्चं कत्वान, भुत्वा यापनमत्तकं ।
चतुरो अङ्गे अधिद्वाय, सेमि वम्मिकमुद्धनि ॥
१४. 'ध्वविद्या चम्मेन मंसेन, नहारुअट्टिकेहि' वा ।
यस्स एतेन करणीयं, दिन्नयेव हरातु सो ॥
१५. 'संसितो अकतञ्जुना, आलम्पायनो^४ ममग्गहि ।
पेळाय पक्खिपित्वान, कीळेति मं तहिं तहिं ॥
१६. 'पेळाय पक्खिपन्ते पि, सम्मदन्ते^५ पि पाणिना ।
आलम्पायने न कुप्पामि, सीलखण्डभया मम ॥
१७. 'सकजीवितपरिच्चागो, तिणतो^६ लहुको मम' ।
सीलवीतिकमो मय्हं, पथवी^७ उप्पतनं^८ विय ॥
१८. 'निरन्तरं जातिसतं, चजेय्यं मम जीवितं ।
नेव सीलं पभिन्देय्यं, चतुदीपान^९ हेतु पि ॥
१९. 'अपि चाहं सीलरक्खाय, सीलपारमिपूरिया ।
न करोमि चित्ते अञ्जयत्तं, पक्खिपन्तं पि पेळकेति ॥

5

10

15

३. चम्पेय्यनागचरिया

२०. 'पुनापरं यदा होमि, चम्पेय्यको महिद्विको ।
तदा पि धम्मिको आसि, सीलव्वतसमप्पितो ॥
२१. 'तदा पि मं धम्मचारि, उपवुत्थं उपोसथं ।
अहितुण्डको गहेत्वान, राजद्वारम्हि कीळति ॥

20

१. पस्सित्त्वहं - सी० । २. समादयि - म० । ३. न्हारुहि० - स्या० ।

४. आलम्बणो - सी०; आलम्बानो - स्या०; आलम्पानो - रो० । ५. मं म्दन्ते - स्वा० ।

६-८. तिणतोपि लहुको मवि - स्वा० । ७-९. पठवी उप्पतना - सी०, रो०; पठवी उव्वतना -

स्या० । ८. चतुर्न दीपान - स्या० । ९. चम्पेय्यचरियं - स्या० ।

- B. 401 २२. 'यं यं सो वण्णं चिन्तयि, नीलं व पीतलोहितं ।
तस्स चित्तानुवत्तन्तो', होमि चिन्तितसन्निभो ॥
- R. 86 २३. 'थलं करेय्यमुदकं, उदकं पि थलं करे ।
यदिहं तस्स पकुप्पेय्यं', खणेन छारिकं करे ॥
- 5 २४. 'यदि चित्तवसी हेस्सं, परिह्वायिस्सामि सीलतो ।
सीलेन परिहीनस्स, उत्तमत्थो न सिज्जति ॥
२५. 'कामं भिज्जतुयं कायो, इधेव विकिरीयतु ।
नेव सील पभिन्देय्यं', विकिरन्ते भुसं विया ति ॥

४. चूलबोधिचरिया

- 10 २६. 'पुत्तापरं यदा होमि, चूलबोधि सुसीलवा ।
भवं दिस्वान भयतो, नेक्खम्मं अभिनिक्खमि ॥
२७. 'या मे दुतियिका आसि, ब्राह्मणी कनकसन्निभा ।
सा पि वट्ठे अनपेक्खा, नेक्खम्मं अभिनिक्खमि ॥
२८. 'निरालया छिन्नवन्धु, अनपेक्खा कुले गणे ।
चरन्ता गामनिगमं, वाराणसिमुपागमुं ॥
- 15 २९. 'तत्थ वसाम निपका, असंसट्ठा कुले गणे ।
निराकुले अणसद्दे, राजुय्याने वसामुभो ॥
३०. 'उय्यानदस्सतं गत्वा, राजा अद्दस ब्राह्मणि ।
उपगम्मं ममं पुच्छि, तुय्हेसा का' कस्स भरिया ॥
- 20 ३१. 'एवं वुत्ते अहं तस्स, इदं वचनमब्रवि ।
न मय्हं भरिया एसा, सहधम्मा एकसासनी ॥
३२. 'तिस्सा' सारत्तगधितो, गाहापेत्त्वान चेटके ।
निप्पीळयन्तो बलसा, अन्तेपुरं पवेसयि ॥
- B. 402 ३३. 'ओदपत्तकिया मय्हं, सहजा' एकसासनी ।
आकड्ढित्वा नयन्तिया, कोपो मे उपपज्जथ ॥

१. चित्तानुवत्तेन्तो - सी०, स्पा० । २. कुप्पेय्यं - स्पा० । ३. पि भिन्देय्यं - स्पा० ।
४-४. उपसङ्गम्मं मं - स्पा० । ५. सी० पोत्तके नत्ति । ६. तस्सा - सी०, स्पा०, रो० ।
७. सारत्ताविगतो - सी०, रो० । ८. सहजाता - स्पा० ।

३४. 'सह कोपे समुप्पन्ने, सीलव्वतमनुस्सरि ।
तत्थेव कोपं निग्गण्हि, नादासि वड्डितूपरि' ॥
३५. 'यदि नं^१ ब्राह्मणि कोचि, कोट्टेय्य तिण्हसत्तिया ।
नेव सीलं पभिन्देय्यं, बोधियावेव कारणा ॥
३६. 'न मेसा ब्राह्मणी देस्सा, न पि मे वलं न विज्जति ।
सव्वञ्जुतं पियं मय्हं, तस्मा सीलानुरक्खिसं^३ ति ॥

5

५. महिसराजचरिया

३७. 'पुत्तापरं यदा होमि, महिसो वनचारको^१ ।
पवड्डुकायो बलवा, महन्तो भीमदस्सनो ॥
३८. 'पव्वमारे गिरिदुग्गे च, रक्खमूले दकासये ।
होतेत्य ठानं महिसानं, कोचि कोचि तहि तहि ॥
३९. 'विचरन्तो ब्रह्मरज्जे, ठानं अदस भद्दकं ।
तं ठानं उपगन्त्वान, तिट्ठामि च सयामि च ॥
४०. 'अथेत्य कपिमागन्त्वा, पापो अनरियो लहु ।
खन्धे नलाटे भमुके, मुत्तेति ओहनेतितं ॥
४१. 'सकिं पि दिवसं दुत्तियं, तत्तियं चतुत्थं पि च ।
दुसेति मं सव्वकालं, ते न होमि उपद्दुतो ॥
४२. 'ममं उपद्दुतं दिस्वा, यक्खो मं इदमब्रवि ।
नासेहेतं छवं पापं, सिङ्गेहि च खुरेहि च ॥
४३. 'एवं वुत्ते तदा यक्खे, अहं तं इदमब्रवि ।
कि त्वं मक्खेसि कुणपेन, पापेन अनरियेन मं ॥
४४. 'यदिदं तस्स पकुप्पेय्यं, ततो हीनतरो भवे ।
सीलं च मे पभिज्जेय्य, विञ्जू च गरहेय्यु मं ॥
४५. 'हीळिता जीविता वा पि, परिसुद्धेन मतं वरं ।
क्याहं जीवितहेतुं पि, काहामि परहेठनं^५ ॥

R. 87

10

15

20

B. 403

१. वड्डितूपरी - सो०; वड्डितुं परि - रो० । २. तं - स्या० । ३. सीलानुरक्खित्सं - सी०, स्या०, रो० । ४. महिसराजचरियं - स्या० । ५. पवनचारिको - सी०; पवनचारणो - स्या०; पवनचारको - म० । ६. परहेठनं - स्या० ।

४६. 'ममेवायं* मञ्जुमानो, अञ्जे पेवं करिस्सति ।
तेव तस्स' वधिस्सन्ति, सा मे मुत्ति भविस्सति* ॥
४७. 'हीनमज्झिमउक्कट्टे, सहन्तो अवमानितं ।
एवं लभति सप्पञ्जो, मनसा यथा पत्थितं ति ॥

६. हरराजचरिया^१

- 5 ४८. 'पुनापरं यदा होमि, सुतत्तकनकसन्निभो ।
मिगराजा हर नाम, परमसीलसमाहितो ॥
४९. 'रम्मे पदेसे रमणीये, विवित्ते अमनुस्सके ।
तत्थ वासं उपगञ्छि, गङ्गाकूले मनोरमे ॥
- R. 88 ५०. 'अथ उपरि गङ्गाय, धनिकेहि परिपीळितो ।
10 पुरिसो गङ्गाय पपति^२, जीवामि वा मरामि वा ॥
५१. 'रत्तिन्दिवं सो गङ्गाय, बृह्ममानो महोदके ।
रवन्तो करुणं रवं^३, मज्झे गङ्गाय गच्छति ॥
५२. 'तस्साहं सद्दं सुत्वान, करुणं परिदेवतो ।
गङ्गाय तीरे ठत्वान^४, अपुच्छि कोसि त्वं नरो ॥
- 15 ५३. 'सो मे पुट्ठो च^५ व्याकासि, अत्तनो करुणं तदा ।
धनिकेहि भीतो तसितो, पक्खन्दोहं^६ महानदि ॥
५४. 'तस्स कत्वान कारुज्जं, चजित्वा मम जीवितं ।
पविसित्वा नीहरि तस्स, अन्धकारमिह रत्तिया ॥
५५. 'अस्सत्थकालमञ्जाय^७, तस्साहं इदमब्रवी ।
20 एकं तं वरं याचामि, मा मं कस्सचि पावद ॥
- B. 404 ५६. नगरं गन्त्वान आचिविख, पुच्छितो धनहेतुको ।
'राजानं सो गहेत्वान, उपगञ्छि ममन्तिकं ॥

-. स्या० पोत्थके नत्थि । १. तत्थ - सी०, रो० । २. हरमिगचरियं - स्या० । ३. पत्ति - स्या०, रो० । ४. रवं - सी० । ५. ठत्वा - स्या० । ६. स्या० पोत्थके नत्थि । ७. कारणं - सी०, स्या०, रो० । ८. पक्खन्तोहं - सी०, रो०; पक्खन्नो मं - स्या० । ९. अस्सत्त - सी० ।

५७. 'यावता करणं सव्वं, रञ्जो आरोचितं मया ।
राजा सुत्वान वचनं, उस्सुं तस्स पक्कप्पयि^१ ।
इवेव घातयिस्सामि^२, मित्तदुब्धि^३ अनारियं ॥
५८. 'तमहं अनुरक्खन्तो, निम्मिनि मम अत्तना ।
तिट्ठतेसो महाराज, कामकारो भवामि ते ॥
५९. 'अनुरक्खि मम सीलं, नारक्खि मम जीवितं ।
सीलवा हि तदा आसि, बोधियायेव कारणा ति ॥

७. मातङ्गचरिया

६०. 'पुनापरं यदा होमि, जटिलो उग्गतापनो ।
मातङ्गो नाम नामेन, सीलवा सुसमाहितो ॥
६१. 'अहं च ब्राह्मणो एको, गङ्गाकूले वसामुभो ।
अहं वसामि उपरि, हेट्ठा वसति ब्राह्मणो ॥
६२. 'विचरन्तो अनुकूलम्हि, उद्धं मे अस्समद्दस ।
तत्थ मं परिभासेत्वा^४, अभिसपि मुद्धफालनं ॥
६३. 'यदिहं तस्स पक्कप्पेय्यं, यदि सीलं न गोपये ।
ओलोकेत्वानहं तस्स, करेय्यं छारिकं विय ॥
६४. 'यं सो तदा मं अभिसपि, कुपितो दुट्ठमानसो ।
तस्सेव मत्थके निपति, योगेन तं पमोच्चयि ॥
६५. 'अनुरक्खि मम सीलं, नारक्खि मम जीवितं ।
सीलवा हि तदा आसि, बोधियायेव कारणा ति ॥

८. धम्मदेवपुत्तचरिया

६६. 'पुनापरं यदा होमि, महापक्खो^५ महिद्धिको ।
धम्मो नाम महायक्खो, सव्वलोकानुकम्पको ॥
६७. 'दसकुसलकम्मपथे, समादपेन्तो महाजनं ।
चरामि गामनिगमं, समित्तो सपरिज्जनो ॥

१. विकप्पयि - सी०, रो० । २. घातयिस्सामि - स्या०, रो० । ३. मित्तदुब्धि - सी० । ४. परिभासित्वा - सी०, स्या० । ५. महोसक्को - सी०; महोसक्को - स्या०; महा-यक्को - रो० ।

६८. 'पापो कदरियो यक्खो, दीपेन्तो दस पापके' ।
सो पेत्य महिया चरति, समित्तो सपरिज्जनो ॥
६९. 'धम्मवादी अधम्मो च, उभो पच्चनिका मयं ।
धुरे धुरं घट्टयन्ता', समिम्हा पटिपथे उभो ॥
७०. 'कलहो वत्तती भेस्मा', कल्याणपापकस्स च ।
मग्गा ओक्कमनत्थाय, महायुद्धो उपट्ठितो ॥
७१. 'यदिहं तस्स कुप्पेय्य', यदि भिन्दे तपोगुणं ।
सहपरिजनं तस्स, रजभूतं करेय्यहं ॥
७२. 'अपि चाहं सीलरक्खाय, निब्बापेत्त्वान मानसं ।
सह जनेनोक्कमित्वा, पथं पापस्स दासहं ॥
७३. 'सह पथतो ओक्कन्ते', कत्वा चित्तस्स निब्बुत्ति ।
विवरं अदासि पथवी, पापयक्खस्स तावदे ति ॥

६. अलीनसत्तुचरिया'

७४. 'पञ्चालरट्ठे नगरवरे, कपिलायं' पुरुत्तमे ।
राजा जयदिसो' नाम, सीलगुणमुपागतो ॥
७५. 'तस्स रज्जो अहं पुत्तो, सुतधम्मो सुसीलवा ।
अलीनसत्तो गुणवा, अनुरक्खपरिजनो' सदा ॥
७६. 'पिता मे मिगवं गन्त्वा, पोरिसादं उपागमि ।
सो मे पितुमग्गहेसि, भक्खोसि मम मा चलि ॥
७७. 'तस्स तं वचनं सुत्वा, भीतो तसितवेधितो ।
ऊरुक्खम्भो' अहं तस्स, दिस्वान पोरिसादकं ॥
७८. 'मिगवं गहेत्वा मुञ्चस्सु, कत्वा आगमनं पुन ।
ब्राह्मणस्स धनं दत्वा, पिता आमन्तयी ममं ॥
७९. 'रज्जं पुत्त पटिपज्ज, मा पमज्जि' पुरं इदं ।
कतं मे पोरिसादेन, मम आगमनं पुन ॥

१. पापके - रो० । २. घट्टयन्तो - सी०; घट्टयन्ता - स्या० । ३. धस्मा - रो० ।
४. कुप्पेय्य - सी०, स्या०, रो० । ५. उक्कन्ते - स्या०; ओक्कन्तो - रो० । ६. जय-
दिसावरियो - स्या०, रो० । ७. कपिलायं - सी०; कपिलायं - स्या०, रो० । ८. जयदिसो -
स्या० । ९. अनुरक्खपरिजनो - रो० । १०. ऊरुक्खम्भो - रो० । ११. पमज्ज - स्या० ।

८०. 'मातापितृ' च वन्दित्वा, निम्मिनित्वान् अत्तना^१ ।
 निक्खिपित्वा^२ धनुं खगं, पोरिसादं उपागमि ॥
८१. 'ससत्थहत्थूपगतं, कदाचि सो तसिस्सति ।
 तेन भिज्जिस्सति सीलं, परित्तासं कते^३ मयि ॥
८२. 'सीलखण्डभया मय्हं, तस्स देस्सं न व्याहरि ।
 मेत्तचित्तो हितवादी, इदं वचनमब्रवि ॥
८३. उज्जालेहि^४ महाअग्निं, पपत्तिस्सामि ख्वत्तो ।
 त्वं पक्ककालमञ्जाय^५, भवखय मं^६ पितामह^७ ॥
८४. 'इति सीलवत्तं हेतु, नारक्खि मम जीवितं ।
 पब्बाजेसि^८ चहं^९ तस्स, सदा पाणातिपातिकं ति ॥

5

10

१०. सङ्क्षपालचरिया

८५. 'पुनापरं यदा होमि, सङ्क्षपालो महिद्विको ।
 दाठावुधो^१ धोरविसो, द्विजिब्बो उरगाधिभू^२ ॥
८६. 'चतुप्पथे महामग्गे^३, नानाजनसमाकुले ।
 चतुरो अज्जे अधिद्वाय, तत्थ वासमकप्पयि ॥
८७. 'छविया चम्मेन मंसेन, नहारुअट्टिकेहि वा ।
 यस्स एतेन करणीयं, दिन्नयेव हरातु सो ॥
८८. 'अद्दसंमु भोजपुत्ता, खरा लुद्धा^४ अकारुणा ।
 उपगञ्छुं ममं तत्थ, दण्डमुग्गरपाणिनो ॥
८९. 'नासाय विनिविज्झित्वा, नङ्गुट्ठे पिट्टिकण्टके^५ ।
 काजे आरोपयित्वान, भोजपुत्ता हरिसु मं ॥
९०. 'ससागरत्तं पथवि, सकाननं सपव्वतं ।
 इच्छमानो चहं तत्थ, नासावातेन^६ आपये ॥

R. 91

15

B. 407

20

१. मातुपितु - सी०; मातुपितु - स्या०; माता पितु - रो० । २. अत्तनं - स्या०, रो० । ३. निक्खमित्वा - स्या०; निक्खिपित्वा - रो० । ४. गते - सी० । ५. उज्जलेहि - सी०, स्या०, रो० । ६. सुपक्ककालमञ्जाय - स्या०; सम्यक्तकालमञ्जाय - रो० । ७. त्वं - स्या०, रो० । ८. पितामहा - सी०, स्या० । ९-९. पब्बाजेसिमहं - सी०, स्या०; पब्बाजेसि चाहं - रो० । १०. दाठावुधो - स्या० । ११. उरगाधिभू - स्या० । १२. महापथे - स्या० । १३. लुद्धा - स्या० । १४. पिट्टिकण्टके - स्या० । १५. नासावातेन - स्या०, रो० ।

६१. 'सूलेहि विनिविज्झन्ते', कोट्टयन्ते पि सत्तिभि ।
 भोजपुत्ते न कुप्पामि, एसा मे सीलपारमी ति ॥
 हत्थिनागवग्गो दुतियो ।

तस्सुदानं

हत्थिनागो भूरिदत्तो, चम्पेय्यो बोधि माहिसो^१ ।
 रुह मातङ्गो धम्मो च, अत्रजो च जयद्दिसो ॥
 एते नव^२ सीलबला, परिक्रखारा पदेसिका ।
 जीवितं परिरक्खित्वा, सीलानि अनुरक्खियं^३ ॥
 सङ्खपालस्स मे सत्तो^४, सब्बकालं पि जीवितं ।
 यस्स कस्सचि निय्यत्तं^५, तस्मा सा सीलपारमी ति ॥

सीलपारमिनिद्देशो निट्ठितो ।

—:०:—

१. विज्झयन्ते पि - सी०, स्या०, रो० । २. माहिसो - सी०, स्या०, रो० ।
 ३. सब्बे - सी०, स्या०, रो० । ४. अनुरक्खित्तं - सी०, स्या०, रो० । ५. सत्तो - सी० ।
 ६. नीयन्तं - सी०; रो०; निय्यन्तं - स्या० ।

३. युधञ्जयवग्गो

१. युधञ्जयचरिया

१. 'यदाहं अमितयसो, राजपुत्तो युधञ्जयो ।
उस्सावविन्दुं सूरियात्तपे, पतितं दिस्वान संविजि ॥
२. 'तञ्जेवाधिपति कत्वा, संवेगमनुब्रूहि ।
मातापितू च वन्दित्वा, पव्वञ्जमनुयाचहं ॥
३. 'याचन्ति मं पञ्जलिका, सनेगमा सरट्ठका ।
अज्जेव पुत्त पटिपज्ज, इद्धं फीतं महामहि ॥
४. 'सराजके सहोरोधे^१, सनेगमे सरट्ठके ।
करुणं परिदेवन्ते, अनपेक्खो व' परिच्चजि^२ ॥
५. 'केवलं पथवि^३ रज्जं, जातिपरिजनं यसं ।
चजमानो न चिन्तेसि, बोधियायेव कारणा ॥
६. 'माता पिता न मे देस्सा, न पि मे^४ देस्सं^५ महायसं^६ ।
सव्वञ्जुतं पियं मय्हं, तस्मा रज्जं परिच्चजि ति ॥

B. 408,
R. 92

5

10

२. सोमनस्सचरिया

७. 'पुनापरं यदा होमि, इन्दपत्थे पुरुत्तमे ।
कामितो दयितो पुत्तो, सोमनस्सो ति विस्सुतो ॥
८. 'सीलवा गुणसम्पन्नो, कल्याणपटिभानवा ।
बुद्धापचायी हिरीमा, सज्जहेसु च कोविदो ॥
९. 'तस्स रज्जो पत्तिकरो, अहोसि^७ कुहकतापसो ।
आरामं मालावच्छं^८ च, रोपयित्वान जीवति^९ ॥
१०. 'तमहं दिस्वान कुहकं, थुसरसि व अत्तण्डुलं ।
दुमं^{१०} व अन्तो^{११} सुसिरं, कदलि व असारकं ॥

15

R. 93

20

१. पव्वञ्जमनुयाचहं - सी०, स्या० । २. सहोरोधे - स्या० । ३-३. परिच्चजि - सी०, स्या०; हि पव्वजि - रो० । ४. पठवी - सी०, स्या०; पठवि - रो० । ५. सी०, रो० पौत्वकेसु नत्ति । ६-६. देस्सा महायसा - स्या० । ७. आसि - रो० । ८. मालावच्छं - स्या० । ९. सो जीवति - रो० । १०-१०. दुमं अन्तो च - सी०, रो० ।

B. 409

११. 'नत्थिमस्स सतं धम्मो, सामञ्जापगतो अयं ।
हिरिसुक्कधम्मजहितो, जीवितवृत्तिकारणा ॥
१२. 'कुपितो अहु' पच्चन्तो, अटवीहि परन्तिहि ।
तं निसेधेतुं गच्छन्तो, अनुसासि पिता ममं ॥
- 5 १३. मा पमज्जि^१ तुवं तात, जटिलं^२ उग्गतापनं^३ ।
यदिच्छकं पवत्तेहि, सब्बकामददो हि सो ॥
१४. 'तमहं गन्त्वानुपट्ठानं, इदं वचनमब्रवि ।
कच्चि ते गहपति कुसलं, किं वा ते आहरीयतु ॥
१५. 'तेन सो कुपितो आसि, कुहको माननिस्सितो ।
10 घातापेमि तुवं अज्ज, रट्ठा पव्वाजयामि वा ॥
१६. 'निसेधयित्वा पच्चन्तं, राजा कुहकमब्रवि ।
कच्चि ते^४ भन्ते खमनीयं^५, सम्मानो ते पवत्तितो ॥
१७. 'तस्स आचिक्खती पापो, कुमारो यथा नासियो^६ ।
तस्स तं वचनं सुत्वा, आणापेसि महीपति ॥
- 15 १८. सीसं तत्थेव छिन्दित्वा, कत्वान चतुखण्डिकं ।
रथिया रथियं दस्सेथ, सा गति जटिलहीळिता ॥
१९. 'तत्थ कारणिका^७ गत्वा, चण्डा लुट्ठा अकारुणा ।
मानु अट्ठे निसिन्नस्स, आकट्ठित्वा नयन्ति मं ॥
२०. 'तेसाहं एवमवचं, बन्धतं गाब्धबन्धनं ।
20 रज्ज्वो दस्सेथ मं खिण्णं, राजकिरियाति अत्थि मे ॥
२१. 'ते मं रज्ज्वो दस्सरियसु, पापस्स पापसेविनो ।
दिस्वान तं सञ्जापेसि, ममं च वसमानयि ॥
२२. 'सो मं तत्थ खमापेसि, महारज्जमदासि मे ।
सोहं तमं दालयित्वा, पव्वजि अनगारियं ॥
- 25 २३. 'न मे देस्सं महारज्जं, कामभोगो न देस्सियो ।
सब्वञ्जुतं पियं मय्हं, तस्मा रज्जं परिच्चजि ति ॥

१. अहोसि - सी०, रो०; आसि - स्या० । २. मम - स्या० । ३. पमज्ज - स्या० ।
४-४. जटिले उग्गतापने - स्या० । ५-५. खमनीयं तव - स्या० । ६. नासितो - रो० ।
७. ते करणी - स्या० ।

३. अयोधरचरिया

B. 410,
R. 97,

२४. 'पुनापरं यदा होमि, कासिराजस्स अत्रजो ।
अयोधरम्हि संवड्ढो, नामेनासि अयोधरो ॥

२५. 'दुक्खेन जीवितो' लद्धो, सम्पीळे पतिपोसितो ।
अज्जेव पुत्त पटिपज्ज, केवलं वसुधं^१ इमं ॥

२६. 'सरट्ठकं सनिगमं, सजनं वन्दित्वं' खत्तियं ।
अज्जलि पग्गहेत्वान, इदं वचनमव्वि ॥

5

२७. "ये केचि महिया सत्ता, हीनमुक्कट्टमज्झिमा ।
निरारक्खा सके गेहे, वड्ढन्ति सकञ्जातिभि^४ ॥

२८. "इदं लोके उत्तरियं, सम्पीळे मम पोसनं ।
अयोधरम्हि संवड्ढो, अप्पभे चन्दसूरिये^५ ॥

10

२९. पूतिकुणपसम्पुण्णा, मुच्चित्वा^६ मातु कुच्छितो ।
ततो धोरतरे दुक्खे, पुन पक्खित्तयोधरे ॥

३०. यदिहं तादिसं पत्वा, दुक्खं परमदारुणं ।
रज्जेसु यदि रज्जामि^७, पापानं उत्तमो सियं ॥

३१. उक्कण्ठितोम्हि कायेन, रज्जेनम्हि अनत्थिको ।
निव्वुत्ति परियेसिस्सं, यत्थ मं मच्चु न मद्दिये ॥

15

३२. 'एवाहं चिन्तयित्वान, विरवन्ते' महाजने^८ ।
नागो व वन्धनं छेत्वा, पाविसि^९ काननं वनं ॥

३३. 'माता पिता न मे देस्सा, न पि मे देस्सं महायसं ।
सव्वञ्जुत्तं पियं मग्गं, तस्मा रज्जं परिच्चजि ति ॥

20

४. भित्तचरिया^{१०}

३४. 'पुनापरं यदा होमि, कासीनं पुरवरुत्तमे ।
भगिनी च^{११} भातरो सत्त, निव्वत्ता सोत्थिये कुले ॥

१. जीवितो - रो० । २. वसुध्वरं - स्या० । ३. वन्दित्वा - सी०, स्या०, रो० ।

४. सहजातिहि - सी०; सकञ्जातिहि - स्या०; सहजातिभि - रो० । ५. चन्दसूरिये - रो० ।

६. मुच्चित्वा - स्या० । ७. रज्जामि - सी०, स्या० । ८-८. विरवन्ते महाजनं - सी०,

रो०; विरवन्ते ० - स्या० । ९. पाविसि - रो० । १०. भित्तचरियं - स्या० । ११. सी०,

रो० पोत्थकेसु नत्थि ।

- B. 411 ३५. 'एतेसं पुव्वजो आसि, हिरोमुक्कमुपागतो ।
भवं दिस्वान भयतो, नेक्खम्माभिरतो अहं ॥
- R. 95 ३६. 'मातापितुहि पहिता', सहाया एकमानसा ।
कामेहि मं निमन्तेन्ति, कुलवसं घरेहि' ति ॥
- 3 ३७. 'यं तेसं वचनं वुत्तं, गिहीघम्मे सुखावहं ।
तं मे अहोसि कठिनं, तत्तफालसमं विय ॥
३८. 'ते मं तदा उक्खिपन्तं, पुच्छिमु पत्थितं मम ।
किं त्वं पत्थयसे' सम्म, यदि कामे न भुञ्जसि ॥
३९. 'तेसाहं एवमवचं, अत्थकामो हितेसिनं ।
नाहं पत्थेमि गिहीभावं, नेक्खम्माभिरतो अहं ॥
- 10 ४०. 'ते मय्हं वचनं सुत्वा, पितु मातु च सावयुं ।
माता पिता एवमाहु, सव्वे व' पव्वजाम भो ॥
४१. 'उभो माता पिता मय्हं, भगिनी च' सत्त भातरो ।
अमितघनं छड्डयित्वा, पाविसिम्हा' महावनं ति ॥

५. सोणपण्डितचरिया'

- 15 ४२. 'पुनापरं यदा होमि, नगरे ब्रह्मवड्डने' ।
तत्थ कुलवरे सेट्ठे, महासाले अजायहं' ॥
४३. 'तदा' पि' लोकं दिस्वान, अन्वीभूतं' तमोत्थटं ।
चित्तं भवतो पतिकुटति, तुत्तवेगहतं विय ॥
४४. 'दिस्वान विविधं पापं, एवं चिन्तेसहं तदा ।
कदाहं गेहा निक्खम्म, पविसिस्सामि काननं ॥
- 20 ४५. 'तदा पि मं निमन्तेसुं', कामभोगेहि जातयो ।
तेसं पि छन्दमाचिक्खि, मा निमन्तेथ तेहि मं ॥

१. पहितो - सी० । २. घारेही - स्या० । ३. पत्थयसि - सी०, स्या०, रो० ।
४. पि - सी०, स्या०, रो० । ५. सी०, स्या० पत्थयसे नत्थि । ६. पविसिम्हा - सी० ।
७. सोणनन्दपण्डितचरियं - स्या० । ८. ब्रह्मवड्डने - स्या० । ९. अजायिहं - स्या० ।
१०-१०. तदासि - स्या० । ११. अन्वीभूतं - सी०, स्या०, रो० । १२. निमन्तिसु - सी०,
स्या०, रो० ।

४६. 'यो मे कनिट्ठको भाता, नन्दो नामासि पण्डितो ।
सो पि मं अनुसिक्खन्तो, पव्वज्जं समरोचयि' ॥
४७. 'अहं सोणो च नन्दो च, उभो माता पिता मम ।
तदा पि भोगे छट्ठेत्वा, पाविसिम्ह महावनं ति ॥

६. तेमियचरिया

४८. 'पुनापरं यदा होमि, कासिराजस्स अत्रजो ।
मूगपक्खो ति नामेन, तेमियो ति वदन्ति मं ॥
४९. 'सोळसित्थिसहस्सानं, न विज्जति पुमो तदा' ।
अहोरत्तानं अच्चयेन, निव्वत्तो अहमेकको ॥
५०. 'किच्छा लद्धं पियं पुत्तं, अभिजातं जुतिन्धरं ।
सेतच्छत्तं धारयित्वान, सयने पोसेति' मं पिता ॥
५१. 'निदायमानो सयनवरे, पव्वज्जित्वानहं तदा ।
अद्दसं पण्डरं छत्तं, येनाहं निरयं गतो ॥
५२. 'सह दिट्ठस्स' मे छत्तं, तासो उप्पज्जि भेरवो ।
विनिच्छयं समापन्नो, कथाहं इमं मुच्चिस्सं' ॥
५३. 'पुव्वसालोहिता मय्हं, देवता अत्थकामिनी ।
सा मं दिस्वान दुक्खितं, तीसु ठानेसु योजयि ॥
५४. मा पण्डिच्चयं विभावय, बालमतो' भव सब्बपाणिनं' ।
सब्बो' तं जनो' ओचिनायतु', एवं तव अत्थो भविस्सति ॥
५५. 'एवं वृत्तायहं तस्सा, इदं वचनमब्रवि ।
करोमि ते तं वचनं, यं त्वं' भणसि देवते ।
अत्थकामासि मे अम्म, हितकामासि देवते ॥
५६. 'तस्साहं वचनं सुत्वा, सागरे व थलं लभि ।
हट्ठो संविग्गमानसो, तयो अङ्गे अधिट्ठहि ॥

5 R. 96

10

15

20

१. समरोचयि - स्या० । २. मूगपक्खचरियं - स्या० । ३. सदा - सो० । ४. पोसेति -
स्या० । ५. दिट्ठस्स - स्या० । ६. कथाहं - स्या०, रो० । ७. मुच्चिस्सं - रो० ।
८. पण्डिच्चं - रो० । ९-१०. बहुमतं सप्पाणिनं - रो० । १०-१०. सब्बो जनो - सी०, रो० ।
११. ओचिनायतु - सी० । १२. मं - स्या० ।

B. 413

५७. 'मूगो अहोसि बधिरो, पक्खो गतिविज्जितो ।
एते अङ्गे अधिद्वाय, वस्सानि' सोळसं वसि ॥

५८. 'ततो मे हत्थपादे च, जिह्मं सोतं च मद्दिय ।
अनूनतं मे पस्सित्वा, काळकण्णी ति निन्दिसुं ॥

5

५९. 'ततो जानपदा' सव्वे, सेनापतिपुरोहिता ।
सव्वे एकमना हुत्वा, छड्डुनं अनुमोदिसुं ॥

६०. 'सोहं तेसं मतिं सुत्वा, हट्ठो संविग्गमानसो ।
यस्सत्थाय तपो चिण्णो, सो मे अत्थो समिज्झथ ॥

६१. 'ग्हापेत्वा अनुत्तिम्पित्वा, वेठेत्वा राजवेठनं ।
छत्तेन अभिसिञ्चित्वा, कारेसुं पुरं पदक्खिणं ॥

10

६२. 'सत्ताहं धारयित्वान, उग्गते रविमण्डले ।
रथेन मं नीहरित्वा, सारथी वनमुपागमि ॥

R. 97

६३. 'एकोकासे रथं कत्वा, सज्जस्सं हत्थमुच्चितो' ।
सारथी खण्णती कासुं, निखातुं पथविया ममं ॥

15

६४. 'अधिद्वितमधिद्वानं, तज्जेन्तो विविघकारणा ।
न भिन्दि तमधिद्वानं', बोधियायेव कारणा ॥

६५. 'माता पिता न मे देस्सा, अत्ता मे न च देस्सियो ।
सव्वञ्जुतं पियं मय्हं, तस्मा वतमधिद्वहि ॥

६६. 'एते अङ्गे अधिद्वाय, वस्सानि सोळसं वसि ।
अधिद्वानेन मे' समो नत्थि, एसा मे अधिद्वानपारमी ति ॥

20

७. कपिराजचरिया'

६७. 'यदा अहं कपि आसि, नदीकूले दरीसये ।
पीळितो सुंसुमारेन', गमनं न लभामहं ॥

B. 414

६८. 'यम्होकासे अहं ठत्वा, ओरा पारं पतामहं ।
तत्थच्छि सत्तु वधको, कुम्भीलो लुद्धस्सनो ॥

१. वस्सानं - रो० । २. जानपदा - रो० । ३. हत्थमुच्चितो - सी०, स्या०;
हत्थमुच्चितं - रो० । ४. निखातुं - स्या० । ५. व तमधिद्वानं - सी०, स्या०, रो० ।
६. सी०, स्या०, रो० बोत्थकेनु नत्थि । ७. कपिराजचरियं - स्या० । ८. सुंसुमारेन - म०

६६. 'सो मं असंसि एही ति, अहं' पेमी ति तं वति' ।
तस्स मत्थकमक्कम्म, परकूले पतिट्ठहिं ॥
७०. 'न तस्स अलिकं भणितं, यथा वाचं अकासहं ।
सच्चेन मे समो नत्थि, एसा मे सच्चपारमी ति ॥

८. सच्चतापसचरिया^१

७१. 'पुनापरं यदा होमि, तापसो सच्चसव्हयो ।
सच्चेन लोकं पालेसि, समग्गं जनमकासहं ति ॥

5

९. वट्टपोतकचरिया^२

७२. 'पुनापरं यदा होमि, मगधे वट्टपोतको ।
अजातपक्खो तरुणो, मंसपेसि कुलावके ॥
७३. 'मुखतुण्डकेनाहरित्वा', माता पोसयती ममं ।
तस्सा फस्सेन जीवामि, नत्थि मे कायिकं बलं ॥
७४. 'संवच्छरे गिम्हसमये, दवडाहो' पदिप्पति ।
उपगच्छति अम्हाकं, पावको कण्हवत्तनी ॥
७५. 'धमधमा' इति एवं, सदायन्तो महासिखी ।
अनुपुब्बेन ज्ञापेन्तो, अग्नि मममुपागमि ॥
७६. 'अग्निवेगभयातीता', तसिता माता पिता मम ।
कुलावके मं छड्ढेत्वा, अत्तानं परिमोचयुं ॥
७७. 'पादे पक्खे पजहामि, नत्थि मे कायिकं बलं ।
सोहं अगतिको तत्थ, एवं चिन्तेसहं तदा ॥
७८. 'येसाहं उपधावेय्यं, भीतो तसितवेधितो ।
ते मं ओहाय पक्कन्ता, कथं मे अज्ज कातवे ॥
७९. अत्थि लोके सीलगुणो, सच्चं सोचेय्यनुदया ।
तेन सच्चेन काहामि, सच्चकिरियमुत्तमं ॥

R. 98

10

15

B. 415

20

१-१. अहमेमीति तं वदि - सी०; अहमेमीति तं वदि - स्या०; अहमेमीति तं वदि - रो० । २. सच्चसव्हपण्डितचरियं - स्या० । ३. वट्टपोतकचरियं - स्या० । ४. मुख-
तुण्डेनाहरित्वा - सी० । ५. दवडाहो - स्या०, रो० । ६-६. धमधूमजनीत्वेवं - सी०,
रो०; धमधमं - स्या० । ७. अग्निवेगभया भीता - सी०, स्या०, रो० ।

८०. 'आवेज्जेत्वा धम्मबलं, सरित्वा पुब्बके जिने ।
सच्चबलमवस्साय, सच्चकिरियमकासहं ॥
८१. सन्ति पक्खा अपतना, सन्ति पादा अवञ्चना ।
माता पिता च निक्खन्ता, जातवेद पटिकम ॥
८२. 'सहसच्चे कते मय्हं, महापज्जलितो सिखी ।
वज्जेसि सोळसकरीसानि, उदकं पत्वा यथा सिखी ।
सच्चेन मे समो नत्थि, एसा मे सच्चपारमी ति ॥

१०. मच्छराजचरिया

- R. 99 ८३. 'पुनापरं यदा होमि, मच्छराजा महासरे ।
उण्हे सुरियसन्तापे, सरे उदकं खीयथ ॥
- 10 ८४. 'ततो काका च गिज्झा च, कङ्का^१ कुललसेनका ।
भक्खयन्ति दिवारत्ति, मच्छे उपनिसीदिय ॥
८५. 'एवं चिन्तेसहं तत्थ, सह आतीहि पीळितो ।
केन नु खो उपायेन, आती दुक्खा पमोचये ॥
- 15 ८६. 'विचिन्तयित्वा^२ धम्मत्थं, सच्चं अद्दसं^३ पस्सयं ।
सच्चे ठत्वा पमोचेसि, आतीनं तं अतिक्खयं ॥
८७. 'अनुस्सरित्वा सतं^४ धम्मं, परमत्थं विचिन्तयं ।
अकासि सच्चकिरियं, यं लोके धुवसस्सतं ॥
- B. 416 ८८. यतो सरामि अत्तानं, यतो पत्तोस्मि विञ्जुतं ।
नाभिजानामि सच्चिच्च, एकपाणं पि हिंसितं ॥
- 20 ८९. एतेन सच्चवज्जेन, पज्जुन्नो अभिवस्सतु ।
अभित्थनय पज्जुन्न, निधिं काकस्स नासय ।
काकं सोकाय रन्धेहि, मच्छे सोका पमोचय ॥
९०. 'सहकते सच्चवरे, पज्जुन्नो अभिगज्जिय ।
थलं निन्नं च पूरेन्तो, खणेन अभिवस्सथ ॥

१. उदकं - सी०, स्पा०, रो० । २. काका - सी०, रो० । ३. चिन्तयित्वा - स्पा० ।
४. अद्दसं - स्पा० । ५-५. सद्धम्मं - सी०, रो० ।

६१. 'एवरूपं सच्चवरं, कत्वा विरियमुत्तमं ।
वस्सापेसि महामेघं, सच्चतेजबलस्सितो ।
सच्चेन मे समो नत्थि, एसा मे सच्चपारमी ति ॥

११. कण्हदीपायनचरिया

६२. 'पुनापरं यदा होमि, कण्हदीपायनो इसि ।
परोपञ्जासवस्सानि, अनभिरतो चरि अहं ॥ ५
६३. 'न कोचि एतं जानाति, अनभिरतिमनं मम ।
अहं हि' कस्सचि नाचिक्खि, अरति मे चरति' मानसे' ॥
६४. 'सब्रह्मचारी मण्डव्यो, सहायो मे महा इसि ।
पुच्चकम्मसमायुत्तो, सूलमारोपनं लभि ॥ R. 100
६५. 'तमहं उपट्ठहित्वान, आरोग्यमनुपापयि ।
आपुच्छित्वान आगच्छि, यं मय्हं सकमस्समं ॥ 10
६६. 'सहायो ब्राह्मणो मय्हं, भरियं आदाय पुत्तकं ।
तयो जना समागन्त्वा, आगच्छुं पाहुनागतं ॥
६७. 'सम्मोदमानो तेहि सह, निसिन्नो सकमस्समे ।
दारको वट्टमनुक्खिपं, आसीविसमकोपयि ॥ 15
६८. 'ततो सो वट्टगतं मगं, अन्वेसन्तो कुमारको ।
आसीविसस्स हत्थेन, उत्तमङ्गं परामसि ॥
६९. 'तस्स आमसने कुट्ठो, सण्णो विसबलस्सितो ।
कुपितो परमकोपेन, अडंसि दारकं खणे ॥ B. 417
१००. 'सह दट्ठो आसीविसेन', दारको पपति' भूमियं ।
तेनाहं दुक्खितो आसि, मम वाहसि' तं' दुक्खं ॥ 20
१०१. 'त्याहं अस्सासयित्वान, दुक्खिते सोकसल्लिते' ।
पठमं अकासि किरियं, अगं सच्चं वरुत्तमं ॥
१०२. सत्ताहमेवाहं पसन्नचित्तो,
पुञ्जत्थिको अचरि ब्रह्मचरियं ।
अथापरं यं चरितं ममेदं,
वस्सानि पञ्जाससमाधिकानि ॥ 23

१. पि - स्या०, रो० । २-२. रति० - रो० । ३. अतिविसेन - स्या०, रं० ।

४. पति - रो० । ५-५. वा हसितं - स्या०, रो० । ६. सोकसल्लिते - स्या० ।

१०३. अकामको वाहि अहं चरामि,
एतेन सच्चेन सुवत्थि होतु ।
हतं विसं जीवतु यञ्जदत्तो ॥

१०४. 'सह सच्चे कते मय्हं, विसवेगेन वेधितो ।
अवुज्झित्वान बुट्ठासि, अरोगो^१ चासि^२ माणवो ।
सच्चेन मे समो नत्थि, एसा मे सच्चपारमी ति ॥

१२. सुतसोमचरिया

१०५. भुनापरं यदा होमि, सुतसोमो महीपति ।
गहितो पोरिसादेन, ब्राह्मणे सङ्गरं सरि ॥

१०६. 'खत्तियानं एकसतं, आवुणित्वा करत्तले^३ ।
एतेसं^४ पमिलापेत्वा^५, यञ्जत्थे उपनयी मम ॥

R. 101

१०७. 'अपुच्छि^६ मं पोरिसादो, कि त्वं इच्छसि निस्सजं^७ ।
यथामति ते काहामि, यदि मे त्वं पुनेहिसि ॥

B. 418

१०८. 'तस्स पटिस्सुणित्वान, पण्हे^८ आगमनं मम ।
उपगन्त्वा पुरं रम्मं, रज्जं निय्यादयि तदा ॥

१०९. 'अनुस्सरित्वा सतं धम्मं, पुब्बकं जिनसेवितं ।
ब्राह्मणस्स धनं दत्त्वा, पोरिसादं^९ उपागमि ॥

११०. 'नत्थि मे संसयो तत्थ, घातयिस्सति वा न वा ।
सच्चवाचानुरक्खन्तो, जीवितं चजितुमुपागमि ।
सच्चेन मे समो नत्थि, एसा मे सच्चपारमी ति ॥

१३. सुवण्णसामचरिया

१११. 'सामो यदा वने आसि, सक्केन अभिनिम्मितो ।
पवने सीहव्यग्घे च^१, मेत्तायमुपनामयि ॥

११२. 'सीहव्यग्घेहि दीपीहि, अच्छेहि महिसेहि च ।
पसदमिगवराहेहि, परिवारेत्वा वने वसि ॥

१. पारोगो - सी०, रो० । २. चासि - स्या० । ३. करत्तले - सी०, स्या०, रो० ।
४-५. एते सम्मिलापेत्वा - स्या० । ६. अपुच्छि - स्या० । ७. निस्सज्ज - रो० ।
८. पण्हे - स्या० । ९. हि - स्या० ।

११३. 'न मं कीर्त्ति उत्तसति, न पि' भायामि कस्सचि ।
मेत्ताबलेनुपत्थद्वो, रमामि पवने तदा ति ॥

१४. एकराजचरिया

११४. 'पुनापरं यदा होमि, एकराजा ति विस्सुतो ।
परमं सीलं अधिद्वाय, पसासामि महामहि ॥
११५. 'दस कुसलकम्मपथे, वत्तामि अनवसेसतो ।
चतूहि सङ्गहवत्थूहि, सङ्गण्हामि महाजनं ॥
११६. 'एवं मे अप्पमत्तस्स, इध लोके परत्थ च ।
दब्बसेनो उपगन्त्वा^१, अच्छिन्दन्तो पुरं मम ॥
११७. 'राजूपजीवे निगमे, सबलद्वे सरट्ठके ।
सव्वं हत्थगतं कत्वा, कासुया निखणी^२ ममं ॥
११८. 'अमच्चमण्डलं रज्जं, फीतं अन्तेपुरं मम ।
अच्छिन्दित्वान गहितं, पियं पुत्तं व पस्सहं ।
मेत्ताय मे समो नत्थि, ऐसा मे मेत्तापारमी ति ॥

5

R. 102

B. 419

10

१५. महालोमहंसचरिया

११९. 'सुसाने सेय्यं कप्पेमि, छवट्टिकं उपनिधायहं ।
गामण्डला^३ उपागन्त्वा, रूपं दस्सेन्तिनप्पकं ॥
१२०. 'अपरे गन्धमालं^४ च, भोजनं विविधं बहुं ।
उपायनानूपनेन्ति^५, हट्ठा संविग्गमानसा ॥
१२१. 'ये मे दुक्खं उपहरन्ति^६, ये च देन्ति सुखं मम ।
सब्बेसं समको होमि, दया कोपो न विज्जति ॥
१२२. 'सुखदुक्खे तुलाभूतो, यसेसु अयसेसु च ।
सब्बत्थ समको होमि, ऐसा मे उपेक्खापारमी^७ ति ॥

15

20

युधञ्जयवग्गो ततियो ।

१. पिहं - स्या० । २. उपागन्त्वा - सी०, स्या०, रो० । ३. निखणी - स्या० ।

४. गौमण्डला - सी०, गामण्डला - स्या० । ५. गन्धं च मालं - सी०, स्या०, रो० ।

६. उपायनानि उपेन्ति - स्या०; उपायनान्युपनेन्ति - रो० । ७. उपेक्खापारमी - सी०, रो० ।

तत्सुद्धानं

युधञ्जयो सोमनस्तो, अयोधरभिसेन च ।
 सोणनन्दो मूगपक्खो, कपिराजा सच्चसव्हयो ॥
 वट्टको मच्छराजा च, कण्हदीपायनो इसि ।
 सुतसोमो पुन' आसि', सामो च एकराजहु' ।
 5 उपेक्खापारमी आसि, इति वुत्थं' महेसिना ॥
 एवं बहुव्विधं दुक्खं, सम्पत्ती' च बहुव्विधा' ।
 भवाभवे अनुभवित्वा, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ॥
 दत्त्वा दातव्वकं दानं, सीलं पूरेत्वा असेसतो ।
 तेक्खम्मे' पारमि गत्त्वा, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ॥
 10 पण्डिते परिपुच्छित्वा, विरियं' कत्त्वान मुत्तमं ।
 खन्तिया पारमि गत्त्वा, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ॥
 कत्त्वा दब्धमधिद्धानं, सच्चवाचानुरक्खिय ।
 मेत्ताय पारमि गत्त्वा, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ॥
 15 लाभालाभे यसायसे, सम्माननावमानने ।
 सव्वत्थ समको हुत्वा, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ॥
 कोसज्जं भयतो दिस्वा, विरियारम्भं च खेमतो ।
 आरद्धविरिया होथ, एसा बुद्धानुसासनी ॥
 विवादं भयतो दिस्वा, अविवादं च खेमतो ।
 समग्गा सखिला' होथ, एसा बुद्धानुसासनी ॥
 20 पमादं भयतो दिस्वा, अप्पमादं च खेमतो ।
 भावेथट्टङ्गिकं' मग्गं, एसा बुद्धानुसासनी ॥

इत्थं सुदं भगवा अत्तनो पुव्वचरियं सम्भावयमानो बुद्धापदानियं
 नाम धम्मपरियायं अभासित्था ति ।

चरियापिटकं निट्ठितं ।

१-१. पुरे आसि - स्वा० । २. एकराजा च - स्या० । ३. वुत्तं - सी०, स्या०, रो० । ४-४. सम्पत्ति च बहुविधा - सी०; सम्पत्ति च बहुविधं - स्या० । ५. निक्खम्म - स्या०; निक्खमे - रो० । ६. विरियं - म० । ७. अखिला - रो० । ८. भावे थट्टङ्गिकं - रो० ।

विसेसपदानं

अनुक्कमणिका

अ	अगसावको, सरणो	३३०, ३४६
अकनिट्टा, देवता	- सालो	३३६
अकित्ति, तापसो	- सुजातो	२४२, ३४४
अक्कमनस्सिदं, फलं	- सुदस्सनो	३४६
अग्गदानस्सिदं, फलं	- सुदेवो	३२७, ३४६
अग्गपुग्गलो, सयम्भू	- सुनेत्तो	३३४
अग्गसावको, अनोमो	- सुमङ्गलो	३२१
- अभिभू	- सुमित्तो	३५७
- उत्तरो	- सुरक्खितो	३६२
- उदयो	- सोणो	३७०
- उपतिस्सो	अगसाविका, अनुळा	३७८
- उपसन्तो	- अमिता	३४४
- उपसालो	- असमा	३४४
- कोलितो	- असोका	३२७
- खण्डो	- उत्तरा	३४१, ३७४, ३८१
- जितमित्तो	- उपचाला	३६२
- तिस्सो	- उपतिस्सा	३२४
- देवलो	- उपसोणा	३३०
- धम्मसेनो	- उप्पलवण्णा	३७७, ३८१
- मिसभो	- खेमा	३५५, ३७७, ३८१
- पदुमो	- चन्दमिता	३६५
- पालितो	- चन्दा	३६५
- फुत्सदेवो	- चम्पा	३७२
- ब्रह्मदेवो	- चाला	३६२
- भट्टसालो	- तिस्सा	३२४
- भट्टो	- धम्मदिन्ना	३५१
- भावित्तो	- धम्मा	३५३
- भिय्यसो	- नकुला	३३४, ३३५
- वरुणो	- मन्दा	३२१
- सन्तो	- नागसमाला	३४६
- सव्वकामो	- नागा	३४६
- सव्वदस्सी	- पदुमा	३६७
- सम्बलो	- फग्गुनी	३४१
- सम्भवो	- फुत्सा	३६०
	- भट्टा	३३२

अग्निसाविका, राधा	३३६
— रामा	३४६, ३७०
— सखिला	३६७
— सच्चनामा	३५५
— समाला	३७०
— समुदा	३७४
— सामा	३७२
— सीवला	३२७, ३५८
— सुजाता	३३४, ३५१
— सुवत्ता	३६०
— सुधम्मा	३५३
— सुनन्दा	३२१
— सुन्दरी	३३७
— सुभदा	३३२
— सुमना	३३७
— मुराधा	३३६
— मुरामा	३४६, ३५८
— मौणा	३३०

अग्न्युपद्रुका, तपुस्सभल्लिका

अग्न्युपद्रुको, अच्युतो	३७२
— अक्षमो	३३६
— उगारिन्दो	३४२
— उगो	३७४
— उपसोणो	३२४
— उखेला	३४७
— कटिस्सहो	३५६
— कुञ्जरो	३३२
— घटिकारो	३७८
— चित्तो	३४६, ३६४, ३७७
— तिस्सो	३४४
— धनञ्जयो	३६२
— धम्मको	३५१
— नकुलो	३५४
— मन्दिवद्दो	३३७
— मन्दो	३२७, ३६७
— नागो	३६५
— मिसभो	३५४
— पशुमो	३३२
— पुनव्वमुमित्तो	३६५

अग्न्युपद्रुको, भिय्यो	३३६
— यस्सवा	३४७
— रम्मो	३३५, ३७०
— वरुणो	३३०
— वसभो	३४२
— वित्तिणो	३४४
— विसाखो	३२७, ३६२
— सन्धको	३५१
— समुदो	३५८
— सम्बलो	३६०
— सरणो	३३०
— सिरिमा	३६०
— सिरिवद्धो	३३७, ३६७
— सुवत्तो	३३५, ३४६
— सुप्पियो	३५८
— सुभदो	३५६
— सुमङ्गलो	३७८
— सोणो	३२४
— सोत्थिको	३७०
— तोमदेवो	३७४
— हत्थाळवको	३६४, ३७७, ३८१

अग्न्युपद्रुका, अनुला

— इन्दावरी	३४२
— उत्तरा	३६४, ३६५, ३७७
— उपचाता	३३०
— उपसेना	३६०
— उपपला	३३७
— कळिया	३५६
— किसानोत्तमी	३६०
— गौतमी	३७०
— बाला	३३०
— चित्ता	३३५, ३६७
— धम्मदिश्रा	३५२
— मन्दरामा	३३६
— मन्दमाता	३६४
— मन्दा	३२४, ३७२
— नागा	३६२
— पशुमा	३३७, ३४६, ३६२
— मकिला	३५४

अग्गुपट्टिका, यस्वती	३३२	अवजो, नन्दुत्तरो	३४१
— यत्तोधरा	३४७	— पुञ्जवज्जुनो	३५५
— रम्मा	३५८	— पुनञ्जसु	३४६
— रुचि	३३६	— रम्भो	३३६
— विचिता	३४४	— राहुलो	३८०
— विसाखा	३५२	— वरुणो	३३२
— सामा	३७४	— विजितसेनो	३७८
— साळिया	३५६	— सत्यवाहो	३७४
— सिरिमा	३२४, ३३२, ३४७, ३६५, ३७०	— समवत्तस्सन्धो	३६५
— सीवला	३७४	— सुण्वुदो	३६६
— सुगुत्ता	३६७	— सेलो	३५३
— सुतना	३२७	अनन्तपट्टिमानवा, भगवा	१४७
— सुनन्दा	३५४, ३७२	अनाथपिण्डिनो	२८६
— सुभदा	३४६	अनुरुद्धो, उपट्टाको	३२४
— सुरम्मा	३५८	अनुला, अग्गसाविका	३७८
— हट्टा	३४४	अनुपमो, अवजो	३२६, ३५७, ३६२
अग्गुपासिका, नन्दमाता	३८१	अनोमदस्सी, भगवा	५०, ५१, ३३६, ३३७, ३८२
अञ्जुतो, अग्गुपट्टको	३७२	अनोमा, जनिका	३४१
अजपालस्सकखमूलस्मि	३०६	अनोमो, अग्गसावको	३३४, ३३७
अजातसत्तुत्ता	३८३	अपमारो	३
अञ्जुनो, सम्बुदो	८६	अव्वञ्जनस्सिदं, फलं	६६
अञ्जनसक्को, पिता	२१०	अभयो, उपट्टाको	३५३
अट्टानिसंसे	१३	अभिभू, अग्गसावको	३६७
अट्टिमे, विमोक्खा ४, ६५, ११०, १६६, १८३, २३६		अभिरूपनन्दा, भिक्खुनी	२८७
अट्टकासि, भिक्खुनी	२८८	अमरगिरिसुगिरिवाहना, तयो पासादमुत्तमा	३५३
अट्टुस्सस्सिदं, फलं	७४	अमरिकं, नदि	७६
अतिदेवो, ब्राह्मणो	३३१	अमरो, नगर	३०५
अतुलो, अवजो	३२६, ३६३, ३६७	अमितयसो	३४८
अत्यदस्सी, भगवा	६४, ३५२, ३८२	अमिला, अग्गसाविका	३४४
अवजो, अतुलो	३६७	अम्बजम्बुविभीतकं	२२
— अनूपमो	३५७, ३६२	अम्बपालि, भिक्खुनी	२६१
— आनन्दो	३५६	अयोधरो	४११
— उत्तमो	३४४	अरजो, पासादमुत्तमो	३५५
— उत्तरो	३७२	अरणी	३८४
— उपवाणो	३३७	अरिट्टसञ्जये, नगरे	३६१
— उपसेनो	३४६	अरिन्दमो, क्षत्तियो	३३१, ३६६
— कञ्चनावेळो	३५१	अरुणवती, नगर	१८७, २७८, ३६७
— कासिराजस्स	४११, ४१३	अरुणो, क्षत्तियो	१८७, २७८, ३६७
		अलाबुस्स, इदं फलं	१६

अलीनसतो	४०६
अल्लकण्पके	३८३
अवन्तीमु	३८४
असनो	३६०
असनसमो	३४८
असमा, जनिका	३३६, ३४४
असमो, धम्मपट्टको	३३४, ३३६
असोका, धम्मसाविका	३२७
असोको, उपट्टाको	३६५
अस्सत्थो, बोधि	३६४, ३७७
अस्सलायनो, पिता	१२७

आ

आकासायतनं	२१२
आकिञ्चं	२१२
आचरियो, मौग्गल्लानो	१२७
आनन्दराहुलानं	२०१
आनन्दो	६६, २०५, ३१०, ३२३
- उपट्टाको	३७७, ३८१
- अन्नजो	३५६
- खत्तियो	३४४
- उपट्टाको	३६४
आनन्द, सुतसागरं	२१३
आभस्सरा	२६६
आमण्डस्स, इदं फलं	१०३
आमलकं	२२
आयस्मा, अक्कमनदायको थेरो	३४
- अजेलिफलदायको थेरो	८७
- अज्जुनपुण्डियो थेरो	६३
- अपरउत्तरो थेरो	१७१
- अम्भञ्जनदायको थेरो	६६
- अभयो थेरो	१५५
- अमोदफलियो थेरो	८७
- अम्बपिण्डियो थेरो	२३
- अम्बफलियो थेरो	२४
- अम्बाटकदायको थेरो	२१
- अम्बाटकियो थेरो	२८
- अवटफलियो थेरो	४०, ८५
- आमण्डफलदायको थेरो	१०३

आयस्मा, उक्कासतिको थेरो	४८
- उच्छुल्लिङ्गको थेरो	२१
- उत्तरो थेरो	१७१
- उत्तलिपुण्डियो थेरो	२७
- उदकदायको थेरो	७५
- उपड्डुस्सदायको थेरो	७४
- उपवानत्थेरो	१७७
- उरुवेलकस्सपो थेरो	१३२
- एकद्वत्तियो थेरो	३६
- एकधम्मस्सवन्नियो थेरो	११
- एकपत्तदायको थेरो	८५
- एकसङ्खियो थेरो	१६
- एकासनदायको थेरो	=
- कङ्कारेवतो थेरो	१४२
- कपित्थफलदायको थेरो	६१
- कळम्बदायको थेरो	२१
- कासुमारफलियो थेरो	८५
- काळुदायी थेरो	१५३
- किमिलो थेरो	१६७
- किमुकपुण्डियो थेरो	७३
- कूटजपुण्डियो थेरो	६३
- कुमारकस्सपो थेरो	१२२
- कुम्मासदायको थेरो	४६
- कुसट्टकदायको थेरो	४६
- केतकपुण्डियो थेरो	६१
- कोरण्डपुण्डियो थेरो	६, ७३
- कोलदायको थेरो	२६
- कौसम्बफलियो थेरो	६१
- गन्धपूजको थेरो	३७
- गयाकस्सपो थेरो	१६७
- गिरिनिलपूजको थेरो	१०१
- गिरिपुत्रागियो थेरो	५०
- घनमण्डदायको थेरो	१०, ७४
- घोससञ्जको थेरो	६४
- चन्दनमालियो थेरो	६१
- चित्तकनिच्चापको थेरो	३६
- चित्तपूजको थेरो	३८
- चूलसुगन्धो थेरो	१६२
- जगतिदायको थेरो	३२

प्रायस्मा, जातिपुण्ड्रिको धेरो	३६
- आगत्यविको धेरो	२०, ५६
- तरणियो धेरो	६६
- तालफलदायको धेरो	८८
- तिकणिकारपुण्ड्रिको धेरो	८४
- तिकिङ्कणपुण्ड्रिको धेरो	७१
- तिणमुद्रिदायको धेरो	६८
- तिणुक्कधारियो धेरो	३४
- दण्डदायको धेरो	१००
- दम्भमल्लपुत्तो धेरो	१२०
- दम्भरवियो धेरो	६८
- धातुपूजको धेरो	६१
- नदीकस्मापो धेरो	१६६
- मन्दको धेरो	१५१
- नळकुटिदायको धेरो	७६
- नळमालियो धेरो	४५
- नागपुण्ड्रिको धेरो	६२
- नाळिकेरफलदायको धेरो	८८
- निमित्तव्याकरणियो धेरो	४३
- पट्टिपुण्ड्रिको धेरो	३७
- पदुमधारिको धेरो	६६
- पाटिहीरसञ्जको धेरो	१६
- पादपीठियो धेरो	२६
- पादफलियो धेरो	८६
- पातधिदायको धेरो	५२
- पियालफलदायको धेरो	७६
- पिलकलफलदायको धेरो	४१
- पुलिनचङ्कमियो धेरो	५२
- पुलिनधूपियो धेरो	७८
- पुलिनुप्पादको धेरो	६४
- पंसुकूलपूजको धेरो	७२
- पंसुकूलसञ्जको धेरो	५३
- बिलियो धेरो	२६
- बुद्धसञ्जको धेरो	५५
- बोधिघरदायको धेरो	३१
- बोधिसम्मज्जको धेरो	१०३
- मइजि धेरो	१७२
- भस्मातदायको धेरो	२७
- भिसदायको धेरो	५६
धे०२ - ५४	

प्रायस्मा, मञ्जुदायको धेरो	६८
- मणिपूजको धेरो	४७
- महाकन्तायनो धेरो	११०
- महाकण्ठियो धेरो	११६
- महाकोट्टिको धेरो	१२८
- मातुलुङ्गफलदायको धेरो	८६
- मोघराजा धेरो	१३७
- मोरहत्तियो धेरो	३३
- यत्तो धेरो	१६६
- रट्टपालो धेरो	१७८
- राघो धेरो	१३४
- लकुण्डभद्रियो धेरो	१४०
- लवुजफलदायको धेरो	४१
- लोमसकङ्कियो धेरो	१५८
- लवकलि धेरो	११३
- लङ्गीसो धेरो	१४६
- लज्जीपुत्तो धेरो	१६८
- लनकोरुण्डिको धेरो	३५
- लनवच्छो धेरो	१५६
- लल्लिकारफलदायको धेरो	५०
- लिभीतकमिञ्जियो धेरो	२५
- वेदिकारको धेरो	३०
- सत्तकदम्भपुण्ड्रिको धेरो	८
- सञ्जफलदायको धेरो	६६
- सयंपटिभानियो धेरो	४२
- सरणगमनियो धेरो	६८
- सान्तमण्डपियो धेरो	७०
- सिक्को धेरो	१७३
- सीवलित्वेरो	१४५
- सीहासमबीजियो धेरो	३३
- सीहासनिको धेरो	२६
- सुगन्धो धेरो	१०७
- सुचिन्तितो धेरो	१४
- सुपटदायको धेरो	१००
- सुमन्तालवण्टियो धेरो	४०
- सुमनबीजियो धेरो	४६
- सेतुदायको धेरो	३६
- शोणकोन्तरिको धेरो	१६
- सोवण्णकिङ्कणियो धेरो	१५

आयस्मा, हरीतकदायको धेरो	२२	उपज्वा, सारिपुत्तो	१४४
आळवको, उपासको	६६	— सारिसम्भवो	१२७
इ		उपट्टाको, अनुबद्धो	३२४
		— अनोमो	३३४
		— अभयो	३४३
		— असोको	३६५
		— आनन्दो	३६४, ३७७, ३८१
इन्द्रपत्यपुरे	३८४, ४०६	— उदेतो	३३०
इन्दावरी, अग्गुपट्टिका	३४२	— खेमङ्करो	३६७
इन्द्रियेसु, पञ्चसु	६६	— षट्ठिकारो	३७६
इसि, कण्हुदीपायनो	४१७	— नारदो	३४६
इसिपत्तने, बाराणसियं	३८१	— पालितो	३२७
इसिक्खं	१५३	— बुद्धिजो	३७२
उ		— रेवतो	३५७
		— वरुणो	३३७, ३३६
		— वासेट्ठो	३४१
		— सव्वमित्तो	३७८
		— सभियो	३६२
उक्कदानस्सिदं, फलं	३४	— समङ्गो	३६०
उक्कपारस्सिदं, फलं	४८	— सम्भवो	३३२
उक्खा	२५७	— सागरो	३४६
उग्गतो, खत्तियो	३४६	— सुनेत्तो	३५५
— राजा	३३३	— सुमनो	३४४
उग्गरिन्दो, अग्गुपट्टको	३४२	— सौत्थिजो	३७४
उग्गो, अग्गुपट्टको	३७४	— सोभितो	३५१
उच्छुल्लण्डसिदं, फलं	२०	उपट्टानस्सिदं, फलं	१८
उत्तमो, अत्रजो	३४४	उपट्टिका, कोणा	३२१
उत्तरा	३१०, ३२३	— तिरिमा	३२१
— अग्गसाविका	३४१, ३७४, ३८१	उपत्तिस्सा, अग्गसाविका	३२४
— अग्गुपट्टिका	३६४, ३६५, ३७७	उपत्तिस्सो	६६, ३१०, ३२३
— जनिका	३२६, ३७४	— अग्गसावको	३६४, ३७७, ३८१
— नारी	३३६	उपवाणो, अत्रजो	३३७
उत्तरो, अग्गसावको	३७०, ३७४	उपवानो, सत्थुसावको	१७६
— अत्रजो	३७२	उपसन्तो, अग्गसावको	३५३
— खत्तिपो	३२६	उपसानो, अग्गसावको	३३६
— माणवो	३४६	उपत्तिरि, पासादमुत्तमो	३३६, ३४६
उत्तर, नगरं	३२६	उपसेना, अग्गुपट्टिका	३६०
उदकदायिका, भिक्षुती	१६१	उपसेनो, अत्रजो	३४६
उदङ्गणो, पञ्चतो	७१	उपसोणा, अग्गसाविका	३३०
उदयो, अग्गसावको	३६०		
उदायित्वेरो	१५६		
उदायि, सत्थुसावको	१५२		
उदेनो, खत्तियो	३५७		
— उपट्टाको	३३०		
उपवाला, अग्गसाविका	३६२		
— अग्गुपट्टिका	३३०		

उपोसोणो, अग्न्युपद्रुको	३२४
उपालि	३०३
उपोसथस्सिदं, फलं	१६३, १६४
उपोसथं	४०१
उपलदायिका, भिक्षुनी	२८०
उपलवण्णा	६६, २१८, २३६, २४०, २४४, ३१०, ३२३
— अग्न्युपायिका	३६४, ३७७, ३८१
— भिक्षुनी	२२३, २३१
उपलसव्हया	२२४
उपला, अग्न्युपद्रुका	३३७
उरुवेला, अग्न्युपद्रुको	३४७
उरुवेळकस्सपो	१३१
उरुवेळनिवासिको, कस्सपो	१३१
उरुवेळा, अग्न्युपायिका	३७८
उरुवेळायं	१३१
उत्तमक्खन्धो	३२१

ए

एकदुस्सस्सिदं, फलं	४
एकपिण्डपातदायिका, भिक्षुनी	१८६
एकराजा	४१६
एकासनदायिका, भिक्षुनी	१६७
एकासनस्सिदं, फलं	१६६, १६७
एकूपोसयिका, भिक्षुनी	१६४

ओ

ओरतो	३८२
------	-----

क

ककुधो	१८७, ३४१
ककुसम्भो	२५, ३४, १६७, २८८, ३७०—३७२, ३८३
कङ्कासोत्तं	६५
कञ्चनवेळो, अन्नजो	३५१
कटच्छुभिक्षवादायिका, भिक्षुनी	१८७
कटिस्सहो, अग्न्युपद्रुको	३५६
कशिकारो	३५८
कण्डु	३
कण्हुदीपायनो, इसि	४१७

कपिलवत्थु, नगरं	१४१, १४२, १४६, १४८, २१०, ३८०, ३८३
कपिलव्हयं	१५३, १५६, २८६
कपिलायं, पुहत्तमे	४०६
कप्पिनो, सत्थु सावको	११४
करवीकस्तो	१७, १२६
कलिङ्गराजिनो	३८४
कस्सपो	१७, ४६, १०३, ११८ ...
— उरुवेळनिवासिको	१३१
— लोकनायको	३७८
— सत्थु सावको	१२६
कळम्बस्स, इदं फलं	२१
कळिया, अग्न्युपद्रुका	३५६
काम-कामवण्ण-काममुद्धिनामा, तयो	पासादमुत्तमा ३७२
कामगुणे, पञ्च	५६, ८३, १७५
कारुणिको, सत्था	१५१, १७१, ३८३
कासिकगामके	२५७
कासिकं, नगरं	३०, ३६१
कासिगोत्तो, दिजो	२५८
कासिराजा, किकी	१३६, १८२, २१८, २२७, २३१, २३६, २४०, २४३
कासीसु	२०६, २५८, २८७, ४११
किकी, खत्तियो	३७८
कित्तनाय, इदं फलं	४२, ६४, १५५
किलासो	३
किसागोत्तमी	२१८, २२७, २३१, २३६, २४०, २४२, ३६२, ३६३
किमुकस्स, इदं फलं	७३
कुक्कुटो, पञ्चतो	८
कुञ्जरो, अग्न्युपद्रुको	३३२
— मानुपोसको	४००
कुट्टं	३
कुण्डला	२१८, २२७, २४०, २४४
कुमारकस्सपो	११६, १२१, १२२
कुमारो, चन्दसव्हयो	३६१
कुमुदो, पासादमुत्तमो	३३४
कुम्भा	६५
कुम्भीलो	४१४

कुम्भासिद्ध, इदं फलं	४६, १७३
कुले, खत्तिये	१३६
- सोत्तिये	४११
कुसुदुवस्सिदं, फलं	४६
कुसावत्तिमिह, नगरे	३८६
कुसिनारायं	११६, ३८३
कुहकतापसो	४०६
केटुभविह	१५४
केसिपजातिपं	११४
कोकासुपलकोफनदा, तयो पासादमुत्तमा	३५७
कोट्टिको, सत्यु सावको	१२७
कोणा, उपट्टिका	३२१
कोणागमनो	१८१, १८३, २१७, २८३, २८८, ३७३, ३७५, ३८३
कोण्डग्रन्थो, नायको	३२२-३२४, ३८१
कोरणं	८, ७२
कोलदानस्सिदं, फलं	२६, १६७
कोलितो	६६, ३१०, ३२३, ३६४, ३७७, ३८१
कोलियजातिया	२५८
कोलिये, पुरे	१४१
कोलं	२२
कोसली	१२१, ३८४
कोसिको, भगवा	४७
कोसिनारके	३८३

ख

खण्डो, धम्मसावको	३६५
खत्तिया, फुस्सती	३६२
खत्तिये, कुले	१३६
खत्तियो, खरिन्दमो	३६६
- अरुणो	१८७, २७८, ३६७
- असमो	३३६
- अशानन्दो	३४४
- उगगतो	३४६
- उत्तरो	३२६
- उदेनो	३५७
- किकी	३७८
- खेमो	३७१
- जमसन्धो	३५६
- जयसेनो	३३३, ३६१

खत्तियो, धज्जतो	३७३
- खन्धमा	१८५, १६४, ३६४
- यमवा	३३६
- विजितावी	३२३, ३६१
- विपुलो	३३२
- सरणो	३५५
- सागरो	३५३
- सिविनामा	३६१
- सुजातो	३५६
- सुदत्तो	३२६, ३४६, ३५१
- सुदस्सनी	३६६
- सुदेवो	३४१
- सुत्तम्भो	३३४
- सुन्दो	३२४
- तोभो	३७४

खिहुरतिया	८२
खिपी, लोकगनायको	२०६
खुज्जा	१६७
खुज्जुत्तरो	६६
खेमकस्सकस्स	२८६
खेमकं, नगरं	३५६, ३७१
खेमककरो, उपट्टाको	३६७
खेमा, भिन्धुनी	६६, १८१, २०१, २१६, २१८, २२३, २२७, २३१, २३६, २४०, २४४, ३१०, ३२३, ३५५, ३६४, ३७७, ३८१
खेमो, खत्तियो	३०१

ग

गङ्गाकुले	४०४, ४०५
गण्डो	३
गन्धोदकस्सिदं, फलं	३६
गयाकस्सपो	१३१
गच्छपक्खहंससुवण्णभारा, तयो पासादमुत्तमा	३६२
गिज्झाकूटं	११२, ३०१
गिरि, पासादमुत्तमो	३६
गिरि, मगधे	१५३
गृहासेलनारिसयतिसभा, तयो पासादमुत्तमा	३५६
गोतमी	२०६-२१२, २४४, २५६, २६०, ३७०
गोतमो, सत्या	५१, ५८, १११...

घ

घटिकारो, अग्गुपट्टको	३७६, ३७८
अतमण्डस्सिदं, फलं	६, ७४
अरदानस्सिदं, फलं	३१
घोससञ्जायिदं, फलं	६३

च

चतस्सो, पटिसम्भवा	४, १८, २५, ३२, ११०, १५३, १६६, १८३, २३६
चतुरासीतिश्राद्धानकञ्जाभिक्षुनीसहस्सानि	२७८
चतुरो, दीपा	६५
चतुसत्थं	१०, ६३, १२०
चत्तारो, महासमुदा	६, ७४, २२४
- लोकपाला	२१३
चन्दनो, देवपुत्तो	१५६
चन्दभागानवीतीरे	६२, १८४, १६४, १६६
चन्दमिता, अग्गसाविका	३६५
चन्दवती, नगरं	३३६
- माता	१२७
चन्दसब्बयो, कुमारी	३६१
चन्दा, अग्गसाविका	३६५
चन्दो, प्रासादमुत्तमो	३२६
चम्पको, बोधि	३५३
चम्पकं, नगरं	३३६
चम्पा, अग्गसाविका	३७२
चम्पेय्यको, महिद्विको	४०१
चम्पवासी	६६
चातुदीपा	६, ७४
चाला, अग्गसाविका	३६२
- अग्गुपट्टिका	३३०
चित्तपूजायिदं, फलं	३७
चित्ता, अग्गुपट्टिका	३३५, ३६७
चित्तो, अग्गुपट्टको	३४६, ३६४, ३७७, ३८१
- उपासको	६६, ३१०, ३२३
चूलबोधि, सुमीलवा	४०२
चैलापिका	१६७

छ

छत्तदानस्सिदं, फलं	३५
--------------------	----

छल्लभिञ्जा

१८, २५, ३२, ११०, १५३,
१६६, १८३, २३६

जगतिदानस्सिदं, फलं	३२
जङ्घाविहारं	१३८, १५४
जटिलो, नारदो	७५
- रट्टिको	२७७, ३४३
जलसन्धो, खत्तियो	३५६
जलिका, अनोमा	३४१
- असमा	३३६
- उत्तरा	३२४, ३७४
- खन्दा	३५१
- जनवती	३७८
- पट्टमा	३५६
- पभावती	३६७
- माया	३१०, ३२३, ३७७, ३८०
- विपुला	३३२
- विसाला	३७१
- सिरिमा	३२६, ३६१, ३७७, ३८०
- सुजाता	३४४
- सुदत्ता	३४६
- सुदस्सना	३५३
- सुधम्मा	३३४
- सुनन्दा	३५५
- सुफत्सा	३५७
- सुमेधा	३२१
जपट्टिसो, राजा	४०६
जयसेनो, खत्तियो	३३३, ३६१
जाली	३६६
जितमिस्सो, अग्गसाविको	३४१
जिनपोसिका, नीतमी	२५६
जिनो, कोणागमनो	३७३
- बापडकरो	२६७, ३०७, ३०८
जिनो, पट्टमुत्तरो	४, १०, १६, ४५, १०३ ...
- सिद्धिन्धयो	३६६
जुजके, ब्राह्मणे	३६६
जेतवनं	१४५
जुत्तरम्हि, नगरे	३६३
जोतिपालो, माणवको	३७६

ज

ज्वाणत्पवायिदं, फलं २०

ड

डंसा ६५

त

तथागतो ११४, १४७, १५२, ३०७,

३०६, ३३८, ३६४, ३७६

तपुस्समल्लिका, अग्न्युपद्रुको ३२१

तयो पासादमुत्तमा, अमरगिरिमुगिरिवाहना ३५३

- क मकामवण्णकामसुद्धिनामा ३७२

- कौकामुपलकोकनदा ३५७

- गरुळपवत्तहंसमुवण्णभारा ३६२

- गृहासेलनारिसयनिसभा ३५६

- सुमितसन्तुसितसन्तुद्धा ३७४

- सुनिम्मलविमलगिरिगुहा ३५१

तापसो, अकिति ३८७

- देवलो ६२

- मङ्गलो ३५७

- सच्चसब्धयो ४१५

तालवण्टस्सिदं, फलं ३६

तावतिसं १३३, १३८, १४१, १४३

तिट्टमुट्टे, इदं फलं ६७

तिदसं १८४

तिस्सनामस्स, सत्पूतो ८, १८६

तिस्सस्स, भगवतो ३३

तिस्सा, अग्न्युपद्रुको ३२४

तिस्सो ५३, ८७, ३८२

- अग्न्युपद्रुको ३२१, ३६५, ३७८

- अग्न्युपद्रुको ३४४

- लोकगतायको ८, १८६, ३५८, ३५६

- विज्जा ४, १८, २२, ३२, ३८, ११०, १६६, १८२, २३६

तीणि, पदानि ८

तुमितसन्तुसितसन्तुद्धा, तयो पासादमुत्तमा ३७४

तुमिता, देवा २६८, २६९, ३०३

तुसितं ६०, ६३, ११४, १७२, १८२,

१८४, २१६, २१७, २३५, २७६

तेमियो ४१३

तेविज्जो, ब्राह्मणो २५६

थ

थुपकारस्सिदं, फलं १८३

थेरी, मळमालिका १८५

थेरो, आपस्मा अक्कमनदायको ३४

- अजेलिफलदायको ८७

- अज्जुनपुण्डियो ६३

- अपरउत्तरो १७१

- अभयो १५५

- अभोदफलियो ८७

- अभवपिण्डियो २३

- अभवफलियो २४

- अभ्वाटकदायको २१

- अभ्वाटकियो २८

- अवटफलियो ४०, ८५

- उक्कासतिको ४८

- उच्छुल्लपिण्डिको २१

- उत्तरो १७१

- उत्तलिपुण्डियो २७

- उदकदायको ७५

- उपद्रुदुस्सदायको ७४

- उपवानो १७७

- उरुवेळकस्सपो १३२

- एकच्छत्तियो ३६

- एकधम्मस्सवणियो ११

- एकपत्तदायको ८५

- एकसात्त्वियो १६

- एकासनदायको ८

- कट्ठादेवतो १४२

- कपित्थफलदायको ६१

- कळम्बदायको २१

- कानुमारफलियो ८५

- किमिलो १६७

- किमुकपुण्डियो ७३

- कुटजपुण्डियो ६३

- कुम्मासदायको ४६

- कुसट्टकदायको ४६

- केतकपुण्डियो ६१

- कोरण्डपुण्डियो ६, ७३

घेरो, आयस्मा कीलदायको	२६	घेरो, आयस्मा पंसुकूलसञ्जको	५३
- कोसम्बफलियो	६१	- बिलियो	२६
- गन्धपूजको	३७	- बोधिपरदायको	३१
- गयाकस्सपो	१६७	- भद्रजि	१७२
- घृतमण्डदायको	१०, ७४	- भल्लातदायको	२७
- घोससञ्जको	६४	- भिसदायको	५६
- चन्दनमालियो	६१	- मणिपूजको	४७
- चितकनिष्वापको	३६	- मातुतुल्लफलदायको	८६
- चितपूजको	३८	- मोषराजा	१३७
- चूळसुगन्धको	१६२	- मोरहृत्थियो	३३
- जगतिदायको	३२	- यसो	१६६
- जातिपुष्पियो	३६	- रटुपालो	१७८
- ज्ञानस्थविको	२०, ५६	- राधो	१३४
- तरणियो	६६	- लघुण्डभदियो	१४०
- तालफलदायको	८८	- लवजफलदायको	४१
- तिकणिकारपुष्पियो	८४	- लोमसकज्जियो	१५८
- तिकिङ्कणपुष्पियो	७१	- वज्जिपुत्तो	१६८
- तिणुकधारियो	३४	- वनकोरण्डियो	३५
- धम्मगचियो	६८	- वनवच्छो	१५६
- धातुपूजको	६१	- वल्लिकारफलदायको	५०
- नदीकस्सपो	१६६	- विभीतकमिञ्जियो	२५
- नन्दको	१५१	- वेदिकारको	३०
- नळकुटिदायको	७६	- सत्तकदम्बपुष्पियो	८
- नळमालियो	४५	- सव्वफलदायको	६६
- नागपुष्पियो	६२	- सपंपटिभानियो	४२
- नाळिकेरफलदायको	८८	- तालमण्डपियो	७०
- निमित्तव्याकरणियो	४३	- सीवको	१७३
- पटिपुष्पियो	३७	- सावलि	१४५
- पद्मधारिनो	६६	- सीहासनवीजियो	३३
- पाटिहीरसञ्जको	१६	- सीहासनिको	२६
- पादपीठियो	२६	- सुचिन्तितो	१४
- पादफलियो	८६	- सुमततालवण्टियो	४०
- पानधिदायको	५२	- सुमनवीजनियो	४६
- पियालफलदायको	७६	- सेतुदायको	३६
- पिलवन्नफलदायको	४१	- सोणकोन्तरिको	१६
- पुलिनवृक्षमियो	५२	- सोवण्णकिङ्कणियो	१५
- पुलिनवृषियो	७८	- हरीतकदायको	२२
- पुलिनुप्पादको	६४		
- पंसुकूलपूजको	७२		

द

दकदानस्सिदं, फल

७५, १६१

दण्डदानस्सिदं, फलं	१००
वद्धु	३
दण्डो, सावको	११७
दसपारमिपूरिया	३०४, ३२६, ३३१ ...
दसबलं	१५३
दिजो, वच्छगोतो	१५८
दीपझकरो	६६, २६३, २६४, २७१, ३०६, ३१०, ३२०, ३२३, ३८१
— जिनी	२६७, ३०७, ३०८

दीपा, चतुरो	६५
दीपानि, पञ्च	१६८
दीपदानस्सिदं, फलं	२४७
देवता, अकनिट्टा	२६६
— तुसिता	२६६
देवपुत्तो, चन्दनो	१५६
देवराजा, सुदस्सनों	३५०
देवलो, अग्गसावको	३४४
— तापसो	६२
देवानमिस्सरो, सक्को	३६१
देवा, निम्मानरतिनो	२६६
— निम्मिता	२६८
— तुसिता	२६८
— वसवत्तिनो	२६६
देवित्थो	३६३
देहपूजायिदं, फलं	३६
दीपसङ्ख्यो, ब्राह्मणो	३८३
दीहल्लो	१५६

ध

धजवानस्सिदं, फलं	१७६, १७७
धञ्जवती, नगरं	३४१
धनञ्जयो, अग्गुपट्टको	३६२, ३८८
धनञ्जानी, भिक्खुनी	१८१, २१७
धनवती, अनिका	३७८
धम्मको, अग्गुपट्टको	३५१
धम्मदस्सी, महायसो	३२, ३५४, ३८२
धम्मदिशा, अग्गसाविका	३५१
— भिक्खुनी	२१८, २२७, २३१, २३६, २४०, ३५२

धम्मरुचि	९७
धम्मसेनो, अग्गसावको	३२७, ३६३
धम्मस्सवनस्सिदं, फलं	११
धम्मा	२२७, २३१, २३६, २४०, २४४, ३५३
धम्मिको, पव्वतो	३०७
धम्मो, महायक्खो	४०५
धातुपूजायिदं, फलं	१७१

न

नकुला, अग्गसाविका	३३४, ३३५
नकुलो, अग्गुपट्टको	३५४
नगरं, अमरं	३०५
— अरिदुसङ्ख्यं	३६१
— अरणवती	१८७, २७८, ३६७
— उत्तरं	३२६
— कपिलवत्थु	३८०
— कासिकं	२६१
— कुसावती	३८६
— खेमकं	३५६
— खेमावती	३७१
— चन्दवती	३३६
— चम्मकं	३३६
— जेतुत्तरं	३६३
— धञ्जवती	३४१
— पुण्डवती	३६१
— बन्धुमती	२०, ४०, ८८, ६६, १८५, १६०, १६३, १६५, ३६४
— ब्रह्मवद्गुणं	४१२
— मेखलं	३२६
— रम्मवती	३२१, ३२४
— बेभारं	६०, ३५७
— सरणं	३५५
— सुदस्सनं	३४५, ३४६
— सुधञ्जवती	३३२
— सुधञ्जं	३५१
— सुधम्मं	३३४
— सुमङ्गलं	३४७, ३४६
— सोमणं	३५३
— सोमवती	३७४

नगरे, हंसवती	४, ११, ७३, ८४, १७५, १८८, १९५, १९७, ३४४
— हंससन्ध्य	११३, १४२
नदि, अमरिकं	७६
नदीकस्सपसब्धो	१३१
नन्दको, सत्त्व सावको	१५०
नन्दमाता, अग्गुपासिका	६६, ३१०, ३२३, ३६४, ३७७, ३८१
नन्दरामा, अग्गुपट्टिका	३३६
नन्दा, भिक्षुनी	२४६, २५२, २८६, ३२१, ३२४, ३३६, ३७२
नन्दारामवने	१३८
नन्दिवड्डो, अग्गुपट्टको	३३७
नन्दुत्तरो, अन्नजो	३४१
नन्दो	२०५, २५८, ३२७, ३४६, ३६५, ३६७, ४१३
नरवाहनो, पासादमुत्तमो	३४४
नवसस्सस्सिदं, फलं	१३, १४
नळकुटियिदं, फलं	७६
नळमालायिदं, फलं	२००
नळमालिका, भिक्षुनी	१८५, २००
नागराजं, महादोणं	३४०
नागरुक्खो	३२७
नागसमाला, अग्गसाविका	३४६
नागा, अग्गसाविका	३४६, ३६२
नागो, अग्गुपट्टको	३६५
— वेरोचनो	३४१
नाटपुत्तेन	१५५
नायको, कस्सपो	३८३
— कोण्डञ्जो	३८१
— नारदो	३०२
— पट्टमुत्तरो	३०२
— मङ्गलो	३२५, ३२७, ३८२
— रेवतो	३३०
— विपस्ती	११८, २२७, २५६, २८३, २८५, ३८३
— सिद्धत्थो	३५६
— मुजातो	३४७
— सुमनो	३२८
ये०२ — ५५	

नायको, सुमेधो	३४५
— सोभितो	३३३
— नारदो ७५, ७८, ३४०—३४२, ३४६, ३८२	
नारी, उत्तरा	३३६
— किंसागोतमी	३६२
— भट्टकञ्चना	३८०
— मणिला	३३४
— यस्वती	३२७
— शचिगता	३७४
— शचिदेवी	३२४
— रोचिनी	३७२
— वसुदत्ता	३४४
— विचिकोळि	३५५
— विजितसेना	३४१
— विमला	३५१
— विंसाखा	३५३
— सन्वकामा	३६७
— सिरिन्ददा	३४६
— सिरिमा	३३७
— सुचिता	३६६
— सुदस्सना	३३२, ३६५
— सुनन्दा	३७८
— सुभदा	३५६
— सुमना	३४६
— सौमनस्सा	३५७
निगण्ठेन	१५५
निगोधो, बोधि	३७८
निघण्डुम्हि	१५४
निमि, महाराजा	३६०
निम्मानरतिनो, देवा	१८२, २१६, २३५, २६६
निम्मिता, देवा	२६८
निरुत्तिया	१५४
निसमो, अग्गसावको	३३७
— अग्गुपट्टको	३३७, ३५४
नेरञ्जराय	३०६, ३६४, ३७६
नेवसञ्जं	२१२

प

पक्कुसाति	११६
पञ्चेकनायके, अट्ट	२५६

पञ्चापति, शीतर्मी	२६०	पारमी, दस	३०४
पञ्चदीपदायिका, भिक्खुनी	१६०, १६६	पारिद्धक	२६६, ३५३, ३५०
पञ्चदीपानिदं, फलं	१६०	पालितो, अग्गसावको	३२७, ३५१
पञ्चवर्गिये	१५३	पावेय्यके	३८३
पञ्च, सीले	१२८, १३२, १३४, ३१६, ३४३	पासादमुत्तमो, अरजो	३५५
पञ्चालरुद्रे	४०६	- उपसिरी	३३६, ३४६
पटाचारा, भिक्खुनी	२१८, २२७, २३१, २३३, २४०, २४४	- कुमुदो	३३४
पटिसम्भवा, चतस्सो ४, १८, २५, ३२, ११०, १५३, १६६, १८३, २३६		- मिरि	३६७
पट्टमं	३८८	- चन्दो	३२६
पत्तदानन्निदं, फलं	८४	- नन्दा	३३६
पदपूजायिदं, फलं	६, ७२	- नन्दो	३४६, ३६५
पदानि, तोषि	८	- नरवाहनो	३४४
पदुमा, जनिका	३२१, ३३७, ३४६, ३५६, ३६२, ३६७	- पदुमो	३३४
पदुमुत्तरो, भगवा	४, १०, १६, २८, ३०	- माळिनी	३३४
पदुमो, अग्गसावको	३३२, ३३७, ३५५	- पसवा	३२७
- पासादमुत्तमो	३३४	- पसो	३४४
पदुमं	२६६, ३०८	- रम्मो	३८०
पद्मतो, उदङ्गणो	७१	- वटंसे	३२६
- कुक्कुटो	८	- वड्डो	३३६
- धम्मिको	३०७	- वसभो	३६७
- धम्मको	७५	- वसवत्ती	३४४
- रामसो	६६	- वसु	३३६
- लम्बको	६७	- विरजो	३५५
- तसलो	६३	- सिरिमा	३२७, ३६५
- हात्तिो	७८	- सिरी	३३६, ३४६
पद्मते, हिमवन्तम्हि	६२	- सुचन्दको	३६७
पद्मावती, जनिका	३४६, ३६७	- सुचन्दो	३२६
परनिम्मिता	२६८	- सुचिमा	३२७
पवनचारको, महिसो	४०३	- सुदस्सनी	३५५
पहीनदरयो, वुडो	२२	- सुनन्दो	३६५
पाटलि, बोधि	३६५	- सुभको	३००
पाटलिपुत्तपुरम्हि	३८४	- सुरम्मो	३८०
पाटिहीरे	३०२	पासादो, मङ्गलो	३१
पादपीठस्सिदं, फलं	२६	पिण्डपातस्सिदं, फलं	१८६, २७६, २८०
पादमूले, महोयस्स	११२	पिता, अञ्जनसक्को	२१०
पानपिस्स, इदं फलं	५१	- अस्सलायनो	१२७
		- कोसिगोत्तो	२५८
		- महालि, लिच्छवि	१४४
		- मुद्धोदनो	३१०, ३२३, ३६४, ३७७, ३८०

पिप्पली, बोधि	३२१
पियदस्ती, भगवा	६८, ३५१, ३८२
पुञ्जकम्मस्सिदं, फलं	२६, १६७, १८३
पुञ्जकम्माभिनिव्वत्ता	३३२
पुञ्जावहुनो, अत्रजो	३५५
पुणिका, भिक्खुनी	२६०
पुण्णो, मन्तानिया पुत्तो	३०३
पुनव्वसु, अत्रजो	३४६
पुनव्वसुमित्तो, अग्गुपट्टको	३६५
पुष्पपूजायिदं, फलं	१८५
पुष्पवतिया, नगरे	३६१
पुष्पं, मन्दारवं	२६६, ३०८
पुरुत्तमे, इन्दपत्थे	४०६
- कपिलामं	४०६
पुरे, कोलिये	१४१
- राजगहे	२५६
पुलिनस्स, इदं फलं	५२
पूजित्वा अरहद्दजं	७२
पेसला, भिक्खुनी	२६२

फ

फग्गुनी, अग्गसाविका	३४१
फलदानस्सिदं, फलं	२३, २६, ५०, ७६, ८५, ८८, ९०, ९१, ९४, ९६, १६८
फलं, अग्गदानस्सिदं	१६६
- उपोसथस्सिदं	१६३, १६४
- एकासनस्सिदं	१६६, १६७
- कुम्भासुस्स इदं	१७३
- कोलदानस्सिदं	१६७
- शूपकारस्सिदं	१८३
- दकदानस्सिदं	१६१
- दीपदानस्सिदं	२४७
- धजदानस्सिदं	१७६, १७७
- घातुपूजायिदं	१७१
- नळमालायिदं	२००
- पञ्चदीपानिदं	१६०
- पिण्डपातस्सिदं	१८६, २७६, २८०
- पुञ्जकम्मस्सिदं	१६७, १८३

फलं, पुष्पपूजायिदं	१८५
- बुद्धपूजायिदं	८, १४, १५, १८...
- भिक्खादानस्सिदं	१८७
- भिक्खदानस्सिदं	१७२
- सत्तुपलस्सिदं	१८८
- सध्वदानस्सिदं	१६५
- सम्मज्जनायिदं	३, ४
- सोमनस्सकलं	२८०
फुस्सकोकिलो	१३८
फुस्सती, खत्तिया	३६२
फुस्सदेवो, अग्गसावको	३५५
फुस्सा, अग्गसाविका	३६०
फुस्सो, लोकग्गनायको	२६०, ३६०-३६२, ३८२

ब

बन्धुमतिया, नगरे	२०, ४०, ८८, १४३, १८५, १९०, १९३, १९४, २५६, २८३, २८५, ३६३, ३६४
बन्धुमती, माता	३६४
बन्धुमा, खत्तियो	१८५, १९४, ३६४
वात्तिमलक्खणा, बुद्धा	६२
बाराणसियं	११४, १२६, १३१, १४४, १६०, २१७, २५६, २५७, २७८, ३८१
बावरिस्स, विजग्गस्स	१३६
बाहियो, सत्तु सावको	११६, १२२
बिम्बिजालो	३५५
बिम्बिसारो, राजा	१५५, २१६
बिल्लं	२२
बीजमिञ्जस्सिदं, फलं	२५
बीजनाय, इदं फलं	३३, ४८
बुद्धपूजायिदं, फलं	८, १४, १५, १८...
बुद्धवण्णस्सिदं, फलं	१०७
बुद्धसञ्जायिदं, फलं	१६, ५५
बुद्धा, सत्त	८
बुद्धिजो, उपट्टाको	३७२
बुद्धो, कारुणिको	३८३
- दीपङ्करो	६६
- पहीनवरयो	२२
- विनायको	१५२

भिक्षुनी, भद्रकापिलानी	२५६	मन्दारवं, पुष्पं	२६६, ३०१, ३०८, ३५३, ३५६
- भद्राकुण्डलकेसा	२३५, २३६	मल्लेसु	११६, ३८३
- मण्डपदायिका	१८३	महाकस्सपनन्दानं	२०१
- महागोतमी	२००	महाकस्सपो, सत्था	१२२, ३७६
- मेखलादायिका	१८३	महागोतमी, भिक्षुनी	२००
- मौदकदायिका	१६५	महागोविन्दब्राह्मणो	३६०
- यसोधरा	२६१, २६७	महाजितवनं	६७
- सकुला	२४७	महादोणं, नागराजं	३४०
- सङ्कमनत्था	१८४	महानीपो, बोधि	३४६
- सत्तुप्पलमालिका	१८८	महापजापति, गोतमी	२१५
- सल्लपुष्पिका	१६५	महामुनि, अनोमदस्सी	३२७
- सिङ्गालमाता	२८३	- बीपङ्करो	३२१
- मुक्का	२८५	- पियदस्सी	३५१
- मुमेधा	१८३	- फुस्सो	२६०
- सोणा	२५४	महायक्खो, धम्मो	४०५
भिव्यसो, धम्मसावको	३७४	महायसो, अत्यदस्सी	३५२
भिव्यो, अग्गुपट्टको	३३६	- धम्मदस्सी	३५४
भिसदानस्सिदं, फलं	५६, १७२	महाराजा, निमि	३६०
भुम्मा, महाराजिका	२६८	- सुद्धोदनो	२६०
भूरिदत्तो, महिद्धिको	४०१	महाराजिका, भुम्मा	२६८
भेसज्जस्स, इदं फलं	२२	महालि, लिच्छवि पिता	१४४
म		महावीरो, ककुसल्यो	२५
		महावेळु, बोधि	३४६
मकसा	६५	महासमुदा, चत्तारो	६, ७४, २२४
मकिला, अग्गुपट्टिका	३५४	महासरे, मच्छराजा	४१६
मगधे, गिरि	१५३	महासालो, बोधि	३७०
मङ्गलो, नायको	३२५-३२७, ३५७, ३८२	महामुदस्सनी	३८६
- पासादो	३१	महासोणो	३३६, ३४१
मच्चुराजा	१३६	महिद्धिको, अम्पेय्यको	४०१
मच्छराजा, महासरे	४१६	- भूरिदत्तो	४०१
मच्छो, तिमिङ्गलो	६७	- मोग्गल्लानो	१४४
मच्चदानस्सिदं, फलं	६८	- सङ्खपालो	४०७
मणिपूजापिदं, फलं	४७	- सिविराजा	३६१
मणिला, नारो	३३४	- सुतसोमो	४१८
मण्डपदायिका, भिक्षुनी	१८३	महिंसो, पवनचारको	४०३
मण्डपस्स, इदं फलं	६६	महेसिनो, फुस्सस्स	३६१, ३६२
महिदेवी	३६५, ३६६	- सिक्खिस्स	३६७
मधुकारा	६५	महेसिस्स, पादमूले	११२
मन्तानिया पुत्तो, पुण्णो	३०३	माणवको, जोतिपालो	३७६

माणवो, उत्तरो	३४६	र	
मातङ्गो	५५		
माता, चन्दवती	१२७	रटुपालो, सत्यु सावको	१७८
- वभावती	३४६	रट्टिको, जटिलो	२७७, ३४३
- मन्धुमती	३६४	रतिवट्टुनो, पासादमुत्तमो	३६६
- यसवती	३६६	रम्मवती, नगरं	३२१, ३२४
- यमोधरा	३३६	रम्मा, अगुपट्टिका	३५८
- सुष्पवासा	१४४	रम्मो	३३५, ३३६, ३७०
सुमनदेवी	२५८	- पासादमुत्तमो	३८०
- सुलक्खणा	२१०	राजगद्दे	१२१, १४७, २५६, २८४, २८५
मातुपोसको, कुञ्जरो	४००	राजपुत्तो, सुधञ्जयो	४०६
माला, मत्त	=	राजा, अरिन्दमो	३३१
माळिनो, पासादमुत्तमो	३३४	- उगगतो	३३३
मिगराजा, रुह	४०४	- जयहिसो	४०६
मिगिलायं	३८४, ३६०	- धनञ्जयो	३८८
मुनि, रेवती	३३१	- नन्दो	२५८
मुमपक्कनो	४१३	- बिम्बिसारो	२१६
मेखलादायिका, भिक्षुनी	१८३	- सुदस्सनो	१८
मेखलं, नगरं	३२६	- सुद्धोदनो	३८०
मेघो	६६	राषा, अगसाविका	३३६
मेलेयो	३८३	राषो, सत्यु सावको	१३३
सोमाल्लानो, आचरियो	१२७, १४४	रामगामहिं	३०३
मोघराजा	१३६	रामा, अगसाविका	३४६, ३७०
मोदकदायिका, भिक्षुनी	१६५	राहुलमद्दो	२०५
मोरहृत्थस्सिदं, फलं	३३	राहुलानन्दनन्दानं	२००
		राहुलो	२२४, ३८०
य		रत्ति, अगुपट्टिका	३२४, ३३६
यञ्जदत्तो, ब्राह्मणो	३७४	रत्तिगता, नारी	३७४
यमको, पञ्चतो	७५	रत्ति, पासादमुत्तमो	३६६
यसधरो	३३०, ३३३	रेवती, सत्यु सावको	१४१, १४५, ३३३, ३५७, ३८२
यसवती, नारी	२७५, ३२७, ३३२	- लोकगनायको	३३०-३३२
यसवा, अगुपट्टको	३३६, ३४७	रोचिनी, नारी	३७२
- पासादमुत्तमो	३२७	रोमसो, पञ्चतो	६६
यमुत्तरो, पासादमुत्तमो	३३६	- सम्बुद्धो	२१
यत्तो, पासादमुत्तमो	३४४, ३७७	ल	
यमोधरा, भिक्षुनी	२६१, २६७	सम्बको, पञ्चतो	६७
याममगं	१८२, २३५	सुम्बिनिकानने	१५२
यामा, रेखा	२१८, २६६	लोकगनायको, जिपी	२०६
युपञ्जयो, राजपुत्तो	४०६	- तिस्तो	=, १८६, ३५८, ३६०

लोकगनायको, कुस्तो	३६०, ३६२
— सिली	२६०, ३६६, ३६७
लोकनायको, ककुसन्धो	३७१
— कस्तपो	३७८
— कोण्डञ्जो	३२२, ३२३
— नारदो	३४१
— रेवतो	३३१, ३३२
— विपस्सी ६६, १४३, १६४, २१६, २६४	
— वेस्तमू	३७०
— सगम्भू	३५०
— सिद्धत्यो	३५७
— मुजातो	३४६
— मुमनो	३२६, ३३०
— मुमेधो	१६४, ३४६
— सोभितो	३३४
लोकपाला, चत्तारो	२१३
लोकविदू, वीपञ्जकरो	३१०
लोकाधिपति, ब्रह्मा	२६७

व

वक्कलि	११२
वङ्गीसो, सत्पु सावको	१४७, १४८
वच्छगोत्तो, दिजो	१५८
वटंसिका, नारी	३२१
वटंसो, पासादमुत्तमो	३२६
वटपोतको	४१५
वड्डो, पासादमुत्तमो	३६
वनकम्मिको	=
वन्दनाय, इदं फलं	५३
वरुणो, उपट्टाको ६८, ३३०, ३३२, ३३७, ३३६	
— ब्राह्मणो	६४
वलिन्कारफलं	५०
वसभो, अग्गुपट्टको	३४२
— पासादमुत्तमो	३६७
वसलो, पञ्चतो	६३
वसवत्तिनो, देवा	२७६, २६६
वसवत्तिपुरं	१८२, २१६, २३५
वसवत्ती, पासादमुत्तमो	३४४
वसुवत्ता, नारी	३४४

वसु, पासादमुत्तमो	३३६
वागीसो	१४६
वादिसूतनो	१४६
वादिसूदस्स, भिक्खुतो	१४७
वासेट्टो, उपट्टाको	३४१
विचिकोळि, नारी	३५५
विचिता, अग्गुपट्टिका	३४४
विजितसेना, नारी	३४१
विजितसेनो	३२४, ३७८
विजितावी, खत्तियो	३२३, ३६१
विज्जा, तिस्सो ४, १८, २२, ३२, ३८, ११०, १६६, १८२, २३६	
विज्जाणाणायतनं	२१२
वित्तच्छिका	३
वित्तिण्णो, अग्गुपट्टको	३४४
विधुरो, अग्गसावको	३७२
विनतानदिया, तीरं	६४, ४
वितायको, ककुसन्धो	३७१, ३७२
— बुद्धो	१५२
विपस्सिनो, भगवतो ३, १८, ३६, ४८, ४६, ६८, १८४, २१७, २५६, २८३, २८५, २८८	
विपस्सी, लोकनायको ६६, ११८, १६४, २२७, ३६३, ३६५, ३८५	
विपुला, जनिका	३३२
विपुलो, खत्तियो	३३०
विमला, नारी	२२४, ३४१
विमोक्खा, अट्टिमे ४, ६५, ११०, १६६, १८३, २३६	
विरजो, पासादमुत्तमो	३४५
विसाखा, अग्गुपट्टिका २१८, २२७, २३१, २३६, २४०, २४४, ३५२, ३५३	
— जनिका	३७१
विसाखो, अग्गुपट्टको	३२७, ३६२
वेठदीपके	३८३
वेदिकाय, इदं फलं	३०
वेभारपञ्चते	३४३
वेभारं, नगरं	६०, ३५७
वेरोचनो, नागो	३४१
वेसालियं	२००, ३८३
वेस्तमू २८, ३६, २८८, ३६८, ३७०, ३८३	

वेहङ्गता	२६६	सत्यु सावको, वज्जीसो	१४७
वेङ्गुवन	२१६	— सोवलि	१४३
स		सत्यु साविका, किसानोतमी	२४०
		— गीतमी	२०६
सकुणा, सुपण्णा	६५	— नन्दा	२४६
सकुला, सत्यु साविका	२४६, २४७	— पटाचारा	२३१
सक्को, देवानमिस्सरो	३६१	— भद्राकुण्डलकेसा	२३५
सखिला, अग्गसाविका	३६७	— सकुला	२४६
सङ्कमनत्था, भिक्खुनी	१८४	— सिङ्गालकस्स माता	२८१
सङ्गुपासो, महिद्धिको	४०७	— सोणा	२५२
सङ्गुसङ्गुयो, ब्राह्मणो	३८८	सनिषण्डुसकेटुमे	५३
सङ्गुवायिका २२७, २३१, २३६, २४०, २४४		सन्तो, अग्गसावको	३५३
सच्चनानामा, अग्गसाविका	३५५	सन्वको, अग्गुपट्टको	३५२
सन्वसङ्गुयो, तापसो	४१५	सण्णञ्जा	२२७
सञ्जीवो, अग्गसावको	३७२	सव्वकामा, नारी	३६७
सतरसी, भगवा	४०, ८७	सव्वकामो, अग्गसावको	३४६
सत्त, बुद्धा	८	सव्वदस्सो, अग्गसावको	३५१
— माला	८	सव्वदानस्सिदं, फलं	१६५
सत्तराजपुरोहितो	३६०	सव्वमित्तो, उपट्ठाको	३७८
सत्तुप्पलभालिका, भिक्खुनी	१८८	सभियो, उपट्ठाको	११६, ३६२
सत्तुप्पलस्सिदं, फलं	१८८	समङ्गो, उपट्ठाको	३६०
सत्यवाहो, अत्रजो	३७४	समणगुत्ता २२७, २३१, २३६, २४०, २४४	
सत्या, महाकस्सपो	३७६	समणी २२७, २३१, २३६, २४०, २४४	
— काण्णिको	१५१, १७१	समवत्तस्सन्वो, अत्रजो	३६५
— गीतमो १४७, १५०, १५२, १६५, १७६,		समाला, अग्गसाविका	३७०
१७८, २०६, २१६, २३१,		समुदा, अग्गसाविका	३७४
२३४, २३६, २४३, २४६,		समुदो, अग्गुपट्टको	३५८
२४८, २५२, २५४, २८१		सम्बलो, अग्गुपट्टको	३५७, ३६०
सत्युनो, तिससनामस्स	८, १८६	सम्बुद्धो, अज्जुनो	८६
सत्यु सावको, उदायि	१५२	— कोणागमनो	३७५
— उपवानो	१७६	— तिसो	६७
— कप्पिनो	११४	— रोमसो	२१
— कुमारकस्सपो	१२१	— सुमनो	५०
— कोट्टिको	१२७	— सुमेधो २६, ८१, १६८	
— नन्दको	१५०	— सुवण्णवण्णो ८६, ६०, ६२	
— बाहियो	१२२	— सोभितो	४६
— भट्ठियो	१३८	सम्भवो, अग्गसावको	३६७
— रट्टपालो	१७८	— उपट्ठाको	३३२
— राधो	१३३	— बुद्धो	६६
— रेवतो	१४१		

सम्मज्जनायिदं, फलं	३, ४	सिरिमा, अग्गुपट्टको	३६०
सयम्भू, अग्गुपुग्गलो	६८, १७७	- अग्गुपट्टिका	३२१, ३२४, ३२६, ३३२, ३३७, ३४७, ३६१, ३६५, ३७०
- नारदो	७८	- पासादमुत्तमो	३२७, ३६५
- लोकनायको	३५०	सिरिवड्डो, अग्गुपट्टको	३३७, ३६७
सरणगमने, फलं	६८	सिरी, पासादमुत्तमो	३६६, ३४६
सरणो, अग्गुपट्टको	३३०, ३४६	सिवको	३६२
- खत्तियो	३५५	सिविराजा, महिदिको	३६१
सरणं, नगरं	३५५	सीलपारमिपूरिया	४००, ४०१
सळलो	३४४	सीलेसु, पञ्चमु	३१६
सहस्तरंसी, भगवा	८५, १६७	सीवला, अग्गसाविका	३२७, ३५८, ३७४
सळलपुष्पिका, भिक्खुनी	१६५	सीवलि, सत्यु सावको	१४३
सागतो, उपट्टाको	३२१	सीवल्लो	३२७
सागरो, खत्तियो	३४६, ३५३	सीहासनस्सिदं, फलं	२८
साधुसम्मतो, ब्राह्मणो	१४६	सीहो	३३४
सामा, अग्गुपट्टिका	३७२, ३७४	सुक्का, भिक्खुनी	२८५
सामो	४१८	सुमुत्ता, अग्गुपट्टिका	३६७
सारिपुत्तो	१३३, १३४, १४४, १४७, ३०१, ३०४	सुचन्दो, पासादमुत्तमो	३२६, ३६७
सालो अग्गसावको	३३६	सुचिण्णस्स, इदं फलं	१२७
सावको, उपतिस्सो	३६४	सुचित्ता, नारी	३६६
- इब्बो	११७	सुचिमा, पासादमुत्तमो	३२७
- बरुणो	६८	सुजाता, अग्गसाविका	३३४, ३५१
- सुजातो	७३	सुजातो, अग्गसावको	७३, २४२, ३३४, ३४२, ३४४, ३४७-३५०, ३५६
सावत्थियं	७७, १११, १२४, १२५, १४०, १५०, १६१, १७०, २३२, २४१, २५३, २८६, २६१	सुतना, अग्गुपट्टिका	३२७
साविका, उपलवण्णा	३६४	सुतसागरं, आनन्द	२१३
- खेमा	३६४	सुतसोमो, महीपति	४१८
साळिया, अग्गुपट्टिका	३५६	सुदत्ता, अग्गसाविका	३४६, ३६०
सिखी, लोकगनायको	२५, २८८, २६०, ३६६, ३६७, ३८३	सुदत्तो, खत्तियो	३२६, ३३५, ३४६, ३४६, ३५१
सिङ्गालकस्स माता, सत्यु साविका	२८१-२८३	सुदस्सना, नारी	३३२, ३५३, ३६५
सिङ्गीनिकखसवण्णो	२८४	सुदस्सनो, खत्तियो	१८, ३४६, ३५०, ३६६
सिङ्गीनिकखसम्पभो	१३२	- बुद्धो	६३
सिद्धत्थस्स, भगवतो	३०, ३४, ३६, १५२, १८३, ३५६, ३५७	- पासादमुत्तमो	३५५
सिनेरुपञ्चमुत्तमे	२६६	सुदस्सनं, नगरं	३४५, ३४६
सिनेरुवनवटंसका, पथवी	३६४-३६६	सुदिन्नी, साटको	२५६
सिरिनन्दा, नारी	३४६	सुदेवो, खत्तियो	३२७, ३४१, ३४६
सिरिनन्दो, पासादमुत्तमो	३७८	सुद्धावासे	११६
		सुद्धोदनघरं	२१०
		सुद्धोदनो, पिता	६६, १५२, १५६, २६०, ३१०, ३२३, ३६४, ३७७, ३८०

सुधञ्जवती, नगरं	३३२	सुराधा, अगसाविका	३३६
सुधञ्जं, नगरं	३५१	सुरामा, अगसाविका	३४६, ३५८
सुधम्मा, भिक्षुनी	२२७, २३१, २३६, २४०, २४३, २४४, ३३४, ३५३	सुरभि, पासादमुत्तमो	३६६
सुधम्मो, खतियो	३३४	— ब्राह्मणो	३२६
सुधम्मं, नगरं	३३४	सुलक्खणा, माता	२१०
सुनन्दा अगपट्टिका	३२१, ३५४, ३५५, ३७२, ३७८	सुवण्णवण्णं, सम्बुद्धं	८६, ९०, ९२
सुनन्दो, खतियो	३२४	सुसीलवा, चूळबोधि	४०२
— पासादमुत्तमो	३६५	सुसुमारेल, पीळितो	४१४
सुनिम्मलविमलगिरिगुहा, तयो पासादमुत्तमा	३५१	सेलो, अन्नजो	३५३
सुनेत्तो, अगसाविको	३३४, ३५५	सोणा	९५, २५२, २५४
सुन्दरी, अगसाविका	३३७	सोणो, अगपट्टको	३२४, ३७०, ४१३
सुपटस्स, इदं फलं	६६	सोणवपस्सिदं, फलं	७८
सुपण्णा, सकुणा	६५	सोतापत्तिफलं	२८२
सुण्वडो, अन्नजो	३६६	सोत्थिको, अगपट्टको	३७०
सुण्ववासा, माता	१४४	सोत्थिजो, उपट्टाको	३७४
सुण्वियो, अगपट्टको	३५८	सोत्थिये, कुले	४११
सुफस्सा, जनिका	३५७	सोभणं, नगरं	३५३
सुमकिण्हा	२६६	सोभवती, नगरं	३७४
सुमको, पासादमुत्तमो	३८०	सोमितां	४६, ३३०, ३३३-३३५, ३५१, ३८२
सुमहा, अगसाविका	३३२, ३४६, ३५६	सोमो, खतियो	३७४
सुमहो, अगपट्टको	३५६	सोमदेवो, अगपट्टको	३७४
सुमङ्गलो, अगपट्टको	३२१, ३७८	सोमनस्सकतं, फलं	२८०
सुमङ्गलं, नगरं	३४७, ३४६	सोमनस्सा, नारी	३५७
सुमता, अगसाविका	२५८, ३३७, ३४६	सोमनस्सो	४०६
सुमनो, सम्बुद्धो	५०, ३२६, ३३०, ३४४		
सुमनो, अगपट्टको	३७२, ३८२	हु	
सुमिता, ब्राह्मणकञ्जा	२६३	हुत्थाळवको	३१०, ३२३, ३६४, ३७७, ३८१
सुमित्तो, अगसाविको	३५७	हरीतकं	२२
सुमेधा, भिक्षुनी	१८३, २१७	हारितो, पञ्चतो	७८
सुमेधो, सम्बुद्धो	२६, ६६, ८१, १६८, २६३, २७१, ३०५, ३४५, ३४६, ३८२	हिमवन्तम्हि, पञ्चते	६२
सुरक्षितो, अगसाविको	३६२	हंसवतिमा, नगरे	४, ११, ७३, ८४, ११३, ११७, १३४, १३८, १४२, १४६, १५४, १७५, १८८, १९५, १९७, २०८, २१६, २३०, २३६, २४२, २४५, २४८, २५४, २७६, २८०, ३४४
सुरम्मा, अगपट्टिका	३५८	हंसो, पासादमुत्तमो	३७८
सुरम्मो, पासादमुत्तमो	३८०		

गाथायो

अ

अकारि आनन्तरियं ...	६७	अजिनं मे गृहेत्वान् ...	५४
अकामको बाहि अहं चरामि ...	४१८	अज्जुनो नाम सम्बुद्धो ...	८६
अककन्ते च पदे दिस्वा ...	८, ७२	अज्जेव किच्चमातप्यं ...	१५७
अककमित्वान मं बुद्धो ...	३०६	अज्जायको मन्तधरो ...	५३, ३०५
अककमित्वान सिरसि ...	१८४	अज्जोगच्छ हिमवन्तं ...	८१
अककोसि दुट्ठचित्ताहं ...	२८७	अज्जोगाहेत्वा पक्कं ...	३६६
अककदस्सो तदा आसि ...	११३	अज्जोगाहेत्वा सालवर्नं ...	६८
अककन्ते नाम खन्तव्वं ...	२०४	अज्जोगाहेत्वा हिमवन्तं ...	४२, ४७, १६८
अखिलो च विसल्लो च ...	१०५	अज्जलि पग्गहेत्वान् ...	१६५, २२२, ३०२
अगघो विष सम्बल्य ...	१६०	अज्जा न्हाणेति भोजेति ...	१६७
अगारा अभिनिक्खम्म ...	५८	अज्जं वा पि कतं कम्म ...	२६८
अगारा निक्खमन्तो पि ...	५१	अट्ठ उप्पलहत्वाणि ...	२६३
अगारं पजहित्वान् ...	२२६, २६८, २७८	अट्ठज्जवचनसम्पन्नो ...	३७२
अगारं वसन्ते अग्हे ...	२७८	अट्ठदोससमाकिण्णं ...	३०७
अगारं विजहित्वान् ...	२६६, २७२	अट्ठनवुत्तिसहस्सानं ...	३५३
अग्गफलं गृहेत्वान् ...	२३, १६६	अट्ठपण्णासरतनं ...	३३५, ३३७, ३३६, ३४४, ३६२
अग्गिचन्दसुरियान् ...	३५२	अट्ठवस्ससहस्सानि ...	३५५, ३६५
अग्गिदाहं नीहरित्वा ...	५७	अट्ठसद्विमतसहस्सानं ...	३६३
अग्गिवेगभयातीता ...	४१५	अट्ठसतसहस्सानं ...	३३६
अग्गो सद्धाधिमुत्तानं ...	१११	अट्ठसत्ततिवस्साहं ...	२६०
अग्गं सद्धाधिमुत्तानं ...	२८१	अट्ठसत्ततिवसतसहस्सानं ...	३५३
अग्गि तत्थ पदीपसि ...	३६८	अट्ठ सारीरिका श्रूपा ...	३८३
अज्जगते अलङ्कारे ...	२६२, २७०	अट्ठ हेतुहि सम्फुस्सं ...	४३
अज्जपच्चज्जसम्पन्नो ...	१०१	अट्ठारससहस्सानि ...	१७७, २६८, २६६
अज्जारजाता पथवी ...	३५	अट्ठारसे कप्पसते ...	१५, २७, ३२, ४१, ६५, ६६, ७०, १६५, ३८२
अचिरं गतमतस्स ...	६७	अट्ठसीतिरतनानि ...	३२७, ३४२, ३४७
अचेतनाय पठवी ...	३६७	अतिक्कन्ता गणनपथं ...	३३१
अचुतो च सुमनो च ...	३७२	अतिक्कन्ते च सत्ताहे ...	२१६
अच्छरानं सहस्सस्स ...	१६१	अतीतकप्पे चरितं ...	३८७
अच्छरा सतसहस्सा ...	१६३	अतीतबुद्धानं जिनानं देसितं ...	३०४
अच्छादनं च सयनं ...	३६०	अतीतो विसयं तेसं ...	५६
अच्छेरं वत लोकास्मि ...	३६५	अतीतं नान्वागमेय्यं ...	१५७
अजपालस्समूलस्मि ...	३४६, ३६४	अतीव पत्थिता चासि ...	२२६
अजपालस्समूले ...	३७६	अतुलासि पभातस्स ...	३२५
अजिनचम्मवत्थोहं ...	१६६	अतुलं दस्सेत्वा ओभासं ...	३५४
अजिनेन निवत्थोहं ...	२५	अतोळारानि भण्डानि ...	३०
		अत्तदीपा ततो होथ ...	२१५

अस्तनो अभिसम्बोधि ...	२६१	अनाधानं भवो नाथो ...	१४६
अस्तनो पुण्डरीक ...	१२५	अनाविलं मम चित्तं ...	३
अत्यदस्सी जिनवरो ...	३५४	अनासवा वीतरागा ...	३१०, ३६४, ३७७, ३८०
अत्यदस्सी तु भगवा ...	१४, ६४	अतिच्चा वत सङ्गारा ...	११
अत्यधम्मनिरुत्तीमु ...	१२८, २१५, २२३, २२५, २३६, २४२, २६२, २७०, २७६, २८०, २८२, २८५-२६२	अनिदुग्गन्धो पक्कमति ...	३१२
		अनिद्विजे ममोकासे ...	३०८
		अनिमित्तं च भावेहि ...	२२१
		अनिवत्तमानसं जत्वा ...	३६६
अत्थि लोके सीलगुणो ...	४१५	अनुजानि न नो तातो ...	२१८, २२७, २३६, २४०, २४३
अत्थि हेहिति सो मग्गो ...	३०५	अनुकम्पको कारुणिको ...	२७, ३५, ११७, १२६, १३२, १३४, २४८, ३४३
अत्थे धम्मे च नेरुते ...	२११	अनुकम्पितको तेन ...	५६, १७२
अथ उपरि गङ्गाम ...	४०४	अनुपलित्तो लोकेन ...	१६०
अथ निव्विन्दहं काये ...	२८७	अनुपपन्नस्स मग्गस्स ...	१४६, २४५
अथ रूपा अरूपा च ...	१२५	अनुपपञ्जनसम्पन्नो ...	१०३, १५६
अथेत्य कपिमागत्वा ...	४०३	अनुपपञ्जनसम्पन्नं ...	३६८
अथेत्य वत्तती सहो ...	३६४	अनुभोत्वा यस सव्वं ...	२७५
अथो जातिक्खयं पत्तो ...	२५६	अनुभोत्वा सुखं दुक्खं ...	२२८
अदस्सनेन विभोणा ...	२२२	अनुभोमि सक्कं पुञ्जं ...	११
अदासि तस्स मं तातो ...	२३६	अनुभग्गेन सम्बुद्धो ...	२६३, २७१
अदासि मे तदा राजा ...	२७६	अनुमोदि महावीरो ...	१६, १७७, २३५
अदासि मे महाराजा ...	१८५	अनुमोदिसु मे वाक्यं ...	६३
अदासि हट्ठचित्तोहं ...	१३६	अनुरक्षि मम मीलं ...	४०५
अदिअपुञ्जं दानवरं ...	३६८	अनुरुद्धो उपट्ठको ...	६८
अदंमु ते ममोकासं ...	३०८	अनुस्सरित्वा सत्तं धम्मं ...	४१६, ४१८
अदसम्ह तदारज्जे ...	११६	अनुळा उरुवेळा च ...	३७८
अदसाहं इमं इडि ...	२२६	अनूतिससहस्सानि ...	३६६
अदसंमु भोजपुत्ता ...	४०७	अनूतिसोळससहस्सानि ...	३७५
अद्वेजसवचना बुद्धा ...	३१३	अनेकजातिसंसारं ...	२६८
अधने आतुरे जिण्णे ...	३६३	अनेकसतक्कत्तं च ...	५८
अधिकारं बहू मय्हं ...	२६३, २७१	अनेज्जो अचलो धीमा ...	१०४
अधिकारं महा मय्हं ...	२६५, २६६	अनोकासं न पस्सामि ...	६६
अधिकारं ससङ्गस्स ...	११७	अनोमदस्सिस्सा अपरेन ...	३३७
अधिगाच्छ तदा पीति ...	४०, ८८	अनोमदस्सी जिनो सत्था ...	३३७
अधिच्युप्पत्तिका बुद्धा ...	५४	अनोमदस्सी पटुमो ...	३८२
अधिद्वित्तमधिद्वानं ...	४१४	अनोमदस्सी भगवा ...	५०, ५१
अधिठा वेदगू सव्वं ...	४२	अनोमं नाम नगरं ...	३६६
अधिप्पायविदू जातो ...	११०	अनोवट्ठुन उदकं ...	३१२
अनन्तादीनवो कायो ...	११२		
अनागतमिह अद्वानं ...	१४७		

अन्तलिक्खम्हि आकासे...	३७१	अम्हे ब्राह्मणधीता तु...	२७५
अन्धकारं पकासं च...	१५६	अम्हं सब्बपति होहि...	२६७
अन्नं पानं खादनीयं...	१६४, २२५	अयोधनहतस्मेव...	२१५
अन्नं पानं पट्टेत्वा...	१६५	अयं पच्छिमको दाति...	१३
अन्वद्धमासे पन्नरसे...	३६४	अयं पच्छिमको मय्ह...	२२, ३६, ७०, १६७
अपरिमेयितो कप्पे...	३८१	अयं बुद्धो असमसमो...	१२
अपरिमेय्ये इतो कप्पे...	५१, २६४, २७२	अयं मे पच्छिमा जाति...	३५
अपरे गन्धमालं च...	४१६	अयं लोको परो लोको...	१३६
अपरेन च कालेन...	२८४	अरणी च मिषितायं...	३८४
अपरं पि गुणं तस्स...	१०१, १०२	अरहा आसि सो धेरो...	११३
अपरं पि धम्मं देसेत्ते...	३६६	अरिदुसब्बये नगरे...	३६१
अपि चाहं सीलरक्खाय...	४००, ४०१, ४०६	अरियं च संशोमयन्ता...	३८०
अपुच्छि मं पोरिसादो...	४१८	अलावुनोदकं गय्ह...	१५
अप्पकिच्चा अलोलुप्पा...	५४	अलं पुत्ता विसादेन...	२१२
अप्पतिट्ठं अनालम्बं...	११५	अवचामि तदा तेसं...	४३
अप्पसद्मनाकिण्णं...	२१६	अवसेसेमु कप्पेमु...	६४
अप्प वस्ससत्तं आयु...	३८१	अविज्जं सब्बं पदालेत्वा...	३६३
अग्गमन्तरा च बाहिरा...	१०२	अविदूरे हिमवन्तस्स...	४५
अग्गुतो वत नो अज्ज...	३००	अवीतरागा तं सुत्वा...	२०२
अग्गव्वट्ठानं वज्जेत्वा...	२२५, २६२, २७०	अवुट्ठिका दिसा नत्थि...	१६१
अभिजाता मुखमाला...	३६५	अवुट्ठिको जनपदो...	३८६, ३६४
अभिज्जापारमि पत्तो...	६५	असंख्खियानि दीपानि...	१८६, १६८
अभिज्जावलप्पत्तानं...	३४८	असंख्खित्तो निकलेसो...	१७
अभित्थवित्त्वा पदमुत्तराहं...	१५५	असंख्खित्तो सब्बत्थ...	१६०
अभित्थिक्खम्म भवता...	१६४	असन्दिट्ठं विवाकासि...	१२८
अभिभु सम्भवो चेव...	३६७	असमो च सुनेत्तो च...	३३४
अभिभोन्ति न तस्साभा...	१७५	असम्भीता च ते बुद्धा...	६२
अभिरूपसम्पदं पि...	२८६	असीतिकोटियो मय्हं...	१४
अभिरुद्धु मं बुद्धो...	६५	असीतिकोटि छहेत्वा...	१७६
अभिरुद्ध महावीर...	५०	असीतिदेवराजून...	१८६, १६६, १६८
अभिवादनं धोमनं च...	३०१	असीतिभिक्षुसहस्सानं...	३६३, ३६८
अभिवादिय सम्बुद्धं...	२५२	असीतिसत्तसहस्सानं...	३५६
अभिसम्मत्तको गय्ह...	१७६	असीतिहत्थमुच्चैषो...	३२१, ३६५
अमच्चमण्डलं रज्जं...	४१६	असुभाय चित्तं भावेहि...	२२१, २८६
अमतं परमस्सारं...	१७	असंसयं बुद्धसेट्ठो...	४३
अमिता च असमा च...	३४४	अस्माभि परिचिण्णोमि...	२११
अम्बपिण्डं गहेत्वा न...	२३	अस्मि कप्पे समुद्दम्हि...	६७
अम्बरा पुष्पवस्सो मे...	३६	अस्सत्त्वकालमज्जाय...	४०४
अम्हे अज्जे च मानुजा...	२७७	अस्समस्साविदूरम्हि...	६३

अस्समा अभिनिवसम्म...	६२, ६८	आचिक्षि सो मं सत्वार...	१४८
अस्समं सुकतं कत्वा...	६४	आणापेसि च सम्बुद्धो...	१६
अस्सोसेता यथा नन्दो...	१०३, १६०	आतुरं अमुचिं पूति...	२२१, २८६
अहमेतरहि सम्बुद्धो...	३७६, ३८३	आतुरं कुणपं पूति...	२५१
अहु कपिलवह्वा रम्मा...	३०६, ३६४, ३६६, ३६८, ३७१, ३७४, ३७६	आदासं मं षटीकारो...	३७६
अहो अच्चरियं मग्धं...	२१५	आदित्तं वत रागग्निं...	३६८
अहो अच्चरियं लोके...	३००, ३०२	आनन्दस्स महारञ्जो...	२४६
अहो कारुणिको सत्था...	१५१	आनन्दो च तदा सेखो...	२०५
अहोनुकम्पिका अम्हं...	२१०	आपत्तिअनापत्तिया...	३०३
अहो बुद्धो अहो धम्मो...	१६, ३३	आभस्सरा सुमकिण्हा...	२६६
अहो मे मानसं सिद्धं...	३६२	आमन्तयित्वा देविन्दो...	३६६
अहो मे सुकतो बुधो...	७७	आमन्तयि परिजनं...	१६४
अहो सम्मा उपायो ते...	२२२	आमो ति मे पटिञ्जाते...	१४८
अहं अस्सत्थमूलग्धि...	३८१	आयागं मे गवेसिस्सं...	७५
अहं उपोसथं कत्वा...	१६३	आयाचितो तदा आह...	२३८
अहं उण्णसवण्णा च...	२१८, २३१	आयुना पि च वण्णेन...	२८६
अहं खेमा च सणञ्जा...	२२७	आरद्धविरियाननं...	२५२
अहं च ब्राह्मणो एको...	४०५	आरद्धविरियो हुत्वा...	३७६
अहं च महिदेवी च...	३६६	आरम्मणं मम एतं...	१८५
अहं तदा माणवको...	३७६	आराधयित्वा सम्बुद्धं...	१७६
अहं ते अनुसामामि...	३६७	आराधितो महावीरो...	२४३
अहं तेन समयेन...	१०, १६३, ३०७, ३२३	आराधिका जनपदे...	३४८
अहं निसज्जं चिन्तेमि...	३६८	आरामं सुकतं कत्वा...	१८१
अहं पि कारं कस्सामि...	१७५	आलोकं दस्सयित्वान...	३६५
अहं पि तत्थं गच्छिस्सं...	२५३	आवेज्जेत्वा धम्मबलं...	४१६
अहं पुरे बोधिपत्तं...	१०१	आसनं पञ्जापेत्त्वान...	६
अहं भदे जनपदे...	२५८	आसनं परिवारेत्वा...	१८६, १८८
अहं सब्बज्जसम्पन्ना...	२४७	आसन्नं कतं कम्मं...	१८
अहं सुगतं ते माता...	२०३	आसन्ने मे कतं कम्मं...	३, ६७
अहं सोणो च नन्दो च...	४१३	आसन्नं पवरं ठानं...	१४६
अळारपग्धा हसुवा...	४६, १७६	आसिं धम्मरुचिं नाम...	६७
आ		आसीविसालयसमे...	२०५
आकासद्वारा च भूमद्वारा...	३००, ३११	आहते अमत्तभेरिग्धि...	३४३
आकासापतनं चेव...	२१८	आहनत्तं धम्मभेरि...	४१
आकासो मितितुं सक्का...	५७	आहं मं पुत्तं उत्तिट्ठ...	१५२
आकिण्णं भवन्तं मग्धं...	१३	इ	
आचारगुणसम्पन्नो...	३६६	इच्छमानो चाहं अज्ज...	७३
		इति सीलवत्तं हेतु...	४०७

उग्नो च सोमदेवो च...	३७४	उपसङ्गकमित्रा पस्सन्ति...	३०२
उग्घाटेल्लो सम्बन्धं...	३७०	उपसङ्गकमित्रा सम्बुद्धं...	३६३
उच्चत्तनेन सो बुद्धो...	३३०, ३३२, ३६७, ३७५, ३७८	उपसम्पादयी बुद्धो...	८३, १७०
उच्चनीचमयं कम्मं...	२७४	उपस्सये यापिवत्त्वा...	२०१
उच्चं कुले पजायामि...	२८०	उपहृता भवा सव्वे...	२७५
उच्छज्जेन पुलितं गम्ह...	५२	उपासमानो यमहं...	७५
उच्छुषण्डिकमादाय...	२०	उपेच्च तं महावीरं...	१४६
उज्जालेहि महाभग्नि...	४०७	उपेच्च पादमूलम्हि...	१५८
उट्ठाय अभिनिक्खम्म...	१७८	उपेच्च सन्तिकं तस्स...	१०८
उट्ठितो च महामेधो...	२३२	उपेत्वा तं महावीरं...	२१६, २३०, २३५, २४८
उट्ठीसं चत्तस्सो वाटा...	३८३	उपेत्वा लोकसरणं...	२४४
उट्ठीसं सीहल्ले द्वीपे...	३८४	उपोसथम्हि दिवसे...	७७, ३६७
उट्ठे वातात्ते तस्स...	१०१	उप्पज्जन्ता च सम्बुद्धो...	६३
उट्ठं वा परिळ्हाहो वा...	१६१	उप्पज्जन्ते च जायन्ते...	३०७
उत्तमं पवरं सेटुं...	३६०	उप्पत्ते च कते कम्मे...	२७४
उत्तरन्तस्स अक्कासि...	२८६	उप्पलस्सेव मे वण्णो...	१८८, २२४, २७६
उत्तरा फग्गुनी चैव...	३४१	उप्पादे वारुणे दिस्वा...	११८
उत्तरित्वान सम्बुद्धो...	६५	उव्वत्तयित्वा पर्यावि...	२३४
उत्तरं नाम नगरं...	३२६	उव्विग्गा तसिता भीता...	३१८
उत्तानकूला नदिका...	७६	उभतो व्यूहसङ्ग्रामे...	३०
उत्तिण्णविचिकिच्छो सो...	१४६, २४५	उभो पि नेता नयना...	३६२
उदका अभिनिक्खम्म...	६५	उभो पुज्जं च पापं च...	११६
उदके वोक्कमित्वान...	१०	उभो पुत्ता कालङ्कता...	२३२
उदग्गचित्ता सुमना...	१८७, २४७	उभो माता पिता मय्हं...	४१२
उदहारी भ्रह्म सीते...	२८६	उय्यानदस्सन्तं गत्वा...	४०२
उपकारा च या नारी...	२६५, २७२	उय्याने वस्सरे नाम...	३२८
उपकारा मम तुम्हे...	२७५	उय्युत्तो परकिण्णेषु...	१७
उपमच्छति यं योनि...	१६५	उरगो व तच्चं जिण्णं...	३३६
उपगन्तवान सम्बुद्धं...	६४	उरुवेला यसवा च...	३४७
उपगन्त्वा महावीरं...	२८५	उसभो व मही नदति...	६३
उपज्जा तारिपुत्तो मे...	१४४	उळारो भगवा नैसो...	१७५
उपट्ठाको महेत्तिस्स...	१८२, २१८, २३०, २३१, २३६, २४०, २४३		
उपट्ठितो मया बुद्धो...	१४५		
उपट्ठित्वान सम्बुद्धं...	१८		
उपत्तिस्सो कोलितो च...	६६		
उपत्तिस्साप विहरं...	७८		
उपरिच्छदनं त्रासि...	१६५		
उपसङ्गकमन्तो नरासमं...	३४८		
		ए	
		एककं मं विहरन्तं...	५६
		एककं सुखमासीनं...	२२०
		एककखन्धो पवट्ठित्वा...	३४६
		एकान्तसे इतो कप्पे...	२१, २६, २८...
		एकान्तसे व कप्पम्हि...	२८३
		एकदा लोकपज्जोतो...	२००
		एकनववित्तो कप्पे...	४, १६, २०, ३६

एकपञ्चासकस्तु च...	६, ७४	एवाभिवक्तान्तदस्मावि...	१३६
एकपुत्तपसूताहं...	२३२	एवाहं चिन्तयित्वान...	४, २७६, ३०७, ३८८, ४११
एकरत्ति वसन्तोहं...	५७	एवं किलेसपरिहृदो...	३०६
एकवीसतिकस्तु च...	१०	एवं किलेसव्याधीहि...	३०६
एकसत्तिकस्तु च...	१५	एवं किलेसमलधोव...	३०६
एकसत्ततिमे कपे...	१८	एवं चिन्तेसहं तत्त्व...	४१६
एकस्मि समये रम्मे...	२५६	एवं तेनानुमिदोहं...	११२
एका दाठा त्रिदसपुरे...	३८४	एवं येरो विपाकासि...	१२५
एकासनं ददित्वान...	७	एवं धम्मे सुचिण्णान...	२६६
एकिका अभिनिमित्त्वा...	२०८	एवं निराकुलं आसि...	११७, १२६, १२८, १३२, १३४, २४८, ३४४
एकूनतिसवस्सानि...	३८०	एवं पब्बजितो चाहं...	१०४
एकूनतिसो वयसा...	१५२	एवं पवेदजातेभ्यु...	१५१
एको अजातसत्तुस्स...	३८३	एवं बहुविधं दुक्खं...	२२८, २६७, २७३
एकोकासे रथं कत्वा...	४१४	एवं मे अपमत्तस्स...	४१६
एको च रामगाममिह...	३८३	एवं मे सिद्धिपत्तस्स...	३०७
एकोसि सप्रियातो मे...	३८०	एवं वृत्ता च सा देवी...	३६३
एकं दुस्सं ददित्वान...	४	एवं लोकं अवेकखन्तो...	१३६
एतमत्ववसं जत्वा...	३६१	एवं विहरमानोहं...	६६
एते अज्जे अचिद्वाय...	४१४	एवं विहरमानं मं...	७६
एतेन सच्चवज्जेन...	४१६	एवंविहारि आतापि...	१५७
एतेनेव उपायेन...	६०	एवं वृत्तायहं तस्सा...	४१३
एतेसं चित्तमञ्जाय...	३०३	एवं वृत्ते अहं तस्स...	४०२
एतेसं देवदेवानं...	२६५, २६६	एवं वृत्ते तदा पक्खे...	४०३
एतेसं धम्मराजूनं...	३८३	एवं वृत्ते महावीरो...	१११
एतेसं पुब्बजो आसि...	४१२	एवं वृत्तो च सो सब्को...	३६३
एतकायेव ते लोके...	३१७	एवं सव्वगुणुपेतं...	३०१
एतकंयेव ते आयु...	३६३	एवं सम्मा विमृत्तानं...	२१५
एथ गन्त्वान पच्चन्तां...	१३०	एत खीणासवो बुद्धो...	१०४
एथ सब्बे गमिस्साम...	३०२	एत सो भगवा बुद्धो...	१०४
एवमहं संसरित्वा...	३७७	एसनाय चरन्तस्स...	४६, १७३
एवमाधीहि सम्बुद्धं...	१४७, १५४	एसा अन्तरधायामि...	२२६
एवमेतेन योगेन...	३२८	एसाहं उपधावेय्यं...	४१५
एवमेतं अवेकखन्ती...	२५१, २८६	एसो अनागतज्ञाने...	१११
एवमेव अयं कायो...	३०७	एसो पत्थयते ठानं...	१२२, १२६
एवमेव मयं सब्बे...	३१०, ३२३, ३७७	एसो पत्थेति त ठानं...	१३५
एवमेवाहं इमं कार्यं...	३०६	एसो हि सङ्गरतनो...	३७६
एवमेवाहं पुञ्जाकामो...	३८८	एसो हि सम्मासम्बुद्धो...	३७६
एवरूपं महादानं...	३६०	एहि अग्नि पदीपेहि...	३६८
एवरूपं सच्चवरं...	४१७	एहि तं उपगूहिस्सं...	२३७
		एहि सिक्क उट्ठेहि...	३६२

ओ

ओक्कान्ति मे समो नत्थि...	३०३
ओक्काकचंसरसं वगो...	२०२
ओगच्छं धं पोक्खरणि...	५५, १७१
ओचिनिस्वान सठलं...	१६४
ओदपत्तकिया मग्गं...	४०२
ओदुम्बरिकपुष्पं व...	५४
ओभासिता च पयवी सदेवका...	२६८
ओभासं दस्सयित्वान...	३५६
ओरतो च सुजातस्स...	३८२
ओरसा मुखतो जाता...	२२६
ओरोपयस्सु कल्याणी...	२३७
ओरोहित्वान गगना...	२१०
ओरोहित्वान सम्बुद्धो...	२७
ओवदित्वा बहू सत्ते...	३६२
ओवादको विज्जापको...	११६, १२६, १२८, १३२, १३४, २४८, ३४३
ओवादकस्स भिक्खुनं...	११३
ओवादं अनुसिद्धिं च...	३३५
ओवादं नादिमित्वान...	१३०
ओवादं पि न गच्छामि...	२८६
ओसणीतिणवासी च...	६५

क

ककुधो विलसन्तो व...	१८७
ककुधं विलसन्तं व...	४१, ६१
ककुसन्धस्स अपरेण...	३७३
ककुसन्धस्स भगवतो...	३७१
ककुसन्धस्स मुनिगो...	३४
ककुसन्धो जिनवरो...	३७३
ककुसन्धो महावीरो...	२५
ककुसन्धं उपागमम्...	२६
कह्वा मे बहुला आसि...	१४१
कच्चानस्स गृणं सुत्वा...	१०६
कज्जासतसहस्सपमुत्ता...	२६१
कटच्छुम्भिकं दत्तवान्...	१८६
कटच्छुम्भिकं पादासि...	१३३
कठिनत्वारसमये...	३३८
कणिकारं व जलितं...	२०, ८६
कणिकारं व जीवन्तं...	७, ७१, ८५

कत्तवान् कुसलं कम्मं...	२६
कदम्बं पुष्पितं दिस्वा...	८
कदाचि नीयमानाय...	१८८, १६१
कदाचि पितुना सद्धिं...	२०८
कदाचि सो कारुणिको...	२५८
कदाचि सो तरादिज्जो...	२१८
कदाचि सो तरादिज्जं...	२५४
कप्पसतसहस्सम्हि...	१७६, १७८, ३८२
कप्पिनो नामहं आसि...	११५
कप्पे च सतसहस्से...	२६३, २६७, २७३, ३०५
कमण्डलूधरा सध्वे...	५४
कमण्डलुं ठपेत्तवान्...	२०
कम्पितो मेरुराजा पि...	२१२
करवीकस्तो नाथो...	१७
करित्वा पटिसन्वारं...	५६
करित्वा पुलिनं धूपं...	७६
करित्वा हृद्विचित्तोहं...	१४
करेहि उरं पहन्ता...	२१२
करोतोपधिकं पुज्जं...	१२
कलहो वत्तती भेस्मा...	४०६
कलिङ्गरट्टविसया...	३८६, ३६४
कल्लत्थिका ये पस्सन्ति...	६
कस्सचि देति सामज्जं...	३२०
कस्सचि वरसमापत्तियो...	३२०
कस्सपस्स च बुद्धस्स...	२८८
कस्सपस्स भगवतो...	४६, ३७६
कस्सपो नाम गोत्तेन...	१३१
कस्सं ब्राह्मणं त्वं भीतो...	२८६
काचि पव्वजिता अत्थि...	२७५
काचि हत्थपरिकम्मं...	२७७
काननं पविसित्वा पि...	७
काननं वनमोगग्गं...	१००
कामधातुमतिकम्मं...	२६१, २६६
कामं भिज्जतुयं कायो...	४०२
कायस्स दोसं दिस्वान...	१३६
कालो लो ते महावीर...	३०३
कासाव ब्रह्मलोके च...	३८४
कासिकं नाम नगरं...	३६१
कासिरज्जो महेसीहं...	२२८
कासीनु सेट्टिकुलजा...	१

कासं कुसं पोटकिलं...	१५७	केवलं सर्वं दत्तान...	३४६
काष्ठपक्वमिह दिवसे...	१८६, १६८	केसे मुञ्चित्वाहं तत्त्व...	३०६
किकिनो कासिराजस्स...	१३६	केसेसु छिज्जमानेसु...	१२७, १४५, २८४
किच्छा लब्धं पियं पुत्तं...	४१३	को ध्यातको को तसितो...	३८६
किञ्चि सिपं ति तस्साहं...	१४८	कोटिसतसहस्सानि...	२६६
कित्तमित्त्वा जिनवरं...	१५५	कोटिसतसहस्सानं	३२२, ३२३, ३२६
किमेतं अच्छरियं लोके...	३०३	कोणागमनबुद्धस्स...	१८३
किन्नेसा ज्ञापिता मय्हं...	४, ५, ७...	कोणागमनस्स अपरेन...	३७५
कि भविस्सति लोकास्स...	३१८	कोणागमनो सम्बुद्धो...	३७५
कि मे अज्जातवेसेन...	३०६	कोण्डञ्जस्स अपरेन...	३२५, ३८२
कि मे इमाहि मालाहि...	१८७	कोण्डञ्जानन्दनन्दादी...	२०२
कि मे एकेन तिण्णेन...	३०६	कोण्डञ्जो पवरो बुद्धो...	३२५
कि मे कता राजगहे मनुस्सा...	२८५	को नु खो भगवा बुद्धो...	६८
किसुकं पुप्फितं दिस्वा...	७३	को पये द्यत्तमादेति...	३८६
कीदिसा ते महावीरा...	६२	कोमारिब्रह्मचरियं...	२१८, २२७, २३१, २३६, २४०, २४४
कीदिसो ते महावीर...	३०४	कोरुणं पुप्फितं दिस्वा...	८, ७२
कुटुम्बिककुले फीते...	२५७	कोलितो उपतित्सो च...	३२३, ३८१
कुटुरोगाभिभूतोहं...	३, १३६	को वा त्वं कस्स वा पुत्तो...	५६
कुट्टं गण्डो किलासो च...	३, १०१	कोसिको नाम भगवा...	४७
कुट्टा कवाटा भित्ती च...	३४४	कोसेय्यकम्बलियानि...	१३, ८३, १७०, १६४
कुट्टा कवाटा सेला च...	३१३		
कुणपं छद्दमित्तान...	२४१		
कुपितो अहु पच्चन्तो...	४१०		
कुमारकस्सपो केव...	११६		
कुम्भण्डा च समानत्वा...	१७४		
कुम्भमत्तं गहेत्त्वान...	८७		
कुम्भस्स थूपं कारेसि...	३८३		
कुम्भा सोणा मधुकारा...	६५		
कुरञ्चियफलं गय्हं...	६०		
कुसलाहं विमुदीमु...	२२३		
कुसलं कत्तुकामेन...	७७		
कुसलं विज्जते मय्हं...	६२, २००		
कुत्तावतिमिहं नगरे...	३८६		
कुहिं वदनसोभ ते...	२५१		
कुहिं ससीनिभं वण्णं...	२५१		
कूटागारवरे रम्भे...	२१३		
कूटागारा गहा रम्मा...	४६		
कूटागारानि सञ्चानि...	२१३		
कूटागारं च पासादं...	१६४		
केवलं पथावि रज्जं...	४०६		
		ख	
		खण्डो च तित्थनामो च...	३६५
		खत्तियानं एकसत्तं...	४१८
		खत्तियेन महादानं...	१४३
		खत्तिये पुञ्जकम्मो...	१४४
		खन्धे अनिच्चतो दिस्वा...	२५३
		खलितं चे मुरे अत्थि...	२६६
		खारिभारं गहेत्त्वान...	६४, १०३
		खिप्पाभिञ्जस्स भिक्खुस्स...	१२२
		खीणासवसतसहस्सानं...	३५६
		खीणासवा वीतमला...	२६६
		खीणासवेहिं विमलेहि...	३०२, ३२५
		खुज्जुत्तरा नन्दमाता...	६६
		खेत्ततो धञ्जमाहत्वा...	१२
		खेमकं नाम नगरं...	३५६
		खेमा उपपलवण्णा च...	६६, २३६, २४०, २४४, ३१०, ३२३, ३६४, ३७७
		खेमा च सञ्चत्तामा च...	३५५

ग

गच्छ पसा महामोगे ...	२१६
गच्छमाना च ते बुद्धा ...	६२
गच्छमाना च सुगता ...	६२
गज्जिता कालमेघो व ...	३०२
गता उदकहारिणं ...	२८६
गत्वा सो हृत्विदमको ...	४००
गन्धतेलेन पूरेत्वा ...	२४५
गन्धज्वा च समागन्त्वा ...	१७५
गन्धं विलेपनं मालं ...	१७४
गमिस्सामी ति चिन्तेत्वा	२६८
गरुचितं उपट्टेत्वा ...	२६०
गवेसमानो तं वीरं ...	१८६, १८८
गायन्ति सेछेन्ति च वादयन्ति च ...	७७
गुणत्ववस्स सञ्चन्ते ...	३०१
गुणयामबहुतरं ...	१०६
गुणावेळस्स वाक्येन ...	१२२
गुणानं आकरो वीरो ...	१३०
गुणानं आयतिमूतो ...	१६०
गुणेहि एवमादीहि ...	११३
गुणं च मे पक्कितेसि ...	१०५
गुणं बुद्धस्स वत्तान ...	१४७
गुणं वदन्तो बुद्धस्स ...	१०६
गोतमीमादिका तापो ...	१०६
गोतमी निघनं याता ...	२११
गोनकाविकतिकाहि ...	२१४
	१६६

घ

घटानेकसहस्सानि ...	३१८
घटं गृहेत्वा गच्छन्ती ...	२४२
घनकञ्चनबिम्बेन ...	२४८
घरतो नि समित्वान ...	१८४
घरमेकेन वत्थेन ...	२४६
घरेबाहं तिले जाते ...	२४६
घोसे चित्तं पसादेसि ...	६३

च

चक्कइकुसवजाकिण्णे ...	२०३
चक्कवत्तिमणो साम ...	३४७

चक्कवत्तिस्स सन्तस्स ...	१७७
चक्कवत्ति सपरिसं ...	२०८
चक्कवाळगिरिं तुण्डं ...	२६१, २६२
चक्कवाळसमं कार्यं ...	२६१, २६६
चक्कवाळसमं धाणिं ...	२२४
चक्कवाळ उपपादय ...	५
चस्सु ज्ञाणं च पञ्जा च ...	२६१
चङ्कमे चङ्कमन्तो व ...	३०४
चङ्कमं तत्थ मापेसि ...	३०७
चतुज्जातेन गन्धेन ...	२५७
चतुत्तिसत्तिक्खत्तुं च ...	७८
चतुदण्डे ठपेत्वा ...	६८
चतुदोषे महारज्जं ...	३४८
चतुद्वेसेसु कण्ठेसु ...	७८
चतुद्दिशा दुन्दुभियो	११८
चतुद्दारेसु सोमन्ति ...	२५५
चतुद्ववृत्तितो कण्ठे ...	८, ६, २१, २२
चतुपञ्चाससहस्सानि ...	१७७
चतुपाकास्पिरिक्खितं ...	४७
चतुप्पथे महामग्गे ...	४०७
चतुमासं यदा बुद्धो ...	३७५
चतुषोजनमुल्लेखो ...	१७४
चतुरासीत्तिसहस्सानि ...	३६३
चतुवण्णपरिवृत्तं ...	३५६
चतुवस्ससहस्सानि ...	३७२
चतुर्वाहि रथं दत्त्वा ...	३६५
चतुर्वीससहस्सानि ...	३६७
चतुसच्चं पकासेन्तो ...	१२०
चतुसच्चं पकासेन्तं ...	६३
चतुसत्तिदेवराज्जं ...	१६३
चत्तारि सत्तसहस्सानि ...	३२०
चत्तारीससत्तसहस्सानं ...	३६१
चत्तारीससहस्सानि ...	३८०
चत्तारो च पटिपद्दा ...	१२
चत्तारो ते असङ्खेय्या ...	३०३
चत्तारो लोक्कपाला ते ...	२१३
चत्तालीससत्तानि ...	३७२
चत्तालीससमा वन्ता ...	३८४
चत्तालीससहस्सानं ...	३७१
चन्दनो देवपुत्तो मे ...	१५७

चन्द्रपम्भा मुरिपम्भा ...	३३६
चन्द्रभागानदीतीरे ...	२६, ६२, १८४, १६४, १६६
चन्द्रा च चन्द्रमिता च ...	३६५
चन्द्रो व विमलो सुद्धो ...	३४७
चम्पकं नाम नगरं ...	३३६
चम्पकं सरलं नीपं ...	३०८
चरणेन च सम्पन्नो ...	१३८
चलती स्वती पथवी ...	२७१, ३१८
चवित्वा तुसिता काया ...	४३
चातुर्दीपा महावक्त्रा ...	१५६
चाला च उपचाला च ...	३६२
चित्तकानि करित्वान ...	२१४
चित्तकं परिवारेत्वा ...	६४
चित्तासु कुरुमानासु ...	३७
चित्तास्मि वसीभूतामिह ...	२२६
चित्तो च हृत्पादवको ...	३१०, ३२३, ३६४, ३७७, ३८१
चिरकालसमङ्गितो तया ...	६७
चिरप्पभुति यं मय्हं ...	२०२
चिरानुगतं दयितं ...	२६४
चीवरं पिण्डपातं च ...	२३०, २६७, २७२, २७४, २७८, २७९
चुतो च उपपत्ति च ...	३१३
चुल्लासीतिसहस्सानि ...	१५, ३१, ६२, २७५
चेतियस्स पमाणं यं ...	१४०
चेतियानि च फारेत्वा ...	२५८
चोदितो ताय संबिम्भो ...	१२३
चोदितोहं तदा तेन ...	१५७
चोरं वधत्थं नीयन्तं ...	२३६

छ

छ च वस्ससहस्सानि ...	३३२, ३६६
छट्ठा तस्सासहं धीता ...	२४३
छत्तिसक्खत्तुं देविन्दो ...	५, ६२
छत्तिसदेवराजान ...	१८४, २००
छन्नं सतसहस्सानं ...	३३६
छब्बीसतिकप्पसते ...	६०
छविया चम्मेन मंसेन ...	४०१, ४०७
छवि चम्मं मंसं न्हाए ...	३६६
छहि माथाहि सब्बञ्जु ...	५८

छठमिञ्जामु योजेसि ...	१५३
छट्ठसीतिसहस्सानि ...	४६, ५६, १७२
छिन्नं गय्हं समीपे मे ...	२३८

ज

जह्वा मणिमया द्यासि ...	१७३
जह्वाविहारं विचरे ...	१०४, १५४
जटाभारेन भरितो ...	६२
जतकायमतिक्कम्म ...	५७
जनसन्निपातो प्रतुलो ...	३५०
जनेत्त्वानपकं पीति ...	२३६
जम्बुतो फलमानेत्वा ...	३५७
जरावसानं योज्वञ्जं ...	२४६
जलतं दीपवक्कं व ...	३०१, ३०२
जाति खीणा जरा व्याधि ...	२६८
जातिधम्मो जराधम्मो ...	३०५
जातिया पञ्चवस्सेन ...	६१
जातिया सत्तवस्साहं ...	१६०, १६४, १६६
जातिया सत्तवस्सेन ...	११, ७७
जानन्ती वत मं भोति ...	२८६
जालि कण्हाजिनं धीतं ...	३६७
जिनो तस्मि गुणे तुट्ठो ...	११६, १५३, २२३, २३०, २३३, २४२, २४४, २८२
जिनो ते तित्थिकाकिण्णे ...	१०६
जेट्ठो भाता तिलोकम्मो ...	२४६
जेत्वा ससेनकं मारं ...	१५२
जोतयित्वान सदम्मं ...	३२२

झ

झायमानस्स भगवतो ...	३८
झायिनीनं भिक्षुनीनं ...	२४८
झायि ज्ञानरतं धीरे ...	१४१

ञ

ठपयित्वान धम्मवक्कं ...	३८१
ठपेसि एतदग्गमिह ...	१२६
ठितो पव्वतपादमिह ...	११२

त

तञ्जन्वाधिपति कत्वा ...	४०६
ततो अङ्गसता तुरिया ...	१८

ततो अमर्त्यं पञ्चज्यं...	१३४	ततो देवा च ब्रह्मा च...	२१३
ततो अयोच भगवा...	१४३	ततो धम्ममदेसेसि...	२८४
ततो अयोच मं सत्त्वा...	२३३, २४६	ततो नावा अभिजित्...	१२३
ततो अयोच लोकागो...	१२६	ततो पदस्त्रिषणं कत्वा...	३१०, ३६४, ३७७
ततो अयोचु नरदेववन्दितो...	१२४	ततो परं अभिसमये...	३३६
ततो अहं चकित्वान...	२३	ततो परं नवुतिकोटो...	३५१
ततो आमन्तयी सत्त्वा...	१२५	ततो परं पि देसेत्ते...	३२२, ३३३, ३७८
ततो उट्ठाप संविम्मा...	२३८	ततो परं पि वस्सन्ते...	३३६, ३४३
ततो कल्लितचित्तं मं...	२२१	ततो परं सन्निपाते...	३२६
ततो काका च गिज्जा च...	४१६	ततो भिक्षुसहस्सानि...	११६
ततो गोतमिधातूनि...	२१५	ततो भिसं गहेत्त्वान...	५६
ततो च मं भिक्षुनियो...	२५३	ततो मम जिनो आह...	२१६
ततो चकित्वा तिरसं...	१५६	ततो मयं अयोचुम्ह...	१३०
ततो चित्तं पमुच्चि मे...	१२२	ततो मयं लद्धवरा...	१३०
ततो चित्तं विमुच्चि मे...	२३८	ततो मय्हे अकामाय...	२५३
ततो चुता जनापदे...	२२८	ततो महाकारणिको...	२४७, २५०
ततो चुता मनुस्सत्ते...	१८२, २१६, २४६	ततो मे अजनी माता...	१५८
ततो चुता मनुस्सेसु...	२२७, २३६	ततो मे अय्यको तुट्ठो...	२४३
ततो चुता मयं सव्वा...	२१८	ततो मे असनिपातो...	५६, १७२
ततो चुता यागमयं...	१८२, २१६, २३५, २४६	ततो मे आसि संवेगो...	२२१
ततो चुतारिट्ठपुरे...	२२७	ततो मे चित्तमञ्ज्जाय...	१२३
ततो चुता सन्नुसितं...	१३०, १५६	ततो मे सामि आगन्त्वा...	२३२
ततो चुता सव्वा पि ता...	२०८	ततो मे हत्थपादे च...	४१४
ततो चुता सा फुस्सती...	३६३	ततो मं व्याकरि बुद्धो...	१२२
ततो चुताहं तुसिते...	१०५, १३६	ततो मं भगवा आह...	१३२
ततो चुताहं तुसितं...	२१७	ततो मं सुगतो आह...	२४३, २८१
ततो चुताहं मनुजे...	२२६	ततो विकुब्बनं कत्वा...	३७३
ततो चुतो अरञ्जाम्हि...	१५८	ततो विनयधारीनं...	२३०
ततो चुतो अहं राजा...	२५८	ततो वीमसन्त्यं मे...	१४८
ततो चुतो महावित्थे...	२५८	ततो बुट्ठा न निव्वायि...	२१२
ततो चुतो यं मनुजो...	६६	ततो सङ्गं गहेत्त्वान...	१८
ततो जराभिभूता सा...	२२०	ततो सा अनुसावेत्वा...	२०५
ततो जानपदा सव्वे...	४१४	ततो सा ता विसज्जित्वा...	२१२
ततो जिनस्स वचनं...	१४३	ततो सीसं ममङ्के सा...	३५०
ततो जेतवनं गत्वा...	११६	ततो सो बोदितो मय्हे...	३६२
ततो ज्ञानरतं दिस्वा...	१४२	ततोहं अतिसंविम्मा...	२५२
ततो तेसं अदं पाणु...	२२८	ततोहं तिण्णसंसारो...	१४१
ततो तेसं विसेसेन...	१४५	ततोहं तुषटं गन्त्वा...	१२४
ततो तोरणवत्पुस्मि...	२२३	ततोहं बाहियो जातो...	१२३
ततो तं उग्गहेत्वाहं...	२३८	ततोहं विनयं सव्वं...	२३३

ततोहं सुकरं कारं...	११४	तथेव मे कृतं कर्म...	७७
तत्थ कारणिका गन्त्वा...	४१०	तथेव याचके दिस्वा...	३१४
तत्थ चित्तं पसादेत्वा...	३, ३६, ६२, १७६	तथेव सकम्भुत्ता पि...	३६१
तत्थ आणवत्पपञ्च...	३४०	तथेवाधिपतेष्येन...	२०६
तत्थ ठत्वा विचिन्तोसि...	३०८	तथेवाहं जानमानो...	३६०
तत्थ दस्सामहं दानं...	१२	तथेवाहं सब्बभवे...	३६१
तत्थ दिव्वेहि नच्चेहि...	६६, ६४	तथेविदं पत्तदानं...	८४
तत्थइदं पटिपथे...	३८८	तथेविदं बुद्धेत्तं...	६५
तत्थइदं पंसुकूलं...	५३	तथेविमं पृथिकापं...	३०६
तत्थ नच्चेहि गीतेहि...	१६६	तथं नु वितथं नेतं...	३६१
तत्थ पञ्चमिका चेव...	१७३	तदन्नं छद्दुमित्वा...	२५७
तत्थ पस्सित्वाहं देवे...	४०१	तदस्स सुत्वा वचनं...	१२४
तत्थपपधानं पदहि...	३०७	तदहेव ग्रहं जातो...	१५२
तत्थपमत्तो विहरन्तो...	३२४, ३२६, ३४६, ३४६, ३६१	तदा अजापि सिद्धत्वा...	१५२
तत्थ भुत्वा पिवित्वा च...	८२, १६६	तदा अज्जतदमको...	२४८
तत्थ मे वसमानस्स...	२६	तदा अमत्तमेरि सो...	३२८
तत्थ मे सुकतं व्यम्हं...	१२, ७८, ८१, १६८, १८६, १६३, १६६, १६८	तदा अबोच परिसं...	१२६
तत्थ वत्तेत्वा सत्तापं...	३६६	तदा अबोच भगवा...	१३५, १४७
तत्थ वसाम निपका...	४०२	तदा अबोच मं सत्था...	२०१, २३१
तत्थ सब्बकिलेसानि...	३४०	तदा अहु सत्तसारो...	२७७
तत्थापमत्तो विहरं...	१५६	तदा आमन्तयी सत्ता...	२१३
तत्थासि रुक्खो यसविपुलो...	३४०	तदा उदकमाहित्वा...	२५३
तत्थाहं दिवसे तिक्खत्तुं...	३८६	तदा उपासको सो मं...	२४४
तत्थेव ठितको सन्तो...	५५, १७१	तदा उपासिका तत्थ...	२११
तत्थेव मण्डकप्पम्हि...	३४७, ३५२, ३५४, ३६०, ३६८	तदा उपेच्च मं बुद्धो...	१३१
तथा पञ्चसतानं पि...	२०१	तदा एकचरो हुत्वा...	१०८
तथा पञ्चजिता सन्ती...	२४१	तदा एकेन सन्दिट्ठा...	२४१
तथेव जलितं आग्निं...	३६८	तदा ओवदि नो येरो...	११६
तथेव त्वं चत्तुसु भूमीसु...	३१४	तदा किंसा च गण्डु च...	२३३
तथेव त्वं पि अधिट्ठाने...	३१७	तदा कोलियपुत्तानं...	२५८
तथेव त्वं पि सच्चेसु...	३१६	तदा खोणासवस्सेव...	१४८
तथेव त्वं पि सब्बेसं...	३१६	तदागत्त्वा भिक्खुनियो...	२५३
तथेव त्वं सब्बकालं...	३१५	तदा गमित्वा सार्वत्थ...	२४१
तथेव त्वं सब्बभवे...	३१५	तदा चतस्सो गाथायो...	१५४
तथेव त्वं सुखदुक्खे...	३१७	तदा च भिक्खुनि वीरो...	२३६
तथेव त्वं हिताहिते...	३१७	तदा चवित्वा तुसित्ता...	६३
तथेव भट्ठापिलानी...	२५६	तदा जितस्स मानुस्स...	२००
		तदा जिनो विद्याकासि...	१४१
		तदा ततो निक्खमित्तवान्...	१२५

तदा तपस्विनो बुद्धा...	१४४	तदा बुद्धो वियाकासि...	१३८
तदा तस्म महेसीहं...	२४६	तदा भिक्खु समानेत्वा...	१३३
तदातिमानिनो सक्वा...	१४६	तदा मधुरनिग्घोसो...	२२२
तदातिविम्विता सक्वा...	२०८, २२४	तदा समत्वे सक्मानं...	२८६
तदा ते सत्तिया सक्वे...	१४६	तदा मयि कुञ्चिमतै...	१२१
तदा ते भोजयित्वान...	३१६	तदा महाकारुणिको...	१४०, २२१, २३४, २४१
तदा ते मम वाक्येन...	१३६	तदा महापरिसत्ति...	१२६
तदा ते विमत्ता भिक्खु...	३३८	तदा महेसि याचित्वा...	१४३
तदा तं फुल्लविपिनं...	२१६	तदा मातरमपुच्छं...	१४७
तदा दसहिं ठानेहि...	२८६	तदा मुदितचित्ताहं...	२३०
तदा दिस्वा मुनिं ब्राह्म...	६७	तदा मुदितचित्ताहं...	१२०
तदा देवमनुस्सानं...	३४०	तदा मुदितचित्तं मं...	१३६
तदा देवो पणीतेहि...	१४५	तदा मुनिवरो ब्राह्म...	१२०
तदा द्वे भातरो मग्गं...	१३१	तदा मे चित्तमञ्ज्जाय...	१३६
तदा धम्मकथे कत्वा...	२८३	तदा मे नगरं आसि...	४८
तदानन्दो निरानन्दो...	२१३	तदा मं तपतेज्जेन...	३८७
तदा निपति पादेसु...	२११	तदा मं विनतं पादे...	१४२
तदा निमन्त्वित्वान...	२४८	तदायं पथवी सक्वा...	११८
तदा पटिग्गहिं सो मं...	११२	तदायं बन्धुमत्तियं...	२४६, २८३, २८४
तदा पणम्य सिरसा...	२२२	तदा राजा भवित्वान...	२४८
तदा पभूति तेनाहं...	११२	तदारुणपुरे रम्मे...	२६०
तदा पमूदितो नाथो...	१४०	तदा वनं पविट्ठोहं...	१४७
तदा परिसत्ति नाथो...	१३५	तदा विजातदुक्खेन...	२३२
तदा पसन्नो सुगते...	१२७	तदा विपुलपेमेन...	१४८
तदा पाहं अतमसमं...	३४१	तदा सतसहस्सेहि...	२७७
तदा पिण्डाय गच्छन्तं...	१३६	तदा स राजा सुगतं...	२२३
तदा पि तम्मिहं पुञ्जाम्हि...	२४८	तदा सुट्ठोदननाहं...	१४३
तदा पि तस्साहं आसि...	२४६	तदा सेट्ठिकुले जाता...	२४२
तदा पि तं बुद्धधम्मं...	३३२	तदा सो धम्मकथिकं...	२४३
तदा पि तं बुद्धवरं...	३३६	तदा सो पञ्चवी धीरो...	२४६
तदा पि धम्मदेसने...	३२८	तदा सो लोकपञ्जोतो...	१३८
तदा पि पञ्चजित्वान...	२८३, २८४	तदा सो सावकं वीरो...	१२६
तदा पि मं धम्मचारि...	४०१	तदाहमेवं चिन्तेत्वा...	१४४
तदा पि मं निमन्तेसुं...	४१२	तदाहं स महावीरो...	११७
तदा पि लोकं दिस्वान...	४१२	तदा हि त्ठो बुद्धाय...	१२३
तदा पि सो महावीरो...	३३८	तदा हि बाराणसियं...	१०४, १२६, २१७
तदा पीतिमनुब्रूहन्तो...	३२६	तदा हि सो लोकगर...	२४६
तदा पुनपुनं बुद्धं...	१२४	तदाहं हंसवत्तियं...	२४४
तदा बुद्धानुभावं तं...	१४७	तदाहं धञ्जलि कत्वा...	२४६
		तदाहं अनुजानेत्वा...	२४४

तदाहं कारं कृत्वा...	१३२	तमहं विमृष्टा दिस्वा...	२५०
तदाहं खत्तिगो आसि...	१४२	तमिह काले सिखी बुद्धो...	२५
तदाहं चन्दनो चैव...	१५६	तपि सदाय ते वीर...	१२६
तदाहं तं गृहेत्वा...	१४४	तस्मा सद्धं च सीतं च...	२८१
तदाहं नागभवना...	३२६	तस्मि चङ्कामने धीरो...	२६६
तदाहं पणमित्वा...	२३७	तस्मि महाकारुणिके...	१००
तदाहं पञ्चजित्वा...	१५८, २८७	तस्मि सो समये बुद्धो...	२७१
तदाहं परिसं गत्वा...	२८२	तस्मा आचिपत्ती पापो...	४१०
तदाहं पातयित्वा...	२३७	तस्मा ग्रामसने कुद्धो...	४१७
तदाहं बन्धुमतिर्य...	१४३	तस्मा कृत्वा कारुज्जं...	४०४
तदाहं बाराणसिर्य...	१६०	तस्मा कम्मस्स तेजेन...	१०१
तदाहं ब्राह्मणो हृत्वा...	१२०	तस्मा कम्मस्स सुकतस्स...	२६५, २७२
तदाहं माणवो आसि...	६६	तस्मा गिलानपुच्छाय...	३३१
तदाहं मापयित्वा...	३६०	तस्मा तमिह गुणे तुद्धो...	१३५
तदाहं मुदिता हृत्वा...	२३१, २४६, २८०	तस्मा ते धनूकम्पन्ती...	२६४
तदाहं गजना मुत्तो...	३६१	तस्मा तं वचनं सुत्वा...	४००, ४०६
तदाहं बाधयित्वा...	१२३	तस्मा दत्वा भ्रातारं...	३५१
तदाहं विमृष्टो हृत्वा...	१०१	तस्मा दत्वाहं पणं...	३८७
तदाहं सत्तरज्जेसु...	३६०	तस्मा देसयतो धम्मं...	२८२
तदाहं सन्धवि वीरं...	१४६	तस्मा धम्मं सु दायादा...	२०६, २१६, २३१...
तदाहं हंससमभोगो...	११४	तस्मा धम्मं सु दायादो...	५१, ६६, १०६...
तदाहं हंसवतिर्य...	१११, ११७, १२६...	तस्मा धम्मं सुणित्वा...	१२५, ३५१
तदूपसम्पदत्वाय...	२८८	तस्मा धम्मं सुणित्वाहं...	२३८, २६०
तदेकिका विचिन्तेसि...	२५३	तस्मा धीता चतुत्वासि...	२३६
तदेतरा भिक्खुनियो जिनगं...	२०४, २१०	तस्मा नागस्स दानेन...	३६४
तपुस्सभल्लिका नाम...	३२१	तस्मा नागे पदिभ्रमिह...	३८६
तमन्धकारं नसित्वा...	४१	तस्मा पटिस्सुणित्वा...	४१८
तमन्धकारं विधमित्वा...	३५८	तस्मा पभा असमसमा...	३५०
तमन्धकारं विधमं...	२०	तस्मा पाकतिका रसी...	३५४
तमहं अनुरक्खन्तो...	४०५	तस्मा पुट्ठो विद्याकासि...	३०४
तमहं उपट्ठहित्वा...	४१७	तस्मा बुद्धस्स असमस्स...	३६६
तमहं उपसङ्कम्म...	३२६	तस्मा बुद्धस्स मानुच्छा...	२०६
तमहं एहि सुभने...	२५०	तस्मा व्यामण्णभा काया...	३४२
तमहं गन्त्वानुपट्ठानं...	४१०	तस्मा यागं पक्कित्तो...	३३३
तमहं दिस्वान कुहकं...	४०६	तस्मा रज्जो अहं पुत्तो...	४०६
तमहं दिस्वान सन्नुट्ठो...	३६८	तस्मा रज्जो पतिकरो...	४०६
तमहं पटिपवे दिस्वा...	३८८	तस्मा वाचं सुणित्वाहं...	५६
तमहं पूजयिस्सामि...	५६	तस्मा सम्मसतो धम्मं...	३१८
तमहं लोकनायकं...	२१७	तस्मा सरीरे निव्वत्ता...	३३२

तस्स सीलं समाधिं च...	३३१	तासं सहायिकां हुत्वा...	१८२
तस्सा ध्यायन्त्येवं ज्ञत्वा...	३३३	तासं सौक्यपहानत्वं...	२०२
तस्सा पि अतुलतेजस्स...	३३८, ३४०, ३४४, ३४६, ३६०	तिक्कहासत्तहुप्पञ्चो...	१४५
तस्सा पि अतुला इड्ढि...	३४८	तिक्कतारीससहस्सानि...	३४१, ३४४, ३४५, ३६५
तस्सा पि अभिसमया तीणि...	३४५	तिणत्वरं पञ्जापेत्वा...	२७
तस्सा पि असमं सीलं...	३३८	तिट्ठियानं यसे हन्ति...	११३
तस्सा पि देवदेवस्स...	३४२, ३४४, ३७३, ३७६	तिट्ठये अभिमदन्तो...	३२२
तस्सा पि नरवीरस्स...	२८४	तियमी निष्कुता मण्हं...	३३, ५८
तस्सा पि व्यामप्यभा काया...	३६७	तिरियं योजनं आसि...	३१
तस्सा पि भागिनी आसि...	२५८	तिरोकुट्टं तिरोसेलं...	२४७
तस्सा पि लोकनाथस्स...	३५२	तिसोळससहस्सानि...	३४६, ३४७, ३७८
तस्सा पि वचनं सुत्वा...	३२६, ३२६, ३३१...	तिसस्साहं भगवतो...	३३
तस्साभिसमया तीणि...	३३१	तिस्सा च उपतिस्सा च...	३२४
तस्सा मे अप्पमत्ताय...	२८६	तिस्सा सारत्तगधितो...	४०२
तस्सासि जेट्ठिका धीता...	२१८	तिस्सित्थियो निदस्सेसि...	२८६
तस्सासि तत्तिपा धीता...	२३१	तिस्सो च भारद्वाजो च...	३७८
तस्सासि दुत्तिपा धीता...	२२७	तिस्सो जिनवरो बुद्धो...	३६०
तस्सासुं सत्त धीतरो...	१८२	तिस्सो नामासि भगवा...	५३
तस्साहं भरिया आसि...	२५८	तिसइत्थिसहस्सानि...	३६२
तस्साहं वचनं सुत्वा...	३२४, ३६४, ३६७...	तिसकप्पसहस्समिह...	२६, ३१, ५८, ६१, ८३, १६५, १७०, ३८२
तस्साहं सद्धं सुत्वा...	४०४	तिसकप्पसहस्सानि...	१०, १७६
तस्साहं सुप्पिया आसि...	२१६	तिसकप्पानि देविन्दो...	३५, ६६
तस्सेव नरवीरस्स...	११८	तिसवस्ससहस्सानि...	३७५
तहि कुसुमवस्सो मे...	३६	तिसानं देवराजूनं...	१८५
ता एवमनुसासित्वा...	२०३	तीणि किङ्कणिपुप्फानि...	७१
तादिमग्गेन गच्छामि...	३	तीणि वस्ससहस्सानि...	३७४
तादिसो होमहं वीर...	१५२	तीणि सत्तसहस्सानि...	३२१, ३२४
तानि च अतुलतेजानि...	३८१	मुट्ठहट्ठो पमुदितो...	३०७
ताय परिसाय सम्बुद्धो...	३३३	मुलवण्डे ठोत्वा...	५७
तायेव मणिपूजाय...	४७	मुजासङ्गाटानुवग्गा...	२६६
तायो दिस्वा मुसविग्गा...	२८६	मुवं सत्था च केतु च...	५७, ३००
तारणीये तारयित्वा...	३३०	मुसिता काया चवित्त्वा...	३०३
तारागणा विरोचन्ति...	३१२	मुसितं उपपन्नोमिह...	३०
तारेता अत्थकारेता...	१०५	मुलिका विवत्तिकाहि...	१६६
तावत्तसा च यामा च...	२६६	ते च खीणासवा भिक्खु...	३३०
तावत्तित्तसु देवेसु...	२०६	ते चैषञ्चे च बहवो...	१३१
तावत्तिसं गतो सन्तो...	१६७	ते तत्थ अम्हे पस्सित्वा...	३६५
तावत्तिसं च भवनं...	२७६	तेतिसक्कत्तुं देविन्दो...	७३

तेत्तिस च सहस्सानि ...	३३२, ३३६, ३५३	तेसं धम्मकथं कत्वा ...	६३
तेत्तिससहस्सानि ...	३५१	तेसं निच्छुभमानानं ...	३६४
तेन कम्माविपाकेन ...	१२७, १५२, २७७, २८४	तेसं बुद्धो विद्याकासि ...	२७१
तेन कम्माविसेसेन ...	१११, १३५	तेसं लालप्पमानानं ...	६४
तेन कम्माविसेसेन ...	१३५, २८७	तेसं सङ्कल्पमञ्जनाय ...	१५६
तेन कम्मेन देविन्दो ...	१६६	तेहि कम्मेहि सुकतेहि ...	२१८, २२७, २३२, २३६, २४०, २४४
तेन कम्मेन द्विपदिन्द ...	२३, ४७	तेहि धुतप्पसत्थो ...	३१६
तेन कम्मेन सुकतेन ...	८-१०, ६७, ७१ ...	तेहि भिक्खूहि परिवृतो ...	३०२
तेन कालेन अहुम्ह ...	२७१	तेहि सञ्चेहि परिवृतो ...	१६२
तेन कालेन मे केचि ...	१७५	तं च अप्पट्टिवानीयं ...	२८५
तेन कालेन सो आसि ...	२६३, २७१	तं च आणं धतुलियं ...	३३०
तेन कालेनहं आसि ...	२६३	तं च लद्धं महावीर ...	२०३
तेन चित्तप्पसादेन ...	१००	तं दिस्वा विम्बितो हत्वा ...	१२७, १४८
तेन आणेन सञ्चञ्चु ...	२०	तं पि दानं सहादासि ...	२५७
तेन दीपं पदीपित्वा ...	२४६	तं मे बुद्धो विद्याकासि ...	१७७
तेन सा मिगराजेन ...	१२१	तं विदित्वा महोपालो ...	१२१
तेन सो कुपितो आसि ...	४१०	तं वीरं सरणं गत्वा ...	२६१
तेनानुसिट्ठा मिगयूषपेन ...	१२१	तं समेच्च निपच्चाहं	१२४
तेनेव एकदुस्सेन ...	५	तं सुत्वा पमोदित्वा ...	२०६
तेनेव सुक्कमूलेन ...	२७४	तं सुत्वा मुदित्वा हत्वा ...	२१६, २३४, २४०, २४३, २५२, २८१
तेनेबाहं सतगुणतो ...	३८८	तं सुत्वा मुदितो हत्वा ...	१३३, १३५, १३८, १४७, २५४
ते पि नागा अप्पमेय्या ...	३२५	तं सुत्वा मुनिगो वाक्यं ...	२३३
ते पि सञ्चे भमितयसा ...	३४७	तं सुत्वा वनसमिद्धं ...	२१६
ते मय्हं वचनं सुत्वा ...	४१२	तं सुत्वाहं पमुदितो ...	२८१
तेमासं तप्पयित्वान ...	२५८	तं सुत्वाहं पमुदितो ...	१५०
तेमासं भोजयित्वान ...	११४	त्याहं अस्सासयित्वान ...	४१७
ते मे पुट्टा विद्याकंसु ...	३०८	त्वं मदि कण्हं गण्हाहि ...	३६५
ते मे साधु ति वत्तान ...	३६८		
ते मं तदा उक्खिपन्तं ...	४१२		
ते मं रञ्जो दत्तायिसु ...	४१०		
तेविज्जच्छट्ठभिञ्जेहि ...	३४७		
तेविज्जा इद्विपत्ता च ...	६५		
तेविज्जाभूसनं दत्तान ...	३७६		
तेवीसतिसहस्सानि ...	३३७, ३४६		
तेसट्ठिचक्कवतीनं ...	१८८		
तेसट्ठिसतसहस्सानि ...	३२६		
ते सञ्चे अनुभोत्तान ...	३१		
तेसाहं एवमवचं ...	४१०, ४१२		
तेसं तदा सञ्जपेसि ...	३१८		
		थ	
		थलजा दकजा पुप्फा ...	३११
		थलं करेय्यमुदकं ...	४०२
		थीनं भ्रदासि पब्बज्जं ...	२०३
		थीनं सतसहस्सानं ...	२६१, २६६
		थूपस्स परिजिण्णत्ता ...	७७
		थूपस्स वेदियो तिस्सो ...	२५५
		थूपं करोथ पूजेय ...	१२५

द

दक्षिणा ताय को दत्ता ...	१४३	दस्सेत्वा विविधा इद्री ...	२०८
दक्षिणे हिमवन्तस्स ...	४६	दस्सेन्ति चन्दसूरिये ...	२७६
दक्षिणं च सरं पिच्छं ...	२६१, २६६	दहं पमाण् वीरियं ...	३१३
दत्त्वा सत्ताहिकं दानं ...	१२२	दानानि पाटिमादेयं ...	३६७
दत्त्वा ससङ्गमुनिगो ...	१३०	दाने च गहणे चैव ...	२५७
ददमानस्स देन्तस्स ...	३६२	दानं दत्त्वा महामोगो ...	१६१
दयामि न विकम्पामि ...	३६४	दानं सीलमयं सब्बं ...	२६७
इन्तो इन्तोहि सह पुराणजटिलेहि	२८४	दानं सीलं च नेक्कम्मं ...	३०४
इन्तो दसेता सन्तो च ...	१०४	दारके अनुरक्खन्तो ...	३६६
इय्हमाने सरीरमिह ...	३६	दारकेनेव सन्तेन ...	७८
इरितो पब्बततो वा ...	३२	दारुचीरं निवासित्वा ...	१२३
इसकुसलकम्मपये ...	४०५, ४१६	दारुणं निरयं गत्वा ...	२६०
इसकोटिसहस्सानि ...	२२५	दासीगणं दासगणं ...	१३, ८२, १७०
इसपक्खत्तु सतक्खत्तुं ...	१८१	दिट्ठिगहनपक्खत्ता ...	२२१
इसजातिसहस्सानि ...	२६०	दिब्बचक्खु विमुद्धं मे ...	८३, ८८, १७०, १६०, १६६
इस दिसा पभासेत्वा ...	३८१	दिब्बचक्खुनं यो अग्गो ...	३०३
इस धम्मे पूरयित्वा ...	३७३	दिक्खसुत्तं असङ्खियं ...	२७७
इस मागवलं काये ...	३०१	दिब्बं चन्दं धुण्णं च ...	३०८
इसन्नं चक्कवत्तीनं ...	२००	दिब्बं मन्दारवं पुष्पं ...	२६६, ३०८, ३५३, ३५६
इस पारमी तथा धीर ...	३०४	दिवसं चैव रत्तिं च ...	४७
इस मासे धारयित्वा ...	३६३	दिवसं द्वे तयो चैव ...	२७६
इसयोजनआयामं ...	३०	दिवा वा यदि वा रत्तिं ...	१६, १६७, ३६०
इसवत्ससहस्सानि ...	३२१, ३२४, ३३६, ३३६, ३४४, ३५३, ३५७	दिस्वा आदीनवं लोके ...	२५६
इसवीससहस्सानं ...	३२०, ३८०	दिस्वा चित्तं पसादेत्वा ...	६, ७४, २०८
इससहस्सपोक्खरञ्जो ...	४८	दिस्वा जलन्तं मससा ...	२४७
इससहस्सी अतिक्कम्म ...	२६६	दिस्वा तमेयं चिन्तेसि ...	२२०
इससहस्सीलोकधातुया ...	२६६, ३००	दिस्वा देवातिदेवं तं ...	१०४
इससहस्सी लोकधातुं ...	३११	दिस्वान तं पाटिहीरं ...	६४
इसहि सहेहि अविचित्तं ...	३०५	दिस्वान दस्सनीयं मं ...	२८७
इस्सन्त्याय बुद्धस्स ...	२८२	दिस्वान पम्भारगतं ...	२२
इस्सनेन पि तं बुद्धं ...	३३५	दिस्वान विविधं पापं ...	४१२
इस्सनेय्यं सब्बजने ...	३७०	दिस्वा पण्णेकसम्बुद्धं ...	२२८
इस्सने मे अतिक्कन्ते ...	३११	दिस्वा बुद्धानुभावं तं ...	२८४
इस्सान्ति चन्दसूरिया ...	२१४	दिस्वा महाकारुणिको ...	१३३
इस्सयित्वा बुद्धवत्तं ...	३३३	दिस्वा मं वाणिजा भीता ...	६७
इस्सेत्वा पाटिहीरानि ...	२१०	दीपङ्ककरस्स अपरेन ...	३२२, ३८१
इस्सेत्वा रूपमतुलं ...	१५६	दीपङ्ककरस्स भगवतो ...	३८२
		दीपङ्ककरो जिनो सत्त्वा ...	३२२
		दीपङ्ककरो महावीरो ...	२६७

दीपङ्करो लोकविद् ...	३०६, ३१०	देवा मनुस्सा धमुरा ...	१०२
दीपसतसहस्रानि ...	१६०, १६६	देवा मनुस्से पस्सन्ति ...	३०८
दुक्खस्सन्तकरं बुद्धं ...	१०६	देवा सत्ताहि रत्तनेहि ...	१७३
दुक्खेन जीवितो लडो ...	४११	देवे महिङ्किा प्रहृम्ह ...	१८१
दुक्खेन दुक्खिता होमि ...	२५१	देवेषु देवसोभम्मं ...	११४
दुःचित्तो उपवादि ...	११८	देवेहि ठपितो यस्सो ...	१७५
दुतियो कोटिसतसहस्रानं ...	३२६	देसनं तं महस्सादं ...	१६१
दुतियो नवुतिकोटीनं ...	३५८	देति मधुरं धम्मं ...	१०८
दुतियं पि ततियं पि ...	३८७	देसेन्ती जगमग्गेहं ...	२८८
दुब्बलानि किलेसानि ...	१५४	देसेन्तो पवरं धम्मं ...	३४७
दुवे उत्तरा भइवी ...	१७८	देसेन्तो पवरं धम्मं ...	१४६
दुवे कुले पजायामि ...	८२, १०६, १२७, १५५, १६६, १६७	देसेन्तो विरजं धम्मं ...	१७, १५४
दुवे भवे संसरन्तो ...	८२	दोमनस्सं न जानामि ...	१६७
दुवे भवे संसरामि ...	७, १०६, १२७, १६६, १६१, १६७	द्वत्तिसलक्खणधरो ...	१६०
दुवे वस्ससहस्रानि ...	३७८	द्वत्तिसलक्खणूपेतं ...	२०४
दुस्सेहच्छादयित्वात्त ...	१२६	द्वारेण हंसवतिया ...	२७६
देति कस्सचि सो धीरो ...	१५३	द्वे गतियो पजानामि ...	२८०
देय्यधम्मो च मे नत्थि ...	१६१	द्वेनवुत्ते इतो कप्पे ...	६, ३३, ४३, ५३ ...
देवकञ्जा मनुस्सा च ...	२७१	द्वे सतानि कनिट्टस्स ...	१३१
देवता देवकञ्जा च ...	३००		
देवभूतो मनुस्सो वा ...	२२, १११, १२२	धञ्जाहं ते महावीर ...	२०५
देवमानुसरज्जानि ...	११४	धञ्जं मङ्गलसम्पन्नं ...	३८६
देवलोका इधामन्त्वा ...	६५, ६६	धनञ्जयो विसाखो च ...	३६२
देवलोका चवित्तान ...	८३, ६७, १०१, १७०, १७६, १७८, १६०, १६८	धनधञ्जापरिज्वाणं ...	२६३, २७०
देवलोके मनुस्से च ...	१०२	धमधमा इति एवं ...	४१५
देवलोके मनुस्से वा ...	२८, ५१, १०१	धम्मचक्रं पवत्तेत्वा ...	३६३
देवलोके महारज्जं ...	१५५	धम्मचक्रं पवत्तेन्ते ...	३२२, ३६१, ३६६, ३६८, ३७१, ३७३, ३७५
देवलोके वसन्तस्स ...	६६	धम्मचोत्तं सनुस्सेत्वा ...	३७५
देवलोके वसित्तान ...	३३४	धम्मतळाकं माणयित्वा ...	३७८
देवलोकं गतो सन्तो ...	१४	धम्मदस्सिस्स अपरेण ...	३५६
देवलो च मुज्जातो च ...	३४४	धम्मदस्सिस्स मुनिनो ...	३२
देवा च सञ्चगग्गेहि ...	१६२	धम्मदस्सी महावीरो ...	३५६
देवा तत्थ समागन्त्वा ...	१७३	धम्मदिग्धा यथा धीरा ...	२४४
देवा दिग्गेहि गग्गेहि ...	२१४	धम्मपासादमारुह्य ...	७८
देवा दिग्गेहि तुरियेहि ...	३०८	धम्ममेधं पवत्सेत्वा ...	३६८
देवा नागामुरा बह्मा ...	२१२	धम्मवादी धम्मो च ...	४०६
		धम्मविमलमादासं ...	३७८

ध

धम्मा चेव सुधम्मा च...	३५३	नगरं बन्धुमती नाम...	३६४
धम्मोपणं पसारेल्लो...	३७२	नगरं वाराणसी नाम...	३७८
धम्मोपसमयो तस्स...	३३६	नगरं मेखलं नाम...	३२६
धम्मोक्कं धारयित्वा...	३२७	नगरं रम्मवती नाम...	३२१, ३२४
धम्मं धम्मिसमेत्तस्स...	६६	नगरं सव्वज्जसम्पन्नं...	३०५
धम्मं च तस्स अस्सोसि...	२३६	नगरं सुवज्जवती नाम...	३३२
धम्मं चरे सुचरितं...	२६६, २७२	नगरं सोभवती नाम...	३७४
धम्मं कित्थारिकं कत्वा...	३७०	नगरं हंसवती नाम...	३४४
धरणीरिव सीलेन...	१०३, १६०	न गामधम्मो निगमस्स धम्मो...	२४१
धरणूपमो वामनेन...	३२२	न च मे वन्दनं वीर...	२११
धाता धता च सन्ति च...	१०५	नच्चिरेनेव कालेन...	१५०, १५४, २५०, २५६, २८२
धातियो मं उपट्ठन्ति...	१६७	नच्छदन्नं नप्पतिकम्...	११
धातु आवेणिका नत्थि...	१७३	न जरा मच्चु वा यत्थ...	२०१
धातुवित्थारिकं आसि...	३८४	नतज्झा दण्डदुतिया...	२२०
धिरत्थु सज्जते तीले...	२०५	न तत्थ चन्दिमा भाति...	१२५
धीता तुहं महावीर...	२२४	न तम्मि नगरे अत्थि...	४७
धीताहं वृद्धसेट्ठस्स...	२२४	न तस्स अलिकं भणितं...	४१४
धुन्तो पमुकूलानि...	५५, १७१	न तस्स कण्टका होन्ति...	३४६
न		न तस्स दानं ददमानो...	३८८
		न तस्स परिकल्पायत्थो...	४००
न कम्बवित्तोहं वीर...	१४६	न तित्तिपुब्बं तव दस्सनेन...	२०४
नकुला च मुवाता च...	३३४	न ते पस्सन्ति तं यक्खं...	१७५
नकुलो च निसमो च...	३५४	न तं दसगु ठानेगु...	३८६
न केचि तेन समयेन...	३४२	नत्थि जाति जरा व्याधि...	२६०
न कोचि एतं जानाति...	४१७	नत्थिमस्स सत्तं धम्मे...	४१०
नगरा निक्खमन्तो तं...	१२५	नत्थि मे संसयो तत्थ...	४१८
नगरे अमरवतिया...	३०५	नदतो परिचायं ते...	२०५
नगरे अरुणवतिया...	१८७, २७८	नदि अमरिकं नाम...	७६
नगरे बन्धुमतिया...	२०, ४०, ८८, ८५, १६०, १६३, १६५	नदीसकासो भाता मे...	१३१
नगरे हंसवतिया...	४, ११, ७३, ८४, १७५, १८८, १८४, १८७	नदीसोत्तपटिभागा...	५४
नगरं अरुणवती नाम...	३६७	ननु नाम गह्हेन...	२२०
नगरं कपिलवत्थु मे...	३८०	नन्दा चेव सुनन्दा च...	३२१
नगरं खेमावती नाम...	३७	नन्दारामवने तस्स...	१३८
नगरं गन्तवान आचिक्खि...	४०४	नन्दिबड्ढो सिखिबड्ढो...	३३७
नगरं चन्दवती नाम...	३३६	नन्दो चेव विसाखो च...	३२७
नगरं वज्जवती नाम...	३४१	नन्दो राहुलभदो च...	२०५
नगरं पबिसतो यस्स...	४२	न पञ्चकालो सुभगे...	२५०
नगरं पबिसन्तस्स...	१६	न मय्हे मत्तिकं नाम...	३६३
		न मे अत्थि तिला मुग्धा...	३६८

न मे घोवादको अतिथि ...	७५	नागं गहेत्वा सोण्डाय ...	३८६, ३६४
न मे चोरा विहेसन्ति ...	३२	नानाकलिमलाकिण्ये ...	२०५
न मे तप्यच्चया अतिथि ...	३८७	नानाचित्तेहि पुण्णेहि ...	१२०
न मे देव्यधम्मो अतिथि ...	६	नानादिसा नमस्तन्तं ...	२८२
न मे देस्सा उभो चक्खू ...	३६२	नानारतनपज्जोतं ...	१२०
न मे देस्सा उभो पुत्ता ...	३६७	नानाविक्कुल्लनं कत्वा ...	२२४, २७६
न मे देस्सं धनं धज्जं ...	३६०	नानाविधं बहु दुक्खं ...	२६३, २७१
न मे देस्सं महारज्जं ...	४१०	नाभितन्दित्थ सो दानं ...	२५७
न मे याचकमनुप्यसे ...	३८६, ३६४	नायकानं वरो सत्था ...	१५१
न मेसा ब्राह्मणी देस्सा ...	४०३	नारदस्स अपरेन ...	३४२, ३८२
न मोघं तं कतं मय्हं ...	७	नारदस्स भगवतो ...	३८२
नमो ते पुरिसावज्ज ...	६१, ८४	नारदो जिनवसभो ...	३४२
नमो ते मारसपत्त ...	१४६	नारदो नाम नामेन ...	६, ७५
नमो ते वादिमहत्त ...	१४६	नारोचेसि पतिं मय्हं ...	२३२
नमो ते सब्बदस्सावी ...	२२१	नासाय विनिविज्जित्वा ...	४०७
न मं कोचि उत्तसति ...	४१६	नाहं एवमिधेकच्चं ...	१०८
न मं सीतं वा उण्हं वा ...	१३	नाहं पिवामि नादामि ...	३६१
नमिह देवो न गन्धव्वो ...	५६	नाहं सुणोमि सम्बुद्धं ...	५७
नरदेवस्सा यक्खस्स ...	३७१, ३७६	नाळिकेरफलं गह्हं ...	८८
नववत्थं नवफलं ...	१३, ८३, १७०	नित्तमिवत्वात्त नगरा ...	३६५
नववत्थससहस्सानि ...	३२६, ३३४, ३४१, ३४६ ...	निघोषमेव सेवेय्य ...	१२१
नवसत्तं च सम्पन्नं ...	१२	निघोषे हरितोभासे ...	२७
नवसत्तं ददित्वात्त ...	१३	निज्जित्वा किलेसे सो ...	३२८
न विज्जन्ते मत्ता यस्मि ...	२४१	निद्रिते च महायूपे ...	१८३
नवुत्तिवत्थससहस्सानि ...	३२७, ३३०, ३३५, ३४२ ...	निद्रिते च महादाने ...	१४४
नवुत्तिसत्तसहस्सान ...	३६१	नित्तिण्णघोषं सम्बुद्धं ...	१५
न सन्ति पुत्ता ताणाय ...	२३३	नित्तिण्णकल्लो निम्मानो ...	१०५
न सोचिया परेसं सा ...	२१५	नित्तिण्णया जातिसंसारं ...	२२३
न हि तं घोराकं मज्जे ...	१८	निदायमानो सयनवरे ...	४१३
नहि सव्वेसु ठानेसु ...	२३७	निद्रिद्वा नु मत्तपदे ...	६२
न हते एत्तकायेव ...	३१४-३१७	निश्चादिता तदा भूमि ...	१५१
न हते जानन्ति सदेवमानुसा ...	२६७	निपच्च पादमूलमिह ...	२०८
न होति अरती सत्तानं ...	३१२	निपच्च पादमूलेहं ...	१५२
नळमालं गहेत्वात्त ...	४५	निपच्च मुनिवरं तं ...	२३६
नळायारं करित्वात्त ...	७८	निपच्च सिरसा तस्स ...	१११
नागा च नागसमाला च ...	३४६	निपच्च सिरसा पादे ...	१४६, १४८, २०१, २५४
नागा च समागन्त्वा ...	१७४	निपत्तन्ति खणातीता ...	११६
नागानं पवरं पुष्पं ...	२२६	निपत्तित्वा महेसिस्स ...	२२१
नागासुरा च ब्रह्मानो ...	२१४	निप्पपञ्चो निरालम्बो ...	१७
		निव्वत्ति एकतो होति ...	२२४

निवृत्ताय वज्रन्तीनं ...	२०१	नृपापेत्वा अनुतिम्वित्वा ...	४१४
निवृत्ताय वदन्तीनं ...	२७३		
निवृत्तानं गीतमो माति ...	२०२	प	
निवृत्तायिस्सति धम्मक्खो ...	११८	पकरणे सत्तं देसेत्तो ...	३७३
निवृत्तायिस्साम इन्नेवं ...	२११	पक्कन्ते चारिकं रुद्धे ...	३६८
निवृत्तिन्दत्वा धगारम्हा ...	२७४	पक्कन्ति सेलपम्भारे ...	११२
निवृत्तिन्दत्वा धगारेहुं ...	२७६	पक्खिपित्वा पदीपेत्वा ...	२५७
निवृत्तिन्दत्वा ससारे ...	२६६	पक्खन्तदेसविसये ...	२७१, ३०७, ३६३
निवृत्तिन्दय ततो रूपे ...	११२	पक्खयाकारकुसला ...	२१७
निवृत्तिन्ना सव्वसङ्गारे ...	२२२	पक्खयानं तदा तामी ...	१२३
निवृत्ते ककुमन्धमिह ...	१६७	पक्खुग्गमना वत्तन्ति ...	३०८
निवृत्ते तमिह लोकमो ...	१३६, २५५	पक्खुप्पन्नं च यो धम्मं ...	१५७
निवृत्ते लोकनाथमिह ...	६१, १७१	पक्खेकबुद्धा वीतरागा ...	२६६
निवृत्तो तिण्णसंसारो ...	११६	पक्खेकबुद्धं दिस्वान ...	२५७
निमन्तयित्वा सत्ताहं ...	१४२	पक्खेकं बुद्धसेट्टस्स ...	१७४
निमन्तयित्वा सुगतं ...	२४३	पच्छिमे च भवे दानि ...	१०६, १४०, १४१
निमन्तत्वा च सुगतं ...	१४६	पच्छिमे च भवे सम्पत्ते ...	६०
निमित्ते चतुरो दित्वा ...	३२१, ३२४, ३२७ ...	पच्छिमे भवे सम्पत्ते ...	७७, १२७, १३१, १३३
निरन्तरं अकुटिलं ...	३२८	पञ्च कामगुणे हित्वा ...	५६, ८३, १००
निरन्तरं जातिसत्तं ...	४०१	पञ्चकोटिसत्ता बुद्धा ...	२६५
निरये पि दससहस्से ...	३१२	पञ्चङ्गिकेहि तुरियेहि ...	१६५
निरालया छिन्नबन्धु ...	४०२	पञ्च जातिसत्तानेव ...	१३५
निरुत्तिया च कुसलो ...	१५४	पञ्चदाससत्तानूना ...	२०६
निवत्ता उक्कुसो हामि ...	२३२	पञ्चन्नं भिक्षुसत्तानं ...	३०१
निसज्ज पासादवरे ...	३६१	पञ्चपञ्जासकप्पमिह ...	४७
निसमो च अनोमो च ...	३३७	पञ्चभिक्षुसत्ता सव्वे ...	३०२
निसिद्धो रुक्खमुलमिह ...	२२०	पञ्चमी तस्स धीतासि ...	२४०
निसिद्धं ग्रहसं बुद्धं ...	११५	पञ्चवीसे कप्पसत्ते ...	६०
निसिद्धं जनकापमिह ...	२५६	पञ्चसट्ठिमिहो कप्पे ...	३०
निसौदनत्वं बुद्धस्स ...	६७	पञ्च हत्वा तव होन्तु ...	२६४
निसीदि तत्त्व भगवा ...	६, ६०	पञ्चान्नरुद्धे नगरवरे ...	४०६
निसीदि तत्त्व समणो ...	१६६	पञ्चसत्तमासनमिदं ...	१६६
निसेषयित्वा पञ्चन्तं ...	४१०	पञ्जापेत्तं महावीरं ...	१३२
निस्सामो मुखगन्धो च ...	१०५	पञ्जासकत्तुं देविन्दो ...	७, १७८
नोहरन्ते सरीरमिह ...	३६	पञ्जासरतनो धासि ...	३७६
नेककोटिसहस्सानि ...	२६२, २७०	पञ्जासं चक्कवत्तीनं ...	१८६
नेकपाणसहस्मानं ...	२८४	पञ्जासं देवराजानं ...	१६१
नेकानं नागकीटीनं ...	३६३	पाटका उस्सितानेका ...	२१४
नेपुञ्चो दस्सने वीरो ...	५७	पटिकच्चायुसङ्गारं ...	२०१
नेरञ्जराय तीरमिह ...	३०६, ३६४, ३७६	पटिकमनसालायं ...	१३५
नोनीतमुखमालं मे ...	१११		

पटिगण्हातु मे बुद्धो...	५५, १७१	पटुमुत्तरो महावीरो...	२७७
पटिगण्ही मम भिक्षं...	५५, १७१	पटुमुत्तरो लोकविदु...	४, १२, ४६, १३२
पटिगहेत्वा तत्पेव...	२४२	पटुमो कुञ्जरो चैव...	३३२
पटिगहेत्वा सम्बुद्धो...	१८६, १८४	पटुमो जिनवरो सत्त्वा...	३४०
पटिपूजन्ति पुनिनं...	६३	पटुमो फुत्सदेवो च...	३५५
पटिभानवतं श्रम्यो...	१४६	पटुमं पुण्डरीकं च...	३६५
पटिभानवतं श्रम्यं...	१४६	पदेसरज्जं विपुलं...	५, ७, ३५, ७३, ८२, २७६
पटिभानेन चित्तेन...	१४६	पधानचारं चरित्वान...	३२१
पटिलोमेन ज्ञानानि...	२१२	पधानपहितत्तो सो...	१७८
पटिसम्मिदा धनुण्यत्तो...	८३, १७०	पधानपहितत्तोहं...	२३, ६५
पटिसम्मिदा जतस्सो...	४, ५, ७-११, १४-१६...	पधानं पदहिस्त्वान...	६६, ३२३, ३२६
पटिसल्लीनको सन्तो...	७५	पनादिता दुन्दुभियो...	२१२
पट्टुभं चीनपट्टं च...	३७४	पन्थमिह समणं दिस्वा...	१६५
पठमा कञ्चनमया...	१७३	पब्बजित्वाचिरेनेव...	२६२
पठमाभिसमये बुद्धो...	३२०, ३३८	पब्बजित्वा तथागतं...	२८६
पठमं तवस्सस्मिह...	१४	पब्बजित्वा तदा चाहं...	२२२
पणमामि नरादिच्च...	२०४	पब्बजित्वा तदा पाहं...	१७
पणिधाय सुगन्धत्तं...	१६१	पब्बजित्वा धम्मचरा...	२८३
पण्डरं छत्तामादाय...	३५	पब्बजित्वान कायेन...	५६, २८१
पण्डतासि महापञ्चा...	२१५	पब्बजित्वान सुणतेन...	१४८
पतितो दव्वपुञ्जमिह...	११६	पब्बजित्वा मुनिमतं...	२८३
पतितं पादमूले मे...	११४, १२०	पब्बज्जं न लभे वीर...	१३३
पति ठपेत्वा सेसा मे...	२४०	पब्बतग्गे तदा भ्रासि...	८१
पत्तचीवरमादाय...	२६०	पब्बतग्गे दुमग्गे वा...	७५, १६१
पत्तपाणि अलोलक्खि...	१२४	पब्बतग्गे यथा अग्नि...	१६८
पत्तं च चीवरं दत्त्वा...	३७१	पब्बते हिमवन्तमिह...	६२
पत्तयि ते पि पत्थेसु...	२२८	पब्बाजेति न मं कोचि...	१३३
पत्थान बोधिमतुलं...	३२५	पद्भारे गिरिदुग्गे च...	४०३
पथवियं निपन्नस्स...	३०६	पद्मा निद्धावते तस्स...	६७
पटुदारे पटुदारे...	५	पद्माहि अनुरज्जत्तो...	१४६
पटुमस्स अपरेन...	३४०	पभिन्नं वदनं वा पि...	२५१
पटुमाकारवदनो...	११०	पमोदिताहं सुमना...	२२६
पटुमुत्तरनाथं च...	१४५	परक्कमं तं सफलं...	२६४
पटुमुत्तरबुद्धस्स...	२३, ३३, ७५, २४२	परम्मुखा निसोदित्वा...	१८६, १८८
पटुमुत्तरभगवतो...	७३	परिक्खारा भवसेसा...	३८४
पटुमुत्तरस्स अपरेन...	३४५	परिक्खीणं श्रतौतं च...	२६७, २७३
पटुमुत्तरस्स भगवतो...	२८, ३०, १६६, १७७, ३४२	परिनिष्णो मया सत्त्वा...	२०२, २३०, २३३, २३८, २४२, २४४, २४७
पटुमुत्तरो जिनो बुद्धो...	३४५	परिज्जातं मया दुक्खं...	२०२
पटुमुत्तरो नाम जिनो...	४, ६, १०, १६, ४५...	परिनिब्बानुमिच्छामि...	२०३

परिनिज्जुते भगवति...	३६, ३८	पापो कदरियो यक्खो...	४०६
परिपक्कमानसे सत्ते...	३३८	पारेवता राजहसा...	१६४
परिपक्को वयो मय्हं...	२६०	पालितो सब्बदस्सी च...	३५१
परिव्याजिकिनी आसि...	२४६	पासादा सिक्किा वय्हं...	५१
परिभम्भं भवाभवे...	१२१	पिण्डचारं चरन्तस्स...	१८६
परिवारेण महता...	११४	पिण्डाय विचरन्ते ते...	२५६
परिवृता पाणकोटीहि...	२८१	पिण्डाय विचरन्तं तं...	१४८
परिसाहि च चतुहि...	२२५	पित्ता अञ्जनसक्को मे...	२१०
पल्लङ्कामुज्जने मय्हं...	३११	पित्ता मे मिगवं गत्वा...	४०६
पल्लङ्केन निसीदित्वा...	३११	पितुगेहे निसीदित्वा...	११
पवना आभतं पणं...	३८७	पितुना सह गत्त्वान...	२८०
पवने दित्वा वनचरो...	४००	पियकारी जनस्सा पि...	१०६
पवने वसमानस्स...	३८६	पियदस्सी च भगवा...	६८
पवेधमानो पलितसिरो...	३८२	पियदस्सी मुनिवरो...	३५२
पसप्रचित्ता सुमना...	१८४, १८६	पियालफलमादाय...	७६
पसप्रचित्तो सुमनो...	२८, ४५, ५३, ६०, ८५, ८२	पीतिपाभोज्जजननं...	३०४
पसप्रनेत्तो सुमुखो...	३४५	पीतिपाभोज्जबहुलं...	१२०
पसोदस्सु महाभोगे...	२०२	पीतिप्पसप्रवदनं...	१३५
पस्सथ इम तापसं...	३०६, ३५७	पुच्छित्वा निपुणं मय्हं...	११५
पस्सायेत माणवकं...	१११	पुञ्जितं लोकासारं च...	२५०
पस्सपेतं मुनिवरं...	१०६	पुञ्जाकम्मेन सञ्जुत्तो...	५६, १७२
पस्सन्ति तं देवसङ्घा...	२८६, ३००	पुञ्जापापपरिक्खीणो...	१३६
पस्सन्ति निरयं चेते...	६३	पुटकन्तं गहेत्त्वान...	८४
पस्सित्वा जनसम्मन्थे...	२६४	पुण्णभाये यथा चन्दो...	३१६
पहाय रज्जं सामञ्चो...	११४	पुत्तो च राहुलो नाम...	२२४
पहीनदरथो बुद्धो...	२२	पुत्तो तिरिटिवच्छस्स...	१०६
पहुत्तेनप्रातेन...	१६५	पुत्तो सिङ्गानको नाम...	२८२
पादनिपुत्तपुरम्हि...	३८४	पुयुज्जगो वयो सन्तो...	१५४
पाटिहोरे करोन्ते च...	३७३	पुन कस्सपवीरस्स...	१२१, १२३, २५७
पाणसन्तारणत्वाय...	१२४	पुन चारिकं पक्कन्ते...	३४३
पाणिना तानि पमाय्हं...	२१५	पुनदेव सक्को ओरुय्हं...	३६६
पातियो परिभुज्जामि...	८४	पुन नारदकूटम्हि...	३२०
पादपक्खालनेनाहं...	२३८	पुनब्बमुमित्तो नागो च...	३६५
पादमुले महेसिस्स...	११२	पुनापरं समितयसो...	३४५, ३६३
पादे पक्खे पज्जामि...	४१५	पुनापरं कुम्भकण्णं...	३४५
पानाधि सफत्तं मय्हं...	५०	पुनापरं ददन्तस्स...	३६४
पानधीनं पदानेन...	५१	पुनापरं दसबलो...	३४५
पापमित्तवसे गत्वा...	१५५	पुनापरं देवकूटे...	३४५
पापुणित्वान सम्बुद्धो...	३४७	पुनापरं पुरगणो...	३३४
पापुणित्वान सम्बोधि...	३४०	पुनापरं ब्रह्मरञ्जो...	३६७
		पुनापरं ब्रह्मरञ्जे...	३६७

पुनापरं भीमखे ...	३५६
पुनापरं यदा बुद्धो ...	३५२, ३५५
पुनापरं यदा होमि ...	३५८, ३६०, ३६१ ...
पुनापरं राजपुत्रो ...	३३३
पुनापरं सन्निपाते ...	३४८
पुनापरं सो नरासभो ...	३३८
पुनाहं बाराणसियं ...	१४४
पुनो निमन्तयिष्वान ...	२४६
पुनो पत्तं गहेत्वान ...	२४७
पुनो पि धम्मं देसेति ...	११३
पुनो सञ्चे मनुस्सत्तं ...	११५
पुण्णवत्सं च सुरभि ...	१६१

पुण्णस्स हेट्ठा तिट्ठामि ...	८२, १६६
पुण्णं कुटजमादाय ...	६३
पुण्णं हेमवन्तं गच्छ ...	६३
पुण्णकम्मं गवेसन्तो ...	६१
पुण्णकम्मं सरन्तस्स ...	४६
पुण्णवद्विखणपच्छासु ...	२१३
पुण्णसञ्जं सरित्त्वान ...	६७
पुण्णसालोहिता मय्हं ...	४१३
पुण्णानं लोकनाथानं ...	२६२, २७०, २७६
पुण्णेनिवासमञ्जासि ...	२१५
पुण्णेनिवासं जानाम ...	२११, २७०, २७६
पुण्णेनिवासं जानामि ...	२२२, २२४, २३३ ...
पुरतो देवमनुजा ...	२१४
पुरप्पवेसे सुगतं ...	१४०, १५०
पुरिमानं जिनग्गानं ...	२२५
पुरिमं कुसलं कम्मं ...	२७४
पुरेहं बोधिया पत्तं ...	१०२
पुलिनेन कतो धूपो ...	६२
पूमा हत्वा व सञ्चायो ...	२०६
पूजेत्वा लोकसरणं ...	१०८
पूजं एतादिसं रम्मं ...	२५५
पूतिकुणपसम्पुण्णा ...	४११
पूरयित्वा परमघ्नं ...	१८५
पूरयित्वा विसेसेन ...	१३०
पूरत्वा परमं घ्नं ...	२७६
पूरत्ती ऊनकसत्तं ...	२८६
पेळाय पवित्तपन्ते पि ...	४०१

फ

फलदानेन बुद्धस्स ...	१४०
फलमाकल्लमानानं ...	३८०
फलहत्थो अहं दिस्वा ...	४०, ८५, ८७, १६७
फले चत्तारि सामञ्जे ...	३२८
फलं बुद्धस्स दत्तान ...	६०
फुल्लारविन्दसङ्कासे ...	२०४
फुस्सस्स च अपरेन ...	३६३
फुत्सा चेव सुदत्ता च ...	३६०
फुत्सो जिनवरो सत्त्वा ...	३६२

ब

बन्धनारक्खनेन मय्हं ...	२०३
बलं च वत्त मे लीणं ...	१४, ६३
बहुदेवमनुस्सानं ...	३६५
बहुस्सुतस्स धम्मधरा ...	२८८
बहुस्सुता धम्मधरा ...	२८३
बहुस्सुतो महाज्जाणी ...	१०६
बहुं दुस्सवरं दत्त्वा ...	३६६
बात्तिमलक्खणा बुद्धा ...	६२
बाराणसियं इसिपत्तने ...	३८१
बालं आदाय अर्तारि ...	२३२
बिम्बिसारो तदा राजा ...	२१६
बिलासया वरीसया ...	३१२
बीजमिञ्जं गहेत्वान ...	२५
बुद्धपञ्चैकबुद्धानं ...	२७४
बुद्धमाता ति पञ्चासि ...	२१३
बुद्धरूपरतिं ज्ञत्वा ...	११२
बुद्धवण्णेन सत्तानं ...	१०७
बुद्धसेट्ठस्स उपरि ...	१०
बुद्धसेट्ठस्स भिक्खुस्स ...	१२७
बुद्धसेट्ठं नमस्सामि ...	१६
बुद्धस्स आनुभावेन ...	१६, ८१, १६८
बुद्धस्स गिरमञ्जाय ...	५१
बुद्धस्स दत्त्वानलावुं ...	१६
बुद्धस्स परिनिब्बाना ...	२०१
बुद्धस्स परिनिब्बानं ...	२००, २१४
बुद्धस्स रसिं दिस्वान ...	१८७
बुद्धस्स वचनं सुत्वा ...	२२६, ३१३, ३१८
बुद्धे पसन्ना धम्मं च ...	२८१

बुद्धो तस्स च सद्धम्मो...	२०२	भवा सब्बे परिक्खीणा...	२७४
बुद्धो ति तेसं सुत्तान्...	३००	भवे निव्वत्तमानोहं...	८४
बुद्धो ति वचनं सुत्ता...	३०८	भवे भवे संसरन्ती...	१६६
बुद्धो वुद्धस्स निव्वाने...	२१४	भावनाय महापञ्चा...	२६०
बुद्धो लोके समुत्पन्नो...	४४, ११५	भिक्षाया नाम गच्छन्ते...	२२८
बोधनेय्यं जने दिस्वा...	३२०	भिक्षुनी उपलवण्णा च...	२२३
बोधनेय्यं पजे दिस्वा...	१५४	भिक्षुनीनिलयो सुञ्जो...	२०२
बोधिपपटिकं गृह्...	७७	भिक्षुनीनं धोवदने...	१५०
बोधिया आसनं कत्वा...	२८	भिक्षुनीनं धम्मकथं...	१५०
व्याहता तित्थिया सब्बे...	३४३	भिक्षुनीहि विमुत्ताहि...	२००
व्याहृतं पुनरुत्तं वा...	१५४	भिक्षुसङ्घस्स वा मज्जे...	१४
व्याहरत्तस्स वुद्धस्स...	४२	भिक्षुसङ्घे नित्थिदित्वा...	१६५
ब्रह्मचरियमसेवित्सां...	२६०	भिक्षुसत्तमहसानं...	३६६
ब्रह्मदेवो उदयो च...	३६०	भिरयसो उत्तरो नाम...	३७४
ब्रह्मदेवं च सम्बुद्धं...	२६३, २७१	भिर्यो चित्तं पसादेसि...	२६४
ब्रह्मवर्णं च मापेत्वा...	२६२	भिर्यो चेव असमो च...	३३६
ब्रह्मा च लोकाधिपति...	२६७	भुञ्जित्वान् सम्बुद्धो...	२२६
ब्रह्मानो काचि दस्सन्ति...	२७६	भुम्मा महाराजिका...	२६८
ब्रह्मना याचितो संतो...	३२४, ३२७, ३३०...	भूमिचालो तदा आसि...	२०१
ब्राह्मणो भगिदत्तो च...	३७१	भूमियं पतितं दन्तं...	१२५
ब्राह्मणो ब्रह्मदत्तो च...	३७८	भूमि उदुक्कलं कत्वा...	२२४
ब्राह्मणो यञ्जदत्तो च...	३७४	भोगवा पसवा होमि...	१०२
ब्राह्मणो समणो नाथो...	१०५	भोजयित्वान् सत्ताहं...	२३१

भ

भगवति कोणागमने...	१८१
भगवा तस्मिं समये...	४५, ४७, ६८, १६६, १७१, ३०४
भट्ठसालो जितमित्तो...	३४१
भट्टा चेव सुमहा च...	३३२
भट्टो चेव सुभट्टो च...	३२४
भयं तदा न भवति...	३१२
भवना अभिनिक्खम्म...	४५
भवना निक्खमित्तवान्...	८२, ६६, १६६
भवनेति भविज्जा च...	२७५
भवसोते सचे बुद्धो...	११५
भवाभवे संसरन्ती...	१६६
भवाभवे संसरन्ती...	१३, ८२
भवाभवे संसरित्वा...	२८०
भवामि तेन कम्मेन...	२१७

म

मकुल्लारकाकारा...	२५१
मक्कटो च सिङ्गालो च...	३६७
मग्गञ्जु च मग्गविद्...	१५०, २४५
मग्गे फले सागमे च...	१०२
मग्गं च पटिगादेसि...	२२५
मङ्गलस्स अपरेन...	३२८
मङ्गलो च सुमनो च...	३८२
मञ्जुव्याधिजराभीतो...	१३१
मञ्जुक्रन्दरसञ्जत्रा...	१६४
मञ्जान्हिकम्हि सूरि...	१६६
मज्जे अट्ठकुम्भीन...	२५५
मणिमयम्हि पल्लङ्गे...	२२६
मणिमुत्ता बालुकाकिण्णा...	२६६
म डक पी व सो आसि...	३४२
मण्डपे लब्धमूले वा...	१६०, १६७, १६६

मत्तञ्जुनी च धसने...	२८७	महाकस्तपो जिनो सत्या...	३७६
मदनम्मदन्तं सोकनुदं...	३०४	महाकस्तपो पि च यैरो...	३०२
मद्विया दीयमानाय...	३६६	महाकाशिको सत्या...	५४५
मदि हत्वे महैवान्...	३६६	महागोतमो जिनवरो...	३८३
मधुगन्धस्स पुप्फेन...	६१	महाजना समागम्...	१७३
मधुरानि पहट्टानि...	२०५	महाजेतवन्तं गत्वा...	६७
मनुजामरनागानं...	१४२	महादानं ददित्वा...	१२६, २२७
मनुस्सत्तं लिङ्गसम्पत्ति...	३०६	महादानं पवत्तेवा...	३६६
मनुस्सयोनिसागन्त्वा...	५६, १७२	महादिट्ठि विनोदेन्तो...	३६८
मनोभावनीयं बुद्ध...	१५	महादोष नागराज...	३४०
मन्दारकेहि सञ्चरन्ता...	१६४	महाधनसेट्ठिकुले...	२२८
मन्वातादिनरिन्दानं...	२०३	महानेलस्स द्वादन्...	१८८
मम अञ्छरियं दिस्वा...	३७६	महापरिसभाव स्म...	१३१
मम अञ्जातरो सिस्सो...	५४	महापरिसमज्जेहं...	१०४
मम आसयसामन्ता...	६, ७२	महाभितापं कटुकं...	१८५, २७६
मम कम्मं पकित्तं...	६०	महाभिसक्कसज्जकासो...	१६१
मम धम्मकथं कत्वा...	१६४	महाभिसक्को तस्मि मे...	१३६
मम निज्जायमानस्स...	२३, २७	महामती महावीरो...	१४१
मम पुत्तोभित्तिकम्म...	२१०	महामुनि तौसयित्वा...	७०
मम सज्जकपमञ्जाय...	६, ३०, ६५, ७५, ३६१, ३६८	महारज्जसुखं पत्तो...	११५
मम सीसे माणि गह्व...	४६	महारहं च सयनं...	८२, १६६
ममेवायं मञ्जमानो...	४०४	महावाता न वायन्ति...	३११
ममं उपद्दुतं दिस्वा...	४०३	महावातो बुद्धित्वा...	५६, ३११
ममं च चित्तमञ्जाय...	२२६	महाविलासो तस्स जतो...	३७५
मया पि सुकतं कम्मं...	२६	महासमुदा चत्तारो...	६, ७४
मया भिक्षुनियो वीर...	२०४	महासमुद उदकं...	५८
मयि पञ्चजिते सन्ते...	३५६	महासमुदं चतुरो...	२२४
मयं सहा व निकखत्ता...	२०१	महासमुदा आभुवन्ति...	३१२
मय्हं पि सुकतं कम्मं...	४६	महासमुदं ओगह्व...	१६४
मरीचियोत्वटा भूमि...	३५	महाहितं वरदं...	२२२
मल्लेसु कुसिनारायं...	११६	महिद्विका महापञ्जा...	२६०
महता च पयत्तेन...	२५०	महोरगो महानागो...	२२५
महता जनकायेन...	२११	मातरं पितरं चाहं...	२१६
महता परिवारेन...	१२६, १३६, १६०, २१६	माता चन्दवती चाहं...	१२७
महत्ता पञ्च नाळियो...	३८४	माता पिता न मे देस्सा...	४०६, ४११, ४१४
महत्ता मुग्गमत्ता च...	३८३	मातापितुं च बन्दित्वा...	४०७
महत्ता सुवण्णवण्णा च...	३८४	मातापितृद्वि पहिता...	४१२
महा अञ्छरियं दिस्वा...	३६८	मातुकुच्छिगते मयि...	६१
महाकस्तपमागम्...	१२२	मातुच्छा ते महावीर...	२०६

मातु मे दोहड़ो आसि...	१५८	यथा उद्धहि गगनं...	३४२
मातुलुङ्गफलं गम्ह...	८६	यथा कोमुदिके मासे...	६४
मानावमानतो मुत्ता...	६३	यथा खितं नभे सेड्डु...	३१३
मानुस्सका च दिब्बा च	३११	यथा गृधगतो पुरिसो...	३०६
मा नो पमत्ता अस्सुम्ह...	१७४	यथा तुम्हं महावीर...	३०१
मा नो सरणदे नाथे...	२१२	यथा निक्खन्तसयनस्स...	३१३
मा पण्डिच्चपं विभावय...	४१३	यथा पि आनुरो नाम...	३६०
मा पमज्जि तुवं तात...	४१०	यथा पि उण्हे विज्जन्ते...	३०५
मायाकारो यथा रङ्गे	१३०	यथा पि उदकं नाम...	३१७
मारसेनं पमदित्वा...	३६६	यथा पि ओसधी नाम...	३१६
मिगलुदे पुरे आसि... ५२, ७६, ६०, ६३, ६७, १००		यथा पि कुणपं पुरिसो...	३०६
मिगवं गहेत्वा मुञ्चस्सु...	४०६	यथा पि कुम्भो सम्पुण्णो...	३१४
मुखगन्धो सदा मग्ध...	१०६	यथा पि चमरी बाल...	३१४
मुखतुण्डकेनाहरित्वा...	४१५	यथा पि दुक्खे विज्जन्ते...	३०५
मुञ्चन्ति पुप्फे पन पञ्चवण्णिक...	२६६	यथा पि पथवी नाम...	३१६, ३१७
मुत्तचागा सीलवती...	२८५	यथा पि पब्बतो सेलो...	३१७
मुटुका भट्ठा स्मिद्धा...	१०१	यथा पि पापे विज्जन्ते...	३०५
मुनिनो गन्धकुटिया...	१६१	यथा पि पुरिसो चोरेहि...	३०६
मुहुत्तं तण्हासमणं...	२०३	यथा पि बलवा पोसो...	७७
मूगो अहोसि बधिरो	४१४	यथा पि व्याधितो पुरिसो...	३०६
मेत्तचित्तो कारुणिको...	१५८	यथा पि भण्डसामुमा...	२६४
मोरहृत्वं गहेत्वान...	३२	यथा पि भट्ठके खेतो...	६५, ८४
य		यथा पि भिक्खु भिक्खन्तो...	३१५
		यथा पि वाणिजो नाम...	३६१
यस्मात् तत्त्व समागत्वा...	१७४	यथा पि सब्बसत्तानं...	३१३
यतो कुतोचि गतीसु...	१०१	यथा पि समये पत्ते...	३१६
यतो सरामि अत्तानं...	५८, ६५, २३७, ४१६	यथा पि सागरे ऊमी...	१४५, ३२७, ३५०
यतो हरीतकं दिजं...	२३	यथा पि सागरो नाम...	३३५
यत्वं आपो च पथवी...	१२५	यथा पि सीहो मिगराजा...	३१५
यत्वं नाम जिनस्सायं...	२०५	यथा पि सेवको सामि...	३६०
यत्वं यत्वं निसिन्नाहं...	२५२	यथा मनुस्सा नदि तरन्ता...	३१०, ३२३, ३७७
यत्वं यत्थूपपज्जामि...	१८१, १८२, २१६...	यथा या काचि नदियो...	३१६
यत्वं यत्थूपपन्नाहं...	२१७	यथा ये केचि सम्बुद्धा...	३१६
यथा अन्दुघरे पुरिसो...	३१५	यथा रत्तिक्खये पत्ते...	३१३
यथा अमच्चो मच्चुक्कामो...	३८८	यथा सत्तिवसेनाहं...	१०६
यथा अरीहि परिच्छो...	३०६	यथा सीतोदकं नाम...	३६८
यथा आपन्नसत्तानं...	३१४	यथा सुफुल्लं पवनं...	३३५
यथा इव तथा एतं...	२२१, २५१	यथा अरिन्दमं राजं...	३३१
यथा इमे जना सज्जे...	१४४	यथा अहोसि पवने...	४००
यथा उच्चारद्वानग्निहं...	३०६	यथा अहं कपि आसि...	४१४

यदा अहं ब्रह्मरूपे...	३८७	यदाहं भुक्सति या कुच्छि...	३६३
यदा इच्छामि गमनं...	१६६	यदाहं मातुकुच्छितो...	३०३
यदा उदायित्वेरेन...	१५६	यदाहं योञ्जनं पत्ता...	२१८
यदा कपिलवत्पुष्मि...	१४१	यदाहं लोकसरणं...	२२२
यदा कस्सको पुरिसो...	३८८	यदाहं विञ्जुतं पत्तो...	१४७
यदा किलेसा जायन्ति...	७६	यदि कोचि एति वक्खिण्यो...	३६८
यदा च तरुणो भट्टो...	१६२	यदि चित्तवसो हेस्सं...	४०२
यदा च देवभवन्निह...	३२०	यदि ते मं तत्थ कोट्टेय्यु...	४००
यदा च पटुमो बुद्धो...	३३८	यदि ते रुचितं धम्ये...	२०१
यदा च पिण्डाय मुनि...	२१६	यदि ते रुचते राज...	२२२
यदा च मातुकुच्छिम्हा...	१६१	यदिदं तस्स पकुप्पेय्यं...	४०३
यदा च योञ्जनपत्ता...	२५३	यदि नं ब्राह्मणि कोचि...	४०३
यदा च योञ्जनपूता...	२३२	यदि पस्सन्ति पवते...	३६५
यदा ते योञ्जनपत्ता...	२२८	यदि बुद्धस्स सोवेंथ...	३०८
यदा दीपञ्जरो बुद्धो...	६६	यदि बुद्धो अमितगुणो...	१८६, १६८
यदा देवा मनुस्सा च...	३२८	यदिमस्स लोकनायस्स...	३१०, ३२३, ३७७
यदा दोणमुत्तं हत्थि...	३५०	यदि मासं पि त्रेमासं...	३८७
यदा पव्वजिता आसि...	२५६	यदि सन्तिगमो मग्गो...	११५
यदा पव्वजितो चाहं...	१६२	यदिहं तस्स कुप्पेय्यं...	४०६
यदा बुद्धा सुतमती...	२२८	यदिहं तस्स पकुप्पेय्यं...	४०५
यदा बुद्धो अत्यदस्सी...	३५२	यदिहं तादिसं पत्ता...	४११
यदा बुद्धो असमसमो...	३४३	यदिहं तेसं पकुप्पेय्यं...	४००
यदा बुद्धो धम्मदस्सी...	३५४, ३५५	यन्नमिमं पूतिकार्यं...	३०५
यदा बुद्धो धम्मं देसेसि...	३५६	यमकपादिहारियं च...	३६६
यदा बुद्धो पापुणित्वा...	३४५	यमहं अज्ज व्याकासि...	३१८
यदा बुद्धो बुद्धगुणं...	३४०	यम्हि आयुप्पमाणम्हि...	१०२
यदा भिक्खुसहस्सेन...	२८४	यम्हि काले महावीरो...	३२०, ३२८, ३४०, ३४३
यदा महाकट्टपुञ्जो...	३६८	यम्होकासे अहं ठत्ता...	४१४
यदा रूपगुणपूता...	२४४	यसग्गपत्तो मिरिमा...	१४६, २४५
यदा वेरोचनो नागो...	३४१	यसस्सी सुणितो कन्तो...	१०६
यदा सक्को उपागच्छि...	३५४	यसोधरा अहं वीर...	२६१, २६२
यदा सक्को देवराजा...	३२६	यसोधरा मयं वीर...	२६६
यदा सुजातो अमितयसो...	३४८	यसोधरा महावीर...	२६६
यदा सुजातो असमसमो...	३४८	यसो नदीकस्सपो च...	१७८
यदा सुनन्दो चक्कवत्ती...	३२६	यस्सञ्जालि करित्वान...	४२
यदा सो तरुणो भट्टो...	२४१	यस्सत्थाय पव्वजिता...	२०२, २३०, २३३,
यदाहं अमितयसो...	४०२		२३८, २४२, २४४, २४७
यदाहं तुसिते काये...	३०३	यस्सत्थि सुगते सद्धा...	२१३
यदाहं दारको होमि...	३६३	या काचि कट्ठा इथ वा दुरं वा...	१४१

याचकं उपगतं दिस्वा...	३६६	ये तत्थासु जिनपुत्ता...	३१०
याचन्ति मं पञ्जलिका...	४०६	ये ते अहेनुं सम्बुद्धा...	७६
याचामि तं महाराज...	३६२	येन योगेन जनकायं...	३२०
याचिता सिवयो सञ्जे...	३६४	येन वैल्लवनं दिदु...	२१६
याचित्वा सत्पुपट्टानं...	१३०	ये पि दीघायुका नागा...	६५, ३००
या चे मं परिवारिमु...	२१२	ये फलट्टा बुद्धपुत्ता...	६५
या तया वणिज्जा वीर...	२३१	ये बात्ता विमति पत्ता...	१०७
या ददन्ति सकत्तातं...	२७३	य मे दुक्खं उपहरन्ति...	४१६
या ददाति सकत्तानं...	२६७	ये रागरत्तानुपतन्ति सोतं...	२२१
या पधानतमा तासं...	२१२	यो च उप्पतितं अत्थं...	२३७
या पुब्बे बोधिसत्तानं...	३११	यो च वस्ससतं जीवे...	२४१, २५३
या मे अहोसि जनिका...	३६२	यो चे बुद्धो दहरो वा...	२८६
या मे कुत्तिमिका आसि...	४०२	योजनं ते पि बड्डेसु...	१७४, १७५
याव अट्टासि सम्बुद्धो...	३२७	योनिसो पच्चवेक्खित्वा...	१६२
या बहुपि पयसेन...	२१३	यो पानाधि मे धवासि...	५१
यावता अभिकङ्खामि...	१८६, १८८	यो पि पञ्जाप असमो...	३३१
यावता करणं सञ्चं...	४०५	यो पि मे भवते भत्ता...	२१७
यावता खेत्ता विज्जन्ति...	८४	यो मे कनिट्टिको भाता...	४१३
यावता चतुरो दीपा...	६५	यो मे आणं पकित्तं...	५८
यावता निरया नाम...	३१३	यो मं अन्नेन पानेन...	१६५
यावता परिसा अत्वि...	२२३	यो यं गन्धकुटिभूमि...	१६१
यावता परिसा आसि...	३१८	यो रंसिफुसितावेळो...	२६०
यावता परिसा तस्स...	६६	यो सञ्चलोकस्स गरु...	१५४
यावता परिसा नाम...	२६०	यो सो तया सन्धवितो...	१११
यावता बुद्धभणितं...	३७६	यो सो महत्तरो तन्धो...	२१५
यावता ब्रह्मभोक्तो...	४२	यो हि पस्सति सद्धम्मं...	११२
यावता मे पक्खिगणा...	६५	यं अम्हे पटिमन्तेसि...	२७०
यावतापुं वमित्वान...	१०, ७६	यं अम्हेहि कत्तं कम्म...	२७६
यावता वत्तते चित्तं...	६५	यं अम्हं पूरितं कम्मं...	२७०
यावता वनसण्डमिह...	६४, ६५	यं किञ्चि मानुसं दानं...	३६१
याव हेट्ठा अवीचितो...	३३३	यं तेसं वचनं वुत्तं...	४१२
या सत्तद्धं अभोजेसि...	२०६	यं पकित्तं सम्बुद्धं...	६३
युगमत्तं पयस्समाना...	५४	यं मया पूरितं कम्मं...	२२५
युवतीनं च सन्धासं...	२४६	यं मय्हं पाटमन्तेसि...	२६३
यूपो तत्त्व सुभो आसि...	६७	यं मय्हं पूरितं कम्मं...	२६२, २७६
ये धप्पमत्ता अलिला...	३२८	यं मं तदा पाकतिकं...	४००
ये केचि तेन समयेन...	३२१	यं यं जनपदं यामि...	१८३
ये केचि मनुज्जा एत्थि...	३६५	यं यं दिस्सं पक्कमामि...	२६
ये केचि महिषा सत्ता...	४११	यं यं योनूपपज्जामि...	५, ७, ६, १८, ३२
ये केचि लोका वन्दनेय्या...	३०१	यं यं सो वण्णं चिन्तयि...	४०२

यं वदन्ति सुमेधो ति ...	५८, १६५	रूपादिवसहज्जेहि ...	१५६
यं सो तदा मं प्रतिपत्ति ...	४०५	रूपेन किं तवानेन ...	२११
र		रूपे सीले समाधिम्हि ...	३०१
		रेवतस्तु क्षपरेन ...	३३३
रजनीयेन रज्ज्यामि ...	४	रेवतो यसधरो बुद्धो ...	३३३
रजोनुद्धंसति उद्धं ...	३१२	रेवतं दत्सनत्वाप ...	१५५
रज्जं पि मे ददे सब्बं ...	३८६	रोगा तदुपसम्मान्ति ...	३१२
रज्जं पुत्त पटिपज्ज ...	४०६	रोदन्ते दारके दिस्वा ...	३६५
रज्जो माता महसी ति ...	२०३	रोमसो नाम सम्बुद्धो ...	२१
रद्धपालो एकसर्त ...	१७८	रसिजालपरिक्लिप्तो ...	१६०
रत्नमयं मण्डपं ...	२२५	ल	
रत्नानद्रुपञ्चासं ...	११७, १२६, १२८, १३२, १३४, २४८		
रत्नानि सत्त वस्सिमु ...	३६७	लक्षणे इतिहासे च ...	३७६
रत्तिन्दिवं सो गङ्गाय ...	४०४	लत वा याव वा रुक्खा ...	३११
रत्तंसकुपसंन्याता ...	२२०	लवुजं फलमादाय ...	४०
रथा वाजञ्जसयुता ...	५१	लट्ठं च वत्तं क्षिप्प च ...	२३७
रथियाय वजन्तिमो ...	२०२	लामग्गेन यस पत्ता ...	२६८
रम्मे पदेसे रमणीये ...	४०४	लामां भग्गं सुलढा नो ...	१६४
रम्भो चेव सुदत्तो च ...	३३५	लामा तेसं सुलढं च ...	४६
रम्भं वेळ्ळुवनं येन ...	२१६	लामा तेसं सुलढं वो ...	२६
रहोगता निसीदित्वा ...	१८५, २७८	लामा मग्गं सुलढं मे ...	५१
रहोगतो निसीदित्वा ...	३०५	लामालाभेन सन्नुट्ठो ...	५७
रागो तदा तनुं हंति ...	३१२	लामियां भ्रष्टपानानं ...	२६८
राजकञ्ज्याहि सहिता ...	२४६	लामो विपुललामानं ...	१४३
राजपुञ्जेन निव्वत्तं ...	२१६	लामीनं सीवली भग्गो ...	१४५
राजानं उपसङ्गम्म ...	१८५	लामं सिलोकं सक्कारं ...	२६५, २७२
राजा पि रज्जं छट्ठेत्वा ...	१६३	लोकजेट्ठो च निम्मानो ...	११०
राजुय्यानं तदा गत्वा ...	१३६	लोकविस्सुतकिंति च ...	१६०
राजपुत्रीवे निगमे ...	४१६	लोकप्पसादनं नाम ...	३०२
राधा चेव सुराधा च ...	३३६	लोके अच्छरियं दिस्वा ...	३४८
रामा चेव समाला च ...	३७०	व	
रामा चेव सुरामा च ...	३४६		
राहुमुत्तो यथा सूरियो ...	३१६	वज्जे जातो ति वज्जीसो ...	१४७
राहुलो च ग्रहं चेव ...	२२४	वचनाभाय बोधेति ...	११३
रूपभोगयसे चेव ...	२७८	वजिराय भगवतो ...	३८४
रूपवती भोगवती ...	२६५, २७२, २७४	वण्णवा यसवा होमि ...	१३
रूपवा गुणसम्पन्नो ...	५	वति चक्कं महावीर ...	३२१
रूपसद्देहि गन्धेहि ...	२०६	वदनेन सुगन्धेन ...	११०
रूपाचारगुणूपेता ...	२६१, २६६	वनकम्मिको पुरे भासि ...	८, ७२

वनगगा निषलमित्त्वान...	८१, १६८	विनिपातगतो सन्तो...	६७
वनगो गच्छमानस...	६	विनीवरणसङ्कपो...	१५८
वनन्तरे बुद्धं दिस्वा...	४१	विपस्सिनो भगवतो...	३, १८, ३६, ४८, २८८
वनालयं भावनीयं...	१५६	विपस्सिस्स भ्रपरेत...	३६६
वन्दित्वान महामच्चो...	११६	विपस्सिस्स भगवतो...	१८४
वन्दित्वा मुनिनो पादे...	२७१	विपस्सी जिनवरो बुद्धो...	३६५
वन्दित्वा सिरसा पादे...	३३८	विपाकं एकदुस्सस्स...	५
वयमिह पच्छिमे काले...	२६०	विपाकं कित्तयित्वान...	६६
वरगन्धं च मालं च...	१२४	विपिने बुद्धं दिस्वान...	२१
वरुणो चैव सरणीं च...	३३०	विपुलं पभं दस्सयित्वा...	३५८
वरुणो नाम नामेन...	६४	विमलो होति सूरियो...	३१२
वरुणो ब्रह्मदेवो च...	३३२	विमोक्खे भट्ट कुसित्वा...	६५
वसाहको व अनिलेन...	३६०	विमिहता ता जिनवरं...	२५३
वसते तत्थ खेमे पुरे...	३७१	विरत्तोसि महावीरो...	१५४
वसन्तिया तमिह नगरे...	२५६	विरागसहितं वाक्पं...	१४८
वसीसतसहस्सेहि...	४१	विरागो विमलो ब्रह्मा...	१०५
वस्ससतसहस्सानि...	११७, १२६, १३२...	विरियं मे धुरधोरहं...	६५, १७८, १८८
वस्ससतसहस्सानं...	१२८	विरुद्धा ये पावचने...	१७५
वस्संनुत्थस्स भगवतो...	३२६	विरोचन्ति परिकिस्सता...	२५५
वापिता रोपिता मय्हं...	३०७	विरोचमानो विमलो...	३८०
वारिमज्झगतो सन्तो...	७	विलपन्ता मुक्कणं...	२०१
वासवं विम वस्सन्तं...	२०८	विसट्टकन्तवचनं...	१०४
वितक्कवसिको हुत्वा...	६६	विसट्टो होहि मा भायि...	६
विचरन्ती भ्रमज्झिस्सं...	२१६	विसुद्धतयना होमि...	२४७
विचरन्ती अनुकूलमिह...	४०५	विसुद्धमनसा भज्ज...	१६१
विचरन्तो ब्रह्मरज्जो...	४०३	विसुद्धसीलो सप्पज्जो...	१२३
विचित्तपुप्फदुस्सानं...	१२१	विहाय नन्दनं देवा...	२१६
विचित्तपुप्फा गमना...	३१२	वीथिया गच्छतो यस्स...	४२
विचिन्तन्ती तथा दक्खि...	३१४-३१६	वीथि सम्मज्जनं कत्वा...	२७७
विचिनं ग्रहं पुप्फं...	१६८	वीमसन्तं बुद्धस्स...	१०६
विचिनं नहं पुप्फं...	४६	वीरज्झकपा वसिनो...	१२६
विचिन्तयित्वा धम्मत्थं...	४१६	वीरो कमलपत्तक्खो...	१०८
विजयी व महायोधो...	१६०	वीरो पट्टमपत्तक्खो...	११०
विज्जाधरो तदा आसि...	८१, १६८	वीरो सूरौ च विक्कन्तो...	१०४
विज्जाय मे सीलगुणं...	४००	वीसकोटिसता बुद्धा...	२६५
वित्तिण्णो चैव तस्सो च...	३४४	वीसतिवस्सगहस्सानं...	३७८
वित्तिसज्जननो मय्हं...	४०, ८८	वीसानं चक्कवत्तीनं...	१८६
वित्थारिकं बाहुज्जं...	३२०, ३८०	बुद्धितं कोसिकं बुद्धं...	४७
विनतानविद्या तीरे...	६१	वृत्तं हेतं भगवता...	२६५, २७२
विनतं अनुमादाय...	५३	वेदजातं जनं दिस्वा...	३०७

वेदयन्ति च ते सोऽतिथि...	३१६	सङ्काराममदासिम्ह...	२१७
वेदिमञ्ज्या व मुस्तोणि...	२५१	सङ्घिकेमु विहारसु...	१३६
वेदिपो सत्त कत्वान...	१७५	सङ्घे पसावो वस्सत्थि...	२८१
वेनेय्ये विनयन्ती सो...	१५३	सङ्घो चे तिण्णकन्तारो...	११५
वेभारं नाम नगरं...	६०, ३५७	सचे मयि दया अत्थि...	२०३
वेसारज्जेहि सम्पन्नो...	१४६	सञ्चङ्खितं कुलमूलं...	३७५
वेसिका व घनाचारा...	२६०	सट्ठि कप्पानि देविन्दो...	४६
वेस्सभुस्स अपरेन...	३७०	सट्ठिकोदिसता बुद्धा...	२६५
वेस्सभू जिनवरो सत्त्वा...	३७०	सट्ठितुरियसहस्सानि...	१५, १८, १६४, १६६, १७६
वेस्समुदकुले जाता...	२७५	सट्ठिभिक्षुसहस्सानं...	३६६
		सट्ठिरतनमुख्येषो...	३७०
		सट्ठिराजसहस्सानि...	३६६
		सट्ठिवस्ससहस्सानि...	३३२, ३७०
		सट्ठिसतसहस्सानं...	३६१
		सण्डासेन च केसे मे...	२३७
		सतरंसी नाम भगवा...	४०, ८७
		सतसहस्सवस्सानि...	३२२
		सतसहस्सातिककन्ते...	२७७
		सतसहस्सितो कप्पे...	५, ७, ११, १४, १६
		सतसहस्से कर्तं कम्मं...	११६, १४२, १४६, १५१, १७७
		सतानि पञ्चनूतानि...	१५०, २५८
		सतानं तीणिक्खत्तुं च...	१३, ७६, ११७, १२७, १३३
		सतानं पञ्चवत्तुं च...	६४, ८२, १६६
		सतिपट्ठानकुसला...	१८८
		सातफलकं दत्त्वान...	३७६
		सां तं हउणुणं बुद्धो...	१३३
		सत्त सहस्सानं प धुत्तकानं...	२५६
		सत्त उप्पलपुप्फानि...	१८७
		सत्ततिदेवराजून...	१८८
		सत्ततिभिक्षुसहस्सानं...	३६६
		सत्ततिवस्ससहस्सानि...	३६७
		सत्ततिससहस्सानि...	३३४
		सत्तनेत्तमनाहारी...	१०८
		सत्तपातिसहस्सानि...	२५७
		सत्तमालं गहत्त्वान...	१८७
		सत्तयोजनमुख्येषो...	१७५
		सत्तयोजनिकं धूपं...	१३६, २५५
		सत्त रत्तिन्दिवं तत्थ...	१६८, १६६
सकजीवितपरिच्चागो...	४०१		
स कदाचि तिलोकगो...	१४१		
स कदाचि महावीरो...	१०४, ११०, १५१		
सकसकम्हि भवने...	३००		
सकं चित्तं पसादेत्वा...	२६, ५०, १६६		
सकि पि दिवसं दुतियं...	४०३		
सके अरे निसीदित्वा...	५		
सकेन आनुभावेन...	२५०		
सके पुत्ते चजन्तस्स...	३६६		
सके सिस्सेनुसासित्वा...	६४		
सक्कच्चं मुनिनो वाक्यं...	१३४		
सक्कता पूजिता चेव...	२२६		
सक्कस्स वचनं सुत्वा...	३६६		
सक्का थेवे कुसग्गेन...	५७		
सक्काय वूपकासो मे...	१७		
सक्केन सा दिन्नवरा...	३६३		
सखिला च पटुपा च...	३६७		
सगग्गं तं विदित्वान...	१२१		
सग्गा चूता मनुस्सेसु...	१५८		
सङ्कारकूटा आहित्वा...	१३६, २४२		
सङ्खा च पणवा चेव...	३००		
सङ्खाएणं सभाकथं...	३२७		
सङ्खित्तकण्ठा सेतक्खी...	२२०		
सङ्खित्तेन मया वुत्तं...	१०८		
सङ्खिपिमु पयं यक्खा...	३६५		
सङ्गीतिपो पवत्तेन्ति...	३००		
सङ्घतो उदिसित्वान...	१२		

सत्तवत्ससहस्रानि ...	३५६, ३६७	सम्बल्य विहृता नन्दी ...	२३०
सत्तसत्तसहस्रानि ...	२५५	सम्बल्य सुखितो हृत्वा ...	१२७
सत्तसत्तसहस्रानि ...	३३६	सम्बपारमिसम्भूतं ...	११२, २२२
सत्तसत्तनि कृपाणि ...	५०	सम्बल्यनमुत्ताहं ...	१८६
सत्तसारवरे तस्मि ...	१०५	सम्बवेदविदू जातो ...	१४७
सत्तसारेभिनिक्कन्ने ...	५०	सम्बवेरभयातीतो ...	७८
सत्ताहमेवाहं पसन्नचित्तो ...	४१७	सम्बघोसितवोसाना ...	१६०, १६६
सत्ताहं धारयित्वान ...	६८, ४१४	सम्बसो ह्यादित आसि ...	२१४
सत्ताहं पटिसल्लाना ...	३३१	सम्बसोणमयं धरे ...	३१
सत्ताहं वरसमापत्तिया ...	३३८	सम्बाकारेण भासतो ...	३६३
सत्ताहं सालच्छदनं ...	६८	सम्बाकारं पक्कमिष ...	४३
सत्तिसुलूपमा कामा ...	२२६	सम्बा ता पि भिक्खुनियो ...	२१३
सत्तुत्तमो अनविचरो विनायको ...	२६८	सम्बायो पुरतो नीता ...	२१४
सदत्थे वायमेव्याध ...	६४	सम्बासवपरिक्खोणो ...	१०७
सदेवकं च पसन्तो ...	२६७	सम्बातिपो विवज्जन्तु ...	३१६
सदेवगन्धव्वमनुस्सरक्खसे ...	२६८, २६९	सम्बे अकंसु वृद्धपूषं ...	१७५
सदेवासुरनागेहि ...	१४५	सम्बे जना समागन्त्वा ...	४२
सद्धम्मपण्डरच्छत्तं ...	३७६	सम्बे जना समागम्म ...	४३
सद्धम्मस्सवने युत्ते ...	२४३	सम्बे तत्थ समागन्त्वा ...	३४३
सद्धाधिमुत्तो सुमति ...	११०	सम्बे देवा यदिस्सन्ति ...	३१३
सद्धा परिवर्त्तित्वान ...	१३०	सम्बे मे अपचायन्ति ...	१३
सद्धापीति उपगन्त्वा ...	३६६	सम्बे सिस्सा समागन्त्वा ...	६३
सद्धा माता पिता मय्हं ...	७७	सम्बे सोणमया रुक्ता ...	१६४
सद्धाप धनिनिक्कम्म ...	१४	सम्बं मणिमयं आसि ...	१७४
सन्तत्ता कुथिता भूमि ...	१६६	सम्बं मणिमयं धूपं ...	१७४
सन्तं वस भगवतो ...	१०६	सम्बं सरीरसञ्जातं ...	२५१
सन्तारेत्वा बहुजनं ...	३४५	सद्वाचारी मण्डव्यो ...	४१७
सन्ति पक्खा अपतना ...	४१६	समावे चिन्तयित्वान ...	३६४
सन्ति गता व आसुं ते ...	२६०	समचित्ता समकम्मा ...	२६४
सन्तो च उपसन्तो च ...	३५३	समचित्तो समसमो ...	१०५
सन्धको धम्मको चेव ...	३५२	समणब्राह्मणा चेव ...	१४३
सन्निपाता तयो आसुं ...	३२०, ३२२, ३२६	समणी समणगुत्ता च ...	२१८, २२७, २३१, २३६, २४०
सम्बकम्मं परिक्खोणं ...	२८८	समणो तापसो विप्पो ...	१५८
सम्बकारं पि पयवि ...	२७८	समातिसहस्रानि ...	३२७, ३५६, ३७२
सम्बज्जुतेन आणैण ...	१५१	समाविमत्वा वृद्धगुणं ...	३१८
सम्बज्जुतं गवेसन्तो ...	३७४	समाधिगोचरा सम्बा ...	२७५
सम्बज्जुतं कुत्तित दिस्वा ...	२२६	समाधीनु न मज्जामि ...	३
सम्बल्य पूजितो होमि ...	८३, १७०	समानेत्थान ते सम्बे ...	२५६
		समुदा उत्तरा चेव ...	३७४

समुद्धरसिमं लोकं...	२०	सह गाथावसानेन...	१३६
सम्पत्तिं तं करित्वान...	१६५	सह गार्धं मुणित्वान...	११
सम्पत्तिं अनुभोत्वान...	१८२, १८६, २१७,	सह तस्मा निपातेन...	२५०
	२३६, २४६	सह दद्रो प्रासीविसेन...	४१७
सम्पन्नविज्ञाचरणस्य तादिनो...	२६७	सह दिट्ठस्स मे छतं...	४१३
सम्बलो च सिरिमा च...	३६०	सह दिस्वानहं यूपं...	७७
सम्बलो च मुमित्तो च...	३५७	सह पथतो घोक्कन्ते...	४०६
सम्बुद्धदस्सनं गत्वा...	३७३	सह पुञ्ञस्स कत्तारो...	२१०
सम्बुद्धमुदिसित्वान...	१०२	सह मे जातमतम्हि...	२१८
सम्बुद्धे उपपज्जन्ते...	४३	सह वाचाय सञ्चे पि...	११६
सम्बुद्धो बोधयं सत्ते...	१०८	सह सञ्चे कतं मग्गं...	४१६, ४१८
सम्बुद्धं अभिवादेत्वा...	२६१, २६६	सहस्सकण्डं सतभेण्डु...	८१, १६६
सम्बुद्धं पटिमानेली...	१८७	सहस्सकण्डं राजा च...	५१, १७६
सम्मज्जनिं गहेत्वान...	३	सहस्सदेवराजूनं...	२७६
सम्मत्ता विम सम्बुद्धं...	१४	सहस्सपरिवारेन...	११४, १३१
सम्मोदमानो तेहि सह...	४१७	सहस्समपि चे गाथा...	१२५
सपम्भुनो पञ्चसता...	२०६	सहस्समपि दत्तान...	१४४
सरट्ठकं सनिगमं...	४११	सहस्सरंसी भगवा...	८५, १६७
सरणागमने कञ्चि...	३१६	सहस्साराणि चक्कानि...	५६
सरणागमने विञ्चि...	१५३	सहस्सियम्हि लोकम्हि...	३११
सरणो भावित्तो च...	३३०	सहायो ब्राह्मणो मग्गं...	४१७
सरणो सम्बकामो च...	३४६	सहा व सेट्ठिना तेन...	२५५
सरणं नाम नगरं...	३५५	सा कञ्ञा कनकाभासा...	२२०
सराजके सहोरोधे...	४०६	साकियम्हि कुले जाता...	२४६
सरीरकिञ्चं कत्वान...	१७३, ४०१	साकियानीहि धीराहि...	२१०
सरीरगन्धो च सदा...	१६२	सागरो व ससङ्खोभो...	३३५
सरेत मधुरेनाहं...	१४०	सा च श्रुतुलिया जिनस्स इदि...	३२५
सरेत रजनीयेन...	१०, १३६	सा च इदि सो च यसो...	३२२
सल्लकत्तो महावीर...	६	सा चला चलिता भूमि...	२०१
ससत्त्वहत्थूपगतं...	४०७	साटके पज्जहि तत्थ...	३०७
ससागरन्तं पथवि...	४०७	साधु साधु कतञ्जसि...	१३४
ससावकं तं विमलं...	१११	साधू ति ते पटिस्सुत्वा...	३०२
ससावकं महानामि...	१४२	साधू ति सो हट्टमानो...	३६८
ससिस्से निञ्चुते नाथे...	११८	साधू तिहं पटिस्सुत्वा...	१६
ससिं व तारासहितं...	११५	सा पवेदितसञ्चङ्गी...	२५१
सह श्रावज्जिते यूपे...	७६	सामञ्ञफलसम्पन्नो...	१४०
सह श्रावज्जितं मग्गं...	१८६, १६८	सामञ्ञं मे धनुणत्तं...	१६५
सह कते सञ्चवरे...	११५, ४१६	सामा च चम्पानामा च...	३७२
सह कोपे समुण्णं...	४०३	सामो यदा वने प्राप्ति...	४१८
		सायपातं नमस्सामि...	७६

सारिपुत्तो तदाबोच...	१३३	सीहहनु ब्रह्मगिरो...	१४०
सारिपुत्तो महापञ्चो...	३०१, ३०२, ३०४	सीहा व्यग्धा च दीपी च...	६५
सालकल्याणिकं पुण्हं...	६०	सीहासनस्स सामन्ता...	२६
सालो च उपसालो च...	३३६	मुक्तं मत्तिकापत्तं...	८४
सावको तस्स बुद्धस्स...	११७	मुखदुक्खे तुलाभूतो...	४१६
सावको वरुणो नाम...	६८	मुखदुक्खेनुमोत्वान...	२७२
सावकं धुतवादानं...	२५४	मुखदुक्खेनुमोत्वाहं...	२६५
सावत्थिनगरं गन्त्वा...	२३२	मुखप्पत्तानुमोदाम...	२७१
सावत्थियं कोसलमन्दिरे जिनो...	१२४	मुखप्पत्तानुमोदामि...	२६३
सावत्थियं पुरे वरे...	२६१	मुखितो सज्जितो हत्वा...	२५६
सा वीसवस्ससत्तिका...	२०८	मुखी भवस्सु दीघायु...	१३२
सासनं विनाम्हाकं...	११६	मुखी होतु महापञ्चो...	५५, १७२
सासनं जेतयित्वान...	११८, २५४	मुखमनिपुणत्पटिविद्धो...	३०३
सासनं जेतयित्वा सो...	१३६	मुखेधित्ता च ते सब्बे...	२५३
सा सह ताहि गन्त्वान...	२११	मुखेन मुखितो होमि...	३११
साहं तमत्वं पुच्छिस्सं...	२३८	मुगतेन विना भूतो...	११२
साहं तेहि विनाभूता...	२२८	मुगन्धदेहं सब्बत्थं...	१६१
साहं सुत्वान सद्धम्मं...	२८८	मुगन्धं बेलुवं दिस्वा...	२६
साहं सुत्वानिमा गाथा...	२४१	मुचिरं विहतत्तमो मया...	६७
सिखी मुनिवरो बुद्धो...	३६८	मुचिरं सतपुञ्जलक्खणं...	६७
सिद्धत्वस्स अपरेन...	३५८	मुजातस्स अपरेन...	३५०
सिद्धत्वस्स भगवतो...	३०, ३४, ३६, १८३	मुजाता धम्मदिग्धा च...	३५१
सिद्धत्वो नाम सम्बुद्धो...	५४	मुजातो जिनवरो बुद्धो...	३५०
सिद्धत्वो मुनिवरो बुद्धो...	३५८	मुञ्जकान्ति विदित्वान...	२२०
सिरिया रुपिणि दिस्वा...	२४६	मुञ्जतो लोके भवेक्खस्सु...	१३६
सिरिवद्धो च नन्दो च...	३६७	मुणित्वा तमहं हट्ठा...	२४६
सीतं उण्हं न जानामि...	८३, १७०	मुतो बुद्धस्स वायादो...	२५६
सीतं उण्हं विहनन्तं...	३५	मुत्तन्तं विनयं चा पि...	३२४, ३२६, ३४६, ३४८, ३६१
सीतं व्यपगतं होति...	३११	मुत्वा च विमलं वाक्यं...	१०६
सीलकञ्चुकं दत्तवान...	३७६	मुत्वा तं मुनिनो वाचं...	२६१
सीलखण्डभया मण्हं...	४०७	मुत्वा दत्ता महादानं...	२०८
सीलवा गुणसम्पन्नो...	४०६	मुत्वान तं धम्मवरं...	१५१, १६१
सीलेसु संवृता हत्वा...	२८५	मुत्वान धम्मं विमलं...	११६
सीलं तस्स असङ्खेय्यं...	१४२	मुत्वान पञ्च सीलानि...	४३
सीलं समाधिपञ्जं च...	१६२	मुत्वान वचनं तस्सा...	२६०
सीवला च असोका च...	३२७	मुत्वा पतीतो सुमनो...	११४
सीवला च सुरामा च...	३५८	मुत्वा मुत्तन्तसेट्ठं तं...	२२१
सीसं तत्त्वेव छिन्दित्वा...	४१०	मुत्वाहं मातु वचनं...	२५०
सीहनाइमसम्भीतं...	१४६		
सीहव्यग्गेहि दीपीहि...	४१८		

सुदत्तो चेव चित्तो च...	३४६	सुवण्णवण्णं सम्बुद्धं...	२६, ४५, ८५, ८७, ९०, ९३...
सुदस्सना सुपिया च...	२६४	सुवत्थितोहं निवत्थन्तो...	१४४
सुदस्सतो देवराजा...	३५०	सुसम्पन्नं तदा खेतं...	११
सुदस्सतो सुदेवो च...	३४६	सुसाने सेव्यं कप्पामि...	४१६
सुदस्सनं नाम नगरं...	३४५, ३४६	सुसीला लज्जिनी चेव...	२८४
सुदिशं मे दानवरं...	१८६	सूलेहि विनिवज्जन्ते...	४०८
सुदुद्दसं मुनिपुणं...	६५	सेट्ठिधीता तदा हत्वा...	२२७
सुदुरट्ठा पि तं मुत्वा...	२१३	सेट्ठिनो अनुकम्पाय...	२५४
सुदेवो धम्मसेनो च...	३२७	सेट्ठि ततोनुजानित्वा...	२८६
सुद्धे अनूने मम भिक्खुसङ्घे...	२०४	सेतच्छतोपसोभितो...	१७७
सुद्धोदनो महाराजा...	२६०	सेतुविहारे कारेत्वा...	२७७
सुधञ्जं नाम नगरं...	३५१	सेनासनानि भिक्खुनं...	११७
सुधम्मा देवपुरे रम्भे...	३७५	सेनासनं पञ्जापेमि...	११६
सुधम्मं नाम नगरं...	३३४	सेसभागानि ङ्किमु...	२१४
सुधोतं रजकेनाहं...	१७६	सेसा सक्कुकुले जाता...	२१०
सुनन्दस्सानुचरा जनता...	३२६	सो अट्ठामीति हत्वानि...	३२४
सुन्दरी च सुमना च...	३३७	सोकट्ठा दीनवदना...	२४१
सुपण्णा नाम सकुणो...	६५	सोको च परिदेवो च...	३
सुपुत्ता तस्स सिस्सा च...	११५	सो च कायो रतननिभो...	३३३
सुपुप्फितम् उपगम्म...	२२६	सो च बुद्धो असमसमो...	३३५, ३४२, ३५०
सुपुप्फितं पावचनं...	३२१, ३३७	सो च रुक्खो वनक्खन्धो...	३४६
सुपुप्फितं सालवनं...	२८	सो च सत्था धमितयसो...	३३७
सुप्पियो च समुद्धो च...	३५८	सो च सव्वं तमं हत्वा...	१२६
सुफुल्लो सालराजा व...	३५६	सो छेत्वा बन्धनं सव्वं...	३३५
सुफुल्लं सालराजं व...	३०१	सो जिनो सकगेहम्मिह...	३३३
सुमद्दो कटिस्सहो चेव...	३५६	सोणा च उपसोणा च...	३३०
सुमङ्गलो घटिकारो च...	३७८	सोणो च उत्तरो चेव...	३७०
सुमङ्गलो च तिस्सो च...	३३१	सोणो च उपसोणो च...	३२४
सुमङ्गलं नाम नगरं...	३४६	सोणकिङ्कणिपुप्फानं...	१५, ७६
सुमनस्स अपरेतं...	३३०	सोणमया मणिमया...	४६, ८१, १६६, १६६
सुमनो नाम सम्बुद्धो...	२६, ५०, ५७, ८१, १६८	सोणमया रूपिमया...	२८
सुमनो यस्यरो बुद्धो...	३३०	सोणमयं रूपिमयं...	१६३
सुमहापरिसमज्जे...	११३	सोणाननो जिनवरो...	१६०
सुमेधो जिनवरो बुद्धो...	३४७	सो तदा पग्गहेत्वान...	३६२
सुरक्खितो धम्मसेनो...	३६२	सो तदा लोकपज्जोतो...	१६१
सुरत्तं मुक्तं चित्तं...	२५५	सो तून् बुद्धिमज्जि...	१०७
सुरिन्देवभवने...	३२५	सो ते इज्जतु सङ्कप्पो...	४६
सुवण्णरत्तिसङ्कासं...	२०३	सोत्थिको चेव रम्भो च...	३७०
सुवण्णवण्णा हत्वान...	१६३	सो दानि अमत्तं पत्तो...	१५
सुवण्णवण्णो हत्वान...	८३, १७०		

सो पञ्चा पञ्चजित्वा...	१७८	संसारसोतं विन्दित्वा...	३०६
सो पि धम्मं पक्वसेसि...	३३१	संसारे संसरन्तिया...	२२३
सो पि पत्तान सम्बोधि...	३५६	संसारे संसरतीहं...	२०६
सो पि बुद्धो अस्मिन्सो...	३५०, ३५२	संसितो अकतञ्जुना...	४०१
सो पि बुद्धो अस्ममसो...	३५२, ३५४, ३५६, ३५८	स्वक्खातो भिक्खवे धम्मी...	११६
सो पि बुद्धो नरासभो...	३५४	स्वागतं वत नो आसि...	२१०, २७४
सो पि बुद्धो पक्वसेसि...	३२५	स्वागतं वत मे आसि...	४, ५, ७-११, १४...
सो पि मं तवा व्याकासि...	३३६, ३४१		
सो पि मं बुद्धो व्याकासि...	३२३, ३२६, ३२८...		
सो पि सत्त्वं तमं हत्वा...	३६१		
सो बुद्धो चक्कवत्तिस्स...	३४०		
सो बुद्धो दससहस्सिम्हि...	३५८		
सो बुद्धो सट्ठिरतनं...	३५६, ३६०		
सोमणं नाम नगरं...	४८, ३५३		
सोमिस्स अपरेन...	३३५, ३८२		
सोमिती नाम सम्बुद्धो...	४६		
सोमिती वरसम्बुद्धो...	३३५		
सो मे कथेसि आनन्दो...	१७६		
सो मे धम्ममदेसेसि...	१५८, २३८		
सो मे पुद्धो च व्याकासि...	४०४		
सो मे भूतललोभेन...	२३६		
सो मं असंसि एही ति...	४१५		
सो मं तत्त्व खमापेसि...	४१०		
सो याचितो देववरेन चक्खुमा...	२६८		
सोयं कमलपत्तक्खो...	११७		
सो हेतु च सो पम्बो...	१८२		
सोहं तेस याति सुत्वा...	४१४		
सवच्छरे गिम्हसमये...	४१५		
सवद्धितोयं सुगत...	२०३		
सविसट्ठो भवित्वाहं...	६६		
सबुतो पातिमोक्खस्मि...	६६		
संसरित्वा च संसारे...	२६०		
संसरित्वा भवे सव्वे...	५८		
संसारसोतं तरणाय...	३४२		
		ह	
		हत्थिअस्सरया पत्ती...	१७६
		हत्थियानं अस्सयानं...	७, १३, ८२, १६६, १६२
		हत्थियानं निम्मिनित्वा...	३६६
		हत्थिराजा तदा आसि...	२३
		हत्थिवण्णं तथेवस्सं...	२६१, २६६
		हत्थि अस्से रथे दत्त्वा...	३६५
		हत्थी अस्सा गवा चापि...	२६३
		हृदयं ददेयं चक्खुं...	३६३
		हन्द बुद्धकरे धम्मे...	३१४
		हन्दमेतं गथेसिस्सं...	१०
		हन्दाहं दस्सयिस्सामि...	२६८
		हरितकं आमलकं...	२२
		हा योगा विप्पयोगत्ता...	२१२
		हा सन्ति गोतमी याति...	२०५
		हासं सुपण्णनयनं...	१०६
		हिक्कारा साधुकारा च...	३०१
		हिताय सव्वसत्तानं...	१४६, २४५
		हिमवन्तस्साविदूरे...	६, ८, ७५, ७८...
		हिरोत्तप्पेन गरुता...	३६७
		हीनमज्झिमउक्कट्टे...	४०४
		हीळिता जीविता वा पि...	४०३
		हेमजालाभिसञ्जला...	१५
		हेमदोलाभसवना...	२२०
		हेमयं ओपचितं...	१२२
		हेमवण्णं महाबाहुं...	१२६
		हंसाराममुपेच्चाहं...	१५२

उपमायो

अगधो विय सच्चत्व, किलेसविमनासको	१६०	करेहि उरं पहन्ता, छिन्नमूला यथा लता	२१२
अच्छरा विय देवेसु, अहोसि रूपमम्पदा	२८७	काया निच्छरति रस्मि, रत्तिं व पव्वते सिखौ	३७०
अतिरोचन्ति वर्णानं, सरदे व दिवाकरो	२५५	कुमारो कनकस्तेव, कम्मञ्जास्स सुसिक्खितो	२१०
अट्ठं कोसिकं बुद्धं, पुण्णमायेव चन्दिमं	४७	कुवादगच्छद्दह्नो, अग्निक्खन्धो व सोमसि	१६०
अनिच्चा वत सङ्खारा, यथापं विलयं गता	२१२	कुवित्तके विनोदेसि, नागो तुत्तट्टितो यथा	७६
अनुपलितो पदुमं व, तोयमिह सम्पवट्ठितं	३६६	गच्छति न चिरेनेव, अग्निरिव निरिन्धनो	२०५
अनुपलितो लोकेन, तोयेन दुमं यथा	१६०	गज्जिता कालमेघो व, नीलुप्पलसमसादिसो	३०२
अनुव्यञ्जनसम्पन्नो, सालराजा व फुल्लितो	१६०	गन्धमादनसेतो व, गुणगन्धविभूसितो	१६०
अनुपमो असदिसो, हिमवा विय दिस्सति	३६०	गुणानं आकरो वीरो, रतनानं व सागरो	१५०
अन्धकारो व पदीपेन, निव्वुतो सो ससावको	३६०	गुणानं आपतिभूतो, रतनानं व सागरो	११३
अभिन्वमाने उदके, अगच्छि महिषा यथा	२०७	चक्रवर्त्तिमणी नाम, यथा तपति योजनं	३४७
असङ्गचित्तो सच्चत्व, अनिलो विय नायको	१६०	चक्रवर्त्ती व सो राजा, बोज्जङ्गरतनिस्सरो	१६०
असम्मीतो व ते बुद्धा, मिगराजा व केसरो	६२	चन्दसूरसहस्सानि, आवेळमिव धारयि	२०७
असीतिहत्वमुख्येधो, सालराजा व दिस्सति	३५२	चन्दो व विमलो मुद्धो, सतरंसी व पतापवा	३४७
अस्सासेता यथा चन्दो, सूरियो व पमञ्जकरो १०३	१६०	चवि चन्दो व गगने, निव्वुतो सो ससावको	३५६
आकासो विय पञ्जाय, असङ्को अनिलो		चित्तं मुज्जं यथा नाम, लुच्चि कोमारको युवा	२२४
यथा १०३, १६०		धम्मसूरोदयकालेव, लोकं चाकासि धूमिकं	२०७
इडो अनेका दस्सेसुं, पिळ्ळविकर्त्त यथा	२१०	छाया विय सरीरेन, सह तेनेव संसरि	२५६
इन्दीवरं व जलितं, आदितं व हुतासतं	४५	जलन्तं दीपक्खलं व, तरुणसुरियं व उगगतं	३०१
उक्कामुखे यथा कम्बु, एवं रंसीहि मण्डितो	३०५	जलन्तं दीपक्खलं व, विज्जुं व गगने यथा	३०२
उदितो अजटाकासे, रवी व सरदम्बरे	११३	जलन्तं सतरंसी व, सालराजं व फुल्लितं	२५५
उद्धरित्वान पादासि, तालमिज्जं व याक्के	३६२	जलन्तं हेमसेलं व, दीपक्खलं व जौतितं	११५
उपनेन्ति बहू अग्ने, सागरस्से व ऊमियो	२७२	जलित्वा अग्निक्खन्धो व, निव्वुतो सो ससावको ३२२,	
उपनेन्ति बहू जता, सागरेयेव ऊमियो	२६७	३४५, ३६०, ३६५	
उपेच्च धम्ममत्तोसि, अमत्तं व मनोहरं	१६०	जलित्वा अग्निक्खन्धो व, सम्बुद्धो परिनिव्वुतो १७३	
उरगो व तच्च जिण्णं, बुद्धपत्तं व पादपो	३३६	जलित्वा अग्निक्खन्धो व, सुरियो अत्यङ्गतो यथा ३२७	
उसमो व मही नदति, मिगराजा व कूजति	६३	जलित्वा धूमकेतू व, निव्वुतो सो ससावको ३२७	
एवं पावचनं तस्स, अरहत्तेहि चित्तिं	१४५	ततो बुताहं तिदिवं, अगं समवनं यथा २८३	
ओदुम्बरिकपुष्पं व, चन्दमिह ससकं यथा	५४	ततो बुद्धाप निब्बायि, दीपक्खो व निरासवा २१२	
ओभासेति दिसा सव्वा, इन्दकेतु व उगगतो	३३२	तदातिविम्बिता सव्वा, सिरसा व कतञ्जली २२५	
ओभासेति दिसा सव्वा, चन्दो तारगणे यथा	३४७	तदेतरा भिक्खुनियो जिनम्मं, तारा व चन्दानुगता	
ओभासेति दिसा सव्वा, सतरंसी व उगगतो	१७४,	मुमेहं २०४	
२६६, ३३५		तमहं दिस्वान कुहकं, थुसरसि व अतण्डुलं ४६०	
ककुधो विलसन्तो व, मिगराजा व केसरो	१८७	तम्हा पापा न मुच्चिस्सं, भुत्वा दुट्ठविंसं यथा २६०	
ककुधं विलसन्तं व, देवदेवं नरासभं	६१	तस्स आचिक्खती पापो, कुमारो यथा नासियो ४१०	
कणिकारं व जलितं, पुण्णमायेव चन्दिमं	८६	तस्साहं वचनं मुत्वा, सागरे व पलं लभि ४१३	
कण्ठितो मेरुराजा पि, रङ्गमज्जे यथा नटो	२१२	तायो पि अनुपादाना, दीपच्चि विय निव्वुता २१२	
करुणापुण्णहृदयो, गुणेन विय सागरो	१६०	तित्थियानं यसे हन्ति, खज्जोताभा यथा रवि ११३	

तेलयन्ते यथा चक्रं, एवं कम्पति मेदनी ३१८
 तेलं हृत्पतं चैव, खिद्यो कोमारयो यथा २२४
 दशमि पत्थितं सञ्च, मणी व सव्वकामदो ३००
 दस दिसा पमासेत्वा, सतरसी व छपमा ३०१
 दुमं व अन्तो सुसिरं, कर्दल व असारकं ४०६
 दोळालोला व ते कण्ठा, वेवणं समुपागता २५१
 द्रौतिसलमखण्वरो, मनञ्जलो व चन्दिमा १६०
 धम्मदिता यथा धीरा, एवं धारेय भिक्खवो २४४
 धरणीरिव सीलेन, हिमवा व समाधिना १०३, १६०
 धरणूपमो वमनेन, सीलेन सागरूपमो ३२२
 नदित्वा सीहनादं व, निज्जुतो सो सत्तावको ३७२
 नदीसतेहि व सह, गङ्गा पञ्चहि सागरं २०२
 नभे अच्युगत धीरे, चन्द व गगने यथा ३०२
 नभे व अच्युगतचन्दमण्डलं... २६६
 नभं अम्भुगामी धीरो, हंसराजा व अम्बरे १८६
 नडमो विय जोतन्ती, रतनेहेव सत्तहि २५५
 नागी व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवा १८२, २१०,
 २३६, २७२, २७४, २६२
 नागो व बन्धनं छेत्वा, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ३६८
 नागो व बन्धनं छेत्वा, पाविसि काननं वनं ४११
 नागो व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ८२, ६०,
 ११०, १४०, १६५
 निष्वापेता यथा मेधो, सागरो व गुणाकरो १०३, १६०
 निसिप्तं अद्भुतं वट, उदेलं व पमञ्जरं ११५
 निसीदि तत्त्व भगवा, सीहो व गिरिगम्भरे ६०
 निहन्तिता तमं सञ्च, सुरियो अच्युगतो यथा ३५६
 पञ्चभोरिव भूतानि, धम्ममेपेन वससि ११३
 पतिट्ठा सव्वभूतानं, मही व मुनिसत्तमो १६०
 पटुमुत्तरगन्धो व, तस्मा सो पटुमुत्तरो ११०
 पव्वतग्गे यथा अग्नि, पुण्णमायेव चन्दिमा ८१, १६८
 पमातकाले व्यसनञ्जितानं, दिस्वान निप्याति व
 चन्दलेखा २०४
 पमाते विय तारायो, न दिस्सन्ति जिनोरसा २०२
 पमा निद्रावती तस्स, सतरसी व उगगतो ३३७
 परिनिब्बायि सम्बुद्धो, उल्लूराजा व अत्वमि ३३०
 पुण्णमाये यथा चन्दो, परिसुद्धो विरोचति ३१६
 व्यामणनापरिवृत्तो, सतरसी दिवाकरो १६०
 भूमियं पतितं दन्तं, इन्द्रकेतु व पातितं १२५
 मज्झन्हिके व सूरियो, एवं सो उपसोभय ३५७
 मज्झन्हिके व सूरियं, धोलीकेसि नरासभं ३०१

मज्झन्हिके व सूरियो, पस्सन्ति लोकासायकं ३०२
 मज्झं गतो पि चादिच्चो, न तापेसि ससी यथा २१४
 महतो सारवन्तस्स, यथा लल्लस्स तिट्ठतो २१५
 भिगं उण्णा यथा एवं, तदाहं सत्तुकं वधि २३७
 मुच्चते सत्तुसम्बाधा, तदाहं सत्तुका यथा २३७
 यथा अन्दुवरे पुरिसो, चिरवृत्तो दुल्लट्ठितो ३१५
 यथा अमच्चो मुहिकामो, रज्जो अन्तेपुरे जने ३८८
 यथा अरीहि परिकुद्धो, विज्जन्ते गमनम्पये ३०६
 यथा अद्भुतं पमा तस्स, असमस्स महेसिनो ३५२
 यथा आपन्नसत्तानं, भारमोरोपनं धुवं ३१४
 यथा उच्चारद्वान्हि, करोसं नरनारियो ३०६
 यथा उल्लूहि गगनं, विचित्तं उपसोभति ३४२
 यथा खित्तं नभे लेह्हु, धुवं पतति भूमियं ३१३
 यथा गगनमुल्लूहि, एवं सो उपसोभय ३२५
 यथा गूढगतो पुरिसो, तळाकं दिस्वान पूरितं ३०६
 यथा च तरुणो भद्दो, पठमे योव्वने ठितो १६२
 यथा निक्खन्तसयनस्स, सीहस्स नदनं धुवं ३१३
 यथा पि उण्हे विज्जन्ते, अपरं विज्जति सीतलं ३०५
 यथा पि उदकं नाम, कल्याणे पापके जने ३१७
 यथा पि ओसधो नाम, तुलाभूता सदेवके ३१६
 यथा पि कुणप पुरिसो, कण्ठे वन्धं जिगुच्छियं ३०६
 यथा पि कुम्भो सम्पुण्णो, यस्स कस्सचि अघो
 कतो ३१४
 यथा पि चमरी वालं, किस्मिञ्चि पटिलमित्तं ३१४
 यथा पि जज्जरं नावं, पत्तुमं उदगाहनि ३०६
 यथा पि दुल्ले विज्जन्ते, सुखं नाम पि विज्जति ३०५
 यथा पि पथवी नाम, निक्खित्तं असुचि सुचि ३१७
 यथा पि पथवी नाम, सुचि पि असुचि पि च ३१६
 यथा पि पव्वतो सेतो, अचलो मुण्णतिट्ठितो ३१७
 यथा पि पापे विज्जन्ते, कल्याणमपि विज्जति ३०५
 यथा पि पुरिसो चोरोहि, गच्छन्तो भण्डमादियं ३०६
 यथा पि बलवा पोसो, अण्णव तरितुस्सहे ७७
 यथा पि व्याधितो पुरिसो, विज्जमाने
 तिकिच्छके ३०६
 यथा पि भण्डतामुग्गं, अनुरक्खति सामिनो २६४
 यथा पि भद्दे खेतं, बीजं अण्णं पि रोपितं ६५, ८४
 यथा पि भिक्खु भिक्खन्तो, हीनमुक्कट्टमज्झिमे ३१५
 यथा पि वाणिजो नाम, कल्याणं भण्डसज्जयं ३७१
 यथा पि सव्वसत्तानं, मरणं धुवसस्सतं ३१३

यथा पि समये पत्ते, पुष्फन्ति पुष्फिनो दुमा	३१६	विरोचेसि दिसा सव्वा, उदयं सुरियो यथा	५६
यथा पि सागरे ऊमि, गगने विय तारका	१४५, ३५०	वीरो पदुमपत्तकलो, कन्तो व पदुमं यथा	११०
यथा पि सागरे ऊमी, न सक्का ता गणेतुये	३२७	वेदिमज्जा व मुस्सोणी, सुत्ता व नीलकिम्बिसा	२५१
यथा पि सागरो नाम, दस्सेनेन अतप्पियो	३३५	वेसिका व अनाचारा, जितसासनदुसिका	२६०
यथा पि सीहो मिगराजा, निस्सज्जट्टानचङ्कमे	३१५	सकुणीव तथाकासे, पल्लङ्गेन कमी तदा	२०७
यथा पि सेवको सामि, धनहेतुमुपागतो	३६०	सन्ति गता व आसु ते, दीपच्ची व निरासवा	२६०
यथा मनुस्सा नदि तरन्ता, पटितित्थं		सव्वा नो अपचायन्ति, देवता विय मानुसा	२६६
विरज्जिय ३१०, ३२३, ३७७		सव्वा मं अपचायन्ति, देवता विय मानुसा	२६१
यथा या काचि नदियो, ओसरन्ति महोदधि	३१६	समाधिना मेरूपमां, आणेन गगनूपमो	३२२
यथा ये केचि सम्बुद्धा, धम्मचक्कं पवत्तयुं	३१६	समानमुखदुक्खता, देवता विय तन्दने	२६१
यथा ये केचि सम्बुद्धा, पूरयुं दस पारमी	३१६	सल्लकत्ती यथा वेज्जो, दिट्ठिगण्डविफालको	१६१
यथा ये केचि सम्बुद्धा बोधिसम्बुद्धि बुज्जरे	३१६	ससि व तारासहितं, सावकेहि पुरस्सतं	११५
यथायं भिक्खु वज्जीसो, एवं धारेथ भिक्खवो	१४६	सागरो व ससोको व, विनदो कर्ण गिरं	११८
यथा रत्तिक्खये पत्ते, सूरियुग्गमनं भुवं	३१३	सागरो व असङ्खोभो, पव्वतो व दुरासदो	३३५
यथा सीतोदकं नाम, पविट्ठं यस्सा कस्सचि	३६८	सा गोतमो गता सन्ति, तारा व सूरियोदये	२१३
यथा सुफुल्लं पवनं, नानागन्धेहि धूपितं	३३५	सासपारिव सव्वानि, एकेनगाहि मुट्ठिना	२०७
यथा सुबद्धो मोरहत्थो, एवं सोभति सो दुमो	३४६	सिनेरुं मुसलं कत्वा, मदि कोमारिका यथा	२२४
यससा वित्थतो वीरो, आकासयदित्तो मुनि	१६०	सिन्धु व वनराजीनं, किलेसमलहारको	१६०
पुगन्ते विय लोकं सा, जालामालाकुलं भका	२०७	सीहो व पञ्जरं भेत्वा, पत्तो सम्बोधिभूतमं	३७०
रत्तञ्जु भिक्खुनीनं सा, एवं धारेथ भिक्खवो	२१५	सीहो व पञ्जरं भेत्वा, पाप्पुणिस्तति बोधियं	२६४
रम्मा चावेसि मं ठाना, वातो व वरणीरुहं	३६३	सुखं मे तादिसं नत्थि, फुट्ठे पावतले यथा	६५
रहदमिव विणसन्नं, सुफुल्लं पदुमं यथा	३०२	सुफुल्लो सालराजा व, विज्जु व गगने यथा	३५६
राहुमुत्तो यथा सुरियो, तापेन अतिरोचति	३१६	सुफुल्लं सालराजं व, चन्दं व गगने यथा	३०१
रसिजालपरिक्खित्तो, दित्तो व कनकाचल्लो	१६०	सुतानमिव वीगच्छं, रमन्ते यत्थ वालिसा	२५१
लद्धा यदिच्छकं भोगं, पूरहत्थो व गच्छति	३८६	सुसुमारो व सळति, किं विपाको भविस्सति	६३
लोकविस्सुतकित्ति च, सिनेरु व नगुत्तमो	१६०	सोण्णाननो जिनवरो, समणी व सित्तुच्चयो	६०
वनं थोभासते बुद्धो, सालराजा व फुल्लित्तो	१६८	सो पि बुद्धो अमितयसो, आदिच्चो व विरोचति	३५
वलाहको व अनिलेन, सुरियेन विय उस्सवो	३६०	सोभति दीपरत्तो व, सालराजा व फुल्लित्तो	३२१
वसं वत्तेसि कायेन, पापं ब्रह्मनिवेसनं	२०७	सोभते उळ्ळराजा व, सुरियो मज्झन्हिक्के यथा	३२४
वायसानं यथा खीरं, दुल्लभो लोकनायको	५४	सोभते सतरंसी व, उळ्ळराजा व पूरित्तो	३६२
वासवं विय वस्सन्तं, देसनाजलदन्तरं	११५	सोभते सालराजा व, उळ्ळराजा व पूरित्तो	३५
वासिता विय वायय	१६१	सो हज्ज्यते मन्दमति, चोरो व गिरिगम्भरे	२३७
विजयी व महायोधो, भारसेनावमद्दो	१६०	संगता विय तारायो, विरोचिमु महिद्धिका	२१०
विज्जुपातं व दस्सेत्वा, निब्बुता ते महायसा	३२५	हत्थिवर्णं तथेवस्स, पव्वतं जलधि तथा	२६१, २६६
विज्जुलट्ठो व आकासे, चन्दो व महपूरित्तो	३७८		

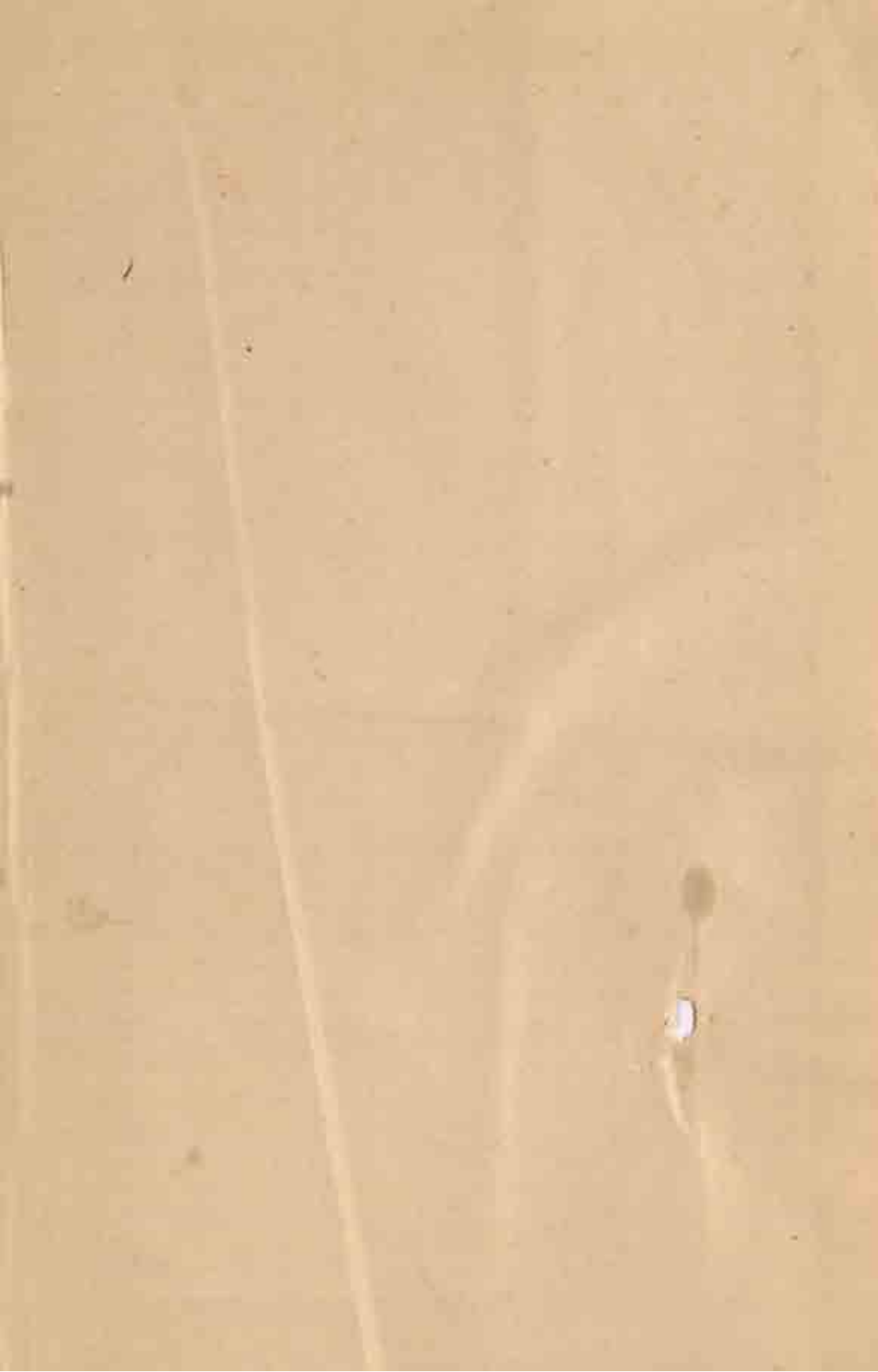
सुद्धिपण्यं

पिठे	पन्तिथं	असुद्धपाठो	सुद्धपाठो	पिठे	पन्तिथं	असुद्धपाठो	सुद्धपाठो
१८	२३	अनुभूत्वान	अनुभूत्वान	२२२	१५	समहीपति	स महीपति
३८	१	जलजुत्तम०	जलजुत्तम०	२२३	६	एदग्गे	एत्तदग्गे
४३	२२	इमा	इमा गावायो	२२४	११, १३	पक्खि पि	पक्खिपि
४५	(सिरो)	नल्लमालिक्का	नल्लमालिक्का	२२६	६	अद्दुस्साहं	अद्दुसाहं
"	१२	अनुपत्ता	अनुपत्ता	२४०	(अपरि)	थेरी०	थेरी०
४८	३	सोमणं	सोमणं	२६३	१३	गोतम	गोतम
५७	१८	न त्वज्जो	न त्वज्जो	२६६	१०	मानसा	मानुसा
६२	२४	च वग्गेति	च वग्गेति	२७६	(अथो)	कुलालं	कुलालयं
६३	१६	० धूपन्तिके	० धूपसन्तिके	२८२	(अथो)	सब्बासे	सब्बासवे
६४	१५	धुरधोरहं	धुरधोरहं	२८३	१	गाथाया	गाथायो
६२	२४	चत्तस्सो	चत्तस्सो	२८८	१६	गथायो	गथायो
६३	७	अज्जलि	अज्जलि	३१६	१४	पुब्बेकेहि	पुब्बकेहि
१००	७	कण	कणो	३१८	१	इम	इमे
१०६	१२	तत्थूपपन्ना	तत्थूपपन्ना	३२०	(अथो)	पञ्चामिञ्जासु	पञ्चानिञ्जासु
"	"	तेनं	तेन	३३३	१२	धम्मदत्ते	धम्मदेत्ते
१३३	१७	पब्बाजति	पब्बाजेति	३५५	(सिरो)	अनामदस्सी०	अनामदस्सी०
१४८	(अथो)	सच्चं वज्जीस	सच्चं वज्जीस	३६६	१४	अभिजा०	अभिज्जा०
१५५	६	पच्छिमं	पच्छिमे	"	१७	त	तं
१५७	१८	यदतीत	यदतीतं	३४६	२	धनं	धनं
१६०	६	सनक्खतो	सनक्खतो	३८१	६	व्यामप्यभा	व्यामप्यभा
१६८	२३	देसं	देहं	३८७	१२	पण्णसालकं	पण्णसालकं
१७२	२१	अनासवा	अनासवो	३९०	१४	धज्जे	धज्जं
१६७	१	दुवे	दुवे	३९१	२१	सिरिराजा	सिरिराजा
१६८	२१	दट्ठुं	दट्ठुं	४०३	१६	ते न	तेन
२००	२४	० युगस्से	० युगस्स				

:०:

प्रकाशक : निधु जगदीश काश्यप, मन्त्री, पालि प्रकाशन मण्डल,
बिहार, तालन्दा (पटना)

मुद्रक : श्री कृष्णचन्द्र धेरी, विद्यामन्दिर प्रेस प्राइवेट लिमिटेड,
डी० १५/२४, मानमन्दिर, वाराणसी-१.

"A book that is shut is but a block"

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL LIBRARY

GOVT. OF INDIA
Department of Archaeology
NEW DELHI.

Please help us to keep the book
clean and moving.